F 12/30
(1792-1796)

Ф 12/30

СБОРНИКЪ

ДОКУМЕНТОВЪ,

касающихся административнаго устройства

СѢВЕРО-ЗАПАДНАГО КРАЯ

ПРИ

ИМПЕРАТРИЦѢ ЕКАТЕРИНѢ II.

(1792–1796).

Изданіе Виленской Комиссіи для разбора древнихъ актовъ.

ВИЛЬНА.
Типографія «Русскій Починъ», уг. Преображенской и Семеновской ул., д. Мацкевича.

1903.

Екатерина

Т-во Голике и Вильборгъ.

801-97
2414-X

СБОРНИКЪ

ДОКУМЕНТОВЪ,

касающихся административнаго устройства

СѢВЕРО-ЗАПАДНАГО КРАЯ

ПРИ

ИМПЕРАТРИЦѢ ЕКАТЕРИНѢ II.

(1792–1796).

Изданіе Виленской Комиссіи для разбора древнихъ актовъ.

ПУБЛИЧ. и РУМЯНЦЕВ. МУЗЕИ * БИБЛІОТЕКА

ВИЛЬНА.
Типографія «Русскій Починъ», уг. Преображенской и Семеновской ул., д. Мацкевича.

1903.

Личный составъ Комиссіи:

Предсѣдатель **Ф. Н. Добрянскій.**

Члены: **И. Я. Спрогисъ.**
А. О. Турцевичъ.
И. А. Глѣбовъ.

2007050630

ОГЛАВЛЕНІЕ.

№№ стр.

1.—1792 г. Мая 6. Декларація, поданная министромъ Ея Императорскаго Величества Булгаковымъ въ Варшавѣ Министерству Польскому.—О вступленіи Россійскихъ войскъ въ области республики 1

2.—1792 г. Декабря 8. Именный, данный Генералу Кречетникову.—О распоряженіяхъ въ Польскихъ Областяхъ, занятыхъ Россійскими войсками 5

3.—1793 г. Марта 27. Манифестъ Генералъ-Аншефа Кречетникова, объявленный по Высочайшему повелѣнію въ станѣ Россійскихъ войскъ при Полонно—о присоединеніи Польскихъ областей къ Россіи 8

4.—1793 г. Апрѣля 13. Именный, данный Сенату.—О присоединеніи къ Россіи отъ Польши нѣкоторыхъ Областей, и объ учрежденіи изъ оныхъ Губерній: Минской, Изяславской и Брацлавской 11

№№ стр.

5.—1793 г. Апрѣля 13. Именный, данный Синоду.—Объ учрежденіи Епархій въ новоприобрѣтенныхъ отъ Польши Областяхъ . 12

6.—1793 г. Апрѣля 13. Манифестъ.—О невзысканіи окладныхъ доходовъ въ казну съ новоприобрѣтенныхъ отъ Польши Областей до 795 года 13

7.—1793 г. Маія 6. Именный, данный Военной Коллегіи.—О преобразованіи Польскихъ войскъ, вступившихъ въ Россійское подданство, и о переименованіи бригадъ по прилагаемому у сего росписанію 14

8.—1793 г. Іюля 11. Трактатъ заключенный въ Гродно между Ея Величествомъ Императрицею Всероссійскою и Его Величествомъ Королемъ и Яснѣйшею Рѣчью Посполитою Польскими . 15

9.—1794 г. Апрѣля 19. Именный, данный правящему должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавска-

№№ стр.

го Генералъ-Поручику Тутолмину.—О правѣ владѣнія коронными имѣніями по привиллегіямъ всѣмъ тѣмъ, кто на вѣрность подданства присягу учинилъ 20

10.—1794 г. Іюня 23. Именный, данный Сенату. О сборѣ съ Евреевъ-записавшихся по городамъ въ мѣщанство и купечество, установленныхъ податей вдвое противу положенныхъ съ мѣщанъ и купцовъ Христіанскаго закона разныхъ исповѣданій . . . . . —

11.—1794 г. Іюля 8. Именный, данный правящему должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генералъ-Поручику Тутолмину.—О дозволеніи въ оныхъ Губерніяхъ продавать привезенные запрещенные товары и о принятіи предосторожности, дабы оные во внутреннія Губерніи отправляемы не были . . 21

12.—1794 г. Сентября 7. Именный, данный Сенату.—Объ укомплектованіи Карабинерныхъ и Драгунскихъ полковъ изъ мѣщанъ и крестьянъ казенныхъ и помѣщичьихъ Изяславской и Брацлавской Губерній, а Егерскихъ корпусовъ изъ таковыхъ же Минской, Полоцкой и Могилевской; о срокѣ службы набираемымъ людямъ; о поступаніи во взысканіи рекрутскихъ денегъ съ купечества и Евреевъ по указу 3 Маія 783, и о наполненіи полковъ Лейбъ-военнаго ордена и Казанскаго Кирасирскихъ людьми изъ Карабинерныхъ и Драгунскихъ полковъ . . . . —

13.—1794 г. Сентября 7. Именный, данный Предсѣдательствующему Военной Коллегіи Графу Салтыкову.—Объ укомплектованіи флотовъ; о зачетѣ рекрутскихъ квитанцій и объ опредѣленіи плѣнныхъ и бывшихъ въ уничтоженныхъ Польскихъ полкахъ людей, во внутренніе полки и гарнизоны 22

14.—1794 г. Сентября 28. Именный, данный правящему должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генералъ-Поручику Тутолмину.—О невыпускѣ лошадей изъ оныхъ губерній за границу 23

15.—1794 г. Октября 30. Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генералъ-Губернатору Князю Репнину.—О раздѣленіи Великаго Княжества Литовскаго на три части и о образѣ управленія оными.—Съ приложеніемъ Манифеста обнародованнаго Княземъ Репнинымъ . . . . . —

16.—1794 г. Ноября 15. Сенатскій.—О дозволеніи пріема отъ Бѣлорусскихъ помѣщиковъ представляемыхъ ими изъ тамошнихъ ихъ деревень крестьянъ за Великороссійскія вотчины въ рекруты, въ зачетъ будущихъ наборовъ 35

17.—1794 г. Ноября 22. Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генералъ-Губернатору Князю Репнину.—Съ приложеніемъ присяги для жителей Великаго Княжества Литовскаго 36

18.—1794 г. Декабря 14. Именный, данный Генералъ-Прокурору.—О разрѣшеніи выпуска ассигнацій въ новоприсоединенныя отъ Польши области . . 37

19.—1794 г. Декабря 14. Именный, данный Генералу Князю

№№ стр.

Репнину.—О введеніи въ употребленіе ассигнацій во всѣхъ занимаемыхъ войсками мѣстахъ Литовскаго Княжества . . . 38

20.—1795 г. Января 19. Именный, данный Бѣлорусскому Генералъ-Губернатору Пассеку.—О покупкѣ хлѣба жителямъ Великаго Княжества Литовскаго въ Губерніяхъ Полоцкой и Могилевской 39

21.—1795 г. Февраля 8. Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генералъ-Губернатору Князю Репнину.—О свободномъ обращеніи Банковыхъ ассигнацій въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ . . . —

22.—1795 г. Апрѣля 12. Именный, данный правящему должность Генералъ - Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генералъ - Поручику Тутолмину. — Объ увольненіи польскихъ жителей отъ хлѣбной подати и о сборѣ съ нихъ вмѣсто того деньгами . . . . . —

23.—1795 г. Апрѣля 12. Именный, данный Синоду.—Объ учрежденіи въ трехъ присоединенныхъ отъ Польши Губерніяхъ и въ Каменецкой Области по одному мужескому и одному женскому монастырю 40

24.—1795 г. Мая 1. Именный, данный Правящему должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генералъ-Поручику Тутолмину.—О принятіи присяги отъ жителей вновь присоединенныхъ къ Россіи отъ Польши, при послѣднемъ ея раздѣленіи, областей; объ устройствѣ оныхъ на основаніи Учрежденія о Губерніяхъ и объ установленіи Таможенъ, также пограничной цѣпи и стражи на новой границѣ 40

25.—1795 г. Маія 3. Именный, данный Сенату.—О составленіи Минскаго намѣстничества изъ тринадцати округовъ 42

26.—1795 г. Маія 3. Именный, данный правящему должность Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генералъ-Губернатора Тутолмина.—О разныхъ распоряженіяхъ касательно устройства Минской Губерніи . . . —

27.—1795 г. Мая 3. Именный, данный правящему должность Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генералъ-Губернатора, Тутолмину. — О произвожденіи Бургомистрамъ и Ратманамъ жалованья изъ городскихъ доходовъ, съ приложеніемъ штата чинамъ для пограничныхъ дѣлъ 44

28.—1795 г. Маія 3. Именный, данный правящему должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Тутолмину. — О правилахъ отдачи секвестрованныхъ имѣній Польскимъ владѣльцамъ, участвовавшимъ въ произшедшемъ бунтѣ и прикосновеннымъ къ оному 45

29.—1795 г. Мая 16. Манифестъ правящаго должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Тутолмина.—О присягѣ жителей сихъ губерній на вѣрность подданства 46

30.—1795 г. Іюня 20. Именный, данный Генералъ-Прокурору.—О наказаніи участвовавшихъ въ Польскомъ мятежѣ 48

31.—1795 г. Іюля 18. Именный, данный Генералъ-Прокурору.—О приниманіи приходящихъ изъ Верховнаго Литовскаго Правле-

№№ стр.

нія рапортовъ и о вѣденіи переносимыхъ оттуда по апелляціи дѣлъ въ 3 Сената Департаментъ 50

32.—1795 г. Іюля 26. Сенатскій. О выдачѣ третнаго жалованья не въ зачетъ перемѣщаемымъ въ новоприобрѣтенныя Губерніи: Минскую, Изъяславскую и Брацлавскую, чинамъ и канцелярскимъ служителямъ 50

33.—1795 г. Іюля 31. Именный, данный Сенату.—О правилахъ продовольствія солью пріобрѣтенныхъ отъ Польши Губерній: Минской, Волынской, Подольской, Брацлавской и Литовской 52

34.—1795 г. Сентября 1. Именный, данный правящему должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Тутолмину.—О позволеніи свободнаго выпуска хлѣба за границу 54

35. -1795 г. Сентября 6. Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генералъ-Губернатору Князю Репнину.—О приведеніи въ благоустройство церквей Римско-Католическаго исповѣданія въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ . . . . . —

36.—1795 г. Сентября 6. Именный данный Минскому, Волынскому, Подольскому и Брацлавскому Генералъ - Губернатору Тутолмину. — Объ устроеніи почтъ и содержаніи оныхъ въ губерніяхъ: Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской 56

37.—1795 г. Октября 8. Именный, данный Сенату.—О сборѣ рекрутъ съ 500 душъ по одному человѣку 70

38.—1795 г. Октября 10. Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генералъ - Губернатору Князю Репнину. — О переименованіи мѣстечекъ Литовской Губерніи Кобрина и Щавеля уѣздными городами 70

39.—1795 г. Ноября 7. Сенатскій.—О послѣдовавшемъ открытіи Минскаго Намѣстничества . . 71

40.—1795 г. Ноября 14. Именный, данный правящему должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславслаго и Брацлавскаго Генералъ-Поручику Тутолмину.—Объ отсылкѣ праздношатающихся нижнихъ воинскихъ чиновъ, изъ распущенныхъ Польскихъ войскъ, въ работы и на поселеніе въ Екатеринославскую губернію . . . . . —

41.—1795 г. Декабря 14. Именный, Лифляндскому, Эстляндскому, Слонимскому и Виленскому Генералъ - Губернатору Князю Репнину.—О раздѣленіи Великаго Княжества Литовскаго на двѣ губерніи . . . . . —

42.—1795 г. Декабря 14. Именный, данный Сенату.—О присоединеніи къ Россійской Имперіи всей части Великаго Княжества Литовскаго, которая по прекращеніи мятежей въ Литвѣ и Польшѣ занята была войсками. Съ приложеніемъ состоявшагося по сему предмету Манифесту 73

43.—1795 г. Декабря 14. Именный, данный Сенату.—О учрежденіи таможенной стражи по границѣ Литовской Губерніи, начиная отъ того пункта, гдѣ она смежна съ Губерніею Волынскою до Балтійскаго моря . 74

44.—1796 г. Января 19. Именный, данный Лифляндскому,

№№ стр.

Эстляндскому, Виленскому и Слонимскому Генералъ-Губернатору Князю Репнину.—О разрѣшеніи выпуска изъ Россійскихъ портовъ въ Губерніяхъ Рижской, Ревельской и Курляндской, также и изъ Губерній Виленской и Слонимской въ области Прусскія всякаго рода хлѣба и о мѣрахъ къ отвращенію недостатка въ собственномъ продовольствіи сихъ Губерній, при таковомъ вывозѣ быть могущаго 76

45.—1796 г. Января 21. Сенатскій.—О взысканіи съ евреевъ, записавшихся въ мѣщанское званіе по 500 рублей за рекрута, согласно съ указомъ 1794 года Сентября 7 77

46.—1796 г. Января 22. Высочайше утвержденный докладъ Сената.—О гербахъ городовъ: Минской, Волынской, Брацлавской и Подольской Губерній . . . 78

47.—1796 г. Іюня 5. Именный, данный Екатеринославскому Вознесенскому и Таврическому Генералъ-Губернатору Князю Зубову. О переселеніи въ сіи губерніи на казенныя земли чиншевой шляхты съ помѣщичьихъ земель въ присоединенныхъ отъ Польши губерніяхъ 84

48.—1796 г. Августа 8. Именный, данный Сенату.—Объ учрежденіи Виленскаго и Слонимскаго Намѣстничества, о раздѣленіи оныхъ на уѣзды. Съ приложеніемъ штатовъ сихъ Намѣстничествъ 88

49.—1796 г. Августа 8. Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому, Виленскому и Слонимскому Генералъ-Губернатору Князю Репнину. — О разныхъ распоряженіяхъ, относящихся къ

№№ стр.

устройству Виленской и Слонимской Губерніи 88

50.—1796 г. Сентября 13. Именный, данный Сенату.—О наборѣ рекрутъ съ 500 душъ по 5 человѣкъ 89

51.—1796 г. Октября 15. Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому, Виленскому и Слонимскому Генералъ-Губернатору Князю Репнину.—О произвожденіи изъ доходовъ сихъ Губерній пенсій разнымъ лицамъ, церквамъ и монастырямъ, которые до минувшаго въ Польшѣ мятежа производимы были изъ бывшихъ экономическихъ въ Литвѣ Королевскихъ доходовъ 90

52.—1796 г. Октября 29. Именный, данный Лифляндскому Эстляндскому, Виленскому и Слонимскому Генералъ-Губернатору Князю Репнину.—О устроеніи почты въ Губерніяхъ Виленской и Слонимской . . . . —

1.—1792 г. Іюня 25. Актъ вольной конфедераціи Минскаго воеводства 93

2.—1792 г. Іюня 27. Универсалъ гетмана Коссаковскаго обывателямъ Минскаго Воеводства о строгомъ исполненіи Распоряженія Минской конфедераціи . 105

3.—1792. Іюля 3. Универсалъ гетмана Коссаковскаго литовскимъ войскамъ о присоединеніи къ генеральной конфедераціи, а также универсалъ маршалка Путкамера о нѣкоторыхъ распоряженіяхъ конфедераціи Минскаго воеводства 109

4.—1792 г. Августа 29. Универсалъ маршалка генеральной Литовской конфедераціи Забѣлло,

№№ стр.

приглашающій въ Брестъ совѣтниковъ (konsyliarzow) на совѣщаніе съ представителями коронной конфедераціи 111
5.—1792 г. Августа 13. Запрещеніе литовской генеральной конфедераціи собирать подати впредь до возвращенія въ Литву властей и войскъ 112
6.—1792 г. Августа 3. Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи къ обывателямъ Минскаго воеводства, воспрещающій имъ приставать къ сторонникамъ Конституціи 3 мая и приглашающій приписываться къ конфедераціи генеральной . . 113
7.—1792 г. Августа 17. Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи о порядкѣ судопроизводства 115
8.—1792 г. Августа 24. Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи относительно снабженія фуражемъ русскихъ и польскихъ войскъ 117
9.—1792 г. Августа 25. Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи объ открытіи по городамъ и мѣстечкамъ судовъ, согласно съ ихъ правами и привилегіями 118
10.—1792 г. Августа 27. Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи епископамъ о томъ, чтобы проповѣдники не касались въ своихъ проповѣдяхъ политики, чтобы сочиненія духовнаго содержанія не печатались безъ разрѣшенія духовной цензуры, чтобы помѣщики не притѣсняли крестьянъ и т. п. . . . 120
11.—1792 г. Августа 30. Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи, разъясняющій права и обязанности конфедерацій воеводскихъ и повѣтовыхъ . . 121

№№ стр.

12.—1792 г. Сентября 1. Списокъ должностныхъ лицъ, избранныхъ генеральной Литовской конфедераціей 122
13.—1792 г. Октября 2. Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи объ открытіи присутственныхъ мѣстъ, о взносѣ податей и о курсѣ русской монеты 125
14.—1792 г. Октября 2. Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи о перенесеніи въ Гродну присутственныхъ мѣстъ 126
15.—1792 г. Октября 2. Универсалъ, запрещающій обывателямъ поступать въ члены противоправительственныхъ обществъ и клубовъ 127
16.—1792 г. Октября 2. Универсалъ Гродненской повѣтовой конфедераціи о взносѣ податей, частью мѣстною, а частью Россійскою монетою 128
17.—1793 г. Января 14. Объявленіе минскаго губернатора Неплюева объ освобожденіи обывателей въ присоединенномъ краѣ отъ всѣхъ налоговъ до 1-го Января 1795 г., за исключеніемъ 10-го и 20-го грошей, извѣстныхъ подъ именемъ добровольныхъ пожертвованій . . . 130
18.—1793 г. Апрѣля 5. Засвидѣтельствованіе подполковника Шилина о принесеніи присяги на русское подданство настоятелемъ Виленскаго базиліанскаго монастыря Аѳанасіемъ Фальковскимъ за себя и за своихъ крестьянъ 131
19.—1793 г. Апрѣля 7. Отвѣтъ конфедераціи Рѣчицкаго уѣзда генералъ-маіору Кнорррингу въ которомъ заключаются свѣдѣнія о числѣ городскихъ поселеній и дымовъ въ этомъ уѣздѣ, а

№№ стр.

также объ опубликованіи манифеста генералъ-губернатора Кречетникова 131
20.—1793 г. Апрѣля 12. Объявленіе о курсѣ русскихъ и польскихъ денегъ 132
21.—1793 г. Апрѣля 16. Резолюція генералъ-губернатора Кречетникова на разные запросы воеводствъ Волынскаго и Кіевскаго относительно судопроизводства 133
22.—1793 г. Апрѣля 21. Универсалъ генералъ-маіора Кнорринга о судопроизводствѣ . . . 135
23.—1793 г. Апрѣля 10. Письмо генерала Кнорринга рѣчицкому маршалку Прушановскому объ оставленіи въ присоединенныхъ областяхъ прежняго порядка судопроизводства 137
24.—1793 г. Апрѣля 10. Засвидѣтельствованіе князя Ратѣева о принесеніи присяги на русское подданство Иваномъ Дескориномъ 137
25.—1793 г. Апрѣля 20. Засвидѣтельствованіе генаралъ-маіора Арсеньева о принесеніи присяги на русское подданство монахинями Виленскаго монастыря визитокъ 138
26.—1793 г. Апрѣля 22. Засвидѣтельствованіе минскаго губернатора Неплюева о принесеніи присяги на русское подданство настоятелемъ Виленскаго базиліанскаго монастыря Аѳанасіемъ Фальковскимъ за всю братію . —
27.—1793 г. Апрѣля 26. Засвидѣтельствованіе генералъ-аншефа Іакова Сиверса о принесеніи присяги на русское подданство поручикомъ Вольскимъ 139
28. Засвидѣтельствованіе минскаго губернатора Неплюева о принесеніи присяги на русское подданство Фабіаномъ Свентожецкимъ за брата его Іосифа . 139
29. 1793 г. Апрѣля 28. Универсалъ маршалка Прушановскаго дворянамъ Рѣчицкаго уѣзда объ открытіи судовъ 140
30.—1793 г. Апрѣля 29. Довѣренность Писанки Годлевскому на принесеніе присяги на вѣрность и веденіе дѣлъ . . . . . —
31.—1793 г. Апрѣля 30. Актъ избранія делегатовъ отъ жителей Рѣчицкаго уѣзда для выраженія Императрицѣ Екатеринѣ II-й вѣрноподданническихъ чувствъ 141
32.—1793 г. Апрѣля. Паспортъ, выданный генералъ-губернаторомъ Кречетниковымъ Симону Скирмунту 142
33.—1793 г. Мая 1. Универсалъ минскаго воеводы Хмары о времени открытія земскихъ и гродскихъ судовъ въ Рѣчицкомъ уѣздѣ 143
34.—1793 г. Мая 3. Предписаніе подпоручика Вольщана объ изъятіи мечей и уничтоженіи висѣлицъ, въ виду отмѣны смертной казни 144
35.—1793 г. Мая 3. Предписаніе подпоручика Вольщана о курсѣ русскихъ и польскихъ денегъ . 145
36.—1793 г. Мая 3. Распоряженіе Неплюева относительно устройства земскихъ и гродскихъ судовъ во вновь присоединенныхъ къ Россіи областяхъ . . —
37.—1793 г. Мая 3. Универсалъ пинскаго земскаго судьи Свѣжинскаго относительно открытія земскихъ и гродскихъ судовъ . 147
38.—1793 г. Мая 7. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о запрещеніи смертной казни и объ

№№ стр.

уничтоженіи въ городахъ висѣлицъ 148

39.—1793 г. Мая 10. Довѣренность ротмистра 4-го полка Бизала Кричинскаго намѣстнику 2-го полка Александру Кричинскому на принесеніе за него присяги на русское подданство. —

40.—1793 г. Мая 11. Резолюція минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду на поданные послѣднимъ пункты относительно судопроизводства . 149

41.—1793 г. Мая 15. Довѣренность Игнатія Домейки ротмистру Кіяковскому на принесеніе за него присяги на русское подданство 150

42.—1793 г. Мая 16. Довѣренность Мустафы Іошинскаго намѣстника 2-го полка Александру Кричинскому на принесеніе за него присяги на русское подданство 151

43.—1793 г. Мая 16. Предложеніе маіора Гладкова Рѣчицкому земскому суду о поимкѣ бѣглыхъ солдатъ, о сборѣ казенныхъ доходовъ и о разрѣшеніи обывателямъ Минской губерніи ѣхать на сеймы въ предѣлахъ Польши . 152

44.—1793 г. Мая 16. Предложеніе Минскаго губернатора Мозырскому предводителю дворянства объ ускореніи открытія гродскаго суда . . . . . —

45.—1793 г. Мая 18. Актъ избранія должностныхъ лицъ Рѣчицкаго уѣзда 153

46.—1793 г. Мая 18. Предложеніе маіора Гладкова земскому Рѣчицкому суду о доставленіи ему свѣдѣній о количествѣ монастырскихъ имѣній и о запрещеніи дракъ въ уѣздѣ . . . 155

47.—1793 г. Мая 20. Актъ избранія новыхъ судей и чиновниковъ на мѣсто оставшихся въ Польшѣ 155

48.—1793 г. Мая 24. Засвидѣтельствованіе минскаго вице-губернатора Михайлова о принесеніи присяги на русское подданство Монкевичемъ за Кукевичеву 156

49.—1793 г. Мая 25. Приказъ минскаго губернатора Неплюева земскому суду воеводства Минскаго относительно прохода полковъ чрезъ воеводство . . 157

50.—1793 г. Мая —. Засвидѣтельствованіе минскаго губернатора Неплюева о принесеніи присяги на русское подданство вознымъ Коврецкимъ 158

51.—1793 г. Іюня 4. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объявить всѣмъ обывателямъ объ учрежденіи въ Полонномъ особой комиссіи для выдачи вознагражденія за фуражъ и провіантъ 158

52.—1793 г. Іюня 4. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ освобожденіи всѣхъ жителей отъ податей до 1-го января 1795 г., за исключеніемъ таможенныхъ пошлинъ и добровольныхъ взносовъ въ казну 159

53.—1793 г. Іюня 6. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о томъ, чтобы войска во время похода не притѣсняли жителей при занятіи квартиръ, а также, чтобы на почтовыя станціи брали лошадей только изъ ближайшихъ селеній . . . . . —

54.—1793 г. Іюня 6. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о запрещеніи воинскимъ ко-

№№ стр.

мандамъ пасти лошадей на обывательскихъ лугахъ 161

55.—1793 г. Іюня 6. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о взысканіи недоимокъ за мартовскій кварталъ посредствомъ экзекуціи, а также объ усмиреніи воинскою командою людей, неповинующихся своимъ владѣльцамъ 162

56.—1793 г. Іюня 6. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о порядкѣ судопроизводства . . . —

57.—1793 г. Іюня 8. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ употребленіи гербовой бумаги . 164

58.—1793 г. Іюня 11. Предложеніе Минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду о прекращеніи сборовъ, установленныхъ Тарговицкою конфедераціей —

59.—1793 г. Іюня 14. Прошеніе мѣщанъ мѣстечка Гайна минскому губернатору Неплюеву объ освобожденіи ихъ отъ работъ владѣльцу, съ резолюціею губернатора 165

60.—1793 г. Іюня 15. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду руководствоваться указаніями, данными ген.-губернаторомъ Кречетниковымъ Кіевскому и Волынскому воеводамъ 166

61.—1793 г. Іюня 15. Распоряженіе минскаго губернатора Неплюева о пріемѣ обывателями русской монеты . . . . . —

62.—1793 г. Іюня 15. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ упраздненіи чиновниковъ, завѣдывавшихъ разными сборами въ мѣстечкахъ . . . 167

№№ стр.

63.—1793 г. Іюня 21. Рапортъ Лапаревича объ отсутствіи жалобъ со стороны мѣстныхъ жителей на солдатъ Азовскаго полка, проходившихъ черезъ Минскую губернію . . . . . —

64.—1793 г. Іюня 23. Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду о доставленіи сборщиками недоимокъ за мартовскій кварталъ тою же самою монетою, какую они получаютъ изъ первыхъ рукъ, а не ассигнаціями 168

65.—1793 г. Іюня 23. Предложеніе Минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о томъ, что послѣдній можетъ приглашать ближайшія воинскія команды въ случаѣ нападенія Могилевскихъ помѣщиковъ на Минскихъ, подъ предлогомъ отысканія бѣглыхъ крестьянъ . —

66.—1793 г. Іюня 23. Инструкція Минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду . 169

67.—1793 г. Іюня 25. Разрѣшеніе нѣкоторыхъ вопросовъ относительно дѣятельности при новомъ правительствѣ прежде назначенныхъ чиновниковъ 173

68.—1793 г. Іюня 26. Предложеніе Минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о взысканіи съ челобитчиковъ пошлинъ за простую бумагу въ размѣрѣ стоимости гербовой 174

69.—1793 г. Іюня. Инструкція Минскаго губернатора Рѣчицкому городничему Борейшѣ о его обязанностяхъ . . . . . —

70.—1793 г. Іюля 1. Засвидѣтельствованіе подпоручика Труфонова о принесеніи присяги на русское подданство Антоніемъ Михаловскимъ 180

№№ стр.
71.—1793 г. Іюля 3. Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду, о прекращеніи всѣхъ сборовъ до 1 января 1795 г., въ томъ числѣ кожевеннаго 180
72.—1793 г. Іюля 3. Предложеніе Губернатора Неплюева о порядкѣ взысканія податей, извѣстныхъ подъ именемъ добровольныхъ, а именно 10-го гроша съ имѣній свѣтскихъ лицъ, 20-го гроша съ духовныхъ и т. п. . 181
73.—1793 г. Іюля 21. Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду о присылкѣ квитанцій за забранный фуражъ и провіантъ . . . —
74.—1793 г. Іюля 28. Предложеніе Минскаго губернатора о томъ, чтобы всѣ дѣла рѣшать отъ имени Ея Величества, въ противномъ случаѣ рѣшенія не будутъ имѣть силы 182
75.—1793 г. Іюля 31. Предложеніе минскаго губернатора о выборѣ въ Мозырскомъ уѣздѣ депутата для выраженія вѣрноподданическихъ чувствъ Императрицѣ Екатеринѣ II 183
76.—1793 г. Августа 2. Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду о взносѣ податей мѣстною монетой . . 184
77.—1793 г. Августа 2. Распоряженіе минскаго губернатора Неплюева о доставкѣ фуража и провіанта войскамъ. . . . . -
78.—1793 г. Августа 8. Избраніе Рѣчицкимъ дворянствомъ депутата для выраженія Императрицѣ Екатеринѣ II вѣрноподданническихъ чувствъ, съ присоединеніемъ нѣкоторыхъ просьбъ . 185
79.—1793 г. Августа 10. Избраніе мозырскимъ дворянствомъ депутата, для выраженія Императрицѣ Екатеринѣ II вѣрноподданическихъ чувствъ 187
80.—1793 г. Августа 10. Избраніе дворянами воеводства Минскаго депутатовъ для изъявленія вѣрноподданическихъ чувствъ Императрицѣ Екатеринѣ II . . . 188
81.—1793 г. Августа 11. Предложеніе минскаго губернатора о веденіи списковъ вольнымъ черноработчимъ 190
82.—1793 г. Августа 12. Избраніе Пинскимъ дворянствомъ депутата для выраженія вѣрноподданическихъ чувствъ Императрицѣ Екатеринѣ II 191
83.—1793 г. Августа 15. Предложеніе Минскаго губернатора Неплюева о доставленіи свѣдѣній о комиссіяхъ, производившихъ пограничные суды 192
84.—1793 г. Августа 21. Распоряженіе Минскаго губернатора Неплюева о непринятіи бѣглыхъ людей безъ письменныхъ свидѣтельствъ . . . . . —
85.—1793 г. Августа 21. Распоряженіе губернатора минскаго Неплюева объ условіяхъ перехода поселянъ отъ одного владѣльца къ другому. 193
86.—1793 г. Августа 23. Распоряженіе Минскаго губернатора Неплюева о порядкѣ сношеній жителей Минской губерніи съ молдавскимъ правительствомъ и молдавскими подданными . . . 194
87.—1793 г. Августа 23. Предложеніе минскаго губернатора объ образованіи трехъ комиссій въ Минскѣ и выборѣ ассесоровъ . —
88.—1793 г. Сентября 26. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева объ учрежденіи въ г. Минскѣ трехъ комиссій по разнымъ дѣламъ 195

№№ стр.

89.—1793 г. Сентября 27. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду, о томъ, чтобъ налоги вносились въ казну черезъ старосту, какъ было до конституціи 3 мая 1791 г. . . . . —

90.—1793 г. Сентября 28. Распоряженіе минскаго губернатора Неплюева земскому и гродскому Рѣчицкимъ судамъ о скорѣйшей присылкѣ въ Минскъ ассесоровъ 196

91.—1793 г. Сентября 28. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева о порядкѣ разсмотрѣнія документовъ на вольность и шляхетство 197

92.—1793 г. Сентября 29. Предложеніе Минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ освобожденіи жителей отъ податей до 1 января 1795 года и о совершеніи благодарственныхъ молебствій по этому случаю . . . . . —

93.—1793 г. Октября 1. Подтвержденіе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о болѣе аккуратномъ доставленіи свѣдѣній о ходѣ судопроизводства, съ угрозой строжайшей отвѣтственности за неисполненіе этого требованія. . 198

94.—1793 г. Октября 6. Предписаніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о порядкѣ исполненія рѣшеній по дѣламъ гражданскимъ и уголовнымъ 199

95.—1793 г. Октября 11. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева объ отобраніи отъ военныхъ командъ дѣлятовыхъ квитанцій и о взысканіяхъ по нимъ на основаніи общихъ узаконеній 200

96.—1793 г. Октября 12. О воспрещеніи маркитантамъ торговать виномъ и мясомъ на винтерьквартирахъ. 201

97.—1793 г. Октября 12. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о принятіи въ торгахъ и промыслахъ русскихъ денегъ, какъ въ мѣдной монетѣ, такъ и въ ассигнаціяхъ, въ настоящемъ ихъ достоинствѣ 202

98.—1703 г. Октября 12. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому му суду о возвращеніи помѣщику Василевскому бѣжавшихъ крестьянъ . . . . . —

99.—1793 г. Октября 12. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о празднованіи табельныхъ дней 203

100.—1793 г. Октября 12. Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому суду о воспрещеніи обывателямъ носить трости съ потаенными кинжалами, клинками и др. орудіями . . . . —

101.—1793 г. Октября 15. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о пріемѣ въ казначействахъ мѣдной монеты 204

102.—1793 г. Октября 15. Четвертое напоминаніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о представленіи ему вѣдомостей о рѣшенныхъ и нерѣшенныхъ дѣлахъ . . . 205

103.—1793 г. Октября 15. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о формѣ декретовъ . . . . —

104.—1793 г. Объявленіе губернатора Минскаго о томъ, чтобы арендаторы казенныхъ имѣній не притѣсняли живущихъ въ

№№ стр.

нихъ людей, имѣющихъ разныя привиллегіи 207

105.—1793 г. Объявленіе губернатора Минскаго Неплюева, куда должны представлять жители казенныхъ имѣній разныя свои привиллегіи . . . . . —

106.—1793 г. Распоряженіе генералъ-губернатора Тутолмина о томъ, чтобы вольные люди впредь до ревизіи оставались на тѣхъ мѣстахъ, гдѣ жили . . . . . —

107.—1794 г. Января 11. Резолюція губернатора Неплюева по частному дѣлу о томъ, чтобы съ апелляціями обращались въ новый судъ, который будетъ учрежденъ вмѣстоглавнаго Литовскаго трибунала 208

108.—1794 г. 4. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Минскому гродскому суду ускорить разборъ дѣла между архіепископомъ Садковскимъ и епископомъ троадскимъ Быковскимъ о неправильномъ захватѣ послѣднимъ фольварка, принадлежащаго Грозовскому Николаевскому монастырю 210

109.—1794 г. Марта 8. Предложеніе губернатора Неплюева корнету Захаржевскому о представленіи свѣдѣній о поіезуитскихъ имѣніяхъ 211

110.—1794 г. Апрѣля 17. Предложеніе губернатора минскаго Неплюева Слуцкому гродскому суду объ уплатѣ долговъ такой монетой, какой было условлено. 212

111.—1794 г. Іюня 20. Инструкція сотнику мѣстечка Бушевчи Хаиму Нисиновичу, данная игуменскимъ городничимъ . . . 213

112.—1794 г. Іюня 22. Предложеніе генералъ-губернатора Тутолмина Случоескому суду объ охранѣ имѣній, принадлежащихъ Слуцкому Троицкому монастырю —

113.—1794 г. Сентября 22. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева объ открытіи минскихъ судовъ 214

114.—1794 г. Октября 4. Постановленіе шляхты Пинскаго уѣзда о выдачѣ хлѣба и сѣна на нужды русскихъ войскъ . . . 215

115.—1794 г. Декабря 9. Засвидѣтельствованіе генералъ-маіора Дивова о принесеніи присяги княземъ Николаемъ Радзивиломъ на русское подданство. . . . 216

116.—1794 г. Октября 14. Универсалъ Виленской духовной администраціи подвѣдомственному духовенству, чтобъ оно молилось Богу о здравіи Императрицы и всего царствующаго дома, съ приложеніемъ самыхъ молитвъ. 217

117.—1794 г. Октября 28. Резолюція генералъ-губернатора Тутолмина по нѣкоторымъ важнымъ вопросамъ, возбужденнымъ Мозырскимъ дворянствомъ . . . 218

118.—1794 г. Ноября 8. Охранный листъ, выданный Губернаторомъ Неплюевымъ помѣщику Еленскому 221

119.—1794 г. Ноября 8. Резолюція минскаго губернатора Неплюева относительно продажи крѣпкихъ напитковъ на почтовыхъ станціяхъ 222

120.—1794 г. Ноября 8. Предложеніе губ. Неплюева Мозырскому предводителю дворянства, съ разными распоряженіями касательно внутренняго устройства вновь присоединеннаго края . —

121.—1794 г. Ноября 8. Предложеніе губернатора Неплюева старостѣ Еленскому объ избраніи комориковъ 224

122.—1794 г. Ноября 8. Резолю-

№№ стр.

ція минскаго губернатора Неплюева объ уплатѣ разныхъ налоговъ 225
123.—1794 г. Ноября 8. Охранный листъ отъ г. губ. Неплюева помѣщицѣ Вольбековой . . . . —
124.—1794 г. Ноября 17. Предложеніе генералъ-губернатора Тутолмина земскому комиссару Дубенецкому, съ выраженіемъ благодарности за его дѣятельность и указаніемъ на его обязанности 226
125.—1794 г. Ноября 30. Распоряженіе Рекрутскаго Департамента о снаряженіи рекрутъ изъ имѣній Еленскаго 227
126.—1794 г. Декабря 24. Квитанція минскаго Рекрутскаго Департамента Еленскому, Мозырскому старостѣ, въ принятіи отъ него рекрутъ 228
127.—1794 г. Декабря 24. Квитанція Минскаго Рекрутскаго Департамента Еленскому, старостѣ Мозырскому, въ принятіи отъ него рекрутъ 229
128.—1794 г. Декабря 28. Заявленіе князя Друцкаго-Любецкаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи . . . . . —
129.—1794 г. Декабря 29. Заявленіе Быковскаго о томъ же . . 230
130.—1794 г. Декабря 30. Заявленіе Варвары Забѣлло о томъ же 231
131.—1794 г. Указанія Генералъ-Губернатора Тутолмина подлежащимъ властямъ о порядкѣ въ которомъ слѣдуетъ производить предстоящую перепись 1794 года —
132.—1795 г. Января 1. Объявленіе князя Репнина о разрѣшеніи вывоза изъ Литвы въ Курляндію разныхъ продуктовъ 243
133.—1795 г. Января 6. Резолюція Генералъ-Лейтенанта Кнорринга о невзиманіи податей съ

№№ стр.

кс. Бернардиновъ и о возвращеніи удержанныхъ у нихъ денегъ —
134.—1795 г. Января 19. Приказъ генералъ-губернатора кн. Репнина Циціанову объ освобожденіи двухъ деревень, принадлежащихъ Виленской р.-к. духовной семинаріи, отъ уплаты пятой части доходовъ 243
135.—1795 г. Января 21. Заявленіе Маковецкаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи . —
136.—1795 г. Января 24. Резолюція Генералъ-Губернатора Князя Репнина о томъ, что евреи Виленскаго, Гроднепскаго и прочихъ кагаловъ должны остаться при тѣхъ самыхъ правахъ, какими они пользовались до послѣдняго мятежа 244
137.—1795 г. Января 25. Заявленіе Доминика Хрептовича о томъ, что онъ не участвовалъ въ послѣднемъ возстаніи . . . 245
138.—1795 г. Января 27. Объ избраніи депутатовъ для выраженія благодарности отъ брестскаго дворянства князю Репнину за разрѣшеніе избрать судей, а также инструкція этимъ депутатамъ 246
139.—1795 г. Января 28. Избраніе на Гродненскомъ сеймикѣ разныхъ должностныхъ лицъ и особыхъ делегатовъ къ генералъ-губернатору Репнину 249
140.—1795 г. Февраля 4. Инструкція князя Репнина относительно избранія судей 251
141.—1795 г. Февраля 9. Заявленіе Ивана Терлецкаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ послѣднемъ возстаніи 253
142.—1795 г. Февраля 9. Заявленіе Войцеха Пусловскаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ послѣднемъ возстаніи 254

№№ стр.

143.—1795 г. Февраля 13. Распоряженіе генерала Циціанова о томъ, что бы не вывозили за границу хлѣба и сѣна . . . 255

144.—1795 г. Февраля 13. Универсалъ князя Циціанова о дозволеніи жителямъ нынѣшней Гродненской губерніи привозить хлѣбъ изъ сосѣднихъ губерній. —

145.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Фелиціаны Чарнецкой о томъ, что она не участвовала въ возстаніи 256

146.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Іосифа Пусловскаго о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи 257

147.—1795 г. Марта 12. Заявленіе каноника Виленскаго кс. Сулистровскаго о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи —

148.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Станислава Шукевича о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи 259

149.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Казиміра Слизеня о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи —

150.—1795 г. Марта 12. Распоряженіе князя Репнина о внесеніи въ казну доходовъ съ по-іезуитскихъ имѣній, предназначенныхъ въ эдукаціонную комиссію . . 260

151.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Христофора Незабитовскаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи 262

152.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Игнатія Сегеня о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи . —

153.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Іосифа Володковича о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи 263

154.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Михаила Козелло о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи 264

155.—1795 г. Марта 15. Объявленіе князя Репнина объ отдачѣ на откупъ казенныхъ сборовъ . . 265

156.—1795 г. Марта 20. Заявленіе Матвѣя Нелюбовича о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи 266

157.—1795 г. Марта 23. Объявленіе князя Репнина о курсѣ русской монеты 267

158.—1795 г. Марта 23. Объявленіе князя Репнина о запрещеніи ввозить въ предѣлы Литвы и вывозить изъ оной русскую монету . . . . . —

159.—1795 г. Марта 26. Распоряженіе князя Репнина о приведеніи въ порядокъ трибунальнаго архива, а также о порядкѣ подачи апелляціонныхъ жалобъ. 268

160.—1795 г. Марта 30. Объявленіе о порядкѣ торговли табакомъ 269

161.—1795 г. Марта 31. Резолюція Генералъ-Лейтенанта Кнорринга о перенесеніи дѣла Зенявы и Дереаса изъ Трокскаго земскаго суда въ Виленскій по причинѣ явныхъ злоупотребленій въ производствѣ этого дѣла въ Трокскомъ земскомъ судѣ . 269

162.—1795 г. Апрѣля 1. Объявленіе генералъ-губернатора Репнина о томъ, чтобы духовныя власти строго наблюдали за проповѣдями духовенства . . 270

163.—1795 г. Апрѣля 12. Объявленіе кн. Репнина о вольной продажѣ табаку 271

164.—1795 г. Апрѣля 16. Заявленіе Игнатія Лясковскаго о томъ, что онъ не принималъ никакого участія въ возстаніи . . . . —

165.—1795 г. Апрѣля 24. Объявленіе князя Репнина о пропускѣ чрезъ границу разныхъ товаровъ и о порядкѣ взиманія пошлинъ 272

166.—1795 г. Мая 6. Заявленіе

№№ стр.

Витковскаго о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи 274

167.—1795 г. Мая 8. Резолюція Генералъ-Лейтенанта Кнорринга о перепесеніи дѣла Виленскихъ Ксендзовъ Доминикановъ съ Рымшею изъ Виленскаго земскаго суда въ Завилейскій земскій судъ, въ виду упраздненія Главнаго Литовскаго трибунала . . 275

168.—1795 г. Мая 4. Объявленіе объ учрежденіи комитета по долгамъ Гетмана Огинскаго . . . 276

169.—1795 г. Іюня 10. Объявленіе генералъ-губернатора Репнина о порядкѣ сбора податей чоповой (съ напитковъ) и сосовой (съ табаку) 277

170.—1795 г. Іюня 10. Объявленіе князя Репнина о порядкѣ сбора консумпційной подати (съ мяса). 278

171.—1795 г. Іюня 10. Объявленіе генералъ-губернатора князя Репнина объ отдачѣ въ откупъ клейменія картъ 279

172.—1795 г. Іюня 28. Объявленіе князя Репнина о порядкѣ подачи и формѣ прошеній, подаваемыхъ въ Верховное Литовское правленіе 280

173.—1795 г. Іюля 11. Распоряженіе князя Репнина о томъ, чтобы ніары не отлучались изъ монастырей безъ дозволенія ихъ начальства 284

174.—1795 г. Августа 20. Обязательство сборщика податей Марцинкевича за всякій недочетъ въ деньгахъ отвѣчать собственнымъ имуществомъ . . . . —

175.—1795 г. Августа 20. Универсалъ генералъ-губернатора князя Репнина о внесеніи жителями всѣхъ налоговъ не деньгами, а зерновымъ хлѣбомъ 285

176.—1795 г. Сентября 4. Объявленіе генералъ-губернатора князя Репнина о срокахъ постановки въ магазины хлѣба вмѣсто денежныхъ податей 288

177.—1795 г. Сентября 12. Извѣщеніе минскаго земскаго суда минскимъ вице-губернаторомъ о пожалованіи губернатору Неплюеву разныхъ имѣній . . . 289

178.—1795 г. Сентября 14. Списокъ имѣній, пожалованныхъ Минскому губернатору Неплюеву . 290

179.—1795 г. Сентября 17. Списокъ имѣній, пожалованныхъ разнымъ русскимъ дѣятелямъ 291

180.—1795 г. Сентября 17. О пожалованіи имѣнія Оброво вдовѣ убитаго подполковника Козлянинова 292

181.—1795 г. Октября 5. Предложеніе генералъ-губернатора Тутолмина Радошковской ратушѣ вступить въ отправленіе дѣлъ согласно съ «учрежденіями о губерніяхъ» . . . . . —

182.—1795 г. Октября 28. Объявленіе генералъ-губернатора князя Репнина о доставленіи свѣдѣній о казенныхъ имѣніяхъ, находящихся во владѣніи разныхъ лицъ. 293

183.—1795 г. Декабря 17. Универсалъ князя Цицianова о приведеніи жителей Гродненской губерніи къ присягѣ въ ближайшіе четыре воскресные дня . . 294

184.—1795 г. Октября 1. Объявленіе генералъ-губернатора Репнина о порядкѣ переписи населенія Литовскихъ областей . . 295

185.—1796 г. Января 17. Указъ верховнаго Литовскаго Правленія о непринятіи жалобъ на лицъ, которыя не имѣютъ въ данномъ уѣздѣ своей собственности 299

186.—1796 г. Января 18. Письмо графа Панина епископу Коссаш

№№ стр.

ковскому относительно торжественнаго празднованія дня присоединенія Литвы къ Россіи . —
187.—1796 г. Января 30. Письмо ген.-губерн. кн. Репнина къ епископу Коссаковскому по поводу двухъ базиліянъ Монаховъ, не пожелавшихъ принести присяги на вѣрноподданство . . . 300
188.—1796 г. февраля 5. Резолюція литовскаго правленія, по дѣлу Ключевскаго, о вводѣ послѣдняго во владѣніе имѣніемъ Менки . . . . . —
189.—1796 г. Февраля 21. Письмо ген.-кн. Репнина епископу Коссаковскому о возглашеніи на молебствіяхъ Великой Княжны Анны Ѳеодоровны 301
190.—1796 г. Марта 10. Указъ Верховнаго Литовскаго правленія Гродненскому войтовскославничему суду о срокахъ подачи апелляцій . . . . . —
191.—1796 г. Марта 11. О принесеніи благодарственнаго молебствія по случаю бракосочетанія Великаго Кн. Константина Павловича 303
192.—1796 г. Марта 13. О строгомъ исполненіи предписанія относительно монашескихъ орденовъ . —
193.—1796 г. Марта 21. Предложеніе епископа Цециповскаго духовенству губерній Минской и Волынской о совершеніи молебствій по поводу бракосочетанія Великаго Князя Константина Павловича . . . . . —
194.—1796 г. Марта 26. Объ утвержденіи генералъ-губернаторомъ Репнинымъ дворянина Беноцкаго въ должности Брестскаго гродскаго судьи 304
195.—1796 г. Апрѣля 13. Предложеніе епископа Цециповскаго ксендзу Буйновскому о приведеніи духовенства къ присягѣ на вѣрность 305
196.—1796 г. Мая 19. Паспортъ, выданный Вонсовичу генералъ-фельдмаршаломъ Суворовымъ . —
197.—1796 г. Іюня 7. О высылкѣ за границу кс. Іосафата Жидейко за неучтеніе присяги и дерзкое поведеніе 306
198.—1796 г. Іюня 13. О высылкѣ за границу кс. Спарскаго за дерзкія слова противъ Государыни Императрицы. 307
199.—1796 г. Іюня 14. Объ отпускѣ за границу «на всегда, безъ возврату». кс. Антонія Церпишевскаго . . . . . —
200.—1796 г. Іюля 1. Генералъ-губ. Репнинъ поручаетъ Коссаковскому управленіе Брестской епархіей по случаю смерти еп. Нарушевича 308
201.—1796 г. Іюля 16. Объ отправленіи благодарственнаго молебствія по случаю рожденія Великаго Князя Николая Павловича . . . . . —
202.—1796 г. Августа 12. О сохраненіи и сбереженіи духовенствомъ церковныхъ имѣній . . —
203.—1796 г. Августа 12. Объ имѣющемъ послѣдовать вскорѣ открытіи Виленской и Слонимской губерніи 309
204.—1796 г. Сентября 19. Объ исправномъ содержаніи домовъ Виленской Капитулы, находящихся въ пользованіи членовъ Капитулы . . . . . —
205.—1796 г. Октября 13. О назначеніи дня для торжественнаго открытія Виленской губерніи . 310
206.—1798 г. Февраля 18. Чествованіе генералъ-губернатора Тутолмина Витебскимъ каштелляномъ Курженецкимъ въ своемъ имѣніи Дубои. . . . . —

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Въ виду предстоящаго открытія въ Вильнѣ памятника императрицѣ Екатеринѣ II, г. Попечитель Виленскаго учебнаго округа, тайный совѣтникъ В. А. Поповъ, предложилъ Виленской Комиссіи для разбора и изданія древнихъ актовъ ознаменовать это событіе какимъ нибудь соотвѣтствующимъ изданіемъ. Обсудивъ это предложеніе, Комиссія рѣшила разсмотрѣть всѣ документы конца XVIII вѣка, хранящіеся въ Виленскомъ центральномъ архивѣ и въ рукописномъ отдѣленіи Виленской публичной библіотеки и напечатать тѣ изъ нихъ, которые имѣютъ какое нибудь отношеніе къ дѣятельности русской администраціи въ Сѣверо-Западномъ краѣ. Результатомъ этой работы и является настоящій сборникъ. Онъ состоитъ изъ двухъ частей. Въ первой части сборника, озаглавленной «Правительственныя распоряженія», помѣщены именные указы императрицы Екатерины II, за 1792—1796 годы, извлеченные изъ «Полнаго собранія законовъ». Во второй части, озаглавленной «Административныя распоряженія», помѣщены документы изъ древнихъ актовыхъ книгъ по Минской губерніи, за періодъ времени отъ 1793 до конца 1796 года и по Виленской, Гродненской и Ковенской отъ 1795 до конца 1796 года, т. е. отъ времени присоединенія этихъ губерній къ Россійской Имперіи и до смерти Императрицы Екатерины II, а также документы изъ рукописнаго отдѣленія Виленской публичной библіотеки за тотъ же періодъ времени.

Относительно первой части сборника Комиссія считаетъ необходимымъ представить нѣкоторыя объясненія. Она вполнѣ признаетъ, что перепечатка какихъ бы то ни было документовъ не соотвѣтствуетъ характеру ея изданій, но въ данномъ случаѣ сдѣлано исключеніе въ виду слѣдующаго соображенія. Всѣ документы, напечатанные въ отдѣлѣ «Административныя распоряженія», записались въ актовыя книги разныхъ учрежденій совершенно случайно, не имѣютъ между собою никакой связи и безъ именныхъ указовъ не всегда понятны, а

между тѣмъ настоящій сборникъ, какъ изданіе, пріуроченное къ торжеству открытія памятника, можетъ получить распространеніе не только въ кругу ученыхъ, но и среди большой публики, для которой «Полное собраніе законовъ» почти не доступно.

Вопросъ о внутреннемъ состояніи Сѣверо-Западнаго края отъ присоединенія его къ Россіи до смерти императрицы Екатерины II пока еще не затронутъ нашей исторической литературой. Кромѣ небольшого труда М. Де-Пуле «Станиславъ—Августъ Понятовскій въ Гродно и Литва въ 1794—1797 годахъ», въ которомъ сообщаются кое какія свѣдѣнія о внутреннемъ состояніи Литвы въ концѣ XVIII вѣка, мы незнаемъ ни одного изслѣдованія, спеціально посвященнаго этому вопросу. Причиной такого явленія несомнѣнно служитъ то обстоятельство, что до настоящаго времени мало еще издано источниковъ, относящихся къ разсматриваемой эпохѣ. Въ виду этого изданіе настоящаго Сборника представляется намъ далеко не лишнимъ. Документы, напечатанные въ немъ, хотя и не отличаются особеннымъ богатствомъ содержанія, но они касаются многихъ сторонъ внутренняго строя губерній Минской и Литовскихъ, о чемъ и будетъ сказано ниже.

По второму раздѣлу Польши Россіи достались земли, ограниченныя слѣдующею чертою: «начиная отъ селенія Друи, лежащаго на лѣвомъ берегу Двины, оттуда простираясь на Нарочъ и Дубраву и слѣдуя по частному рубежу воеводства Виленскаго, черта эта идетъ на Несвижъ, потомъ на Пинскъ и оттоль, проходя чрезъ Куневъ между Вышгорода и Новогроблы близъ границы Галиціи, съ коею смыкаясь, простирается по оной до рѣки Днѣстра, наконецъ, спускаясь по теченію сей рѣки, примыкаетъ къ Егорлыку, пункту прежней границы въ той сторонѣ между Россіею и Польшею» (№№ 3 и 8, I) [1]. Такимъ образомъ въ составъ Россіи вошли нынѣшнія губерніи: Минская, Волынская, Подольская и Кіевская, за исключеніемъ нѣкоторыхъ частей ихъ.

Манифестъ о присоединеніи этихъ земель къ Россійской имперіи обнародованъ былъ, по Высочайшему повелѣнію, генералъ-аншефомъ Кречетниковымъ 27 марта 1793 года [2]), но Россія фактически завладѣла ими еще въ концѣ 1792 г., что видно изъ именного указа императрицы Екатерины отъ 8 декабря того же года, даннаго генералу Кречетникову. Уже въ этомъ указѣ императрица называ-

---

[1]) Арабскія цифры обозначаютъ №№ документовъ Сборника, а римскія—отдѣлъ.

[2]) Трактатъ объ уступкѣ польскихъ земель Россіи по второму раздѣлу Польши заключенъ былъ въ Гродно Сиверсомъ и уполномоченными польскаго правительства 11 іюля 1793 года, а ратификованъ императрицею Екатериною II въ Царскомъ Селѣ 23 іюля того же года. (№ 8, I).

ств вышеупомянутыя земли «новопріобрѣтаемыми областями» и вмѣстѣ съ тѣмъ указываетъ главнѣйшія основы ихъ административнаго устройства, которыя постепенно и начали приводиться въ исполненіе.

О раздѣленіи вновь присоединенныхъ областей на губерніи императрица сдѣлала распоряженіе тотчасъ по занятіи этихъ областей русскими войсками. Въ своемъ указѣ генералу Кречетникову отъ 8 декабря 1792 года, она предписываетъ ему прежде всего присоединить къ губерніямъ Полоцкой, Могилевской, Черниговской, Кіевской и Екатеринославской прилегающіе къ нимъ «уѣзды, повѣты или иного званія земли, кои по близости удобнѣе». Такъ, остатокъ воеводства Полоцкаго слѣдовало присоединить къ намѣстничеству Полоцкому; всѣ земли отъ новой границы сего намѣстничества до рѣки Берещины (Березины?)—къ Могилевскому; Мозырскій округъ и часть воеводства Кіевскаго—къ Черниговской и Кіевской губерніямъ, а равно часть Кіевскаго и Брацлавскаго воеводствъ—къ Екатеринославскому намѣстничеству. Всю прочую новопріобрѣтенную землю раздѣлить на три губерніи: Минскую, Изяславскую и Браславскую. (№ 2, I).

Эти предварительныя распоряженія императрица подтвердила потомъ именнымъ указомъ отъ 13 апрѣля 1793 года, даннымъ Сенату, въ которомъ добавила еще слѣдующія распоряженія: «по снятіи тѣхъ земель на карты, по исчисленіи въ нихъ селеній и по учиненіи поголовной переписи, раздѣлить оныя на округи, приписать ихъ къ городамъ по удобности, а въ случаѣ недостатка оныхъ, вновь назначить» (№ 4, I). Наконецъ, черезъ два года, а именно 2 мая 1795 г., императрица Екатерина повелѣла генералъ-губернатору Тутолмину составить Минское намѣстничество. Въ составъ этого намѣстничества вошло 13 округовъ или уѣздовъ, а именно: Минскій, Вилейскій, Поставскій, Докшицкій, Дисненскій, Борисовскій, Игуменскій, Бобруйскій, Мозырскій, Давыдгородскій, Пинскій, Несвижскій и Слуцкій (№ 25, I) [1]). Всѣ перечисленные города и мѣстечки получили значеніе уѣздныхъ городовъ, при чемъ относительно владѣльческихъ мѣстечекъ, каковы Несвижъ, Слуцкъ, Давыдгородокъ и Поставы состоялось распоряженіе императрицы, чтобы Тутолминъ пріобрѣлъ ихъ въ казну «покупкою или промѣномъ, или иными благопристойными и для казны выгодными сдѣлками» (№ 26, I).

Сдѣлавъ распоряженіе о раздѣленіи вновь присоединенныхъ областей на губерніи, императрица Екатерина тотчасъ назначила для нихъ генералъ-губернатора, губернаторовъ и другихъ должностныхъ лицъ. Такъ, генералъ-губернато-

[1]) 26 января 1796 г. Высочайше утвержденъ былъ докладъ Сената о гербахъ всѣхъ этихъ городовъ (№ 46, II). Изображеніе гербовъ см. на особой таблицѣ.

ромъ всѣхъ трехъ губерній: Минской, Изяславской и Браславской она назначила генерала Кречетникова; губернаторами и вице-губернаторами: въ первую-генералъ-маіора Неплюева и коллежскаго совѣтника Михайлова, во вторую—генералъ-маіора Шереметьева и коллежскаго совѣтника Вельяминова и въ третью—генералъ-маіора Берхмана и надворнаго совѣтника Грохольскаго. Вмѣстѣ съ тѣмъ императрица повелѣла наполнить присутственныя мѣста чиновниками обыкновеннымъ порядкомъ, «не исключая изъ сего и тѣхъ новыхъ подданныхъ, которые отъ него генералъ-губернатора одобрены и къ заступленію каковыхъ либо мѣстъ удостоены;» что же касается канцелярскихъ служителей, то послѣднихъ разрѣшалось приглашать изъ губерній Малороссійскихъ, Бѣлорусскихъ, Тульской, Калужской и другихъ. Всѣмъ этимъ чинамъ пожаловано было третное, не въ зачетъ, жалованье, «во уваженіе неближняго ихъ туда переѣзда» (№ 4, I). Впослѣдствіи по поводу этого обстоятельства возникла переписка между генералъ-губернаторомъ Тутолминымъ и генералъ-прокуроромъ Самойловымъ. Тутолминъ, на основаніи увѣдомленія минскаго губернатора Неплюева, сообщалъ Самойлову, что правители сопредѣльныхъ намѣстничествъ затрудняются отпускать канцелярскимъ служителямъ, отправляющимся на службу во ввѣренныя ему губерніи, потребныя на ихъ проѣздъ суммы. Сенатъ, заслушавъ это сообщеніе, сдѣлалъ слѣдующее распоряженіе: предписать всѣмъ намѣстническимъ правленіямъ и казеннымъ палатамъ, чтобы тѣмъ канцелярскимъ служителямъ, которые по собственному ихъ желанію въ помянутыя новоприобрѣтенныя губерніи опредѣляемы будутъ, выдаваемо было на проѣздъ третное, не въ зачетъ, жалованье отъ казенныхъ палатъ тѣхъ губерній, откуда кто перемѣщенъ будетъ, однако не иначе, какъ по полученіи въ тамошнія намѣстническія правленія отъ генералъ-губернатора Тутолмина надлежащаго удостовѣренія какъ о подлинности такового перемѣщенія, такъ и о количествѣ назначаемаго жалованья. Но означенную выдачу, добавляетъ сенатское опредѣленіе, производить «только тѣмъ чинамъ и служителямъ, въ показанныя губерніи опредѣляемымъ, кои при начальномъ устроеніи оныхъ по новому образцу управленія на первыя по штатамъ ихъ мѣста опредѣляемы будутъ; а которые чины и служители поступать станутъ послѣ на тѣ же мѣста, когда оныя упразднятся увольненіемъ или другими какими случаями первоопредѣленныхъ, таковымъ выдавать третного жалованья не въ зачетъ не слѣдуетъ» (№ 32, I). Послѣднее распоряженіе несомнѣнно свидѣтельствуетъ, что сенатъ Екатерининскаго времени не признавалъ особенно важнымъ поощрять разными льготами перемѣщенія чиновниковъ изъ однихъ мѣстностей въ другія.

Назначая во вновь образованныя губерніи губернаторовъ и другихъ доджно-

стныхъ лицъ, императрица Екатерина дѣятельно занялась организаціей управленія въ этихъ губерніяхъ. Такъ, уже указомъ отъ 8 декабря 1792 г. она повелѣваетъ генералу Кречетникову ввести во всѣхъ округахъ, или уѣздахъ, присутственныя мѣста «на основаніи изданныхъ учрежденій о управленіи губерній» (№ 2, I). Затѣмъ въ указѣ отъ 13 апрѣля 1793 года она даетъ еще болѣе обстоятельныя указанія относительно этого вопроса, а именно: «образовать тѣ губерніи (Минскую, Изяславскую и Браславскую) по правиламъ учрежденій нашихъ и прочимъ законамъ, по коимъ Всероссійская имперія и Бѣлорусскія губерніи, отъ Польши присоединенныя, управляются. Устроить въ нихъ присутственныя мѣста и, приготовя ихъ всѣмъ нужнымъ къ надлежащему дѣйствію, открыть оныя по извѣстнымъ обрядамъ торжественно и о томъ донести Намъ и Сенату, а равно и впредь представлять о всемъ, о чемъ нужно будетъ». Но ввести въ короткій срокъ такую важную перемѣну въ областяхъ, рѣзко отличавшихся отъ коренной Россіи какъ государственнымъ, такъ и общественнымъ строемъ, было очень трудно, поэтому императрица разрѣшила временно оставить здѣсь «судъ и расправу на польскихъ правахъ» (№ 4, I).

Вслѣдствіе такого распоряженія императрицы Екатерины судъ остался въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ почти прежній, но *административное устройство* вскорѣ создалось здѣсь совершенно особое. Прежде всего во главѣ управленія каждой губерніи поставленъ былъ губернаторъ, которому не соотвѣтствовалъ по своему положенію ни одинъ изъ польскихъ сановниковъ. Въ настоящемъ Сборникѣ приводится до 70 распоряженій минскаго губернатора Неплюева, изъ которыхъ видно, что обязанности его были чрезвычайно разнообразны. Онъ организуетъ полицію, издастъ постановленія о сборѣ налоговъ и недоимокъ, о курсѣ русскихъ денегъ, объ отношеніяхъ арендаторовъ казенныхъ имѣній къ сельскому населенію, о крестьянахъ, о проходѣ войскъ чрезъ губернію, о винокуреніи, о выборѣ дворянствомъ должностныхъ лицъ и т. д. Особенно онъ заботится о судѣ и не только издаетъ цѣлый рядъ распоряженій объ открытіи и организаціи судовъ, но постоянно слѣдитъ и за ходомъ судопроизводства.

При губернаторѣ состояли три комиссіи изъ ассесоровъ, которыхъ выбирали дворяне каждаго уѣзда изъ своей среды, въ количествѣ 4 человѣкъ. Предсѣдателемъ первой комиссіи былъ самъ губернаторъ, второй—вице-губернаторъ, а третьей—предсѣдатель гражданской палаты. Назначеніемъ комиссій было содѣйствовать правительству въ подготовкѣ открытія губерній по «учрежденіямъ императрицы отъ 7 ноября 1775 г.», или, какъ сказано въ предложеніи минскаго

губернатора Неплюева, «по разнымъ образованія сей губерніи предметамъ». (№ 88, II). Въ виду этого ассесоры должны были хорошо знать положеніе разныхъ поселеній своего уѣзда, узаконенія, относящіяся къ владѣльцамъ, порядокъ распредѣленія и сбора налоговъ, вообще всякіе законы и судопроизводство (№ 87, II). Въ Минской губерніи ассесоры избраны были довольно скоро, [1]) но они съѣзжались къ мѣсту своего служенія, въ Минскъ, весьма неаккуратно, вслѣдствіе чего губернаторъ Неплюевъ долженъ былъ прибѣгнуть къ разнымъ побудительнымъ мѣрамъ. «Еще отъ 27 августа», пишетъ онъ въ предложеніи отъ 28 сентября 1903 г., «земскому суду, совмѣстно съ гродскимъ, предписано было изъ Рѣчицкаго повѣта о выборѣ и присылкѣ четырехъ ассесоровъ въ таковой поспѣшности, чтобъ они могли прибыть въ Минскъ непремѣнно къ 10 числу сентября, но и по сіе время, кромѣ Минскаго воеводства господъ ассесоровъ и отъ Случорецкаго повѣта Яблонскаго и Олешскаго, да отъ Пинскаго повѣта Терлецкаго, никого еще въ прибытіи нѣтъ, почему въ исполненіи предписаніевъ Его Высокопревосходительства... Тутолмина совершенная остановка существуетъ, а оттого и взысканіе непремѣнное съ виновниковъ сему медленію послѣдуетъ. Посылая же сего нарочнаго въ суды земскій и гродскій, предписываю, по полученіи сего собравшись въ присутствіе, тогожъ числа послать нарочныхъ земскихъ комиссаровъ или другихъ надежныхъ людей по всѣмъ выбраннымъ ассесорамъ, кромѣ тѣхъ, кои, какъ выше упомянуто, здѣсь находятся и кои откомандированы отъ 2-ой комиссіи, состоящей подъ предсѣдательствомъ господина вице-губернатора Михайлова, по части казенной, въ разныя мѣста, съ тѣмъ, чтобъ они тогожъ дня отправились при комиссарахъ въ путь и явились въ Минскъ какъ найвскорѣйшемъ времени и непремѣнно къ 1 числу наступающаго октября, а отчего таковая медленность произошла, и почему мои повелѣнія остаются въ судахъ безъ вниманія и выполненія, прислать ко мнѣ съ симъ же нарочнымъ отвѣтъ, который разсмотря, не премину къ поступленію съ неисполнителей по законамъ взять довлеющія мѣры» (№ 90, II). Эта угроза подвергнуть ассесоровъ взысканію по всей вѣроятности подѣйствовала, такъ какъ дальнѣйшей переписки по этому дѣлу мы не встрѣчаемъ.

Организація *полиціи* въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ составляла одну изъ первыхъ заботъ губернаторовъ. Сообразно съ «учрежденіями для управленія губерній» въ уѣздахъ она возложена была на земскіе суды и комиссаровъ, которые отчасти соотвѣтствовали нижнимъ земскимъ судамъ и капитанъ-исправ-

[1]) Въ Рѣчицкомъ уѣздѣ ассесоры избраны были 18 мая 1793 г. (№ 45, II), а въ Пинскомъ—20 мая того же года (№ 47, II).

никамъ «учрежденій». «По открытіи во всѣхъ частяхъ губерніи Минской судопроизводства», сказано въ инструкціи губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду, отъ 23 іюня 1793 г., «доставляющаго гражданамъ законное удовлетвореніе, покойный генералъ-аншефъ, генералъ-губернаторъ графъ М. Н. Кречетниковъ, предвидѣвъ нужность въ соблюденіи полиціи по земли, въ данномъ мнѣ наставленіи предписалъ сохраненіе полицейскаго порядка предоставить земскимъ судамъ, на каковой конецъ отъ 16 числа сего мѣсяца посланнымъ отъ меня въ тотъ судъ предложеніемъ предписано выбрать двухъ комиссаровъ, которые, состоя въ вѣденіи того суда единственно для облегченія онаго, дабы частымъ отдѣленіемъ судей не могло судопроизводство въ теченіи своемъ имѣть остановки, имѣютъ откуда отрядаемы быть въ свойственныя имъ должности, какъ то исправленіе дорогъ, мостовъ, препровожденіе полковъ и командъ, доставленіе имъ дровъ и другова законнаго требованія и прочими сему подобными нужностями заниматься». Эти общія указанія относительно полицейскихъ обязанностей земскаго суда развиты весьма подробно въ 20 пунктахъ этой же самой инструкціи, содержаніе которыхъ слѣдующее: 1) Земскій судъ долженъ заботиться о соблюденіи спокойствія, благочинія и тишины въ уѣздѣ, а главное о сохраненіи нерушимой вѣрности къ особѣ Ея Императорскаго Величества; виновныхъ же въ нарушеніи всего этого усмирять властью, суду предоставленною, при чемъ въ болѣе важныхъ случаяхъ разрѣшалось заимствоваться командою отъ правящаго тамъ городническую должность воинскаго начальника. 2) Комиссары, въ числѣ двухъ человѣкъ на уѣздъ, должны избираться судомъ изъ людей «добро-порядочныхъ и безпорочныхъ;» они обязаны доносить суду о всемъ, что увидятъ «неблагопристойнаго» въ уѣздѣ, а судъ, въ свою очередь, обязанъ давать имъ должныя разрѣшенія «и послику безпрестанное бдѣніе и труды по уѣзду могутъ имъ тягостны быть и лишатся (они) чрезъ то хозяйственнаго обдѣлыванія, въ такомъ разѣ назначить имъ терминъ, по прошествіи коего перемѣнять другими достойными». 3) Если въ уѣздѣ случится самоуправство, то произведя объ этомъ слѣдствіе «безъ многава письменнаго производства», возвратить потерпѣвшему отнятое у него, а преступника предать суду. 4) Прилагать неусыпное смотрѣніе, чтобы дороги, мосты и переправы были исправны, «но въ рабочее время обывателей къ обдѣлыванію дорогъ не понуждать, а исправлять оныя въ удобное къ тому время». 5) Наблюдать, чтобы мѣры и вѣсы были вѣрные. 6) Пользующимся правомъ винокуренія, варенія медовъ и пива не запрещается производить свой промыселъ, но не оставлять безъ вниманія «повсемѣстно существующую неосторожность относительно пожара». 7) Если

появится въ округѣ опасная болѣзнь, то объ этомъ тотчасъ доносить губернатору; «то же мѣсто, которое одержимо будетъ сею язвою, оградить карауломъ, дабы никто здоровый во оный войтить не могъ». 8) Если появится въ уѣздѣ скотскій падежъ, немедленно увѣдомить губернатора, отдѣлить зараженный скотъ отъ здороваго, «а палый въ отдаленныхъ отъ жилья мѣстахъ, не снимая отнюдь кожъ и не касаяся до онаго руками, велѣть зарыть въ глубокія ямы длинными шестами и засыпать землею». 9) Скопища воровъ и бѣглыхъ истреблять, а воровъ и укрывателей ихъ предавать суду. 10) Въ случаѣ прохожденія военныхъ командъ, комиссары, выбранные судомъ, обязаны провожать ихъ по своему уѣзду, отводить квартиры и исполнять всѣ другія законныя ихъ требованія, наблюдая однако, чтобы обывателямъ не было отягощенія и обидъ отъ этихъ командъ. 11) Для предотвращенія побѣговъ «колодниковъ» назначить совмѣстно съ воинскимъ начальникомъ, исправляющимъ должность городничаго, «тюремныя избы». 12) Назначенныхъ отъ суда къ пересылкѣ въ другія мѣста колодниковъ препровождать къ воинскому начальнику, исправляющему должность городничаго. 13) Тѣмъ преступникамъ, которымъ по опредѣленіямъ судовъ и по резолюціи высшаго начальства положено будетъ наказаніе, чинить должную екзекуцію въ городѣ, „съ повелѣнія и распоряженія воинскаго начальника». 14) Разъ на всегда строжайше подтвердить всѣмъ хозяевамъ, чтобы соблюдали острожность отъ огня въ домахъ и на поляхъ при выжиганіи жнитвъ и кореньевъ. 15) Судъ обязанъ требовать отъ мѣстныхъ начальниковъ свѣдѣнія о цѣнахъ на разные продукты въ мѣстечкахъ и другихъ торговыхъ мѣстахъ, а потомъ эти свѣдѣнія, по истеченіи каждаго мѣсяца, представлять губернатору. 16) Судъ обязанъ немедленно сообщать губернатору о смерти лицъ, владѣвшихъ староствами. 17) Судъ обязанъ также «неукоснительно» сообщать губернатору о всѣхъ «небесныхъ стихійныхъ явленіяхъ и необычайныхъ приключеніяхъ, яко то вихрехъ, градахъ и тому подобныхъ». 18) «По дошедшимъ ко мнѣ донесеніямъ отъ судовъ», продолжаетъ губернаторъ, «что прежнихъ временъ архивы и письменныя дѣла не разобраны и находятся въ уничтоженныхъ конфедераціонныхъ судебныхъ мѣстахъ, почему и въ производствѣ дѣлъ не малое слѣдовало затрудненіе и остановка, предписываю симъ навсегда всѣ письменныя дѣла прежнихъ временъ разобрать по сортамъ и какія какому суду принадлежатъ, будутъ имѣть таковыя въ своемъ вѣдѣніи и должномъ порядкѣ, съ описью, дабы впредь не послѣдовало въ чемъ либо судамъ претконвенія» Въ 19) пунктѣ губернаторъ указываетъ на неосновательность ходатайствъ нѣкоторыхъ судовъ о присылкѣ имъ переводчиковъ съ русскаго языка на польскій, а въ 20) разъясняетъ суду, что выбираемые имъ комиссары не

засѣдатели въ судахъ и не судьи, а во всемъ зависимые отъ суда чиновники, которые сами собою ничего не могутъ приводить въ дѣйствіе, хотя бы и во время каденцій (№ 66, II).

Кромѣ требованій, изложенныхъ въ этой инструкціи, которая почти вся взята изъ «Учрежденій для управленія губерній», минскій губернаторъ поручалъ земскимъ судамъ наблюдать, чтобы всѣ праздновали «господскіе и другіе праздники торжественные, высокоторжественные и викторіальные въ дни русскаго календаря» (№ 99, II), чтобы никто не смѣлъ носить «трости съ обдѣланными въ нихъ потаенными кинжалами, клинками и другими орудіями» (№ 100, II), чтобы обыватели принимали «россійскую ходячую мѣдную монету» (№ 101, II) и т. д.

Въ то время, какъ въ уѣздахъ полицейскія обязанности исполняли земскіе суды и комиссары, въ городахъ эти обязанности возложены были на воинскихъ начальниковъ, исполнявшихъ должность городничихъ. Это видно изъ инструкціи минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому городничему Борейшѣ. Инструкція эта состоитъ изъ 28 пунктовъ. Въ большей части этихъ пунктовъ содержится тоже самое, что и въ вышеприведенной инструкціи Рѣчицкому земскому суду. Напримѣръ, о соблюденіи спокойствія, тишины и вѣрности, о правильности мѣръ и вѣсовъ, о заразительныхъ болѣзняхъ и скотскихъ падежахъ, о скопищахъ воровъ и бѣглыхъ, объ исправности мостовъ и переправъ, объ осторожномъ обращеніи съ огнемъ, объ устройствѣ тюремныхъ избъ, о колодникахъ, о цѣнахъ на продукты, о винокуреніи и. т. п. Но въ инструкціи для городничаго есть и особенности. Прежде всего городничій долженъ «имѣть неослабное смотрѣніе за тѣмъ, чтобы проходящіе и квартирующіе въ городѣ полки и воинскія команды не чинили обывателямъ никакихъ насилій и притѣсненій, требуя настоятельно у командировъ, съ оными находящихся, должнаго удовлетворенія въ нанесенныхъ ими обидахъ и безъденежномъ заборѣ, а въ случаѣ не полученія представлять ко мнѣ для испрошенія у вышняго начальства виновнымъ наказанія, а съ послабившаго и неудовлетворившаго—строгаго взысканія». Квартиры слѣдовало отводить проходящимъ войскамъ «безъ отягощенія обывателей одного передъ другимъ, не инако какъ по два человѣка солдатъ на каждый покой». Дома же духовенства и шляхты, за исключеніемъ крайней тѣсноты, совершенно освобождались отъ постоя. Освобождались также отъ постоя и корчмы, составлявшія «главный владѣльческій доходъ», при чемъ для охраны послѣднихъ городничій обязанъ былъ ставить двухъ воинскихъ служителей, пока не пройдетъ команда. Предписывая городничему внушать обывателямъ осторожное обращеніе съ огнемъ, губернаторъ подробно

указываетъ и средства для борьбы съ пожарами: «буде же учинится въ городѣ пожаръ», пишетъ губернаторъ, «въ такомъ случаѣ чинить вамъ всемѣрныя распоряженія, споспешествуя ко утушенію онаго по всей возможности, дабы же каждый обыватель вѣдалъ, что ему должно чинить во время такого несчастнаго случая, сдѣлать постановленіе, перепумеровавъ дома и назначивъ инструменты подлежащіе къ прекращенію пожара, и по таковому порядку требовать уже настоятельно непремѣннаго исполненія, а съ непокорливыхъ и законнаго взысканія». Недоимки за мартовскій кварталъ должны были взыскивать суды и сборщики, но въ случаѣ упорства обывателей, какъ по городу, такъ и по уѣзду, городничій обязанъ былъ для приведенія таковыхъ въ должное послушаніе «чинить въ семъ неотлагательно должное пособіе отрядомъ пристойнаго числа военныхъ служителей на экзекуцію, а по малоимѣнію команды, требуя таковыхъ отъ ближнихъ командъ, и съ прилежностію вспомоществовать по сему пункту о непремѣнномъ и не продолжительномъ взносѣ на помянутый мартовской кварталъ недоимокъ; наряжаемымъ же на экзекуцію командамъ строжайше подтвердить о нечиненіи обывателямъ насилія и всякаго рода притѣсненій, подъ жестокимъ истязаніемъ и отвѣтомъ вашимъ, яко послабившаго на непозволенные и запрещенные поступки». Далѣе губернаторъ предписываетъ городничему имѣть достовѣрные списки живущихъ въ городѣ чиновниковъ, художниковъ и частныхъ людей, строго наблюдать за тѣмъ, чтобы не было перекупщиковъ во время базарныхъ дней, чтобы не были обремепяемы городскіе жители почтовою повинностію и чтобы въ городѣ поддерживалась надлежащая чистота: «паче же бдѣть, чтобъ повсемѣстно въ городѣ на улицахъ и мостахъ была совершенная чистота, и палой скотины или мертвечины, отъ чего вредный духъ происходить, нигдѣ въ городѣ не встрѣчалось, такъ равно и прочія непристойности и гадости въ наружности домовъ отнюдь не терпѣть и на сіе послѣднее употреблять большею частью колодниковъ». Заканчиваетъ свою инструкцію минскій губернаторъ слѣдующими словами: «за нужное поставляю напомянуть вамъ, что я за всѣми происшествіями, по городу случающимися, внимать и замѣчать не премину, и ежели отъ васъ будутъ происходить какіе либо противные закону поступки и покушенія, при похлѣбствѣ сильнымъ, отягощать невинныхъ и безпомощныхъ, а сыщется про то до ряма, въ такомъ случаѣ принужденъ я найтись поступить съ вами по всей законной строгости» (№ 69, II).

Въ мѣстечкахъ полицейскія обязанности исполняли сотскіе. Изъ инструкціи, данной игуменскимъ городничимъ Ждановымъ еврею Хаиму Нисиновичу, сотскому мѣстечка Богушевичъ, видно, что послѣдній обязанъ былъ спрашивать у всѣхъ проѣзжающихъ, ктобы они ни были, куда и откуда они ѣдутъ, безбилетныхъ же

доставлять въ городъ Игуменъ; курьерамъ и другимъ проѣзжающимъ сотскій обязанъ былъ давать лошадей, если у нихъ былъ паспортъ губернатора; сотскій обязанъ былъ также наблюдать, чтобы въ 9 часовъ вечера не было огня въ домахъ еврейскихъ и крестьянскихъ; сотскій не имѣлъ права брать аренды, «даже никакой послуги чинить и давать, кромѣ казенныхъ дѣлъ наблюдать»; сотскому должны подчиняться евреи, живущіе въ деревняхъ и кагалъ. Въ заключеніе городничій пишетъ слѣдующее: «впрочемъ утверждаю, чтобы было по приказу моему совершенно исправно и вѣрно во всякихъ случаяхъ въ должности сотскаго, въ томъ же наче, когда случится каковая обида отъ господъ и прочихъ, или будутъ находиться больные, непремѣнно давать увѣдомленіе въ Игуменъ» (№ 111, II).

Все сказанное объ административномъ устройствѣ Минской губерніи ясно свидѣтельствуетъ, что въ основу этого устройства отчасти положены были «учрежденія для управленія губерній Императрицы Екатерины». Такъ губернаторы въ своихъ дѣйствіяхъ несомнѣнно руководствовались «учрежденіями», что видно изъ многочисленныхъ предложеній минскаго губернатора Неплюева. Инструкціи, данныя земскому суду и городничимъ, почти буквально взяты изъ «учрежденій». Наконецъ, самъ генералъ-губернаторъ Тутолминъ ссылался на нѣкоторыя статьи «учрежденій», какъ на нѣчто обязательное. Вотъ что онъ пишетъ въ своихъ резолюціяхъ мозырскому дворянству о комиссарахъ, отъ 28 октября 1794 года: «при самоначальномъ вступленіи моемъ въ управленіе Всемилостивѣйше ввѣренныхъ главному начальству моему сихъ новыхъ губерній предписано отъ меня господамъ губернаторамъ употребить къ исправленію должности земскихъ комиссаровъ дворянъ, по выбору благороднаго общества, изъ людей испытанныхъ въ благоповеденіи и тыхъ качествахъ, которыя требуются въ земскомъ исправникѣ, по узаконенію въ 235 статьѣ Высочайшихъ Ея Императорскаго Величества Учрежденій, сходственно съ чѣмъ, по поводу отзыва вашего ко мнѣ, подтвердилъ я нынѣ минскому господину губернатору и кавалеру Неплюеву, дабы предоставилъ онъ дворянству назначить въ сіи званія людей по собственному избранію; но что касается до долга городничихъ, окружныхъ земскихъ смотрителей и частныхъ земскихъ приставовъ, то оный ясно и точно предначертанъ въ 18 и 19 главахъ Высочайшихъ учрежденій и въ уставѣ благочинія, по которымъ и поступать они повинны, не вмѣшиваясь въ домашнія распоряженія владыкъ, о чемъ строгое отъ меня сдѣлано воспрещеніе». Затѣмъ Тутолминъ ссылается еще на статьи «Учрежденій» 242 и 264, въ которыхъ говорится объ обязанностяхъ полицейскихъ чиновниковъ въ случаѣ возстанія крестьянъ (№ 117, II), а также на статью 243, которой обязанъ руководствоваться земскій комиссаръ (№ 124, II).

Такимъ образомъ «Учрежденія для управленія губерній» получили нѣкоторое примѣненіе въ областяхъ, присоединенныхъ къ Россіи по второму раздѣлу Польши, весьма скоро, но окончательное введеніе ихъ здѣсь нѣсколько замедлилось. Такъ, указъ объ открытіи Минскаго намѣстничества по «Учрежденіямъ отъ 7 ноября 1775 г.» послѣдовалъ 3 мая 1795 г. (№ 25, I), а самое открытіе состоялось только 2 октября того же года (№ 39, I). Съ этого времени очевидно и были открыты въ полномъ составѣ какъ губернскія, такъ и уѣздныя присутственныя мѣста, что между прочимъ видно изъ предложенія генералъ—губернатора Тутолмина Радопиковской ратушѣ (№ 181, II).

По третьему раздѣлу Польши Россіи достались земли, ограниченныя слѣдующею чертою: начиная отъ границы Волынской губерніи, черта эта идетъ внизъ по теченію рѣки Буга до Бреста и далѣе до границы Подляхіи, оттуда по границѣ воеводства Брестскаго и Новогрудскаго къ рѣкѣ Нѣману противъ Гродны, затѣмъ продолжается внизъ по этой рѣкѣ до того мѣста, гдѣ правый берегъ ея входитъ въ области Прусскія и, наконецъ, слѣдуетъ по старой границѣ Прусскаго королевства до Палангена и до моря Балтійскаго (№ 42, I). Такимъ образомъ въ составъ Россіи вошли нынѣшнія Литовскія губерніи: Виленская, Гродненская и Ковенская, а также Курляндская и нѣкоторыя части Волынской и Минской.

Русское управленіе въ этихъ областяхъ началось еще въ концѣ 1794 года, послѣ занятія ихъ русскими войсками, что видно изъ именного указа императрицы Екатерины отъ 30 октября того же года (№ 15, I). Манифестъ объ этомъ обнародованъ былъ, по Высочайшему повелѣнію, княземъ Репнинымъ 17 декабря. Затѣмъ манифестъ о присоединеніи къ Россіи выше означенныхъ земель подписанъ былъ императрицею 14 декабря 1795 года, а обнародованъ 20 января 1796 года. Обнародованіе манифестовъ обставлено было большой торжественностью, что видно изъ донесеній Репнина императрицѣ Екатѣринѣ II. «Сего числа, «пишетъ Репнинъ въ своемъ донесеніи отъ 17 декабря 1795 года», какъ всеподданнѣйше доносилъ Вашему Императорскому Величеству, войска, бывъ подъ ружьемъ, по совершеніи божественной литургіи, обнародованъ былъ въ здѣшнемъ городѣ (Гродно) Высочайше предписанный манифестъ съ пушечною пальбою и по благодарномъ молебствіи, по которомъ говорено было предикантомъ пристойное поученіе о повиновеніи Высочайшей власти, надъ здѣшнимъ народомъ постановленной. Все здѣсь живущее дворянство и съѣхавшееся изъ уѣзда, тоже все духовенство и мѣщанство сего города не только безпрекословно, но съ радостію повелѣнную присягу сдѣлали. А какъ сего же числа и во всей Литвѣ тотъ манифестъ равнообразно обнародованъ,

то нимало не сомнѣваюсь, что и вездѣ съ подобною охотою ту присягу всѣ учинятъ; но неимѣя еще ни отколь о томъ извѣстія, о исполненіи онаго только въ здѣшнемъ мѣстѣ симъ Вашему Императорскому Величеству всеподданнѣйше доношу». [1])

Порядокъ управленія въ Литовскихъ губерніяхъ первоначально установленъ былъ вышеназваннымъ указомъ Императрицы Екатерины отъ 30 октября 1794 года, даннымъ князю Репнину, который былъ назначенъ генералъ-губернаторомъ этихъ областей (№ 15, I) [2]). Согласно этому указу вновь присоединенный край раздѣленъ былъ на три части, съ главными городами Вильна, Гродна и Ковна. Къ первой части причислены были повѣты: Виленскій, Завилейскій, Ошмянскій, Браславскій, Лидскій и Трокскій; ко второй—Гродненскій, Новогроденскій, Слонимскій, Волковыскій и Брестскій, и къ третьей — Ковенскій, Вилкомирскій, Упитскій и Самогитія. Каждая изъ частей ввѣрялась корпусному командиру мѣстныхъ войскъ. Эти корпусные командиры поручали управленіе повѣтами полковымъ командирамъ, которые должны были сноситься съ населеніемъ, по предмету продовольствія войскъ, чрезъ особыхъ комиссаровъ, избранныхъ дворянствомъ, городскими и сельскими обществами. Низшіе суды, какъ земскій, гродскій и городовые магистраты оставлены были прежніе. Наконецъ учреждено было Верховное Литовское правленіе. Оно состояло изъ четырехъ отдѣленій: казеннаго, уголовнаго, гражданскаго и экономическаго. Начальниками этихъ отдѣленій были назначены: казеннаго—полковникъ Иванъ Фризель, уголовнаго-бригадиръ Иванъ Русановъ, гражданскаго—надворный совѣтникъ Николай Волковъ и экономическаго—премiеръ-маіоръ Литке. По служебному положенію и окладамъ начальники отдѣленій сравнены были: казеннаго—съ вице-губернаторами, уголовнаго и гражданскаго—съ предсѣдателями палатъ и экономическаго—съ директорами экономіи. Въ помощь начальникамъ отдѣленій повелѣно было избрать изъ мѣстныхъ дворянъ по три експедитора для каждаго отдѣленія. Експедиторы должны были имѣть точныя свѣдѣнія: «1) о положеніи округа и селеній своей части и о числѣ въ

[1]) Сборникъ Императ. русск. истор. общества, т. XVI, стр. 76. Здѣсь къ стати замѣтимъ, что обнародованіе манифеста Кречетникова такими торжествами, повидимому, не сопровождалось. Въ настоящемъ Сборникѣ къ этому вопросу относится одинъ только документъ, а именно «отвѣтъ конфедераціи Рѣчицкаго уѣзда генералъ маіору Кнорингу отъ 7 апрѣля 1793 г.», въ которомъ сказано слѣдующее: «Сегодня въ 10 час. утра маіоръ Гладковъ опубликовалъ манифестъ генерала Кречетникова, съ соизволенія найяснѣйшей государыни всей Россіи, присоединяющій нашъ край къ Россіи; таковой манифестъ записанъ въ наши книги. Податная касса запечатана печатью конфедераціи, а также маіора и экзактора (сборщика податей) Корсака. Сколько въ ней находится денегъ—неизвѣстно, такъ какъ не всѣ еще подати внесены; знаемъ только, что уже находится въ ней 10 тысячъ рублей; завтра утромъ съ маіоромъ и экзакторомъ сдѣлаемъ полный расчетъ (likwidacia), обсчитаемъ кассу и что въ ней находится—увѣдомимъ. Что же касается дальнѣйшаго сбора податей, конфедерація проситъ увѣдомить ее, собирать ли эти подати или же воздержаться до дальнѣйшаго распоряженія». (№ 19, II).

[2]) Извлеченіе изъ этого указа Репнинъ обнародовалъ въ началѣ 1795 года, въ видѣ манифеста отъ своего имени. Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI стр. 356—359.

оной земли и людей; 2) о правахъ и преимуществахъ каждаго состоянія; 3) о званіи, порядкѣ и времени всякихъ сборовъ и о всемъ до казенной части принадлежащемъ; 4) о законахъ своей земли и образѣ судопроизводства и 5) о домостроительствѣ». Жалованье экспедиторамъ было назначено такое, какое получали совѣтники палатъ (по 600 руб.). Въ общихъ засѣданіяхъ Верховнаго правленія, въ которыхъ участвовали начальники отдѣленій, рѣшались всѣ дѣла, подготовленныя предварительно въ соотвѣтствующихъ отдѣленіяхъ; отдѣленія же имѣли въ своемъ завѣдываніи: уголовное и гражданское—апелляціонныя жалобы на рѣшенія низшихъ судебныхъ инстанцій; казенное—всѣ тѣ имущества, которыя въ Польской Рѣчи-Посполитой носили названіе коронныхъ, а равно и тѣ, которыя остались безъ настоящихъ владѣльцевъ: выморочныя, покинутыя отсутствующими духовными сановниками и монастырями, находящимися внѣ Литвы, наконецъ, конфискованныя; отдѣленіе экономіи завѣдывало доходами съ этихъ имуществъ и вообще всей хозяйственной частью (№ 15, I). Такимъ образомъ Верховное Литовское правленіе имѣло характеръ обыкновенныхъ губернскихъ учрежденій, что видно изъ слѣдующихъ словъ вышеупомянутаго указа отъ 30 октября: «оное правленіе, яко мѣсто губернскимъ правленіямъ и палатамъ соравное, власть и право оныхъ въ себѣ соединяетъ». Открыто было это учрежденіе спустя нѣсколько мѣсяцевъ послѣ изданія указа, а именно 28 іюня 1795 года, «съ пріуготовленіемъ всего къ тому потребнаго», какъ сказано въ объявленіи Репнина (№ 172, II).

Такой порядокъ управленія въ Литовскихъ губерніяхъ былъ только «предварительный», «поелику», пишетъ императрица Екатерина въ указѣ отъ 18 іюля 1795 года, «не послѣдовало еще окончательнаго распоряженія о новоприсоединенныхъ къ имперіи Нашей польскихъ земляхъ, и установляемый нынѣ въ великомъ княжествѣ Литовскомъ порядокъ управленія есть только предварительный, а не на единообразномъ съ другими губерніями основаніи» (№ 31, I). Но этотъ предварительный порядокъ могъ существовать не долго. Введеніе во всѣхъ присоединенныхъ къ Россіи областяхъ «единообразныхъ основаній» въ управленіи составляло вполнѣ опредѣленную программу внутренней политики императрицы, поэтому она при первой возможности спѣшила вездѣ вводить свои «учрежденія для управленія губерній». Такъ было и въ данномъ случаѣ. 14 декабря 1795 года императрица издала манифестъ о присоединеніи къ Россійской Имперіи областей великаго княжества Литовскаго и отъ того же самаго числа она издаетъ два указа, одинъ Репнину, а другой сенату, которыми повелѣваетъ раздѣлить эти области на губерніи и составить штаты присутственныхъ мѣстъ «по силѣ изданныхъ отъ насъ 7 ноября 1775 года Учрежденій». Вслѣдствіе этихъ распо-

ряженій императрицы области великаго княжества Литовскаго, вошедшія въ составъ Россіи по третьему раздѣлу Польши, раздѣлены были на двѣ губерніи, Виленскую и Слонимскую, съ губернскими городами Вильной и Слонимомъ. Губернаторами и вицъ-губернаторами были назначены: въ первую—генералъ Тормасовъ и полковникъ Фризель, во вторую—генералъ Новицкій и коллежскій совѣтникъ Волковъ (№№ 41 и 42, I). Затѣмъ указомъ отъ 8 августа 1796 года повелѣно было образовать Виленское и Слонимское намѣстничества, при чемъ въ составъ перваго должны были войти одиннадцать уѣздовъ: Виленскій, Завилейскій, Троцкій, Браславскій, Ошмянскій, Ковенскій, Упитскій, Вилкомирскій, Тельшевскій, Россіенскій и Шавельскій, а въ составъ второго восемь уѣздовъ: Слонимскій, Новгородскій, Гродненскій, Волковыскій, Лидскій, Брестскій, Кобринскій и Пружанскій (№ 48, I).

Въ дополненіе къ этому указу отъ того же 8 августа изданъ былъ другой указъ, въ которомъ императрица даетъ Репнину нѣсколько «наставленій». Между прочимъ она опредѣляетъ, въ какихъ городахъ должны быть устроены уѣздныя присутственныя мѣста, а именно: въ Виленской губерніи—въ Трокѣ, Ковнѣ, Россіенѣ, Тельше, Шавле, Поневежѣ (Упитской округи), Ошмянахъ (Завилейской округи), и въ Слонимской—въ Новогородкѣ, Лидѣ, Гроднѣ, Волковійскѣ, Пружанахъ, Кобринѣ и Бѣжице. Въ городахъ казенныхъ повелѣно было предоставить жителямъ «всѣ тѣ выгоды и преимущества», которыя даны всѣмъ россійскимъ городамъ жалованною грамотою отъ 21 апрѣля 1785 года; старостинскія мѣстечки причислить къ казеннымъ, выдавая владѣльцамъ ихъ доходы изъ общихъ губернскихъ доходовъ; что же касается владѣльческихъ мѣстечекъ, то приложить стараніе пріобрѣсти ихъ въ казну «покупкою, или промѣномъ, или иными благопристойными способами». Земская полиція, какъ и въ Минскій губерніи возложена была на земскіе суды, состоящіе изъ выборныхъ дворянъ, но генералъ губернаторъ Репнинъ относился къ по слѣднимъ съ нѣкоторымъ недовѣріемъ и ходатайствовалъ о назначеніи къ каждому земскому суду по одному военному депутату [1]).

[1]) «При открытіи губерній по образу Высочайшаго Вашего Императорскаго Величества учрежденія,» писалъ Репнинъ въ своемъ донесеніи государынѣ, «полиція земская войдетъ въ руки избираемыхъ здѣшнимъ дворянствомъ въ низшіе земскіе суды ихъ собратій, какову довѣренность имъ даровать еще рано. Но чтобы не нарушить ни въ чемъ предписанія законоположеній Вашего Императорскаго Величества и равномѣрно не оказать недовѣренности цѣлому, вновь поддашному народу, не угодно ли будетъ Вашему Императорскому Величеству позволить опредѣлить на первый трехъ годичный срокъ или на нѣкоторое изъ онаго время, изъ войскъ ко всякому нижнему земскому суду по одному военному депутату, подъ предлогомъ, въ уваженіе новости здѣшнихъ обывателей, въ помощь имъ присутствовать въ томъ судѣ для всѣхъ по военной части надобностей, какъ то: для препровожденія войскъ, для будтобы защищенія обывателей отъ всякихъ ихъ притѣсненій, для снабженія войскъ всѣмъ, закономъ положеннымъ и подобное, придавъ тѣмъ депутатамъ и нѣкоторыя небольшія команды, также подъ видомъ укрощенія могущихъ случиться отъ проходящихъ или квартирующихъ войскъ обидъ, чрезъ что земская полиція почувствительно найдется въ рукахъ тѣхъ депутатовъ и можетъ ими строго и прилежно надзираема быть». Сборникъ русск. историч. общ. т. XVI, стр. 173—174.)

Вслѣдствіе этого ходатайства состоялось такое Высочайшее повелѣніе: «По случаю пребыванія войскъ въ губерніяхъ Виленской и Слонимской, для отвращенія всякихъ между воинскими командами и обывателей распрь и неудовольствій, повелѣваемъ опредѣлить въ нижніе земскіе суды, на тригодичное время, по одному воинскому депутату изъ служащихъ въ войскахъ тамошнихъ офицеровъ, придавъ имъ приличную для лучшаго дѣйствія земской полиціи воинскую команду и производя имъ сверхъ настоящихъ ихъ окладовъ по 300 руб. на годъ изъ тамошнихъ доходовъ». Желая скорѣе открыть Виленскую и Слонимскую губерніи, императрица тѣмъ же самымъ указомъ отъ 8 августа разрѣшила Репнину купить домъ Огинскаго въ Слонимѣ для помѣщенія въ немъ губернскихъ присутственныхъ мѣстъ, ассигновала ежегодную субсидію въ 40 тысячъ рублей, въ теченіе пяти лѣтъ, на построеніе зданій для присутственныхъ мѣстъ въ двухъ губерніяхъ, 10 тысячъ рублей «на уборы присутственныхъ мѣстъ по случаю открытія губерній» и 10 тысячъ рублей Репнину на собственные его «при семъ случаѣ» расходы (№ 49, I). Князь Репнинъ дѣятельно выполнялъ всѣ повелѣнія императрицы. 18 Іюля 1796 г. онъ представилъ ей составленные имъ штаты присутственныхъ мѣстъ, а въ августѣ того же года уже выражалъ намѣреніе «въ скоромъ времени» открыть губерніи, что видно изъ слѣдующаго письма его римско-католическому епископу Коссаковскому: «какъ Виленская и Слонимская губерніи уповательно въ скоромъ времени откроются по образу, предписанному въ Высочайшемъ Ея Императорскаго Величества учрежденіи, то я», писалъ Репнинъ, «почитая оное сколько для прочихъ членовъ государства, столько и для духовнаго званія нужнымъ, препровождаю при семъ Вашему Преосвященству десять печатныхъ Высочайшаго учрежденія экземпляровъ, кои покорнѣйше прошу по Вашему благоразсужденію разослать для свѣдѣнія знатному подъ начальствомъ вашимъ состоящему духовенству» № (203, II). Но «не смотря на всѣ старанія Репнина» открытіе новыхъ губерній затянулось. Изъ переписки его съ виленскимъ губернаторомъ Тормасовымъ видно, что еще въ сентябрѣ не приготовлены были зданія для присутственныхъ мѣстъ [1]), а изъ переписки съ княземъ Куракинымъ, что даже въ началѣ ноября не назначены были высшіе губернскіе чиновники, какъ предсѣдатели палатъ, прокуроръ и другъ. [2]) Такимъ образомъ Виленская и Слонимская губерніи не были открыты по «Учрежденію для управленія губерній» до самой смерти императрицы Екатерины, послѣдовавшей 6 ноября 1796 года.

Административное устройство Минской и Литовскихъ губерній весьма скоро получило, какъ мы видѣли, русскій характеръ, но прежнее *судоустройство* въ

[1]) Сборн. русск. историч. общ. т. XVI стр. 501 и 536.
[2]) Ibid стр. 531 и 536.

нихъ мало подверглось измѣненію. При польскомъ управленіи въ концѣ XVIII вѣка здѣсь были слѣдующіе суды: земскій, гродскій и магистратъ—низшей инстанціи (subsellia) и Главный Литовскій трибуналъ—высшей. Суды земскій и гродскій вѣдали дѣла шляхты: первый гражданскія а второй—уголовныя; магистратъ же вѣдалъ дѣла мѣщанъ какъ гражданскія такъ и уголовныя. Земскій и гродскій суды состояли изъ президента, трехъ судей и писаря, а магистратъ изъ бурмистровъ и радныхъ. Всѣ эти лица выбирались на три года: первые—шляхтою каждаго повѣта изъ обывателей, имѣющихъ недвижимую собственность, а вторые городскими жителями. Писарь назначалъ отъ себя двухъ регентовъ—актоваго и декретоваго. Первый обязанъ былъ содержать въ порядкѣ судебныя книги, вписывать въ нихъ своею рукою всѣ заявленія, выдавать разныя выписи, собирать судебныя пошлины и вообще завѣдывать всей канцеляріей; второй — составлять декреты, или рѣшенія. Кромѣ судей и писаря, шляхта выбирала еще двухъ возныхъ (генераловъ): судового, который обязанъ былъ постоянно дежурить въ судѣ (usługiwać ciągle sądom), и повѣтового; обязанностью послѣдняго было разносить позвы въ судъ, налагать запрещенія, совершать вводы во владѣнія, свидѣтельствовать потравы, грабежи, всякія насилія и. т. п., приглашая въ болѣе важныхъ случаяхъ двухъ шляхтичей, «достойныхъ вѣры». Затѣмъ важное значеніе въ судахъ, какъ земскомъ и гродскомъ, такъ и въ другихъ, имѣли адвокаты, извѣстные подъ именемъ прокураторовъ, мецепасовъ, юристовъ, а чаще всего палестры. Земскіе суды открывались три раза въ году, на шесть недѣль каждый разъ, гродскіе же—четыре раза на 28 дней. Время засѣданія земскихъ судовъ называлось каденціями, а гродскихъ—рочками. Каденціи были: трехкрульская, троицкая и михайловская, потому что они обыкновенно начинались на слѣдующій день послѣ праздниковъ Трехъ Королей (6 января), Св. Троицы и Св. Михаила (29 сентября); рочки назывались мартовскими, майскими, сентябрьскими и декабрьскими, такъ какъ гродскіе суды всегда засѣдали въ эти мѣсяцы, начиная съ 1 числа и кончая 28, (за исключеніемъ декабря, когда они закрывались 23 числа). Магистратъ не имѣлъ опредѣленныхъ сроковъ для своихъ засѣданій и долженъ былъ дѣйствовать безъ перерыва.

Такое судоустройство осталось въ вышеназванныхъ губерніяхъ и при русскомъ управленіи. Это видно изъ цѣлаго ряда документовъ настоящаго Сборника, сущность которыхъ сводится къ слѣдующему: 1) Всѣ должны судиться законами, которыми судились до конституціи 3 мая 1791 г. 2) Судьи, избранные прежде, остаются на своихъ мѣстахъ, если они выполнили обрядъ вѣроподданической присяги (przysięgi hommagialney). 3) Каденціи и рочки остаются прежн-

нія, т. е. судебныя засѣданія должны были происходить въ тѣ же самые сроки, въ какіе прежде происходили, съ обозначеніемъ ихъ только по старому стилю, а не по новому. 4) Открытіе судовъ должно происходить въ такомъ же порядкѣ, какъ и прежде. 5) Судья и подсудокъ по прежнему имѣютъ право назначать двухъ коморниковъ для исполненія декретовъ, т. е. приговоровъ суда. 6) Всѣ позвы и декреты должны начинаться слѣдующими словами: Божіею милостію, Мы, Екатерина II, Императрица и Самодержица Всероссійская и прочая, и прочая и прочая. 7) Печать должна быть съ гербомъ имперіи, т. е. съ изображеніемъ двуглаваго орла, на груди котораго помѣщался гербъ уѣзда, а вокругъ этихъ гербовъ надпись: печать земскаго или гродскаго суда такого то уѣзда. Эти основныя положенія судоустройства въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ изложены въ резолюціяхъ генералъ-губернатора Кречетникова отъ 16 апрѣля 1793 года на запросы воеводствъ Волынскаго и Кіевскаго (№ 21, II). Впослѣдствіи положенія эти постепенно разъяснялись и дополнялись. Такъ, была введена въ судахъ гербовая бумага, но, вѣроятно, по недостатку ея, разрѣшено было употреблять простую бумагу, съ уплатой, однако, въ казну такой пошлины, какая была установлена при прежнемъ управленіи (№№ 22 и 57, II). Отмѣнена была смертная казнь, вслѣдствіе чего предписано было уничтожить во всѣхъ городахъ висѣлицы, а мечи, служившіе для совершенія казни преступниковъ, доставить губернатору (№№ 34 и 38, II). Всѣ прежнозвы по давнимъ акторатамъ (искамъ) и прежніе декреты должны имѣть силу (№ 40, II); что же касается исполненія декретовъ, состоявшихся послѣ 3 мая 1791 г., то по дѣламъ гражданскимъ они приводятся въ исполненіе, «ежели токмо съ обѣихъ тяжущихся сторонъ не будетъ противурѣчія», а въ противномъ случаѣ рѣшенія прежняго времени «долженствуютъ быть предоставлены разсмотрѣнію по праву апелляцій»; декреты же по дѣламъ уголовнымъ должны представляться на разсмотрѣніе генералъ-губернатора или губернатора (№ 94, II). Дѣла производить и рѣшать именемъ Ея Величества, «ибо рѣшеніе судовъ и всякое въ оныхъ производство, по присоединеніи сихъ областей къ имперіи, не подъ Высочайшимъ титуломъ учиненные, за рѣшенія признаны быть не могутъ» (№ 74, II). Суды земскіе, гродскіе и магистраты не должны принимать никакихъ дѣлъ противъ тѣхъ лицъ, которыя не имѣютъ въ ихъ уѣздѣ недвижимой собственности (№ 185, II).

Избраніе судей было дѣломъ первой важности, поэтому администрація обращала на это большое вниманіе. Такъ генералъ-губернаторъ Репнинъ издалъ по этому поводу особую инструкцію, которая гласитъ, между прочимъ, слѣдующее: обыватели должны сами позаботиться объ избраніи въ судьи людей вполнѣ до-

стойныхъ, такъ какъ отъ этого зависитъ ихъ собственное «благоденствіе»; «сообразно съ древними сего края правами» должно быть избрано для земскихъ и гродскихъ судовъ по четыре судьи и одному нотаріусу (писарю) для каждаго изъ нихъ; избраніемъ судей долженъ руководить предводитель, или директоръ, выбранный дворянствомъ повѣта изъ своей среды; подтверждается обывателямъ «накрѣпко», что не могутъ быть избранными въ судьи лица, принимавшіе участіе въ послѣднемъ мятежѣ и въ конституціи 3 мая 1791 года; обыватели могутъ избирать въ судьи лицъ, уже носившихъ это званіе или же совсѣмъ новыхъ, но они должны при этомъ руководствоваться «способностями и достоинствами соотчичей ихъ»; могутъ также обыватели избирать въ судьи и отсутствующихъ, если послѣдніе живутъ дома, т. е. въ предѣлахъ великаго княжества Литовскаго, при чемъ избранные не вправѣ отказываться, а «непремѣнно» должны явиться къ мѣсту своего служенія и вступить въ исправленіе порученной имъ должности; избранные судьи и писари должны учинить присягу по формѣ Литовскаго статута «съ тѣмъ пріобщеніемъ, что судъ и расправу производить будутъ именемъ и властію Ея Императорскаго Величества Самодержицы Всероссійской, безъ лицепріятія и по сущей справедливости»; писари, какъ земскій, такъ и гродскій, должны принять въ свое вѣдѣніе архивы судовъ, «отвѣтствуя при томъ не токмо за себя, но и за подчиненныхъ ихъ, ими помѣщаемыхъ»; если окажется, что нѣкоторыя изъ перѣшенныхъ дѣлъ ведутся не въ томъ судѣ, въ какомъ слѣдовало вести ихъ, то такія дѣла должны быть переданы по принадлежности въ соотвѣтствующій судъ, при чемъ послѣдній обязанъ продолжать «сужденіе тѣхъ дѣлъ уже съ той степени разсмотрѣнія, въ каковой оныя къ нему поступятъ»; суды и нотаріусы должны позаботиться о выполненіи декретовъ или приговоровъ, а если бы кто «ослушнымъ оказался», то имъ разрѣшалось прибѣгать къ содѣйствію начальниковъ воинскихъ командъ. Въ заключеніе князь Репнинъ напоминаетъ судьямъ, тяжущимся и ихъ адвокатамъ и повѣреннымъ, что они обязаны поступать точно такъ, какъ то въ Литовскомъ статутѣ и прежнихъ узаконеніяхъ постановлено, но изъемлются изъ сего всѣ съ 1788 года изданныя, кои и въ дѣло принимаемы не будутъ» (№ 140, II) Избраніе судей происходило на съѣздахъ шляхты каждаго уѣзда (№№ 31, 45 и 47, II [1]), Въ случаѣ избранія двухъ кандидатовъ на одну вакансію судьи, какъ это было въ Брестѣ, утвержденіе въ должности одного изъ нихъ принадлежало генералъ губернатору (№ 194, II).

---

[1]) Въ двухъ документахъ, а именно въ универсалѣ генерала Клоррига отъ 21 апрѣля 1793 г. (№ 22, II) и въ актѣ избранія разныхъ должностныхъ лицъ дворянствомъ Гродненскаго повѣта 28 января 1795 г. (№ 139, II) съѣзды шляхты названы «сеймиками».

Такимъ образомъ суды земскій, гродскій и городовые магистраты вполнѣ сохранили свое прежнее значеніе. Совершенно въ другомъ положеніи оказался судъ апелляціонный. Высшимъ апелляціоннымъ судомъ въ великомъ княжествѣ Литовскомъ былъ Главный литовскій трибуналъ, засѣданія котораго въ концѣ XVIII вѣка происходили поочередно то въ Вильнѣ, то въ Гродно. Послѣ присоединенія Минской губерніи къ Россіи для жителей этой губерніи Литовскій трибуналъ оказался за границей, а поэтому сношенія съ нимъ должны были прекратиться. Въ виду этого явилась настоятельная потребность организовать для вновь присоединенныхъ областей новое апелляціонное судилище. Такъ, генералъ—губернаторъ Кречетниковъ уже въ своихъ резолюціяхъ на запросы воеводствъ Волынскаго и Кіевскаго, заявилъ, что съ апелляціями должны обращаться въ высшій судъ, который будетъ учрежденъ (№ 21, II). Тоже самое повторяетъ и минскій губернаторъ Неплюевъ въ своей резолюціи по одному частному дѣлу, а именно, что вмѣсто главнаго литовскаго Трибунала будетъ учрежденъ въ губерніи высшій судъ, открытія котораго и слѣдуетъ ожидать (107, II) Но такъ какъ учрежденіе этого высшаго суда замедлилось, то обязанности его временно принялъ на себя генералъ—губернаторъ. «Апелляціи, кто будетъ посвоимъ дѣламъ имѣть», пишетъ Неплюевъ Рѣчицкому земскому суду, «препоручаю взносить ко мнѣ съ обстоятельнымъ изъясненіемъ причинъ жалобы судопроизведенія и по какимъ законамъ находитъ апеллующій свое дѣло правымъ, кои апелляціи и буду я представлять моему главному начальству для полученія обиженному законнаго удовлетворенія» (№ 60, II). Такимъ образомъ Литовскій трибуналъ прекратилъ свою дѣятельность въ Минской губерніи тотчасъ послѣ присоединенія ея къ Россіи, но въ литовскихъ губерніяхъ сначала предположено было его оставить. «Даруя обитателямъ литовскимъ полную свободу производить судъ и расправу свою», пишетъ императрица въ указѣ отъ 30 апрѣля 1794 г., «именемъ и властію нашею на древнихъ ихъ правахъ и судьями изъ ихъ же собратій избранными, кои прежде пагубного въ Польшѣ волненія въ судахъ ихъ засѣдали, или нынѣ отъ воеводствъ и округъ въ званіе сіе по ихъ обрядамъ удостоены будутъ, оставляемъ мы для того въ округахъ земскіе и гродскіе суды, а въ городахъ ратуши или магистраты подъ повелѣніемъ Литовскаго трибунала состоять имѣющіе» (№ 15, I). Апелляціи должны были поступать сначала въ трибуналъ, какъ верхній земскій судъ, а оттуда въ Верховное Литовское правленіе. Но главный Литовскій трибуналъ не былъ открытъ и въ литовскихъ губерніяхъ. Причину этого князь Репнинъ объяснилъ слѣдующимъ образомъ: «не только оказывать всякому справедливость», пишетъ онъ въ своемъ объявленіи отъ 26 марта

1795 г., «по и доставить каждому способы оную законнымъ образомъ себѣ пріобрѣтать, есть для меня обязанность, которая требуетъ всего моего вниманія и попеченія. Но зная съ одной стороны, что по случаю бывшихъ безпокойствъ и возмущеній многія фамиліи литовскія липились въ домахъ своихъ бывшихъ всякихъ, до ихъ собственностей касающихся, документовъ, а съ другой, что архива трибунала Литовскаго въ крайнемъ безпорядкѣ и замѣшательствѣ находится, такъ что не можно, не разобравъ оную порядочно, никакихъ справокъ и выписокъ изъ оной дѣлать, и слѣдственно нужныя для тяжебныхъ дѣлъ оттоль бумаги получать. Почему первымъ и нужнѣйшимъ предметомъ почитаю, дабы всякій могъ отыскивать въ той архивѣ документы, утверждающіе его право, прежде всего оную въ должной порядокъ привести, безъ чего и учрежденіе трибунала было бы безплодно, затруднительно и вредно для самыхъ судящихся». Указавъ далѣе, что для приведенія въ порядокъ трибунальнаго архива назначенъ Мальчевскій, Репнинъ продолжаетъ: «а дабы межъ тѣмъ по дѣламъ начатымъ въ судахъ гродскихъ и земскихъ производимымъ въ случаѣ какихъ безпорядковъ, медленности, нарушенія законнаго порядка и слѣдующей изъ того несправедливости, тяжущіеся могли имѣть законное покровительство, то въ сихъ обстоятельствахъ дозволяется имъ на суды земскіе и гродскіе жалобу приносить въ Верховное литовское правленіе, въ Гроднѣ подъ моимъ предсѣдательствомъ открыться имѣющее, ... а до открытія онаго, о коемъ всѣмъ обывателямъ литовскимъ объявлено будетъ, какъ всѣ уголовныя дѣла, такъ и вышеупомянутыя по гражданскимъ тяжбамъ жалобы представлять ко мнѣ на разрѣшеніе» (№ 159, II). Но упраздненіе главнаго Литовскаго трибунала вызвало серіозное неудобство: оказалось, что гражданскія палаты завалены были старыми дѣлами по апелляціямъ, не рѣшенными трибуналомъ. Для устраненія этого неудобства учрежденъ былъ въ Вильнѣ въ концѣ 1796 года, «Гражданскій департаментъ старыхъ литовскихъ дѣлъ» изъ шести дворянскихъ засѣдателей, по выбору дворянства, подъ предсѣдательствомъ предсѣдателя Виленской гражданской палаты. Этому департаменту подвѣдомственна была и минская губернія. Недовольные рѣшеніемъ департамента могли приносить жалобы въ сенатъ (№ 49, I).

«Верховное Литовское правленіе» открыто было въ Гроднѣ 28 іюня 1795 г. Объявляя объ этомъ, Репнинъ указываетъ порядокъ и сроки подачи «жалобъ, апелляцій и прошеній», а также и форму ихъ, при чемъ особенно настойчиво требуетъ, чтобы всѣ жалобы были «справедливы» и чтобы существо дѣла излагалось въ нихъ «кратко и ясно». Это требованіе онъ повторяетъ въ своемъ объявленіи нѣсколько разъ. Такъ, въ примѣчаніи къ формѣ прошеній, Репнинъ пишетъ:

«Инако написанныя прошенія, то есть: ежели въ нихъ не будетъ объяснено существо дѣла кратко и ясно, ежели будутъ смѣшаны въ одномъ прошеніи разныя дѣла, и ежели въ заключеніи просьбы не будетъ написано, въ силу какихъ законовъ проситъ удовлетворенія, останутся безъ всякого дѣйствія, и просители не только рѣшенія, но и никакого разсмотрѣнія ожидать по онымъ не могутъ: потому что ищущіе себѣ удовлетворенія отъ правосудія не инако получать оное могутъ, какъ въ силу и слѣдствіе законовъ. Итакъ тѣ, которые по однимъ мечтаніямъ своимъ будутъ утруждать правительство, почтутся за безпокойныхъ ябедниковъ». Указавъ далѣе на то, что просьбы и жалобы должны быть справедливы, онъ говоритъ: «ибо въ противномъ случаѣ каждый тотъ, который или ложное прошеніе составитъ, или несправедливую жалобу принесетъ, или же на правое рѣшеніе неосновательную и ненадлежащую апелляцію возьметъ, подвергнетъ себя неупустительному взысканію по собственнымъ законамъ здѣшнимъ». Эту угрозу взысканія Репнинъ считаетъ нужнымъ повторить: . . . «всякая тонкость или хитрость, ежели обнаружится таковая въ подаваемыхъ прошеніяхъ, какъ умыслъ коварный, подкапывающій законы и употребляемый для обмана правосудія, не останется безъ взысканія по всей справедливости законовъ» (№ 172, II).

Такая настойчивость Репнина въ искорененіи сутяжничества, характеризующаго польскіе судебные порядки того времени, свидѣтельствуетъ, что онъ принималъ самое живое участіе въ утвержденіи во ввѣренномъ ему краѣ правосудія. Такъ же относились къ этому дѣлу генералъ-губернаторы Кречетниковъ и Тутолминъ, генералъ Кнорринъ, Минскій губернаторъ Неплюевъ и др. Они заботились о своевременномъ избраніи судей и скорѣйшемъ открытіи судовъ, требовали отъ судей обстоятельныхъ рапортовъ о ходѣ дѣлъ, принимали жалобы отъ тяжущихся и давали имъ то или другое направленіе, вообще вникали во всѣ подробности судопроизводства. Вотъ содержаніе нѣкоторыхъ документовъ, относящихся къ этому вопросу. Минскій губернаторъ Неплюевъ, предложеніемъ отъ 6 іюня 1793 г., предписалъ Рѣчицкому земскому суду «къ непремѣнному исполненію» слѣдующее: «1) Сколько поступило въ тотъ судъ по открытіи онаго какого рода дѣлъ и отъ прежнихъ ли судовъ или вновь отколь, прислать ко мнѣ краткія вѣдомости съ обстоятельнымъ поясненіемъ и о колодникахъ, буде есть, кто именно, съ котораго времени и почему содержатся подъ стражею. 2) О подлежащихъ по осужденіямъ тяжкому наказанію, по произведеніи изслѣдованія, не выполняя по своимъ опредѣленіямъ наказанія, представлять ко мнѣ экстракты съ описаніемъ подробнымъ всего произведеннаго по роду преступленія слѣдствія и мнѣнія, по какимъ правамъ и какому наказанію подвергается преступникъ и

ожидать моего разрѣшенія. 3) Какого рода и званія будутъ входить въ тотъ судъ дѣла, присылать ко мнѣ вѣдомости чрезъ каждые семь дней, означая въ оныхъ время вступленія, существо просьбы или дѣла, по какому закону и какъ рѣшено или не рѣшено зачѣмъ именно, либо производится слѣдствіе, и сіи вѣдомости раздѣлить на два класса: одну о рѣшенныхъ дѣлахъ, а другую о не рѣшенныхъ. 4) О состоящихъ нынѣ и вновь поступающихъ колодникахъ преимущественно приводить дѣла во окончаніе, предъ судными по землѣ, не терпя отнюдь медленнаго производженія слѣдствія и рѣшенія, дабы подъ стражею долговременно содержимы не были. 5) При производженіи надъ преступниками слѣдствій, пытокъ и всякаго жестокаго истязанія, яко противнаго высокомонаршему Ея Императорскаго Величества милосердію, отнюдь не употреблять, подъ строгимъ и непремѣннымъ за то взысканіемъ съ виновныхъ; смертная же казнь во всѣхъ родахъ преступленія уничтожается. 6) Во всѣхъ мѣстечкахъ и селеніяхъ, ко оному суду принадлежащихъ, найстрожайше запретить, чтобы никто не дерзалъ въ своихъ претензіяхъ употреблять права насилія и самъ собою управу чинить, но искалъ бы удовлетворенія себѣ чрезъ подлежащій судъ, на то установленный закономъ. 7) Дабы же каждый обыватель свѣдущъ былъ, гдѣ ему искать въ дѣлѣ своемъ правосудія, имѣетъ оный судъ, по полученіи сего, во всѣхъ мѣстахъ своего вѣдѣнія опубликовать о установленіи вновь судовъ и о вступленіи въ дѣйствіе, со внушеніемъ, кто долженствуетъ и отъ котораго суда зависѣть. 8) По городскимъ судамъ каденціи, по закону постановленныя, хотя и не отмѣняются, но на случай криминальныхъ происшествій, не терпящихъ отлагательства и малѣйшаго, долженъ одинъ изъ судей оставаться безотлучно при судѣ, будеже откроется важность дѣла, такъ что одинъ судія приступить къ рѣшенію онаго не можетъ, въ такомъ случаѣ долженъ онъ оповѣстить отлучившихся, и сіи безъ малѣйшаго замедленія долженствуютъ прибыть къ своимъ мѣстамъ къ содѣйствію дѣла, требующаго непремѣннаго и скораго окончанія» (№ 56, II). Въ другомъ предложеніи тому же земскому суду губернаторъ Неплюевъ требуетъ, чтобы въ началѣ «каждой бумаги» изображался титулъ Ея Величества, а затѣмъ предлагаетъ и самую форму декретовъ: «касательно же декретовъ по всѣмъ вообще дѣламъ», пишетъ онъ, «по изображеніи таковаго Высочайшаго титула, прописывали-бъ поряду во оныхъ декретахъ все дѣло кратко, однакожъ ясно, чтобъ съ того все существо доказательствъ и оправданій видѣть можно; по прописке же дѣла заключеніе судовое, законы къ дѣлу приличные и затѣмъ приговоръ рѣшительный, дабы на случай ревизіи какова либо дѣла въ высшемъ присутственномъ мѣстѣ или разсмотрѣнія онаго

отъ вышнего начальства не было затрудненія въ сообразованіи, на каковомъ предъразсужденіи судъ положилъ основаніе законамъ и своему приговору» (№ 103, II). Минскій земскій судъ въ концѣ 1794 г. долго не открывалъ своихъ засѣданій, подъ тѣмъ предлогомъ, что адвокаты заняты были въ гродскомъ судѣ. Признавая эту отговорку не основательной, такъ какъ адвокаты могли или раздѣлиться между двумя судами, или же успѣлить свои старанія на пользу обывателей, губернаторъ Неплюевъ предписываетъ минскимъ судьямъ собраться 2 октября въ Минскѣ, въ надлежащемъ комплектѣ и судъ непремѣнно открыть, (№ 113, II). Обыватели не рѣдко жаловались на своихъ судей, упрекая ихъ въ пристрастіи; въ такихъ случаяхъ административная власть дѣлала распоряженіе о перепесеніи дѣла изъ одного суда въ другой (№ 161, II). Суды обязаны были разбирать дѣла въ такомъ порядкѣ, въ какомъ поступали къ нимъ прошенія или иски (актораты), но они не всегда это соблюдали. Такъ, дѣло архіепископа Виктора Садковскаго съ епископомъ Троадійскимъ о неправильномъ захватѣ послѣднимъ фольварка, принадлежащаго Грозовскому Николаевскому монастырю, затянулось на долго, несмотря на неоднократныя предписанія минскаго губернатора Неплюева поскорѣе окончить его. Тогда губернаторъ, принимая во вниманіе, что подобное дѣло должно было разбираться раньше другихъ, такъ какъ монастырская собственность приравнивается къ казенной, рѣшительно приказалъ минскому гродскому суду приступить къ разбору дѣла архіепископа Садковскаго «непремѣнно послѣ завтра», при чемъ сдѣлалъ суду внушеніе, что онъ обязанъ «исполнять то, что приказываетъ ему начальство» (№ 108, II). Но требованія русской администраціи исполнялись судами не всегда аккуратно. Объ этомъ свидѣтельствуетъ рядъ предложеній минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду. 6 іюня 1793 года губернаторъ, какъ уже выше сказано, предписалъ Рѣчицкому суду нѣсколько пунктовъ относительно порядка судопроизводства и, между прочимъ, потребовалъ представленія ему разныхъ вѣдомостей (№ 56, II). Затѣмъ въ предложеніи тому же суду отъ 1 октября 1793 г. губернаторъ заявляетъ, что требованіе его до сихъ поръ не исполнено, хотя онъ напоминалъ объ этомъ предложеніемъ отъ 28 іюля. Въ заключеніе губернаторъ Неплюевъ совѣтуетъ суду впредь выполнять его повелѣнія «съ лучшимъ радѣніемъ и поспѣшностію, подъ опасеніемъ строжайшаго отвѣта и взысканія» (№ 93, II). Несмотря на угрозу, Рѣчицкій земскій судъ и на этотъ разъ не исполнилъ требованія губернатора. «Еще отъ 28 числа истекшаго сентября», пишетъ губернаторъ, «далъ я мои предписанія всѣмъ здѣшней губерніи земскимъ и гродскимъ судамъ, въ томъ числѣ и оному земскому суду, съ препровожденіемъ формъ о

присылкѣ ко мнѣ по опымъ вѣдомостей, отъ полученія тѣхъ моихъ предписаній въ пять дней, о имѣющихся въ тѣхъ судахъ всякаго рода рѣшенныхъ и нерѣшенныхъ дѣлахъ, съ яснымъ показаніемъ въ опыхъ вѣдомостяхъ о рѣшенныхъ на какомъ основаніи рѣшены, а о нерѣшенныхъ почему именно не достигли своего окончанія, да и впредь таковыя присылать въ каждый мѣсяцъ по два раза: за первую половину къ 16, а за послѣднюю къ 1 наступающаго мѣсяца, а почему оныя вѣдомости по первымъ двумъ моимъ предписаніямъ отъ тѣхъ судовъ не присланы, требовалъ объясненія, но и по симъ третичнымъ повелѣніямъ не получаю я ни отъ одного суда не только вѣдомостей, но и рапортовъ, почему оныя прислать въ срокъ было не можно попынѣ, чему и за срокомъ пятидневнымъ проходитъ уже до половины мѣсяца; таково неисполненіе въ срокъ моихъ предписаній за опыми судами не одинъ уже разъ замѣчено, и я отношу сіе къ единственному небреженію присутствующихъ въ тѣхъ судахъ о возложенной на ихъ должности, чего дѣлать долгъ вѣрноподданническаго служенія и обязанность къ повиновенію начальству подъ штрафомъ запрещаю, а за симъ самымъ и принуждаюсь въ 4-й разъ уже напстрожайше оному земскому суду предписать, не приводя меня въ дальнѣйшія затрудненія и переписки, упоминаемыя о рѣшенныхъ и нерѣшенныхъ дѣлахъ вѣдомости, по изданнымъ формамъ, прислать ко мнѣ коль возможно скорѣе; по какимъ же препятствующимъ причинамъ толь многія мои предписанія оставилъ опый судъ безъ вниманія и не привелъ чрезъ такъ продолжительное время въ исполненіе прислать съ первою почтою отвѣтъ къ разсмотрѣнію, о чемъ и протчимъ судамъ въ равной силѣ предписано» (№ 102, II).

Хотя нѣкоторыя распоряженія русской администраціи не аккуратно исполнялись судами, все таки русское вліяніе несомнѣнно содѣйствовало улучшенію польскаго судопроизводства. Строгій контроль надъ судьями, которыхъ часто обвиняли въ пристрастіи, обезпечивалъ большую справедливость въ судахъ; серіозная отвѣтственность за подачу несправедливыхъ жалобъ ослабляла ябедничество, а настойчивое требованіе краткости и ясности въ изложеніи дѣла содѣйствовало освобожденію тогдашняго польскаго юридическаго языка отъ излишняго многословія и реторики. Наконецъ, не могли не имѣть самаго благотворнаго вліянія на общество такія мѣры русскаго правительства, какъ отмѣна смертной казни и пытокъ.

Устройство *православной церкви* въ областяхъ, присоединенныхъ къ Россіи по второму раздѣлу Польши, опредѣлено было указомъ императрицы Екатерины отъ 13-го апрѣля 1793 года, даннымъ синоду. Содержаніе этого указа слѣдую-

щее: 1) Церкви и монастыри, состоящіе въ городахъ и селеніяхъ, кои по смежности и способности, вслѣдствіе повелѣнія Нашего, будутъ отдѣлены къ прикосновеннымъ къ нимъ губерніямъ: Екатеринославской, Черниговской, Кіевской, Могилевской и Полоцкой, долженствуютъ войти въ вѣдомство тѣхъ епархій, въ коихъ состоятъ самыя сіи губерніи. 2) Изъ остающихся затѣмъ въ трехъ новоучреждаемыхъ губерніяхъ церквей и монастырей составить новую епархію. 3). Поелику правленіе сей епархіи распространяться будетъ на церкви и монастыри трехъ губерній, то имѣетъ быть въ оной архіепископъ. 4). Въ сей санъ произвести митрополіи Кіевской коадъютора епископа Виктора, съ наименованіемъ его, по древнимъ Россіи принадлежавшимъ городамъ, минскимъ, изъяславскимъ и брацлавскимъ, а по пребыванію его въ Слуцкомъ монастырѣ, архимандритомъ онаго монастыря. 5). Сей епархіи быть во второмъ классѣ и имѣть степень по Могилевской съ жалованьемъ, которое на оную по указамъ нашимъ отъ 27-го марта и 15 мая 1785 года опредѣлено. 6). По сей новой епархіи помянутый архіепископъ имѣетъ быть отъ митрополита кіевскаго независимымъ; но по должности и наименованію коадъютора митрополіи Кіевской, которыя отъ него не отъемлются, имѣетъ къ митрополиту кіевскому отношеніе по прежнему». Далѣе сказано, что расписаніе церквей и монастырей («по сему начертанію») долженъ былъ составить кіевскій митрополитъ совмѣстно съ генералъ-губернаторомъ Кречетниковымъ (№ 5, I). Послѣ учрежденія этой епархіи среди уніатовъ началось сильное движеніе въ пользу возсоединенія съ православіемъ и скоро приняло такіе широкіе размѣры, что къ началу 1795 года число возсоединенныхъ превышало уже милліонъ. Вотъ какъ выражается объ этомъ сама императрица: «Попеченія наши», пишетъ она синоду отъ 12 апрѣля 1795 года, «о распространеніи благочестія въ предѣлахъ имперіи Нашей съ Божіею помощью толикій успѣхъ имѣли, что, какъ извѣстно синоду, болѣе милліона изъ народа россійскаго, подъ обладаніемъ польскимъ бывшаго и нынѣ къ древнему его отечеству подъ державу Нашу паки присоединеннаго, лестію и насиліемъ съ пути праваго въ соединеніе съ римскою вѣрою совращеннаго, оставя заблужденіе ихъ, къ истинной матери ихъ, православной восточной грекороссійской церкви добровольно соединилося; да и нѣтъ сомнѣнія, что и прочіе имъ единоплеменные таковому же спасительному примѣру послѣдовать будутъ» (№ 23, I) [1]). Вслѣдствіе такого расширенія православія императрица повелѣла раздѣлить вышеназванную епархію на двѣ части: первую поручить управленію епископа брацлавскаго и подольскаго, а вторую архіе-

[1]) Исторіи церковной уніи въ Россіи Виленскою археографическою коммиссіею посвященъ XVI т., изданный въ 1889 году.

пископа минскаго и волынскаго, при чемъ въ пособіе послѣднему назначался одинъ викарій—епископъ житомирскій. Кромѣ того императрица повелѣла въ губерніяхъ Минской, Изъяславской и Брацлавской, а также въ области Каменецкой учредить по одному первоклассному мужскому монастырю и по одному второклассному женскому (№ 23, I). Что же касается православныхъ церквей и монастырей въ Литовскихъ губерніяхъ, то они не составили особой епархіи, такъ какъ ихъ было сравнительно не много, да и тѣ были «весьма бѣдны и запущены» [1]). Въ виду этого императрица Екатерина, всегда заботившаяся о поддержаніи православія, повелѣла отпускать ежегодно въ теченіе пяти лѣтъ по двадцати тысячъ рублей на сооруженіе православныхъ церквей въ губерніяхъ Виленской и Слонимской (№ 49, I).

Императрица Екатерина въ своихъ отношеніяхъ къ послѣдователямъ *римско-католическаго исповѣданія* придерживалась принципа самой полной вѣротерпимости. «Ея Величество, императрица Всероссійская,» сказано въ трактатѣ о второмъ раздѣлѣ Польши, «обѣщаетъ безотмѣтно за себя, наслѣдниковъ и преемниковъ своихъ оставить оныхъ римскихъ католиковъ обоихъ церковныхъ обрядовъ на вѣчныя времена при спокойной принадлежности преимуществъ, собственностей и церквей, при свободномъ отправленіи ихъ богослуженія и церковнаго порядка и при всѣхъ правахъ къ оному принадлежащихъ» (№ 8, I). Предоставляя такія права католикамъ, императрица въ теченіе своего царствованія издала цѣлый рядъ указовъ «о благоустройствѣ церквей римско-католическаго исповѣданія», но къ разсматриваемой эпохѣ относится только указъ объ учрежденіи Виленскаго епископства въ 1795 году. Содержаніе этого указа слѣдующее: 1) учреждается въ Вильнѣ епископство, съ наименованіемъ Инфляндскаго, въ составъ котораго должны войти приходы и монастыри, подчинявшіеся прежде послѣднему виленскому епископу; 2) епископомъ назначается Коссаковскій; 3) учреждается подъ предсѣдательствомъ епископа консисторія изъ нѣсколькихъ канониковъ, въ коей если бы дѣло коснулось до сужденія мірского человѣка, требовать отъ гражданскаго правительства депутата для присутствія въ консистори по тому дѣлу; а кто судомъ сей консисторіи и епископомъ не доволенъ будетъ, тѣ могутъ приносить жалобы свои въ сенатъ; 4) епископъ назначаетъ священниковъ и настоятелей монастырей изъ лицъ, преданныхъ Россіи, «а временно присылаемыхъ изъ за границы отрѣшать и впредь не терпѣть»; 5) воспрещается духовнымъ людямъ въѣзжать въ границы великаго княжества Литовскаго изъ чужихъ пре-

[1]) Такъ выразился князь Репнинъ о двухъ монастырихъ—мужскомъ и женскомъ, которые онъ нашелъ въ Вильнѣ въ концѣ 1794 года. (Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 65).

дѣловъ, «и гдѣ таковые явятся, отсылать подъ стражею къ тамошнему гражданскому правительству для поступленія съ ними по законамъ»; 6) монашескіе ордена должны зависѣть отъ епархіальныхъ епископовъ и консисторій, а не отъ какой либо духовной власти, внѣ Россіи пребывающей; 7) епископъ инфляндскій и прочіе должны представить обстоятельныя свѣдѣнія о монастыряхъ, съ обозначеніемъ, «которые изъ нихъ прямо въ богоугодныхъ и обществу полезныхъ упражненіяхъ обращаются, . . . или же которые въ праздной жизни безъ всякаго ближнему пособія живутъ въ тягость міру»; наконецъ, 8) императрица подтверждаетъ «о непринятіи никакихъ буллъ папскихъ, или отъ имени его писанныхъ посланій, повелѣвая отсылать къ генералъ-губернатору, который разсмотря содержаніе ихъ и особливо не находится ли въ нихъ чего-либо несходственнаго съ гражданскими законами Всероссійской имперіи и съ правами самодержавной власти отъ Бога Намъ данными, обязанъ будетъ мнѣніе свое Намъ представить и ожидать нашего на то повелѣнія» (№ 35, I). Изъ этого указа видно, что римско-католическіе епископы пользовались полною свободою въ управленіи своими епархіями. Вмѣстѣ съ тѣмъ духовенство сохранило и всѣ свои привилегіи, какъ напримѣръ освобожденіе отъ разныхъ налоговъ (№№ 133 и 134, II). Оказывая такое вниманіе римско-католическому духовенству, правительство наше требовало, чтобы оно утверждало свои паствы въ повиновеніи власти и само подавало примѣръ вѣрности и преданности Россіи. Въ общемъ духовенство эти требованія и исполняло. Оно приводило жителей къ присягѣ, совершало обычныя богослуженія о здравіи императрицы и всего царствующаго дома и вообще оказывало повиновеніе русскимъ властямъ (№№ 116, 191, 193 и 201, II). Но были среди католическаго духовенства и явные противники Россіи. Къ числу послѣднихъ принадлежали прежде всего піары, завѣдывавшіе въ то время воспитаніемъ юношества. Императрица Екатерина въ своемъ указѣ отъ 8 декабря 1792 года, данномъ генералу Кречетикову, такъ выражается о піарахъ: «Піарскимъ монастырскимъ школамъ и училищамъ прикажите сдѣлать особую перепись. За сими наипаче надзирать имѣете по причинѣ вреднаго ихъ ученія, основаннаго на буйственныхъ началахъ новѣйшаго французскаго сусмудрія, разрушающаго всѣ связи благоучрежденныхъ обществъ и правленій.» (№ 2, I). На чемъ было основано такое мнѣніе императрицы—мы не знаемъ, но піары дѣйствительно оказались людьми самыми безпокойными. Такъ, одинъ изъ нихъ, по имени Лаврынецъ Адамовичъ, произнесъ 19 марта 1795 г. проповѣдь въ г. Лидѣ, въ которой дерзнулъ «непристойно опорочивать поведеніе государей и вмѣшиваться тѣмъ въ дѣла политическія, совсѣмъ до духовнаго сана и закона Божія не принадлежащія». Объявляя

объ этомъ «всѣмъ, кому о томъ вѣдать надлежитъ», Репнинъ предписалъ духовнымъ властямъ держать подчиненное имъ духовенство «въ повиновеніи къ правиламъ закона Христа Спасителя нашего и въ вѣрности къ ихъ присягѣ, учиненной ими нашей Всеавгустѣйшей Императрицѣ» (№ 162, II). Затѣмъ другой «піаристъ», монахъ Снарскій, «дерзнулъ въ письмѣ, имъ писанномъ, обнаружить нечистовый свой образъ мыслей въ непристойныхъ, непочтительныхъ и дерзкихъ выраженіяхъ» противъ императрицы Екатерины. Сообщая объ этомъ епископу Коссаковскому, Репнинъ проситъ послѣдняго отослать монаха Снарскаго «въ заключеніе въ какой либо монастырь на шесть мѣсяцевъ, держать его на хлѣбѣ и водѣ чрезъ все то время, а по его истеченіи представить гражданскому начальству для изгнанія за границу, яко недостойнаго быть подданнымъ той милосердой монархини, которой онъ присягу учинивъ, какъ и всѣ ея вѣрные подданные, дерзаетъ однакожъ хулы изъявлять на ея царствованіе», (№ 198, II). Наконецъ, самъ провинціальный начальникъ ордена піаровъ сообщилъ генералъ-губернатору Репнину, что піары, «вступая въ званіе учителей и подъ другими предлогами, чрезъ стараніе и покровительство себѣ пріобрѣтенныя, безъ дозволенія отъ ихъ начальниковъ, имѣютъ пребываніе внѣ монастырей ихъ». Въ виду такого отступленія піаровъ отъ монастырскаго устава и согласно съ желаніемъ вышеназваннаго провинціала, князь Репнинъ издалъ 11 іюля 1795 г. объявленіе, въ которомъ повелѣлъ, чтобы всѣ отлучившіеся изъ монастырей сего ордена, въ великомъ княжествѣ Литовскомъ состоящихъ, и въ разныхъ мѣстахъ сего княжества пребываніе имѣющіе, возвратились къ настоятелямъ своимъ къ предназначенному собранію въ мѣстечкѣ Щучинѣ, и безъ дозволенія тѣхъ начальниковъ не только впредь никуда не отлучались, но чтобы безъ онаго никто ихъ у себя съ сего времени держать не осмѣливался; въ противномъ же случаѣ со всѣми таковыми, которые въ неисполненіи противъ сего объявленія окажутся, поступлено будетъ, какъ съ ослушниками» (№ 173, II).

Эти факты свидѣтельствуютъ, что среди піаровъ не мало было лицъ, которыя въ высшей степени враждебно относились къ русскому правительству. Что же касается остальнаго католическаго духовенства, то подвергся преслѣдованію одинъ только ксендзъ Жадейко, «который по наряду капитана исправника не только запретилъ крестьянамъ исполненіе, но и приказъ о томъ посланный топталъ ногами, ругая дерзкими словами и самое правительство». За такіе дерзкіе поступки, а также за то, что подъ предлогомъ болѣзни не учинилъ присяги на вѣрность и подданство ея величеству, ксендзъ Жадейко заключенъ былъ въ монастырь на хлѣбъ и воду на четыре мѣсяца, и потомъ высланъ за границу

(№ 197, II). Кромѣ того два базиліанскіе монаха (Ферднпандъ Цыхановскій и Самуилъ Топчевскій) отказались учинить подданническую присягу (№ 187, II). Другихъ подобныхъ фактовъ мы не встрѣтили. Можно думать, что римско-католическое духовенство, напуганное ужасами возстанія 1794 года, во время котораго погибъ даже виленскій епископъ Массальскій, отнеслось довольно спокойно къ подчиненію его русской власти [1]).

Юридическое положеніе разныхъ классовъ населенія въ присоединенныхъ отъ Польши губерніяхъ въ первое время весьма мало измѣнилось. Дворяне или шляхта, мѣщане, крестьяне, а также отдѣльныя инородческія группы, какъ татары и евреи, остались почти въ томъ же самомъ положеніи при русскомъ правленіи, въ какомъ онѣ находились при польскомъ.

Высшій классъ составляла *шляхта*. Хотя она лишилась, съ подчиненіемъ Россіи, права участвовать въ сеймахъ и сеймикахъ, которые были упразднены, но во всѣхъ другихъ отношеніяхъ вполнѣ сохранила преобладающее значеніе. Подобно русскому дворянству, шляхта владѣла населенными имѣніями, собиралась на съѣзды для выбора должностныхъ лицъ и принимала участіе въ судѣ и въ управленіи. Русская администрація съ особеннымъ вниманіемъ относилась къ шляхтѣ и всѣми средствами охраняла ея интересы. Такъ, запрещено было маркитантамъ торговать виномъ и мясомъ на зимнихъ стоянкахъ войскъ, чтобы не произошло «подрыва въ промыслахъ арендарей и въ доходахъ владѣльцевъ» (№ 96, II), запрещено было продавать крестьянамъ крѣпкіе напитки на почтовыхъ станціяхъ (№ 119, II), тщательно разыскивались и возвращались владѣльцамъ бѣглые крестьяне (№ 98, II) и т. п.

Кромѣ шляхты, владѣвшей помѣстьями, такъ называемыхъ «поссесіонатовъ», была еще шляхта безземельная. Послѣдняя жила на земляхъ разныхъ владѣльцевъ, платила за эти земли чиншъ и потому называлась чиншевой. При польскомъ правленіи чиншевая шляхта имѣла право участвовать въ сеймикахъ и подавать голоса наравнѣ съ поссесіонатами. Это обстоятельство создавало для нея весьма выгодное положеніе, такъ какъ вельможи старались привлекать ее на свою сторону разными льготами. Но съ упраздненіемъ сеймиковъ вельможи

[1]) Князь Репнинъ, въ своемъ донесеніи императрицѣ Екатеринѣ отъ 2 декабря 1794 года, сообщаетъ слѣдующія подробности о первой встрѣчѣ его съ римско-католическимъ духовенствомъ виленскаго капитула и академіи: «При первомъ съ ними свиданіи», говоритъ Репнинъ, «увѣрилъ я всѣхъ изъ нихъ усердныхъ и послушныхъ въ высочайшей милости Вашего Императорскаго Величества, сдѣлавъ при томъ имъ таковое же напоминаніе, какъ и въ Гроднѣ; прибавя къ тому, сколь имъ особливо должно быть отвратительно бывшее богопротивное бунтованіе не токмо по несчастному разоренію ихъ отечества, въ кое мятежники оное вперли, но и по поносной смерти, которой предалъ ими былъ ихъ достойный епископъ, покровительствомъ коего они взысканы были, и каковой, послѣ подобнаго примѣра, и сами они всѣ могли подвержены быть. Принято отъ нихъ все то было съ *достодолжною благодарностію и съ надлежащимъ почтеніемъ*». (Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 65.

не нуждались болѣе въ услугахъ чиншевой шляхты, поэтому начали обременять ее разными новинностями. Русское правительство скоро обратило на это вниманіе, и вотъ князь Зубовъ, генералъ-губернаторъ Екатеринославскій, Вознесенскій и Таврическій представилъ императрицѣ Екатеринѣ проектъ переселенія чиншевой шляхты во ввѣренный ему край на пустопорожнія казенныя земли. Императрица отнеслась къ этому проекту вполнѣ сочувственно. «Разсмотрѣвъ представленіе Ваше» пишетъ она Зубову въ указѣ отъ 5 іюня 1796 года, «о переселеніи чиншевой шляхты съ помѣщичьихъ земель на казенныя, лежащія въ губерніяхъ Екатеринославской, Вознесенской и области Таврической, и находя таковое предположеніе для сего рода людей весьма выгоднымъ и съ настоящимъ порядкомъ вещей сообразнымъ, одобряемъ оное во всѣхъ частяхъ, представляя собственному разсмотрѣнію вашему приступить къ приведенію онаго въ исполненіе, соображаясь съ возможностями представленныхъ отъ васъ способовъ, бывъ увѣрены, что сіе полезное дѣло подъ руководствомъ вашимъ возъимѣетъ наилучшіе успѣхи» (№ 47, I). Изъ послѣднихъ словъ указа видно, что императрица желала скорѣйшаго осуществленія проекта князя Зубова, но проектъ этотъ, повидимому, совсѣмъ не осуществился.

Положеніе *городского населенія* въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ первоначально опредѣлено было слѣдующими словами именного указа императрицы Екатерины отъ 8 декабря 1792 года, даннаго генералу Кречетникову: «Города оставьте на ихъ правахъ и привилегіяхъ на первый случай, и каждому изъ нихъ не препятствуйте просить насъ о подтвержденіи оныхъ» (№ 2, I). Затѣмъ, съ открытіемъ губерній, городамъ предоставлены были всѣ тѣ «выгоды и преимущества», которыя пожалованы всѣмъ русскимъ городамъ положеніемъ отъ 21 апрѣля 1785 г. (№№ 26 и 49, I). По штатамъ этого положенія назначено было жалованье «засѣдателямъ мѣщанскимъ губернскаго магистрата, также бургомистрамъ и ратманамъ городовыхъ магистратовъ»; поэтому императрица повелѣла выдавать имъ это жалованье изъ городскихъ доходовъ, такъ какъ «городамъ присвоены были не малые доходы на ихъ публичныя надобности» (№ 27, I). Введеніе въ городахъ и мѣстечкахъ новаго городоваго положенія сопровождалось обычною въ то время торжественностью, что видно изъ предложенія генералъ-губернатора Тутолмина Радошковской ратушѣ. [1]). Въ этомъ пре-

---

1) Ратушами назывались городскіе суды въ городахъ уѣздныхъ; въ губернскихъ же—они назывались магистратами (Korowicki: Proces cywilny Litewski, стр. 56). Впрочемъ императрица Екатерина указомъ отъ 3 мая 1795 г. предоставила самому Тутолмину опредѣлить, въ какихъ городахъ быть магистратамъ и гдѣ только ратушамъ (№ 27, I).

дложеніи Тутолминъ прежде всего перечисляетъ документы, которые онъ посылаетъ ратушѣ для руководства, а именно: 1) учрежденіе для управленія губерній, жалованную грамоту дворянству и положеніе о городахъ; 2) обрядъ канцелярскаго производства и содержанія дѣлъ въ сей ратушѣ; 3) вѣдомость о числѣ записанныхъ въ мѣщанское общество христіанъ и евреевъ, подвѣдомственныхъ ратушѣ, съ означеніемъ всѣхъ въ мѣстечкѣ строеній; 4) формы книгамъ, журналамъ, протоколамъ и другимъ по канцелярскому обряду заведеніямъ. Въ заключеніе Тутолминъ говоритъ: «Доставивъ все сіе, я поставляю долгомъ всемилостивѣйше возложеннаго на меня званія предложить ратушѣ вступить въ отправленіе дѣлъ ей принадлежащихъ, по силѣ Всевысочайшихъ Ея Императорскаго Величества учрежденій, и съ самаго дня сего сдѣлать и установить всѣ канцелярскаго порядка заведенія, по препровождаемымъ у сего формамъ и предписанію въ обрядѣ, которой составленъ на точной силѣ благотворныхъ Ея Величества учрежденій и другихъ по сему предлогу Высочайшихъ законовъ, о чемъ имѣлъ я счастіе всеподданнѣйше донести Ея Императорскому Величеству, впрочемъ при самомъ вступленіи господъ членовъ ратуши въ отправленіе ихъ должностей, я обязываюсь напомянуть о прохожденіи званія своего съ подданническою къ службѣ Ея Императорскаго Величества вѣрностію и усердіемъ, прямо соотвѣтственнымъ довѣренности и одобренію собратій своихъ, да строгимъ блюденіемъ истины и порядка явятъ себя вѣрными, ревнительными и благими Всеавгустѣйшей Помазанницы подданными и праводушными судіями народа, Богомъ самодержавію Ея ввѣреннаго, мнѣ же, яко исполнителю священной воли Ея Величества и ходатаю на пользу общую и частную доставятъ удовольственный долгъ одобрять по достоинству ревность, безпристрастіе и труды ихъ» (№ 181, II).

Въ присоединенныхъ областяхъ не мало было старостинскихъ и частновладѣльческихъ городовъ, въ которыхъ судъ и расправу творили сами старосты и владѣльцы. Вотъ важное въ этомъ отношеніе сообщеніе Рѣчицкой конфедераціи генералу Кнорингу отъ 7 апрѣля 1793 года. «Въ Рѣчицкомъ повѣтѣ» сказано въ сообщеніи, «большихъ городовъ никакихъ нѣтъ; находятся только четыре королевскія мѣстечка, какъ то: Бобруйскъ и Рѣчица, нѣкогда магдебургскія, Любоничи и Паричи, имѣющія каждое свыше десятка еврейскихъ домовъ; земскихъ мѣстечекъ девять, а именно: Лосвъ—генералъ-лейтенанта Юдицкаго, Хелмечъ-Воловичовъ, Горвалъ—виленскаго епископа Масальскаго, Корниловка и Стрешинъ-виленскаго капитула, Казимировъ—Оскерки, Поболовъ—рѣчицкаго земскаго судьи Гриневича и Жлобинъ—повѣтоваго хорунжаго Халецкаго, въ каковыхъ наслѣд-

свенныхъ мѣстечкахъ сами владѣльцы и судятъ жителей». (№ 19, II). Изъ этого сообщенія видно, что изъ тринадцати городскихъ поселеній Рѣчицкаго уѣзда девять принадлежали частнымъ владѣльцамъ и только четыре считались королевскими. Между тѣмъ императрица Екатерина, по поводу открытія уѣздовъ, повелѣла старостинскія мѣстечки причислить къ казенному вѣдомству, а владѣльческія пріобрѣтать въ казну покупкою или промѣномъ и, раздѣливъ жителей ихъ по состояніямъ, предоставить имъ права, пожалованныя городовымъ положеніемъ. (№ 49, I). Въ силу этого Высочайшаго повелѣнія всѣ жители уѣздныхъ городовъ освободились отъ власти частныхъ владѣльцевъ и стали пользоваться самоуправленіемъ по русскому городовому положенію. Иногда владѣльцы произвольно подчиняли себѣ вольныхъ городскихъ жителей и обременяли ихъ разными повинностями; въ такихъ случаяхъ русская администрація заступалась за угнетенныхъ горожанъ и возстановляла ихъ права. Жители мѣстечка Гайна, напримѣръ, обратились къ минскому губернатору Неплюеву съ жалобою, что мѣстечко ихъ королевское, заселено вольными людьми, но въ теченіе продолжительнаго времени находится подъ произвольнымъ владычествомъ шляхты, которая по своей волѣ назначаетъ подати, дани, барщину, разныя работы и большія наказанія, а малѣйшую жалобу властямъ считаетъ бунтомъ. Неплюевъ положилъ такую резолюцію: «ежели работъ никакихъ прежде владѣющему не дѣлали, то не дѣлать и теперь, но плату установленную платить» (№ 59, II). Далѣе тотъ же самый губернаторъ Неплюевъ обратился ко всѣмъ арендаторамъ староствъ, королевскихъ имѣній (крулевщизнъ) и тому подобныхъ владѣній съ объявленіемъ слѣдующаго содержанія: до свѣдѣнія генералъ-губернатора Тутолмина дошло, что господа арендаторы, имѣющіе въ своемъ владѣніи обывателей съ разными привилегіями, обращаютъ ихъ въ крѣпостное состояніе, притѣсняютъ несоразмѣрной работой, «выдираютъ» по рублю и больше съ души податей, а если случится, что кто либо не заплатитъ, тотчасъ прибѣгаютъ къ экзекуціи, тюрьмѣ, необычайнымъ наказаніямъ, берутъ выкупы и дѣлаютъ многія другія притѣсненія. Чтобы предотвратить такое безправіе на дальнѣйшее время, губернаторъ предложилъ гг. арендаторамъ «городовъ и королевскихъ мѣстечекъ» не дѣлать подобныхъ притѣсненій (№ 104, II). Такимъ образомъ русская администрація старалась защитить городскихъ жителей отъ произвола частныхъ владѣльцевъ, а если къ этому прибавить введеніе въ старостинскихъ и нѣкоторыхъ владѣльческихъ городахъ и мѣстечкахъ городового положенія 21 апрѣля 1785 года, то можно придти къ тому заключенію, что положеніе этого класса населенія при русскомъ правленіи значительно улучшилось.

Крестьяне во вновь присоединенныхъ губерніяхъ остались въ томъ же са-

момъ положеніи при русскомъ правленіи, въ какомъ они находились при польскомъ. Изъ немногихъ документовъ настоящаго Сборника, относящихся къ этому вопросу, видно, что крестьяне должны были исполнять всѣ прежнія повинности, вносить всѣ прежніе платежи и оставаться въ полнѣйшемъ послушаніи у своихъ пановъ (№ 120, II). На послѣднее обстоятельство русская администрація обращала особенное вниманіе, и даже предписала земскимъ судамъ пользоваться военными командами при усмиреніи «упорствующихъ противъ своихъ владѣльцевъ» (№ 55, II). Впрочемъ, крестьянскихъ волненій въ разсматриваемый періодъ времени повидимому нигдѣ не происходило, и самъ генералъ-губернаторъ Тутолминъ, въ резолюціи отъ 28 сентября 1794 г. на запросъ мозырскаго дворянства, заявилъ, что объ общемъ неповиновеніи поселянъ своимъ владыкамъ онъ никогда не получалъ жалобъ, ни донесеній полицейскихъ чиновниковъ (№ 117, II). За то нерѣдко происходили побѣги крестьянъ, чему отчасти способствовали сами помѣщики. «Доходятъ до меня извѣстія или просьбы», пишетъ минскій губернаторъ Неплюевъ въ одномъ изъ своихъ циркуляровъ, «что крестьяне тайно уходятъ отъ однихъ помѣщиковъ къ другимъ, а послѣдніе, вопреки закону, принимаютъ ихъ и держатъ у себя на жительствѣ». Желая прекратить подобное беззаконіе минскій губернаторъ предписалъ всѣмъ владѣльцамъ не принимать ни подъ какимъ предлогомъ людей безъ письменныхъ свидѣтельствъ отъ ихъ помѣщиковъ угрожая нарушителямъ этого распоряженія взысканіемъ по закому (№ 84, II).

Кромѣ крѣпостныхъ крестьянъ, въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ не мало было вольныхъ людей. Вотъ какъ опредѣляетъ этотъ классъ населенія минскій губернаторъ въ предложеніи рѣчицкому земскому суду отъ 21, августа 1793 года: «Въ здѣшнемъ краѣ» пишетъ онъ, «въ подданствѣ многіе поселяне есть таковые, кои есть на жительствахъ временно, по контрактамъ, кои, по тѣмъ обстоятельствамъ своею свободою до предбудущаго о семъ постановленія пользоваться право имѣютъ» (№ 85, II). Относительно этихъ вольныхъ людей состоялось распоряженіе генералъ-губернатора Тутолмина, чтобы земскіе комиссары «сочинили всѣмъ таковымъ чернаработнымъ вольнымъ людямъ именной списокъ и имѣли бы особую книгу, въ которую вписывать, въ какой парафіи, въ какомъ именно селеніи и чьемъ владѣніи проживаютъ, кто именно вольные чернаработцы и по какому договору или контракту, и если таковымъ людямъ случится какая либо убыль, то въ той же книгѣ означать и прилежнѣйше притомъ наблюдали бы, дабы они безъ вѣдома комиссаровъ съ мѣста на мѣсто перехода отнюдь не чинили» (№ 81, II). На эти переходы крестьянъ русская администрація обращала особенное вниманіе, и генералъ-губернаторъ Тутолминъ

обратился еще ко всѣмъ владѣльцамъ недвижимой собственности съ особымъ объявленіемъ, въ которомъ между прочимъ сказано слѣдующее: всѣ вольные люди, занимающіеся земледѣліемъ и другими промыслами и не имѣющіе осѣдлости, обязаны до предстоящей ревизіи оставаться на тѣхъ мѣстахъ, гдѣ кого застанетъ настоящая перепись населенія; а если бы нѣкоторые изъ нихъ пожелали для улучшенія средствъ къ жизни перейти въ другія мѣста, то по истеченіи срока договора имъ разрѣшался переходъ, но не иначе, какъ съ вѣдома владѣльца и по билету земскаго комиссара. Далѣе предписывалось брать безбилетныхъ бродягъ для исправленія дорогъ и мостовъ, вмѣсто осѣдлыхъ, которые обязаны были за это давать имъ каждый день необходимое содержаніе. Заканчивается объявленіе увѣреніемъ генералъ-губернатора, что всѣ вольные люди, спокойно остающіеся на своихъ мѣстахъ, во время «формальной» ревизіи получатъ полное удовлетвореніе въ своихъ законныхъ требованіяхъ и не испытаютъ никакого притѣсненія (№ 106, II). Такая настойчивость русской администраціи въ удержаніи на прежнихъ мѣстахъ жительства не только крѣпостныхъ, но и вольныхъ людей несомнѣнно усилила господство шляхты надъ сельскимъ населеніемъ. Прежде шляхтичи вынуждены были прибѣгать къ разнымъ льготамъ, чтобы удержать крестьянъ отъ побѣговъ, теперь же они могли обращаться къ сильно организованной администраціи, и бѣглые немедленно разыскивались и возвращались своимъ владѣльцамъ (№ 98, II). Несмотря на это, для сельскаго населенія все-таки былъ выгоденъ переходъ его въ русское подданство. «Если въ 1792 году», пишетъ профессоръ В. Б. Антоновичъ, «шляхетскія понятія о степени подчиненности крестьянъ и сходились съ нормою, признанною въ этомъ отношеніи русскимъ закономъ, то тождество это не могло долго продолжаться: порядокъ, представлявшійся по понятіямъ шляхты—окончательнымъ завершеніемъ дѣла, дальше котораго ничего желать не оставалось, для русскаго общества былъ только временною переходною ступенью общественнаго историческаго развитія. Между тѣмъ какъ шляхта наслаждалась своимъ statu quo и не помышляла даже подвергнуть критикѣ основанія, на которыхъ оно было воздвигнуто, русское правительство шло быстрыми шагами по пути общечеловѣческаго развитія и окончательно рѣшало крестьянскій вопросъ въ направленіи неожиданномъ для шляхты и, по всѣму вѣроятію, не весьма желательномъ съ точки зрѣнія шляхетскихъ идеаловъ—рѣшеніе это послѣдовало по Высочайшему манифесту 19 февраля 1861 года». [1])

Положеніе *евреевъ* въ областяхъ, доставшихся Россіи по второму раздѣлу

[1]) Архивъ Юго-Западной Россіи. Часть VI, т. II, стр. 63.

Польши, первоначально было опредѣлено извѣстнымъ уже намъ манифестомъ генерала Кречетникова отъ 27 марта 1793 года, въ которомъ между прочимъ сказано: «Еврейскія общества, жительствующія въ присоединенныхъ къ имперіи Россійской городахъ и земляхъ, будутъ оставлены и сохранены при всѣхъ тѣхъ свободахъ, коими они нынѣ въ разсужденіи закона и имуществъ своихъ пользуются; ибо человѣколюбіе Ея Императорскаго Величества не позволятъ ихъ однихъ исключить изъ общей всѣмъ милости и будущаго благосостоянія подъ благословеніою Богомъ Ея державою» (№ 3, I). Спустя годъ императрица Екатерина опредѣлила районъ еврейской осѣдлости, въ составъ котораго вошли губерніи: Минская, Изяславская, Брацлавская, Полоцкая, Могилевская, Кіевская, Черниговская, Новгородъ-Сѣверская, Екатеринославская и область Таврическая. По городамъ этихъ губерній евреямъ дозволено было записаться въ мѣщанство и купечество, но съ тѣмъ условіемъ, чтобы они платили установленныя подати «вдвое противу положенныхъ съ мѣщанъ и купцовъ христіанскаго закона разныхъ исповѣданій»; а если бы кто нибудь изъ евреевъ не пожелалъ остаться, то таковымъ разрѣшалось, по уплатѣ трехлѣтней двойной подати, выѣхать изъ предѣловъ Россіи (№ 10, I). Наконецъ, при открытіи Минской губерніи по «Учрежденіямъ отъ 7 ноября 1775 г.» императрица издала слѣдующее повелѣніе объ устройствѣ евреискихъ обществъ: «Евреевъ, которымъ указомъ нашимъ отъ 23 іюня 1794 года позволено въ губерніяхъ, тамъ именованныхъ, пользоваться торгомъ и мѣщанскими промыслами, и кои не токмо по городамъ и мѣстечкамъ, но и по селеніямъ разсѣяны пребываютъ, внесть въ городовые окружныхъ городовъ книги, на основаніи Городового положенія, подчинить магистратамъ и стараться переселять въ уѣздные города, дабы сіи люди не скитались во вредъ обществу, но производя торги и размножая рукодѣлія и ремесла, и себѣ прибыль и обществу пользу приносили. Относительно выбора по городамъ въ разныя должности гражданскія держаться указовъ Нашихъ, не изъемлющихъ тѣхъ, кои имѣютъ къ сему право по званію и по состоянію ихъ, безъ различія рода и званія; но при дѣйствіи магистратовъ и совѣстныхъ судовъ по городамъ, кагалы еврейскіе, въ уѣздныхъ городахъ и въ губернскихъ находящіяся, не должны касаться ни до какихъ иныхъ дѣлъ, кромѣ обрядовъ закона и богослуженія ихъ» (№ 26, I). Слѣдовательно евреи, по узаконеніямъ императрицы Екатерины, ограничены были въ правахъ разселенія по территоріи Русскаго государства и обложены двойною податью, но въ остальномъ сравнены были съ купцами и мѣщанами христіанскихъ исповѣданій: они имѣли право заниматься торговлею и разными промыслами, подлежали, вѣдѣнію городовыхъ магистратовъ и могли занимать разныя

должности; только въ дѣлахъ, касающихся «обрядовъ закона и богослуженія», должны были подчиняться еврейскимъ кагаламъ.

Литовскіе *татары* были людьми вольными, и тѣ изъ нихъ, которые владѣли помѣстьями, пользовались всѣми правами польской шляхты. Императрица Екатерина отнеслась къ татарамъ весьма благосклонно. Въ указѣ отъ 30 октября 1794 года, данномъ князю Репнину, она такъ выразилась о нихъ: «Съ благовременнымъ прохожденіемъ всѣхъ частей возлагаемаго на васъ служенія не оставьте вы безъ замѣчанія поселенныхъ въ Литовскихъ областяхъ татарскаго племени войскъ, яко происходящихъ отъ народа храбраго и прямодушнаго, а чрезъ то Наше Высочайшее объ нихъ попеченіе привлекающихъ: понеже чаемъ въ нихъ обрѣсти отрасли тѣхъ добрыхъ качествъ, коими народъ татарскій намъ извѣстенъ; для сего поручаемъ вамъ, принявъ отъ нихъ вмѣстѣ съ прочими литовскими жителями на вѣрность намъ присягу, утвердить ихъ въ ихъ собственности и преимуществахъ, и все ихъ общество Нашимъ священнымъ словомъ обнадежить, что не только оставляемъ ихъ въ свободѣ отправлять свое богослуженіе и при всемъ томъ, что въ Литвѣ они имѣютъ, но желаемъ, обезпеча ихъ состояніе, паче оное осчастливить; и на сей конецъ ожидаемъ отъ васъ представленія, что по извѣданіи настоящаго ихъ положенія, найдете способнымъ къ усугубленію ихъ выгодъ и имъ найболѣе нужныхъ» (№ 15, I). Въ благодарность за такую Высочайшую милость, татары обратились къ Репнину съ просьбой составить изъ нихъ полкъ или особую часть войскъ «на прежнемъ основаніи, дабы они удобнѣе усердіе и ревность свою на самомъ дѣлѣ изъявить могли». Князь Репнинъ предложилъ тогда татарамъ поступать рядовыми въ кавалерійскіе полки, но они «убѣдительнѣйше» просили его составить изъ нихъ особую часть войскъ. Въ виду этого Репнинъ представилъ просьбу татаръ на усмотрѣніе императрицы при донесеніи отъ 11 августа 1704 г., которое закончилъ слѣдующими словами: «ихъ въ здѣшнихъ Литовскихъ губерніяхъ немного, но есть еще нѣсколько въ Минской губерніи, и большая оныхъ часть дѣйствительно, кромѣ военной службы, не имѣла никакого упражненія и не имѣетъ другого довольнаго пропитанія» [1]). Изъ этихъ словъ можно заключить, что литовскій генералъ-губернаторъ былъ не противъ удовлетворенія ходатайства татаръ, но было ли оно удовлетворено, т. е. былъ-ли образованъ особый татарскій полкъ-намъ не извѣстно.

Вопросъ о *казенныхъ доходахъ* въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ не могъ не занимать наше правительство, и императрица Екатерина уже ука-

[1]) Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI стр. 488.

зомъ отъ 8 декабря 1792 г., данным генералу Кречетникову, сдѣлала слѣдующее распоряженіе: «коронный доходъ польскій слѣдуетъ въ казну нашу. Опредѣленные вице-губернаторы имѣютъ оный переписать, гдѣ и сколько какъ таможеннаго, такъ и прочихъ, какого бы званія ни были... Вы прикажете собрать обстоятельное свѣдѣніе, на какомъ основаніи въ тѣхъ мѣстахъ винная продажа и по какой цѣнѣ, также откуда жители получаютъ соль и во что оная обходится въ народную продажу, и, наконецъ, гдѣ по вашему усмотрѣнію полагаете удобнымъ учредить таможни по новой границѣ» (№ 2, I). Вслѣдствіе такого распоряженія императрицы русская администрація, тотчасъ послѣ обнародованія манифеста генерала Кречетникова отъ 27 марта 1793 г., дѣятельно начала собирать всѣ налоги за текущую четверть года, а именно за мартовскій кварталъ, но скоро «казенные окладные доходы» были отмѣнены. «Въ вознагражденіе убытковъ», пишетъ императрица въ манифестѣ отъ 13 апрѣля 1793 г., «понесенныхъ отъ смятеній, раздоровъ, движенія войскъ и самыхъ дѣйствій воинскихъ, въ сей странѣ бывшихъ, а равно и во изъявленіе перваго знака истиннаго материнскаго нашего о сихъ новыхъ подданныхъ попеченія, Всемилостивѣйше повелѣваемъ: по разсмотрѣніи нашего генерала и тѣхъ областей генералъ-губернатора Кречетникова, со всякаго состоянія людей, тамо обитающихъ, казенныхъ окладныхъ доходовъ въ теченіе настоящаго и будущаго до 2 генваря 1795 года, впредь до указа Нашего, не сбирать и не взыскивать» (№ 6, I). Вмѣстѣ съ тѣмъ отмѣнены были разные сборы, установленные тарговицкой конфедераціей (№ 58, II), и «кожевной податокъ» (№ 71, II), а затѣмъ уволены въ отставку и чиновники, завѣдывавшіе сборами, за исключеніемъ тѣхъ изъ нихъ, которые жили въ городахъ воеводскихъ и повѣтовыхъ (№ 62, II). Объявляя о такой монаршей милости, минскій губернаторъ Неплюевъ выразилъ надежду, что «изліянныя щедроты подвигнутъ каждаго возчувствовать настоящее ихъ блаженство», и потому предложилъ жителямъ совершить 15 октября благодарственное молебствіе во всѣхъ церквахъ и костелахъ о здравіи Всеавгустѣйшей Самодержицы (№ 92, II). Но отмѣнены были только окладные налоги. Что же касается неокладныхъ, то послѣдніе оставлены были въ полной силѣ тѣмъ же самымъ манифестомъ императрицы отъ 13 апрѣля, такъ какъ они, по словамъ манифеста, «зависятъ отъ собственной воли обитателей, яко произвольные и никому въ тягость быть не могущіе». Эти «произвольные» налоги минскій губернаторъ опредѣляетъ слѣдующимъ образомъ. «Подъ такой добровольной податью», пишетъ онъ въ одномъ изъ своихъ предложеній, «подразумѣваются десятый грошъ съ имѣній помѣщичьихъ, двадцатый съ имѣній, принадлежащихъ духовенству, равно полподымное

съ городовъ, полпроцента и суперата съ имѣній іезуитскихъ, отдѣльно съ старостъ кварта, а съ имѣній іезуитскихъ обычный процентъ и тому подобное, какъ подати, которыя, согласно съ дѣйствительною потребностью и законами, должны быть собираемы» (№ 72, II). Такимъ образомъ въ областяхъ, присоединенныхъ къ Россіи по второму раздѣлу Польши, до 1795 г. собиралась только «добровольная подать», но начиная съ этого года опять введены были окладные налоги, а именно по семи гривенъ деньгами и по тридцати коп. хлѣбомъ съ души, при чемъ хлѣбный сборъ, въ случаѣ неурожая, въ нѣкоторыхъ мѣстахъ замѣнялся деньгами (№ 22, I).

Въ литовскихъ областяхъ казенные доходы сначала собирались такимъ порядкомъ, какой былъ установленъ еще при польскомъ правленіи. Манифестомъ отъ 30 октября 1794 г. генералъ-губернаторъ Репнинъ предписалъ экзакторамъ, или сборщикамъ податей, «имѣть неусыпно о исправномъ и бездоимочномъ сборѣ всякаго рода установленныхъ доходовъ и податей, требовать въ случаѣ медленія военной для понужденія неплательщиковъ экзекуціи, и всѣ собранныя деньги по прошествіи каждаго мѣсяца отдавать, при обстоятельныхъ отчетахъ, командующимъ генераламъ, къ коимъ нынѣ же предварительно доставить акты послѣдней люстраціи и тарифовъ по каждому повѣту и представить обстоятельныя табели о всѣхъ сборахъ, податяхъ и доходахъ, по положенію Республики въ казну ея поступающихъ». (№ 15, I). Но вскорѣ Репнинъ призналъ полезнымъ ввести откупную систему, «чтобы соблюдая пользу казенную, подать способы и обывателямъ къ пріобрѣтенію ихъ выгодъ», и въ половинѣ марта 1795 года объявилъ, что отдаются на откупъ сборы чоповый (съ питей), сосовый (съ табаку), консумпційный (съ мяса), а также съ клейменія картъ. Торги назначены были въ Гродно 2 апрѣля. На эти торги могли являться какъ шляхтичи, такъ купцы и мѣщане, но съ извѣстнымъ поручительствомъ: «шляхетство съ удостовѣреніями о ихъ имуществахъ отъ двѣнадцати человѣкъ благородныхъ, состоящими въ томъ, что они въ случаѣ неисправности вступившаго въ откупъ, отвѣтствуютъ за него своими имѣніями, о которыхъ въ тѣхъ удостовѣреніяхъ имянно объяснить и оныя въ городскомъ или земскомъ судѣ засвидѣтельствовать надлежитъ, а купечество и мѣщанство отъ магистратовъ. При чемъ дозволяется купечеству и мѣщанству и цѣлыми обществами входить въ торгъ о показанныхъ откупахъ и присылать ко оным отъ себя повѣренныхъ съ потребнымъ полномочіемъ» (№ 155, II). Затѣмъ въ трехъ объявленіяхъ отъ 10 іюня того же года князь Репнинъ объясняетъ, на какихъ основаніяхъ всѣ вышеназванные сборы отданы на откупъ съ 1 мая 1795 года по то же число 1796 года. Изъ этихъ объясненій мы приведемъ только

нѣкоторыя. Подати чоповая, сосовая и консумпційная должны быть собираемы на основаніи прежнихъ сеймовыхъ узаконеній и постановленій литовской скарбовой комиссіи. Откупщики имѣютъ право собирать чоповую подать со всѣхъ обывателей, торгующихъ напитками, или иными товарами, той подати подлежащими, и съ продажи ихъ гуртомъ или вышинкомъ, то есть въ розницу; только съ иностранныхъ напитковъ, гуртомъ продаваемыхъ, той подати не брать, поелику оная при ввозѣ тѣхъ напитковъ отбирается на границѣ въ таможняхъ; но какъ скоро оные напитки въ розницу будутъ продаваться, то съ нихъ установленную съ вышинку чоповую подать брать. Съ напитковъ и прочихъ, чоповой и сосовой подати подлежащихъ, товаровъ, привозимыхъ для собственнаго употребленія въ городъ монастырми и обывателями, кои оными никакого торгу не производятъ, не требовать содержателямъ той подати; но съ тѣхъ монастырей или же обывателей, у коихъ въ домахъ есть корчмы, шинки и прочія мѣста, и кои производятъ продажу на равнѣ съ прочими торгующими, брать чоповую и сосовую подать; а у кого есть винокурни, пиво и медоварни ,и на нихъ курсніе и варсніе производится, тѣ имѣютъ платить объявленную подать безъ отговорочно. Консумпційную подать откупщики собираютъ въ городахъ и предмѣстьяхъ со всѣхъ мясниковъ, скотину бьющихъ и торгъ мясомъ производящихъ, также и со всѣхъ обывателей, для собственнаго употребленія скотину бьющихъ или мясо въ городъ привозящихъ. Госпитали и монастыри убогихъ монаховъ, какъ то: бернардиновъ, реформатовъ, капуцинновъ, милосердныхъ братій и сестеръ освобождены отъ платежа консумпційной подати со скота и мяса, для собственнаго употребленія привозимаго; но ежели монастыри и госпитали употребятъ во зло таковое закономъ опредѣленное ихъ благодѣяніе и будутъ обличены въ тайной продажѣ скота или мяса, то накажутся опредѣленною закономъ пенею. Отъ осмотра возовъ никто изъ пріѣзжающихъ въ городъ не можетъ быть освобожденъ; однако съ мяса, которое провозится чрезъ городъ, а въ ономъ не продается и ни на что не употребляется, не брать консумпційной подати, поелику подать сія относится единственно къ мясу, въ городѣ употребляемому. За клеймо на картахъ содержателямъ сего сбора отбирать установленную сеймомъ 1776 года въ великомъ княжествѣ Литовскомъ подать, наблюдая найточнѣйше всѣ относящіяся до сей статьи постановленія. Какъ изъ прежнихъ объявленій литовской скарбовой комиссіи всѣмъ довольно вѣдомо есть, что никому не позволено употреблять иныхъ картъ, кромѣ клейменыхъ, то сіи учрежденія и нынѣ подтверждаются, откупщики же клейма картъ дадутъ знать, гдѣ публикѣ получать въ покупку карты. Знакомъ на картахъ установленъ двуглавый орелъ съ надписью вокругъ: Литовское клеймо картъ.

Откупщикамъ самимъ и повѣреннымъ ихъ не продавать самаго лучшаго разбора картъ дороже 3 золотыхъ и 4 грошей, а худшаго разбора картамъ цѣна должна быть соразмѣрена вышепоказанной. Въ случаѣ преступленія кѣмъ либо установленій относительно употребленія картъ, городскимъ полиціямъ повсемѣстно преподавать откупщикамъ по ихъ просьбамъ законную защиту и пособіе, и имѣть особливый надзоръ, дабы въ кофейныхъ, биліардныхъ и прочихъ публичныхъ домахъ не играли не клейменными картами; но таковому надзору и никакому осмотру не подлежатъ однако прочіе домы дворянъ и партикулярныхъ людей, живущихъ въ городахъ или деревняхъ. Экзакторовъ (приставовъ), стражниковъ и прочихъ чиновъ, кои потребны будутъ, содержать откупщикамъ своимъ иждивеніемъ, и всѣхъ ихъ признавать и почитать состоящими въ службѣ Ея Императорскаго Величества, по приведеніи законнымъ порядкомъ по вѣрѣ и обряду ихъ къ присягѣ, на вѣрное и безпристрастное отправленіе предлежащихъ обязанностей (№№ 169, 170 и 171,II).

Кромѣ перечисленныхъ сборовъ существовало еще много и другихъ податей, какъ то: генеральное подымное, чоповое, шеляжное съ корчемъ, поголовное отъ евреевъ, мельничное, чиншъ магдебурскій, разныя кварты съ староствъ, чиншъ емфитеутычный со староствъ, взятыхъ въ арендное содержаніе съ аукціона, доходъ съ староствъ, отданныхъ въ аренду со времени тарговицкой конфедераціи, subsidium charitativum, десятый и двацатый грошъ и полподымное. Всѣ эти подати перечислены въ универсалѣ князя Репнина отъ 20 августа 1795 года. Тѣмъ же самымъ универсаломъ Репнинъ приказываетъ уплачивать подати не деньгами, а зерновымъ хлѣбомъ, при чемъ дѣлаетъ цѣлый рядъ самыхъ обстоятельныхъ указаній относительно производства самой уплаты. Изъ этихъ указаній отмѣтимъ слѣдующія: подати должны уплачиваться не по квартамъ (сентябрской 1795 г., январьской, мартовской и іюньской 1796 года), а въ одинъ срокъ; въ уплату податей обыватели должны представлять рожь (допускалась и мука), овесъ, крупу и ячмень, цѣна которымъ устанавливалась слѣдующая: бочка ржи—44 злотыхъ, ячменя и крупъ—66 злотыхъ и овса—32 злотыхъ, но если ячмень будетъ представляться вмѣсто овса, то онъ принимался по цѣнѣ въ 48 злотыхъ; крупа принималась только гречневая и ячменная; хлѣбъ долженъ быть хорошего качества и т. п. Всѣ эти подати обыватели обязаны были вносить аккуратно, въ опредѣленные сроки, въ противномъ случаѣ имъ угрожали штрафъ и военная экзекуція. Вотъ что говоритъ по этому поводу князь Репнинъ во второмъ параграфѣ своего универсала: «Время для внесенія податей вмѣсто денегъ хлѣбомъ въ магазины Ея Императорскаго Величества я назначаю отъ 1 октября до 1 ноября настоящаго года по русскому календарю, а такъ какъ таковое единовременное внесеніе

податей хлѣбомъ въ вышеозначенный срокъ освободить обывателей на цѣлый годъ отъ внесенія этихъ податей и вмѣстѣ съ тѣмъ отъ четырехкратнаго пріѣзда въ уѣздный городъ, то если бы кто, сверхъ всякаго ожиданія, не исполнилъ въ теченіе цѣлаго года нынѣшняго постановленія, то съ такового обывателя за непослушаніе будетъ взыскано посредствомъ военной экзекуціи въ полтора раза больше хлѣба, противъ положеннаго количества, и эта половина, взысканная за непослушаніе, не будетъ внесена ни въ какой счетъ уплаты; кромѣ того обыватель, подверженный карѣ, обязанъ даромъ кормить тѣ войска и лошадей, которыя будутъ высланы къ нему для военной экзекуціи» (№ 175, II) Черезъ двѣ недѣли послѣ изданія этого универсала, а именно 4 сентября того же года, князь Репнинъ обратился къ обывателямъ съ новымъ объявленіемъ, въ которомъ нѣсколько измѣнилъ свои требованія. «Изъ донедшихъ ко мнѣ», пишетъ Репнинъ, «отъ обывателей великаго княжества Литовскаго представленій усматриваю, что назначенный въ магазины Ея Императорскаго Величества вмѣсто денежныхъ податей хлѣбъ, къ предположенному объявленіемъ моимъ отъ 20 минувшаго августа времени съ трудомъ вымолоченъ и въ тѣ магазины въ полномъ количествѣ выставленъ быть можетъ; и потому принимая во уваженіе какъ столько же сіе обстоятельство, сколько и то, чтобы обращеніемъ вдругъ всего количества сего хлѣба въ магазины не привесть въ недостатокъ торги хлѣбные, въ землѣ для обывателей нужные, симъ объявляю и постановляю: дабы всѣ тѣ, которые на основаніи вышесказаннаго объявленія моего долженствуютъ учинить поставку хлѣба вмѣсто податей, въ назначенное онымъ время, и именно въ теченіе октября мѣсяца, выставили только одну половину количества съ каждаго изъ нихъ слѣдующаго; другую же доставили бы въ магазины въ продолженіе генваря будущаго 1796 года по старому греческому счисленію; наблюдая впрочемъ во всей точности всѣ тѣ распоряженія и предписанія, о которыхъ въ частоупоминаемомъ объявленіи моемъ относительно поставки и отдачи въ магазины хлѣба изъяснено» (№ 176, II). Несмотря и на эту льготу, обыватели литовскихъ губерній по всей вѣроятности не переставали жаловаться на свое разореніе, такъ какъ императрица Екатерина признала нужнымъ совсѣмъ освободить ихъ отъ нѣкоторыхъ податей до 1797 года. «Подушный сборъ деньгами и хлѣбомъ», пишетъ она въ указѣ отъ 8 августа 1796 года, данномъ на имя князя Репнина, «также и по прочимъ статьямъ надлежащія казнѣ всякія повинности начать въ сихъ губерніяхъ съ будущаго 1797 года, и производить точно въ такомъ родѣ и количествѣ, какъ все оное положено въ Могилевской губерніи, о чемъ сенатъ нашъ не оставитъ снабдить васъ по сему случаю полными предписаніями» (№ 49, I).

Одну изъ важныхъ статей казенныхъ доходовъ составляетъ пошлина съ привозимыхъ изъ-за границы товаровъ, поэтому русское правительство обратило особенное вниманіе на организацію *таможенныхъ сборовъ*. Прежде всего былъ устроенъ рядъ таможенъ на границѣ Минской губерніи, но послѣ третьяго раздѣла Польши, когда губернія эта перестала быть пограничною, всѣ таможни переведены были въ другія мѣста. Указомъ отъ 1 мая 1795 года императрица Екатерина предписала генералъ-губернатору Тутолмину указать наиболѣе удобные пункты для устройства таможенъ, при чемъ опредѣлила слѣдующую линію, на которой онѣ должны быть устроены: «начиная по Днѣстру, отъ границы Вознесенской губерніи, вверхъ по сей рѣкѣ до предѣловъ Галиціи и по границѣ сей области до Буга и внизъ по сей рѣкѣ до Литвы, гдѣ уже и учрежденіе пограничной цѣпи и стражи и таможенъ зависитъ отъ управляющаго тою областью генералъ-губернатора, князя Репнина» (№ 24, I). Послѣдній, выполняя возложенную на него обязанность, еще въ началѣ января 1795 года сдѣлалъ императрицѣ представленіе объ отдачѣ таможенъ на откупъ. Императрица изъявила на это свое согласіе рескриптомъ отъ 22 января 1795 г. [1]). Тогда Репнинъ издалъ объявленіе, въ которомъ изложилъ, на какомъ основаніи отданы въ Литвѣ на откупъ таможни съ 1 мая 1795 года по то же число 1796 года. Важнѣйшіе пункты этого объявленія слѣдующіе: пошлину пограничную, портовую и транзитную во всѣхъ тѣхъ мѣстахъ, въ которыхъ существуютъ таможни и заставы, собирать съ привозимыхъ и отвозимыхъ товаровъ, платежу пошлины подлежащихъ, по тѣмъ самымъ тарифамъ, кои установлены и обнародованы прежнимъ польскимъ правительствомъ. По границѣ, гдѣ находятся таможни, учреждена таможенная стража изъ конныхъ войскъ, которая обязана охранять таможни и таможенныя заставы, дѣлать разъѣзды по таможенной цѣпи для пресѣченія тайнаго провоза товаровъ и оказывать во всѣхъ случаяхъ законное пособіе и защиту. При осмотрѣ товаровъ и собираніи съ оныхъ пошлинъ, содержатели не должны никому дѣлать никакихъ притѣсненій, ни малѣйшихъ излишнихъ требованій и неправильныхъ для корысти своей конфискацій; ежели же они въ чемъ либо преступятъ законоположенія, и по разбирательству казеннаго отдѣленія будутъ въ томъ обличены, имѣютъ заплатить не только всѣ убытки, какіе претерпѣлъ и докажетъ купецъ по остановкѣ при таможнѣ товаровъ или по неправильной ихъ конфискаціи, но сверхъ того въ пеню такую же сумму въ пользу бѣдныхъ. Всякая россійская монета и россійскія банковыя ассигнаціи не должны быть ни впускаемы, ни вывозимы за границу въ сосѣдственные предѣлы, россійскими войсками не

[1]) Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 118.

занятые. Сверхъ тѣхъ товаровъ, ввозъ которыхъ безъ паспорта по прежнему здѣшней земли узаконенію воспрещенъ, не должны также быть впускаемы изъ-за границы, безъ точнаго отъ главнаго начальства повелѣнія: всякое оружіе и всякаго рода военные припасы, какъ то сабли, палаши, тесаки, кинжалы въ въ тростяхъ или наружные, пушки, фальконеты, ружья, пистолеты, порохъ и ядра; когда же о впускѣ тѣхъ товаровъ будутъ предъявлены отъ главнаго начальства паспорты, тогда брать со оныхъ пошлину по тарифу. Въ содержаніи приходныхъ и фактурныхъ книгъ и въ дачѣ купцамъ въ заплатѣ пошлинныхъ денегъ печатныхъ квитанцій, имъ содержателямъ наблюсти тотъ самый порядокъ, какой установленъ касательно того прежнею литовскою скарбовою комиссіею (№ 165, II). Но откупъ таможенныхъ сборовъ продолжался только одинъ годъ. 14 декабря 1795 года императрица Екатерина издала указъ, въ которомъ, между прочимъ, сказано слѣдующее: «Что жъ касается до литовской границы, то на оной таможни и таможенную стражу устроить и ввести въ самое дѣйствіе при истеченіи годового тамошнихъ таможенъ откупа, а по прошествіи оному срока, ни мало не теряя времени, начать и пошлину взыскивать по изданному отъ насъ въ 1782 году общему тарифу». Этимъ же самымъ указомъ императрица опредѣлила мѣста, гдѣ должны быть устроены таможни, а также ассигновала необходимыя суммы (до 225 тысячъ рублей) на содержаніе таможенъ и пограничной стражи и на постройку для нихъ зданій (№ 43, I).

Заботясь объ организаціи во вновь присоединенныхъ областяхъ таможенныхъ сборовъ, императрица Екатерина не переставала слѣдить за развитіемъ *торговли* и успѣла издать по этому вопросу цѣлый рядъ распоряженій. Такъ, указомъ отъ 8 іюля 1794 года, даннымъ генералъ-губернатору Тутолмину, она временно разрѣшила новымъ своимъ подданнымъ продажу товаровъ, ввозъ которыхъ былъ запрещенъ (№ 11, I) [1]); далѣе, указомъ отъ 23 сентября 1794 года она повелѣла не выпускать за границу лошадей (№ 14, I); «наконецъ, указомъ отъ 1 сентября 1795 года, разрѣшила вывозъ за границу хлѣба (№ 34, I). Всѣ эти постановленія относились къ губерніямъ Изяславской, Брацлавской и Минской. Что же касается губерній Литовскихъ, то здѣсь особенно важное значеніе получилъ вопросъ о торговлѣ хлѣбомъ. Въ концѣ 1794 года генералъ-губернаторъ Репнинъ доносилъ императрицѣ: «Новые Вашего Императорскаго Величества подданные, литовскіе обыватели, отъ неурожая прошлаго года и отъ мятежей, бывшихъ въ нынѣшнемъ, въ крайнемъ хлѣбномъ недостаткѣ находятся; особливо часть Виленская и по Нѣману лежащія мѣста опасно, чтобы совершенному голоду не были

[1]) Запрещены были всѣ французскіе товары съ цѣлію прекращенія всякихъ сношеній съ Франціею, гдѣ тогда была революція.

подвержены». [1]) Въ виду такого голода, Репнинъ объявленіемъ отъ 1 января 1795 года разрѣшилъ обывателямъ вывозъ за границу «пшеницы, ячменя, льняного и конопнаго сѣмя, гороху, проса, пеньки, пакли, хмелю, сала, воску, всякаго лѣсу, разнаго рогатаго скота, всякихъ кожъ и прочихъ здѣшней земли продуктовъ», но не разрѣшилъ вывоза «ржи, овса, гречихи и лошадей.» (№ 132, II). Затѣмъ 13 февраля того же года генералъ Ціціановъ, на основаніи распоряженія Репнина, запретилъ вывозить уже всякаго рода хлѣбъ и сѣно не только за границу, но даже за предѣлы расположенія русскихъ войскъ (№ 143, II). Несмотря однако на запрещенія вывоза хлѣба, литовскіе обыватели не переставали страдать отъ голода, поэтому имъ разрѣшено было покупать хлѣбъ, для поддержанія жизни и для обсѣменепія полей, въ губерніяхъ Минской, Полоцкой и Могилевской. (№ 20, I и № 144, II). Вообще русская администрація и въ особенности генералъ-губернаторъ Репнинъ принимали всѣ мѣры «къ умаленію недостатка въ пропитаніи» жителей, что, между прочимъ, видно изъ рескрипта императрицы Екатерины отъ 6 февраля 1795 года, даннаго на имя Репнина. «Изъ поданнаго вамъ прошенія отъ делегатовъ Брестскаго воеводства», пишетъ императрица, «видѣли мы, съ одной стороны, все пространство нуждъ обитателей онаго, съ другой, конечно, и вамъ не безъизвѣстно, сколь въ Варшавѣ великой недостатокъ въ съѣстныхъ припасахъ, такъ какъ и въ окружностяхъ города сего, гдѣ наиболѣе бывшіе мятежи свирѣпствовали. Мы съ удовольствіемъ и въ семъ случаѣ признаемъ похвальныя правила человѣколюбія и заботы ваши объ отвращеніи зла, кое есть послѣдствіемъ минувшихъ развратовъ и ниспроверженій всякаго порядка и которымъ единыхъ зачинщиковъ бунта обвинять должно. Ваше по сему распоряженіе въ отношеніи къ генералу-фельдмаршалу графу Суворову-Рымникскому, а равно и въ предположеніи доставленія заготовленнаго хлѣба въ окружностяхъ Пинска и въ Изяславской губерніи, Мы, совершенно одобряя, не оставили особенно подтвердить генералу-поручику Тутолмину, чтобъ онъ вамъ всемѣрно въ томъ облегчилъ способы. А къ сему, если откроете еще подвозы и отъ стороны Люблинскаго и Холмскаго воеводствъ, изъ Галиціи, да и всѣ возможныя мѣры и старанія употребите къ умаленію недостатка въ пропитаніи, надѣемся, возможно имѣть въ томъ добрые успѣхи» [2]).

Кромѣ снабженія голодающихъ хлѣбомъ, правительство приняло мѣры къ продовольствію всѣхъ обывателей солью, какъ предметомъ первой необходимости. 31 іюля 1795 года императрица Екатерина издала указъ «о правилахъ продовольствія солью пріобрѣтенныхъ отъ Польши губерній Минской, Волынской, Подоль-

[1]) Сборн. Русск. Истор. Общ. т. XVI, стр. 81.
[2]) Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI стр. 134.

ской, Брацлавской и Литовской,» въ которомъ сдѣлала самыя подробныя указанія относительно того, гдѣ должны быть устроены основные главные магазины соли и соляные магазины по губерніи, сколько должно быть соли въ каждомъ магазинѣ, по какой цѣнѣ она должна продаваться и т. д. Вотъ главнѣйшія постановленія этого указа. Вольная продажа соли не только не воспрещается, но поощряема и ободряема быть должна; ибо чѣмъ болѣе торгъ оною распространится, тѣмъ болѣе казна обрящетъ выгодъ своихъ, а народъ въ продовольствіе свое получать будетъ соль по дешевой цѣнѣ. Основные главные запасные магазины должны быть устроены графомъ Зубовымъ въ порученныхъ ему губерніяхъ, а именно: въ Одессѣ и Овидіополѣ на 2 милліона пудовъ, въ Вознесенскѣ на 1 милліонъ и въ Екатеринославскомъ намѣстничествѣ при Днѣпрѣ также на 1 милліонъ пудовъ. Эти главные магазины должны были снабжать солью мѣстные, которыхъ должно быть открыто: въ Минской губерніи - 7, на 207 тысячъ пудовъ, въ Волынской—4, на 202 тысячи пудовъ, въ Подольской— 2, на 186 т. п., въ Брацлавской—2, на 205 т. п. и одинъ въ городѣ Пинскѣ для Литовской губерніи, на 600 т. пудовъ. Всего въ мѣстные соляные магазины должно быть доставлено соли 1 милліонъ 400 тысячъ пудовъ въ полугодіе, или, какъ сказано въ указѣ, «равняющемся по числу тамъ живущихъ обитателей съ полугодовою пропорціею.» Цѣна соли была назначена слѣдующая: въ предѣлахъ губерніи Литовской по 80 коп. за пудъ, Минской и Волынской по 60 коп., въ Подольской по 55 коп. и въ Брацлавской по 50 коп., при чемъ вольные промышленники могли продавать соль и дешевле, лишь бы она была добраго качества, безъ «замѣса» и въ пищу человѣческую годная (№ 33, I).

Изъ числа другихъ предметовъ торговли правительство обратило вниманіе еще на табакъ. 30 марта 1795 года генералъ-губернаторъ Репнинъ объявилъ, что согласно съ законами литовскими, воспрещается свободная продажа табаку, а кто пожелаетъ производить означенную продажу, долженъ явиться къ нему для заключенія условія и установленія платы въ казну. Къ этому Репнинъ добавилъ, что доходъ съ табаку, слѣдующій казнѣ, будетъ взыскиваться неупустительно; если же кто осмѣлится торговать безъ дозволенія или обличенъ будетъ въ потаенной продажѣ табаку, тотъ подвергнется конфискаціи и взысканію денежнаго штрафа «на основаніи прежняго о семъ учрежденія безъ всякаго упущенія» (№ 160, II). Но уже чрезъ нѣсколько дней это распоряженіе было отмѣнено. «Ея Императорское Величество Всемилостивѣйшая паша Государыня,» пишетъ князь Репнинъ въ объявленіи отъ 12 апрѣля 1795 года, «въ изъявленіе Высочайшаго благоволенія своего къ подданному ей народу литовскому, Вы-

сочайше мнѣ указать соизволила: продажу табаку, дотлѣ въ отягощеніе обывателей отъ казны производимую въ великомъ княжествѣ Литовскомъ, обратить въ пользу ихъ. Чего ради дозволяется каждому невозбранно спмъ товаромъ промышлять оптомъ и въ розницу, также ввозить въ здѣшнюю область и чужестранные табаки, съ платежомъ за то положенныхъ пошлинъ по тарифамъ; а за внутреннюю продажу той же самой сосовой подати, которую прежде установлено собирать бывшею литовскою скарбовою комиссіею 1779 года ноября 27-го дня, а именно: съ пуда украинскаго или запрутскаго листового табаку, продаваемаго въ розницу, двадцать, оптомъ же, десять грошей, а съ бакупа съ пуда розничной продажи десять, оптовой же, пять грошей.» Закончилъ свое объявленіе Репнинъ выраженіемъ надежды, что литовскіе обитатели примутъ таковую свободу и облегченіе съ достодолжною признательностію и покажутъ себя предъ свѣтомъ достойными и вѣрными подданными (№ 163, II).

Русская *монета*, какъ серебряная, такъ и мѣдная, стала распространяться въ западно-русскихъ областяхъ еще до присоединенія ихъ къ Россіи, но по опредѣленному курсу, а именно: серебряный рубль принимался въ шести польскихъ злотыхъ, или въ 90 коп., а мѣдная еще ниже (№ 16, II); что же касается ассигнацій, то ихъ тамъ не было, такъ какъ правительство наше вообще бумажныхъ денегъ не выпускало за границу, опасаясь поддѣлки. Но послѣ присоединенія польскихъ областей къ Россіи въ 1793 г. русское правительство позаботилось о распространеніи въ этихъ областяхъ и ассигнацій, при чемъ издано было нѣсколько постановленій, чтобы всѣ русскія деньги принимались «въ настоящей ихъ цѣнѣ» (№№ 20 и 35, I). Однако привести въ исполненіе всѣ эти постановленія было очень трудно, что видно изъ слѣдующаго предложенія минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду отъ 15 іюня 1793 года. «За сдѣланнымъ уже опубликованіемъ», пишетъ Неплюевъ, «во всемъ здѣшнемъ вновь къ имперіи Россійской присоединенномъ краѣ, чтобъ россійская монета не инако принимаема была, какъ въ собственномъ значеніи ея курса, не исключая серебряная ли она или мѣдная, но доходятъ ко мнѣ свѣдѣнія, что и до днесь обыватели, а особливо господа помѣщики, чуждаясь мѣди не только въ настоящей цѣнѣ, но и съ уменьшеніемъ оной, кольми паче банковыхъ ассигнацій брать не хотятъ.» Указавъ далѣе, что отъ этого многіе несутъ весьма большой убытокъ, въ особенности же воинскіе чины, Неплюевъ предписалъ земскому суду немедленно опубликовать, «чтобы монета, какъ серебряная, такъ и мѣдная, и государственныя ассигнаціи были принимаемы и употребляемы въ своей силѣ какъ отъ войскъ поселянами, такъ и отъ нихъ ихъ владѣльцами» (№ 61, II). Вскорѣ послѣ это-

го оказалось, что нѣкоторые сборщики податей стали вносить въ казну недоимки за мартовскій кварталъ не тою самою монетою, какая къ нимъ поступала изъ первыхъ рукъ, но ассигнаціями и пятикопѣечниками, вымѣненными у промышленниковъ. Сборщики въ свое оправданіе ссылались на то, что они и сами получали такія деньги, но минскій губернаторъ Неплюевъ призналъ ихъ оправданіе неосновательнымъ въ виду слѣдующихъ соображеній: во первыхъ, «государственныхъ ассигнацій въ здѣшнемъ краѣ не можетъ еще такъ быть многочисленно, чтобы повсюду оныя существовали и доходили до земледѣльческихъ рукъ,» и вовторыхъ, «изъ первыхъ рукъ собирается недоимка отъ всякаго плательщика не знатною суммою, а малымъ количествомъ денегъ.» Слѣдовательно сборщики, по мнѣнію Неплюева, могли собирать налоги только мѣстною монетою, поэтому онъ предписалъ Рѣчицкому земскому суду строго наблюдать, чтобы недоимки вносились въ казну тою самою монетою, какая получается изъ первыхъ рукъ (№ 64, II). Опасаясь, однако, чтобы обыватели не начали съ теченіемъ времени уплачивать налоги русскими ассигнаціями, Неплюевъ обнародовалъ 2 августа 1793 года слѣдующее предписаніе генералъ-губернатора Тутолмина: «Хотя нѣтъ сомнѣнія, что государственныя ассигнаціи во всякихъ случаяхъ въ казну приниматься будутъ наравнѣ съ монетою, но какъ сборы по вновь присоединеннымъ къ имперіи областямъ до 1795 года вступать долженствуютъ во всемъ на прежнемъ основаніи, то и надлежитъ, чтобы оные вносимы были такою монетою, какою прежде платились, тѣмъ болѣе, что оклады исчисленія сборовъ расположены здѣсь не на россійскія деньги» (№ 79, II). Такимъ образомъ русская администрація настойчиво требовала, чтобы обыватели съ одной стороны вносили въ казну недоимки мѣстною монетою, а съ другой, чтобы они «принимали въ торгахъ и промыслахъ своихъ россійскія мѣдныя и въ государственныхъ ассигнаціяхъ деньги, въ настоящемъ ихъ достоинствѣ, не дѣлая ни подъ какимъ предлогомъ въ цѣнѣ ихъ законамъ противнаго уменьшенія» (№ 97, II). Но такія требованія обывателямъ очень трудно было исполнить, и они ихъ дѣйствительно не исполняли, что видно изъ цѣлаго ряда свидѣтельствъ. Такъ, командиръ егерскаго баталіона Шилингъ въ концѣ 1793 года доносилъ Неплюеву, «что въ мѣстечкѣ Поставахъ разныхъ родовъ обыватели, при продажѣ товаровъ и всякихъ жизненныхъ припасовъ берутъ россійскія деньги въ мѣдной монетѣ и въ государственныхъ ассигнаціяхъ не въ такомъ достоинствѣ, въ каковомъ онѣ быть долженствуютъ, да и отъ двора, къ коему мѣстечко Поставы принадлежитъ, назначено по росписи всякія питья продавать на мѣдныя деньги противу серебряныхъ выше пятидесяти коп. на рубль» (№ 97, II); затѣмъ князь Долгорукій сообщалъ

Тутолмину о жалобахъ ввѣренныхъ ему войскъ, что «россійская ходячая мѣдная монета не пріемлется обывателями здѣшняго края въ своей цѣнѣ» (№ 101, II); наконецъ и самъ минскій губернаторъ Неплюевъ призналъ разницу въ курсѣ денегъ, обращающихся въ его губерніи, такъ какъ предписалъ уплачивать долги тою самою монетою, какою было условлено (№ 110, II).

Русскія государственныя ассигнаціи введены были въ обращеніе и въ Литовскихъ губерніяхъ. Первый указъ объ этомъ императрицы Екатерины данъ былъ князю Репнину 14 декабря 1794 года, въ которомъ, между прочимъ, сказано слѣдующее: «Для облегченія казны нашей находимъ мы нужнымъ и полезнымъ, чтобы впредь государственныя наши ассигнаціи во всѣхъ мѣстахъ, состоящихъ въ вѣдѣніи подчиненныхъ вамъ и занимаемыхъ войсками нашими, имѣли ходъ, подобно какъ и въ прочихъ областяхъ Державы нашей». Вмѣстѣ съ тѣмъ императрица указала Репнину два способа для выполненія ея повелѣнія: «первый состоитъ въ томъ, чтобы всѣ подати, собираемыя теперь съ земли въ казну по прежнимъ окладамъ Республики польской, позволить взносить и принимать и ассигнаціями по утвержденному отъ васъ уравнительному курсу монеты польскія противу сей монеты россійской, а второй есть тотъ, чтобы изъ первыхъ податей, съ земли собранныхъ, отложили вы и составили достаточные капиталы для главнѣйшихъ городовъ литовскихъ, какъ то: Вильны, Гродны, Ковно, Бржеста, Рознены и другихъ, по усмотрѣнію вашему, для вымѣна ассигнацій» (№ 19, I). Затѣмъ 8 февраля 1795 года послѣдовалъ другой указъ, которымъ императрица, одобряя распоряженія Репнина, дозволила собирать пошлины и ассигнаціями, «полагая на нихъ противу серебра ажіо, какой въ общемъ обращеніи берется» (№ 21, I). Князь Репнинъ остался, однако, не доволенъ такими общими указаніями императрицы и въ письмѣ отъ 28 февраля 1795 года графу Безбородко высказалъ слѣдующія соображенія: «кажется мнѣ, что не назначая точной цѣны ассигнаціямъ противъ серебра, а говоря только просто о сравнительномъ ажіо, чрезъ то довѣріе къ ассигнаціямъ совершенно разрушится, всякій будетъ опасаться ихъ принимать, боясь, что казна, при вступленіи доходовъ, ихъ курсъ унижать станетъ. По сему подлинной цѣны оными никто не зная, никто же и вѣренъ не будетъ ихъ безъ убытку употреблять». 1) Слѣдовательно Репнинъ желалъ, чтобы былъ установленъ вполнѣ опредѣленный курсъ ассигнацій. Это желаніе его, повидимому, было удовлетворено императрицей, такъ какъ 23 марта 1795 г. онъ обратился ко всѣмъ обывателямъ великаго княжества Литовскаго съ слѣдующимъ объявленіемъ: «Ея Императорское Величество, Всеавгустѣйшая

---

1) Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, 145 стр.

наша Государыня, по своему милосердному попеченію о выгодахъ литовскихъ жителей, Высочайше мнѣ повелѣть соизволила, чтобы въ сравненіи серебряной и золотой монеты, коею доходы литовскіе по прежнему взносимы быть долженствуютъ, и государственныя ассигнаціи, обращающіяся во всѣхъ странахъ, скипетромъ Ея управляемыхъ, были въ казну Ея Императорскаго Величества въ число доходовъ принимаемы, считая *сто рублей въ ассигнаціяхъ за шестьдесятъ шесть рублей серебромъ, а рубль серебряный за шесть злотыхъ и двадцать грошей.* Изъемлются только изъ сего постановленія пошлинные доходы, таможенные и кварты старостъ, которые всѣ попрежнему монетою серебряною или золотою, а не инако въ казну приниматься будутъ» (№ 157, II). Обнародывая это объявленіе, князь Репнинъ не ждалъ отъ него особенно благопріятныхъ результатовъ, въ виду крайняго недостатка серебра въ русской государственной казнѣ. «Недостатокъ же серебра», писалъ онъ графу Безбородко наканунѣ для опубликованія своего объявленія, «въ какомъ, по описанію Вашего Сіятельства, находится у насъ казна, крайне вреденъ самой ей, и по мѣрѣ умноженія въ обращеніи ассигнацій, оныя часъ отъ часу упадать станутъ въ своей цѣнѣ, что здѣсъ уже и началось, даже и противъ положеннаго курса». [1]) Несмотря однако на постепенное паденіе ассигнацій, введеніе ихъ въ Литвѣ не встрѣтило такихъ затрудненій, какія пришлось испытать русской администраціи въ губерніяхъ Минской, Изяславской и Брацлавской, стремившейся достигнуть обращенія русскихъ денегъ «въ настоящей ихъ цѣнѣ».

Въ областяхъ, доставшихся Россіи по второму раздѣлу Польши, находилось довольно значительное польское *войско*, а именно: четыре бригады народовой кавалеріи, четыре полка легкой конницы и два полка пѣхотные. Все это войско принесло императрицѣ Екатеринѣ вѣрноподданическую присягу. Императрица указомъ отъ 6 мая 1793 года приняла его подъ свою власть и утвердила всѣхъ генераловъ, штабъ и оберъ-офицеровъ въ прежнихъ ихъ званіяхъ, а бригадамъ и полкамъ дала новыя названія. Вмѣстѣ съ тѣмъ императрица позаботилась о приведеніи польскаго войска въ «единообразіе» съ русскимъ и повелѣла генералу Кречетникову представить военной коллегіи свѣдѣнія «съ мнѣніемъ его, на какомъ основаніи какую часть сихъ войскъ полагаетъ онъ содержать, какъ по роду ихъ службы, такъ и по мѣстному объ оныхъ усмотрѣнію, и какимъ образомъ комплектовать ихъ». Что же касается до содержанія этого войска, то тѣмъ же самымъ указомъ повелѣно было довольствовать его во всемъ изъ суммы экстраординарной, состоящей въ вѣдомствѣ генерала графа Кречетникова (№ 7, I).

[1]) Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 158.

Между тѣмъ при польскомъ правленіи войскамъ ассигнована была особая часть государственныхъ доходовъ. Въ случаѣ неисправной уплаты этихъ доходовъ обывателями, войска получали особыя квитанціи, извѣстныя подъ названіемъ «делятовыхъ», по которымъ они и взыскивали недоимки посредствомъ экзекуцій. Опасаясь, чтобы такой порядокъ взысканія недоимокъ не продолжался, генералъ-губернаторъ Тутолминъ въ концѣ 1793 года сдѣлалъ слѣдующее распоряженіе: «поступившимъ въ службу Ея Императорскаго Величества польскимъ бригадамъ, полкамъ и командамъ воспретить продолжать подъ экзекуціею взысканіе ассигнованныхъ имъ, по образу прежняго управленія, съ земли денегъ, изъ доходу Республикѣ принадлежавшихъ, и буде имѣютъ они и до днесь въ рукахъ делятовыя квитанціи для полученія въ срокъ не внесенныхъ сборовъ мѣстечками и селеніями», то всѣ таковыя квитанціи отобрать и передать въ особыя комиссіи, которыя по этимъ квитанціямъ и должны взыскивать «на основаніи порядка и узаконенія о понужденіи неплательщиковъ ко взносу подлежащихъ коронѣ податей» (№ 95, II).

Особое польское войско не могло долго существовать въ предѣлахъ Россіи. Императрица Екатерина, стремившаяся къ «единообразію», т. е. къ сравненію во всѣхъ отношеніяхъ вновь пріобрѣтенныхъ земель съ коренной Россіей, скоро упразднила его, а людей, находившихся въ этомъ войскѣ, повелѣла опредѣлять во внутреннія полки и гарнизоны (№ 13, I). Какъ бы въ дополненіе къ этому распоряженію, черезъ годъ, а именно 14 ноября 1795 года императрица издала новый указъ, которымъ повелѣла тѣхъ людей изъ распущенныхъ польскихъ войскъ, которые постояннымъ жительствомъ себя не пристроили и живутъ въ отягощеніе обществу, отправлять въ Екатеринославское намѣстничество въ работы и прочнаго поселенія (№ 40, I).

Упраздняя во всѣхъ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ особое польское войско, императрица Екатерина повелѣла ввести тамъ рекрутскую повинность. Первый указъ объ этомъ изданъ былъ 7 сентября 1794 года, который опредѣлилъ наборъ по одному рекруту съ 200 душъ, а съ купцовъ, въ томъ числѣ и съ евреевъ, по 500 руб. за каждаго рекрута; срокъ службы опредѣленъ былъ 20-ти лѣтній, «по прошествіи котораго всякъ добропорядочно и безпорочно служившій имѣетъ быть уволенъ и сходно съ желаніемъ его отпущенъ или на прежнее его жилище, или на поселеніе, или же гдѣ онъ на основаніи узаконеній изберетъ себѣ родъ жизни и упражненій» (№ 12, I). Публикуя этотъ указъ, губернскіе рекрутскіе департаменты, или рекрутскія присутствія, вполнѣ точно опредѣляли ростъ, возрастъ и снаряженіе рекрутъ. Вотъ что писалъ по этому

поводу минскій рекрутскій департаментъ мозырскому старостѣ Еленскому: рекрутъ должно быть представлено по одному съ 200 душъ; всѣ они должны быть годны для службы, здоровы, не старше 35 лѣтъ и не моложе 18, ростомъ не ниже двухъ аршинъ и четырехъ вершковъ, съ одежей, которую долженъ имѣть каждый рекрутъ, а именно: сермягу, тулупъ, рукавицы, двѣ рубахи и двое портковъ, штаны сермяжнаго сукна или кожаныя, одни сапоги или башмаки съ чулками, а также на продовольствіе 3 руб. и провіанта на каждаго человѣка: муки по 6 четвериковъ, крупъ по 3 гарница, соли по 6 фунтовъ, или вмѣсто провіанта деньгами, если этого пожелаетъ сдатчикъ (№ 125, II). Еленскій аккуратно выполнилъ требованіе рекрутскаго департамента и въ концѣ декабря того же 1794 года представилъ въ Минскъ со своего староства 15 рекрутъ, возрастъ которыхъ былъ слѣдующій: 1 рекрутъ 18 л., 3—по 19 л., 4—по 20 л., 1—22 л., 2—по 23 г., 2—по 24 г., 1—25 л. и 1—27 л. (№№ 126 и 127, II).

Первый наборъ рекрутъ произведенъ былъ, какъ сказано въ указѣ отъ 15 ноября 1794 года, «не по генеральному о наборѣ со всего государства учрежденію, а по особо состоявшемуся Высочайшему предписанію, въ которомъ и срокъ службы и выгоды по минованіи срока назначены особые»(№ 16, I). Еще болѣе льготнымъ былъ наборъ слѣдующаго 1795 года, когда взято было только по одному рекруту съ 500 душъ; но въ 1796 году повелѣно было взять по пяти рекрутъ съ 500 душъ, при чемъ наборъ впервые произведенъ былъ и въ губерніяхъ Литовскихъ, т. е. Виленской и Слонимской (№ 50, I).

При выполненіи наборовъ возбуждены были два вопроса. Во первыхъ, графиня Зубова обратилась въ военную коллегію съ прошеніемъ о пріемѣ въ будущій наборъ въ рекруты за Московскую и Ярославскую ея вотчины трехъ крестьянъ изъ принадлежащихъ ей вотчинъ въ Полоцкомъ намѣстничествѣ. Сенатъ, куда поступило это дѣло, высказался слѣдующимъ образомъ: «Всякій помѣщикъ не оспоримое имѣетъ право распоряжаться имѣніемъ, ему принадлежащимъ: давать отпускныя, продавать и, по силѣ указа Ея Императорскаго Величества, состоявшагося въ 20 день октября 1782 года, переводить крестьянъ своихъ изъ одной губерніи въ другую, не ожидая никакого дозволенія или указа; ибо остается опое въ единственной волѣ помѣщиковъ, слѣдовательно и въ зачетъ будущаго набора ея графини Зубовой три человѣка крестьянъ приняты могутъ на общемъ узаконеніи о зачетныхъ рекрутахъ; . . . и для того, какъ нынѣшней просительницѣ графинѣ Зубовой, такъ и прочимъ бѣлорусскимъ помѣщикамъ таковые зачеты дозволить.» (№ 16, I). Другой вопросъ возбужденъ былъ присутствіемъ для пріема рекрутъ при Кіевской палатѣ о томъ, слѣдуетъ ли съ евреевъ взы-

скивать за рекрута на основаніи именного указа отъ 7 сентября 1794 года по 500 руб., какъ съ купцовъ, или же должны они платить рекрутскія складочныя деньги по положенной въ указѣ 1786 года марта 9 дня цѣнѣ по 300 руб. Сенатъ, ссылаясь на указы отъ 7 сентября и 23 іюля 1794 года, призналъ, что слѣдуетъ со всѣхъ евреевъ, какъ купцовъ, такъ и приписавшихся въ мѣщанское званіе, взыскивать по 500 руб. При разсмотрѣніи послѣдняго вопроса, Сенатъ обратилъ вниманіе на мѣсячныя вѣдомости по наборамъ 1794 и 1795 годовъ, присланныя ему Кіевскимъ рекрутскимъ присутствіемъ, при чемъ оказалось, что евреи вовсе не были показаны въ этихъ вѣдомостяхъ. Сенатъ потребовалъ, конечно, отъ Кіевскаго присутствія объясненія, но отвѣтъ намъ не извѣстенъ (№ 45, I).

Русская администрація, вступивъ въ управленіе вновь присоединенными областями, дѣятельно принялась за устройство *почтъ*, которыхъ тамъ въ это время не было. Такъ, минскій губернаторъ Неплюевъ обратился 6 іюня 1793 года къ Рѣчицкому земскому суду съ предложеніемъ, въ которомъ, между прочимъ, сказано было слѣдующее: «Гдѣ теперь находятся на учрежденныхъ станціяхъ почтовыя лошади, коихъ должно быть не болѣе какъ на каждой по двѣ пары, суду, сдѣлавъ справку, изъ какихъ оныя селеніевъ и по скольку времени держатъ очередь, взять уже въ собственное свое распоряженіе, чтобы никто другой, кромѣ суда, ихъ наряжать не могъ, поелику иному никому оное и не принадлежитъ, но притомъ и суду таковую наряжать почту соразмѣрно числу владѣніямъ, дабы селеніе одно противу другого отягощенія не чувствовало (№ 55, II). То же самое повторяетъ Неплюевъ въ инструкціи рѣчицкому городничему, при чемъ особенно настаиваетъ на томъ, чтобы прогоны платимы были въ руки «исправляющихъ возку курьеровъ» и владѣльцевъ лошадей, а не въ другія, и чтобы безъ прогоновъ и безъ подорожныхъ лошадей никому не давали (№ 69, II). Такой порядокъ почтовой повинности продолжался болѣе двухъ лѣтъ. Только 6 сентября 1795 года императрица Екатерина издала указъ, которымъ повелѣла генералъ-губернатору Тутолмину организовать правильныя почтовыя учрежденія въ губерніяхъ Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской. Важнѣйшіе пункты этого указа были слѣдующіе: 1) Сдѣлать всѣ потребныя и отъ васъ зависящія распоряженія, дабы почты во ввѣренныхъ вамъ намѣстничествахъ исправное и безостановочное дѣйствіе имѣли. 2) Что касается до потребныхъ по сдѣланнымъ вами расчетамъ денегъ на учрежденіе и содержаніе почтъ, включая тутъ и построеніе почтовыхъ домовъ въ три года на всѣхъ станахъ, признали мы за благо для всевозможнаго уравненія въ сей повинности по губерніи Минской 69 т. рублей, по Волынской 68 т. рублей, по Подольской 61 т. рублей, по Брац-

лавской 67 т. рублей, препоручить въ каждой дворянству расположить къ ежегодному взносу въ теченіе трехъ лѣтъ, по мѣрѣ владѣльческихъ стяжаній. По истеченіи же трехъ лѣтъ дворянство сихъ губерній, по вѣрномъ изъ опытовъ исчисленіи, чинимомъ подъ руководствомъ вашимъ, имѣетъ расположить на доходы свои ту сумму, каковая востребуется тогда на ежегодное почтъ содержаніе. 3) На станціяхъ сихъ обязаны содержатели ихъ возить обыкновенную письменную почту, безъ платежа, по дважды или однажды въ недѣлю, какъ о томъ въ расписаніи, смотря по надобности, положено будетъ, Константинопольскую же изъ обѣихъ столицъ по 2 раза въ мѣсяцъ; что же принадлежитъ до казенныхъ и партикулярныхъ эстафетовъ, курьеровъ и проѣзжающихъ, установленныя всемѣстно по 2 коп. на версту прогонныя деньги должны платимы быть въ полное число лошадей, кто сколько брать оныхъ будетъ. 4) На знатнѣйшихъ дорогахъ, отъ столицы нашей идущихъ, по которымъ скорое сообщеніе, необходимо нужно имѣть отъ 6 до 12 лошадей для курьеровъ отъ двора нашего отправляемыхъ, или же ко двору нашему ѣдущихъ, постановя, чтобы оныя не инако даваемы были, какъ по подорожнымъ изъ С.-Петербурга за рукою главнаго директора почтъ, или кому въ отсутствіи его отъ насъ приказано будетъ, сюда же ѣдущимъ курьерамъ за руками главнокомандующихъ войсками нашими, или же въ случаѣ нужды за вашею; изъ Вѣны же, Берлина и Константинополя за подписаніемъ посла и министровъ нашихъ. 5) Почту изъ С.-Петербурга въ Вѣну устроить на Псковъ, Опочку, Друю или Дризу, какъ удобнѣе, Вильну и Брестъ, откуда оная пойдетъ на Люблинъ, Сендомиръ и далѣе, какъ съ Вѣнскимъ дворомъ соглашеніе будетъ; а равномѣрно и Московская на Брестъ ближайшая и выгоднѣйшая выведена быть должна. 6) Въ разсужденіи содержанія почтъ и охраненія ихъ руководствоваться тѣми правилами, которыя по указамъ нашимъ въ Лифляндіи, Бѣлоруссіи, тоже и въ С.-Петербургской губерніи по Нарвской дорогѣ присвоены; отъ Сената же нашего вновь подтверждено будетъ, дабы никто изъ курьеровъ или проѣзжающихъ нималѣйшихъ притѣсненій, требованія излишнихъ лошадей безъ платежа за полное число прогоновъ и другихъ обидъ дѣлать не отважился, подъ страхомъ неизбѣжнаго взысканія, но дабы съ другой стороны и содержатели почтъ подъ такимъ же взысканіемъ не дерзали чинить привязки, невѣжества и всякихъ злоупотребленій. 7) Содержаніе по губерніямъ, пограничнымъ и уѣзднымъ городамъ почтовыхъ конторъ, относится къ распоряженію почтоваго департамента и на счетъ общихъ почтовыхъ доходовъ». Далѣе императрица предписываетъ Тутолмину, при устройствѣ почтъ, снестись съ главнымъ директоромъ почтъ, графомъ Безбородко, и съ генералъ-губернаторами сосѣднихъ намѣстни-

чествъ. Къ этому указу приложено подробное описаніе почтовыхъ дорогъ въ вышеназванныхъ губерніяхъ, съ перечисленіемъ всѣхъ станцій, съ опредѣленіемъ на нихъ числа лошадей и почтальоновъ и т. п. (№ 36, I).

Такой же указъ данъ былъ императрицей Екатериной 29 октября 1796 года князю Репнину объ устройствѣ почтъ въ губерніяхъ Виленской и Слонимской. Этотъ указъ представляетъ точную копію перваго, даннаго Тутолмину, при чемъ на содержаніе почтъ въ немъ назначена сумма въ 70200 рублей на губернію, да 134000 единовременно на построеніе почтовыхъ станцій (№ 52, I).

Заботясь о благоустройствѣ вновь присоединенныхъ областей, императрица Екатерина предписала генералъ-губернаторамъ Тутолмину и Репнину произвести *перепись населенія* ввѣренныхъ имъ губерній. Тутолминъ издалъ объ этомъ особое объявленіе въ 1794 году (№ 131, II), а Репнинъ 1 октября 1795 года (№ 184, II). Оба эти документа содержатъ въ себѣ много интересныхъ данныхъ относительно классификаціи населенія; но мы на нихъ не будемъ останавливаться, такъ какъ результаты переписи намъ не извѣстны.

Училища въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ находились въ вѣдѣніи римско-католическаго духовенства и содержались, главнымъ образомъ, на «поіезуитскіе доходы». Русская администрація не измѣнила такого порядка, а только взяла въ свое завѣдываніе эти доходы. Такъ, минскій губернаторъ Неплюевъ предложеніемъ мозырскому предводителю дворянства отъ 8 ноября 1794 года сдѣлалъ слѣдующее распоряженіе: «Такъ какъ школы очень нужны для образованія юношества, то за деньгами (fundusz) для уплаты жалованья учителямъ слѣдуетъ обращаться во вторую комиссію въ Минской губерніи» (№ 120, II). Подобное распоряженіе сдѣлалъ и князь Репнинъ отъ 12 марта 1795 года. Указавъ въ этомъ распоряженіи на большую неаккуратность въ уплатѣ доходовъ съ поіезуитскихъ имѣній и процентовъ съ капиталовъ, назначенныхъ на образованіе, а также приведя извлеченія изъ конституцій отъ 1775 и 1776 годовъ о порядкѣ взысканія поіезуитскихъ доходовъ въ кассу эдукаціонной комиссіи, Репнинъ рѣшительно приказалъ всѣмъ арендаторамъ и должникамъ внести слѣдующія съ нихъ деньги въ Гродненскій финансовый департаментъ въ продолженіе четырехъ недѣль со дня изданія его распоряженія (№ 150, II). Дѣятельный литовскій генералъ-губернаторъ не ограничился, однако, заботами о матеріальномъ обезпеченіи учебныхъ заведеній. 11 августа 1796 года онъ обратился къ императрицѣ Екатеринѣ съ особымъ донесеніемъ, въ которомъ высказалъ нѣсколько соображеній о лучшемъ устройствѣ Виленскаго университета, или академіи, о воспитаніи благородныхъ дѣвицъ, о пенсіонерахъ и т. п. Вотъ это донесеніе:

«Разсматривая здѣсь часть народныхъ училищъ», пишетъ Репнинъ, «и соглашая оную съ доходами іезуитскими, на сію статью бывшимъ правительствомъ опредѣленными, какъ и съ пособіями, которыя можно имѣть отъ здѣшнихъ монастырей, всеподданнѣйше у сего на утвержденіе Вашего Императорскаго Величества подношу положеніе о университетѣ Виленскомъ, съ небольшимъ при ономъ военнымъ училищемъ для здѣшняго дворянства, въ которое недостаточные преимущественно принимаемы быть должны, и съ содержаніемъ нѣсколькихъ изъ простолюдинства бѣдныхъ молодыхъ людей, для отдачи ихъ въ обученіе ремесламъ и художествамъ. При семъ же всеподданнѣйше представляю записку и другихъ расходовъ на сей же іезуитскій доходъ возложенныхъ, въ которомъ числѣ находится сумма, опредѣляемая на воспитаніе благородныхъ дѣвицъ, отдѣляя оную въ одинъ женскій монастырь въ Вильнѣ, коего монахини всегда сему добродѣльному упражненію посвящались; но теперь, бывъ разорены прошедшими безпокойными обстоятельствами, безъ сей нужной помощи продолжать того упражненія не въ состояніи.... Въ университетѣ полагается реформаторская догматическая каѳедра въ томъ видѣ, чтобы нужные въ имперіи Вашего Императорскаго Величества пасторы не имѣли надобности брать свои удостоенія изъ чужестранныхъ университетовъ и на сію статью деньги изъ государства вывозить... Статья на содержаніе настоящихъ эмеритовъ естественно уменьшаться станетъ смертію сихъ стариковъ, а тогда сіи остающіяся изъ того деньги вступать будутъ въ казну университетскую и храниться на непредвидимые расходы; всѣ же деньги головой іезуитскаго дохода вступать станутъ въ Виленскую казенную палату и въ ней содержаться, а изъ оной уже отпускаться, по мѣрѣ надобности, въ университетъ и на прочія статьи». Далѣе Репнинъ испрашивалъ разрѣшенія вопроса, кто долженъ былъ завѣдывать университетомъ, генералъ-губернаторъ или приказъ общественнаго призрѣнія. Заканчивается донесеніе слѣдующими словами: «Чтожъ относится до уѣздныхъ училищъ и до губернскаго въ Слонимѣ, то оныя всѣ будутъ существовать въ монастыряхъ, но учреждены на основаніи законныхъ по сей части предписаній» [1]). Такимъ образомъ князь Репнинъ дѣятельно занялся вопросомъ о болѣе правильной постановкѣ дѣла народнаго просвѣщенія во ввѣренномъ ему краѣ, но вскорѣ послѣдовавшая смерть императрицы Екатерины помѣшала осуществленію всѣхъ его проектовъ.

Распоряженія русской администраціи вносились въ актовыя книги разныхъ судовъ Сѣверо-Западнаго края то на *русскомъ языкѣ*, то на *польскомъ*. Въ Мин-

---

1) Сборн. Русск. Историч. общества, т. XVI, стр. 488

ской губерніи преобладалъ, какъ это видно изъ настоящаго Сборника, русскій языкъ, а въ нынѣшнихъ губерніяхъ Виленской, Ковенской и Гродненской— польскій. Теперь спрашивается, какъ относилась къ употребленію русскаго языка въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ русская администрація? Этотъ вопросъ разъясняетъ намъ отчасти Минскій губернаторъ Неплюевъ. «Къ удивленію моему», пишетъ онъ въ предложеніи рѣчицкому земскому суду отъ 23 іюня 1793 года, «требуютъ нѣкія судебныя мѣста отъ меня пособія въ переводчикахъ, знающихъ изъ россійскаго діалекта на польскій переводить, поставляя главною причиною невѣдѣніе судей россійскихъ письменъ, а потому и неразумѣнія посылаемыхъ отъ меня на россійскомъ діалектѣ повелѣній; таковыя недѣльныя представленія не что иное наводятъ, какъ только умножаютъ письменную переписку и, затрудняя вышнее начальство, препятствуютъ исполнять нужныя и не терпящія отлагательства дѣла, а судьи, повидимому, оставляя по своимъ должностямъ важныя теченія дѣлъ въ небреженіи, занимаются ничего незначущими представленіями, ибо при случаѣ нужды въ переводчикѣ и экспликаторѣ изъ россійскаго на польскомъ языкѣ, довольно таковыхъ свѣдущихъ людей отыскать можно не только въ томъ мѣстѣ, гдѣ состоятъ судныя мѣста, но и во всякомъ селеніи открывается во многомъ числѣ, какъ то ежеденно изъ разныхъ частей губерніи относятся ко мнѣ съ просьбами россійскими письменами, къ чему наипаче способствовало просвѣтить всякаго вѣдѣніемъ россійскаго и польскаго языка близкое расположеніе обоюдныхъ бывшихъ границъ, поелику притомъ каждый чиновникъ, имѣющій владѣнія во обоюдныхъ губерніяхъ и прочія множайшія дѣла, занимаясь исправленіями ихъ. усугубляетъ попеченіе свое въ познаніи изрѣченія и письменъ сосѣдняго государства. но болѣе еще того предстоитъ предметъ ко опроверженію недѣльнаго отъ судовъ отношенія, что во истеченіи прошедшаго столѣтія въ польской области всѣ акты писаны были россійскимъ діалектомъ, а не природнымъ польскимъ, и сіи памятники совершенно изобличаютъ всѣхъ тѣхъ, коимъ предлежитъ вникать въ познаніе правъ и коимъ довлѣетъ пещись ревностно, дабы не учинить въ правосудіи не правомъ, слѣдовательно судьи будучи свѣдущи въ разумѣніи россійскаго діалекта, ежели не въ совершенствѣ, то по крайней мѣрѣ посредственно, не должны имѣть дальнѣйшей надобности въ переводчикахъ, а тѣмъ больше затруднять команду о снабженіи ими, имѣя достаточные способы отыскать таковыхъ во всякомъ мѣстѣ; почему предписывается симъ отъ таковыхъ и тому подобныхъ представленій удержаться ко мнѣ же присылать донесенія не непріятно-бъ было на россійскомъ, но впрочемъ предается суду на волю писать и на польскомъ діалектѣ» (66, II). Из-

этого документа видно, что минскому губернатору русскій языкъ былъ пріятнѣе польскаго, но онъ никому не запрещалъ вести съ нимъ официальную переписку и на польскомъ языкѣ. Такъ, несомнѣнно, относилась къ этому вопросу вся русская администрація, и мы не встрѣтили ни одного распоряженія, ограничивающаго употребленіе польскаго языка. Кромѣ того, изъ вышеприведеннаго предложенія можно заключить, что Неплюевъ, какъ вѣроятно и другіе русскіе дѣятели того времени, имѣлъ болѣе или менѣе основательныя свѣдѣнія по исторіи Западной Руси. Его указаніе, напримѣръ, на то, «что во истеченіи прошедшаго столѣтія въ польской области всѣ акты писаны были россійскимъ діалектомъ», вполнѣ справедливо, такъ какъ во всемъ великомъ княжествѣ Литовскомъ языкомъ юридическихъ актовъ, почти до конца XVII вѣка, былъ дѣйствительно русскій языкъ [1]).

Вопросъ о приведеніи къ *присягѣ* жителей вновь присоединенныхъ областей не мало занималъ наше правительство. Первое распоряженіе объ этомъ сдѣлано было императрицей Екатериной еще указомъ отъ 8 декабря 1792 года, даннымъ генералу Кречетникову. «По обнародованіи манифеста», сказано въ этомъ указѣ, «при торжественномъ въ должность вступленіи вашемъ и гг. губернаторовъ, имѣете вы всѣхъ привести къ присягѣ на вѣрность, какого бы кто ни былъ чина и званія» (№ 2, I). Затѣмъ въ манифестѣ отъ 27 марта 1793 года самъ уже Кречетниковъ издалъ такое распоряженіе: «И потому имѣютъ всѣ и каждый, начиная отъ знатнѣйшаго дворянства, чиновниковъ и до послѣдняго, кому надлежитъ, учинить въ теченіи одного мѣсяца торжественную присягу въ вѣрности, при свидѣтельствѣ опредѣленныхъ отъ меня къ тому нарочныхъ людей. Если же кто изъ дворянства и изъ другого состоянія, владѣющій недвижимымъ имѣніемъ, небрежа о собственномъ своемъ благополучіи, не захочетъ присягать, тому дозволяется на продажу недвижимаго своего имѣнія и добровольный выѣздъ внѣ границъ трехъ-мѣсячный срокъ, по протествіи котораго все остающееся имѣніе его секвестровано и въ казну взято быть имѣетъ» (№ 3, I). Далѣе распоряженія о присягѣ повторяются въ указахъ императрицы отъ 30 октября и 22 ноября 1794 года, данныхъ князю Репнину (№№ 15 и 17, I), въ указахъ отъ 1 и 16 мая 1795 года, данныхъ генералъ-губернатору Тутолмину (№№ 24 и 29, I), въ манифестѣ о присоединеніи Литвы отъ 14 декабря 1795

---

1) Въ одномъ изъ постановленій сейма отъ 1696 года сказано, между прочимъ, слѣдующее: «A lubo Pisarz Ziemskiego Sądu Woiewodstwa, w którym się Sądy główne Tribunalskie odprawować będą, wukonawszy iuramont obecnym będzie, iednak votum w sprawach Sądow podległych dawać nie powinien, ale tylko dekreta w Kole umowione y pluralitate votorum konkludowane, *po Polsku, a nie po Rusku pisać*»... (Volumina legum, T. V, стр. 418).

года (№№ 42, I), а также въ универсалѣ князя Циціанова о присягѣ жителей Гродненской области (№ 183, II) и въ предложеніи епископа Цецишевскаго ксендзу Буйновскому о приведеніи къ присягѣ духовенства, еще не успѣвшаго присягнуть (№ 195, II). Въ силу всѣхъ этихъ распоряженій населеніе присягало на вѣрноподданство цѣлыми группами, такъ какъ для этого назначались вполнѣ опредѣленные сроки, но были случаи принесенія присяги и отдѣльными лицами. Вотъ нѣсколько примѣровъ: 5 апрѣля 1793 года ксендзъ Виленскаго монастыря св. Василія Великаго Аѳанасій Фальковскій принесъ присягу на вѣрность какъ самъ за себя, такъ и за своихъ крестьянъ, живущихъ въ воеводствахъ Полоцкомъ и Минскомъ (№ 18, II); 20 апрѣля того же года Виленскаго монастыря визитокъ пана Бенедикта Тышкевичъ, съ тремя «консиліарками», принесла присягу на вѣрность и подданство «на состоящія во вновь пріобрѣтенной области имѣнія, принадлежащія къ оному клэштору» (№ 25, II); 22 апрѣля ксендзъ Фальковскій опять учинилъ присягу, но на этотъ разъ именемъ «цѣлаго собранія» Виленскаго монастыря св. Василія (№ 26, II); 27 апрѣля секретарь полиціи Іосифъ Свентожецкій учинилъ присягу на вѣрность и подданство чрезъ своего повѣреннаго (№ 28, II); 25 мая регентъ главнаго Литовскаго трибунала Игнатій Домейко далъ довѣренность Кіяковскому на принесеніе за него вѣрноподданической присяги, съ обязательствомъ подтвердить подданство, по возвращеніи въ «новороссійскій край», собственной присягой (№ 41, II). Наконецъ, 9 декабря 1794 года генералъ-лейтенантъ войскъ великаго княжества Литовскаго, князь Николай Радзивиллъ, не только присягнулъ на вѣрноподданство, но и обязался еще, какъ это видно изъ засвидѣтельствованія генералъ-маіора Дивова, не вмѣшиваться ни въ какія дѣла Рѣчи-Посполитой, быть во всемъ послушнымъ русскому правительству и безъ всякаго замедленія доносить о всѣхъ «дѣлахъ» противъ русскихъ войскъ (№ 115, II). Такимъ образомъ нѣкоторыя лица, не имѣвшія возможности принести вѣрноподданническую присягу въ назначенное время, присягали потомъ, и не только сами лично, но и чрезъ своихъ повѣренныхъ. Такой порядокъ практиковался во всѣхъ областяхъ, присоединенныхъ отъ Польши [1]).

Въ связи съ вопросомъ о присягѣ находятся заявленія разныхъ лицъ о неучастіи ихъ въ возстаніи. Дѣло въ томъ, что нѣкоторые минскіе дворяне, учинивъ вѣрноподданническую присягу и сохранивъ, такимъ образомъ, право вла-

---

1) Относительно жителей Литвы императрица Екатерина рескриптомъ отъ 10 января 1795 года, даннымъ князю Репнину, разрѣшила принимать присягу чрезъ повѣренныхъ, «съ тою только осторожностію, чтобы вмѣсто добрыхъ и усердныхъ, не принимать отъ такихъ, кои внергли отечество свое въ минувшія злополучія, или отъ которыхъ можно было опасаться новыхъ на злодѣянія покушеній» (Сборн. Русск. Истор. общ. т. XVI, стр. 107).

дѣнія своими имѣніями, удалились потомъ въ Литву и приняли тамъ участіе въ возстаніи. Между тѣмъ состоялось постановленіе, что только тѣ дворяне могли владѣть своими имѣніями, которые непоколебимо сохранили подданническую къ Ея Императорскому Величеству вѣрность, никакого съ злоумышленниками сообщенія не имѣли и вели жизнь спокойную и добрымъ гражданамъ приличную [1]). Желая какъ нибудь спасти отъ конфискаціи свои наслѣдственныя имѣнія, дворяне и начали подавать вышеупомянутыя заявленія. Въ этихъ заявленіяхъ они прежде всего старались объяснить причины своего пребыванія въ Литвѣ: одинъ напримѣръ, жилъ въ другомъ своемъ имѣніи (№ 130, II), другой поѣхалъ навѣстить больного сына и самъ заболѣлъ (№ 137, II), третій женился второй разъ и жилъ въ имѣніи жены (№ 128, II), четвертый отправился взыскивать долги (№ 145, II) и т. д. Потомъ всѣ указывали на то, что безъ явной опасности для собственной жизни никакъ не могли выѣхать изъ Литвы. Наконецъ, всѣ порицали (въ однихъ и тѣхъ же выраженіяхъ) «мятежническое злопамѣреніе» и самымъ настойчивымъ образомъ доказывали, что никаго участія въ возстаніи не принимали. Вотъ какъ это выражено въ заявленіи дворянина Витковскаго: «Соблюдая свято обязанности присяги, яко вѣрноподданный Ея Императорскаго Величества и благомыслящій сочленъ прежняго моего отечества, при возникшемъ въ Польшѣ и Литвѣ смятеніи и бунтѣ, подъятомъ вѣроломствомъ злоумышленныхъ, расторгнувшихъ существовавшіе съ сосѣдними державами союзы и испровергшихъ образъ законнаго въ Польшѣ правленія, со всекопечнымъ разрушеніемъ внутренняго гражданскаго благоустройства, не токмо не участвовалъ я ни прямо, ни посторонне въ мятежническомъ злонамѣреніи, но никакого сношенія во вредъ пользамъ Всемилостивѣйшей моей государыни съ возмутителями не имѣлъ, что не токмо объявляю по чести моей и поддаю себя, буде противное тому откроется, всей строгости законнаго сужденія, но и сверхъ того о непричастности моей къ мыслямъ бунтовщичьимъ польскимъ прилагаю свидѣтельства, выданныя мнѣ отъ гродскаго Браславскаго суда и господина капитана Морозова, имѣвшаго надзираніе въ Друи, близъ которой домъ мой Варнавичи состоитъ, и ссылаюсь на всѣхъ господъ россійскихъ офицеровъ при состоявшемъ прошлаго года въ Друи отрядѣ войскъ находящихся» (№ 166, II). Генералъ-Губернаторъ Тутолминъ, къ которому поступали всѣ подобныя заявленія, не зналъ, что съ ними дѣлать. Съ одной стороны, ему извѣстно было, что нѣкоторые изъ «отлучныхъ дворянъ», представившихъ свидѣтельства о неучастіи въ возстаніи, въ

---

1) Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 78.

дѣйствительности участвовали; съ другой, онъ опасался обидѣть невинныхъ. Желая какъ нибудь выйти изъ этого затруднительнаго положенія, Тутолминъ 21 декабря 1794 года обратился къ литовскому генералъ-губернатору Репнину съ просьбой представить ему, на основаніи имѣющихся у него свѣдѣній, слѣдующіе списки: «1-й, всѣмъ подписавшимся подъ актомъ народнаго возстанія; 2-й, тѣмъ изъ нихъ, кои въ учрежденныхъ мятежниками комиссіяхъ имѣли засѣданіе, либо къ другимъ употреблены были должностямъ, по препорученіямъ отъ верховнаго возмутительскаго начальства; 3-й, о служившихъ въ мятежническихъ войскахъ чиновныхъ и 4-й, о повѣтовыхъ генералахъ и частныхъ по воеводствамъ и повѣтамъ начальникахъ при посполитомъ рушеніи» [1]). На эту просьбу Репнинъ отвѣтилъ слѣдующее: «Я думаю, мой милостивый другъ, что лучше вамъ ко мнѣ прислать регистръ вашихъ отлучныхъ, нежели мнѣ отсель къ вамъ списокъ посылать о всѣхъ здѣшнихъ жителяхъ, которые въ мятежѣ были. Тутъ бы вышла поголовная перепись всей Литвы, а справки о томъ, которыя не могутъ быть сдѣланы тайно, потревожили бы всю здѣшнюю землю. Вашъ же списокъ, хотя бы о немъ и узнали, не можетъ сдѣлать здѣсь подобнаго дѣйствія» [2]).

Вскорѣ послѣ этого императрица Екатерина повелѣла Тутолмину представить ей «вѣдомости объ имѣніяхъ, дѣйствительно въ казну уже поступающихъ, и другія о тѣхъ, кои во владѣніе частныхъ людей возвратить слѣдуетъ, означая, которыя именно, за невозвращеніемъ помѣщиковъ, по позыву продать они должны» Вмѣстѣ съ тѣмъ она указала и основанія, которыми Тутолминъ долженъ былъ руководствоваться при составленіи этихъ вѣдомостей, а именно: всѣ имѣнія, принадлежащія такимъ изъ поляковъ, которые, учинивъ вѣрноподданническую. присягу, приняли участіе въ бунтѣ, взять въ казну: староства тѣхъ владѣльцевъ, которые при утвержденіи права владѣнія оными въ предѣлахъ имперіи не находились, равномѣрно отобрать; отлучнымъ владѣльцамъ, которые до 1 января сего года возвратились, секвестрованныя ихъ имѣнія возвратить, не возвратившіеся же къ этому сроку должны продать свои имѣнія въ теченіе одного года и шести мѣсяцевъ; наконецъ, взять въ казну имѣнія тѣхъ монастырей, которые находятся за границей, или монахи которыхъ не пожелали присягать и ушли за границу; а также имѣнія «учинившихся праздными архіерейскихъ домовъ или капитулъ римскаго и уніатскаго исповѣданія» (№ 28, I). Требуемыя вѣдомости несомнѣнно были представлены Тутолминымъ, но онѣ не дошли до насъ, поэтому мы не имѣемъ возможности установить точную цифру секвестрованныхъ имѣній. Нѣко-

---

[1]) Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 78.
[2]) Ibid. стр. 81.

торое понятіе объ этомъ можетъ дать только списокъ пожалованныхъ имѣній, среди которыхъне мало было секвестрованныхъ. Въ 1895 году въ Минской губерніи пожалованы были населенныя имѣнія слѣдующимъ лицамъ: минскому губернатору Неплюеву—1102 души мужескаго пола и 1088 душъ женскаго, принадлежавшихъ Виленскому капитулу (№ 178, II); генералъ-маіору графу Салтыкову—1911 душъ, секвестрованныхъ у подскарбія Огинскаго; дѣйствительному тайному совѣтнику и вице-канцлеру Остерману—5160 душъ, принадлежавшихъ Виленскому капитулу; генералъ-поручику Іелсневу—1200 душъ изъ имѣній столовыхъ епископскихъ; генералъ-поручику Шевичу—1200 душъ изъ тѣхъ же имѣній; генералъ-поручику Денисову—1200 душъ изъ тѣхъ же имѣній; генералъ-маіору Бенигсену—130 душъ, принадлежавшихъ епископу; генералъ-маіору Хрущову—120 душъ, принадлежавшихъ плебаніи Вишневской; генералъ-маіору Горичу—1000 душъ Виленскихъ бенедиктинокъ; дѣйствительному статскому совѣтнику и лейбъ-медику Рожерсону—1381 душа, принадлежавшихъ епископу Массальскому; бригадиру Селунскому—255 душъ, принадлежавшихъ Виленскимъ базиліанамъ, и маіору Фокову—252 души, принадлежавшихъ Виленскимъ каноникамъ (№ 179, II), а также вдовѣ подполковника Козлянинова—238 душъ, принадлежавшихъ Старотрокскимъ бенедиктинцамъ (№ 180, II). Всего 16237 душъ. Въ томъ же году въ Литвѣ, послѣ присоединенія ея къ Россіи, пожалованы были имѣнія слѣдующимъ лицамъ: генералъ-фельдмаршалу графу Румянцеву-Задунайскому изъ экономіи Брестской, бывшей въ числѣ королевскихъ столовыхъ имѣній,—5700 душъ; генералъ-фельдмаршалу графу Суворову-Рымникскому изъ той-же экономіи Брестской ключъ Кобринскій съ прочими ключами, фольварками и селеніями—6922 души; генералъ-фельдцейхмейстеру графу Платону Зубову экономія Шавельская—13669 душъ и генералъ-маіору Ланскому изъ экономіи Брестской—900 душъ. Всего 27191 душа [1]). Изъ этихъ списковъ видно, что въ Литвѣ раздавались исключительно королевскія экономіи, а въ Минской губерніи—имѣнія римско-католическаго духовенства, жившаго въ Литвѣ, т.-е. внѣ предѣловъ тогдашней Россіи; что же касается имѣній частныхъ владѣльцевъ, то было секвестровано только имѣніе подскарбія Огинскаго въ 911 душъ. Дополненіемъ къ приведеннымъ спискамъ можетъ служить одна варшавская газета отъ 1795 года, въ которой помѣщенъ весьма полный перечень пожалованныхъ имѣній въ 1793—1795 годахъ [1]). По даннымъ этой газеты въ губерніяхъ Минской, Изяславской Волынской, Брацлавской, Подольской и Могилевской пожаловано было 72 лицамъ

---

[1]) Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 282.

[1]) «Korrespondent Warszawski i Zagraniczny». №№ 75, 76, 77 и 78. Warszawa 1795 г.

109876 душъ, изъ которыхъ три четверти принадлежали казнѣ и духовенству, и только одна четверть частнымъ владѣльцамъ [1]). Принимая во вниманіе обширность страны, на которой производился секвестръ, нельзя не признать, что число секвестрованныхъ имѣній у частныхъ владѣльцевъ было не особенно велико, но въ Литвѣ ни одинъ дворянинъ не лишился своего имѣнія. Это объясняется личнымъ взглядомъ на это дѣло князя Репнина.

Въ началѣ мая 1795 года Тутолминъ увѣдомилъ Репнина, что онъ получилъ Высочайшее повелѣніе о составленіи реестровъ секвестрованнымъ имѣніямъ, «по правиламъ предначертаннымъ», при чемъ заявилъ, что «сужденіе о семъ было въ совѣтѣ» [2]). Репнинъ призналъ такое рѣшеніе совѣта «несправедливою строгостію». «Справедливо было остановить доходы отлучныхъ на время мятежа», писалъ онъ Тутолмину отъ 24 мая того же года, «но по окончаніи онаго имъ ихъ отдать. Справедливо наказать явныхъ преступниковъ, но дѣти ихъ виновны-ли, и можно ли лишить ихъ наслѣдства, имъ слѣдующаго, когда и наши законы точно преступленія родителей на дѣтей не распространяютъ». Указавъ далѣе на то, что нѣкоторые дворяне, владѣя имѣніями въ Польшѣ и Россіи, удалились въ чужіе края, чтобъ не быть не вѣрными «ни которому отечеству», Репнинъ продолжаетъ: «слѣдственно они суть обыватели, любящіе миръ и тишину, а потому какъ же ихъ наказывать за невозвращеніе въ наши границы, какъ самихъ мятежниковъ, отнятіемъ старостъ, имъ уже утвержденныхъ, и принужденіемъ продать ихъ деревни въ срочное время, конечно, за безцѣнокъ. Развѣ русскіе люди не имѣли у себя собственнаго своего, чѣмъ имъ жить пристойно? Развѣ и куска хлѣба у нихъ своего нѣтъ? Не хочу я полякамъ ту честь отдать, чтобы они насъ кормили, когда мы побѣдители и считаемъ себя быть лучше ихъ во всемъ. Я совершенно увѣренъ, что наша великодушная, справедливая и премилосердая Государыня не будетъ одного мнѣнія съ симъ рѣшеніемъ, и что ея рѣшенія докажутъ свѣту и намъ, какъ и всегда то было, что она слѣдуетъ правиламъ, которыхъ мы, по нашему мелкодушію, достигать не умѣемъ. Вотъ моя мысль, мой другъ любезный, и я ее, яко основанную на внутреннемъ убѣжденіи совѣсти, не скрываю и ни передъ кѣмъ скрывать не буду» [3]). Этихъ мыслей

---

1) Въ числѣ этихъ 109,876 душъ заключаются 41003 души, обозначенныя въ двухъ первыхъ спискахъ. Здѣсь кстати замѣтимъ, что значительная часть секвестрованныхъ имѣній была возвращена прежнимъ владѣльцамъ: одни при Екатеринѣ II, а другія при Павлѣ I.

2) Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 190.

3) Ibid. стр. 197. Тутолминъ, представившій къ секвестру цѣлый рядъ имѣній и самъ получившій 3000 душъ изъ секвестрованныхъ имѣній Чацкаго, увидѣлъ въ этомъ письмѣ намекъ на его корыстолюбіе. «Содержаніе онаго», писалъ онъ Репнину 26 іюня 1795 г., «заставляетъ меня изъясниться предъ вами, милостивый государь, что въ дѣлѣ секвестра имѣній не участвовалъ я болѣе, какъ поколику относилось сіе до

Репнинъ дѣйствительно не скрывалъ, и когда Трощинскій обратился къ нему съ просьбой представить подробныя вѣдомости «какъ о старостваxъ, такъ и о конфискованныхъ имѣніяхъ и о монастырскихъ, и прочихъ духовныхъ лицъ заграничныхъ» [1]), онъ отвѣтилъ слѣдующее: «здѣсь, мой другъ, всѣ присягали, всѣ на лицо, какъ свѣтскіе, такъ духовные; заграничныхъ монастырей и духовенства совсѣмъ нѣтъ, потому что вся Литва взята и всѣ чиновники духовные здѣсь свое пребываніе всегда имѣли, а въ Прусскомъ кордонѣ ихъ никого нѣтъ, какъ въ малой части, которая сюда принадлежала. Съ Польшею же Литва, какъ особое государство, николи, ниже по духовенству и имѣніямъ его не смѣшивалась. Слѣдовательно, конфискаціи почти нѣтъ. А при томъ признаюсь вамъ, что какъ конфискаціи, такъ конфискованныя деревни отвратительны» [2]). Такъ относился Репнинъ къ секвестру имѣній. Понятно, что онъ не только старался избѣгать всякихъ секвестровъ и конфискацій во ввѣренномъ ему краѣ, но нерѣдко

выполненія по моему званію». Указавъ далѣе на то, что онъ не обогатился, начальствуя въ Молдавіи въ первую турецкую войну и управляя Екатеринославской губерніей Тутолминъ продолжаетъ: «нынѣ приближаясь къ старости, тѣмъ менѣе еще не захочу повредить доброму моему имени не токмо поступкомъ, противнымъ образу моихъ мыслей, но и самымъ сомнѣніемъ въ честности. Сіе было мнѣ поводомъ утруждать, дабы при раздачѣ деревонь въ губерніяхъ моего управленія, я въ число удостоившихся сей милости помѣщенъ не былъ; не открылъ бы я сего никому, ежелибъ отзывъ Вашего Сіятельства не заставилъ меня подозрѣвать, что противно поведенію моему въ семъ дѣлѣ Вы заключать обо мнѣ изволите». Получивъ это письмо, Репнинъ былъ крайне удивленъ и даже опечаленъ, и въ самыхъ изысканныхъ выраженіяхъ старался увѣрить своего друга, что онъ никогда «не почиталъ его корыстолюбивымъ». «Повѣрьте моему чистосердечію», писалъ онъ Тутолмину 16 іюля того же года, «что подобная о васъ мысль мнѣ и въ голову не приходила. Истинно вамъ скажу, что я васъ нелицемѣрно люблю, почитаю и дружбу вашу сохранить себѣ желаю; я писалъ къ вамъ откровенно, какъ къ другу, привыкши такимъ образомъ въ своеручныхъ письмахъ мысли мои вамъ обнажать. Еще разъ прошу васъ вѣрить тому, что во всемъ томъ наималѣйшаго помышленія у меня о васъ не было. Я льщусь, что вы отдадите мнѣ справедливость и въ истинѣ сего сердечнаго изъясненія не усомнитесь. Отзывъ вашъ, въ откровенности мнѣ сообщенный, чтобы не давали вамъ деревень въ нашихъ губерніяхъ, я похваляю отъ всей души, и ни мало, знавъ васъ, тому не удивляюсь, однако, желаю, чтобы, познавъ цѣну вамъ, оно достойно награждено было. Здѣсь есть экономіи государевы и старостны праздныя. Таковыя деревни можно безгрѣшно принимать Мнѣ истинно весьма пріятно будетъ для васъ нѣчто хорошее выбрать, если вамъ деревни тутъ даны будутъ». Письмо Репнина нѣсколько успокоило Тутолмина, но послѣдній продолжалъ еще оправдываться. «Поступая на сіе по даннымъ мнѣ повелѣніямъ», писалъ онъ Репнину 13 августа 1795 г., «мнилъ я и самъ, что нужно хотя симъ образомъ наложить узду на непостоянство людей, ничего святымъ непочитающихъ, но болѣе всего привязанныхъ къ интересу. Но о себѣ тутъ никогда не думалъ, привыкнувъ цѣлый вѣкъ или нуждаться, или жить въ долгъ, и всегда желалъ, чтобъ хотя по времени оказана была, покрайней мѣрѣ нѣкоторымъ, милость-возвращеніемъ наслѣдственной собственности, что, можетъ, нѣкогда будетъ и дозволено». Затѣмъ въ письмѣ отъ 29 сентября того же года Тутолминъ опять возвратился къ этому вопросу: «По деревнямъ я въ столже непріятномъ положеніи: достались мнѣ принадлежавшія г-ну Чацкому, который теперь здѣсь и съ которымъ даже глазами встрѣтиться мнѣ тяжело. Не умолчалъ я о семъ, и упомянувшись о предварительной моей просьбѣ, принося каковую искалъ я уклониться отъ подобныхъ непріятностей, получивъ деревни, конфискованныя по моимъ предписаніямъ, просилъ дозволить г-ну Чацкому предстать самолично предъ престоломъ монаршимъ и омыть слезами раскаянія освященныя Ея Императорскаго Величества стопы» (Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 232, 152, 280 и 291). Такимъ образомъ Тутолминъ въ вопросѣ о секвестрѣ имѣній всецѣло перешелъ на сторону князя Репнина, а изъ послѣдняго письма его видно, что онъ ничего не имѣлъ даже противъ возвращенія пожалованнаго ему имѣнія прежнему владѣльцу.

1) Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 283.

2) Ibid стр. 286.

хлопоталъ о возвращеніи разнымъ лицамъ секвестрованныхъ имѣній въ другихъ губерніяхъ [1]).

Князь Репнинъ въ одномъ изъ писемъ къ генералъ-губернатору Тутолмину заявилъ, какъ уже сказано было, что всѣ литовскіе дворяне принимали участіе въ возстаніи, тѣмъ не менѣе, послѣ окончательнаго присоединенія Литвы къ Россіи, онъ нашелъ возможнымъ донести императрицѣ о вѣрности и повиновеніи литовскаго населенія. «Вся Литва», писалъ Репнинъ императрицѣ отъ 27 декабря 1794 года, «объятая войсками Ея Императорскаго Величества, по извѣстіямъ, ко мнѣ вступающимъ, послѣ обнародованія по Высочайшей волѣ Вашего Императорскаго Величества мною манифеста, съ радостью приноситъ присягу на вѣрность и повиновеніе Вашему Императорскому Величеству; и хотя я не получилъ еще изъ многихъ мѣстъ присяжныхъ списковъ, однако въ одной Гродненской части присягнули уже слишкомъ 2500 дворянъ». Далѣе Репнинъ сообщалъ, что литовское дворянство просило у него позволенія отправить въ Петербургъ депутацію для принесенія Ея Величеству всеподданнѣйшаго благодаренія за избавленіе земли ихъ «отъ ига вѣроломныхъ мятежниковъ, столь ее удручавшихъ» [2]). На это донесеніе Репнина императрица отвѣтила слѣдующимъ рескриптомъ: «Желаніе дворянства литовскаго прислать къ престолу Нашему депутатовъ для принесенія благодаренія за избавленіе края того отъ бѣдствій и разоренія, мятежниками нанесенныхъ, мы пріемлемъ за благо и предоставляемъ то исполнить, поручая вамъ и при семъ случаѣ дать имъ увѣреніе въ Нашемъ къ нимъ благоволеніи и стараніи объ утвержденіи ихъ спокойствія и благоденства» [3]). Депутація вскорѣ послѣ этого отправилась въ Петербургъ и была принята императрицей, 11 марта того же года. Вотъ нѣсколько подробностей объ этомъ пріемѣ изъ письма къ Репнину чиновника Яковлева, сопровождавшаго депутатовъ. «А были», пишетъ Яковлевъ, «представлены сегодня, въ тронной, и приняты съ отмѣнною благосклонностію. Имѣю честь при семъ прилагать копію съ рѣчи, кою говорилъ графъ Тишкевичъ; оная гораздо короче той, коя была у него заготовлена; ибо приказано было имъ всѣмъ внушить, дабы не токмо оную сократить, но

---

1) Поляки вполнѣ оцѣнили такое отношеніе къ нимъ князя Репнина. Вотъ какъ охарактеризовалъ его одинъ неизвѣстный полякъ въ письмѣ къ своей сестрѣ отъ 6 декабря 1794 года: «Ахъ если бы знала, какъ расположенъ князь Репнинъ! Какой милый и справедливый человѣкъ! По истинѣ сказать можно, онъ во всемъ открытый человѣкъ! Къ нему не надобны ни просьба, ни случай; довольно сказать, что обвиняемый былъ добрый человѣкъ и вѣренъ отечеству—князь тотчасъ стремится дать руку помощи и защищать» (Сбор. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 69). Кстати замѣтимъ, что поляки не враждебно относились и къ Тутолмину, на что, между прочимъ, указываетъ чествованіе его витебскимъ каштеляномъ Курженецкимъ (№ 206, II).

2) Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 87.

3) Ibid. стр. 117.

нѣкоторыя и пзраженія изъ нея выкинуть. По сему случаю неоднократно съѣзжались они къ графу Тишкевичу, дѣлали между собою разныя толкованія и затрудненія, но, убавляя мало по малу, сдѣлали все то, что отъ нихъ было требовано. Графамъ Тишкевичу и Мошинскому даны входы за кавалергардовъ; первому позволеніе объявлено сегодня. Прочіе, какъ я замѣтилъ, тому завидуя, весьма опымъ оскорбляются. Будущее воскресеніе всѣ они будутъ представлены Ихъ Высочествамъ. Многіе въ городѣ готовятся пхъ угощать» [1]).

Отправляли депутаціи въ Петербургъ «для благодаренія» императрицы и дворяне Минской губерніи, но только не по собственной иниціативѣ, а по совѣту генералъ-губернатора Тутолмина. 31 іюля 1793 года минскій губернаторъ Неплюевъ обратился къ мозырскому маршалку Оскеркѣ съ предложеніемъ слѣдующаго содержанія: генералъ-губернаторъ Тутолминъ, находя съ удовольствіемъ въ здѣшнемъ дворянствѣ «вѣрноподданническую покорность и несравненную предупредительность, а также доброжелательство къ императорскому престолу и въ особенности къ особѣ Ея Императорскаго Величества, не сомнѣвается, что достойное дворянство будетъ почитать найсчастлпвѣйшимъ для себя событіемъ найти удобный случай для выраженія этихъ чувствъ предъ могущественнѣйшимъ императорскимъ престоломъ, а такимъ случаемъ можетъ быть посылка особой для этой цѣли депутаціи». Далѣе Неплюевъ пишетъ, что во главѣ депутаціи будетъ стоять минскій воевода Хмара, который и обратится къ императрицѣ съ рѣчью отъ имени всѣхъ дворянъ и депутатовъ. Депутаты, по два отъ каждаго воеводства и и по одпому отъ каждаго повѣта, должны быть избраны дворянствомъ изъ лицъ найболѣе выдающихся какъ своимъ происхожденіемъ, такъ и своимъ положеніемъ При первомъ представленіи Ея Императорскому Величеству депутаты должны быть въ одеждѣ польскаго покроя и цвѣта, установленнаго для Минской губерніи. Въ заключеніе Неплюевъ выражаетъ надежду, что маршалокъ Оскерка приложитъ особенное стараніе къ скорѣйшему созыву дворянства и выбору депутатовъ (№ 75, II). Съ подобными предложеніями минскій губернаторъ очевидно обратился къ маршалкамъ и другихъ повѣтовъ. Вслѣдствіе этихъ предложеній въ августѣ 1793 года избраны были слѣдующіе депутаты: Вищинскій—отъ Рѣчицкаго повѣта (№ 78, II), Янъ Еленскій—отъ Мозырскаго (№ 79, II), Куржепецкій —отъ Пинскаго (№ 82, II) и Адамъ Хмара и графъ Завиша отъ Минскаго воеводства (№ 80, II). Всѣ депутаціи получили отъ своихъ избирателей порученіе выразить императрицѣ вѣрноподданническія чувства и принести ей благодарность

---

[1]) Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 151.

за избавленіе земли ихъ «отъ ига вѣроломныхъ мятежниковъ», но рѣчицкіе дворяне снабдили своего депутата еще особой инструкціей, въ которой выразили слѣдующія желанія: «Поручить Рѣчицкій повѣтъ материнской опекѣ Пресвѣтлѣйшей Императрицы въ отношеніи всѣхъ нуждъ его, преимущественно же изобразить неблагопріятное положеніе этого уѣзда, истощеннаго прошлою революціею, и поэтому, на основаніи универсала Пресвѣтлѣйшей Государыни, просить о сложеніи податей, установленныхъ на прошломъ польскомъ сеймѣ подъ названіемъ десятаго гроша, по крайней мѣрѣ до 1795 года. На сколько обстоятельства позволятъ, и по скольку отъ другихъ воеводствъ и повѣтовъ будутъ поступать просьбы, стараться, чтобы благодѣтельный результатъ ихъ простирался и на Рѣчицкій повѣтъ». Эта просьба рѣчицкихъ дворянъ о сложеніи сравнительно небольшого налога указываетъ на то, что они не имѣли никакихъ другихъ, болѣе серіозныхъ ходатайствъ.

Всѣ вышеприведенные факты, какъ присяга на вѣрноподданство, заявленія о неучастіи въ возстаніи и депутаціи для принесенія императрицѣ благодарности, ясно свидѣтельствуютъ, что дворяне присоединенныхъ отъ Польши областей успѣли уже покориться своей участи и не помышляли болѣе о возстановленіи Польскаго королевства. Но генералъ-губернаторы Тутолминъ и Репнинъ не переставали опасаться новаго возстанія, на что указываетъ ихъ переписка, помѣщенная въ XVI томѣ Сборника Русскаго Историческаго Общества. Вотъ нѣсколько примѣровъ. Въ концѣ мая 1795 года Тутолминъ, опасаясь очевидно безпорядковъ, проситъ князя Репнина оставить въ Минской губерніи нѣкоторые полки «хотя до того времени, пока совершится торжественное сей губерніи открытіе» (201 стр.). Въ апрѣлѣ 1796 года Репнину сообщили, что въ Вильнѣ появилось много неизвѣстныхъ людей «въ какихъ то черныхъ шапкахъ». Это извѣстіе заставило его тотчасъ же сдѣлать распоряженіе о передвиженіи полковъ, а затѣмъ онъ предписалъ виленскому губернатору Тормасову зорко слѣдить за всѣми пріѣзжающими, за поведеніемъ людей въ трактирахъ, въ шинкахъ, въ корчмахъ на большихъ дорогахъ и вообще въ разныхъ публичныхъ мѣстахъ и обо всемъ немедленно доносить ему (431 стр.). Принимая такія мѣры предосторожности, Репнинъ не придавалъ, однако, серіознаго значенія слухамъ о новомъ возстаніи. «Знаю я, какъ вы», писалъ онъ Ланскому 30 апрѣля 1796 г., «что слухи разсѣеваемые не имѣютъ никакого вѣроятія и суть сущія враки; но понеже весь здѣшній народъ, по несчастію, таковъ, что одна часть тѣ враки выдумываетъ и разсѣеваетъ, другая тому, по глупости и легкомыслію, вѣритъ, а третья всего того боится и отъ страха всѣ тѣ враки увеличиваетъ, то тѣ и презрительныя враки по ихъ су-

ществу, оставаясь враками и совершенною небылицею, не менѣе, однакожъ, важны послѣдствіями, которыя отъ нихъ произойтить могутъ, клонясь всѣ къ тому, чтобы увѣрить здѣшнихъ вертопраховъ и глупцовъ, что мы входимъ въ войну съ турками ли, или съ прусаками, и что имъ между тѣмъ должно опымъ пользоваться и бунтовать. Слѣдствія сихъ разглашеній, или лучше сказать, корень, изъ коего они распускаются, уже началъ оказываться по частямъ... Здѣсь въ Гроднѣ открытъ заговоръ между мелкой шляхты взбунтоваться, въ квартирахъ на насъ напасть и открыть мятежъ, по коему человѣкъ до десятка уже арестовано» (432 стр.). Этотъ гродненскій заговоръ представляетъ единственную попытку шляхты «взбунтоваться», но попытка эта не имѣла никакого значенія, такъ какъ все дѣло ограничилось арестомъ десятка человѣкъ. Изъ дальнѣйшей переписки Тутолмина съ Репнинымъ видно, что нѣкоторое броженіе умовъ происходило только въ Варшавѣ и Галиціи, но во ввѣренныхъ имъ областяхъ, по ихъ собственному признанію, все было тихо. Такъ, въ концѣ мая 1796 года Репнинъ написалъ Тутолмину: «Мятежная дурость здѣсь, кажется, утихла» (453 стр.), а въ половинѣ сентября того же года Тутолминъ, въ свою очередь, написалъ Репнину: «У меня, благодареніе Богу, становятся обитатели часъ отъ часу спокойнѣе, и ежели бы не раздражали ихъ обиды, отъ военныхъ причиняемыя [1]), то можно

---

[1]) Этими словами Тутолминъ взводитъ на русское войско довольно серіозное обвиненіе, поэтому считаемъ не лишнимъ на нихъ остановиться. Генералъ-аншефъ Кречетниковъ, въ манифестѣ отъ 27-го марта 1793 года, такъ выразился о поведеніи русскихъ войскъ въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ: «Въ заключеніе считаю я за нужно именно присовокупить еще, по Высочайшему соизволенію Ея Императорскаго Величества, что всѣ войска, какъ уже въ своей землѣ строжайшую воинскую дисциплину наблюдать будутъ» (№ 3, I). Тоже самое повторилъ и Тутолминъ въ манифестѣ отъ 16 мая 1795 года (№ 29, I). Но болѣе всего оставилъ распоряженій по этому вопросу минскій губернаторъ Неплюевъ. Такъ, 25 мая 1793 года онъ предложилъ земскому суду Минскаго воеводства, «дабы оный немедленнѣйше отрядилъ одного изъ урядниковъ воеводства на границу и предписалъ сему уряднику, чтобы онъ, провождая чрезъ воеводство до другого повѣта, приналежно наблюлъ, дабы полкъ обывателямъ обидъ и притѣсненій не чинилъ, такъ провіанта и фуража безъ заплаты не бралъ, относительно же подводъ обывательскихъ, безъ коихъ, какъ я уже выше сказалъ, въ разсужденіи непрочной дороги обойтиться будетъ не можно, по требованію полку давать, но конечно не излишнія, а единственно на воспособствованіе везть полковыя тяжести нужныя, и не далѣе употреблять таковыя обывательскія подводы, какъ только отъ одной до другой станціи, отклоняя симъ сколь возможно отдѣленіе обывателей (отъ) ихъ земледѣлія; по проводѣ же чрезъ все воеводство въ печиненіи обидъ дать полку квитанцію... Въ случаѣ каковыхъ либо обидъ обывательству отъ военно-служителей, сей отъ суда опредѣленный урядникъ, по принесеніи ему жалобы, испрашивать удовлетворенія долженствуетъ отъ господина полкового командира. По проходѣ полковъ имѣетъ тотъ урядникъ рапортовать суду, а судъ на оставить также увѣдомить и меня» (№ 49, II). Далѣе Неплюевъ оповѣщаетъ всѣхъ обывателей, что въ Полоцкомъ учреждена особая комиссія, которая уплачиваетъ деньги за взятый у нихъ провіантъ и фуражъ (№№ 51 и 73, II); предписываетъ земскимъ судамъ наблюдать, чтобы войска не обременяли жителей постоемъ (№ 53, II), не пасли лошадей на сѣнокосахъ обывателей (№ 54, II), чтобы приняты были мѣры къ охранѣ корчемъ (№ 69, II), чтобы маркитанты не торговали въ имѣніяхъ частныхъ владѣльцевъ виномъ, мясомъ и другими жизненными припасами (№ 96, II) и т. д. Всѣ эти распоряженія свидѣтельствуютъ, что русская администрація принимала самыя рѣшительныя мѣры къ охранѣ населенія отъ всякихъ обидъ и насилій со стороны русскихъ войскъ, Теперь спрашивается, удалось-ли ей достигнуть какихъ нибудь результатовъ? Этотъ вопросъ отчасти разъясняютъ такъ называемыя «визіи», т. е. акты осмотра на мѣстѣ возными причиненныхъ кому либо убытковъ. Въ актовыхъ книгахъ губерній Минской, Виленской, Гродненской и Ковенской такихъ визій разсмотрѣно было нами нѣ

бы было нѣкоторымъ образомъ дѣлать счетъ и на ихъ привязанность, по крайней мѣрѣ, по наружнымъ поступкамъ должно себя такъ ласкать» (стр. 506). Такія заявленія высшихъ администраторовъ представляютъ несомнѣнное доказательство того, что въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ еще при императрицѣ Екатеринѣ улеглись всѣ политическія волненія, и установилось вполнѣ мирное и спокойное теченіе общественной жизни.

Этимъ мы и закончимъ изложеніе содержанія настоящаго Сборника. Въ заключеніе остановимся на общемъ отношеніи Великой Государыни къ новымъ ея подданнымъ. 8 декабря 1792 года императрица Екатерина издала указъ на имя генерала Кречетникова, въ которомъ, между прочимъ, сказано слѣдующее: «Вы всемѣрно стараться будете, чтобы со вступленіемъ новыхъ областей подъ скипетръ Нашъ, пресѣклись въ оныхъ всякія злоупотребленія, несправедливости, угнетенія, разбои, смертоубійства и тому подобные безпорядки, а въ изслѣдованіи дѣлъ мерзкія пытки, обвиняющія виноватаго, какъ и невиннаго, и всякія суровыя казни. Однимъ словомъ Мы желаемъ, чтобы сіи области не токмо силою оружія были намъ покорены, но чтобы вы людей, въ оныхъ живущихъ, добрымъ, порядочнымъ, правосуднымъ, снисходительнымъ, кроткимъ и человѣколюбивымъ управленіемъ Россійской Имперіи присвоили, дабы они сами причину имѣли почитать отторженіе свое отъ анархіи республики Польской за первый шагъ къ ихъ благоденствію» (№ 2, I). То же самое высказываетъ императрица и въ манифестѣ отъ 13 апрѣля 1793 года: «Главное намѣреніе и воля Наша въ семъ пріобрѣтеніи есть и будетъ оградить обитателей ихъ спокойствіемъ и доставить имъ правленіе, основанное на твердыхъ и незыблемыхъ основаніяхъ, и отъ коего проистекать долженствуютъ правосудіе каждому, почитая всегда обязанностію, Намъ пріятнѣйшею, и долгомъ, свыше даннымъ, распространять благодѣянія и

сколько десятковъ, но только въ одной изъ нихъ говорится о разграбленіи русскими войсками имѣнія въ Вилькомирскомъ уѣздѣ, и то въ 1794 году, когда этотъ уѣздъ не былъ еще окончательно присоединенъ къ Россіи (Актовая книга № 14221, л. 20. Визія вознаго Быковскаго о разграбленіи русскими войсками им. Дуляты, принадлежавшаго Анѣ Плятеръ); во всѣхъ же остальныхъ визіяхъ идетъ рѣчь исключительно объ убыткахъ, причиненныхъ мѣстной шляхтой другъ другу. Кромѣ визій, нѣкоторое понятіе о поведеніи русскихъ войскъ можетъ дать рапортъ Лапаревича, сопровождавшаго по Минской губерніи Азовскій полкъ. Вотъ этотъ рапортъ: «Донесеніе въ земскій судъ Минскаго воеводства. По предложенію Его Превосходительства генералъ-маіора Минскаго губернатора Непяюева и по опредѣленію вышеназваннаго суда, я былъ назначенъ сопровождать Азовскій пѣхотный полкъ въ предѣлахъ Минскаго воеводства. При выполненіи этой обязанности, мнѣ не было подано жителями ни одной жалобы, напротивъ, когда я самъ спрашивалъ по дорогѣ крестьянъ, не обижены ли они чѣмъ, вездѣ отвѣчали, что силой ни одной вещи не брали и никакого притѣсненія не сдѣлали; пастбища для лошадей занимались по моему и жителей назначенію; подводы брали не въ избыткѣ, а въ необходимѣйшемъ количествѣ, и то по моему указанію. Обо всемъ этомъ, окончивъ мою обязанность, доношу суду» (№ 63, II). Такимъ образомъ въ источникахъ, бывшихъ въ нашемъ распоряженіи, мы встрѣтили только одно извѣстіе о насиліи русскихъ войскъ, а это обстоятельство даетъ основаніе предполагать, что Тутолминъ, выражаясь такъ рѣзко объ отношеніяхъ войскъ къ мирнымъ обывателямъ, имѣлъ въ виду не общій характеръ этихъ отношеній, а лишь нѣсколько отдѣльныхъ случаевъ.

творить всѣхъ, елико возможно, счастливыми« (№ 6, I). Подобныя мысли Екатерина Великая повторяла при каждомъ удобномъ случаѣ. Русскіе дѣятели, какъ Репнинъ, Тутолминъ, Неплюевъ, Тормасовъ и другіе, воодушевленные такими стремленіями своей государыни, съ особеннымъ усердіемъ принялись за устройство присоединенныхъ отъ Польши областей и въ теченіе самаго непродолжительнаго времени достигли весьма значительныхъ результатовъ [1]). Повсюду организована была сильная полицейская власть, обезпечивавшая безопасность гражданъ, улучшено судопроизводство, отмѣнены жестокія казни и пытки, обращено вниманіе на санитарное состояніе городскихъ и сельскихъ поселеній, устроены правильныя почтовыя сообщенія, открыты новыя дороги [2]), приняты мѣры къ обезпеченію училищъ матеріальными средствами и т. п. Смерть помѣшала императрицѣ Екатеринѣ осуществить всѣ другія ея предначертанія, но и то, что она успѣла сдѣлать для западно-русскихъ областей, несомнѣнно составитъ одну изъ самыхъ блестящихъ страницъ ея исторіи.

Ар. Турцевичъ.

---

[1]) Управленіе вновь присоединенными областями представляло не мало затрудненій, поэтому нѣкоторые русскіе администраторы не разъ выражали желаніе перевестись въ другое мѣсто или же совсѣмъ оставить службу. Такъ, князь Репнинъ въ письмѣ къ Д. П. Трощинскому отъ 3 сентября 1795 года писалъ, между прочимъ, слѣдующее: «Боже, вынеси меня отсель! Когда миръ, претительный раздѣлу, утвердится, неужели то и тогда меня не отпустятъ отсель. Было бы уже то вторая ссылка. Скажите мнѣ откровенно Вашу мысль, можно ли мнѣ надѣяться, что отсель вырвусь? Благодарю Васъ душевно за извѣщеніе, что Чарторыжскимъ отдали ихъ наслѣдственное имѣніе. Насилу сіи бѣдняки отдѣлались. Пріятно мнѣ, конечно, будетъ моимъ сослуживцамъ доставить государскія милости, но Богъ допуститъ ли до того, не знаю. Впрочемъ, по утвержденіи покоя, лучше какъ можно скорѣе ввести сюда нашъ образъ правленія, понеже настоящій половинный, и нашъ и здѣшній, никакъ слаженъ быть не можетъ; но еще разъ скажу: Боже, изведи изъ сей темницы душу мою. Истинно жизнь несносная. Нужныхъ дѣльныхъ людей совсѣмъ нѣтъ ни здѣсь, ни въ повѣтахъ, а безъ нихъ что же вышніе дѣлать могутъ? Разъ по шести всякое дѣло передѣлываемъ, собирая все новыя справки, а при всемъ томъ все такъ путаютъ, что всѣ члены правленія, трудясь непрестанно, все до ясности и порядку довести вещи не могутъ. Всѣ здѣсь мученики, а пользы нѣтъ. Истинно разобрать сего не умѣю» (Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 286). Это письмо не имѣло, однако, никакихъ послѣдствій. Репнинъ остался въ Литвѣ и бодро занялся приготовленіями къ открытію Виленской губерніи.

[2]) Согласно предложенію виленскаго губернатора Тормасова, дворяне Вилькомирскаго уѣзда въ началѣ 1796 г. установили сборъ со всѣхъ имѣній по 4 злотыхъ съ крестьянскаго дыма и по 15 грошей съ каждаго еврея (od głowy żydowskiey) на устройство почтовой дороги, а съ городскихъ жителей, какъ христіанъ такъ и евреевъ, особый сборъ на устройство мостовыхъ. Затѣмъ тѣже вилькомирскіе дворяне сдали подрядъ на проведеніе выше названной дороги рижскому купцу Высокову по 6 злотыхъ и 20 грошей за прентъ ($7^1/_2$ локтей) безъ различія дорогъ «лѣсныхъ, болотныхъ и сухихъ,» при чемъ включено было въ договоръ слѣдующее условіе: «Rowy, faszyny, mosty, słupy, drzewem wysadzenie obapoł drogi we dwa rzędy, praktykowanym w tym państwie Rossyjskim sposobem» (Актовая кн. Вилькомирскаго гродскаго суда, № 13944, л 523 и 786). Изъ этого примѣра видно, что распоряженія русской администраціи и оставались безъ исполненія.

I.

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННЫЯ РАСПОРЯЖЕНІЯ.

№ 1.—1792 г. Мая 6.

Декларація, поданная министромъ Ея Императорскаго Величества Булгаковымъ въ Варшавѣ Министерству Польскому.—О вступленіи Россійскихъ войскъ въ области Республики.

Вольность и независимость Яснѣйшей Республики Польской возбуждали всегда вниманіе и попеченіе всѣхъ ея сосѣдей. Ея Величество, Императрица Всероссійская, присоединяя къ сему уваженію торжественыя и точныя свои обязательства съ оною Республикою, старалася еще и болѣе о неприкосновенномъ соблюденіи сихъ двухъ драгоцѣнныхъ свойствъ политическаго ея бытія.

Сіи безпрерывныя и великодушныя старанія Ея Величества, плодъ любви ея къ правосудію и порядку вообще; равно какъ и доброжелательства и благоволенія Ея къ народу, по одинакому своему произхожденію, по сходству языка и по разнымъ другимъ естественнымъ сношеніямъ съ народомъ, скипетру Ея подвластнымъ, вниманіе Ея на себя обратившему, стѣсняли конечно честолюбіе и духъ господствованія тѣхъ, кои не довольствуясь удѣломъ власти, государственными узаконеніями имъ дозволенной, искали опую распространить съ ущербомъ самихъ сихъ законовъ. Сего ради ничего они не упустили, дабы съ одной стороны утомить дѣятельное попеченіе Государыни Императрицы о неприкосновенномъ сохраненіи правъ и преимуществъ знаменитой Польской націи, а съ другой оклеветать непорочность и благость Ея намѣреній, представляя ихъ при всякомъ случаѣ въ видѣ имъ отнюдь не сродномъ. Такимъ образомъ предуспѣли они коварно преобразить въ умахъ непросвѣщенныхъ актъ, коимъ Россія приняла на себя ручательство законной конституціи сей націи, въ тягостное и уничижительное для нее ига, когда напротивъ того знатнѣйшія Государства, и между прочими Германія, не токмо не отвергали таковыя ручательства, но признали, искали и приняли ихъ яко твердѣйшую ограду своихъ собственностей и своей независимости. Сверхъ сего произшествіе, недавно случившееся, паче всѣхъ доводовъ, которые употребить можно, доказуетъ, сколь такое ручательство

дѣйствительно и нужно быть можетъ, и что безъ него Республика, ударами внутреннихъ своихъ враговъ низверженная, къ возстановленію своему чрезъ многомощное заступленіе Ея Величества Императрицы не имѣла бы предъ сею Монархинею инаго къ тому титла, кромѣ единой Ея дружбы и единаго Ея великодушія.

Между тѣмъ ободрясь удачнымъ распространеніемъ всякихъ мечтаній и заблужденій въ нѣкоторой части націи, умыслившіе издавна ея порабощеніе и уничтоженіе древней ея вольности, ожидали токмо удобнаго времени къ произведенію въ дѣйство пагубныхъ своихъ намѣреній. Таковымъ представилось имъ неожиданное нападеніе на Россію съ двухъ сторонъ. Вскорѣ потомъ собрался Сеймъ въ Варшавѣ. Всѣ Воеводства въ наказахъ, данныхъ Земскимъ Посламъ, предопредѣлили ему быть вольнымъ и обыкновеннымъ. Но внезапно превращенъ онъ въ Сеймъ съконфедерованный безъ всякой извѣстной или видной причины. Актомъ конфедераціи, обнародованнымъ и всему свѣту извѣстнымъ, означены были предметы, въ коихъ сія конфедерація упражняться предполагала. Главнѣйшіе изъ нихъ долженствовали состоять въ сохраненіи вольнаго республиканскаго правленія, въ удержаніи властей, управляющихъ въ обыкновенныхъ ихъ должностяхъ и предѣлахъ и въ соблюденіи собственностей гражданскихъ. Польской націи самой остается судить по слѣдствію и постановленіямъ сего Сейма, колико удалился онъ отъ предъявленныхъ народной довѣренности предметовъ, замѣнивъ оные другими, явно имъ противными.

Не входя въ изчисленіе всего вопреки и въ нарушеніе законовъ и правъ Республики учиненнаго съконфедерованнымъ Сеймомъ, или лучше сказать господствующею въ немъ партіею, довольно будетъ изъяснить, что похитя, смѣшавъ и присвоивъ себѣ всѣ власти, которыхъ совокупленіе въ одной рукѣ не совмѣстно съ Республиканскими началами, употребилъ онъ во зло каждую изъ тѣхъ властей самимъ тиранскимъ образомъ, продлилъ существованіе свое болѣе трехъ лѣтъ съ половиною, чему не находится ни одного примѣра въ лѣтописяхъ Польскихъ, и напослѣдокъ увѣнчалъ всѣ свои пагубныя предпріятія тѣмъ, что въ 3 день Маія 1791 года испровергнулъ до основанія зданіе правленія, подъ которымъ Республика чрезъ толь многіе вѣки процвѣтала и благоденствовала. Въ сей день она разрушилась и на ея развалинахъ воздвигнута Монархія, которая въ повыхъ законахъ, изданныхъ будто для ограниченія оной, кажетъ одни только противорѣчія между ими самыми, несходство съ старыми и совершенный во всемъ недостатокъ, не оставляя полякамъ ниже тѣни той вольности и тѣхъ преимуществъ, къ коимъ они всегда только ревнительными себя показывали. Престолъ, изъ избирательнаго, обращенъ былъ въ паслѣдственный, и законъ, благоразумiемъ предковъ ихъ уложенный, и запрещающій при жизни короля заниматься выборомъ ему преемника, нарушенъ столь же дерзновенно, какъ и всѣ тѣ законы, кои обезпечивали незыблемую твердость Республики. Употребленныя средства къ произведенію всѣхъ сихъ насилій, были имъ весьма сообразны. Въ день Государственной перемѣны Дворъ и Палата Сеймовая наполнены были Варшавскою чернію, введены туда вооруженные люди, и пушки выдвинуты изъ Арсенала на истребленіе тѣхъ, кои оказали бы сопротивленіе производимому въ дѣйство заговору, артиллерійскій полкъ и литовская гвардія собраны для подкрѣпленія черни; возбудили въ ней ярость противу тѣхъ, отъ которыхъ опасались сопротивленія. Многихъ Земскихъ Пословъ, непоколебимо пребывающихъ въ патріотическихъ своихъ правилахъ, угрожали лишеніемъ жизни. Между сими Калишской Посолъ Сухоржевскій приближаясь въ самомъ смиренномъ видѣ къ подножію

Престола для напамятованія Королю о святости учиненной имъ присяги въ наблюденіи Пактовъ Конвентовъ, сего священнаго и неразрывнаго узла, сопрягающаго его съ пацією, безъ жалости попираемъ былъ ногами, не взирая на неприкосновенность сана его и къ великому соблазну всякаго Поляка, не вовсе лишеннаго ощущеній своея чести и своея вольности. Такимъ-то образомъ произведенную перемѣну зачинщики ея покушаются представить въ такомъ видѣ, яко бы все то исполнилось по свободному и добровольному желанію народа.

Но сіи зачинщики, какъ бы не довольствуясь причиненными несчастному своему отечеству во внутренности его бѣдствіями, искали еще всѣми способами навлечь ему оныя и извнѣ, поощряя его на распри и даже на явную войну съ Россіею, древнею союзницею и лучшею и постояннѣйшею пріятельницею Республики и націи Польской. Для отвращенія крайностей на которыя Государыня Императрица безпрестанно была вызываема, потребно было все человѣколюбіе и особливо та справедливость и прозорливость, съ каковыми Ея Величество обыкла различать мнѣніе пристрастныхъ людей отъ мнѣнія общаго. Краткое начертаніе дѣяній, докажетъ истину сказаннаго.

По объявленіи Портою Оттоманскою войны Россіи, Посолъ Ея Императорскаго Величества подалъ записку Министерству Республики, не имѣвшей тогда Сейма, для предувѣдомленія Ея о проходѣ Россійскихъ войскъ чрезъ области Польскія и для предложенія Ей о назначеніи въ ближайшихъ Воеводствахъ къ тѣмъ мѣстамъ, гдѣ сіи войски расположиться долженствовали, коммисаровъ, съ коими бы можно было условиться о поставкѣ съѣстныхъ припасовъ и фуража и о платежѣ за оные. Все было распоряжено и постановлено дружелюбно и къ взаимной выгодѣ, не смотря на подущеніи недоброхотства, которое начинало уже показываться. Но когда собрался Сеймъ и предпріятіе о разрушеніи Республики, которое уже стало обнаруживаться, превозмогло надъ всѣми уваженіями о сохраненіи ея покоя внутренняго и внѣшняго, то не только твердо настояли, чтобъ Россійскія войска безъ изключенія и самаго малаго числа, опредѣленнаго для стражи учрежденныхъ тамъ магазиновъ, немедленно выведены были изъ Польши, но и затѣяны были всякія затрудненія въ продовольствіи Россійскихъ войскъ съѣстными припасами возпрещеніемъ заведенія новыхъ магазиновъ и настояніемъ, чтобъ и старые перевезены были за границы Республики. При семъ случаѣ Скарбовая коммисія изъявила невмѣстное притязаніе о сборѣ вывозныхъ пошлинъ при переправѣ чрезъ Днѣстръ съ спхъ самыхъ магазиновъ, составленныхъ великимъ иждивеніемъ и къ великому прибытку обывателей Польскихъ. Таковые поступки нимало не соотвѣтствуютъ тѣмъ уваженіямъ, какія должны взаимно наблюдать два сосѣдственныя Государства, сопряженныя сверхъ того дружбою и союзомъ. Обиды же всякаго рода, чинимыя поддаппымъ Государыни Императрицы, доведены были до такой степени, что нѣкоторые изъ нихъ, находившіеся въ областяхъ Республики по торговымъ своимъ дѣламъ, которыя они производили подъ покровительствомъ трактатовъ и народнаго права, коварно обвиняемы были въ поджиганіи жителей къ бунту, и подъ симъ предлогомъ захвачены и въ тюрьму посажены. Судьи, коимъпоручено произведеніе надъ ними суда, не находя никакихъ слѣдовъ взводимаго на нихъ преступленія, прибѣгали къ жестокимъ истязаніямъ для вынужденія отъ нихъ признанія, и по исторженіи онаго такимъ образомъ, безчеловѣчные сіи судьи приговаривали ихъ къ казни, которая надъ ними мучительски и исполнялась. Сей первый опытъ неправосудія, безчеловѣчія и лютости, открылъ пространное поле ко всякимъ розыскамъ, коимъ наипаче подвержены были жители

тѣхъ провинцій, гдѣ исповѣдывается Греческая Православная вѣра не уніатская. Епископъ Переяславскій и Архимандритъ Слуцкій, хотя подданный Государыни Императрицы, подпалъ сему гоненію. Не взирая на высокой въ духовенствѣ его санъ, не смотря на непорочность правовъ и строгость правилъ его, возъимѣли на него подозрѣніе въ такихъ преступленіяхъ, которыя при всякомъ случаѣ выдумать нужно было злобѣ и желанію питать произведенное ею волненіе. Сей Архіерей былъ взятъ и отвезенъ въ Варшаву, гдѣ и по сіе время содержится въ жестокой неволѣ. Народное право и въ самой сей столицѣ не больше уважено было относительно Министровъ Ея Императорскаго Величества; ибо въ церковь ихъ, которая почитается принадлежащею къ самимъ занимаемымъ ими домамъ, и которая по находящемуся снаружи Россійскому Императорскому гербу, означала ясно привиллегированное мѣсто, ворвались нѣсколько солдатъ польскихъ, и захвативъ тамъ церковника, повлекли его безъ всякой причины въ судъ, которому онъ ни мало не подлежитъ. Требованное Россійскимъ Министромъ за сіе удовлетвореніе отклонено было подъ самыми пустыми предлогами, и однимъ словомъ сказать, не токмо всѣ торжественные договоры, соединявшіе Россію съ Польшею, изпровержены и парушены въ главнѣйшихъ ихъ статьяхъ, но вражда простерта до того, что отправлено было чрезвычайное посольство въ Турцію, бывшую тогда въ открытой войнѣ съ Россіею, для предложенія наступательнаго союза противъ сей послѣдней Державы, чему Архивы Министеріальныхъ переписокъ Варшавскаго Кабинета представятъ яснѣйшіе документы и доказательства. Даже должное уваженіе къ Особѣ и священному достоинству Государыни Императрицы наблюдаемо не было въ рѣчахъ, говоренныхъ въ полномъ Сеймовомъ засѣданіи, и вмѣсто того, чтобъ унять сіи безчинія, какъ надлежало, начальники партіи, изпровергнувшей законы и правленіе Республики, одобряли и похвалили оныя.

Малѣйшее изъ сихъ оскорбленій, не упоминая о тѣхъ, которыя умалчиваются для сокращенія сихъ доводовъ, достаточно было бы къ оправданію и узаконенію предъ Богомъ и свѣтомъ тѣхъ мѣръ, каковыя Ея Императорское Величество употребить бы рѣшилась къ доставленію себѣ должнаго и гласнаго удовлетворенія. Но Она отнюдь не въ томъ намѣреніи указала изъяснить нынѣ сіи оскорбленіи. Свойственное Ей правосудіе не позволяетъ ей не различить всего Польскаго народа отъ единой изъ частей его, которая обманомъ получа Его довѣренность, употребила ее во зло. Ея Величество напротивъ того искренно убѣждена, что большая часть націи не имѣла никаго участія во всемъ, что сдѣлано въ Варшавѣ противъ Ея и Республики, древней Ея пріятельницы, а потому и готова пожертвовать праведнымъ своимъ возчувствованіемъ надѣянію болѣе сообразному съ великодушными и миролюбивыми Ея разположеніями, что собраніе новаго Сейма загладитъ всѣ сіи обиды, послѣдуя съ большею точностію предписаніямъ своихъ учредителей и Государственнымъ кардинальнымъ и непремѣннымъ законамъ нежели настоящій Сеймъ, который паруша всѣ оныя явнымъ образомъ, доказалъ собственною своею незаконностію, сколь неправильны всѣ его дѣянія, которыя онъ совершилъ въ противность симъ законамъ.

Но хотя Ея Императорское Величество не желаетъ внимать гласу собственнаго Своего мщенія, однакожъ не можетъ не преклониться на просьбы, принесенныя Ей отъ многихъ Поляковъ, между коими находится не мало знаменитыхъ, сколь породою и саномъ ихъ въ Республикѣ, столь и патріотическими добродѣтелями и способностію къ службѣ Государственной. Горя чистѣйшимъ и похвальнымъ усердіемъ о спасеніи отече-

ства своего и паки о пріобрѣтеніи прежней вольности и независимости своей, согласились они между собою составить законную конфедерацію, какъ единое дѣйствительное средство къ отвращенію бѣдствій, причиненныхъ націи беззаконною и насильною Варшавскою конфедераціею. На сей конецъ просили они о подкрѣпленіи и вспоможеніи Государыню Императрицу, которая не усумнилась обнаружить ихъ въ въ томъ и другомъ, слѣдуя съ своей стороны расположеніямъ дружбы и благоволенія своего къ Республикѣ, и точно исполняя обязательства своихъ съ нею трактатовъ.

Въ слѣдствіе сихъ обѣщаній Ея Величество повелѣла нѣкоторой части Своихъ войскъ вступить въ области Республики. Они предстанутъ тамъ, яко дружественныя и для способствованія возстановленію правъ и преимуществъ Ея. Всѣмъ, которые примутъ ихъ въ таковомъ видѣ, доставлены будутъ сверхъ совершеннаго забвенія прошедшаго, всякія вспоможенія, личная безопасность и совершенное обезпеченіе ихъ собственностей. Ея Императорское Величество надѣется, что всякой благомыслящій Полякъ, прямо любящій свое отечество, приметъ въ надлежащей цѣнѣ намѣренія Ея Величества, и признаетъ, что онъ будетъ защищать свое собственное дѣло, когда станетъ искренно и усердно способствовать великодушнымъ подвигамъ, которые отъ Нея употреблены будутъ по согласію со всѣми истинными сынами отечества для возвращенія Республикѣ вольности, преимуществъ и законовъ, кои у нея похитила беззаконная конституція 3 Маія. Если нѣкоторые изъ нихъ усумнятся, по причинѣ присяги, которую учинили они ошибкою, или которая исторгнута отъ нихъ силою или обольщеніемъ, таковые да размыслятъ, что одна священная и истинная есть та, которою клялись они соблюдать и защищать до послѣдней капли крови вольное и республиканское правленіе, въ которомъ они родились, и что возобновленіемъ только сей прежней присяги, возмогутъ они загладить клятвопреступленіе, въ которое они впали учиненіемъ новой. Но если сыщутся люди, кои по ожесточенію своему въ ослѣпившемъ ихъ развратѣ станутъ противиться благотворительнымъ видамъ Ея Императорскаго Величества и патріотическимъ желаніямъ своихъ сограждан, таковые должны приписывать сами себѣ тѣ непріятности и бѣдствія, которымъ они подвержены будутъ толь справедливѣе, что отъ нихъ единственно зависитъ избавиться отъ оныхъ скорымъ и искреннимъ раскаяніемъ.

Нижеподписавшійся чрезвычайный посланникъ и полномочный Министръ, на котораго возложено объявить о сихъ намѣреніяхъ Ея Императорскаго Величества и о праведныхъ причинахъ Ея, къ тому побудившихъ, имѣетъ также повелѣніе пригласить почтенную Польскую націю, дабы положила она все свое надѣяніе на великодушіе и безкорыстіе, коими руководствуется Ея Величество въ семъ подвигѣ, и которыя побуждаютъ Ея усердно желать видѣть вскорѣ Республику паки утвержденную въ основаніяхъ своихъ благоразсудительнымъ возстановленіемъ равновѣсія властей сею управляющихъ, яко вѣрнѣйшимъ средствомъ къ прочному соблюденію внутренняго спокойствія, добраго сосѣдства и согласія со всѣми Ея сосѣдами.

Полн. Собр. Зак., № 17044.

№ 2.—1792 г. Декабря 8.

Именный, данный Генералу Кречетникову.— О распоряженіяхъ въ Польскихъ Областяхъ, занятыхъ Россійскими войсками.

Поелику порядокъ во всемъ есть душа правленія, того для за нужное находимъ предписать вамъ: 1. По занятіи новопріобрѣтаемой Области и дабы лучше

извѣстны сдѣлались тѣ мѣста, прикажите Генеральнаго Штаба чинамъ, находящимся при войскахъ вамъ ввѣренныхъ, сочинить вѣрную карту оной съ камеральнымъ описаніемъ. 2. По сочиненіи карты и полученіи точнѣйшихъ о землѣ свѣденій, приступить къ присоединенію повѣтовъ, прилегшихъ къ границамъ Нашимъ, къ Полоцкой, Могилевской, Черниговской, Кіевской и частію Екатеринославской Губерніямъ, приписавъ къ нимъ изъ новыхъ тѣ уѣзды, повѣты или иного званія земли, кои поблизости удобнѣе; напримѣръ, остатокъ Воеводства Полоцкаго присоединенъ быть можетъ къ Полоцкому Намѣстничеству, отъ новой границы сего Намѣстничества до рѣки Березины всѣ земли могутъ быть приписаны къ Могилевскому; Мозырскій округъ и часть Воеводства Кіевскаго присоединены быть могутъ къ Черниговской и Кіевской Губерніямъ, а равно часть Кіевскаго и Брацлавскаго Воеводства къ Екатеринославскому Намѣстничеству. 3. Всю прочую новоприобрѣтенную землю назначить къ раздѣленію на три Губерніи, напримѣръ, въ Литвѣ можно бы учредить первую Губернію въ Минскѣ, на Волынѣ вторую Изъяславскую, въ называемомъ нынѣ городѣ Заславѣ, который впредь древнимъ именемъ своимъ Изъяславомъ называться имѣетъ, или въ Константиновѣ, гдѣ по мѣстному усмотрѣнію то удобнѣе окажется; и третію въ Браславѣ изъ Воеводства того же имени, присоединя къ семъ двумъ послѣднимъ тѣ части Воеводства Подольскаго, которое по удобности къ онымъ приписано быть имѣетъ. 4. Для облегченія исполненія поручаемыхъ вамъ дѣлъ, предварительно назначаемъ въ сіи новыя три Губерніи Губернаторовъ: въ Минскую Генералъ-Маіора Неплюева, въ Изъяславскую или Константиновскую Генералъ-Маіора Шереметева, и въ Брацлавскую Генералъ-Маіора Бермана, которые, состоя при войскѣ, по обнародываніи о занятіи края вступить должны въ отправленіе порученнаго имъ начальства, по объявленіи имъ вами Высочайшей на то воли Нашей, не нарушая ни въ чемъ настоящаго правленія до времени подробнаго установленія; къ нимъ въ помощь опредѣляемъ Вице Губернаторовъ: Коллежскихъ Совѣтниковъ, въ Губерніи въ Минскую Михайлова, въ Изъяславскую Вельяминова, въ Брацлавскую Надворнаго Совѣтника Грохольскаго. Со дня вступленія ихъ производить имъ жалованье по окладамъ, а Губернаторамъ столовыя деньги изъ экстраординарной суммы. 5. Ради наполненія отъ Герольдіи всѣхъ чиновъ, повелѣваемъ вамъ вступить въ сношеніе съ правящимъ должность Генералъ-Прокурора, дабы по представленіямъ вашимъ и его соображенію, въ сіи новоучреждаемыя Губерніи опредѣляемы были люди извѣстной способности и безкорыстія, о чемъ должны вы прилагать крайнее ваше попеченіе, не исключая изъ числа къ мѣстамъ опредѣляемыхъ и тѣхъ природныхъ тамошнихъ жителей, въ коихъ болѣе привязанности и усердія къ Имперіи Нашей усмотрѣно будетъ; для чего и позволяемъ вамъ производить включительно до Титулярныхъ Совѣтниковъ, давая знать о произведенныхъ вами Сенату, съ приложеніемъ о службѣ ихъ списковъ и съ показаніемъ заслуги или отличія, за которыя награждены чинами, а о прочихъ отъ васъ ожидать будемъ вѣрныхъ въ свое время свидѣтельствъ. 6. Канцелярскихъ служителей заимствовать изъ Малороссійскихъ, Тульской, Калужской и прочихъ Губерній. 7. Всѣмъ опредѣляемымъ въ новоприобрѣтаемыя Губерніи мѣста жалуемъ въ уваженіе неближняго переѣзда, третное жалованье не въ зачетъ по ихъ окладамъ, а Вице-Губернаторамъ на проѣздъ по 2,000 рублей. О всемъ вышесказанномъ не оставимъ Мы дать въ свое время надлежащихъ, куда слѣдуетъ, повелѣній. 8. По таковыхъ назначеніяхъ и распоряженіяхъ отправить надежныхъ людей, подъ над-

зираніемъ Губернаторовъ, къ составленію ревизіи, кои и имѣютъ учинить перепись какъ повѣтамъ, такъ и находящимся въ тѣхъ повѣтахъ помѣщичьимъ и монастырскимъ деревнямъ и въ оныхъ живущимъ людямъ и крестьянамъ, также каждой деревни доходамъ, записывая порознь, что помѣщичьяго, и что Коронпаго съ нихъ собирается, сохраняя тотъ же порядокъ, какой и въ Бѣлоруссіи наблюдаемъ былъ. Сія перепись чинима быть должна по утвержденнымъ Нами формамъ. 9. Коронный доходъ Польскій слѣдуетъ въ казну Нашу. Опредѣленные Вице-Губернаторы имѣютъ оный переписать, гдѣ и сколько какъ таможеннаго, такъ и прочихъ, какого бы званія ни были. Всѣ сіи сборы прикажите собирать въ казну Нашу до дальняго о томъ опредѣленія. 10. Вы раздѣлите помѣщичьи деревни на два рода: 1) наслѣдственныя, 2) по смерть или за урядъ на чины данныя, какъ-то староства и другія тому подобныя, какого бы званія ни были. 11. Города оставьте на ихъ правахъ и привиллегіяхъ на первый случай, и каждому изъ нихъ не препятствуйте просить Насъ о подтвержденіи оныхъ. 12. О монастыряхъ вы сдѣлайте разсмотрѣніе: 1) тѣхъ монастырей, конхъ монахи не пожелаютъ Намъ присягать, а уйдутъ за границу и монастыри оставятъ пусты, деревни велѣть взять въ казенное управленіе; 2) тоже учинить и съ деревнями монастырей, лежащихъ за границею; 3) прочихъ оставьте въ управленіи ихъ имѣніями до дальняго о семъ впредь опредѣленія; 4) Піарскимъ монастырскимъ школамъ и училищамъ прикажите сдѣлать особую перепись. За сими наипаче надзирать имѣете, по причинѣ вреднаго ихъ ученія, основаннаго на буйственныхъ началахъ новѣйшаго Французскаго суемудрія, разрушающаго всѣ связи благоучрежденныхъ обществъ и правленій. 13. Вы прикажите собрать обстоятельное свѣденіе, на какомъ основаніи въ тѣхъ мѣстахъ винная продажа и по какой цѣнѣ, также откуда жители получаютъ соль и во что оная обходится въ народную продажу, и наконецъ, гдѣ по вашему усмотрѣнію полагаете удобнымъ учредить таможни по новой границѣ. 14. Собравъ всѣ сіи свѣденія, нужныя для управленія и учрежденія сей Области, имѣете вы доставить оныя сюда, со мнѣніемъ вашимъ, какъ скорѣе можно будетъ. 15. Посемъ слѣдуетъ раздѣленіе на округи и введеніе Присутственныхъ мѣстъ, на основаніи изданныхъ Учрежданій о управленіи Губерній. 16. По устроеніи Губерній, пограничныя таможни перевесть въ удобныя мѣста на новую границу, кои тогда уже и назначены будутъ. 17. Главное попеченіе ваше будетъ о сохраненіи тишины и спокойствія общаго и частнаго въ сихъ Провинціяхъ; и для того напстрожайше надзирать надъ всѣми подчиненными вамъ, дабы нималѣйшей обиды или притѣсненія обывателямъ отъ нихъ чинено не было. 18. Вы всемѣрно стараться будете, чтобы со вступленіемъ новыхъ Областей подъ Скипетръ Нашъ, прекѣклись въ оныхъ всякія злоупотребленія, несправедливости, угнѣтенія, разбои, смертоубійства и тому подобные безпорядки, а въ изслѣдованіи дѣлъ мерскія пытки, обвиняющаго виноватаго, какъ и невиннаго, и всякія суровыя казни. Однимъ словомъ, Мы желаемъ, чтобы сіи Области не токмо силою оружія были Намъ покорены, но чтобы вы среди людей, въ оныхъ живущихъ, добрымъ, порядочнымъ, правосуднымъ, снисходительнымъ, кроткимъ и человѣколюбивымъ управленіемъ Россійской Имперіи присвоили, дабы они сами причину имѣли почитать отторженіе свое отъ Анархіи Республики Польской за первый шагъ къ ихъ благоденствію. 19. Мы уже постановили за правило единожды навсегда во всей Россійской Имперіи, что въ толь великомъ Государствѣ, распространяющемъ свое владѣніе надъ толь многими разными народами, весьма бы вредный для спокой-

ствія и безопасности для своихъ граждапъ безпорядокъ запрещенія или недозволенія ихъ различныхъ вѣръ. *(Смотри 494, 495 и 496 статьи Наказа).* Вы во всей точности имѣете сохранять во ввѣренныхъ вамъ нынѣ Областяхъ сіи статьи, яко коренныя основанныя на правилѣ Православія, Политики и здраваго разсудка. 20. Блаженство народное, бывъ предметомъ всякаго добраго правленія, и Мы, имѣвъ всегда предъ глазами споспѣшествованіе всѣми Намъ отъ Бога дарованными сплами къ доставленію благоденствія всѣмъ тѣмъ народамъ, кои Намъ въ вѣрности присягу учинили, предписуемъ и нынѣ всѣхъ жителей, какого бы званія они ни были, кои въ тишинѣ и спокойствіи живутъ и присягу въ вѣрности учинятъ и оную нелицемѣрно сохранять будутъ, не токмо оставить при всемъ томъ, что каждый законно имѣетъ, но всячески ихъ сохранять въ безопасности какъ личной, такъ и имущественной. 21. По обнародованіи Манифеста, при торжественномъ въ должность вступленіи вашемъ и Гг. Губернаторовъ, имѣете вы всѣхъ привести къ присягѣ на вѣрность, какого бы кто ни былъ чина и званія, и дать во всенародное извѣстіе, чтобы всякъ остался спокойно во владѣніи настоящаго и отнюдь никакого насилія къ отысканію завладѣннаго употреблять не отваживался, а отыскивалъ бы оное судомъ, когда падлежащія для того мѣста въ дѣйствіе вступятъ; и сіе время никому въ просрочку не ставить. 22. Кто же изъ помѣщиковъ присягать не будетъ и пропуститъ положенный на то въ Манифестѣ срокъ, тѣмъ велѣть выѣхать изъ Нашего владѣнія, и оный чрезъ то теряетъ уже права, однимъ подданнымъ Нашимъ принадлежащія, во владѣніи и наслѣдствѣ имѣнія!

Удостовѣрены Мы впрочемъ, что все сіе, препоручаемое вамъ, по временамъ наилучшимъ образомъ исполнено будетъ, и что опытность ваша, знаніе по симъ дѣламъ, а паче вапіе къ Намъ усердіе и точное и скорое всегда исполненіе воли Нашей и въ семъ важномъ подвигѣ на истинную пользу и славу Россійской Имперіи откроютъ вамъ удобнѣйшіе способы совершить все предписанное по желанію Нашему; вы стараться будете отвращать вредъ по всѣмъ дѣламъ, и Намъ дѣлать представленія, гдѣ Наша помощь вамъ нужна будетъ, бывъ увѣрены, что всѣ примѣчанія ваши о приведеніи въ лучшее состояніе сихъ ввѣренныхъ вамъ Губерній, принято отъ Насъ будетъ съ благоволеніемъ.

Полн. Собр. Закон. № 17090.

№ 3.—1793 г. Марта 27.

Манифестъ Генералъ-Аншефа Кречетникова, объявленный по Высочайшему повелѣнію въ станѣ Россійскихъ войскъ при Полонно— о присоединеніи Польскихъ областей къ Россіи.

Ея Императорскаго Величества Всемилостивѣйшей Государыни моей отъ арміи Генералъ-Аншефъ, Сенаторъ, Тульскій, Калужскій и новоприсоединенныхъ областей отъ Рѣчи Посполитой Польской къ Имперіи Россійской Генералъ-Губернаторъ, начальствующій надъ всѣми войсками тамо находящимися и расположенными въ 3 Малороссійскихъ губерніяхъ, отправляющій должность Генералъ-Губернатора сихъ Губерній, воинскій Инспекторъ и Кавалеръ орденовъ Св. Андрѣя Первозваннаго, Св. Александра Невскаго и Св. Равноапостольнаго Князя Владиміра первой степени, Польскихъ Бѣлаго Орла и Св. Станислава и Великокняжескаго Голстинскаго Святыя Анны, я Михаилъ Кречетниковъ объявляю сіе, по Высочайшей волѣ и повелѣнію моей Всемилостивѣйшей Государыни Ея Императорскаго Величества Всероссійской всѣмъ вообще жителямъ и каждому особенно всякаго чина и званія присое-

дипенныхъ нынѣ отъ Рѣчи Посполитой Польской на вѣчныя времена къ Имперіи Россійской мѣстъ и земель. Участіе Ея Величества Императрицы Всероссійской пріемлемой въ дѣлахъ Польскихъ основывалось всегда на ближайшихъ, коренныхъ и взаимныхъ пользахъ обоихъ Государствъ. Что не только тщетны были, но и обратились въ безплодную тягость и въ таковое же понесеніе безчисленныхъ убытковъ всѣ Ея старанія о сохраненіи въ сей сосѣдней Ей области покоя, тишины и вольности, то неоспоримо и ощутительно доказывается тридцати-лѣтнею испытанностію. Между неустройствами и насиліями произшедшими изъ раздоровъ и несогласій, непрестанно Республику Польскую терзающихъ, съ особливымъ соболѣзнованіемъ. Ея Императорское Величество всегда взирала на тѣ притиснѣнія, которымъ земли и грады, къ Россійской Имперіи прилѣглые, нѣкогда сущимъ Ея достояніемъ бывшіе и единоплеменниками Ея населенные, созданные и православною Христіанскою вѣрою просвѣщенные и по сіе время опую исповѣдующіе, подвержены были. Нынѣ же нѣкоторые недостойные Поляки, враги отечества своего, не стыдятся возбуждать правленіе безбожныхъ бунтовщиковъ въ Королевствѣ Французскомъ и просить ихъ пособія, дабы обще съ ними вовлещи Польшу въ кровавое междоусобіе. Тѣмъ вящшая отъ наглости ихъ предстоитъ опасность какъ спасительной Христіанской вѣрѣ, такъ и самому благоденствію обитателей помянутыхъ земель отъ введенія новаго погубнаго ученія, страмящагося къ расторженію всѣхъ связей гражданскихъ и политическихъ, совѣсть безопасность и собственность каждаго обезпечивающихъ, что помянутые враги и ненавистники общаго покоя подражая безбожному, неистовому и развращенному скопищу бунтовщиковъ Французскихъ стараются разсѣять и распространить опое по всей Польшѣ и тѣмъ самимъ на вѣки истребить какъ собственное ея, такъ и сосѣдей ея спокойствіе. По симъ уваженіямъ Ея Императорское Величество Всемилостивѣйшая моя Государыня, какъ въ удовлетвореніе и замѣну многихъ своихъ убытковъ, такъ и въ продохраненіе пользъ и безопасности Имперіи Россійской, а равно и самихъ областей Польскихъ и въ отвращеніе и пресѣченіе единожды навсегда всякихъ превратностей и частныхъ разнообразныхъ перемѣнъ правленія, соизволяетъ нынѣ брать подъ державу Свою и присоединить на вѣчныя времена къ Имперіи Своей всѣ замыкающіяся въ нижеописанной чертѣ земли и жителей ихъ, а именно: начиная черту сію отъ селенія Друи лежащаго на лѣвомъ берегу рѣки Двины при углѣ границы Семигаліи, оттуда простираяся на Норочь и Дубраву и слѣдуя по частному рубежу Воеводства Виленскаго на Столицы, проводя на Несвижъ, потомъ на Пинскъ и оттоль проходя чрезъ Куневъ между Вышгорода и Новогроблы близъ границы Галиціи, съ коею смыкаясь, простирается по оной до рѣки Днестра, наконецъ спускаясь всегда по теченію сей рѣки, примыкаетъ къ Егорлыку, пункту прежней границы въ той странѣ между Россіею и и Польшею такимъ образомъ, что всѣ земли, города и округи объемлемыя вышеписанною чертою новой границы между Россіею и Польшею отъ нынѣ навсегда имѣютъ состоять подъ Скипетромъ Россійской Имперіи; жители же оныхъ земель и владѣльцы, какого бы рода и званія ни были, въ подданствѣ онаго.

Чего ради и имѣю я, какъ учрежденный надъ оными отъ Ея Величества Генералъ-Губернаторъ, точное Высочайшее повелѣніе торжественно обнадежить прежде всего собственнымъ Ея священнымъ именемъ и словомъ, (какъ-то симъ торжественнымъ Манифестомъ для всеобщаго свѣдѣнія и удостовѣренія дѣйствительно и исполняю) всѣхъ Ея Величества новыхъ поддашныхъ, а мнѣ любезныхъ теперь сограждапъ, что Всемилостивѣйшая

Государыня изволитъ не токмо всѣхъ ихъ подтверждать при совершенной и ничемъ неограниченной свободѣ въ публичномъ отправленіи ихъ вѣры, также и при законномъ каждаго владѣніи и имуществѣ; но и совершенно ихъ подъ державою своею усыновляя и пріобщая ко славѣ и благоденствію Россійской Имперіи, по примѣру вѣрноподданныхъ Ея жителей Бѣлорусскихъ, живущихъ въ полномъ спокойствіи и изобиліи подъ мудрымъ и кроткимъ Ея царствованіемъ, всѣхъ и каждаго награждать еще отнынѣ въ полной мѣрѣ и безъ всякаго изъятія всѣми тѣми правами, вольностями и преимуществами, каковыми древніе подданые Ея пользуются, такъ что каждое состояніе изъ жителей присоединенныхъ земель вступаетъ съ самаго сего дня во всѣ оному свойственныя выгоды по всему пространству Имперіи Россійской, ожидая и требуя Ея Величество взаимно отъ признанія и благодарности новыхъ Своихъ подданныхъ, что они, будучи милостію Ея поставляемы въ равное съ Россіянами благоденствіе, потщатся съ своей стороны содѣлать себя и имени сего достойными истинною къ новому нынѣ, по прежде давнему ихъ отечеству любовію и непоколебимою впредь вѣрностію къ толь сильной и великодушной Государынѣ.

И потому имѣютъ всѣ и каждый, начиная отъ знатнѣйшаго Дворянства, чиновниковъ и до послѣдняго, кому надлежитъ, учинить въ теченіи одного мѣсяца торжественную присягу въ вѣрности, при свидѣтельствѣ опредѣленныхъ отъ меня къ тому нарочныхъ людей. Если же кто изъ Дворянства и изъ другаго состоянія владѣющій недвижимымъ имѣніемъ, небрежа о собственномъ своемъ благополучіи, не захочетъ присягать, тому дозволяется на продажу недвижимаго своего имѣнія и добровольной выѣздъ внѣ границъ трехъ-мѣсячный срокъ, по прошествіи котораго все остающееся имѣніе его секвестровано и въ казну взято быть имѣетъ. Духовенство вышнее и нижнее долженствуетъ подать собою, яко пастыри душевные, первый во учиненіи присяги примѣръ и въ повседневно Господу Богу публичномъ принесеніи теплыхъ молитвъ о здравіи Ея Императорскаго Величества Всемилостивѣйшей Государыни и дражайшаго Ея сына и Наслѣдника Цасаревича Великаго Князя Павла Петровича и всего Высочайшаго Императорскаго дома по тѣмъ формамъ, которыя имъ для сего употребленія даны будутъ.

Чрезъ торжественное выше сего обнадеженіе всѣмъ и каждому свободнаго отправленія вѣры и неприкосновенной въ имуществахъ цѣлости, само собою разумѣется, что и Еврейскія общества жительствующія въ присоединенныхъ къ Имперіи Россійской городахъ и земляхъ будутъ оставлены и сохранены при всѣхъ тѣхъ свободахъ, коими они нынѣ въ разсужденіи закона и имуществъ своихъ пользуются; ибо человѣколюбіе Ея Императорскаго Величества не позволяетъ ихъ однихъ изключить изъ общей всѣмъ милости и будущаго благосостоянія подъ благословенною Богомъ Ея Державою, доколѣ они съ своей стороны съ надлежащимъ повиновеніемъ яко вѣрноподданные жить и въ настоящихъ торгахъ и промыслахъ по званіямъ своимъ обращаться будутъ. Судъ и расправа да будутъ продолжаемы въ настоящихъ ихъ мѣстахъ именемъ и властію Ея Императорскаго Величества съ наблюденіемъ строжайшаго порядка и правосудія.

Въ заключеніе считаю я за нужно именно присовокупить еще, по Высочайшему соизволенію Ея Императорскаго Величества, что всѣ войски какъ уже въ своей землѣ строжайшую воинскую дисциплину наблюдать будутъ; а потому ни вступленіе ихъ въ разныя мѣста, ниже самая перемѣна правленія не долженствуютъ никому и нимало препятствовать въ покойномъ и безопасномъ домостроительствѣ, торгахъ и промыслахъ; ибо размноженіе ихъ паче служа частной пользѣ,

тѣмъ самымъ будетъ служить къ угодности и благоволенію Ея Величества.

Сей манифестъ имѣетъ 27 числа сего Марта мѣсяца во всѣхъ церквахъ прочтенъ, въ городскія книги записанъ и въ надлежащихъ мѣстахъ прибытъ быть для всенароднаго свѣдѣнія. А дабы оному совершенная вѣра подаваема была, утвердилъ я его, по данной мнѣ власти, подписаніемъ руки моей и приложеніемъ печати герба моего. Изданъ въ главномъ станѣ войскъ мнѣ ввѣренныхъ при Полоцкѣ.

Полн. Собр. Зак. № 17108.

№ 4.—1793 г. Апрѣля 18.

Именный, данный Сенату. — О присоединеніи къ Россіи отъ Польши нѣкоторыхъ Областей, и объ учрежденіи изъ оныхъ Губерній: Минской, Изяславской и Брацлавской.

При семъ препровождаемъ Манифестъ, объявленный, по повелѣнію Нашему, Генераломъ Кречетниковымъ въ Польшѣ, по поводу присоединенія отъ оной къ Имперіи Нашей нѣкоторыхъ Областей, по чертѣ, ему отъ Насъ повелѣнной, и въ томъ Манифестѣ назначенной (Смотри № 17108). Сенатъ изъ онаго усмотритъ причины, Насъ на то побудившія, Мы не оставили рескриптами Нашими, какъ прежде, такъ и нынѣ помянутому Генералу данными, снабдить его всѣми нужными наставленіями, какъ о присоединеніи всѣхъ тѣхъ Областей подъ Державу Нашу, такъ и объ отдѣленіи изъ нихъ нѣсколькихъ по смежности и способности къ Полоцкой, Могилевской, Кіевской, Черниговской и Екатеринославской Губерніямъ, повелѣвъ изъ оставшихся за тѣмъ составить вновь 3 Губерніи: Минскую, Изъяславскую и Брацлавскую. Въ сіи Губерніи опредѣлили Мы Генералъ-Губернаторомъ помянутаго Генерала Кречетникова; Правителями Губерній и къ отправленію должностей Поручиковъ, Правителей, въ 1-ю: Генералъ-Маіора Неплюева и Коллежскаго Совѣтника Мивайлова, во 2-ю: Генералъ-Маіора Шереметева и Коллежскаго Совѣтника Вельяминова; во 3-ю: Генералъ-Маіора Берхмана и Надворнаго Совѣтника Грохольскаго. Мы повелѣли, по снятіи тѣхъ земель на карты, по исчисленіи въ нихъ селеній и по учиненіи поголовной переписи, раздѣлить оныя на округи; приписать ихъ къ городамъ по удобности, а въ случаѣ недостатка оныхъ, вновь назначить; сочинить для всѣхъ ихъ и Присутственныхъ мѣстъ штаты, и подпесть ихъ Намъ на утвержденіе; сдѣлать Судьямъ, зависящимъ отъ земли, выборы, а другихъ потребовать, откуда слѣдуетъ: словомъ, образовать тѣ Губерніи по правиламъ Учрежденій Нашихъ и прочимъ законамъ, по коимъ Всероссійская Имперія и Бѣлорусскія Губерніи, отъ Польши же присоединенныя, управляются. Устроить въ нихъ Присутственныя мѣста, и приготовя ихъ всѣмъ нужнымъ къ надлежащему дѣйствію, открыть оныя по извѣстнымъ обрядамъ торжественно, и о томъ донесть Намъ и Сенату, а равно и впредь представлять о всемъ, о чемъ нужно будетъ; до того же времени и до надлежащаго по всѣмъ частямъ распоряженія, судъ и расправу въ тѣхъ земляхъ оставить на правахъ Польскихъ, отправляя оныя именемъ и властію Нашею. Мы, извѣщая о томъ Сенатъ, къ должному его за всѣмъ тѣмъ наблюденію, повелѣваемъ всенародно во всей Нашей Имперіи объявить, какъ о присоединеніи сихъ къ Державѣ Нашей Областей, такъ и о учрежденіи въ нихъ Губерній *). А сверхъ того предписываемъ ему къ исполненію: 1) собрать и приготовить заблаговременно всѣ законы и указы, къ управленію и судопроизводству въ тѣхъ

*) Предшествующая половина сего указа распубликована отъ Сената особенно печатнымъ указомъ сего же Апрѣля 18 дня.

Губерніяхъ нужные, и, по требованію Генерала Кречетникова, снабдить его оными немедленно. 2) По требованію его же Генералъ-Губернатора и по сношенію съ правящимъ Генералъ-Прокурскую должность, Генералъ-Поручика Самойлова, наполнить отъ Герольдіи Присутственныя мѣста чиновниками обыкновеннымъ порядкомъ, не исключая изъ сего и тѣхъ новыхъ подданныхъ, которые отъ него Генералъ-Губернатора одобрены и къ заступленію каковыхъ либо мѣстъ удостоены, или до опредѣленія назначены будутъ, утверждая объявляемые отъ него по данной отъ Насъ власти служащихъ въ сихъ трехъ новыхъ Губерніяхъ чины до Титулярныхъ Совѣтниковъ включительно; а равно и канцелярскими служителями, ежели оныхъ будетъ недостаточно, изъ трехъ Малороссійскихъ, Тульской, Калужской, Бѣлорусскихъ и прочихъ Губерній, откуда Мы ему набрать ихъ повелѣли. 3) Всѣмъ нынѣ опредѣляемымъ къ мѣстамъ во вновь пріобрѣтенныя Губерніи чинамъ и отъ нихъ отдѣленныя округи, во уваженіе неближняго ихъ туда переѣзда, Всемилостивѣйше жалуемъ третное жалованье, не въ зачетъ по ихъ окладамъ. 4) О невзысканіи съ новоприсоединенныхъ Областей по разсмотрѣнію помянутаго Генералъ-Губернатора, окладныхъ доходовъ въ казну Нашу до будущаго 1795 года приложенный при семъ особый Манифестъ, напечатавъ при Сенатѣ, препроводить достаточное онаго число экземпляровъ къ нему Генералъ-Губернатору, для немедленнаго тамо обнародованія.

Полн. Собран. Зак. № 17112.

№ 5.—1793 г. Апрѣля 13.

Именный, данный Синоду.—Объ учрежденіи Епархій въ новопріобрѣтенныхъ отъ Польши Областяхъ.

Повелѣвъ изъ новоприсоединенныхъ нынѣ отъ Рѣчи Посполитой Польской на вѣчныя времена къ Имперіи Нашей Областей, за отдѣленіемъ нѣкоторыхъ земель по способности къ прикосновеннымъ къ нимъ прежнимъ владѣніямъ Нашимъ, составить три Губерніи: Минскую, Изъяславскую и Бряцлавскую, не оставили Мы обратить вниманія Нашего на монастыри и церкви Православнаго Грекороссійскаго исповѣданія Нашего, въ тѣхъ Губерніяхъ находящіяся, съ тѣмъ, чтобы для лучшаго благоустройства распредѣлить оныя сообразно положенію помянутыхъ Губерній. Въ слѣдствіе того повелѣваемъ: 1) Церкви и монастыри, состоящіе въ городахъ и селеніяхъ, кои по смежности и способности, въ слѣдствіе повелѣнія Нашего, будутъ отдѣлены къ прикосновеннымъ къ нимъ Губерніямъ: Екатеринославской, Черниговской, Кіевской, Могилевской и Полоцкой, долженствуютъ войти въ вѣдомство тѣхъ Епархій, въ коихъ состоятъ самыя сіи Губерніи. 2) Изъ остающихся за тѣмъ въ трехъ новоучреждаемыхъ Губерніяхъ церквей и монастырей составить новую Епархію. 3) Поелику правленіе сей Епархіи распространяться будетъ на церкви и монастыри трехъ Губерній, то имѣетъ быть въ оной Архіепископъ. 4) Въ сей санъ произвести Митрополіи Кіевской Коадъютора Епископа Виктора, съ наименованіемъ его по древнимъ Россіи принадлежавшимъ городамъ, Минскимъ, Изъяславскимъ и Бряцлавскимъ, а по пребыванію его въ Слуцкомъ монастырѣ, Архимандритомъ онаго монастыря. 5) Сей Епархіи быть во второмъ классѣ, и имѣть степень по Могилевской съ жалованьемъ, которое на оную по указамъ Нашимъ отъ 27 Марта и 15 Маія 1785 года опредѣлено. 6) По сей новой Епархіи помянутый Архіепископъ имѣетъ быть отъ Митрополита Кіевскаго независимымъ; но по должности и наименованію Коадъютора Митрополіи Кіевской, которыя отъ него не отъемлются, имѣетъ къ Митрополиту Кіевскому отношеніе по прежнему. 7) Въ

разсужденіи обширности Кіевской Епархіи въ пособіе Митрополиту опредѣлить особаго Викарнаго Епископа на такомъ основаніи, какъ оные въ Новгородской и Московской Епархіяхъ учреждены, съ наименованіемъ сего Епископа Переяславскимъ и Борисполькимъ, какъ прежде Коадъюторъ назывался. Для пребыванія его назначить одинъ изъ монастырей по способности, а жалованье производить ему, какое по указу Нашему отъ 15 Марта 1787 года Викарію Новгородскому положено. 8) Наконецъ точное по сему начертанію росписаніе церквей и монастырей предоставить разсмотрѣнію Митрополита Кіевскаго, который, снесясь съ Генералъ-Губернаторомъ Кречетниковымъ, а въ чемъ надобность будетъ, и съ Коадъюторомъ Митрополіи Кіевской, имѣетъ сдѣлать надлежащее о всемъ положеніе, и доставить оное въ Синодъ для поднесенія къ Намъ.

Полн. Собр. Зак. № 17113.

№ 6.—1793 г. Апрѣля 13.

Манифестъ.—О невзысканіи окладныхъ доходовъ въ казну съ новоприобрѣтенныхъ отъ Польши Областей до 795 года.

Нашимъ новоприобрѣтеннымъ отъ Рѣчи Посполитой Польской областямъ и всѣмъ въ нихъ обитателямъ Императорскую Нашу милость и благоволеніе объявляемъ.

Присоединивъ на вѣчныя времена къ Имперіи Россійской отъ Рѣчи Посполитой Польской Области, нѣкогда съ нею соединенныя, потомъ въ смутныя времена отторгнутыя и доселѣ разоряемые безпрестанными неустройствами и частыми междоусобіями, разрушавшими сколь тишину и спокойствіе общественное, столь и увѣренность и благосостояніе частное, Мы видѣли изъ дѣяній прежнихъ временъ и предъ очами Нашими совершившихся, колико браней, превратностей и злополучій всякаго рода прейти надлежало народамъ, въ оныхъ обитающимъ, дабы паки достигнуть до совокупленія подъ единою державою съ единоплеменнымъ имъ Россійскимъ народомъ, и содѣлаться соучастниками блаженства, славы и величія, которыми нынѣ Монархія Наша, въ мирѣ процвѣтая, наслаждается. Главное намѣреніе и воля Наша въ семъ пріобрѣтеніи есть и будетъ оградить обитателей ихъ спокойствіемъ, и доставить имъ правленіе, основанное на твердыхъ и незыблемыхъ основаніяхъ, и отъ коего проистекать долженствуетъ правосудіе каждому, почитая всегда обязанностію, Намъ пріятнѣйшею и долгомъ, свыше даннымъ, распространять благодѣянія и творить всѣхъ, елико возможно, счастливыми. Слѣдуя симъ правиламъ, не токмо удостовѣрили Мы ихъ въ охраненіи личной и имущественной ихъ безопасности, но въ вознагражденіе убытковъ, понесенныхъ отъ смятеній, раздоровъ, движеніе войскъ и самыхъ дѣйствій воинскихъ, въ сей странѣ бывшихъ а равно и во изъявленіе перваго знака истиннаго материнскаго Нашего о сихъ новыхъ подданныхъ попеченія, Всемилостивѣйше повелѣваемъ: по разсмотрѣнію Нашего Генерала и тѣхъ Областей Генералъ-Губернатора Кречетникова, со всякаго состоянія людей, тамо обитающихъ, казенныхъ окладныхъ доходовъ въ теченіе настоящаго и будущаго до 1 Генваря 1795 года, впредь до указа Нашего, не собирать и не взыскивать, исключая изъ сего тѣ неокладные доходы, которые платежемъ ихъ Коронѣ зависятъ отъ собственной воли обитателей, яко произвольные и никому въ тягость быть немогущіе; а равно и всѣ пошлины въ Таможни, кои поставлены будутъ на новыхъ предѣлахъ Имперіи Россійской, сопзволяя, чтобы всѣ сіи сборы, яко необходимо нынѣ нужные для благоустроенія самыхъ же сихъ Областей, учрежденія и содержанія въ оныхъ

Губерній, впредь до указа же Нашего въ казну собираемы были. Сопровождая таковымъ попеченіемъ о благосостояніи сихъ земель и таковою милостію первый шагъ обладанія Нашего новыми подданными, надѣемся, что и они съ своей стороны возчувствуютъ прямое Наше желаніе привлечь къ Намъ сердца ихъ милосердіемъ, и паки привязать къ древнему прежде отечеству ихъ, собственными ихъ пользами, благоденствіемъ и выгодами, а не покорить ихъ силою власти и оружія. Соотвѣтственно сему, принеся теплыя благодарственныя мольбы Всемогущему Господу Богу, за возвращеніе ихъ въ нѣдро ихъ отечества, да устремятъ и они все свое усердіе и всѣ силы свои на непреложное повиновеніе законамъ и волѣ Нашей, и, соединясь сердцами и духомъ съ вѣрными Намъ и любезными Россійскими сынами, да составятъ, какъ нѣкогда, единый съ ними народъ, всегда послушный и вѣрный своимъ Государямъ, и всегда мужественный и неодолимый противу враговъ его, и учинятся паче достойнѣйшими Нашихъ о благѣ ихъ попеченій, яко единой Матери, о всѣхъ Ея чадахъ веселящейся.

Полн. Собр. Зак. № 17114.

№ 7.—1793 г. Маія 6.

Именный, данный Военной Коллегіи.—О преобразованіи Польскихъ войскъ, вступившихъ въ Россійское подданство, и о переименованіи бригадъ по прилагаемому у сего росписанію.

Мы получили отъ Генерала Графа Кречетникова донесеніе, что знатная часть Польскихъ войскъ, въ новоприобрѣтенныхъ отъ Рѣчи Посполитой Польской областяхъ находящаяся, признавъ Высочайшую власть Нашу, учинила на вѣрноподданство Намъ присягу. Принявъ оныя войска подъ Нашу Державу, Всемилостивѣйше утвердили Мы Генераловъ оныхъ, и всѣхъ Штабъ и Оберъ-Офицеровъ въ настоящихъ ихъ званіяхъ, пожаловавъ командующаго тѣми войсками Генерала-Поручика Любовецкаго въ Наши Генералъ-Поручики, и Генералъ-Маіоровъ Велевейскаго и Герлица въ Наши Генералъ-Маіоры, о прочихъ же Штабъ и Оберъ-Офицерахъ, въ сихъ войскахъ служащихъ, для заготовленія на новопожалованные имъ чины патентовъ, повелѣли Мы Генералу Графу Кречетникову прислать въ Нашу Военную Коллегію именные списки. Бригады и полки, составляющіе сіе новоподданное Намъ войско, имѣютъ называться по приложенному при семъ росписанію; для учиненія же оному надлежащаго положенія, и приведенія въ единообразіе съ прочими Нашими войсками, предписали Мы помянутому Генералу доставить въ сію Коллегію всѣ нужныя для сего свѣдѣнія съ мнѣніемъ его, на какомъ основаніи какую часть сихъ войскъ полагаетъ онъ содержать, какъ по роду ихъ службы, такъ и по мѣстному объ оныхъ усмотрѣнію, и какимъ образомъ комплектовать ихъ. По полученіи сихъ свѣденій, Военная Коллегія имѣетъ войти въ разсмотрѣніе всѣхъ обстоятельствъ, до устроенія сихъ войскъ касающіяся, и сдѣлавъ положеніе свое, представить оное Намъ. Между тѣмъ повелѣли Мы оставить оное на прежнемъ его основаніи, довольствуя вовсемъ изъ суммы экстраординарной, въ вѣдомствѣ Генерала Графа Кречетникова состоящей.

РОСПИСАНІЕ,

по которому имѣютъ называться новопокорившіяся войска подъ командою Генерала-Поручика Любовецкаго.

ЗВАНІЕ БРИГАДЪ и ПОЛКОВЪ.		
	ПРЕЖНЕЕ.	НОВОЕ.
Бригады народовой Кавалеріи.	Оставшіеся отъ Генерала Держека.	Бригада Брацлавская.
	Бригада Швейковскаго.	Бригада Днѣпровская.
	Бригада Перекладовскаго.	Бригада Днѣстровская.
	Бригада Лазинскаго.	Бригада Волынская.
Полки легкой конницы.	Булавы великой Короны.	Житомирской.
	Князя Вертембергскаго.	Константиновской.
	Борженскаго.	Бугской.
	Гуманскаго.	Винницкой.
Полки пѣхотные.	Мильшевскаго.	Изъяславской.
	Вольной конфедераціи.	Овручской.

Полн. Собр. Зак. № 17122.

№ 8.—1793 г. Іюля 11.

Трактатъ заключенный въ Гродно между Ея Величествомъ Императрицею Всероссійскою и Его Величествомъ Королемъ и Яснѣйшею Рѣчью Посполитою Польскими.

Божіею поспѣшествующею милостію Мы Екатерина Вторая, Императрица и Самодержица Всероссійская: и проч, и проч. и проч.

Объявляемъ чрезъ сіе, что какъ Его Величество Король и Яснѣйшая Рѣчь Посполитая Польскіе соединившіеся узломъ Генеральной Конфедераціи обоихъ народовъ Польскаго и Литовскаго согласились, по самодержавной и неограниченной своей власти въ таковомъ законномъ положеніи. войти съ Нами въ полюбовное условленіе для прекращенія всѣхъ доныпѣ между обоими Государствами настоявшихъ важныхъ несогласій, недоразумѣній и разныхъ притязаній, и въ слѣдствіе того назначенною и уполномоченною отъ нихъ торжественною Делегаціею постановленъ, заключенъ и подписанъ въ Гроднѣ обще съ Нашимъ для сего дѣла особливо акредитованнымъ чрезвычайнымъ и полномочнымъ Посломъ Яковомъ фонъ Сиверсомъ въ $^{11}/_{22}$ день Іюля сего 1793 года трак-

татъ слѣдующаго отъ слова до слова содержанія:

Во имя Пресвятыя и Нераздѣлимыя Троицы.

Поелику безпокойство и раздоры, открывшіеся въ Королевствѣ Польскомъ послѣ перемѣны въ 3 день Маія 1791 г. самопроизвольнымъ и насильственнымъ образомъ произведенной въ древнемъ его правленіи, безпрестанно продолжались и до такой степени распространились, что не взирая на употребленныя Ея Величествомъ Императрицею Всероссійскою старанія о утоленіи и прекращеніи оныхъ, тишина и спокойствіе смежныхъ Государствъ подвергались отъ того явной опасности; то Ея Императорское Величество какъ по сему уваженію, такъ и въ разсужденіи неоспоримыхъ правъ приобрѣтенныхъ Ею на справедливое удовлетвореніе всѣхъ издержекъ и убытковъ причиненныхъ Ей содѣйствованіемъ Ея въ пользу Рѣчи Посполитой, признала за нужно условиться и согласиться съ сосѣдственными Державами о удобнѣйшихъ средствахъ къ достиженію обоихъ сихъ предмѣтовъ. Декларація со стороны Ея Императорскаго Величества Всероссійской чрезвычайнымъ и полномочнымъ Ея Посломъ, а отъ Его Величества Короля Прускаго чрезвычайнымъ Его Посланникомъ вручепная въ $^{29}/_{9}$ день минувшаго $\frac{\text{Марта}}{\text{Апрѣля}}$ яснѣйшимъ сконфедерованнымъ чинамъ Государственнымъ присутствующимъ въ Гроднѣ, была послѣдствіемъ сего условленія; и какъ Его Величество Король Польской съ согласія непремѣннаго совѣта Рѣчи Посполитой почелъ нужнымъ созвать немедленно чрезвычайный Сеймъ для совѣтованія и постановленія о требованіяхъ Дворовъ Санктпетербургскаго и Берлинскаго: то сей Сеймъ дѣйствительно собрался и сконфедеровавшись обыкновеннымъ порядкомъ, положилъ и опредѣлилъ вступить въ полюбовные переговоры съ каждымъ изъ сихъ Дворовъ, дабы такимъ образомъ распорядить и рѣшить предметы обоюдныхъ ихъ требованій. На сей конецъ Ея Величество Императрица Всероссійская избрала, назначила и уполномочила своего Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника и орденовъ Св. Александра Невскаго и Св. Анны Кавалера Якова фонъ Сиверса, чрезвычайнаго и полномочнаго Своего Посла при Его Величествѣ Королѣ и Яснѣйшей Рѣчи Посполитой Польской; а Его Величество Король и Яснѣйшая Рѣчь Посполитая изъ Сената: Игнатія Массальскаго, Князя Епископа Виленскаго, Альберта Скаржевскаго, Епископа Хелмскаго, Іосифа Кассаковскаго, Епископа Лифляндскаго, Михайла Радзивиля, Князя Воеводу Виленскаго, Петра до Алкантара Ожаровскаго, Кастеллана Войницкаго, Іосифа Оборскаго, Кастеллана Цехановскаго; изъ Министерства: Лудовика Тишкевича, Великаго Маршала Великаго Княжества Литовскаго, Симона Коссаковскаго, Великаго Гетмана Великаго Княжества Литовскаго, Антона Князя Сулковскаго, Великаго Канцлера Короннаго, Казимира Константина Платера, Канцлера Великаго Княжества Литовскаго, Михайла Огинскаго, Великаго Подскарбія Великаго Княжества Литовскаго, Іосифа Забеллу, Гетмана Великаго Княжества Литовскаго, Антона Декопскаго, Надворнаго Подскарбія Великаго Княжества Литовскаго; изъ Рыцарскаго стану: Іосифа Анквича, Графа священныя Римскія Имперіи и Леопарда Коссаковскаго, Пословъ Воеводства Краковскаго; Феофила Залускаго, Графа священныя Римскія Имперіи, Старосту Хенцинскаго, и Константина Янковскаго Пословъ Воеводства Сендомирскаго, Франциска Куницкаго, Посла земли Хелмской, Ксаверія Валевскаго, Посла Воеводства Волынскаго, Іосифа Рокитницкаго, Посла Воеводства Полоцкаго, Фадея Станишевскаго и Ивана Остророга, Графа священныя Римскія Имперіи, Пословъ земли Черской, Станислава Белинскаго, Марша-

ла Сеймоваго и Станислава Клицкаго, Пословъ земли Варшавской, Стефана Замбрицкаго, Посла земли Нурской, Шишко, Посла повѣта Лидскаго, Ивана Клечковскаго, Посла Воеводства Троцкаго, Матвея Зыпева, Старосту Бержницкаго Посла повѣта Гродепскаго, Михайла Коссаковскаго, Камергера и Посла повѣта Ковнинскаго, Лудовика Гельгуда, Посла Жмоидскаго, Михайла Лопота, Посла Воеводства Новгородскаго, которые уполномоченные, такою надлежащею властію снабденные, собравшись и сообщивъ другъ другу свои полномочія, условились о слѣдующихъ статьяхъ.

Ст. I. Да будетъ отъ нынѣ на вѣчныя времена непарушимый миръ, совершенное согласіе и дружба между Ея Величествомъ Императрицею Всероссійскою, Наслѣдниками и Преемниками Ея, и всѣми Ея областьми съ одной стороны, а Его Величествомъ Королемъ Польскимъ, Великимъ Княземъ Литовскимъ и Преемниками Его, также какъ и Королевствомъ Польскимъ и великимъ Княжествомъ Литовскимъ съ другой. Для прочнѣйшаго же утвержденія взаимной дружбы, Высокодоговаривающіяся стороны обязываются и обѣщаютъ не только предать прошедшее совершенному забвенію, но и прилагать крайнее тщаніе о прекращеніи въ самомъ началѣ всякаго повода къ разрыву, могущаго вновь поколебать искреннюю между Ими дружбу и доброе согласіе и сношеніе между обоюдными ихъ подданными.

Ст. II. А дабы установить сію щастливую систему вѣчнаго мира на прочнѣйшемъ основаніи, признано за приличпо и нужно опредѣлить и означить границы, которыя впредь навсегда отдѣлять будутъ Имперію Россійскую отъ Королевства Польскаго. Въ слѣдствіе чего Его Величество Король Польской, какъ за Себя, такъ и за Преемниковъ Своихъ, и Чины и генеральные Станы Королевства Польскаго и Великаго Княжества Литовскаго уступаютъ симъ трактатомъ безотмѣнно на вѣчныя времена и безъ всякаго поворота и изъятія Ея Величеству Императрицѣ Всероссійской, Наслѣдникамъ и Преемникамъ Ея, земли, области и уѣзды лежащіе и замыкающіеся въ чертѣ означенной на картѣ, которая черта начинается отъ селенія Друп находящагося при углѣ границы Семигаліи на лѣвомъ берегу рѣки Двины, оттуда простирается она на Норочь и Дуброву, и слѣдуя по частному рубежу Воеводства Виленскаго на селеніе Столицы, идетъ на Несвижъ, потомъ на Пинскъ, и оттоль проходя чрезъ Куневъ между Вышгрода и Новогробли близъ границы Галлиціи, съ косю смыкаяся простирается по оной до рѣки Днѣстра, наконецъ примыкаетъ она къ Егорлыку нынѣшней Россійской границѣ въ той странѣ. Поелику же сія вышеозначенная черта должна навсегда служить границею между Россійскою Имперіею и Королевствомъ Польскимъ, то Его Величество Король и Чины и Станы Королевства Польскаго и Великаго Княжества Литовскаго, самымъ формальнымъ, торжественнымъ и напсильнѣйшимъ образомъ уступаютъ Ея Величеству Императрицѣ Всеросійской, Наслѣдникамъ и Преемникамъ Ея все, что въ слѣдствіе того къ Имперіи Россійской припадлежать долженствуетъ, а а именно всѣ земли и уѣзды отдѣленные вышереченною чертою отъ настоящихъ Польскихъ владѣній, со всею собственностію, самодержавіемъ и независимостію, со всѣми городами, крѣпостьми, мѣстечками, селами, деревнями, рѣками и водами, со всѣми подданными и жителями, освобождая сихъ послѣднихъ отъ подданства и присяги въ вѣрности учиненной ими Его Величеству и Коронѣ Польской, со всѣми правами какъ по политической и гражданской, такъ и по духовной части, и вообще со всемъ принадлежащимъ къ самодержавію сихъ земель; и реченные Его Величество Король и Рѣчь Посполитая Польскіе обѣщаютъ точнѣйшимъ и торжественнѣй-

шимъ образомъ не дѣлать никогда, ни явно, ни скрытно и ни подъ какимъ предлогомъ, никакого притязанія на сіи земли и области настоящимъ трактатомъ уступленныя.

Ст. III. Въ слѣдствіе сего Его Величество Король Польской за Себя и Преемниковъ своихъ, и Чины и Генеральные Станы Польскіе и Великаго Княжества Литовскаго торжественнѣйшимъ образомъ на вѣчныя времена отрицаются отъ всѣхъ правъ и всякихъ притязаній, какого бы рода и наименованія оныя ни были, и подъ какимъ бы видомъ, предлогомъ и при какихъ бы обстоятельствахъ ни могли предложены или учинены быть, какъ на земли, области и уѣзды и на всѣ ихъ принадлежности, предъидущею статьею, уступленныя такъ и на все, чѣмъ Россія до сего времени владѣла; и они обязываются ручаться, какъ то и дѣйствительно сею статьею ручаются святѣйшимъ и самымъ ненарушимымъ образомъ за всѣ земли, области и владѣнія Ея Величества Императрицы Всероссійской въ Европѣ, въ томъ состояніи, какъ оныя нынѣ Ей принадлежатъ, съ присовокупленіемъ къ тому уступленій учиненныхъ предъидущею статьею.

Ст. IV. Во взаимство уступленій и отрицательствъ означенныхъ во 2 и 3, статьяхъ, Ея Величество Императрица Всероссійская, дабы съ своей стороны доказать искреннее Ея желаніе объ отвращеніи навсегда новыхъ споровъ по поводу предѣловъ между Имперіею Россійскою м Королевствомъ Польскимъ, отрицается на вѣчныя времена, какъ за Себя, такъ за Наслѣдниковъ и Преемниковъ Своихъ, отъ всякаго права и притязанія, какія бы она нынѣ или впредь учинить могла посредственно или безпосредственно, и подъ какими бы видами, наименованіемъ, предлогомъ или условіемъ, и при какихъ бы обстоятельствахъ или происшествіяхъ то ни было, на какую либо область или малѣйшую часть владѣнія, замыкающагося теперь въ Польшѣ. Ея Величество Императрица Всероссійская обязывается напротиву того охранять Польшу въ состояніи нынѣшняго обладанія, и ручаться, какъ то и дѣйствительно сею статьею ручается Ей точнѣйшимъ и напсильнѣйшимъ образомъ въ цѣлости и самодержавіи реченныхъ нынѣшнихъ владѣній, со всѣми правами, отъ нихъ происходящими.

Ст. V. Ея Величество Императрица Всероссійская почитаетъ безпосредственнымъ слѣдствіемъ обязанности принятой на себя 4 статьею, не сопротивляться никакой перемѣнѣ въ образѣ правленія, какую въ нынѣшнемъ положеніи дѣлъ Польскихъ, Его Величество Король и Рѣчь Посполитая признаютъ за нужно учинить въ древней конституціи, согласно съ желаніемъ цѣлаго народа, которое добровольно изъявлено будетъ Его уполномоченными, законнымъ образомъ на настоящемъ Сеймѣ созванными. А дабы посему предмету нималѣйшаго не оставалось сомнѣнія, обязывается Она предъ Его Величествомъ Королемъ и Рѣчью Посполитою не только признать таковую Конституцію, установленную съ добровольнаго и законнаго согласія народа, но и на опую распространить свое въ 4 статьѣ обѣщанное ручательство, если Она о томъ прошена будетъ.

Ст. VI. Понеже взаимное намѣреніе Высокодоговаривающихся сторонъ есть то, чтобъ обоюдные Ихъ подданные могли впредь пользоваться плодами согласія и искренней дружбы, кои отнынѣ между Ими существовать будутъ, доставляя имъ особливо всѣ выгоды свободнаго промѣна ихъ надобностей и удобнаго обращенія главнѣйшихъ ихъ промысловъ, сколько введенныя у Нихъ правила торговли сіе дозволятъ; то Ея Величество Императрица Всероссійская и Его Величество Король и Рѣчь Посполитая Польскіе торжественно обязываются согласиться на всякое распоряженіе и предложеніе, отъ котораго торговля обоихъ народовъ можетъ сдѣлаться

цвѣтущею, и все, что по сему предмету особенно впредь установлено будетъ, должествуетъ имѣть ту же силу и дѣйствіе, какъ будто бы оное отъ слова до слова въ сей трактатъ внесено было.

Ст. VII. Хотя разграниченіе настоящихъ предѣловъ между Россіею и Польшею безъ затрудненія учинить можно, послѣдуя точно чертѣ, опредѣленной рубежемъ во 2 статьѣ сего трактата, не менѣе однакожъ Высокодоговаривающіяся стороны признаютъ за нужно и обязываются съ обѣихъ сторонъ назначить немедленно Коммисаровъ какъ для распоряженія сего важнаго предмета со всею возможною точностію и ясностію, такъ и для полюбовнаго окончанія распрей, споровъ и притязаній, могущихъ произойти при семъ случаѣ между обоюдными подданными. Равнымъ образомъ будутъ съ обѣихъ сторонъ и впредь назначаемы подобные Коммисары, въ случаѣ когда окажется какой споръ какъ по поводу самыхъ границъ, такъ и въ разсужденіи спорныхъ правъ обоюдныхъ подданныхъ относительно къ границамъ.

Ст. VIII. Римскіе обоихъ церковныхъ обрядовъ католики, которые по силѣ 2-й статьи сего трактата поступаютъ въ подданство Ея Императорскаго Величества Всероссійской, будутъ не только пользоваться во всей Имперіи Россійской полнымъ и свободнымъ отправленіемъ ихъ закона, согласно съ правиломъ снисхожденія по сему пункту въ оной принятымъ, но въ уступленныхъ вышереченною 2 статьею областяхъ будутъ они оставлены въ нынѣшнемъ точно состояніи наслѣдственныхъ владѣній. Въ слѣдствіе того Ея Величество, Императрица Всероссійская обѣщаетъ безотмѣнно за Себя, Наслѣдниковъ и Преемниковъ Своихъ оставить оныхъ Римскихъ Католиковъ обоихъ церковныхъ обрядовъ на вѣчныя времена при спокойной принадлежности преимуществъ, собственностей и церквей, при свободномъ отправленіи ихъ богослуженія и церковнаго порядка, и при всѣхъ правахъ къ оному принадлежащихъ, объявляя за Себя и Преемниковъ своихъ, что ни когда не соизволитъ употребить права Самодержавія въ предосужденіе Римско-Католическому обоихъ обрядовъ закону въ земляхъ, по силѣ сего договора въ ея подданство поступившихъ.

Ст. IX. Буде Высокодоговаривающіяся стороны, по заключеніи сего торжественнаго трактата, для взаимной ихъ пользы и для блага и выгоды обоюдныхъ своихъ областей признаютъ за прилично и нужно условиться о другихъ новыхъ постановленіяхъ, то составленъ будетъ о томъ особый актъ, который должествуетъ имѣть ту же силу и дѣйствіе, какъ будто бы онъ въ сей трактатъ отъ слова до слова внесенъ былъ.

Ст. X. Настоящій трактатъ будетъ ратификованъ Ея Величествомъ Императрицею Всероссійскою съ одной стороны и Его Величествомъ Королемъ и Рѣчью Посполитою Польскими съ другой въ шесть недѣль, считая со дня подписанія, или буде можно ранѣе, и потомъ внесенъ онъ будетъ въ Конституцію нынѣшняго Сейма.

Во увѣреніе чего мы уполномоченные, именно назначенные и снабдѣнные повѣренностію на заключеніе сего трактата, подписали оный и гербовъ нашихъ печати къ нему приложили. Въ Гроднѣ, Іюля $^{11}/_{22}$ дня 1793 года отъ Рождества Христова.

Ратификація. Того ради Мы разсмотря оный трактатъ и нашедъ его взаимнымъ обоихъ договаривающихся сторонъ намѣреніямъ совершенно соотвѣтствующимъ, восхотѣли его утвердить, за благо принять и ратификовать, яко же симъ торжественно утверждаемъ, за благо пріемлемъ и ратификуемъ, обѣщая Императорскимъ Нашимъ словомъ и вѣрою за Себя и Преемниковъ Престола Нашего, не токмо свято содержать и исполнять помянутый въ Гроднѣ подписанный трактатъ во всѣхъ его частяхъ, постановле-

ніяхъ и обязательствахъ, но и отнюдь не позволять и не допускать, чтобъ оному вопреки поступаемо было. Во увѣреніе чего, Мы сію ратификацію собственноручно подписавъ, повелѣли утвердить Государственною Нашею печатью. Дано въ Царскомъ Селѣ мѣсяца Іюля въ 23 день въ лѣто отъ Рождества Христова 1793, Государствованія же Нашего Всероссійскаго 32, а Таврическаго 11-ть.

Полн. Собр. Зак. № 17141.

№ 9.—1794 г. Апрѣля 19.

Именный, данный правящему должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генералъ-Поручику Тутолмину.—О правѣ владѣнія коронными имѣніями по привиллегіямъ всѣмъ тѣмъ, кто на вѣрность подданства присягу учинилъ.

Въ Рескриптѣ данномъ отъ Насъ предмѣстнику вашему Графу Кречетникову въ ст. 20 изображены сіи слова: Блаженство народное бывъ предметомъ всякаго добраго правленія, и Мы имѣвъ всегда предъ глазами споспѣшествованіе всѣми Намъ отъ Бога дарованными силами къ доставленію благоденствія всѣмъ тѣмъ народамъ, кои Намъ въ вѣрности присягу учинили, предписуемъ какого бы они званія ни были, кои въ тишинѣ и спокойствіи живутъ и присягу въ вѣрности учинятъ и оную нелицемѣрно сохранять будутъ, не токмо оставить при всемъ томъ, что каждый законно имѣетъ, но всячески ихъ сохранять въ безопасности, какъ личной, такъ и имущественной; слова сіи повторены въ обнародованномъ Манифестѣ по волѣ Нашей Графомъ Кречетниковымъ при присоединеніи отъ Рѣчи Посполитой Польской на вѣчныя времена къ Имперіи Нашей издревле къ оной принадлежащихъ мѣстъ и земель. Слѣдовательно на основаніи сего узаконенія владѣющія въ Губерніяхъ Минской, Изяславской и Брацлавской староствами или другими имѣніями, подъ какимъ бы оныя ни были названіемъ, по смерть или по такъ называемому праву Емфіотическому, буде они присягу на вѣрность Намъ учинили и представили надлежащія на право владѣнія своего доказательства, таковые должны пользоваться по законамъ имъ принадлежащимъ, доколѣ сохранять они вѣрность и долгъ присяги своей, яко неотъемлемою ихъ собственностію, утвержденною имъ словомъ Нашимъ.

Сіе Всемилостивѣйшее повелѣніе Наше имѣете вы объявить тѣмъ Нашимъ вѣрноподданнымъ, до коихъ то принадлежитъ, да уразумѣютъ, что благоденствіе вѣрноподданныхъ Намъ народовъ есть первое желаніе и лучшее утѣшеніе Наше. Они же споспѣшествуя намѣреніямъ Нашимъ, да потщатся показать благодарность за сіи изливаемыя на нихъ милости Наши усугубленіемъ непоколебимой къ Престолу Нашему вѣрности, усердіемъ и сохраненіемъ посреди себя тишины и спокойствія.

Полн. Собр. Зак. № 17198.

№ 10.—1794 г. Іюня 28.

Именный, данный Сенату.
О сборѣ съ Евреевъ, записавшихся по городамъ въ мѣщанство и купечество, установленныхъ податей вдвое противу положенныхъ съ мѣщанъ и купцовъ Христіанскаго закона разныхъ исповѣданій.

Позволивъ Евреямъ отправлять мѣщанскіе и купеческіе промыслы ихъ въ Губерніяхъ: Минской, Изъяславской, Брацлавской, Полоцкой, Могилевской, Кіевской, Черниговской, Новгородской-Сѣверской, Екатеринославской и въ Области Таврической, записавься по городамъ въ мѣщанство и купечество, повелѣваемъ съ тѣхъ изъ помянутыхъ Евреевъ, которые

таковымъ дозволеніемъ пользоваться желаютъ собирать съ 1 числа слѣдующаго Іюля установленныя подати вдвое противу положенныхъ съ мѣщанъ и купцовъ Христіанскаго закона разныхъ исповѣданій; которые же не похотятъ остаться, таковымъ дать свободу, по основаніи Положенія о городахъ, по заплатѣ трехлѣтней двойной подати, выѣхать изъ Имперіи Нашей.

Полн. Собр. Зак. № 17224.

№ 11—1794 г. Іюля 8.

Именный, данный правящему должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генералъ-Поручику Тутолмину.—О дозволеніи въ оныхъ Губерніяхъ продавать привезенные запрещенные товары и о принятіи предосторожности, дабы оные во внутреннія Губерніи отправляемы не были.

Тимофей Ивановичъ! Въ разсужденіи продолжающагося въ Польшѣ мятежа препятствующаго купцамъ въ Губерніяхъ Изяславской, Брацлавской и Минской торгующимъ вывезть за границу товары, которыхъ привозъ указомъ Нашимъ отъ 8 Апрѣля 1793 года запрещенъ, позволяемъ тѣ товары, кои до помянутаго запрещенія привезены въ сихъ трехъ Губерніяхъ, продавать до того времени, покуда съ возстановленіемъ за границами тамошними спокойствія можно будетъ оныя выслать внѣ Имперіи Нашей, взявъ однакожъ со стороны вашей по сношенію съ Правителями смежныхъ Намѣстничествъ всѣ потребные мѣры осторожности, дабы означенныя товары ни подъ какимъ видомъ въ прочія Наши Имперіи провозимы не были подъ страхомъ поступленія съ виновными по указамъ Нашимъ; равнымъ образомъ предостеречь, чтобъ и изъ-за границы не было отнюдь таковаго же вновь подвоза въ Губерніи вамъ ввѣренныя.

Полн. Собр. Зак. № 17231.

№ 12.—1794 г. Сентября 7.

Именный, данный Сенату.—Объ укомплектованіи Карабинерныхъ и Драгунскихъ полковъ изъ мѣщанъ и крестьянъ казенныхъ и помѣщичьихъ Изяславской и Брацлавской Губерній, а Егерскихъ корпусовъ изъ таковыхъ же Минской, Полоцкой и Могилевской; о срокѣ службы набираемымъ людямъ; о поступаніи во взысканіи рекрутскихъ денегъ съ купечества и Евреевъ по указу 3 Маія 783, и о наполненіи полковъ Лейбъ-военнаго ордена и Казанскаго Кирасирскихъ людьми изъ Карабинерныхъ и Драгунскихъ полковъ.

Для облегченія губерній, съ которыхъ собираются рекруты для наполненія сухопутныхъ и Морскихъ нашихъ силъ, и для установленія всевозможной соразмѣрности въ обязанностяхъ, относительно обороны Государства, признали Мы за благо предписать: *Первое*, полки Карабинерные: Московскій, Ингерманландскій, Рижскій, Рязанскій, Ямбургскій, Ростовскій, Нарвскій и Каргопольскій, такожъ Драгунскіе: Санктпетербургскій, Смоленскій, Кинбурнскій, Астраханскій, Псковскій, Владимирскій, Нижегородскій и Таганрогскій отнынѣ впредь обратить на укомплектованіе съ мѣщанъ и крестьянъ казенныхъ и помѣщичьихъ, Губерній Изяславской и Брацлавской. *Второе*, равнымъ образомъ Егерскіе корпусы: Бѣлорусскій, Екатеринославскій, Эстляндскій, Лифляндскій и Финляндскій комплектовать впредь изъ мѣщанъ и крестьянъ казенныхъ и помѣщичьихъ, Губерній: Минской, Полоцкой и Могилевской. *Третіе*, для наполненія означенныхъ войскъ, собрать на первое время по одному рекруту съ двухъ сотъ душъ, начавъ сей наборъ съ 15 Октября сего года, такимъ образомъ, чтобъ къ первому Генваря слѣдующаго 1795 года оный окончанъ быть могъ. Впредь же ежегодно собирать то только число, которое для

содержанія упомянутыхъ войскъ въ установленномъ комплектѣ востребуется. *Четвертое,* Губернскимъ Начальствамъ въ Изяславскомъ, Брацлавскомъ, Минскомъ, Полоцкомъ и Могилевскомъ Намѣстничествахъ, по сношенію съ Военнымъ Департаментомъ, опредѣлить кантоны для наполненія вышеименованныхъ конныхъ полковъ и Егерскихъ корпусовъ; и всѣ потребныя распоряженія учинить сообразно тѣмъ, кои наблюдаются въ укомплектованіи войскъ отъ Губерній Екатеринославской, Харьковской и трехъ Малороссійскихъ содержимыхъ. *Пятое,* срокъ службы набираемымъ въ Губерніяхъ Изяславской, Брацлавской, Минской, Полоцкой и Могилевской назначить двадцатилѣтній, по прошествіи котораго всякъ добропорядочно и безпорочно служившій имѣетъ быть уволенъ, и сходно съ желаніемъ его отпущенъ или на прежнее его жилище, или на поселеніе, или же гдѣ онъ на основаніи узаконеній изберетъ себѣ родъ жизни и упражненія; касательно же приличающихся въ побѣгахъ и иныхъ преступленіяхъ наблюдать установленное о прочихъ, подобно сему срочною службою обязанныхъ. *Шестое,* съ купечества въ сихъ Губерніяхъ во взысканіи за каждаго рекрута по 500 рублей деньгами, поступать по точной силѣ указа Нашего отъ 3 Маія 1783 года; а равномѣрно таковую же подать собирать и съ Евреевъ, пребывающихъ какъ въ тѣхъ Намѣстничествахъ, такъ и въ другихъ, гдѣ по указу Нашему отъ 23 Іюня сего года имъ жительство, торги и промыслы дозволены. *Седьмое,* что же принадлежитъ до полковъ Лейбъ военнаго ордена и Казанскаго Кирасирскихъ, оные въ уваженіе преимуществъ, сему роду войскъ присвоенныхъ, долженствуютъ уже наполняемы быть не прямо изъ рекрутъ, но изъ полковъ Карабинерныхъ и Драгунскихъ.

Полн. Собр. Зак. № 17249.

№ 13.—1794 г. Сентября 7.

Именный, данный Предсѣдательствующему Военной Коллегіи Графу Салтыкову.—Объ укомплектованіи флотовъ; о зачетѣ рекрутскихъ квитанцій и объ опредѣленіи плѣнныхъ и бывшихъ въ уничтоженныхъ Польскихъ полкахъ людей, во внутренніе полки и гарнизоны.

Графъ Николай Ивановичъ!

Давъ указъ Сенату Нашему о наборѣ рекрутъ по 5 съ 500 душъ, для укомплектованія Сухопутныхъ и морскихъ силъ Нашихъ, и о наполненіи разныхъ войскъ изъ Губерній: Изяславской, Брацлавской, Минской, Полоцкой и Могилевской, за нужное находимъ предписать вамъ: 1. Чтобъ для флотовъ Нашихъ Черноморскихъ и корабельнаго и гребнаго потребное количество рекрутъ, для приведенія ихъ въ настоящій комплектъ военнаго времени, опредѣлено было. 2. Флоты корабельный и галерный на Балтійскомъ морѣ укомплектовать по крайней мѣрѣ по мирному времени. Если же за наполненіемъ сухопутныхъ войскъ будутъ оставаться рекруты, то изъ оныхъ отдѣлить въ помянутые флоты, колико возможно. 3. По предъявленнымъ квитанціямъ о данныхъ рекрутахъ учинить надлежащее разсмотрѣніе и кому слѣдуетъ, зачетъ. 4. Плѣнныхъ, которые взяты въ Польшѣ, или въ продолженіи настоящаго тамо мятежа впредь взяты будутъ, опредѣлять во внутренніе гарнизоны и въ штатныя команды, равно какъ и бывшихъ въ войскахъ Польскихъ въ службѣ нашей находившихся, нынѣ же уничтоженныхъ, обращать также съ надлежащимъ разсмотрѣніемъ во внутренніе полки и гарнизоны. 5. Приложена у сего копія указа, отъ Насъ Сенату даннаго, о наборѣ рекрутъ изъ Губерній Изяславской, Брацлавской, Минской, Полоцкой и Могилевской, и о комплектованіи впредь изъ оныхъ Карабинерныхъ и Драгунскихъ

полковъ, такожъ Егерскихъ корпусовъ, въ томъ указѣ именованныхъ, по содержанію сего сдѣлать отъ Военной Коллегіи подлежащія распоряженія; буде же рекруты по нынѣшнему изъ помянутыхъ Губерній набору найдутся въ большемъ числѣ, нежели для наполненія войскъ, на нихъ положенныхъ, надобно, то изъ такихъ обратить въ другія войска по способности.

Полн. Собр. Зак. № 17250.

№ 14.—1794 г. Сентября. 23.

Именный, данный правящему должность Генералъ-Губернаторъ Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генералъ-Поручику Тутолмину.—О невыпускѣ лошадей изъ оныхъ губерній за границу.

Тимофей Ивановичъ. По представленію вашему относительно препорученной изъ Яссъ закупки знатными партіями лошадей въ Губерніи Брацлавской, одобряя предпринятыя Брацлавскимъ Губернаторомъ Генералъ-Маіоромъ Берхманомъ мѣры, чтобы до разрѣшенія за границу тѣхъ лошадей не выпускать, повелѣваемъ подобное запрещеніе распространить по настоящимъ обстоятельствамъ, впредь до указа Нашего, по всей границѣ ввѣренныхъ вамъ Губерній и наблюсти, дабы нигдѣ тамо пропуску лошадей быть не могло.

Полн. Собр. Зак. № 17254.

№ 15.—1794 г. Октября 30.

Именный, данный Лифляндскому, Естляндскому и Литовскому Генералъ-Губернатору Князю Рѣпнину.—О раздѣленіи Великаго Княжества Литовскаго на три части и о образѣ управленія оными.—Съ приложеніемъ Манифеста обнародованнаго Княземъ Рѣпнинымъ.

По освобожденіи всего Великаго Литовскаго Княжества съ прилеглостями отъ внутреннихъ онаго враговъ развратъ и мятежъ въ отечествѣ своемъ поселившихъ, и когда уже всѣ Княжества сего предѣлы побѣдоноснымъ Нашимъ воинствомъ объяты, Мы не яко побѣдительница иго на покоренныхъ оружіемъ народовъ налагающая, но яко Монархиня непоколебимому милосердію своему удовлетворяющая, даруемъ всѣмъ обитателямъ тоя земли милость и прощеніе и соизволяемъ, дабы возчувствовали они отраду по угнѣтеніяхъ, ими претерпѣнныхъ, и дабы порядокъ, спокойствіе и безопасность у нихъ водворились. Въ слѣдствіе сего, понеже всѣ они самопроизвольно и единодушно Высочайшей волѣ Нашей предаются, повелѣваемъ вамъ включаемый здѣсь утвержденный Нами отъ лица вашего Манифестъ приказать, по учиненіи оному точнаго на Польскій языкъ перевода, напечатать и чрезъ корпусныхъ Командировъ и прочихъ избранныхъ вами чиновъ во всѣхъ Литовскихъ предѣлахъ торжественно, единообразно и повсюду въ единое время обнародовать; и вмѣстѣ съ нимъ нижеслѣдующее постановленіе Наше во всей Литвѣ единообразно и вдругъ въ начальное приводить событіе. А для вящшаго по землѣ власти Нашей утвержденія всѣмъ жителямъ съ убѣдительнѣйшимъ увѣреніемъ внушать, что для прекращенія стоновъ ихъ до Нашего слуха достигшихъ, для счастія и собственнаго блага ихъ, равно какъ и для увѣренности предѣловъ Нашихъ и войскъ Россійскихъ, въ Литвѣ расположенныхъ, Всемилостивѣйше снисходимъ Мы на пріятіе отъ всѣхъ обитающихъ въ Литвѣ состояній, присяги какъ въ непарушимой къ Нашему Престолу вѣрности, такъ въ безмолвномъ повиновеніи постановляемой отъ Насъ, надъ ними власти; и оставляя каждаго, таковую присягу учинившаго, не токмо въ свободномъ вѣры его исповѣданіи, чѣмъ всѣ обитающія въ Державѣ Нашей иновѣрныя Намъ племена въ самыхъ нѣдрахъ Столицъ Нашихъ пользуются, но

при всей онаго собственности и преимуществахъ, каковыя кому по правамъ Польской Республики принадлежатъ, подвизаемся человѣколюбіемъ Нашимъ ко основанію въ несчастной сей землѣ благоустройства и къ предупрежденію всего того, что можетъ разторгнуть во оной порядокъ, тишину и безопасность, истинное благо жителей составляющія, кои имъ Нашимъ Императорскимъ словомъ обѣщеваемъ. А понеже къ совершенію сего нѣтъ иныхъ путей, какъ присовокупленія ихъ подъ то самое могущество, кое оружіемъ своимъ страну ихъ, единственно для истребленія въ оной мятежа и пепстовствъ, покорило, и кое бы блюдя потомъ ихъ же собственное благо, оберегало невинныхъ, миролюбивыхъ и законопослушныхъ; а напротивъ дерзкихъ, непокорныхъ и злыхъ, всегда для частной выгоды на разрушеніе общаго спокойствія и увѣренности возстать пропскивающихъ обуздывая, и строгостію законовъ смиряя, довело бы наконецъ всѣхъ ихъ ко вкушенію благоденствія. По сему и ради утвержденія надлежащаго порядка почли Мы за полезное предписать вамъ:

Раздѣленіе Великаго Княжества Литовскаго на три части, коихъ первенствующія мѣста суть въ Вильнѣ, въ Гроднѣ и Ковнѣ или Кейданахъ. Учрежденіе въ сихъ трехъ частяхъ исполнительной власти, коей блюдители суть корпусные войскъ начальники; они должны по веденіи корпусовъ своихъ въ зимовыя квартиры и по принятіи въ вѣдомство свое ихъ частей, повѣтовъ и округъ истребовать Коммиссаровъ, которыхъ употребляютъ для расположенія и выполненія рода съ земли нарядовъ.

I. Раздѣлить Княжество Литовское на три части и назначить средоточіе сихъ частей въ Вильнѣ, въ Гроднѣ и Ковнѣ или Кейданахъ по удобности, приписавъ къ Гроднѣ, на примѣръ остатки Новогрудскаго, Брестъ-Литовскаго и часть Троцкаго воеводствъ, къ Ковнѣ все Жмудское Княжество и часть Троцкаго Воеводства, а къ Вильнѣ Виленское Воеводство, и потомъ учредить во всѣхъ сихъ трехъ областяхъ исполнительную власть подъ главнымъ вашимъ руководствомъ дѣйствовать имѣющую, блюстителями коей да будутъ корпусные войскъ Нашихъ начальники, сообразно чему разположите войска имъ порученныя въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ должны они соединять власть воинскую со властію исполнительною по части Правленія, и предпишите имъ, чтобъ введя свои корпусы въ зимовыя квартиры, приняли они въ свое вѣдомство и защиту всѣ, составляющіе земскія ихъ части, повѣты или округи и препоруча каждую округу или повѣтъ въ особливое попеченіе Бригаднаго или старшаго изъ тѣхъ полковыхъ баталіонныхъ Командировъ, коихъ командами та округа занята будетъ, изтребовали бы отъ Дворянскаго, городскихъ и сельскихъ обществъ Коммисаровъ, имѣя опыхъ при генеральныхъ квартирахъ, употребляли при расположеніи и выполненіи всякаго рода нарядовъ съ земли, доколѣ опредѣлятся отъ васъ въ города Городничіе, а въ округи Капитанъ-Исправники, о которыхъ ниже сего упомянуто будетъ.

Предоставляется Генералу Князю Рыпнину снабдить корпусныхъ начальниковъ или блюстителей исполнительной власти подробными наставленіями.

II. Какъ долгъ и мощь исполнительной власти состоять долженствуетъ въ скоромъ и точномъ выполненіи всѣхъ издаваемыхъ отъ законодательной и произтекающихъ отъ оной властей повелѣній, въ сохраненіи по землѣ тишины и порядка и во всѣхъ до благочинія относящихся статьяхъ, слѣдственно и нѣтъ Намъ нужды далѣе по сему обстоятельству распространяться, а предоставляемъ вамъ снабдить блюстителей сей власти подробными наставленіями, соотвѣтственно мѣстному надобностей и случаевъ соображенію.

Опредѣленіе Князя Рыпнина Литовскимъ Генералъ-Губернаторомъ; учрежденіе въ Гроднѣ Верховнаго Правленія подъ

го председательствомъ, состоящаго изъ 4 отдѣленій: назначеніе начальниковъ сихъ отдѣленій; избраніе къ каждому отдѣленію Экспедиторовъ.

III. Положа симъ способомъ первое ко благоденствію Литовскихъ обитателей основаніе, простираемъ Мы заботливость Нашу касательно внутренняго ихъ управленія и ихъ между собою суда и расправы, и для вящшаго спокойствія ихъ утвержденія признаемъ за благо, чтобы воспріявъ званіе Генералъ-Губернатора Литовскаго Княжества, учредили подъ предводительствомъ вашимъ въ Гроднѣ, яко мѣстѣ впредь главною вашею квартирою быть долженствующимъ, Верховное Правленіе, соединя въ оной четыре отдѣленія, а именно: Казенное, Уголовное, Гражданское и Экономическое или домоводства; начальниками же сихъ отдѣленій и вмѣстѣ Членами Правленія назначаются отъ Насъ къ назначеннымъ казеннымъ дѣламъ Полковникъ Иванъ Фризель, къ уголовнымъ Бригадиръ Иванъ Русановъ, къ гражданскимъ Надворный Совѣтникъ Николай Волковъ, къ экономіи или домоводству Премiеръ-Маіоръ Литкъ. Сіи Члены Правленія, или Начальники отдѣленій, мѣстами и окладами имѣютъ равняться: Казеннаго съ Нашими въ Губерніяхъ Вице-Губернаторами; Уголовнаго и Гражданскаго съ Предсѣдателями Палатъ; Экономическаго съ Директорами Экономіи. Въ помощь имъ для обработыванія дѣлъ по отдѣленіямъ на первой случай прикажите вы избрать къ каждому отдѣленію, въ званіи Экспедиторовъ, изъ всѣхъ трехъ Литовскаго Княжества частей, отъ всякой по одному Дворянину свѣдущему 1) о положеніи округъ и селеній своей части и о числѣ въ оной земли и людей; 2) о правахъ и преимуществахъ каждаго состоянія; 3) о званіи, порядкѣ и времени всякихъ сборовъ и о всемъ до казенной части принадлежащемъ; 4) о законахъ своей земли и образѣ судопроизводства; 5) о домостроительствѣ. И какъ единственною сихъ Экспедиторовъ обязанностью будетъ обработываніе дѣлъ по отдѣленіямъ, то неминуемо слѣдуетъ, чтобъ не по поверхности были они извѣстны о всемъ касательно того отдѣленія, къ которому изберутся. Онымъ Экспедиторамъ жалованье полагается противъ Совѣтниковъ Палатъ.

О преимуществѣ Правленія. Въ ономъ присутствуютъ кромѣ Председательствующаго Начальники четырехъ отдѣленій. Каждое отдѣленіе имѣетъ свой особливый журналъ и собираетъ потребныя по его части свѣденія. Экспедиторы въ Правленіи не присутствуютъ.

IV. За тѣмъ приступаемъ Мы къ объясненію существа сего Верхняго Правленія вообще: 1) Опое Правленіе, яко мѣсто Губернскимъ Правленіямъ и Палатамъ соравное, власть и право оныхъ въ себѣ соединяетъ. 2) Въ Правленіи, не касаясь вашего предсѣдательства, присутствуютъ всѣ 4-хъ отдѣленій Начальники, кои не только по своимъ отдѣленіямъ занимаются, но подъ надзираніемъ вашимъ вступающія въ Верховное Правленіе, яко въ Губернское, дѣла отправляютъ на основаніи Нашихъ о Губерніяхъ постановленій. 3) Каждое сего Правленія отдѣленіе имѣютъ свой особливый журналъ, и само собою собираетъ потребныя по его части справки и свѣдѣнія. 4) Экспедиторы не имѣютъ голосовъ въ Правленіи и въ присутствіе онаго не входятъ, но пребываютъ всегда при своихъ отдѣленіяхъ.

Начертаніе должности Правленія по отдѣленіямъ. Казенное отдѣленіе содержитъ въ вѣдомствѣ своемъ всѣ коронныя и инаго званія имѣнія въ казну принадлежащія, съ коихъ собираетъ подати и прочія доходы по прежнему Республики Польской положенію. Вся казна и чины къ собиранію и храненію оныя опредѣленныя зависятъ отъ казеннаго отдѣленія. Оное руководствуется изданными о Казенныхъ Палатахъ постановленіями.

V. Объясня вамъ основаніе сего

Верховнаго Правленія начертаваемъ должности онаго по отдѣленіямъ. Казенное ея отдѣленіе содержитъ въ непосредственномъ своемъ вѣдомствѣ: 1) имѣнія коронныя и Королевскія экономическія, такъ называемыя столовыя и инаго званія праздными оставшіяся и состоящія у кого либо въ пожизненномъ владѣніи, или по указу на чины съ платежемъ какой либо въ казну подати, или безъ платежа, и словомъ всякую Рсспубликѣ и Королю въ Литвѣ принадлежность. 2) Имѣнія умершихъ и отсутственныхъ изъ Литвы духовныхъ всякаго званія особъ, также монастырей внѣ Литвы находящихся и вотчины мятежниками покинутыя, съ коихъ всѣхъ, кромѣ состоящихъ въ пожизненномъ владѣніи или по урядамъ на чины, безъ платежа податей, собирать въ казну Нашу оброчныя подати и прочіе доходы, каковые въ существованіи Литвы подъ Польскимъ правленіемъ до послѣдняго въ Польшѣ возмущенія собирались. Равно обязано сіе отдѣленіе заниматься выручкою вообще со всей земли окладныхъ податей и прочихъ доходовъ, не исключая Таможенныхъ и всѣхъ иныхъ сборовъ, какого бы званія ни были, кои подъ правленіемъ Польской республики въ казну оной платились. Казенное отдѣленіе имѣя въ вѣденіи своемъ, какъ выше сказано, всю коронную и Королевскую въ Литвѣ принадлежность, приметъ также въ попеченіе свое домы и иныя строенія коронныя, Королевскія, умершимъ и отлучнымъ изъ Литвы духовнымъ особамъ, монастырямъ внѣ границы находящимся и мятежникамъ принадлежавшія. Вся Наша въ Литовскомъ Княжествѣ казна и чины, кои къ собиранію и храненію оной вами опредѣлены будутъ, зависитъ отъ Казеннаго отдѣленія, и оное во всемъ по своей части долженствуетъ руководствоваться Нашими о Казенныхъ Палатахъ постановленіями, подлежа, какъ и тѣ Палаты, отчету въ суммахъ и выполненіи требованій и повелѣній начальствъ Нами надъ тѣми Палатами учрежденныхъ. Къ споспѣшествованію въ исполненіи всего на казенное отдѣленіе Нами возлагаемаго, не преминете вы по открытіи Правленія преподать оному способовъ къ собранію всѣхъ нужныхъ ему по его свойству, а паче по Казенному отдѣленію, свѣдѣній и къ безостановочной всегда въ свое время всякихъ доходовъ выручкѣ; въ чемъ пособіе исполнительной власти съ пользою употреблено быть можетъ.

Оставляются въ округахъ Земскіе и Гражданскіе суды, а въ городахъ Ратуши или Магистраты подъ повелѣніемъ Литовскаго Трибунала. Установленіе теченія уголовныхъ дѣлъ и апелляціоннаго гражданскихъ переноса. Гражданскія и уголовныя дѣла рѣшатся въ Правленіи по большинству голосовъ. Въ случаѣ же равнаго голосовъ раздѣленія дѣло возносится на заключеніе къ предсѣдательствующему. По вершеніи въ Правленіи дѣла, оное Правленіе поступаетъ по силѣ наставленій Палатъ Уголовной и Гражданской.

VI. Даруя обитателямъ Литовскимъ полную свободу производить судъ и расправу свою, именемъ и властію Нашею на древнихъ ихъ правахъ и Судьями изъ ихъ же собратій избранными, кои прежде пагубнаго въ Польшѣ волненія въ судахъ ихъ засѣдали, или нынѣ отъ Воеводствъ и округъ въ званіе сіе по ихъ обрядамъ удостоены будутъ, оставляемъ Мы для того въ округахъ Земскіе и Градскіе суды, а въ городахъ Ратуши или Магистраты подъ повелѣніемъ Литовскаго Трибунала состоять имѣющіе, и позволяя онымъ давать именемъ и властію Нашею судъ и расправу порядкомъ до конституціи 3 маія въ Польской Республикѣ существовавшимъ; предписывасмъ вамъ установить, соотвѣтственно Нашимъ о губерніяхъ узаконеніямъ, какъ теченіе уголовныхъ дѣлъ, такъ апелляціонный гражданскихъ перепосъ изъ Земскихъ и Гражданскихъ Судовъ и Магистратовъ въ Трибуналъ, яко въ Верхній

Земскій Судъ, куда и Прокуроръ опредѣленъ будетъ, а изъ онаго въ Верховное Правленіе, въ коемъ разсмотрѣніе и рѣшеніе уголовныхъ и гражданскихъ дѣлъ производить долженствуетъ слѣдующимъ образомъ: 1) Начальники Уголовнаго и Гражданскаго отдѣленій получа всякое дѣло приготовляютъ оное въ своихъ отдѣленіяхъ къ слушанію, и по учиненіи всему дѣлу точнаго на Россійскій языкъ перевода вносятъ въ присутствіе Правленія, гдѣ всѣ Начальники отдѣленій то внесенное дѣло выслушиваютъ и рѣшаютъ по большинству голосовъ, которые одинъ передъ другимъ перевѣса не имѣютъ, ради сего въ случаѣ равнаго голосовъ раздѣленія, дѣло и мнѣніе судящихъ, представляется на ваше разсмотрѣніе и заключеніе. 2) По вершеніи дѣла, какъ уголовнаго, такъ и гражданскаго, Правленіе поступаетъ по точной силѣ постановленій Нашихъ о уголовныхъ и Гражданскихъ Палатахъ и о Палатахъ вообще; но дабы тяжущіеся рѣшеніями Правленія недовольные, по незнанію тѣхъ постановленій, не пропустили срока къ переносу дѣлъ своихъ въ Нашъ Сенатъ, надлежитъ вамъ принять мѣры, чтобъ вразумляемы они были о порядкѣ переноса при самомъ вступленіи дѣлъ ихъ въ Гражданское отдѣленіе.

О пресѣченіи всякихъ злоупотребленій. О истребленіи пытокъ и смертныхъ казней. О представленіи приговоровъ Уголовнаго отдѣленія на разсмотрѣніе предсѣдательствующаго. Дѣла въ преступленіи должностей вершить на основаніи Нашихъ законовъ.

VII. Прилежнѣйшему вашему поручается бдѣнію, дабы со времени открытія въ Литвѣ установляемой отъ Насъ исполнительной и гражданской власти, пресѣчены были по землѣ всякія злоупотребленія, несправедливости, угнѣтенія разбой и смертоубійства, и также истязанія по дѣламъ уголовнымъ; и Мы желаемъ, чтобъ Верховное Правленіе облегчало жребій преступника, благостію законоположеній Россіи отъ Насъ данныхъ, изтребя во всей Литвѣ пытки и смертную казнь, яко неизвѣстныя у народовъ Скипетромъ Нашимъ управляемыхъ и Нами вовсе изпроверженныхъ. За всѣмъ симъ Правленіе каждый уголовный приговоръ на ваше одобреніе представить имѣетъ. Что же принадлежитъ до дѣлъ въ преступленіи должностей людьми въ гражданской службѣ состоящими, оныя производить и вершить на точномъ основаніи Нашихъ законовъ.

Изъясненіе должности Начальника домоводственной части. Отдѣленіе отъ управленія имѣніями и отъ всякихъ мѣстъ людей бывшихъ при оныхъ во время возмущенія.

VIII. Устроивъ таковымъ образомъ три отдѣленія Верховнаго Правленія, останется вамъ наставить домоводственной части Начальника, дабы оный принявъ въ свой хозяйственный присмотръ всѣ зависящія со стороны доходовъ отъ Казеннаго отдѣленія, коронныя, Королевскія, экономическія, столовыя и прочія имѣнія праздными оставшіяся, о коихъ въ 5 статьѣ сего указа подробнѣе изъяснено, и сверхъ того какіе есть въ Литвѣ, коронные, Королевскіе, умершаго и отсутственнаго духовенства, монастырямъ внѣ Литвы находящимся принадлежащія и оставленныя отъ мятежниковъ заводы, фабрики, экономіи и принадлежащія къ нимъ угодья, расположился ко введенію во оныхъ хозяйственнаго порядка, производя съ вашимъ позволеніемъ и преподанными ему способами въ дѣйство все то, что для казны полезнымъ найдется; между тѣмъ понеже усмиренное Нами въ Литовскихъ областяхъ возмущеніе начало свое воспріяло въ Самогиціи въ Шавельскихъ королевскихъ имѣніяхъ, возникая и распространяясь по всей Литвѣ отъ людей, тѣми имѣніями управлявшихъ; слѣдственно благоразуміе требуетъ, по учиненіи должнаго въ подобномъ случаѣ изысканія, оныхъ, яко

подозрительныхъ, отъ управленія казенными всякаго рода имѣніями, какъ и отъ всѣхъ прочихъ по землѣ мѣстъ, отдалить, поруча имѣніе таковымъ, кои къ сохраненію пользъ Нашихъ не сомнительными окажутся. Также и относительно оставшихъ послѣ умершихъ и отлучныхъ изъ Литвы бунтовщиковъ имѣній, которыя состоятъ подъ управленіемъ людей отъ тѣхъ бунтовщиковъ довѣренныхъ, надлежитъ принять подобныя вышеписанному мѣры, ибо управители, содержащіе имѣнія мятежниковъ по довѣренности отъ нихъ, или хотя бы и за нѣкоторую плату, суть Нашей сторонѣ подозрительны въ разсужденіи бывшихъ, а можетъ быть и настоящихъ съ сими врагами общества связей, единомыслія, или же и самаго сношенія, кои весьма опасны въ странѣ, едва отъ волнованія утѣшившейся.

Предоставленіе Предсѣдательствующему власти опредѣлять къ мѣстамъ.

IX. Для наполненія по землѣ мѣстъ даемъ вамъ власть опредѣлять въ города Городничихъ, коихъ, сообразно Нашимъ о Губерніяхъ Учрежденіямъ, положите въ 8 классѣ за урядъ, буде выше чиновъ не имѣютъ, а въ округи Капитанъ-Исправниковъ, также Секретарей, Казначеевъ, канцелярскихъ и инаго званія служителей, истребовавъ оныхъ отъ Нашего Генералъ-Прокурора или употребляя собственно вами избираемыхъ, не исключая изъ числа сихъ природныхъ Литовскихъ жителей, въ комъ приверженность къ Нашимъ пользамъ окажется. При чемъ вручаемъ вамъ право производить въ чины, включительно до Титулярныхъ Совѣтниковъ, донося о произведенныхъ Нашему Сенату. Что же слѣдуетъ до числа Секретарей, Казначеевъ и прочихъ служителей къ опредѣленію нужныхъ, сіе предоставляемъ по надобностяхъ вашему усмотрѣнію, доколѣ не воспослѣдуетъ отъ Насъ дальнѣйшихъ по сему обстоятельству предписаній.

О производствѣ жалованья опредѣленнымъ къ мѣстамъ изъ собираемыхъ съ земли доходовъ.

X. Жалованья, какъ Городничимъ, такъ и прочимъ вышеизъясненнымъ чинамъ, Исправникамъ, Секретарямъ, Казначеямъ и нижнимъ служителямъ, положить имѣете сообразно производимому въ Нашихъ Губерніяхъ и по вашему разсужденію, и на сіе, равно на удовольствіе Членовъ Верховнаго Правленія и Экспедиторовъ, также и на канцелярскіе расходы, употреблять сумму изъ собираемыхъ съ земли доходовъ.

О собраніи свѣденій о доходахъ всякаго званія, и о присылкѣ оныхъ вѣдомостей по даннымъ формамъ; также о доставленіи свѣденія о имѣніяхъ, въ казенное вѣдомство вступившихъ.

XI. По совершенномъ учрежденіи Верховнаго Литовскаго Правленія, обратите попеченіе онаго на собраніе свѣдѣній о доходахъ всякаго званія, и согласно со включаемою здѣсь формою, доставьте къ Намъ объ оныхъ вѣдомости, упомянувъ о винной, соляной и табачной продажѣ. Также извѣстите Насъ, сколько какихъ имѣній въ казенное вѣдомство вступитъ, и что по части экономической производить будетъ; послѣ чего имѣете прислать къ Намъ мѣсячныя вѣдомости, токмо о доходахъ.

О принятіи присяги отъ наличныхъ и усердныхъ, а пріѣзжающихъ изъ Польши Дворянъ къ имѣніямъ не допускать, предписывается открыть и удалить отъ всѣхъ дѣлъ людей, революціоннымъ Сеймомъ опредѣленныхъ; обратить вниманіе на воспитаніе юношества и въ особливости на Виленскую Академію и школы Піаристовъ. Учреждается Цензура для разсматриванія печатаемыхъ книгъ и другихъ сочиненій, безъ одобренія которой ничего печатать не позволять.

XII. Оканчивая на сей разъ Наши о составленіи Земскаго въ Литвѣ Правленія предначертанія, обращаемъ вниманіе Наше на всѣ случаи, Нашего разрѣшенія требующіе, а васъ въ недоумѣніе по-

ставить удобные: и какъ для принятія отъ Литовскихъ обитателей присяги срока Мы не положили, а повелѣли произвесть обнародованіе Манифеста повсюду въ единое время, то за надобное находимъ наставить васъ, что пріемлемъ присягу токмо отъ наличныхъ и усердныхъ, а отнынѣ отсутственныхъ отъ тѣхъ токмо, въ вѣрности коихъ есть благонадежность, и кои не подлежатъ никакому сомнѣнію, что соучаствовали въ мятежахъ; буде же найдутся неблагомыслепные, приступить къ оной невозжелающіе, съ таковыми поступать, какъ обстоятельства востребуютъ, а имѣнія ихъ пріобщать къ казеннымъ.

Равно пріѣзжающихъ изъ Польши Дворянъ, хотя бы природныхъ Литовскихъ, ко владѣнію ихъ имѣніями отнюдь не допускать, но чиня объ нихъ строгія изысканія, поступать съ ними по усмотрѣнію, паче же всѣ мѣры употреблять, дабы духъ безначалія и раздора въ успокоенные Литовскіе предѣлы проникнуть не могъ; ради сего разсудили Мы за благо означить здѣсь, для вашего замѣчанія, нѣкоторыя черты къ неотложному исполненію слѣдующія: 1) всѣ преждепостановленныя отъ Революціоннаго Сейма къ исправленію разныхъ въ Литовскомъ Княжествѣ должностей, и употребленные тѣмъ Сеймомъ ко введенію формы правленія, Конституціею 3 Маія основанной, люди, яко сомнѣнію подверженные, должествуютъ быть открыты, и не только отъ всякихъ по землѣ мѣстъ и исправленія отдалены, но содержимы въ недовѣренности и надзираніи. 2) Воспитаніе юношества, по важности своей, да обратитъ на себя вниманіе Нашихъ властей, дабы впредь основывалось оное на повиновеніи Божіему и Гражданскимъ законамъ; и какъ извѣстно, что Виленская Академія, а паче школы Піаристовъ, неистовыми, богопротивными и для всего рода человѣческаго пагубными вліяніями Литовское юношество заражали, то съ глубочайшею прозорливостію надлежитъ испытать сіи вредныя училища, и проистекающее отъ нихъ зло въ самомъ его источникѣ изыскать и искоренить; къ чему всякія старанія и способы употреблять имѣете. 3) Своевольное и повсемѣстное въ Литвѣ печатаніе книгъ, яко зло, многими и очевидными опытами дознанное, повсюду благоправіе жителей и ихъ спокойствіе разрушающее, долженствуетъ привлечь на себя особливое ваше воззрѣніе, и Мы за лучшее изобрѣтаемъ, чтобъ всѣ разсѣянныя по Литвѣ Типографіи отысканы и собраны были въ то мѣсто, гдѣ главное Наше правленіе состоитъ, и чтобъ для всѣхъ въ Литвѣ на всякомъ языкѣ издаваемыхъ книгъ, мелкихъ сочиненій и публичныхъ вѣдомостей учреждена была Ценсура, безъ одобренія коей и безъ позволенія Главнаго Начальства, ничего не печатать и въ народъ издавать не надлежитъ, а слѣдуетъ непремѣнно истребить во всей Литвѣ всѣ напечатанныя во время бунта возмутительные акты и прочія всякаго названія сочиненія и листы.

Найденный хлѣбъ, принадлежащій въ казну, предписывается располагать въ помощь неимущимъ жителямъ, а остающійся обратить на продовольствіе войскъ. Приверженныхъ къ Россіи, коихъ имѣнія мятежниками секвестрованы, ввести во владѣніе ихъ принадлежности. Принятіе присяги отъ поселенныхъ въ Литовскихъ Областяхъ Татарскаго племени войскъ, съ утвержденіемъ ихъ въ свободномъ богослуженіи и во владѣніи всѣмъ, имъ принадлежащимъ.

XIII. Таковыя старанія, предпріемлемыя Нами о приведеніи Литовскихъ Областей въ безопасность, и самыя бѣдствія, въ оныхъ до сего свирѣпствовавшія, суть вѣрнымъ у Насъ за всѣхъ благомыслсиныхъ сихъ Областей обитателей ручательствомъ, что съ полною увѣренностію предадутъ они жребій свой той рукѣ, которая, отвратя отъ нихъ скорбь и раны, простираетъ на всѣ ихъ предѣлы покровъ безопасности. Уваженіе сего и убѣдительнѣйшій благости Нашей при-

мѣръ, зримый ими въ ихъ собраніяхъ, благословляющихъ подъ Нашимъ Скипетромъ долю свою, тогда, когда вся Польша отъ собственныхъ изверговъ кровію обагряется, удобны подвигнуть сердца ихъ въ вѣчной къ Престолу Нашему приверженности, тѣмъ вящше, что введеніе вами въ ихъ землю добраго порядка и безпристрастнаго правосудія, снисходительное ваше съ благомысленными и законопослушными обхожденіе и человѣколюбивое о бѣдныхъ радѣніе, ознаменуютъ на самомъ дѣлѣ истинную цѣль Нашихъ противу ихъ намѣреній. Къ поспѣшному сего достиженію надлежитъ: 1) какъ по открытіи во всѣхъ Литовскихъ Областяхъ Нашего правленія, долгомъ верховнаго правленія есть собраніе всѣхъ свѣденій, до соединенныхъ въ ней отдѣленій относительныхъ, и освидѣтельствованіе чрезъ кого слѣдуетъ всей казенной принадлежности: то, буде найдется въ имѣніяхъ казеннаго вѣдомства экономическій хлѣбъ, или хотя не въ сихъ имѣніяхъ, но Коронѣ, Королю, умершимъ и отсутственнымъ духовнымъ особамъ, монастырямъ внѣ Литвы находящимся, или мятежникамъ принадлежавшій, оный непремѣнно въ казну Нашу слѣдуетъ, и вы, по приведеніи всего въ извѣстность, располагайте имъ въ помощь неимущимъ жителямъ, кои чрезъ понесенныя отъ мятежа разоренія, доведены до крайности въ пропитаніи; предохраненіе сихъ бѣдныхъ людей отъ голода привлечетъ къ Намъ сердца всѣхъ обитателей, буде пріобщится къ тому видимое ими, ваше о благосостояніи ихъ радѣніе. Остающійся же за тѣмъ хлѣбъ обратить на продовольствіе войскъ Нашихъ, ведя надлежащій расчетъ съ Главною Провіантскою Канцеляріею, чѣмъ денежныя издержки замѣнятся. 2) Всѣхъ невинно за приверженность къ Россіи пострадавшихъ и имуществъ своихъ по секвестрамъ мятежниковъ лишенныхъ, по изысканіи истины о томъ, ввести во владѣніе всей ихъ принадлежности безъ отлагательства; но для сохраненія при всякомъ случаѣ порядка, и дабы жители всю цѣну онаго познали, всякому запретить, чтобъ захваченнаго у него не дерзалъ возвращать самопроизвольно и самовластно, но имѣлъ бы прибѣжище ко власти, отъ Насъ постановляемой, коея обязанностію да будетъ, доставлять каждому законную защиту неукоснительно. Доколѣ же надлежащія до того мѣста откроются и въ свое дѣйствіе вступятъ, просители не могутъ быть обвиняемы въ просрочкѣ. 3) Съ благовременнымъ прохожденіемъ всѣхъ частей возлагаемаго на васъ служенія не оставьте вы безъ замѣчанія поселенныхъ въ Литовскихъ Областяхъ Татарскаго племени войскъ, яко происходящихъ отъ народа храбраго и прямодушнаго, а чрезъ то Наше Высочайшее объ нихъ попеченіе привлекающихъ: понеже чаемъ въ нихъ обрѣсти отрасли тѣхъ добрыхъ качествъ, коими народъ Татарскій Намъ извѣстенъ: для сего поручаемъ вамъ, приявъ отъ нихъ вмѣстѣ съ прочими Литовскими жителями на вѣрность Намъ присягу, утвердить ихъ въ ихъ собственности и преимуществахъ, и все ихъ общество Нашимъ священнымъ словомъ обнадежить, что не только оставляемъ ихъ въ свободѣ отправлять свое богослуженіе и при всемъ томъ, что въ Литвѣ они имѣютъ, по желаемъ, обезпеча ихъ состояніе, паче оное осчастливить; и на сей конецъ ожидаемъ отъ васъ представленія, что по извѣданіи настоящаго ихъ положенія, найдете способнымъ къ усугубленію ихъ выгодъ и имъ наиболѣе нужныхъ. Въ заключеніе сего остается Намъ сказать, что всегдашняя ваша осторожность и благоразуміе побудили Насъ соединить въ особѣ вашей всѣ въ Литовскомъ Княжествѣ власти; а какъ чрезъ сіе преподаются вамъ всѣ возможные способы и средства къ легчайшему Высочайшихъ Нашихъ повелѣній исполненію, то и надѣемся, что учините сіе къ совершенной Нашей благоугодности, и что неослабное будете имѣть око на всѣхъ

вамъ подчиненныхъ, дабы каждый и всѣ въ отправленіи дѣлъ своихъ нелѣностно обращались. Между тѣмъ будемъ Мы ожидать донесеній вашихъ о всемъ томъ, что по открывающимся обстоятельствамъ и по теченію дѣлъ къ благоустройству Литовскихъ Областей и къ усугубленію пользы ихъ и Нашихъ выгодъ поспѣшествовать можетъ, что все и каждый подвигъ вашего къ службѣ Нашей усердія примемъ Мы съ особливымъ благоволеніемъ, равно не оставимъ милостію Нашею частныхъ и иныхъ Начальниковъ воинскихъ и гражданскихъ, воздавая имъ каждому по мѣрѣ заслугъ, намъ оказанныхъ.

МАНИФЕСТЪ.

Ея Императорскаго Величества, Самодержицы Всероссійской Генералъ-Аншефъ, Главнокомандующій войсками, объявшими Великое Княжество Литовское, Сенаторъ, Лифляндскій, Эстляндскій и Литовскій Генералъ-Губернаторъ, Ея Величества Генералъ-Адъютантъ, полковъ Лейбъ-Гвардіи Измайловскаго Подполковникъ, Таврическаго Гренадерскаго Шефъ, и орденовъ Россійскихъ: Св. Апостола Андрея Первозваннаго, Александра Невскаго, воснаго Св. Великомученника и побѣдоносца Георгія и Св. Равноапостольнаго Князя Владиміра первыхъ степеней, Королевскаго Польскаго Бѣлаго Орла и Великокняжескаго Голстинскаго Св. Анны кавалеръ, Князь Николай Рѣпнинъ, объявляю симъ всякаго званія духовнымъ, военнымъ и гражданскимъ чинамъ, Благородному Рыцарскому стану, и всѣмъ вообще обывателямъ Великаго Княжества Литовскаго.

Непобѣдимыя силы Ея Величества Императрицы Всероссійской, предводительству Моему Высочайше порученныя, поразивъ и истребивъ повсюду внутреннихъ враговъ Великаго Княжества Литовскаго, священное покровительство Ея успокоило отъ ужаса и смятенія въ землѣ сей, гдѣ духъ буйства превозмогалъ надъ всѣми уваженіями, гдѣ измѣнники Отечества, похитивъ преимущества власти испровергли связь законовъ гражданскихъ и политическихъ, проливали съ безчеловѣчною жестокостію кровь соотчичей, истощавали стяжанія ихъ и принуждали благомыслящихъ, Богобоязливыхъ, въ соучастіе съ собою угрозами, гоненіями, а для понужденія примѣрами жестокости и даже самыми лютыми и законопреступными казнями.

Коварство сихъ изверговъ, дерзнувшихъ возстать на безопаспость и спокойствіе отечества своего; посягнуть на всѣ неистовства сіи и поднять оружіе противъ войскъ Россійскихъ, въ противность всѣхъ законовъ и всѣхъ правъ народныхъ, принудили Всемилостивѣйшую Государыню мою, противу воли Ея, исторгнуть мечь на огражденіе предѣловъ Имперіи Своей и на истребленіе мятежа въ прикосновенныхъ къ оной областяхъ. Труды, усилія и подвиги храбраго воинства Ея достигли сей цѣли! Уже подъ защитою побѣдоносныхъ войскъ необуриваетъ васъ то ужасное смятеніе, коего всякій часъ ознаменованъ былъ въ несчастной землѣ вашей новыми народа отягощеніями, своевольствами и неустройствами, коихъ обычайными слѣдствіями были разорепія, насилія и убійства. Собственность ваша была пищею наглости и хищенія; всеобщій развратъ господствовалъ надъ всѣми состояніями, и порядокъ политическаго состава былъ вовсе расторгнутъ. Прекративъ съ помощію Божіею пагубное зло сіе, имѣю я точное Высочайшее повелѣніе, для утвержденія порядка, повиновенія учреждаемой законной власти и обезпеченности какъ внутренняго спокойствія, личной и имущественной безопасности, такъ и строгаго и безпрестрастнаго правосудія, и тѣмъ самымъ водворяя здѣсь спокойствіе и ограждая увѣренность предѣловъ Имперіи Россійской и надежность, что не возникнутъ болѣе бунты въ предѣлахъ объятыхъ Областей побѣдоноснымъ оружіемъ моей Всемилостивѣйшей

Государыни, употребить всѣ способы доставить и воинству Ея безопасность, увѣренность и спокойствіе въ занимаемыхъ ими зимовыхъ квартирахъ; а притомъ, яко учрежденный по волѣ Ея Императорскаго Величества Главнымъ Начальникомъ войскъ и Генералъ-Губернаторомъ Великаго Княжества Литовскаго, объявить собственность Ея Величества священнымъ именемъ и словомъ:

1) Всѣмъ обывателямъ Великаго Княжества Литовскаго, оставившимъ оружіе и возвратившимся въ домы свои, дарует ся Высочайшая милость и прощеніе, соизволяя, чтобы возчувствовавъ отраду по угнетеніи ихъ ими претерпѣнныхъ, водворились между ними порядокъ, спокойствіе и безопасность какъ личная, такъ и имущественная, къ чему не оставлю я употребить всѣхъ способовъ, мнѣ Высочайше порученныхъ.

2) Всѣ они торжественно обнадеживаются, что Всемилостивѣйшая Государыня изволитъ не токмо всѣхъ подтверждать при совершенной и ничѣмъ неограниченной свободѣ въ публичномъ отправленіи ихъ вѣръ, но и при законномъ каждаго владѣніи и имуществѣ и безопасности лицъ, подъ защитою и охраненіемъ побѣдоносныхъ Россійскихъ Императорскихъ войскъ; а посему да пребудетъ каждый при полной свободѣ на основаніи древнихъ сего Княжества Коронныхъ правъ, и при законномъ каждаго владѣніи и имуществѣ.

3) Не для пріобрѣтенія силъ или богатствъ ихъ, коихъ не имѣютъ, ибо войски ихъ междоусобіями разрушены или сокрушены и истреблены въ битвахъ, а имущества расхищены, но для сокращенія бѣдствій страждущаго человѣчества и стоновъ ихъ, достигшихъ слуха человѣколюбивѣйшей и Благочестивѣйшей Монархини, моей Вселюбезнѣйшей Государыни, для счастія и собственнаго блага ихъ, равно какъ и для утвержденія порядка способомъ мощнаго правленія, которое бы, законно оберегая и покровительствуя невинныхъ, миролюбивыхъ и законопослушныхъ, а дерзкихъ, злыхъ и непокорныхъ всегда для частной выгоды и собственныхъ видовъ на разрушеніе общаго спокойствія и увѣренности возстать происки вающихъ, обуздывая и строгостью законовъ смиряя, довело бы наконецъ всѣхъ обитателей Областей сихъ ко внушенію плодовъ благодѣйствія и спокойствія, проистекающихъ отъ порядка и правосудія, имѣю я долгъ и обязанность, во исполненіе Высочайшей воли Всемилостивѣйшей Государыни, учредить въ Гроднѣ, впредь до времени, Верховное Литовское Правленіе, подъ моимъ предсѣдательствомъ, и утвердить правосудіе: а посему судъ и расправа да будутъ возстановлены и продолжаемы въ надлежащихъ мѣстахъ именемъ и властію Ея Императорскаго Величества, съ наблюденіемъ строжайшаго порядка, правосудія и законоблюденія.

4) И такъ оградивъ безопасность лицъ и имуществъ вашихъ, и обезпечивъ тишину, порядокъ и спокойствіе въ предѣлахъ Великаго Княжества Литовскаго, для вящшаго утвержденія сихъ благихъ намѣреній моей Всемилостивѣйшей Государыни и для увѣренности въ повиновеніи къ учреждаемому отъ Нея законному Правленію, снисходя на принятіе отъ всѣхъ обитающихъ въ Литвѣ присяги, даю знать, чтобы всѣ и каждый, начиная отъ знатнѣйшаго Дворянства и до послѣдняго, кому надлежитъ, учинили торжественную присягу въ вѣрности и въ повиновеніи поставляемой отъ Нея надъ ними власти, при свидѣтельствѣ опредѣленныхъ отъ меня къ тому нарочныхъ людей.

5) Духовенство высшее и нижнее долженствуетъ подать собою, яко пастыри душевные, первые въ учиненіи присяги примѣръ и въ повсядневномъ Господу Богу публичномъ принесеніи теплыхъ молитвъ о здравіи Ея Императорскаго Величества Всемилостивѣйшей Государыни и Дражайшаго Ея Сына и На-

слѣдника, Цесаревича и Великаго Князя Павла Петровича и всего Высочайшаго Императорскаго Дома, по тѣмъ формамъ, которыя имъ для сего употребленія даны будутъ, памятуя притомъ, что бывъ проповѣдники Слова Божія и истины, обязаны они всѣми возможностями утверждать паствы свои въ повиновеніи ко власти, отъ Бога проистекающей, убѣждая въ проповѣдяхъ своихъ и воспоминая имъ, что въ отечествѣ ихъ прежде побѣдоносной защиты войскъ Ея Императорскаго Величества всѣ мѣста, селенія и обитатели угнетались буйствами, своевольствами и разореніемъ, отнимались жизни невинныхъ безъ содраганія, и расхищалось достояніе каждаго безъ пощады. Я увѣренъ, что преисполнясь благодарности, каждый изъ обитателей Великаго Княжества Литовскаго возчувствуетъ милосердіе и благость Ея Величества Императрицы Всероссійской, спасительною десницею Косй исторгнуты вы и стяжанія ваши отъ послѣднихъ и неминуемыхъ пагубнаго смятенія слѣдствій, и что духовенство высшее и нижнее, въ томъ подавая примѣръ, потщатся всѣми силами впечатлѣть въ сердцахъ паствъ своихъ, сладость тишины, гнусность измѣны и бунта, и свойственную тяжесть тому несчастному правленію, гдѣ нѣтъ ни правосудія, ни добраго порядка, ни надлежащаго подчиненія, ни подобающаго повиновенія къ законамъ и власти.

6) Свобода торга, художествъ, рукодѣлій и промысловъ дозволенныхъ не только не стѣсняется, но поощряются и воззываются всѣ и каждый оставить суетное къ разврату прилѣпленіе, коего плачевныя событія въ землѣ вашей вы уже испытали; обратиться каждому на дѣло свое, и остаться въ кротости и безмолвномъ повиновеніи законной власти; сельскіе же жители, яко совершенно невинные и вовлеченные въ бунтъ принужденіемъ развратныхъ, вызываются симъ отстать отъ совращенія имъ паче всѣхъ пагубнаго, не внимать никакимъ измѣнническимъ разглашеніямъ и угрозамъ, и подъ обороною войскъ Россійскихъ Императорскихъ спокойно и безопасно упражняться въ земледѣліи и домостроительствѣ своемъ всѣ вообще, бывъ удостовѣрены, что размноженіе избыточества, торговъ и промысловъ, умножая частныя пользы, тѣмъ уже самимъ служить будетъ къ особливой угодности и благоволенію Ея Величества.

7) Подтверждается наистрожайше всякаго рода, пола, возраста и состоянія жителямъ край сей населяющимъ, блюсти свято и непарушимо тишину и спокойствіе, насажденное благостію Великія Екатерины въ землѣ ихъ, прервать всякое съ возмутителями сношеніе, подъ страхомъ законной строгости и лишенія всякаго покровительства и пощады надъ тѣми и имѣніями ихъ, кто покусится на вѣроломство, и, съ нарушеніемъ паки общаго и частнаго блага и пользы, дерзнетъ прямо или посредственно, тайно или явно участвовать и способствовать не только дѣломъ, но внушеніями или инымъ чѣмъ замысламъ, дѣйствіямъ и намѣреніямъ изверговъ отечества вашего; на что распредѣленные по землѣ Генералы и всѣ военные частные начальники, по силѣ данныхъ имъ повелѣній моихъ, не оставятъ взирать бдительнымъ окомъ. Въ слѣдствіе жъ того:

8) Буде кто получитъ отколь какія либо возмутительныя письма, изданія и другіе акты, общему благосостоянію противные, да не осмѣлится сокрыть и удержать оные въ рукахъ своихъ; паче же производить ихъ въ дѣйство и передавать другимъ, подъ какимъ бы то предлогомъ ни было; но имѣетъ тотчасъ представлять и доносить о томъ помянутымъ Генераламъ для принятія надлежащихъ по обстоятельствамъ мѣръ и для наказанія преступниковъ и единомышленниковъ, въ страхъ другимъ, безъ всякія пощады.

9) Войскамъ Ея Императорскаго Величества, расположеннымъ въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ для удержанія внутренняго въ оном покоя, паикрѣп-

чайше предписано отъ меня блюсти строжайшую военную дисциплину. Вступленіе ихъ въ разные мѣста отнюдь не долженствуетъ никому и нимало препятствовать въ покойномъ и безопаспомъ домостроительствѣ, промыслахъ и торгахъ; всякія обиды и притѣсненія обывателямъ отвращены и успокоены будутъ недремапнымъ частныхъ военныхъ Начальниковъ и моимъ собственнымъ надзоромъ; за все для продовольствія войскъ взимаемое, удовлетворится полною заплатою каждый; но дабы съ одной стороны удалить и при семъ случаѣ всякое однихъ предъ другими отягощеніе, съ другой же не подвергнуть побѣдоносныя Ея Величества войска нуждѣ и недостатку въ ихъ довольствѣ, предписываю опредѣлить немедленно въ каждомъ повѣтѣ Комписаровъ изъ людей надежныхъ и вѣрныхъ, которымъ доставлять и располагать по требованіямъ командующихъ Генераловъ все къ продовольствію надобное, вести счетъ съ особо учрежденною отъ меня по сей надобности Коммиссіею и, яко повѣреннымъ съ отчичей своихъ, блюсти и настоять, чтобъ производима была слѣдующая за все по постановленнымъ цѣнамъ заплата тѣмъ, у кого что для содержанія и пропитанія войскъ будетъ по нарядамъ и расписаніямъ ихъ Коммисаровъ взято, съ наблюденіемъ безобиднаго между жителями уравненія и взирая на обиліе жатвы минувшаго года.

10) Въ предостереженіе, дабы собираемые съ земли доходы не могли быть расточены и злоупотребленіемъ неблагонамѣренныхъ обращены на поддержаніе возмутительныхъ дѣйствій, повелѣлъ я тѣхъ, кои къ сбору податей приставлены, по начатіи уже возмущенія, перемѣнить немедленно другими, прежде сего бунта при помянутыхъ должностяхъ находившимися; если же оныхъ вблизости не состоитъ, опредѣлить вновь въ Экзакторы благомыслящихъ и надежныхъ людей, которымъ препоручено будетъ пещися неусыпно о исправномъ и бездоимочномъ сборѣ всякаго рода установленныхъ доходовъ и податей, требовать въ случаѣ медленія военной для понужденія неплательщиковъ экзекуціи, и всѣ собранныя деньги по прошествіи каждаго мѣсяца отдавать при обстоятельныхъ отчетахъ командующимъ Генераламъ, къ коимъ нынѣ же предварительно доставить акты послѣдней люстраціи и тарифовъ по каждому повѣту, и представить обстоятельныя табели о всѣхъ сборахъ, податяхъ и доходахъ, по положенію Республики въ казну ея вступающихъ.

11) Блаженство народное, бывъ предметомъ всякаго добраго правленія, и моя Всемилостивѣйшая Государыня, имѣвъ предъ очами споспѣшествованіе всѣми отъ Бога ей дарованными достоинствами, силами и возможностьми къ доставленію благоденствія всѣмъ тѣмъ безчисленнымъ народамъ, кои Ей въ вѣрности присягу учинили, повелѣваетъ и нынѣ всѣхъ жителей, какого бы званія они ни были, кои въ тишинѣ и спокойствіи живутъ и присягу въ вѣрности учинятъ и оную нелицемѣрно сохранять будутъ, не токмо блюсти при всемъ томъ, что каждый законно имѣетъ, но и всячески сохранить ихъ въ безопасности какъ личной, такъ и имущественной, ограждая области сіи какъ отъ внутреннихъ мятежей, такъ и отъ внѣшнихъ нашествій. Таковыя Ея Величествомъ предпріемлемыя старанія о приведеніи Литовскихъ областей въ безопасность и самыя бѣдствія, въ оныхъ до сего свирѣпствовавшія, суть вѣрнымъ за всѣхъ благомысленныхъ сихъ областей обитателей ручательствомъ, что съ полною увѣренностью предадутъ они жребій свой той рукѣ, которая отвратя отъ пихъ скорбь и раны, простираетъ на всѣ ихъ предѣлы покровъ мира и безопасности; уваженіе сего и убѣдительнѣйшей благости Ея примѣръ, зримый вами въ спокойныхъ и вѣрныхъ обитателяхъ Бѣлорусскихъ, Минской, Изъяславской и Бряцлавской Губерній, благословляющихъ, подъ кроткимъ Скипетромъ и муд-

рымъ правленіемъ Ея, долю свою, и въ такое время, когда вся Польша отъ собственныхъ изверговъ кровью своею обагряются, удобны подвигнуть сердца ваши къ вѣчной ко Престолу Ея благодарности и приверженности. Справедливость же требуетъ, чтобы въ замѣну всѣхъ милостей, обитатели сихъ областей поставили первымъ долгомъ своимъ совершенное повиновеніе власти, зиждущей ихъ благосостояніе. Любящіе миръ и человѣчество да убѣдятся, что прилежаніе и труды, а не происки, совершенное и слѣпое повиновеніе законамъ и вѣрность къ Государю, а не превратности, бунты и возмущенія; избыточество обитателей, а не нищета ихъ; твердая и непоколебимая надежда на благость Господню, а не отчаяніе; наконецъ, простодушіе, человѣколюбіе и снисхожденіе добродѣтели, долженствующія отличать Христіанина, а не коварство, кровопролитіе, буйство и дерзости—есть источники спокойствія и благоденствія народовъ.

12) Во всѣхъ монастыряхъ и приходскихъ церквахъ, по принесеніи теплыхъ благодарственныхъ моленій Всемогущему Господу Богу за избавленіе Великаго Княжества Литовскаго отъ мятежей и отъ всѣхъ золъ отъ нихъ проистекающихъ, сей Манифестъ не только читать для всенароднаго свѣденія съ каѳедръ въ 4 воскресные дни съ ряду, но тутъ же повелѣвается духовенству толковать содержаніе онаго народу; а сверхъ того въ городскія книги записать и военнымъ начальникамъ войскъ Ея Императорскаго Величества предписано будетъ прибить оный въ надлежащихъ мѣстахъ, дабы всякъ о томъ зналъ и не имѣлъ никто повода отрицаться невѣденіемъ. Данъ, по Высочайшей волѣ моей Всемилостивѣйшей Государыни, за подписаніемъ руки моей и съ приложеніемъ герба моего печати.

На подлинномъ подписано Собственною Ея Императорскаго Величества рукою: «Быть по сему».

Полн. Собр. Закон. № 17264.

№ 16.—1794 г. Ноября 15.

Сенатскій.—О дозволеніи пріема отъ Бѣлорусскихъ помѣщиковъ представляемыхъ ими изъ тамошнихъ ихъ деревень крестьянъ за Великороссійскія вотчины въ рекруты, въ зачетъ будущихъ наборовъ.

Правительствующій Сенатъ, слушавъ доношеніе Военной Коллегіи, коимъ представляетъ, что поданнымъ прошеніемъ въ оную Коллегію Камеръ-Юнкера Графа Дмитрія Зубова жена Графиня Прасковья Александрова дочь проситъ, о пріемѣ въ будущій наборъ въ рекруты за Московскую и Ярославскую ея вотчины изъ состоящихъ за нею Полоцкаго намѣстничества Суражской округи въ разныхъ деревняхъ крѣпостныхъ ея крестьянъ 3 человѣкъ, но Коллегія ни права помѣщикамъ по Генеральному о наборѣ рекрутъ Учрежденію предоставленнаго—объ отдачѣ въ зачетъ будущихъ наборовъ, ни позволенія того, что помѣщики по способности могутъ отдать крестьянъ своихъ и въ другихъ Губерніяхъ, на Губерніи Бѣлорусскія распространить не осмѣливается, по тому, что напредь сего съ тѣхъ Губерній рекрутъ собираемо не было, а нынѣ хотя и повелѣно собрать, но не по Генеральному о наборѣ со всего Государства рекрутъ Учрежденію, а по особо состоявшемуся Высочайшему предписанію, въ которомъ и срокъ службы и выгоды поминованіи срока назначены особые; и для того испрашиваетъ указа, повелѣно ли будетъ отъ оной помѣщицы, по желанію ея, Полоцкихъ крестьянъ за Московскія и Ярославскія ея вотчины въ зачетъ будущихъ наборовъ въ рекруты принять; равнымъ образомъ и впредь, ежели помѣщики отдавать будутъ изъ тѣхъ Губерній крестьянъ за другія Великороссійскія или и за тамошнія Губерніи въ зачетъ будущихъ наборовъ, повелѣно ли будетъ принимать, и если опредѣлять ихъ въ другіе полки, кромѣ назначенныхъ, то въ разсужденіи двадцати-

лѣтняго службѣ ихъ срока какимъ образомъ поступать? Приказали: Военной Коллегіи на ея представленіе предписать слѣдующее: Именнымъ Ея Императорскаго Величества указомъ, даннымъ Сенату 7 Сентября сего года, повелѣно, Егерскіе корпусы Бѣлорусскій, Екатеринославскій, Эстляндскій, Лифляндскій и Финляндскій комплектовать изъ мѣщанъ и крестьянъ казенныхъ и помѣщичьихъ Губерній: Минской, Полоцкой и Могилевской; для чего и собрать на первое время по-одному рекруту съ 200 душъ; впредь же ежегодно собирать то только число, которое для содержанія упомянутыхъ войскъ въ установленномъ комплектѣ востребуется. Срокъ службы набираемымъ въ оныхъ Губерніяхъ назначить двадцатилѣтній, по прошествіи котораго всякъ добропорядочно и безпорочно служившій, имѣетъ быть уволенъ, и сходно съ желаніемъ его отпущенъ или на прежнее его жилище на поселеніе, или же гдѣ онъ, на основаніи узаконеній, изберетъ себѣ родъ жизни и упражненія. Касательно же приличающихся въ побѣгахъ и иныхъ преступленіяхъ, наблюдать установленное опрочихъ подобно сему срочною службою обязанныхъ, и все сіе относится къ непремѣнному исполненію для укомплектованія сказанныхъ войскъ. Но чтобъ просительница графиня Зубова не имѣла права своихъ людей трехъ человѣкъ, состоящихъ въ Полоцкой губерніи, отдать за Московскую и Ярославскую вотчины въ зачетъ будущаго набора въ рекруты, таковаго постановленія Сенатъ не находитъ, тѣмъ болѣе, что всякій помѣщикъ не оспоримое имѣетъ право распоряжать имѣніемъ, ему принадлежащимъ: давать отпускные, продавать, и по силѣ указа Ея Императорскаго Величества, состоявшагося въ 20 день Октября 1782 года, переводить крестьянъ своихъ изъ одного уѣзда въ другой и изъ одной губерніи въ другую, не ожидая никакого дозволенія или указа; ибо остается оное въ единственной волѣ помѣщиковъ, слѣдовательно и въ зачетъ будущаго набора ея графини Зубовой три человѣка крестьянъ приняты быть могутъ на общемъ узаконеніи о зачетныхъ рекрутахъ, по тому: 1) что кромѣ сихъ отдаваемыхъ рекрутъ обязана она будетъ съ тѣхъ же самыхъ деревень комплектовать Егерскіе корпусы; 2) сборъ въ Бѣлорусскихъ губерніяхъ съ мѣщанъ и крестьянъ казенныхъ и помѣщичьихъ производимъ будетъ не съ наличнаго числа душъ, а съ ревижскаго, изъ числа коего и означенные три человѣка, представляемые для будущаго зачета въ рекруты, не исключатся до ревизіи; и для того какъ нынѣшней просительницѣ графинѣ Зубовой, такъ и прочимъ Бѣлорусскимъ помѣщикамъ таковые зачеты дозволить и сихъ отдаваемыхъ рекрутъ опредѣлять въ полки по общему отъ Военной коллегіи расписанію безсрочной службы, относящейся единственно къ укомплектованію Егерскихъ корпусовъ, по указу 7 Сентября нынѣшняго 1794 года.

Полн. Собран. Зак. № 17268.

№ 17.—1794 г. Ноября 22.

Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генералъ-Губернатору Князю Рѣпнину.—Съ приложеніемъ присяги для жителей Великаго Княжества Литовскаго.

На донесеніе ваше отъ 11 сего Ноября, въ которомъ вы между прочимъ испрашиваете рѣшенія, какой черты держаться при настоящемъ управленіи Великаго Княжества Литовскаго, за благо признаемъ изъяснить вамъ, что если Прусскія войска не займутъ лѣваго берега рѣки Нѣмена, и тотъ край, который имъ предоставляемъ былъ за чертою Нашею, занятъ будетъ одними войсками Нашими, то само по себѣ разумѣется, что и единая власть наша во всѣхъ предѣлахъ Литовскихъ простираться должен-

ствуетъ. Если же войска Прусскаго Короля приступятъ къ Нѣмену и займутъ имъ означенную и вамъ извѣстную черту, то вашему старанію прилежать будетъ удерживать ихъ въ предѣлахъ опой, не допуская ни какъ распространяться далѣе, управляя всѣми тѣми землями, кои объяты войсками Нашими; земли же, на ихъ часть опредѣляемыя и ими занятыя, пребудутъ въ ихъ распоряженіи. По представленію вашему образецъ присяги для жителей Литовскихъ при семъ прилагается. Впрочемъ пріемля съ благоугодностію изъявленіе вами готовности на службу Нашу и того усердія, съ каковымъ вы къ выполненію Высочайшей Нашей воли о возстановленіи въ землѣ, управленію вашему порученной, порядка и благоденствія, толь похвально устремляетесь.

КЛЯТВЕННОЕ ОБѢЩАНІЕ.

Я нижепоименованный обѣщаюсь и клянусь Всемогущимъ Богомъ предъ Святымъ Его Евангеліемъ въ томъ, что хощу и долженъ Ея Императорскому Величеству Государынѣ Императрицѣ Екатеринѣ Алексѣевнѣ, Самодержицѣ Всероссійской и Ея Императорскаго Величества Любезному Сыну Государю Цесаревичу и Великому Князю Павлу Петровичу, законному Всероссійскаго Престола Наслѣднику вѣрно и нелицемѣрно служить и во всемъ Высочайшей Ея волѣ повиноваться, не щадя живота своего до послѣдней капли крови; всѣ изданныя и впредь издаваемыя отъ постановленной Ея Величествомъ власти узаконенія, или учрежденія принимать съ должнымъ послушаніемъ и оныя по крайнему разумѣнію, силѣ и возможности предостерегать и оберегать; возстановленное отъ Ея Императорскаго Величества въ отечествѣ моемъ спокойствіе и тишину по крайней возможности моей соблюдать и никакихъ сношеній съ возмутителями отечества моего прямо или посредственно, тайно или явно не токмо дѣломъ, но внушеніями или инымъ чѣмъ, замысломъ, дѣйствіемъ и намѣреніемъ не имѣть, о вредѣ же Ея Величества интересамъ или общей пользѣ, какъ скоро увѣдаю, не токмо благовременно объявлять, но и всякими мѣрами и способами отвращать и не допущать буду: и такимъ образомъ себя весть и поступать, какъ вѣрному къ постановленной надъ мною отъ Ея Императорскаго Величества власти и спокойному гражданину благопристойно есть и надлежитъ, и какъ я предъ Богомъ и Судомъ его страшнымъ въ томъ всегда отвѣтъ дать могу; въ чемъ суще мнѣ Господь Богъ душевно и тѣлесно поможетъ. Въ заключеніе же сей моей клятвы цѣлую слова и крестъ Спасителя моего, Аминь.

Полн. Собр. Зак. № 17272.

№ 18.—1794 г. Декабря 14.

Именный, данный Генералъ-Прокурору.—О разрѣшеніи выпуска ассигнацій въ новоприсоединенныя отъ Польши области.

По случаю пребыванія войскъ Нашихъ въ предѣлахъ Литовскихъ, гдѣ правленіе производится именемъ и властію Нашею, для облегченія казны Нашей признали Мы полезнымъ, что бы впредь Государственныя Наши ассигнаціи во всѣхъ мѣстахъ Великаго Княжества Литовскаго занимаемыхъ войсками Нашими имѣли ходъ подобно какъ и въ прочихъ областяхъ Державы Нашей. Сверьхъ способовъ предписанныхъ отъ Насъ Генералу Князю Рѣпнину, и кои вы увидите изъ копіи даннаго ему наставленія, для вящшаго утвержденія довлѣемаго довѣрія и истинной цѣны Государственныхъ ассигнацій, повелѣваемъ, теченіе оныхъ изъ Имперіи Нашей чрезъ протяженіе границъ прилеглыхъ къ новоприсоединеннымъ отъ Польши областямъ разрѣшить, разумѣя, что въ сихъ

областяхъ управляемыхъ властію Нашею всякой поддѣлъ открыть и истребить столь же удобно, какъ и въ древнихъ Нашихъ владѣніяхъ, за чѣмъ учрежденныя городскія и земскія Полиціи по должности своей обязаны смотрѣть недреманнымъ окомъ.

Полн. Собр. Зак. № 17279.

№ 19.—1794 г. Декабря 14.

Именный, данный Генералу Князю Рѣпнину.—О введеніи въ употребленіе ассигнацій во всѣхъ занимаемыхъ войсками мѣстахъ Литовскаго Княжества.

Князь Николай Васильевичь! По случаю пребыванія войскъ Нашихъ въ предѣлахъ Литовскихъ, гдѣ Правленіе производиться имѣетъ именемъ и властію Нашею, для облегченія казны Нашей находимъ Мы и нужнымъ и полезнымъ, чтобы впредь Государственныя Наши ассигнаціи во всѣхъ мѣстахъ состоящихъ въ вѣденіи подчиненныхъ вамъ и занимаемыхъ войсками Нашими имѣли ходъ, подобно какъ и въ прочихъ областяхъ Державы Нашей; а посему для вящшаго утвержденія должнаго къ нимъ довѣрія и дабы иногда курсомъ много низшимъ ихъ истинной цѣны не стѣснить и не привесть въ нужду содержащихъ себя единымъ жалованьемъ, предполагаемъ, что предлежатъ вамъ два способа, коими сей цѣли достигнуть можете: 1 состоитъ въ томъ, чтобы всѣ подати, собираемыя теперь съ земли въ казну по прежнимъ окладамъ Республики Польской, позволить взносить и принимать и ассигнаціями по утвержденному отъ васъ уравнительному курсу монеты Польскія противу сей монеты Россійской; отъ чего многія бывъ обязаны заплатою податей, произведенія свои конечно охотно продавать будутъ и на ассигнаціи, полагая ихъ въ курсъ вами для всѣхъ равно утвержденный. Но симъ нѣкоторымъ образомъ умалятся доходы взнимаемые съ ихъ областей, чѣмъ одни тутошные обитатели облегчены будутъ, поелику подати прежде всегда платились отъ нихъ золотомъ или серебромъ и по достоинству сихъ монетъ располагаемы были. 2 Есть тотъ, чтобы изъ первыхъ податей съ земли собранныхъ отложили вы и составили достаточные капиталы для главнѣйшихъ городовъ Литовскихъ, какъ то: Вильны, Гродно, Ковно, Бржеста, Розненны, и другихъ по усмотрѣнію вашему для вымѣну ассигнацій, чѣмъ удобовозможно привести ихъ въ довѣріе и въ надлежащую цѣну и въ самомъ обращеніи народномъ, не умаляя казенныхъ доходовъ и не отягощая живущихъ однимъ жалованьемъ: зная благоразуміе ваше возлагаемъ на васъ произвесть въ дѣйство тотъ изъ сихъ способовъ, который признаете вы полезнѣйшимъ и болѣе удобнымъ по мѣстнымъ обстоятельствамъ, донеся Намъ о распоряженіяхъ вашихъ. А дабы во всемъ споспѣшествуемо было сему намѣренію Нашему, не оставили Мы повелѣть чтобы вдоль всей старой границы, уже, какъ внутренней, разрѣшено было свободное теченіе государственныхъ ассигнацій, какъ съ такими областями, коп управляются властію Нашею, и гдѣ всякой поддѣлъ открыть и истребить столь же удобовозможно, какъ и въ древнихъ Нашихъ областяхъ; зачемъ учрежденныя городовыя и земскія полиціи по должности своей смотрѣть имѣютъ. Вамъ же предлежитъ принять наистрожайшіе мѣры и воинскою стражею разставленною вдоль всей внѣшней линіи вами объемлемой, воспрещать ввозъ ассигнацій изъ мѣстъ не занятыхъ войсками Нашими и изъ сосѣдпихъ областей управляемыхъ властьми не отъ Насъ постановленными, гдѣ поддѣлъ ассигнацій не токмо воспрещаемъ, но иногда и ободряемъ быть можетъ. Въ семъ такъ какъ изъ другой стороны въ невыпускѣ ассигнаціи, чрезъ черту вами занимаемую, имѣете наблюдать въ точно-

Медаль въ память присоединенія западно-русскихъ областей къ Россіи.

Пятирублевая ассигнація Екатерининскаго времени.

Факсимиле подлинной ассигнаціи.

сти узаконенія Наши, ввозъ и вывозъ Государственныхъ Нашихъ монетъ изъ предѣловъ Имперіи строго запрещающія.

Полн. Собр. Зак. № 17280.

№ 20.—1795 г. Января 19.

Именный данный Бѣлорусскому Генералъ-Губернатору Пассеку.—О покупкѣ хлѣба жителямъ Великаго Княжества Литовскаго въ Губерніяхъ Полоцкой и Могилевской.

Жителямъ Великаго Княжества Литовскаго, Намъ подвластнаго, въ разсужденіи недостатка въ хлѣбѣ на пропитаніе и посѣвъ позволяемъ покупать оный въ губерніяхъ Полоцкой и Могилевской, и оттуда вывозить свободно и безпрепятственно.

Полн. Собр. Зак. № 17296.

№ 21.—1795 г. Февраля 8.

Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генералъ-Губернатору Князю Рѣпнину.—О свободномъ обращеніи Банковыхъ ассигнацій въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ.

Учиненныя ваши распоряженія въ споспѣшество обращенію Банковыхъ Нашихъ ассигнацій въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ, нынѣ властію Нашею управляемомъ, Мы пріемлемъ за благо, тѣмъ болѣе, что когда пошлины и вообще въ Таможняхъ Нашихъ платятся большею частью ефимками по установленной имъ цѣнѣ, то конечно еще меньше неудобно собирать оныя серебряною Россійскою монетою, или ассигнаціями, полагая на нихъ противу серебра ажіо, какой въ общемъ обращеніи берется; равнымъ образомъ и доходы съ староствъ, въ казну Нашу слѣдующіе, по всей справедливости должны быть вносимы или серебромъ, или и Банковыми ассигнаціями, полагая по тому же надлежащее ажіо. На семъ основаніи и можете ваше объявленіе обнародовать. Но что касается до жалованья, какъ земскимъ чинамъ, такъ и войскамъ, оное не инако производить, какъ считая ассигнаціи по ихъ настоящей цѣнѣ, тѣмъ болѣе, что и здѣсь, несмотря на разность въ курсѣ монеты, всѣ оклады такимъ образомъ выдаются; войскамъ же, а особливо нижнимъ чинамъ, коимъ мелкія дачи по третямъ приходятъ, производить оное и серебромъ, буде въ наличности случится въ тѣхъ суммахъ, отъ коихъ они получаютъ, полагая рубль во сто копѣекъ, безъ отмѣны.

Полн. Собр. Зак. № 17307.

№ 22.—1795 г. Апрѣля 12.

Именный, данный правящему должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генералъ-Поручику Тутолмину.—Объ увольненіи польскихъ жителей отъ хлѣбной подати и о сборѣ съ нихъ вмѣсто того деньгами.

Въ уваженіе бывшаго въ прошедшемъ году неурожая въ хлѣбѣ и недовольно распространеннаго земледѣлія въ округахъ Пинскомъ, Давыдгородскомъ, Мозырскомъ, Овручскомъ, Радомышльскомъ, Думбровицкомъ и частію Корецкомъ, Житомирскомъ и Ровенскомъ, повелѣваемъ, впредь до будущаго соизволенія Нашего хлѣбнаго сбора, установленнаго указомъ Нашимъ отъ 23 Іюня 1794 года, въ тѣхъ округахъ не дѣлать, а вмѣсто того собирать сверхъ бывшаго семигривеннаго оклада положенныя тѣмъ же указомъ деньгами по 30 копѣекъ съ души.

Полн. Собр. Зак. № 17316.

№ 23—1795 г. Апрѣля 12.

Именный, данный Синоду.—Объ учрежденіи въ трехъ присоединенныхъ отъ Польши Губерніяхъ и въ Каменецкой Области по одному мужескому и одному женскому монастырю.

Попеченія Наши о распространеніи благочестія въ предѣлахъ Имперіи Нашей, съ Божіею помощію толикій успѣхъ имѣли, что какъ извѣстно Синоду, болѣе милліона изъ народа Россійскаго, подъ обладаніемъ Польскимъ бывшаго и нынѣ къ древнему его отечеству подъ державу Нашу паки присоединеннаго, лестію и насиліемъ съ пути праваго въ соединеніе съ Римскою вѣрою совращеннаго, оставя заблужденіе ихъ, къ истинной матери ихъ, православной Восточной Грекороссійской церкви добровольно соединилося; да и нѣтъ сомнѣнія, что и прочіе имъ единоплеменные таковому же спасительному примѣру послѣдовать будутъ. При семъ разширеніи православія, и по тому умноженіи благочестивыхъ церквей, для лучшаго управленія дѣлъ духовныхъ, признали Мы за нужное учредить на первое время одного мѣстнаго Архіерея съ полнымъ содержаніемъ противу второклассныхъ Епархій, подъ названіемъ Брацлавскаго и Подольскаго, давъ ему мѣсто подъ Архіереемъ Новгородскимъ-Сѣверскимъ. Минскому же Архіепископу, которому отнынѣ впредь до будущаго соизволенія Нашего именоваться Минскимъ и Волынскимъ, по обширности его паствы, въ пособіе опредѣляемъ одного Викарія, подъ названіемъ Епископа Житомирскаго, съ жалованьемъ и прочимъ содержаніемъ, какъ на особу его, такъ на домъ Архіерейскій съ пѣвчими и Консисторіею, противу Епархіи 3 класса. Сверхъ того для монашескаго чина, изъ котораго Начальники употребляются къ засѣданію въ Консисторіяхъ и въ разныя по Епархіи служенія, а равно и для помѣщенія семинаріи, повелѣваемъ учредить въ каждой изъ 3 вновь присоединенныхъ Губерній и въ Области Каменецкой по одному мужескому первоклассному монастырю, обратя на сіе по удобности и по сношенію съ правящимъ должность Генералъ-Губернатора Изъяславскаго, Брацлавскаго и Минскаго, Генералъ-Поручикомъ Тутолминымъ, изъ лучшихъ Унитскихъ монастырей, съ оставленіемъ при оныхъ до разсмотрѣнія принадлежащихъ къ нимъ угодій и доходовъ, и помѣстя Унитскихъ монаховъ въ остающіеся за тѣмъ ихъ монастыри, при чемъ опредѣлить, въ которыхъ изъ помянутыхъ монастырей имѣть пребываніе вновь опредѣляемымъ мѣстному и Викарному Архіереямъ; равномѣрно устроить въ каждой изъ помянутыхъ Губерній и Области по одному женскому благочестивому монастырю второклассному, обратя также изъ имѣющихся тамъ Унитскихъ монастырей на вышесказанномъ основаніи. Впрочемъ представляемыя Синодомъ Нашимъ распоряженія о снабдѣніи церквей православныхъ священниками, книгами и прочими потребностями, пріемлемъ за благо, повелѣвая произвесть оныя въ дѣйство.

Полн. Собр. Зак. № 17318.

№ 24.—1795 г. Мая 1.

Именный, данный Правящему должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генералъ-Поручику Тутолмину.—О принятіи присяги отъ жителей вновь присоединенныхъ къ Россіи отъ Польши, при послѣднемъ ея раздѣленіи, областей; объ устройствѣ оныхъ на основаніи Учрежденія о Губерніяхъ и объ установленіи Таможенъ, также пограничной цѣпи и стражи на новой границѣ.

Рескриптомъ Нашимъ Генералъ-Фельдмаршалу Графу Петру Александровичу Румянцову-Задунайскому отъ 18 Марта сего года, между прочимъ повелѣли Мы,

POLEN

nach seiner lezten u gänzl. Theilung zwischen Oesterreich Rußland u. Preussen im Jahr 1795.

im Verlag der Schreiberschen Erb in Leipzig

Erklærung der Buchstaben welche auf dieser Charte vorkommen.

GROS POLEN. darinnen die Woiwod„ schaften

Pos. Posen. K. Kalisch.
Gn. Gnesen. Si. Sieradien.
Le. Lentschitz. Ra. Rawa.
Cujavien begreift die woiwodschaften
Br. Brsestz. Wl. Wladislau. und das Land Dobrzin.
Pl. die Woiwodschaft Plotzk.
Ma. die Woiwodschaft Masau oder die Woiwodschaft Czersk.

KLEIN POLEN, hat drey folgende Woiwodschaften

Cr. Cracau. So. Sondomir und
Lu. Lublin. es werden auch noch folgende Woiwodschaften dazu gerechnet. als:
Pod. Podlachien oder Bielks.
Ch. Chelm, Vo. Volhynien.
Ukraine seine Woiwodschaften sind
Po. Podolien. Br. Bracław, und
Ki. Kiow.

Das Großherzogthum Litauen. besteht aus sechs Woiwodschaften das eigentliche Litauen begreift in sich
Wi. Wilna und Tr. Troki.
das Litauische Rußland hat folgende Woiwodschaften
No. Nowogrodekische,
Brz. Brzeskische. Pol. Polokische
Mi. und Minskische.
Sz. Herzogthum Szamaiten
Cur. Die Herzogthümer Curland und Semgallen.

Angränzende Länder

gegen Morgen
Moh. Gouvernement Mohilow.
Mos. Moscau. Kl. R. Klein Rußland,
N. Ru. Neu Rußland.
Kl. Ta. Kleine Tartarey.

gegen Mittag
Ta, Oc. Tartarey Oczakow.
Bes. Besarabien. Mol. Moldau.
K. Ga. Königreich Galicien und Lodomerien. Buk. Bukowina.
Sieb. Siebenbürgen. Ung. Ungarn.
G. Z. Grafschaft Zips.

gegen Abend
Oe. Oesterreich. Mäh. Mähren.
Böh. Böhmen. Sch. Schlesien.
Br. Brandenburg.

gegen Mitternacht
K. P. Königreich Preussen.
Po. Pomern. Lie. Liefland.

Deutsche Meilen 15 zu einem Grad gerechnet
Polnische Meilen 22 zu einem Grad gerechnet

Preussischer Antheil von 1773. 1793. 1795.
Oesterreichische Antheil von 1773 1795
Russischer Antheil von 1773 1793 1795
Diese Gränze zeiget an wie Pohlen vor der

ЛИТ. И. МАЛЬ, ВИЛЬНА.

чтобы всѣ земли, начиная отъ прежнихъ съ нами предѣловъ Галлиціи вдоль по старой границѣ областей Австрійскихъ до Буга, потомъ внизъ по сей рѣкѣ до рубежей Литовскихъ, объяты были отъ войскъ, въ начальствѣ его состоящихъ, такъ чтобы замыкая симъ остальную часть Волынскаго и часть Хелмскаго Воеводствъ, лежащаго на правомъ берегу Буга, все пространство сіе дѣйствительно было въ рукахъ Нашихъ, и чтобы гражданское и въ сихъ земляхъ постановляемое отъ Насъ правительство всѣ довлѣемыя возможности имѣло, не токмо привесть къ присягѣ всѣхъ обывателей, но и управлять ими именемъ и властію Нашею. Въ слѣдствіе сего получивъ отъ упомянутаго Генералъ-Фельдмаршала донесеніе, что все ему предписанное въ самой точности выполнено будетъ, за благо признали Мы вамъ повелѣть:

1) На точномъ основаніи преждеданныхъ вамъ и предмѣстнику вашему Графу Кречетникову предписаній Нашихъ, возлагаемъ на васъ принятіе присяги отъ всякаго рода обитателей, живущихъ на земляхъ, вышеупомянутою чертою объемлемыхъ, въ вѣрности подданства на вѣчныя времена Намъ и преемникамъ Нашимъ. Присоединяя все пространство земель сихъ и съ живущими тутъ къ управленію порученныхъ вамъ Губерній, слѣдуетъ вамъ именемъ Нашимъ объявить всѣмъ вообще и каждому особенно, кому о томъ вѣдать надлежитъ, что они уже бывъ подданные державы Нашей, какъ таковые и охранены будутъ и сопричитаются ко всѣмъ тѣмъ выгодамъ и преимуществамъ, кои изданнымъ по волѣ Нашей въ 1793 году въ 27 день Марта отъ графа Кречетникова Манифестомъ, новоприсоединеннымъ тогда областямъ отъ Насъ пожалованы были.

2) По силѣ изданныхъ отъ Насъ въ 7 день Ноября 1775 года Учрежденій, земли сіи немедленно раздѣлить на округи и сопричитая оные къ устроеннымъ уже округамъ въ Губерніяхъ Брацлавской, Изяславской и области Каменецкой, изъ всѣхъ опыхъ составить три Губерніи, а именно: Брацлавскую, Волынскую и Подольскую. Вы не оставите сочинить онымъ генеральныя и спеціальныя, Губернскія и окружныя карты, а равно штаты Присутственнымъ мѣстамъ, на точномъ основаніи Учрежденій Нашихъ, что все обстоятельно и во всѣхъ подробностяхъ не умедлите представить Намъ на усмотрѣніе и утвержденіе, по примѣру представленій вашихъ по Минской Губерніи.

3) Таможни и пограничная цѣпь и стража должны быть учреждены по новой границѣ сей. Мѣстное положеніе всѣхъ управляемыхъ вами областей, а равно и сихъ нынѣ присовокупляемыхъ, по всѣмъ изысканіямъ и осмотрамъ, вами учиненнымъ, довольно уже вамъ извѣстно, такъ, что основываясь на опыхъ, вы сдѣлаете представленіе, гдѣ удобнѣе полагаете вы быть новымъ Таможнямъ по внѣшней границѣ ввѣренныхъ Вамъ Губерній, начиная по Днѣстру, отъ границы Вознесенской Губерніи, вверхъ по сей рѣкѣ до предѣловъ Галлиціи и по границѣ сей области до Буга и внизъ по сей рѣкѣ до Литвы, гдѣ уже и учрежденіе пограничной цѣпи и стражи и Таможенъ зависитъ отъ управляющаго тою областью Генералъ-Губернатора Князя Рѣпнина. Штаты пограничнымъ Таможнямъ, цѣпи и стражи и карантинамъ на Днѣстрѣ по границѣ съ Молдавіею и положеніи всему, коль скоро они готовы будутъ, вы не медлите поднести къ утвержденію Нашему.

Въ заключеніе сего нужнымъ находимъ удостовѣрить васъ, что отъ всѣхъ воинскихъ начальствъ вамъ всевозможныя пособіи подаваны будутъ по силѣ прежнихъ и вамъ извѣстныхъ предписаній Нашихъ; равно и въ томъ, что труды и дѣятельность ваша, устремленные съ толикимъ жаромъ ко благу и пользѣ отечества, всегда пріемля съ особливымъ

благоволеніемъ, не оставимъ Мы трудную и Намъ особливо угодную службу вашу ознаменовать достойнымъ награжденіемъ.

Полн. Собр. Зак. № 17323.

№ 25.—1795 г. Маія 3.

Именный, данный Сенату.—О составленіи Минскаго намѣстничества изъ тринадцати округовъ.

Всемилостивѣйше повелѣваемъ Нашему Генералъ-Поручику, правящему должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изъяславскаго и Брацлавскаго Тутолмину въ теченіи сего года исполнить по Учрежденіямъ Нашимъ отъ 7 Ноября 1775 года въ Минскомъ Намѣстничествѣ, составя оное изъ тринадцати округовъ, а именно: Минскаго, Вилейскаго, Поставскаго, Докшицкаго, Дзисненскаго, Борисовскаго, Игуменскаго, Бобруйскаго, Мозырскаго, Давыдгородскаго, Пинскаго, Несвижскаго и Слуцкаго; впрочемъ назначеніе границъ сего Намѣстничества съ прикосновенными ему предоставляемъ на соглашеніе Нашихъ Генералъ-Губернаторовъ и правящихъ ту должность, о которомъ, такъ какъ и о числѣ душъ, изъ коего вся Губернія и въ ней округи составлены будутъ, подать въ Сенатъ Нашъ вѣдомости.

Полн. Собр. Зак. № 17325.

№ 26.—1795 г. Маія 3.

Именный, данный правящему должность Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генералъ-Губернатора Тутолмина.—О разныхъ распоряженіяхъ касательно устройства Минской Губерніи.

Давъ указъ Сенату Нашему о приведеніи въ дѣйствіе Учрежденій Нашихъ отъ 7 Ноября 1775 года въ Губерніи Минской, признали Мы за благо, по содержанію разныхъ представленій вашихъ относительно той Губерніи, снабдить васъ слѣдующими предписаніями:

1) Городу Минску быть Губернскимъ городомъ; а Города Мазырь и Пинскъ, то же мѣстечка казенныя Вилейку, Докшицы, Дзисну, Борисовъ, Бобруйскъ и находившееся во владѣніи бывшаго Виленскаго Бискупа мѣстечко Игуменъ, учредить уѣздными городами, присвоя имъ всѣ тѣ права, выгоды и преимущества, которыя жалованною отъ Насъ Россійскимъ городамъ грамотою отъ 21 апрѣля 1785 года утверждены, повелѣвая при томъ, относительно оставленія винной продажи въ тѣхъ городахъ на пользу оныхъ для градскихъ публичныхъ надобностей, поступать по точной силѣ указа Нашего отъ 3 Маія 1783 года, о городахъ въ трехъ Малороссійскихъ и двухъ Бѣлорусскихъ Намѣстничествахъ даннаго, съ тѣмъ однакожъ, чтобы въ употребленіи сего дохода въ расходъ и отчета въ томъ, поступаемо было на основаніи общихъ Государственныхъ законоположеній.

2. Въ мѣстечкахъ владѣльческихъ: Несвижѣ, Слуцкѣ, Давыдгородѣ и Поставахъ, по названію именами ихъ уѣздовъ, хотя и устроить Присутственныя мѣста для порядка и правосудія, по учрежденіямъ положенныя; но собственность, законно помѣщикамъ нынѣшнимъ тѣхъ мѣстечекъ принадлежащая буде они вѣрность Намъ сохранили, и въ послѣднемъ мятежѣ не участвовали, и всѣ права, съ нею сопряженныя, долженствуютъ остаться неприкосновенными; а между тѣмъ приложить стараніе, помянутыя мѣстечка пріобрѣсть въ казну Нашу покупкою или промѣномъ, или иными благопристойными и для казны выгодными сдѣлками; къ чему, въ разсужденіи Несвижа и Слуцка, представляется пособіе въ имѣющемся на владѣльцѣ ихъ Князѣ Радзивилѣ долгѣ казнѣ Нашей, о которомъ Генералъ-Прокуроръ извѣститъ

васъ обстоятельно; въ случаѣ же неудобности въ томъ изыскать изъ казенныхъ селеній другія, къ превращенію въ уѣздные города способныя, и тогда права городскія, какъ выше въ первомъ отдѣленіи сказано, присвоить помянутымъ городамъ изъ мѣстечекъ, отъ владѣльцовъ пріобрѣтаемыхъ, имъ изъ казенныхъ селеній въ таковое новое званіе превращаемымъ.

3) Евреевъ, которымъ указомъ Нашимъ отъ 23 Іюня 1794 года позволено въ Губерніяхъ, тамъ именованныхъ, пользоваться торгомъ и мѣщанскими промыслами, и кои не токмо по городамъ и мѣстечкамъ, но и по селеніямъ разсѣяны пребываютъ, внесть въ городовыя окружныхъ городовъ книги, на основаніи Городоваго Положенія, подчинить Магистратамъ и стараться переселять въ уѣздные города, дабы сіи люди не скитались во вредъ обществу, но производя торги и размножая рукодѣлія и ремесла, и себѣ прибыль и обществу пользу приносили. Относительно выбора по городамъ въ разныя должности гражданскія, держаться указовъ Нашихъ, неизъемлющихъ тѣхъ, кои имѣютъ къ сему право по званію и состоянію ихъ, безъ различія рода и закона; но при дѣйствіи Магистратовъ и словесныхъ судовъ по городамъ, Кагалы еврейскіе, въ уѣздныхъ городахъ и въ губернскомъ находящіеся, не должны касаться ни до какихъ иныхъ дѣлъ, кромѣ обрядовъ закона и богослуженія ихъ.

4) Что принадлежитъ до выбора дворянства въ разныя земскія должности, въ томъ держаться точной силы узаконеній, изображенныхъ ясно въ жалованной Нашей грамотѣ Россійскому дворянству, по которымъ не иные кто выбираются какъ владѣющіе собственностью, а не по закладамъ и другимъ временнымъ владѣніямъ, и которые настоящими вотчинниками почтены быть не могутъ. Впрочемъ, покуда со временемъ дворяне тамошніе, вступая въ службу Нашу, стапутъ достигать чиновъ Россійскихъ по мѣрѣ заслугъ ихъ, избирать изъ тѣхъ, кои при непоколебимой вѣрности, при владѣніи собственностью и при другихъ достоинствахъ имѣли чины Польскіе до вступленія ихъ въ подданство Наше имъ пожалованные.

5) Всѣмъ однако жъ дворянамъ, которые временное имѣютъ владѣніе по наддачамъ, закладамъ и арендамъ, равномѣрно и всѣмъ по договорамъ, на земляхъ помѣщичьихъ или казенныхъ живущимъ, которые могутъ надлежащимъ образомъ доказать благородство свое, дозволить просить общество дворянское о принятіи и вписаніи его въ дворянскую книгу на основаніи жалованной Дворянству грамоты, дабы каждый, имѣя отъ собратій своихъ грамоту, о благородствѣ его свидѣтельствующую, могъ воспользоваться правами, сему достоинству присвоенными, во вступленіи въ службу Нашу и въ пріобрѣтеніи имѣнія.

6) При настоящей переписи поселянъ разнаго званія, держаться со всевозможною точностію какъ общихъ Государственныхъ узаконеній, такъ и особенно указа Нашего отъ 3 Маія 1783 года о разныхъ губерніяхъ даннаго, по силѣ коихъ каждый долженъ написанъ быть въ званіи ему свойственномъ и остаться тамъ, гдѣ онъ по ревизіи внесенъ. На основаніи помянутыхъ установленій тѣмъ людямъ которые не бывъ поселены, докажутъ законнымъ образомъ свою свободу, предоставить на волю избрать родъ жизни, какой они заблагоразсудятъ, записавъ ихъ по тому въ надлежащее званіе.

7) Поселянамъ казенныхъ имѣній, не исключая изъ того извѣстныхъ подъ именемъ старостъ, такожъ числящихся за духовными капитулами и монастырями, покуда оные таковыми останутся, хотя бы они въ арендахъ или другихъ временныхъ владѣніяхъ у частныхъ людей находилися, имѣть участіе въ выборѣ сельскихъ Засѣдателей въ Верхнюю и Нижнія Расправы, въ коихъ имъ по су-

ду быть вѣдомымъ, то же и въ Нижніе Земскіе Суды, сходственно тому, какъ по Учрежденіямъ Нашимъ положено.

8) Всѣ сіи предписанія долженствуютъ простираться и на всѣ земли и области, отъ Польши къ Имперіи Нашей возвращенныя, чего ради вы въ предлежащемъ вамъ и другихъ губерній открытіи, оными руководствоваться имѣете.

Полн. Собр. Зак. № 17327.

№ 27.—1795 г. Мая 3.

Именный, данный правящему должность Минскаго, Изъяславскаго и Брацлавскаго Генералъ-Губернатора, Тутолмину.—О произвожденіи Бургомистрамъ и Ратманамъ жалованья изъ городскихъ доходовъ, съ приложеніемъ штата чинамъ для пограничныхъ дѣлъ.

Утвердивъ штатъ Минской губерніи, сообразно другимъ таковымъ же сочиненный, въ дополненіе того признали Мы за благо: 1) пожалованныя указомъ Нашимъ отъ 28 Іюня 1794 года прибавочныя къ окладамъ деньги оберъ-офицерамъ и нижнимъ чинамъ, производить и штатнымъ командамъ противу гарнизоновъ. 2) Хотя засѣдателямъ мѣщанскимъ Губернскаго Магистрата, такожь Бургомистрамъ и Ратманамъ городовыхъ Магистратовъ положены оклады въ штатѣ; но какъ рескриптомъ Нашимъ, сего же дня вамъ даннымъ, да и вообще Городовымъ положеніемъ присвоены городамъ не малые доходы на ихъ публичныя надобности, для того, по примѣру прочихъ Россійскихъ городовъ, жалованье помянутые чины имѣютъ получать вообще изъ тѣхъ доходовъ; впрочемъ въ которыхъ городахъ быть Магистратамъ и гдѣ только Ратушамъ, зависѣть будетъ отъ усмотрѣнія вашего по числу городскихъ жителей, и ихъ торгамъ и промысламъ. 3) Таможенный Совѣтникъ хотя и не положенъ нынѣ въ штатѣ Минскаго Намѣстничества, но сіе учинено въ разсужденіи предлежащаго устройства сей части и переводу прежнихъ Таможенъ еще неисполненнаго; когда же все оное дѣйство возъимѣетъ и Губернія Минская престанетъ быть пограничною, въ то время сія Таможенная Экспедиція упразднена быть долженствуетъ. 4) Въ уваженіи новости того края и большихъ предъ прочими заботъ въ преобразованіи тамошняго правленія и приведеніи его въ надлежащее устройство, прибавить на четыре года по 14500 рублей на каждый, въ распоряженіе ваше, для прибавочныхъ чиновъ и служителей, такожъ и на нужные расходы, съ тѣмъ, чтобъ въ оныхъ данъ былъ подробный отчетъ, и чтобъ въ теченіи сихъ 4-хъ лѣтъ приложили вы стараніе сократить издержки, обращаяся уже съ того времени въ штатномъ положеніи. 5) Для пограничныхъ дѣлъ, разумѣя вообще по губерніямъ, вами нынѣ управляемымъ, прилагается при семъ штатъ потребнымъ для нихъ чинамъ, сообразный другихъ таковыхъ же намѣстничествъ. Что же касается до пограничныхъ Коммиссій по сосѣдству, о томъ въ свое время послѣдуетъ Наше повелѣніе.

Къ № 17494. Августа 8. Штаты Намѣстничествъ Вилепскаго и Слонимскаго.

При семъ № помѣщенъ:

Общій сводъ штатовъ Намѣстничествъ и губерній въ царствованіе Государыни Императрицы Екатерины II. Постановленныхъ, въ слѣдующихъ таблицахъ:

Таблица I.

Общій штатъ Генералъ-Губернаторскому Правленію.

Званіе чиновъ.	Оклады. 1 Разряда. Число людей.	Оклады. 1 Разряда. Жалованье одному. Рубли.	Оклады. 2 Разряда. Рубли.	Число людей въ губерн. неимѣющ. Генералъ-Губерн. но причислен. къ друг. Намѣстнич. по I и II разряду.
Государевъ Намѣстникъ или Генералъ-Губернаторъ	1	—	—	
Сверхъ жалованья по чину имѣетъ на столъ	—	6000	6000	
При немъ				
Адъютантовъ	2	200	300	
Секретарь II класса	1	250	450	
Правитель или Губернаторъ	1	1800	2250	1
Ему-же на столъ въ каждомъ изъ 17 Намѣстничествъ означенныхъ въ примѣчаніи къ таблицѣ VI, по 600 душъ, а во всѣхъ прочихъ, исключая Полоцкаго, денежные оклады, въ слѣдствіе особыхъ Высочайшихъ повелѣній, по	—	1200	1800	
Совѣтниковъ 6 класса	2	600	750	2
Итого. .	7	9650	12600	3

Полн. Собр. Зак. № 17328.

№ 28.—1795 г. Маія 3.

Именный, данный правящему должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Тутолмину.—О правилахъ отдачи секвестрованныхъ имѣній Польскимъ владѣльцамъ, участвовавшимъ въ произшедшемъ бунтѣ и прикосновеннымъ къ оному.

По разсмотрѣніи взнесенныхъ Намъ вѣдомостей объ имѣніяхъ въ Губерніяхъ Минской, Изъяславской и Брацлавской, такожъ въ частяхъ, отъ оныхъ къ другимъ смежнымъ Намѣстничествамъ отдѣленныхъ, взятыхъ въ секвестръ по указу Нашему, по случаю послѣдняго въ Польшѣ мятежа, то же такъ именуемыхъ *Іезуитскія,* и другихъ, повелѣваемъ: 1) Имѣнія, принадлежавшія такимъ изъ Поляковъ, которые, учинивъ присягу въ вѣрномъ Намъ подданствѣ, приняли участіе въ помянутомъ бунтѣ, и тѣмъ оказалися клятвопреступниками и нарушителями подданической вѣрности, причислить къ

прочимъ казеннымъ. 2) Явившихся по учиненному вами въ свое время позыву до 1-го Генваря сего года, въ области Наши допустить ко владѣнію собственными ихъ имѣніями, буде они въ бунтѣ не участвовали, и имянъ ихъ въ подпискахъ возмутительныхъ актовъ не окажется, съ тѣмъ, чтобъ они остались внутри предѣловъ Россійской Имперіи, на основаніи, какъ ниже въ третьемъ отдѣленіи сказано: относительно же старостъ, какъ указъ Нашъ объ оставленіи оныхъ за пребывающими въ непоколебимой вѣрности состоялся въ отсутствіи ихъ, сила его на таковыхъ отлучныхъ и простираться не можетъ; по чему и таковыя староства причислить къ казеннымъ, кромѣ тѣхъ, о коихъ даны вамъ особые Наши указы. 3) Такимъ, которые по учиненнымъ вами позывамъ не явились Генваря по 1 число сего года, дать знать, что они уже не могутъ быть впредь допущены въ число поддаппыхъ Нашихъ, и для того долженствуютъ въ теченіи одного года и шести недѣль продать свои собственныя недвижимыя имѣнія Нашимъ подданнымъ, и по заплатѣ сверхъ установленной при продажѣ пошлины десятой доли съ вывозимаго капитала, властны сіи капиталы обратить, кто куда заблагоразсудитъ; въ случаѣ же пропущенія означеннаго срока, подвергаютъ имѣніе свое взять въ казну; относительно же старостъ, за ними бывшихъ, оныя подлежатъ отбору, сходно, какъ выше въ третьемъ отдѣленіи изображено; при чемъ и собственныя таковыхъ имѣній долженствуютъ остаться по прежнему въ казенномъ присмотрѣ до продажи ихъ, при которой уже собранные доходы отданы будутъ продавцу или покупщику, какъ они между собою согласятся. 4) У кого изъ преступниковъ находятся имѣнія невинныхъ людей въ закладѣ по займамъ оныя хотя и вступятъ въ казну, но право выкупа предоставить прямому помѣщику на законномъ основаніи, а взаимно, буде и сихъ преступниковъ имѣнія обрѣтаются въ закладѣ другихъ невинныхъ людей, казна предохранитъ свое право къ выкупу онаго. 5. Имѣнія, называемыя *Иезуитскія*, частнымъ людямъ по продажѣ доставшіяся, подлежатъ вышеозначеннымъ распоряженіямъ, смотря, на какомъ основаніи онѣ пріобрѣтены; но что касается до деревень, земель и угодій, принадлежавшихъ иновѣрнымъ духовнымъ въ сихъ Губерніяхъ, изъ нихъ, какъ поступить съ капитулами и монастырями, которые остались за чертою границы, тогда положенной, вы имѣете предписанія въ первоначальномъ Рескриптѣ, покойному Генералу Графу Кречетникову отъ Насъ даннымъ; равнымъ образомъ и отъ учинившихся праздными Архіерейскихъ домовъ или капитулъ Римскаго и Уніатскаго исповѣданія, или тѣхъ, которые впредь вакантными сдѣлаются, или же коихъ начальники внѣ предѣловъ Россійскихъ находятся, отобравъ, причислить въ казну, оставляя прочія при наличныхъ нынѣ Архіереяхъ въ вѣрности неподозрительныхъ и при монастыряхъ, до будущаго впредь вообще по церковнымъ дѣламъ устройства. 6) На семъ основаніи представить Намъ немедленно вѣдомости объ имѣніяхъ, дѣйствительно въ казну уже поступающихъ, и другія о тѣхъ, кои во владѣніе частныхъ людей возвратить слѣдуетъ, означая, которыя именно за невозвращеніемъ помѣщиковъ по позыву продать они должны.

Полн. Собр. Зак. № 17329.

№ 29.—1795 г. Мая 16.

Манифестъ правящаго должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Тутолмина.—О присягѣ жителей сихъ губерній на вѣрность подданства.

Ея Императорскаго Величества, Всемилостивѣйшей Государыни моей Генералъ-Поручикъ, Сенаторъ, Главноуправ-

ляющій Губерніями: Минскою, Изяславскою и Брацлавскою, и орденовъ Святаго Князя Александра Невскаго, Св. Равноапостольскаго Князя Владиміра 1-й степени, Св. Великомученика и Побѣдоносца Георгія и Великокняжескаго Голстинскаго Св. Анны Кавалеръ, я Тимофей Тутолминъ, во исполненіе Высочайшей воли моей Всемилостивѣйшей Государыни, Императрицы Всероссійской объявляю всѣмъ и каждому, кому о томъ вѣдать надлежитъ, что Ея Императорское Величество соизволяетъ изъ объятыхъ войсками Ея областей, по укрощеніи бывшаго въ нихъ всеобщаго мятежа, присоединить къ Имперіи Своей на вѣчные времена нижеозначенныя земли къ Губерніямъ, мнѣ ввѣреннымъ, прилеглыя, для насажденія въ нихъ порядка и правосудія способомъ введенія въ оныя благоустроеннаго правленія, а именно: начиная отъ прежнихъ съ Россіею предѣловъ Галиціи, вдоль по старой границѣ Австрійскихъ владѣній до рѣки Буга и далѣе внизъ, по теченію ея до Литовскихъ рубежей, замыкающія въ себѣ всю остальную часть Волынскаго и часть Хелмскаго Воеводства, лежащія на правомъ берегу Буга, такимъ образомъ, что всѣ сіи земли, города и округи съ частями воеводствъ Бѣльскаго и Русскаго отнынѣ навсегда имѣютъ состоять подъ Скипетромъ Россійской Державы; жители же сихъ земель и владѣльцы всякаго рода, пола, возраста и состоянія въ вѣчномъ подданствѣ онаго.

Чего ради имѣю я точное Высочайшее Ея Императорскаго Величества повелѣніе, торжественно объявить собственнымъ Ея Величества Священнымъ именемъ и словомъ всѣмъ новымъ ея подданнымъ, что сопричитаются они ко всѣмъ тѣмъ выгодамъ и преимуществамъ, кои изданнымъ по волѣ Ея Императорскаго Величества въ 27 день Марта 1793 года Манифестомъ, Высочайше пожалованы были возвращеннымъ тогда отъ Польши областямъ, и именно:

1) Что Всемилостивѣйшая Государыня изволитъ не только всѣхъ ихъ подтверждать при совершенной и ничѣмъ не ограниченной свободѣ въ публичномъ отправленіи ихъ вѣры, также при законномъ каждаго владѣніи и имуществѣ, но и всѣхъ и каждаго награждать отнынѣ въ полной мѣрѣ и безъ всякаго изъятія, всѣми тѣми правами, вольностями и преимуществами, каковыми древніе подданные Ея пользуются, такъ, что каждое состояніе изъ жителей присоединенныхъ земель вступаетъ съ самаго дня сего во всѣ, оному свойственныя, выгоды по всему пространству Имперіи Россійской.

2) Всѣ и каждый изъ сихъ обитателей новоприсоединяемыхъ нынѣ земель, начиная отъ знатнѣйшаго Дворянства, чиповниковъ и до послѣдняго, кому надлежитъ, имѣютъ учинить въ теченіи одного мѣсяца торжественную присягу въ вѣрности подданства Ея Императорскому Величеству и Высочайшимъ Ея Преемникамъ, при свидѣтельствѣ опредѣленныхъ отъ меня къ тому чиповниковъ. Если же кто изъ Дворянства и изъ другаго состоянія владѣющій недвижимымъ имѣніемъ не захочетъ присягать, тому дозволяется на продажу недвижимаго имѣнія своего и добровольный выѣздъ внѣ границъ трехъ-мѣсячный срокъ, по прошествіи котораго все остающееся имѣніе его секвестровано и въ казну взято быть имѣетъ.

3) Духовенство вышнее и нижнее долженствуетъ подать собою первый въ учиненіи присяги примѣръ, и въ повседневномъ Господу Богу публичномъ припошеніи молитвъ о здравіи Ея Императорскаго Величества, Всемилостивѣйшей Государыни и Вселюбезнѣйшаго Ея Сына и Наслѣдника, Цесаревича, Великаго Князя Павла Петровича и всего Высочайшаго Императорскаго Дома, по тѣмъ формамъ, которыя имъ для сего употребленія даны будутъ.

4) Доколѣ порядокъ правленія, вводимый по Высочайшимъ Ея Императорскаго Величества Учрежденіямъ, будетъ

и на сіи Области распространенъ ко благу оныхъ, о чемъ имѣю я уже отъ Ея Величества точное повелѣніе, судъ и расправа въ присоединенныхъ нынѣ Воеводствахъ и повѣтахъ, да будутъ продолжаемы въ настоящихъ ихъ мѣстахъ Именемъ и властію Ея Императорскаго Величества, съ наблюденіемъ правосудія и порядка.

5) Въ заключеніе сего я присовокупляю по Высочайшей Ея Императорскаго Величества волѣ, что всѣ войска Ея, яко въ своей землѣ уже расположенныя, наблюдать будутъ строжайшую военную дисциплину; а потому ни вступленіе ихъ въ разныя мѣста, ниже самая перемѣна правленія не долженствуютъ никому и ни мало препятствовать въ покойномъ и безопасномъ домостроительствѣ, промыслахъ и торгахъ.

Сей Манифестъ имѣетъ быть *) числа *) сего 1795 года во всѣхъ церквахъ прочтенъ, въ городскія книги записанъ и въ надлежащихъ мѣстахъ прибитъ для всенароднаго свѣдѣнія. Данъ по Всевысочайшей волѣ Ея Императорскаго Величества, моей Всемилостивѣйшей Государыни, за подписаніемъ руки моей и съ приложеніемъ герба моего печати.

Полн. Собр. Зак. № 17332.

№ 30.—1795 г. Іюня 20.

Именный, данный Генералъ-Прокурору.—О наказаніи участвовавшихъ въ Польскомъ мятежѣ.

По случаю возникшаго въ Польшѣ мятежа принятыми отъ Насъ благоуспѣшно мѣрами въ краткое время совершенно низложеннаго, оказалися участниками въ ономъ многіе изъ новыхъ подданныхъ Нашихъ, обитателей древнихъ Россійскихъ областей къ Имперіи Нашей возвращенныхъ. Они бывъ возжигаемы буйственнымъ духомъ безначалія и врагами всякаго порядка, приступили къ ненавистному и злодѣйскому предпріятію, которое учинило ихъ противу Насъ и Государства Нашего клятвопреступниками и бунтовщиками. Для изысканія виновныхъ въ сихъ дѣяніяхъ, учреждена была по повелѣнію Нашему особая въ Смоленскѣ Коммиссія, которая производя надлежащее по законамъ изслѣдованіе внесла намъ экстракты съ своими мнѣніями. По разсмотрѣніи оныхъ, такъ какъ и приговоры произнесеннаго отъ особъ нарочно отъ насъ къ тому опредѣленныхъ видимъ, что строгость законами установленная подвергаетъ виновныхъ въ таковомъ злодѣяніи неизбѣжной смертной казни; Мы однакожъ по сродному Намъ милосердію и человѣколюбію восхотѣли и сихъ преступниковъ жребій облегчить, избавляя ихъ отъ приговореннаго тяжкаго и ими справедливо заслуженнаго наказанія, а вмѣсто того повелѣвасмъ учинить слѣдующее:

1) Изъ тѣхъ, кои, паруша присягу на вѣрное намъ подданство, самымъ дѣломъ и лично участвовали въ произведеніи мятежа и бунта и въ томъ явно изобличены, Овручскаго монастыря Аббата Іозефата Охоцкаго сослать въ Пелымъ; Житомирскаго регента Михайла Бернацкаго въ Якутскъ; Пробоща Коростышевскаго, Іосифа Куликовскаго въ Тобольскъ; Олескаго Капитанъ-Исправника Яна Охотскаго въ Нерчинскъ; отставнаго Поручика Якова Павшу въ Селенгинскъ; Игнатія Дзяминскаго, шефа полку сего имени, въ Березовъ; бывшаго полнаго литовскаго стражника Ивана Оскирку, Житомирскаго градскаго Судью Андрея Дубровскаго, шляхтича Томаша Вишомирскаго, Доминиканскаго монастыря ксенза Леопольда Булгака, бывшаго Пинской бригады поручика, объявившаго потомъ себя Бригадиромъ, Іосифа Копеца, шляхтича Матвѣя Родевича, Подполковника

*) Въ подлинникѣ пропускъ для числа и мѣсяца.

Ѳадѣя Городенскаго, Подполковника Яна Зенковича, и шляхтича Іосифа Алхимовича разослать въ самые отдаленнѣйшіе Сибирскіе города; бывшаго Надворнаго Литовскаго Маршала Станислава Салтана, по единственному уваженію на старость его, сослать на житье въ Казань.

2) Оказавшихся въ нарушеніи присяги и изобличенныхъ равномѣрно съ первыми въ измѣнѣ, но лично только не бывшихъ съ ними въ содѣйствіи, Настоятеля Доминиканскаго монастыря Томаша Силича, Ксенза Католицкаго Базиля Салмановича, бывшаго Землянскаго Судью Іуліана Піонтковскаго, Острогадовицкаго Исправника Іосифа Богутскаго, шляхтича Михаила Дорожинскаго, бывшаго Овруцкаго Подкомарія Тадеуша Немирича и Шамбеляна Тадеуша Павшу разослать по городамъ Тобольской и Иркутской Губерніи, или въ таковые же отдаленные Архангельскаго Намѣстничества и Устюжской области.

3) Обличенныхъ въ знаніи предпріятій злонамѣренныхъ и объ оныхъ по долгу присяги и вѣрности недоносившихъ Правительству шляхтичей Антона Прибору, Винцентія Обуховича, Юстина Мацеловича, пограничной Казаровицкой Таможни надзирателя шляхтича Петра Орловскаго, Генеральнаго Намѣстника Епископа Кіевскаго Михайла Полоцкаго, Любельскаго градскаго Судью Андрея Янчинскаго, Любецкаго старосту Іосифа Богуша, бывшаго Подстолія Новогродскаго Іосифа Хоржевскаго и управителя Аббата Ахоцкаго Ксаверія Яконовскаго, отправить на житье въ Губерніи: Вятскую, Симбирскую, Казанскую и Пензенскую.

4) Уніатскихъ Житомирскаго попа Петра Ольшевскаго и Офиціала Острожскаго и Луцкаго Іоанна Подчуженскаго, обвиненныхъ въ дерзкомъ ослушаніи законной власти и въ неповиновеніи повелѣнія Правительства, яко начинщиковъ новаго возмущенія, послать на житье Новгородско-Сѣверской Губерніи въ уѣздный городъ Коропъ.

5) Шляхтича Іозефа Тераевича за убійство одного Россійскаго драгуна, въ чемъ самъ признался, по лишеніи Шляхетскаго достоинства сослать вѣчно въ каторжную работу.

6) Овручскаго земскаго Судью Антона Вечфинскаго, шляхтича Степана Гедимина и шляхтича Юрія Рутскаго, вмѣня имъ въ наказаніе долговременное подъ стражею содержаніе, освободя на поруки, отпустить въ ихъ домы.

7) Изъ числа тѣхъ, которые хотя не присягали Намъ на вѣрность, но признаны врагами своего отечества произведеніемъ въ ономъ мятежа и бунта и вредныхъ во всякомъ обществѣ приверженностію ихъ къ ненавистнымъ правиламъ изверговъ Французскихъ, Польской службы Генералъ-Маіора Графа Карла Моравскаго, назначеннаго повѣтовымъ Генералъ-Маіоромъ Іозефа Селдиковскаго, мѣстечка Ополина приходнаго попа, Каноника Плоцкаго Матеуша Гутовскаго, Полковника Степана Грабовскаго, Шамбеляна Цесарія Савапевскаго, шляхтича Іозефа Козела, Маіора Адама Неленеца и Подполковника Феликса Собецкаго, разослать по городамъ Уженской области.

8) Шамбеляна Фулісита Каменскаго, конюшаго Адама Каменскаго, Антонія Туровича, Кармелитскаго ордена Ксенза Мавриція Валевича, Капитана Яна Валицкаго, Польской службы Капитановъ: Бенедикта Шлантая, Петра Клячковскаго, Матвѣя Гавлязинскаго, Поручиковъ Іозефа Горповскаго, Никодима Михайловскаго, шляхтича Матеуша Реута, Литовской Артиллеріи Поручика Якова Роделя, Полковника Грабовскаго, Адъютанта Антона Даревскаго и шляхтича Теодора Кроковскаго, разослать въ Губерніи Орловскую, Рязанскую и Тамбовскую для житья по городамъ, не на большихъ дорогахъ лежащимъ.

9) Литовской Гвардіи Шефа Игнатія Тизенгаузена и съ нимъ той же Гвардіи Маіора Владислава Дашкевича, Капитановъ: Игнатія Еленскаго, Игнатія Зе-

менскаго, Антона Гиша, Поручиковъ: Ержея Невенгловскаго и Николая Рудинскаго, въ уваженіе ходатайства за нихъ бывшаго Воеводы Брацлавскаго Михайла Коссаковскаго, освободить на его поруки.

10) Виленскаго Прелата Ксаверія Михайла Богуша, шляхтича Іозефа Ляховскаго, Ошмянскаго Судоваго писаря Яна Витуанскаго, мѣстечка Сморгони мѣщанина Михайла Куницкаго, Пунскаго старосту Михайла Бржостовскаго, Подстолія Адама Вержейскаго, Столовицкаго Маршалка Михайла Радишевскаго, Адвоката Игнатія Грабовскаго, Литовской Артиллеріи Маіора Николая Спенебергера, Шамбеляна Іеронима Грабовскаго, шляхтичей Андрея Дунбровскаго, Винцентія Лазоревича, Степана Сороку и Станислава Любовича освободить на поруки, которые бы за будущее ихъ поведеніе отвѣтствовать обязались.

11) Находящихся при сихъ преступникахъ служителей ихъ, яко невинныхъ, отпустить свободно, куда кто пожелаетъ.

12) Исполненіе всего вышеписаннаго, возлагаемъ на васъ, съ тѣмъ, дабы увѣдомили, кого слѣдуетъ, что тѣ, которые признаны въ семъ дѣлѣ невинными и освобождены, могутъ допущены быть по прежнему до владенія ихъ имѣній, если опые, въ продолженіе надъ ними слѣдствія, секвестрованы были.

Полн. Собр. Зак. № 17345.

№ 31.—1795 г. Іюля 18.

Именный, данный Генералъ-Прокурору.—О приниманіи приходящихъ изъ Верховнаго Литовскаго Правленія рапортовъ и о вѣденіи переносимыхъ оттуда по апелляціи дѣлъ въ 3 Сената Департаментъ.

Графъ Александръ Николаевичъ! Въ слѣдствіе полученныхъ здѣсь донесеній объ открытіи Верховнаго Литовскаго Правленія, не считаемъ нужнымъ до времени обнародовать о томъ повсемѣстно, поелику не послѣдовало еще окончательнаго распоряженія о новоприсоединяемыхъ къ Имперіи Нашей Польскихъ земляхъ и установляемый нынѣ въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ порядокъ управленія, есть токмо предварительный, а не на единообразномъ съ другими Губерніями основаніи. Впрочемъ предложите Сенату о приниманіи приходящихъ изъ Верховнаго Литовскаго Правленія рапортовъ и о вѣденіи переносимыхъ оттуда по апелляціи дѣлъ въ 3 Департаментѣ, такъ какъ въ ономъ разсматриваются и рѣшаются подобныя дѣла и другихъ приобрѣтенныхъ отъ Польши областей. Равномѣрно дайте знать отъ себя всѣмъ Генералъ-Губернаторамъ и правящимъ ту должность, а гдѣ оныхъ нѣтъ, Губернаторамъ, чтобъ они по отзывамъ и сношеніямъ отъ Литовскаго Генералъ-Губернатора Князя Рѣпнина или отъ опредѣленнаго въ должность Губернатора Генералъ-Маіора Графа Панина, или же отъ Верховнаго Литовскаго Правленія сообразно съ законами, дѣлали надлежащее удовлетвореніе и съ ними имѣли переписку.

Полн. Собр. Зак. № 17359.

№ 32.—1795 г. Іюля 26.

Сенатскій. О выдачѣ третнаго жалованья не въ зачетъ перемѣщаемымъ въ новоприобрѣтенныя Губерніи: Минскую, Изъяславскую и Бряцлавскую, чинамъ и канцелярскимъ служителямъ.

Правительствующему Сенату Г. Оберъ-Прокуроръ и кавалеръ Мухановъ, отъ имени Г. Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника, Генералъ-Прокурора и кавалера Графа Александра Николаевича Самойлова, предложилъ полученное имъ Г-мъ Дѣйствительнымъ Тайнымъ Совѣтникомъ и кавалеромъ отъ правящаго должность

Генералъ-Губернатора Минскаго, Волынскаго, Бряцлавскаго и Подольскаго, Г-на Генералъ-Поручика, Сенатора и кавалера Тимоѳея Ивановича Тутолмина, отношеніе, въ которомъ объясняя, что по увѣдомленію Минскаго Губернатора, Г-на Генералъ-Маіора и кавалера Неплюева, въ отправленіи къ мѣстамъ заимствуемыхъ изъ сосѣдственныхъ Губерній по указу Сената канцелярскихъ служителей, затрудняются Правители сопредѣльныхъ Намѣстничествъ по непазначенію потребной на проѣздъ ихъ суммы, просилъ онъ Г. Генералъ-Поручикъ и кавалеръ исходатайствовать отъ Сената предписаніе Казеннымъ Палатамъ: Полоцкой, Могилевской, Черниговской, Кіевской и Новгородско-Сѣверской, а также и прочихъ Губерній, откуда приказные чины добровольно возжелаютъ служить въ новыхъ Всевысочайше ввѣренныхъ управленію его Губерніяхъ, о выдачѣ таковымъ отправляющимся къ мѣстамъ Всемилостивѣйше даруемаго на проѣздъ по Высочайшему Ея Императорскаго Величества Именному указу отъ 13 Апрѣля 1793 года третнаго не въ зачетъ жалованья. Правительствующій Сенатъ Приказали: какъ Именнымъ Ея Императорскаго Величества Высочайшимъ указомъ отъ 13 Апрѣля 1793 года повелѣно, Присутственныя мѣста въ вышеписанныхъ Губерніяхъ наполнить отъ Герольдіи чиновниками обыкновеннымъ порядкомъ, а равно и канцелярскими служителями, ежели оныхъ будетъ недостаточно, изъ трехъ Малороссійскихъ, Тульской, Калужской, Бѣлорусскихъ и прочихъ Губерній; всѣмъ же нынѣ опредѣляемымъ къ мѣстамъ въ помянутыя вновь пріобрѣтенныя Губерніи чинамъ и отъ нихъ отдѣленныя округи, во уваженіе неближняго ихъ туда переѣзда, Всемилостивѣйше пожаловано третное жалованье не въ зачетъ по ихъ окладамъ: то на основаніи сего Высочайшаго повелѣнія, предписать всѣмъ Намѣстническимъ Правленіямъ и Казеннымъ Палатамъ, чтобы тѣмъ канцелярскимъ служителямъ, которые по собственному ихъ желанію въ помянутыя новопріобрѣтенныя Губерніи опредѣляемы будутъ, правящимъ тамъ должность Генералъ-Губернатора, Г-мъ Генералъ-Поручикомъ, Сенаторомъ и кавалеромъ Тимоѳеемъ Ивановичемъ Тутолминымъ, выдаваемо было на проѣздъ вышеписанное Всемилостивѣйше жалуемое не въ зачетъ за треть жалованье отъ Казенныхъ Палатъ тѣхъ Губерній, откуда кто перемѣщаемъ будетъ, однако не иначе, какъ по полученіи въ тамошнія Намѣстническія Правленія отъ помянутаго Г-на Генералъ-Поручика и кавалера Тутолмина надлежащаго удостовѣренія какъ о подлинности таковаго перемѣщенія, такъ и о количествѣ назначаемаго имъ жалованья; Намѣстническимъ же Правленіямъ, увольняя таковыхъ, сообщать о выдачѣ слѣдующаго имъ жалованья въ тамошнія Казенныя Палаты. Но вышеписанную выдачу не въ зачетъ третнаго жалованья производить по означенному Именному Ея Императорскаго Величества указу тѣмъ только чинамъ и служителямъ, въ показанныя Губерніи опредѣляемымъ, кои при начальномъ устроеніи оныхъ по новому образу управленія на первыя по штатамъ ихъ мѣста опредѣляемы будутъ; а которые чины и служители поступать станутъ послѣ на тѣ же мѣста, когда оныя упразднятся увольненіемъ или другими какими случаями первоопредѣленныхъ, таковымъ выдавать третнаго жалованья не въ зачетъ не слѣдуетъ. Назначеніе же потребныхъ на то суммъ изъ доходовъ, Остаточнымъ Казначействамъ принадлежащихъ, предоставить Экспедиціи о государственныхъ доходахъ.

Полн. Собр. Зак. № 17363.

№ 33.—1795 г. Іюля 31.

Именный, данный Сенату.—О правилахъ продовольствія солью пріобрѣтенныхъ отъ Польши Губерній: Минской, Волынской, Подольской, Брацлавской и Литовской.

Разсмотрѣвъ донесеніе правящаго должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Волынскаго, Подольскаго и Брацлавскаго Тутолмина, учиненное имъ во исполненіе данныхъ отъ Насъ повелѣній, относительно собранія всѣхъ нужныхъ свѣденій о разныхъ сортахъ соли, каковою довольствуются, и въ какую цѣну въ которыхъ мѣстахъ обходится оная въ Губерніяхъ: Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской, присоединивъ къ сему по тому же предмету представленія Нашего Литовскаго Генералъ-Губернатора Князя Рѣпнина, и сообразивъ все оное съ нуждами, требующими заведенія достаточныхъ запасовъ сей вещи, первой необходимости для продовольствія народнаго, съ способами извлеченія соли изъ собственныхъ предѣловъ Нашихъ, и съ возможностями въ перевозкѣ и въ доставленіи потребнаго количества оной къ опредѣляемымъ для запасовъ мѣстамъ, за благо признали Мы повелѣть:

1) Вольная продажа соли, въ тѣхъ губерніяхъ донынѣ производимая, не только не воспрещается, но поощряема и и ободряема быть должна; ибо чѣмъ болѣе торгъ оною распространится, тѣмъ болѣе казна обрящетъ выгодъ своихъ; народъ въ продовольствіе свое получать будетъ соль нижнею цѣною, да и недостатки повсюду и на всякой случай чрезъ то отвращены будутъ.

2) Но дабы въ достиженіи сего желаемаго положенія, учрежденныя Губерпскія начальства обнадежены быть могли, что народное продовольствіе солью обезпечено будетъ, а при томъ, чтобы дать вящшіе способы и къ распространенію употребленія собственныхъ Нашихъ солей въ замѣнѣ иностранныхъ, учредить запасы казенной соли въ Губерніяхъ: Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской въ количествѣ 800000 пудъ, равняющемся по числу тамо живущихъ обитателей съ полугодовою пропорціею; и дабы заведеніемъ и наполненіемъ таковыхъ запасныхъ магазиновъ сугубой достигнуть пользы въ отношеніи къ прибыли казенной и къ выгодамъ обитателей тѣхъ странъ, учрежденіемъ умѣренной и по возможности равной на соль цѣны, то:

3) Для пониженія цѣнъ солямъ, отъ вольныхъ промышленниковъ продаваемымъ, на случай возвышенія оныхъ, и для доставленія градскимъ и сельскимъ поселянамъ способа въ снабженіи себя оною въ ближайшемъ по возможности разстояніи, избравъ къ тому удобныя мѣста, опредѣляемъ учредить соляные запасные магазины, по Губерніи Минской: 1) въ Борисовѣ, на судоходной рѣкѣ Березинѣ, 80000 пудъ по пропорціи для округъ Борисовской, Виленской, Поставской, Докшицкой и Дзисненской. 2) въ Старобынѣ, на судоходной рѣкѣ Случѣ 40000 пудъ по пропорціи для уѣздовъ Слуцкаго и Несвижскаго. 3) Въ мѣстечкѣ Пуховичахъ на судоходной рѣкѣ Свислочѣ 31000 пудъ, по пропорціи для округъ Игуменской и Минской. 4) Въ Бобруйскѣ собственно для своего уѣзда по пропорціи 30000 пудъ. 5) Въ Мозырѣ для его уѣзда по пропорціи 14000 пудъ. 6) Въ Пинскѣ для тамошней округи по пропорціи 17000 пудъ; и 7) Въ Давыдгородкѣ для своего уѣзда по пропорціи 12000 пудъ, и того по Минской Губерніи 207000 пудъ. По Губерніи Волынской: 1) Въ селѣ Губковѣ при судоходной рѣкѣ Случѣ, 62000 пудъ, по пропорціи для уѣздовъ Новоградаволынскаго, Острожскаго, Заславскаго и Лабунскаго. 2) Въ селѣ Бешевичахъ при рѣкѣ Тетеровѣ 62000 пудъ по пропорціи для округъ: Радомышлской, Овручской, Житомирской и Чудновской. 3) Въ мѣстечкѣ

Деражнѣ на рѣкѣ Горынѣ 62000 пудъ, для округъ Ровенской, Луцкой, Владимиржской и Ковельской. 4) Въ Домбровицахъ для своего уѣзда по пропорціи 16000 пудъ; а во всѣхъ по Губерніи Волынской 202000 пудовъ. По Подольской Губерніи: 1) Въ мѣстечкѣ Ушицѣ при рѣкѣ Днѣстрѣ, для округъ: Ушицкой, Зинковской, Грудской, Проскуровской, Литичевской, Вербовецкой, Староконстантиновской, Базилійской, Ямпольской, Кршеменецкой и Дубенской по пропорціи 170000 пудъ. 2) Въ Жванцѣ для Каменецъ-Подольскаго уѣзда по пропорціи 16000 пудъ, и того по Подольской губерніи 186000 пудъ. По Брацлавской Губерніи: 1) Въ городѣ Ямполѣ на Днѣстрѣ съ запасомъ 190000 пудъ, для округъ: Ямпольской, Брацлавской, Гайсинской, Бершадской, Тульчинской, Липовецкой, Пятигорской, Сквирской, Махновской, Литинской, Хмельницкой и Винницкой; и 2 въ Могилевѣ, что на Днѣстрѣ, для своего уѣзда, по пропорціи 15000 пудъ; и того по Брацлавской Губерніи 205000 пудъ, а во всѣхъ четырехъ Губерніяхъ 800000 пудъ.

4) Въ отвращеніе недостатка солей въ Литвѣ, соображая количество иностранныхъ солей, привозимое въ предшествовавшіе годы, съ нужною пропорціею для продовольствія народнаго по числу жителей, тамо обитающихъ, и по причинамъ, во 2 и 3 статьѣ описаннымъ, главный для Литовской Губерніи магазинъ учредить въ Пинскѣ для 600000 пудовъ соли.

5) Заведеніе и наполненіе, какъ сего запаснаго магазина, такъ и учреждаемыхъ по губерніямъ: Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской, возлагаемыхъ на попеченіе правящаго должность Генералъ-Губернатора тѣхъ губерній Тутолмина, и на тамошнія Казенныя Палаты, коихъ долгъ будетъ рачительное храненіе пользъ казенныхъ, поступая въ семъ случаѣ по точной силѣ изданныхъ отъ Насъ узаконеній, и въ особенности Устава о соли, изданнаго въ 16 день Іюня 1781 года. Развозку же соли изъ запаснаго для Литвы магазина, въ Пинскѣ учреждаемаго, въ тѣ мѣста Литовской Губерніи, которыя удобнѣйшими признаны будутъ, или же гдѣ наиболѣе нужды въ соли окажется, возлагаемъ на тамошняго Генералъ-Губернатора Князя Репнина.

6) Основанные главные запасные магазины соли Нашимъ Генералъ-Фельцейхмейстеромъ Графомъ Зубовымъ въ Губерніяхъ ему порученныхъ, въ Одессѣ и въ Овидіополѣ въ числѣ 2000000 пудовъ, снабжать могутъ учреждаемые запасы для Днѣстровской части, Брацлавской и Подольской Губерній. Заводимые въ Вознесенскѣ въ числѣ 1,000,000 пудовъ для живущихъ по Бугу въ Вознесенской и Брацлавской, и частію для Волынской Губерній, и нѣкоторыхъ округъ Кіевской и въ Екатеринославскомъ Намѣстничествѣ при Днѣпрѣ, въ числѣ 1000000 пудъ для Волынской, Минской и Литовской Губерній; сверхъ сего и вольные промышленники, снабжая себя тамо покупкою соли, развозить оную будутъ по удобности по тѣмъ мѣстамъ, гдѣ нужда въ оной настоять будетъ, и гдѣ вольная продажа соли законами дозволена.

7) И какъ для единовременнаго наполненія запасныхъ магазиновъ, въ предѣлахъ Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской губерній заводимыхъ, и для ежегоднаго по мѣрѣ расхода дополненія оныхъ, по силѣ 5 статьи сего указа, на Казенныя Палаты тѣхъ Губерній, въ вѣдѣніи коихъ помянутые магазины состоять имѣютъ, возлагается заблаговременно пещися, чтобы потребное количество соли въ каждый изъ опредѣленныхъ магазиновъ было доставлено; то и обязанъ правящій должность Генералъ-Губернатора всякой разъ сдѣлать надлежащее распоряженіе, изъ котораго магазина Екатеринославскаго и Вознесенскаго Намѣстничествъ, куда и сколько доставить соли, чиня перевозку оной на

счетъ доходовъ тѣхъ Губерній, гдѣ сія соль продаваться имѣетъ, и гдѣ уже деньги, за опую выручаемыя, поступать будутъ въ доходъ помянутыхъ Губерній; а потому и долженствуютъ вышесказанныя Казенныя Палаты вести разчетъ съ Екатеринославскою или Вознесенскою, возвращая имъ послѣ каждаго отпуска соли деньги по тѣмъ цѣнамъ, по которымъ оная дѣйствительно обошлась на доставленіе ея до запасныхъ магазиновъ при Днѣпрѣ въ Екатеринославской Губерніи, въ Вознесенскѣ при Бугѣ, въ Одессу и въ Овидіополь при Днѣстрѣ.

8) Разчисляя, какъ настоящіе цѣны соли во всѣхъ означенныхъ Губерніяхъ, такъ и неравное положеніе и разстояніе ихъ отъ тѣхъ мѣстъ, гдѣ выемка соли производится, и соображая пользу казенную съ выгодою частныхъ людей, повелѣваемъ изъ вышеписанныхъ запасныхъ магазиновъ въ народное продовольствіе продавать соль нижеслѣдующими цѣнами впредь до указа: въ предѣлахъ Губерніи Литовской по 80 копѣекъ за пудъ, Минской, Волынской по 60 копѣекъ за пудъ, въ Подольской по 55 копѣекъ за пудъ, и въ Брацлавской по 50 копѣекъ за пудъ; не возбраняя впрочемъ вольнымъ промышленникамъ продавать соль и нижними сего цѣнами, лишь бы оная была добраго качества, безъ замѣса, и въ пищу человѣческую годная, о чемъ Правительства тамошнія надлежащее наблюденіе принять должны.

Полн. Собран. Зак. № 17366.

№ 34.—1795 г. Сентября 1.

Именный, данный правящему должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Тутолмину.—О позволеніи свободнаго выпуска хлѣба за границу.

Въ слѣдствіе представленія вашего и въ уваженіи на обильный сего лѣта во ввѣренныхъ управленію вашему губерніяхъ урожай хлѣба, выпускъ онаго въ чужіе краи Всемилостивѣйше дозволяемъ, распространяя таковой выпускъ по всему продолженію границы съ сосѣдними державами. Но при семъ разрѣшеніи повелѣваемъ вамъ принять нужныя мѣры осторожности, дабы какъ провіантскіе для пропитанія войскъ Нашихъ, такъ и уѣздные для обитателей магазины снабдены были потребными запасами.

Полн. Собр. Зак. № 17377.

№ 35.—1795 г. Сентября 6.

Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генералъ-Губернатору Князю Рѣпнину.—О приведеніи въ благоустройство церквей Римско-Католическаго исповѣданія въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ.

Обращая попеченіе Наше о приведеніи въ благоустройство церквей Римско-Католическаго исповѣданія въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ, и видя, что Діоцезія Виленская осталась праздною, признали Мы впредь до подробнаго разсмотрѣнія учинить слѣдующія распоряженія: 1) въ городѣ Вильнѣ быть Епископу Римскаго исповѣданія, съ наименованіемъ Епископства Инфляндскаго, заключая въ семъ Епископствѣ всѣ тѣ приходы и монастыри того закона, находящіеся въ предѣлахъ Литовской Губерніи, которые прежде сего подчинены были послѣднему Епископу Виленскому. 2) Управленіе Епархіи Инфляндіи Всемилостивѣйше повелѣваемъ поручить Епископу Инфляндскому Коссаковскому, котораго усердіе и приверженность его къ пользамъ Нашимъ пріобрѣли особливое Монаршее Наше благоволеніе, опредѣляя на содержаніе его по 4000 рублей изъ доходовъ Литовской Губерніи. 3) Сему Епископу для разсмотрѣнія дѣлъ относящихся до подчиненнаго ему Духовенства и кото-

рыя точно принадлежать до разбору Духовныхъ мѣстъ, учредить подъ предсѣдательствомъ его Консисторію изъ нѣсколькихъ Канониковъ, на вѣрность Намъ присягнувшихъ и въ приверженности къ Имперіи Нашей неподозрительныхъ, составленную, въ коей, если бы дѣло коснулось до сужденія мірскаго человѣка, требовать отъ Гражданскаго Правительства Депутата для присутствія въ Консисторіи по тому дѣлу: а кто судомъ сей Консисторіи и Епископомъ не доволенъ будетъ, тѣ могутъ приносить жалобы свои въ Нашъ Сенатъ. За симъ 4) Опредѣленіе къ монастырямъ Настоятелей и къ приходамъ поповъ и прочихъ Духовныхъ Римской вѣры чиновъ въ Епархіи сей принадлежитъ ко власти Епископа Инфляндскаго, которому разсмотрѣть о всѣхъ таковыхъ Настоятеляхъ и попахъ, и тѣхъ изъ нихъ оставить, или вновь опредѣлить, кои въ подданствѣ Нашемъ утверждены, и кои въ благонамѣренности къ пользамъ Нашимъ окажутся несомнительными, а временно присылаемыхъ изъ-за границы отрѣшать и впредь не терпѣть, запретя пріемъ оныхъ подъ опасеніемъ мірскаго суда за преступленіе въ неисполненіи указовъ Верховной власти. 5) Повелѣваемъ вамъ строго наблюдать, на основаніи изданныхъ для всей Имперіи Нашей узаконеній, чтобъ не могли выѣзжать духовные люди въ границы Великаго Княжества Литовскаго изъ чужихъ предѣловъ, и гдѣ таковые явятся, отсылать подъ стражею къ тамошнему Гражданскому Правительству для поступленія съ ними по законамъ; а равнымъ образомъ и тѣхъ, кои безъ дозволенія таковыхъ принимать будутъ, предавать суду и поступать съ ними по строгости законовъ. 6) Предписать, чтобы всѣ монашескіе Ордены, завися единственно въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ отъ Епархіальныхъ Епископовъ своихъ и Консисторій ихъ, не дерзали навлекать на себя зависимость отъ какой-либо Духовной власти, внѣ Имперіи Нашей пребывающей, имѣть предосудительныя общему спокойствію отношенія, или высылать имъ доходы, подъ опасеніемъ мірскаго суда за преступленіе сего повелѣнія. 7) Отъ Епископа Инфляндскаго и прочихъ Губерній Литовской истребовать для представленія къ усмотрѣнію Нашему вѣдомости обстоятельныя о всѣхъ монастыряхъ тоя церкви, съ означеніемъ, которые изъ нихъ прямо въ богоугодныхъ и обществу полезныхъ упражненіяхъ обращаются, разумѣя просвѣщеніе юношества въ истинномъ почитаніи Творца и въ повиновеніи постановленной отъ него Верховной Власти заключающееся, служеніе немощнымъ и призрѣніе помощи требующихъ, каковыя установленія должны вы сохранять: или же которые въ праздной жизни безъ всякаго ближнему пособія живутъ въ тягость міру, дабы Мы въ славу Божію и на пользу общества могли о всемъ томъ учредить наилучшимъ по возможности образомъ. 8) Подтверждаемъ о неприниманіи никакихъ Буллъ Папскихъ, или отъ имени его писанныхъ посланій, повелѣвая отсылать къ Генералъ-Губернатору, который разсмотря содержаніе ихъ и особливо не находится ли въ нихъ чего либо несходственнаго съ гражданскими законами Всероссійской Имперіи и съ правами Самодержавной власти отъ Бога намъ данныя, обязанъ будетъ мнѣніе свое Намъ представить и ожидать Нашего на то повелѣнія. Сей Указъ Нашъ имѣетъ быть обнародованъ въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ; въ церквахъ же Римскаго исповѣданія для всенароднаго свѣденія оный выставленъ быть долженъ. Пребываемъ вамъ Императорскою Нашею милостію всегда благосклонны.

Полн. Собр. Зак. № 17380.

№ 36.—1795 г. Сентября 6.

Именный, данный Минскому, Волынскому, Подольскому и Брацлавскому Генералъ-Губернатору Тутолмину.—Объ устроеніи почтъ и содержаніи оныхъ въ Губерніяхъ: Минской Волынской, Подольскои и Брацлавской.

Разсмотрѣвъ взнесенное отъ васъ описаніе дорогъ лежащихъ въ Губерніяхъ: Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской съ означеніемъ почтовыхъ станцій и на нихъ числа лошадей, съ примѣчаніями относительно устроенія и содержанія почтъ, и находя все оное сообразнымъ съ мѣстнымъ положеніемъ, надобностями и пользами внутренняго и внѣшняго сообщенія, симъ волю Нашу изъясняемъ: 1) сдѣлать всѣ потребныя и отъ васъ зависящія распоряженія, дабы почты во ввѣренныхъ вамъ Намѣстничествахъ исправное и безостановочное дѣйствіе имѣли. 2) Что касается до потребныхъ по сдѣланнымъ вами расчетамъ денегъ на учрежденіе и содержаніе почтъ, включая тутъ и построеніе почтовыхъ домовъ въ три года на всѣхъ станахъ, признали Мы за благо для всевозможнаго уравненія въ сей повинности по Губерніи Минской 69000 рублей, по Волынской 68000 руб., по Подольской 61000 рублей, по Брацлавской 67000 рублей, препоручить въ каждой Дворянству расположить къ ежегодному взносу въ теченіи трехъ лѣтъ, по мѣрѣ владѣльческихъ стяжаній, предоставляя вамъ по сношенію съ Главнымъ Директоромъ почтъ Нашимъ Оберъ-Гофмейстеромъ Графомъ Безбородко остатокъ сихъ почтовыхъ сборовъ въ однихъ обращать на пополненіе недостатка въ другой Губерніи, гдѣ обширность площади и соединеніе разныхъ дорогъ требуетъ большаго числа почтовыхъ становъ и лошадей, а населеніе и состояніе жителей подаютъ меньше способовъ въ сборѣ слѣдующихъ денегъ; по истеченіи же трехъ лѣтъ Дворянство сихъ Губерній, по вѣрномъ изъ опытовъ изчисленіи, чинимомъ подъ руководствомъ вашимъ имѣетъ разположить на доходы свои ту сумму, каковая возтребуется тогда на ежегодное почтъ содержаніе. 3) На станціяхъ сихъ обязаны содержатели ихъ возить обыкновенную письменную почту безъ платежа по дважды или по однажды въ недѣлю, камъ о томъ въ росписаніи, смотря по надобности, положено будетъ, Константинопольскую же изъ обѣихъ Столицъ по 2 раза въ мѣсяцъ; что же принадлежитъ до казенныхъ и партикулярныхъ эстафетовъ, курьеровъ и проѣзжающихъ, установленныя всемѣстно по 2 копѣйки на версту прогонныя деньги, должны платимы быть въ полное число лошадей, кто сколько брать оныхъ будетъ. 4) На знатнѣйшихъ дорогахъ отъ Столицы Нашей идущихъ, по которымъ скорое сообщеніе необходимо нужно имѣть отъ 6 до 12 лошадей для курьеровъ отъ Двора Нашего отправляемыхъ, или же ко Двору Нашему ѣдущихъ, постановя, чтобъ оныя не инако даваемы были, какъ по подорожнымъ изъ С.-Петербурга за рукою Главнаго Директора Почтъ, или кому въ отсутствіи его отъ Насъ приказано будетъ, сюда же ѣдущимъ курьерамъ за руками Главнокомандующихъ войсками Нашими, или же въ случаѣ нужды за вашею; изъ Вѣны же, Берлина и Константинополя за подписаніемъ Посла и Министровъ Нашихъ. Впрочемъ никакому курьеру таковыхъ лошадей болѣе трехъ дать не падлежитъ, буде же болѣе востребуетъ, долженъ ѣхать на почтовыхъ, какъ и прочіе проѣзжающіе. 5) Почту изъ Сапктпетербурга въ Вѣну устроить на Псковъ, Опочку, Друю, или Друзу, какъ удобнѣе, Вильну и Брестъ, откуда оная пойдетъ на Люблинъ, Сендомиръ и далѣе, какъ съ Вѣнскимъ Дворомъ соглашенося будетъ; а равномѣрно и Московская на Брестъ ближайшая и выгоднѣйшая выведена быть должна; въ слѣдствіе чего и снестися вамъ съ Генералъ-Губернаторами Бѣлорусскимъ и Литовскимъ для принятія

надлежащихъ мѣръ къ исполненію сего. 6) Въ разсужденіи содержанія почтъ и охраненія ихъ, руководствоваться тѣми правилами, которыя по указамъ Нашимъ въ Лифляндіи, Бѣлоруссіи, то же и въ С.-Петербургской Губерніи по Нарвской дорогѣ присвоены; отъ Сената же Нашего вновь подтверждено будетъ, дабы никто изъ курьеровъ или проѣзжающихъ нималѣйшихъ притѣсненій, требованія излишнихъ лошадей безъ платежа за полное число прогоновъ и другихъ обидъ дѣлать не отважился, подъ страхомъ неизбѣжнаго взысканія, но дабы съ другой стороны и содержатели почтъ подъ такимъ же взысканіемъ не дерзали чинить привязки, невѣжества и всякихъ злоупотребленій. 7) Содержаніе по Губерніямъ, пограничнымъ и уѣзднымъ городамъ почтовыхъ Конторъ, относится къ распоряженію Почтоваго Департамента и на счетъ общихъ почтовыхъ доходовъ. Устроя такимъ образомъ почты въ Губерніяхъ: Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской не оставте снестись съ Главнымъ Директоромъ Почтъ Нашимъ Оберъ-Гофмейстеромъ Графомъ Безбородко, приложите общій въ томъ трудъ, и взаимное другъ другу подавать пособіе, а равномѣрно и съ Генералъ-Губернаторами или Губернаторами прикосновенныхъ Намѣстничествъ о всемъ потребномъ для связи почтъ и утвержденія надежнаго сообщенія, постановите на мѣрѣ.

ОПИСАНІЕ

почтовыхъ дорогъ лежащихъ въ Губерніяхъ: Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской.

Съ показаніемъ, въ какихъ селеніяхъ предполагается устроить станціи для внутренней почтовой связи, и для сношенія съ прикосновенными Губернскими городами и съ Высочайшими резиденціями, разстоянія отъ одной до другой станціи и числа лошадей съ почталіонами на каждой станціи содержать назначаемаго.

По дорогѣ.	Число.		
	Отъ одной станціи до друг. верстъ.	Лошадей.	Почталіоновъ.
Отъ Москвы чрезъ Толочинъ, Минскъ и Несвижъ къ Вѣнѣ назначены вновь станціи въ отдѣленной отъ Минской къ Могилевской Губерніи части: первая въ деревнѣ Молявкѣ отъ Толочина въ 20 верстахъ; вторая въ мѣстечкѣ Крупкахъ, отъ Молявки въ 20 верстахъ, да			
Въ Минской губерніи.			
Въ селѣ Ломницѣ.	24	25	12
» Гор. Борисовѣ.	20	30	15
» Селѣ Жодинѣ.	17	30	15
» Мѣст. Смолевичахъ	17	25	12
» Дер. Юхновкѣ.	17	25	12

Въ Гор. Минскѣ	21	40	20
» Дер. Гричинѣ.	19	25	12
» Мѣст. Койдановѣ	18	25	12
» Селѣ Негорѣломъ	16	25	12
» Мѣст. Столбцахъ	20	25	12
» Гор. Несвижѣ.	25	35	17
Отъ Несвижа въ 6 верстахъ сія дорога идетъ чрезъ черту Минской Губерніи къ Слониму.			
Итого въ Минск. Губ. станцій 11	—	310	151
По дорогѣ.			
Отъ С.-Петербурга въ Константинополь, Могилевской Губерніи отъ города Рогачева назначены вновь станціи въ частяхъ отдѣленныхъ отъ Минской Губерніи, къ Могилевскому Намѣстничеству, въ мѣстечкѣ Жлобинѣ отъ Рогачева въ 20 верстахъ, въ деревнѣ Мормолѣ отъ Жлобина въ 21 верстѣ, къ Черниговской Губерніи, въ селѣ Екимовичахъ отъ Мормова въ 20 верстахъ отъ Екимовичи.			
Минской губерніи.			
Въ Мѣст. Евтушковичахъ	24	25	12
» » Коренѣ	14	25	12
» Селѣ Суховичахъ.	23	30	15
» Гор. Мозырѣ	25	35	17
» Селѣ Михалевѣ	16	25	12
» Мѣст. Елскѣ.	15	25	12
» Селѣ Кузмичахъ	20	25	12
» » Скородномъ.	15	25	12
Итого по Минской Губ. станцій 8	—	215	104
Въ Волынской губерніи.			
Въ гор. Овручѣ	28	25	12
» Дер. Восковичахъ	26	25	12
» » Могильнѣ	12	25	12
» Селѣ Бобрикѣ	25	25	12
» Мѣст. Чернеховкѣ	23	25	12
» Гор. Житомирѣ	19	40	20
» Мѣст. Коднѣ	22	25	12
» » Бердичевѣ	21	25	12
Итого по Волынск. губ. станцій 8	—	215	104

Въ Брацлавской губерніи.			
Въ гор. Махновкѣ.	20	30	15
При корчмѣ Черепашинской.	12	25	12
Въ слоб. Калиновкѣ	20	25	12
» » Михайловкѣ	17	30	15
» Гор. Винницѣ	12	25	12
» Мѣст. Вороновицѣ	18	25	12
» » Немировѣ	18	25	12
» Гор. Брацлавлѣ	19	40	20
» » Тульчинѣ	17	30	15
» Мѣст. Томашполѣ	28	25	12
» Гор. Ямполѣ	29	30	15
Итого въ Брацлавск. губ. станцій 11	—	310	152
А въ тѣхъ губерніяхъ 27 станцій. .	—	740	360

По дорогѣ.

Отъ Москвы чрезъ Кіевъ въ Константинополь, назначены вновь станціи въ части отдѣленной отъ Брацлавской къ Кіевской Губерніи, въ селѣ Марьяновкѣ отъ Василькова въ 16 верстахъ, въ селѣ Поленичинцахъ отъ Марьяновки въ 18 верстахъ.

Въ селѣ Красномъ-лѣсѣ отъ Поленичинецъ въ 18 верстахъ, а отъ Краснаго-лѣса.

Въ Брацлавской губерніи.			
Въ гор. Сквирѣ	14	30	15
» Мѣст. Новомъ-Хвостовѣ	24	25	12
» » Жунковѣ	13	25	12
» » Плесковѣ	17	25	12
» Гор. Липовцѣ	19	30	15
» Мѣст. Жорницѣ	18	25	12
» Рай-городкѣ	20	25	12
» Гор. Брацлавлѣ	12	—	—
Итого по Брацлавск. губ. станцій 8	—	185	90

Въ Брацлавлѣ дорога сія соединяется съ идущею изъ С.-Петербурга, по которой и станціи описаны.

По дорогѣ.

Учрежденной нынѣ изъ обоихъ столицъ для сношенія съ Вѣною чрезъ Кіевъ и Броды, назначены вновь станціи въ части отдѣленной отъ Волынской къ Кіевской губерніи, въ мѣстечкѣ Бышевѣ Кіевской губерніи отъ мѣстечка Бѣлгородки въ 23 верстахъ, а отъ Бышева.

Въ Волынской губерніи.			
Въ мѣст. Брусировѣ	23	12	6
» Дер. Войташовкѣ	19	12	6
» Мѣст. Коростышевѣ.	12	18	9
» Гор. Житомирѣ	25	Написаны	выше.
» Селѣ Великой-Каменькѣ.	11	12	6
» » Грушкахъ	20	12	6
» » Пулинѣ.	12	12	6
» Мѣст. Соколовѣ	16	12	6
» Селѣ Несолонѣ	12	12	6
» Мѣст. Звягилѣ.	23	12	6
» Дер. Большой Молотовѣ.	14	12	6
» Гор. Корцѣ	16	30	15
» Мѣст. Ганнополѣ	25	12	6
» Гор. Острогѣ	25	20	10
» Мѣст. Купевѣ	17	12	6
Итого по Волынск. губ. станцій 14	—	200	100
Въ Подольской губерніи.			
Въ мѣстечкѣ Рохмановѣ	20	12	6
Отъ Рохманова до границы Австрійскихъ областей по числу верстъ слѣдуетъ устроить три станціи и на нихъ поставить на двухъ по 12 лошадей и 6 почталіоновъ, а въ Кременцѣ, чрезъ которой лежитъ дорога изъ Губернскихъ городовъ Брацлава и Каменца-Подольскаго, 24 лошади и 12 почталіоновъ.			
Всего.	70	48	24
Итого въ Подольск. Губ. станцій 4	—	60	30
Въ какихъ селеніяхъ быть станціямъ, по снятіи дороги на планъ подробное описаніе учинено будетъ.			
По дорогѣ.			
Отъ Минска къ Полоцку въ мѣстечкѣ Гродиѣ			
Тишкевичевомъ	22	12	6
Въ мѣст. Гайнѣ	24	12	6
» » Плещеницѣ	21	16	8
» Селѣ Горнѣ	20	12	6
» Гор. Небышинѣ.	20	12	6
» » Докшицахъ	18	16	8
» Селѣ Голубичахъ	26	12	6
» Мѣст. Прозорокахъ	23	16	8
Отъ Прозорокъ до станціи назначенной отдѣльной части отъ Минской къ Полоцкой Губерніи въ селѣ Вѣ-			

тринѣ 25 верстъ, а отъ Вѣтрина до Полоцка 20 верстъ	45	—	—
Итого отъ Минска до Полоцка. 8	219	112	56
По дорогѣ.			
Отъ Минска чрезъ Корецъ и Брацлавъ къ Новомиргороду станціями описанными на Вѣнской дорогѣ до города Несвижа, а отъ Несвижа.			
Въ Минской губерніи.			
Въ мѣст. Клецкахъ	16½	12	6
» Селѣ Синявкѣ	16	12	6
» » Любашевѣ	23	12	6
» » Хетинцахъ	19½	12	6
» » Плоскинѣ	20	12	6
» Мѣст. Логишинѣ	25	12	6
» Гор. Пинскѣ	28	16	8
» Селѣ Лемешевичахъ	21	12	6
» Дер. Спгицкѣ	16	12	6
» Мѣст. Столинѣ	21	16	8
Итого по Минск. Губ. станцій. 10	—	128	64
Въ Волынской губерніи.			
Въ мѣст. Высочкѣ	18	12	6
» гор. Домбровицѣ	19	16	8
» Мѣст. Бережницѣ	16	12	6
» Сельцѣ Сарнахъ.	16	12	6
» » Вносичахъ	13	12	6
» Мѣст. Березнѣ	22	12	6
» » Людвиполѣ	23	12	6
» гор. Корцѣ	27	Показана	выше.
» Мѣст. Березцовѣ	15	12	6
» » Слаутѣ	27	12	6
» Гор. Изяславлѣ.	20	24	12
» Селѣ Серединцахъ	23	12	6
» Гор. Лабунѣ	17	12	6
» Селѣ Митавицѣ-Большой	13	12	6
Итого по Волынск. Губ. станцій 14	—	172	86
Подольской Губерніи.			
Въ гор. Старомъ-Константиновѣ	19	12	6

Брацлавской Губерніи.			
Въ мѣст. Пилявѣ	23	12	6
Подольской Губерніи.			
Въ мѣст. Меджибожѣ . , ...	15	16	8
» гор. Летичевѣ	15	20	10
Итого въ Подольск. губ. станцій. 3	—	48	24
Брацлавской губерніи.			
Въ гор. Литинѣ	20	12	6
» » Винницѣ	24	Показано	выше.
Отъ Винницы до Брацлавля 55 верстъ и 3 станціи описаны по С.-Петербургской въ Царь-Градъ дорогѣ, и отъ Брацлавля въ городѣ Гайсинѣ. . .	26	12	6
Въ мѣст. Грановѣ	25	12	6
» » Басовкѣ	29	12	6
Отъ Басовки къ Новомиргороду дорога идетъ въ частяхъ отдѣленныхъ отъ Брацлавской Губерніи, въ коихъ назначены вновь станціи, въ части къ составленію Вознесенской Губерніи поступившей, въ мѣстечкѣ Манковѣ отъ Басавки въ 25 верстахъ, въ части къ Кіеву отдѣленной, въ мѣстечкѣ Шаулихѣ отъ Маньковки въ 19 верстахъ, и въ части жъ къ Вознесенской Губерніи отшедшей, въ мѣстечкѣ Звенигородкѣ отъ Шаулихи въ 28 верстахъ, въ мѣстечкѣ Капустинѣ отъ Звенигородка въ 21 верстѣ, въ селѣ Томачѣ отъ Капустина въ 16 верстахъ, отъ Томача до Новомиргорода 23 версты, отъ Брацлавля до Новомиргорода 212 верстъ.			
Итого въ Брацлавской Губерніи станцій, сверхъ описанныхъ на Царьградской дорогѣ 5	—	60	30
По дорогѣ.			
Отъ Минска къ Чернигову.			
Минской губерніи.			
Въ деревнѣ Синсилѣ	15	12	6
» Мѣст. Смеловичахъ	15	12	6
» Гор. Игумнѣ	25	16	8
» Селѣ Лодахъ	24	12	6
» Дер. Тежахъ	16	12	6
» Мѣст. Свислочи.	19	12	6
» Селѣ Голынскѣ	18	12	6

Въ Гор. Бобруйскѣ.	20	18	9
» Дер. Глѣбокѣ	17	12	6
» Мѣст. Поречьѣ	22	12	6
» Селѣ Дубровѣ	17	12	6
» Мѣст. Озаричахъ	22	12	6
» Селѣ Суховичахъ	25	Описаны на Царь-	
» Гор. Мозырѣ	23	градской дорогѣ.	
» Мѣст. Бабичѣ	22	12	6
Итого въ Минской губ. станцій 13	—	166	83
Отъ Бабичъ дорога идетъ въ часть отдѣленной отъ Минской къ Черниговской Губерніи, гдѣ и назначены станціи въ мѣстечкѣ Хайникахъ отъ Бабичъ въ 29 верстахъ, въ мѣстечкѣ Братнѣ отъ Хойникъ въ 25 верстахъ, отъ Братна Черниговской губерніи до мѣстечка Любяха 20, а отъ Любяха до Чернигова 50 верстъ, всего же отъ Минска до Чернигова разстоянія.	426	—	—
По дорогѣ.			
Отъ Минска къ Вильнѣ.			
Минской губерніи.			
Въ мѣст. Городкѣ Хмариномъ. . . .	16	12	6
» » Родошковичахъ	19	12	6
» Дер. Мясотѣ	16	12	6
» Мѣст. Молодечнѣ	16	16	8
» » Зацкевичахъ	19	12	6
Отъ Зацкевичъ въ 2-хъ верстахъ дорога идетъ за черту Минской губерніи.			
Итого по Минской губерніи . .	—	64	32
Отъ Брацлавля къ Каменцу-Подольскому.			
Брацлавской губерніи.			
Въ селѣ Шпиковѣ	25	12	6
» Мѣст. Мурафѣ	26	16	8
» » Лучинцѣ	25	12	6
Итого въ Брацлавской губ. станцій 3	—	40	20
Подольской губерніи.			
Въ гор. Вербовцѣ	24	16	8
» » Уманцѣ	25	12	6

Въ мѣст. Студеницѣ	15	12	6
» » Каменецъ-Подольскомъ . . .	20	24	12
Итого въ Подольской губ. станцій 4	—	64	32

По дорогѣ.

Отъ Каменца-Подольскаго къ Бресту-Литовскому.

Подольской губерніи.

Въ мѣст. Дунаевцѣ.	25	16	8
» сельцѣ Присеповкѣ	16	12	6
» гор. Зенковѣ	15	20	10
» мѣст. Михалполѣ	16	12	6
» гор. Проскуровѣ.	17	16	8
» мѣст. Николаевѣ	20	12	6
» гор. Базаліи	29	20	10
» мѣст. Тефіополѣ.	16	12	6
» гор. Ямполѣ	20	16	8
» мѣст. Катербургѣ	23	12	9

Отъ Катербурга чрезъ Каменецъ, Дубно, Луцкъ и Ковель по числу верстъ, за исключеніемъ описанной выше на дорогѣ отъ Кіева къ Вѣнѣ въ Кременцѣ станціи, нужно устроить еще въ Подольской губерніи 3, да въ Волынской 9, всего 12 станцій и изъ нихъ поставить въ Луцкѣ 20 лошадей и 10 почталіоновъ, въ Дубнѣ и Ковелѣ по 16 лошадей и 8 почталіоновъ, на прочихъ же станціяхъ по 12 лошадей и по 6 почталіоновъ, а всего должно поставить въ Подольской губерніи 40 лошадей и 20 почталіоновъ, въ Волынской губерніи 120 лошадей и 60 почталіоновъ; а по снятіи сей дороги на планъ и по разсмотрѣніи удобности, гдѣ быть станціямъ, подробное описаніе представлено будетъ.

По дорогѣ.

Отъ Зенкова къ Летичеву и для сношенія между Губернскими городами Подольской и Волынской губерніи.

Въ селѣ Бозиковцахъ	17	12	6
» мѣст. Диражнѣ	16	12	6
Отъ Диражни до Летичева	15	—	—
Итого отъ Зенкова до Летичева станцій. 3	—	24	12

По дорогѣ.

Отъ Корца къ Луцку и для сношенія изъ Губернскаго города Волынской губерніи съ Брестомъ-Литовскимъ.

Въ мѣст. Менжирицѣ	18	12	6
» Горынѣ городкѣ.	23	12	6
» гор. Ровнѣ.	20	16	8
» мѣст. Клеванѣ	12	12	6
Отъ Клевани до Луцка по разстоянію слѣдуетъ устроить двѣ станціи и поставить на нихъ по 12 лошадей и по 6 погонцовъ, и въ какихъ селеніяхъ удобнѣе имъ быть, по снятіи дороги на планъ, означено будетъ	—	24	12
Итого отъ Корца до Луцка станцій 6	—	76	38
Сверхъ того для сообщенія Губернскихъ городовъ съ уѣздными и уѣздныхъ между собою, также и къ таможнямъ, полагается устроить.			
Въ Минской губерніи.			
По дорогѣ			
Отъ Минска къ Вилейки чрезъ 67 верстъ до мѣстечка Молодечни 4 станціи описаны по дорогѣ отъ Минска къ Вильнѣ, а отъ Молодечни до города Вилейки	16	8	4
По дорогѣ			
Отъ Минска чрезъ Дисну и Друю въ Семигалію отъ мѣстечка Прозорокъ чрезъ 194 версты станціи описаны на дорогѣ отъ Минска къ Полоцку, а отъ Прозорокъ.			
Въ гор. Днснѣ	26	8	4
» дер. Крукахъ	25	8	4
» мѣст. Друе.	24	8	4
Отъ Друи въ 5 верстахъ дорога сія идетъ чрезъ границу въ Семигалію.			
Итого станцій. . . . 3	—	24	12
По дорогѣ			
Отъ Докшицъ къ Поставамъ въ мѣстечкѣ Волколатахъ	24	8	4
Въ мѣст. Даниловичахъ.	17	8	4
» гор. Поставахъ	25	8	4
Итого станцій. . . . 3	—	24	12
По дорогѣ			
Отъ Борисова къ Вилейкѣ въ мѣст. Зембинѣ .	21	8	4
Въ мѣст. Плещеницѣ	26	Показаны на дорогѣ къ Полоцку.	
» селѣ Горнѣ	20		

Въ мѣст. Долгиновѣ	20	8	4
» селѣ Костеневичахъ	17	8	4
Отъ Костеневичъ до Вилейки	20	—	—
Итого станцій. . . . 3	—	24	12
По дорогѣ			
Отъ Игумна къ Борисову.			
Въ селѣ Шипинахъ	28	8	4
» » Жодинѣ	20	Описаны на дорогѣ отъ Москвы къ Вѣнѣ.	
Отъ Жодина до Борисова	17		
По дорогѣ			
Отъ Несвижа чрезъ Слуцкъ и Бобруйскъ до Рогачева.			
Въ мѣст. Тимоновичахъ.	26	8	4
» » Романовѣ	16	8	4
» гор. Слуцкѣ	21	12	6
» мѣст. Урѣчье	20	8	4
» дер. Пасикѣ	24	8	4
» мѣст. Глуйскѣ	28	8	4
» селѣ Вильнѣ	17	8	4
» гор. Бобруйскѣ, ...	26	—	—
» селѣ Михалевѣ.	20	8	4
» мѣст. Поболовѣ.	22	8	4
Отъ Поболова до Рогачева	17	—	—
Итого станцій. . . . 9	—	76	38
По дорогѣ			
Отъ Слуцка чрезъ Давид-городокъ до мѣст. Столина.			
Въ мѣст. Погостѣ	19	8	4
» дер. Мильковичахъ	18	8	4
» селѣ Грабовѣ	17	8	4
» мѣст. Ленинѣ	20	8	4
» селѣ Земигосцахъ	24	12	4
» гор. Давыдгородкѣ	20	8	4
» дер. Бережнѣ	17	8	4
Отъ Бережни до Столина.	17	—	—
Итого станцій 7	—	60	30
По дорогѣ			
Отъ Мозыра до Давыдгородка			
Въ селѣ Слободѣ	17	8	4
» мѣст. Скрыголовѣ	15	8	4
» » Петриковѣ	20	8	4

Въ дер. Брыневѣ	24	8	4
» селѣ Жидкевичахъ	23	8	4
» мѣст. Туровѣ	23	8	4
Отъ Турова до села Семигостецъ	20	—	—
» Семигостецъ до Давыдгородка	17	—	—
Итого станцій. . . . 6	—	48	28
По дорогѣ			
Отъ Пинска къ Бресту-Литовскому. Въ селѣ Добоѣ.	21	8	4
При корчмѣ Кужеличиной, состоящей при границѣ Минской губерніи	15	8	4
Итого станцій 2	—	16	8
Въ Волынской губерніи.			
По дорогѣ			
Отъ Житомира чрезъ Чудновъ до Лабуна въ мѣстечкѣ Трояновѣ	15	8	4
Въ Пяткахъ	16	8	4
» гор. Чудновѣ	18	8	4
» мѣст. Мирополье	28	8	4
Отъ Мирополья до Лабуни	26	—	—
Итого станцій. . . . 4	—	32	16
По дорогѣ			
Отъ Житомира къ Радомыслу Кіевской дорогою до мѣстечка Коростишева 25 верстъ.			
Отъ Коростишева до Радомысла	25	8	4
По дорогѣ			
Отъ Заславля чрезъ Острогъ къ Ровному.			
Въ селѣ Сушнѣ	16	8	4
» гор. Острогѣ	20	Показаны на дорогѣ отъ Кіева къ Вѣнѣ.	
» мѣст. Гульчѣ	17	12	
Отъ Гульчи до Ровнаго.	22	Показаны	выше.
А до Ворковичъ 18 верстъ	—	—	—
Итого станцій. . . . 2	—	20	10
По дорогѣ			
Отъ Изъяславля къ Янполю въ мѣстечкѣ Корницѣ.	20	8	4
» Корницы до Янполя	20	—	—
По дорогѣ			
Отъ Домбровицы къ Ковелю въ селѣ Осовѣ. .	20	8	4
Въ мѣст. Володимірцѣ	15	8	4

Въ мѣст. Рафайловкѣ	16	8	4
Отъ Рафайловки до Ковеля по разстоянію мѣста должно устроить 6 станцій и на нихъ поставить по 8 лошадей и по 4 почталіона, всего	—	48	24
А въ какихъ селеніяхъ онымъ удобнѣе быть, по снятіи дороги на планъ, подробное описаніе учинено будетъ.			
Итого станцій. . . . 9	—	72	36
По дорогѣ			
Отъ Луцка до Владимиржа по мѣстоположенію нужно учредить 4 станціи и на нихъ поставить по 8 лошадей и по 4 почталіона, всего	—	32	16
Въ какихъ же, кромѣ Владимиржа, селеніяхъ онымъ быть должно, по снятіи дороги на планъ, подробное описаніе сочинено будетъ.			
Въ Подольской губерніи.			
По дорогѣ			
Отъ Вербовца чрезъ Зиньковъ и Груденъ къ мѣстечку Гусятину, въ которомъ таможня.			
Въ мѣст. Лишнивцѣ	19	8	4
Отъ Лишнивца до Зинькова	25	Показаны	выше.
Въ мѣст. Храмполѣ.	19	8	4
» гор. Грушкѣ	16	8	4
» мѣст. Гусятинѣ	26	8	4
Итого станцій. . . . 4	—	32	16
Отъ Каменца-Подольскаго до Жванца, въ которомъ таможня, одна станція.	14	8	4
По дорогѣ			
Отъ Вербовца къ Могилеву.			
Въ мѣст. Ярышевѣ.	19	8	4
Отъ Ярышева до Могилева	18	—	—
» Старова Константинова чрезъ Базалію до мѣстечка Волочиска, въ которомъ таможня, въ мѣстечкѣ Кузминѣ.	23	8	4
Отъ Кузьмина до Базаліи	29	—	—
Въ мѣст. Волочискѣ	28	8	4
Итого станцій. . . . 2	—	16	8
По дорогѣ			
Отъ Базаліи до Изъяславля первая станція до мѣстечка Тіофіополя описана на дорогѣ отъ Каменца-			

Подольскаго къ Бресту-Литовскому, а отъ Тіофіополя			
Въ мѣст. Бѣлгородкѣ	19	8	4
Отъ Бѣлгородка до Изъяславля	17	—	—
Въ Брацлавской губерніи.			
По дорогѣ			
Отъ Сквиры чрезъ Махновку Хмѣльникъ до Летичева.			
Въ селѣ Молчановѣ	22	8	4
» мѣст. Бѣлиловкѣ	23	8	4
» гор. Махновкѣ	25	Показаны	выше.
» селѣ Немеринцахъ	12	8	4
» мѣст. Пиковѣ	22	8	4
» гор. Хмельникѣ	15	12	6
» мѣст. Новомъ Константиновѣ . . .	20	8	4
Отъ Новаго Константинова до Летичева . .	15	—	—
Итого станцій. . . . 6	—	52	26
По дорогѣ			
Отъ Винницы къ Могилеву.			
Въ мѣст. Брайловѣ.	25	8	4
» селѣ Дзяловѣ	23	8	4
» мѣст. Мурахвѣ	20	Показаны	выше.
» селѣ Бѣлянахъ	20	8	4
» гор. Могилевѣ	18	12	6
Итого станцій 4	—	36	18
По дорогѣ			
Отъ Винницы чрезъ Липовецъ Пятигоры до Сквиры.			
Въ селѣ Лозоватой	23	8	4
» гор. Липовцѣ	23	Показаны	выше.
» мѣст. Животовѣ.	26	8	4
» гор. Пяти-горахъ	26	8	4
» мѣст. Володаркѣ.	17	8	4
Отъ Володарки до Сквиры	28	—	—
Итого станцій. . . . 4	—	32	16
По дорогѣ			
Отъ Тульчина чрезъ Бершаду и Ямполь до Могилева			
Въ мѣст. Тростенцѣ	24	8	4
» гор. Бершадѣ	26	12	6

Въ селѣ Цыбулевкѣ	23	8	4
» мѣст. Мязковкѣ.	30	8	4
» селѣ Качковкѣ	17	8	4
Отъ Качковки до Ямполя	16	—	—
Въ мѣст. Яругѣ	18	8	4
Отъ Яруги до Могилева	23	—	—
Итого станцій. . . . 6	—	52	26

Полн. Собр. Зак. № 17382.

№ 37.—1795 г. Октября 8.

Именный, данный Сенату.—О сборѣ рекрутъ съ 500 душъ по одному человѣку.

Для надлежащаго наполненія сухопутныхъ и морскихъ силъ Нашихъ, въ безопасность Имперіи, повелѣваемъ собрать со всего государства, не исключая губерній Санктпетербургской, Малороссійскихъ, Бѣлорусскихъ, Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской, и округъ отшедшихъ отъ сихъ губерній къ сопредѣльнымъ, Екатеринославской, Вознесенской и Таврической области, съ 500 душъ одного рекрута, во всемъ на основаніи указа Нашего Сентября 19-го 1776 года, и начавъ сей наборъ съ 1 ноября такъ, чтобы къ пятомунадесять Генваря слѣдующаго 1796 года окончанъ быть могъ. Во взысканіи же съ купечества деньгами по 500 рублей за каждаго, поступать по указу отъ 3 Маія 1783 года.

Полн. Собр. Зак. № 17394.

№ 38.—1795 г. Октября 10.

Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генералъ-Губернатору Князю Репнину.—О переименованіи мѣстечекъ Литовской Губерніи Кобрина и Шавеля уѣздными городами.

Состоящія Литовскія Губерніи въ пожалованныхъ отъ Насъ имѣніяхъ Кобринскомъ Нашему Генералъ-Фельдмаршалу Графу Суворову-Рымникскому и Шавельской Экономіи Нашему Генералъ-Фельдцейхмейстеру Графу Зубову мѣстечки Кобринъ и Шавель, повелѣваемъ: по удобности къ учрежденію въ оныхъ уѣздныхъ городовъ, обратить въ таковые уѣздные города, съ приписаніемъ къ онымъ принадлежащей выгодной земли, присвоивъ имъ всѣ права и преимущества, каковыми другіе оной Губерніи пользуются и дарованныя отъ Насъ Городовымъ Положеніемъ, которое впредь всѣмъ городамъ Литовской Губерніи пожаловано отъ Насъ быть имѣетъ. По силѣ онаго и указа Нашего, сенату отъ 3 Маія 1783 года даннаго, долгъ вашъ будетъ разобрать жителей помянутыхъ городовъ по состояніямъ, и тѣ, которые объявятъ капиталы и пожелаютъ записаться въ купцы, въ мѣщане и въ цеховые, долженствуютъ удовлетворены быть въ семъ случаѣ по закону; если же въ сихъ двухъ учреждаемыхъ городахъ найдутся жители несвойственные онымъ, какъ то хлѣбопашцы, таковыхъ отдавать владѣльцу, коему то имѣніе отъ насъ пожаловано, и котораго долгъ и собственная польза востребуютъ отъ него дать имъ достаточное количество земли, и поселить ихъ съ выгодою. Впрочемъ, имѣющіяся въ тѣхъ городахъ владѣльческія строенія оставить въ собственность настоящихъ владѣльцевъ на обыкновенномъ правѣ градскихъ жителей; въ замѣнъ же отходящихъ частей изъ пожалованныхъ имъ имѣній и

оказавшагося въ Шавельской Экономіи въ числѣ душъ недостатка противу того въ указѣ Нашемъ отъ 13 прошедшаго Августа, Всемилостивѣйше повелѣваемъ: 1) Генералъ-Фельдмаршалу Графу Суворову-Рымникскому отдать то самое число душъ, которое изъ пожалованныхъ ему отъ Насъ указомъ отъ 18 августа сего года и въ общихъ вѣдомостяхъ вашихъ означенныхъ, отойдетъ отъ него въ городъ Кобринъ изъ прочихъ селеній той же Бржестской Экономіи со всѣми принадлежащими къ нимъ землями и угодьями. 2) Нашему Генералъ-Фельдцейхмейстеру Графу Зубову, сходно съ представленіемъ отъ васъ учиненнымъ, на основаніи указа Нашего отъ 13 августа сего года, отдать староство Юрбургское, съ принадлежащими къ нему деревнями, въ которомъ по вѣдомости, отъ васъ же доставленной, числится 1784 души мужеска пола, со всѣми къ нимъ землями и угодьями. 3) О исполненіи сего имѣете представить въ сенатъ, съ тѣмъ, чтобы при заготовленіи грамотъ на пожалованныя имъ въ вѣчное и потомственное владѣніе имѣнія, сіе взнесено было въ оныя, вмѣсто отшедшихъ изъ сихъ имѣній мѣстечка Кобрина, толикое же число душъ изъ Бржестской Экономіи и вмѣсто мѣстечка Шавля, вышесказанное староство Юрбургское.

Полн. Собр. Закон. № 17397.

№ 39.—1795 г. Ноября 7.

Сенатскій.—О послѣдовавшемъ открытіи Минскаго Намѣстничества.

Правительствующій Сенатъ, по донесенію Г. Генералъ-Аншефа, Сенатора, Минскаго, Волынскаго, Брацлавскаго и Подольскаго Генералъ-Губернатора и Кавалера Тимофея Ивановича Тутолмина, что Минское Намѣстническое Правленіе, Палаты и другія присутственныя мѣста во 2-й день Октября сего 1795 года на основаніи Высочайшихъ Ея Императорскаго Величества учрежденій открыты, приказали: дать о семъ знать всѣмъ Присутственнымъ мѣстамъ, Губернскимъ и Намѣстническимъ Правленіямъ.

Полн. Собр. Зак. № 17403.

№ 40.—1795 г. Ноября 14.

Именный, данный Правящему должность Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генералъ-Поручику Тутолмину.—Объ отсылкѣ праздношатающихся нижнихъ воинскихъ чиновъ, изъ распущенныхъ Польскихъ войскъ, въ работы и на поселеніе въ Екатеринославскую губернію.

Зашедшихъ въ Губерніи, вамъ ввѣренныя, изъ распущенныхъ бывшихъ Польскихъ войскъ людей и другихъ шатающихся тамо бродягъ, проживающихъ праздно въ отягощеніе обществу, которые въ извѣстный срокъ постояннымъ жительствомъ себя не пристроятъ, повелѣваемъ всѣхъ таковыхъ отправлять въ Екатеринославское Намѣстничество, для употребленія тамо въ работы и прочнаго поселенія ихъ, извѣстивъ о семъ предварительно Нашего Генералъ Фельдцейхмейстера Графа Зубова, дабы распоряженіемъ сего означенные люди безостановочно принимаемы тамо быть могли.

Полн. Собр. Зак. № 17407.

№ 41.—1795 г. Декабря 14.

Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому, Слонимскому и Виленскому Генералъ-Губернатору Князю Рѣпнину.—О раздѣленіи Великаго Княжества Литовскаго на двѣ Губерніи.

Въ слѣдствіе послѣдняго раздѣла бывшей Польши, утвержденнаго между Нами и Дворами Вѣнскимъ и Берлинскимъ,

о чемъ подробно извѣстны вы изъ предшествовавшихъ повелѣній Нашихъ, дѣйствительно поступили уже подъ державу Нашу доставшіяся на нашу часть земли, замыкающіяся въ чертѣ, уже извѣстной вамъ изъ предписанія Нашего въ рескриптѣ отъ 23 Октября сего года о разграниченіи съ Областями Короля Прусскаго вамъ даннаго. Нынѣ во исполненіе воли Нашей, по полученіи изъ Сената изданнаго отъ Насъ о семъ присоединеніи Манифеста, котораго списокъ при семъ прилагается, и который Мы повелѣли напечатать потребное число экземпляровъ, къ вамъ доставить, имѣете вы: 1) Сей Манифестъ единовременно по всѣмъ мѣстамъ, состоящимъ въ означенной чертѣ, объявить и на точномъ основаніи онаго всякаго рода обитателей въ вѣрность подданства Намъ и Преемникамъ Нашимъ къ присягѣ привести, предписавъ сверхъ того тѣмъ, которые будутъ отъ васъ приставлены къ принятію отъ новыхъ подданныхъ присяги, дабы они при семъ случаѣ изъяснили каждому особенно, что они уже бывъ подданные Наши, какъ таковые и охраняемы будутъ, и сопричитаются ко всѣмъ тѣмъ выгодамъ и преимуществамъ, кои въ изданномъ отъ Насъ Манифестѣ изъяснены, и которыя и прежде присоединеннымъ отъ Польши областямъ къ благоденствію ихъ отъ Насъ пожалованы были.

2) По совершеніи сего, имѣете, по силѣ даннаго отъ насъ въ 7 день Ноября 1775 года Учрежденій о управленіи Губерній, Область сію раздѣлить на двѣ Губерніи, назначая губернскими городами Вильну и Слонимъ, и приписавъ къ нимъ округи по удобности, потомъ сочинить обѣимъ губерніямъ генеральныя и спеціальныя карты, также собрать всѣ необходимо нужныя для устроенія сихъ Губерній по образу, Учрежденіями Нашими предписанному, свѣденія, и составить Штаты Присутственнымъ мѣстамъ, на точномъ основаніи означенныхъ Учрежденій, все сіе обстоятельно и во всѣхъ подробностяхъ не умедлите представить къ Намъ на разсмотрѣніе и утвержденіе.

3) Для облегченія васъ въ исполненіи сихъ поручаемыхъ вамъ дѣлъ, предварительно назначаемъ въ сіи новыя двѣ Губерніи Губернаторами въ Виленскую Генералъ-Маіора Тормасова и въ Слонимскую Генералъ-Маіора Новицкаго, а въ помощь къ нимъ Вице-Губернаторами въ Губернію Виленскую Полковника Фризеля, въ Слонимскую Коллежскаго Совѣтника Волкова, со дня вступленія ихъ производить имъ жалованье, а Губернаторамъ и столовыя деньги изъ экстраординарной суммы.

4) Вы не оставте отправить немедленно надежныхъ людей подъ надзираніемъ Губернаторовъ къ составленію ревизіи, снабдивъ ихъ имѣющимися уже у васъ по сей части свѣденіями, и предписавъ учинить перепись, какъ округамъ и находящимся въ оныхъ казеннымъ помѣщичьимъ и монастырскимъ деревнямъ, такъ и каждой деревни доходамъ, записывая порознь, сколько казеннаго и сколько помѣщичьяго съ нихъ собирается: перепись же чинима быть должна по тѣмъ формамъ, которыя отъ Сената Нашего къ вамъ присланы будутъ.

Впрочемъ бывъ удостовѣрены о Вашемъ къ Намъ отличномъ усердіи, и ревности къ пользѣ общей, надѣемся Мы, что и настоящее возложенное на васъ дѣло совершите съ таковымъ же успѣхомъ и скоростію, какъ и всѣ отъ Насъ возлагаемыя на васъ порученія производили вы въ дѣйство къ особливой благоугодности Нашей.

Полн. Собр. Зак. № 17332.

№ 42.—1795 г. Декебря 14.

Именный, данный Сенату.—О присоединеніи къ Россійской Имперіи всей части Великаго Княжества Литовскаго, которая по прекращеніи мятежей въ Литвѣ и Польшѣ занята была войсками. Съ приложеніемъ состоявшагося по сему предмету Манифеста.

Въ данномъ отъ Насъ сего числа Генералу Князю Рѣпнину указѣ повелѣли Мы всю часть Великаго Княжества Литовскаго, которая по прекращеніи мятежей въ Литвѣ и Польшѣ силою оружія Нашего, съ того времени ко благу своему бывъ объята Нашими войсками, управлялась именемъ и властію Нашею, присоединить нынѣ къ Имперіи Нашей на вѣчныя времена, и о томъ объявить новымъ подданнымъ Нашимъ изданнымъ отъ Насъ Манифестомъ въ коемъ опредѣляются въ той странѣ и новые предѣлы Россійской Имперіи, принявъ отъ нихъ, на основаніи онаго на вѣрность подданства ихъ намъ присягу. Потомъ по силѣ изданныхъ отъ Насъ отъ 7 Ноября 1775 года Учрежденій раздѣлить означенную область на двѣ губерніи, назначая Губернскими городами Вильну и Слонимъ и приписавъ къ нимъ окружные города съ ихъ округами по удобности, Всемилостивѣйше повелѣвая быть Правителями Губерній Генералъ-Маіорамъ: въ Виленской Александру Тормасову и въ Слонимскій Ивану Новицкому, а Поручиками Правителей въ Губерніи Виленской Полковнику Ивану Фризелю и въ Слонимской Коллежскому Совѣтнику Николаю Волкову. По собраніи же всѣхъ таковыхъ свѣденій, къ устроенію вышесказанныхъ Губерній по образу, Учрежденіями Нашими предписанному, нужныхъ предписали Мы ему сочинить на основаніи означенныхъ Учрежденій штаты, и оные къ Намъ на утвержденіе представить. Извѣщая о семъ Нашъ Сенатъ, повелѣваемъ и съ его стороны принять надлежащія мѣры, чтобы всѣ требованія Генерала Князя Рѣпнина по сему возложенному на него важному дѣлу были удовлетворяемы немедленно, дабы оное приведено было въ должное исполненіе съ желаемымъ успѣхомъ и безъ продолженія времени; прилагаемый же при семъ Манифестъ, напечатавъ потребное число экземпляровъ, отправить къ нему немедленно.

М А Н И Ф Е С Т Ъ

Божіею поспѣшествующею милостію, Мы, Екатерина Вторая, Императрица и Самодержица Всероссійская и проч. и проч. и проч.

Намъ любезновѣрнымъ подданнымъ Великаго Княжества Литовскаго Духовнымъ, Благородному Рыцарству и Земству, городамъ и всѣмъ обывателямъ.

Присоединивъ на вѣчныя времена къ Имперіи Нашей Области Великаго Княжества Литовскаго, въ нижеозначенной чертѣ лежащія, а именно начиная отъ предѣловъ Волынской Губерніи внизъ по теченію рѣки Буга до Бржеста Литовскаго, и спускаясь далѣе по теченію сей рѣки до предѣловъ Подляхіи, потомъ простираясь по рубежамъ Воеводства Бржестскаго и Новогрудскаго къ рѣкѣ Немену противъ Гродны, откуда продолжаясь внизъ по сей рѣкѣ до того мѣста, гдѣ правый берегъ сей рѣки входитъ въ Области Прусскія, и наконецъ слѣдуя по старой границѣ Королевства Прусскаго въ сей странѣ до Палангена и до моря Балтійскаго, такъ, что всѣ земли, города и округи, въ сей чертѣ находящіяся, навсегда имѣютъ состоять подъ скипетромъ Россійской Державы, жители же тѣхъ земель всякаго рода, пола, возраста и состоянія въ вѣчномъ подданствѣ онаго: возложили Мы на Нашего Генерала, Литовскаго Генералъ-Губернатора Князя Рѣпнина отъ всякаго званія обитателей означенныхъ земель принять на вѣчное подданство и на вѣрность присягу, и потомъ приступя ко введенію управленія по об-

разу изданныхъ отъ Насъ учрежденій, коими управляются и всѣ губерніи Имперіи Нашей, предоставить Намъ всѣ тѣ распоряженія, которыя благу оныхъ надлежащимъ образомъ способствовать могутъ. Объявляя вамъ, Нашимъ любезновѣрнымъ подданнымъ, о таковомъ на вѣчныя времена непоколебимо учрежденномъ бытіи вашемъ и потомства вашего, обнадеживаемъ притомъ Императорскимъ Нашимъ словомъ за Насъ и Наслѣдниковъ Нашихъ, что не токмо свободное исповѣданіе вѣры, отъ предковъ наслѣдованной, и собственность, закопно каждому принадлежащая, въ цѣлости соблюдены будутъ; но что отъ сего времени каждое состояніе народное вышеозначенныхъ Областей имѣетъ пользоваться и всѣми правами, вольностями и преимуществами, каковыми древніе подданные Россійскіе по милости Нашихъ Предковъ и Нашей пользуются. Впрочемъ удостовѣрены Мы, что вы имѣя уже толикіе опыты попеченія Нашего о благѣ вашемъ, сохраненіемъ ненарушимой вѣрности Намъ и Преемникамъ Нашимъ и усердіемъ къ пользѣ и службѣ Государства Нашего потщитеся заслуживать продолженіе Монаршаго благоволенія. Данъ въ Санктпетербургѣ Декабря 14 дня, въ лѣто отъ Рождества Христова 1795, Царствованія же Нашего Всероссійскаго тридесять четвертое и Таврическаго четвертоенадесять.

Полн. Собр. Зак. № 17418.

№ 43.—1795 г. Декабря 14.

Именный, данный Сенату.—О учрежденіи таможенной стражи по границѣ Литовской Губерніи, начиная отъ того пункта, гдѣ она смежна съ Губерніею Волынскою до Балтійскаго моря.

Указомъ Нашимъ, отъ 8 Августа данным Сенату, изъявивъ волю Нашу о учрежденіи таможенъ, таможенной стражи и карантиновъ на предѣлахъ Губерній Брацлавской, Подольской и Волынской и о предположеніи Нашемъ учинить то же самое и по границѣ Литовской отъ пункта смежества ея съ Губерніею Волынскою до Балтійскаго моря, разсудили Мы нынѣ за благо произвести оныя Наши предположенія въ самое дѣйствіе, распространивъ совокупно съ симъ учрежденіе таможенной стражи на основаніи указа Нашего, въ 1782 году объ оной изданнаго, вдоль берега Балтійскаго моря, начиная отъ мѣстечка Полангена до пункта смежества Курляндской съ Рижскою Губерніею для паблюденія дабы и въ сей части границъ Нашихъ не было потаеннаго и безпошлиннаго провоза, какъ иностранныхъ такъ и собственныхъ товаровъ. Равнымъ образомъ къ споспѣшествованію въ мореплаваніи и торговлѣ портовъ состоящихъ въ Курляндской Губерніи Либавскаго и Виндавскаго, оставивъ въ оныхъ существовавшія донынѣ Портовыя Таможни, составить ихъ изъ такого числа чиновниковъ и служителей, коихъ бы достаточно быть могло къ успѣшнѣйшему отправленію торговыхъ дѣлъ, и къ сохраненію въ надлежащей мѣрѣ пошлиннаго дохода. Въ слѣдствіе чего разсмотрѣвъ представленныя къ Намъ во исполненіе данныхъ отъ Насъ предварительныхъ повелѣній о прилежнѣйшемъ осмотрѣніи и лучшемъ соображеніи всѣхъ обстоятельствъ и выгодъ, по симъ отношеніямъ доклады Литовскаго Генералъ-Губернатора Князя Рѣпнина, и правящаго должность Курляндскаго Генералъ-Губернатора Генералъ-Поручика Барона фонъ деръ Палена, съ изъясненіемъ при какихъ селеніяхъ предполагаютъ они устроить Таможни и таможенную стражу, и сообразивъ удобности положенія назначаемыхъ ими мѣстъ съ пользою производящагося въ семъ краю сухопутнаго и мореходнаго торга, повелѣваемъ: 1) Таможни въ Княжествѣ Литовскомъ по границѣ съ Австрійскими и Прусскими владѣніями учредить въ нижеозначенныхъ

мѣстахъ, а именно: на правомъ берегу Буга противъ Влодавы, на томъ же берегу Буга при пунктѣ, гдѣ граница Подляхскаго воеводства оной рѣки касается у селенія Кринки и на чертѣ около верховья рѣки Свислочи, близъ пункта, гдѣ соединяются границы бывшихъ Брэстскаго и Новогродскаго Воеводствъ, потомъ на правомъ берегу Немена въ городѣ Гродно, въ мѣстечкахъ Пупи, Юрбургѣ и при Балтійскомъ морѣ въ мѣстечкѣ Полангенѣ, а сверхъ того между Юрбургскою и Полангенскою Таможнями на дорогѣ отъ Прусскаго города Тильзита въ Самогицію учредить въ селеніи Стайшинѣ таможенную заставу. 2) Въ Курляндской Губерніи оставляются, какъ выше сказано, существовавшія предъ симъ Портовыя Таможни въ городахъ Либавѣ и Виндавѣ. 3) Штаты Литовскимъ пограничнымъ таможнямъ и таможенной заставѣ и положеніе для учрежденія пограничной стражи отъ пункта смежества Волынской Губерніи до мѣстечка Полангена при Балтійскомъ морѣ, утвердивъ, и при семъ прилагая, изчисленную по онымъ сумму 34,380 рублей повелѣваемъ производить изъ доходовъ Литовской Губерніи. 4) Равномѣрно и представленныя Намъ отъ правящаго должность Курляндскаго Генералъ-Губернатора Генералъ-Поручика Барона фонъ деръ Палена штаты Портовымъ Таможнямъ Либавской и Виндавской, также штатъ для таможенной по берегу Балтійскаго моря стражи утвердивъ и при семъ же препровождая, повелѣваемъ изчисленную по онымъ сумму 20.265 талеровъ производить изъ доходовъ Курляндской Губерніи Россійскою монетою, полагая за талеръ по 1 рублю по 25 копѣекъ. 5) Полагаемыхъ по штатамъ чиновъ, какъ въ Литовскія пограничныя Таможни и таможенную заставу, такъ и въ Курляндскія Портовыя Таможни, равнымъ образомъ и въ таможенной стражѣ въ обѣихъ Губерніяхъ опредѣлить въ Литвѣ по удостоенію Литовскаго Генералъ-Губернатора, а въ Курляндской Губерніи правящаго въ оной должность Генералъ-Губернатора. 6) По учрежденіи на Литовской границѣ Таможенъ и стражи, равнымъ образомъ и по берегу Балтійскаго моря Курляндіи таможенныхъ Надзирателей и объѣздчиковъ, таковая же стража, состоящая по правому берегу рѣки Двины противъ Курляндскихъ береговъ, и на бывшей съ Курляндіею сухой границѣ, заключающаяся частію въ Полоцкой, частію въ Рижской губерніяхъ, долженствуетъ быть уничтожена, чины жъ и люди перемѣщены по разсмотрѣнію упомянутаго правящаго должность Курляндскаго Генералъ-Губернатора на новую таможенную стражу, оставляя такимъ образомъ свободное и безпрепятственное по торговлѣ между Литовскою губерніею, Курляндіею и древними Областями Нашими сообщеніе, изъятое отъ всякихъ запрещеній, налоговъ и досмотровъ. 7) Учрежденіе таможенной стражи въ Курляндской Губерніи, равнымъ образомъ и наполненіе тамошнихъ Таможенъ надлежащимъ числомъ людей долженствуетъ произведено быть безъ отлагательства. Что жъ касается до Литовской границы, то на оной Таможни и таможенную стражу устроить и ввести въ самое дѣйствіе при истеченіи годоваго тамошнихъ Таможенъ откупа, а по прошествіи оному срока, ни мало не теряя времени, начать и пошлину взыскивать по изданному отъ Насъ въ 1782 году общему тарифу. 8) На построеніе въ Княжествѣ Литовскомъ разныхъ строеній для расположенія въ нихъ Таможенъ, чиновниковъ, при оныхъ быть имѣющихъ, и пограничной таможенной стражи, надзирательскихъ и объѣздчичьихъ домовъ, изчисленную по представленнымъ отъ Нашего Генерала Князя Рѣпнина планамъ и смѣтамъ сумму 169,612 рублей 97 копѣекъ, позволяемъ употребить изъ доходовъ Княжества Литовскаго, расположивъ отпускъ оныхъ, по распоряженію тамошняго Генералъ-Губернатора въ та-

кіе сроки, каковые имъ по мѣрѣ успѣховъ въ строеніяхъ необходимыми признаны будутъ, возлагая и произведеніе въ дѣйствіе прописанныхъ зданій на его же особливое попеченіе; и буде бы за совершеніемъ оныхъ осталась какая либо часть изъ вышеозначенной суммы, повелѣваемъ обратить ее на имѣющія впредь случиться починки тѣхъ самыхъ строеній. 9) Поелику граница Литовскаго Княжества во многихъ мѣстахъ окружается рѣками, и при нихъ предположено учредить Таможни и разположить Надзирателей и объѣздчиковъ, коимъ нужно будетъ имѣть не большія лодки, то сколько вознадобится на заведеніе оныхъ, дозволяемъ Нашему Генералу Князю Рѣпнину заимствовать потребную сумму изъ доходовъ Литовскаго Княжества, о которой, сколько ея употребится, повелѣваемъ донесть Намъ и Сенатъ увѣдомить. 10) Прежде сего учрежденный на основаніи упомянутаго Тарифа для отпуска изъ Риги въ чужіе краи Польскихъ, Литовскихъ и Курляндскихъ продуктовъ и для перевоза чрезъ Ригу въ Польшу, Литву и Курляндію иностранныхъ товаровъ транзитъ, по пріобрѣтеніи подъ Державу Нашу знатныхъ частей Польши, Литвы и всей Курляндіи, не можетъ уже оставаться въ прежнемъ положеніи; а потому повелѣвая бывшую въ Рижской Губерніи Транзитную Таможню уничтожить, поручили Мы нынѣ возъимѣть сношеніе о учрежденіи онаго главнымъ, Начальникамъ Литовской и Курляндской Губерній Нашимъ Генералу Князю Рѣпнину Генералъ-Поручику Барону фонъ деръ Палену, которые по довольномъ испытаніи о мѣстахъ вѣдомства ихъ Губерній, чрезъ которые транзитные товары болѣе перевозимы быть могутъ, имѣютъ въ свое время учредить тотъ транзитъ на основаніи общаго Тарифа, назначивъ и мѣста, гдѣ для онаго Таможни расположить выгоднѣе и удобнѣе, не оставя увѣдомить Нашъ Сенатъ для надлежащаго о томъ, кому слѣдуетъ, предписанія и обнародованія по Имперіи Нашей.

Штаты пограничной Таможни заставы и таможенной цѣпи въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ; портовыхъ Таможенъ въ Либавѣ и Виндавѣ и пограничной таможенной цѣпи въ Курляндской губерніи. (Смотри книгу штатовъ).

Полн. Собран. Зак. № 17419.

№ 44.—1796 г. Января 19.

Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому, Виленскому и Слонимскому Генералъ-Губернатору Князю Рѣпнину.—О разрѣшеніи выпуска изъ Россійскихъ портовъ въ Губерніяхъ Рижской, Ревельской и Курляндской, также и изъ Губерній Виленской и Слонимской въ области Прусскія всякаго рода хлѣба и о мѣрахъ къ отвращенію недостатка въ собственномъ продовольствіи сихъ Губерній, при таковомъ вывозѣ быть могущаго.

Князь Николай Васильевичъ! Разрѣшивъ выпускъ изъ портовъ Нашихъ всякаго рода хлѣба въ Губерніяхъ Рижской, Ревельской и Курляндской, позволяемъ обращать къ онымъ сей продуктъ для отправленія за море изъ всѣхъ мѣстъ Губерній, управленію вашему ввѣренныхъ, всякому свободно и безпрепятственно. Что же касается до отпуска онаго въ области Прусскія и до вывозу чрезъ Порты сея Державы въ другія Государства, то въ уваженіе причинъ вами представленныхъ, соизволяемъ, чтобы всякаго рода хлѣбъ изъ Губерній Виленской и Слонимской былъ и туда обращаемъ, также безъ всякаго препятствія, надлежитъ лишь взять при семъ случаѣ ту предосторожность найвнимательнѣйшимъ образомъ, чтобы отъ сихъ вышусковъ не произошло паче чаянія каковаго либо въ собственномъ пропитаніи недостатка; для чего и слѣдуетъ при позволеніи выше-

сказаннаго хлѣбнаго отпуска принять такія надежныя мѣры, чтобы какъ казенные, такъ и владѣльческіе крестьяне обезпечены были достаточнымъ продовольствіемъ въ теченіи года и снабдены были на случай неурожая потребными сѣменами для засѣянія полей своихъ и въ будущемъ году; о чемъ для казенныхъ поселянъ Директоры домоводства, а для помѣщичьихъ самые владѣльцы ихъ долгъ имѣютъ всемѣрно пещися; а при томъ, чтобы какъ тѣ, такъ и другіе поселяне при продажѣ хлѣба своего имѣли въ памяти примѣръ тѣхъ дикихъ Американцовъ, которые по утру продавали свои постели, забывая, что въ тотъ же день къ ночи оныя были имъ нужны ко сну; по всѣмъ же таковымъ уваженіямъ крайняя оказывается надобность въ заведеніи въ Губерніяхъ управленію вашему ввѣренныхъ сельскихъ запасныхъ магазиновъ по примѣру тому, какъ таковые хлѣбные магазины устроены и существуютъ въ выгодѣ народной въ Лифляндіи; возлагая сіе полезное дѣло на васъ, повелѣваемъ представить Намъ ваше мнѣніе, къ какомъ количествѣ и на какомъ основаніи означенные магазины должны быть заведены.

Полн. Собр. Зак. № 17430.

№ 45.—1796 г. Января 21.

Сенатскій.—О взысканіи съ евреевъ, записавшихся въ мѣщанское званіе по 500 рублей за рекрута, согласно съ указомъ 1794 года Сентября 7.

Правительствующій Сенатъ, слушавъ два рапорта учрежденнаго при Кіевской Казенной Палатѣ для пріема рекрутъ Присутствія, изъ коихъ 1-мъ, испрашиваетъ отъ Сената разрѣшенія, съ евреевъ, приписавшихся въ мѣщанское званіе слѣдуетъ ли на основаніи именнаго 1794 года Сентября 7 дня указа взыскивать за рекрута, такъ какъ и съ купечества по 500 рублей, или же должны они платить рекрутскія складочныя деньги по положенной въ указѣ 1786 года, Марта 9 (14) дня цѣнѣ по 360 рублей; а при 2-мъ представляетъ вѣдомость съ показаніемъ во оной, что по Кіевской Губерніи состоитъ 281993 души, изъ числа коихъ съ 281500 душъ по силѣ Именнаго Ея Императорскаго Величества состоявшагося въ 8 день октября прошлаго 1795 года указа, расположено собрать рекругъ 563 человѣка, а съ евреевъ 6266 душъ назначено собрать деньгами по складочной цѣнѣ по 72 копѣйки. Приказали: какъ въ Высочайшемъ Именномъ Ея Императорскаго Величества указѣ, данномъ Сенату въ 7 день Сентября 1794 года о комплектованіи именованныхъ въ оном указѣ кавалерійскихъ полковъ, съ мѣщанъ и крестьянъ казенныхъ и помѣщичьихъ Губерній Изяславской и Брацлавской; егерскихъ же корпусовъ Минской, Полоцкой и Могилевской, въ 6 пунктѣ изображено: «съ купечества въ тѣхъ губерніяхъ во взысканіи за каждаго рекрута по 500 рублей деньгами поступать по точной силѣ указа отъ 3 Маія 1783 года, а равномѣрно таковую жъ подать собирать и съ евреевъ пребывающихъ какъ въ тѣхъ намѣстничествахъ, такъ и въ другихъ, гдѣ по указу отъ 23 Іюля 1794 года имъ жительство, торги и промыслы дозволены». Для чего касательно повелѣннаго тѣмъ указомъ сбора съ евреевъ за каждаго рекрута деньгами, посланы указы въ Кіевское, Черниговское и Новгородско-Сѣверское намѣстническія Правленія; то въ разрѣшеніе на рапортъ учрежденнаго при Кіевской Казенной Палатѣ для пріема рекрутъ Присутствія и предписать, что по таковому въ оном указѣ постановленію о евреяхъ вообще безъ различія купцовъ отъ мѣщанъ слѣдуетъ съ приписавшихся въ мѣщанское званіе евреевъ взыскивать за рекрута по 500 рублей; а какъ по справкѣ съ присылаемыми въ Сенатъ мѣсячными вѣдо-

мостьми по прошедшему 1794 и 1795 годовъ 68 и 69-му наборамъ о евреяхъ вовсе показываемо не было, то о семъ обстоятельствѣ отъ Кіевскаго Рекрутскаго Присутствія требовать рапорта, по какой причинѣ въ вышеозначенныхъ вѣдомостяхъ о сихъ евреяхъ показано не было, хотя они въ посланной изъ Сената отъ 13 Сентября 1794 года формѣ означены были именно: и буде оные евреи въ означенные времена уже находились въ Кіевской губерніи, то какимъ образомъ съ ними при тогдашнихъ рекрутскихъ наборахъ поступлено,

Полн. Собр. Зак. № 17432.

№ 46.—1796 г. Января 22.

Высочайше утвержденный докладъ Сената.— О гербахъ городовъ: Минской, Волынской, Брацлавской и Подольской Губерній.

Докладъ. Во исполненіе Именныхъ Вашего Императорскаго Величества 1795 года Маія 3 (22) и Іюля 5 чиселъ указовъ, Минская, Волынская, Брацлавская и Подольская Губерніи учреждаются по образу Высочайшихъ Учрежденій Намѣстничествами; и города оныя составляющія, въ силу Высочайше пожалованной отъ Вашего Императорскаго Величества городамъ грамоты, должны имѣть гербы, которые утверждены Императорскимъ Величествомъ; а какъ города помянутыхъ Намѣстничествъ гербовъ отъ Вашего Императорскаго Величества пожалованныхъ еще не имѣютъ. При томъ же Дѣйствительный Тайный Совѣтникъ, Генералъ-Прокуроръ и Кавалеръ Графъ Самойловъ Сенату предложилъ письмо писанное къ нему отъ Генералъ-Фельдцейхмейстера, Екатеринославскаго, Вознесенскаго и Таврическаго Генералъ-Губернатора и Кавалера Графа Зубова, при которомъ по Высочайшему Вашего Императорскаго Величества соизволенію препроводилъ рисунки гербовъ городамъ Волынской и Подольской Губерніи съ тѣмъ, чтобы оныя, гдѣ слѣдуетъ, были соображены съ общими въ семъ дѣлѣ постановленіями и поднесены на Высочайшее Вашего Величества усмотрѣніе.

Въ слѣдствіе чего Сенатъ препоручилъ исполненіе сего Герольдіи, которая собравъ городамъ помянутыхъ Намѣстничествъ гербы старые, а неимѣющимъ оныхъ сочинивъ новыя сообразно обычайнымъ на таковой случай принятымъ правиламъ, представила ихъ съ описаніемъ Сенату, а именно: Минскаго Намѣстничества: Минску, Вилейкамъ, Поставу, Докшицу, Дзиснѣ, Борисову, Игумену, Бобруйску, Мозыру, Давыдгородку, Пинску, Несвижу, Слуцку; Волынскаго Намѣстничества: Новграду-Волынскому, Лабуню, Заславу, Острогу, Ровно, Домбровицѣ, Овручу, Радомыслю, Житомиру, Чуднову; Брацлавскаго Намѣстничества: Брацлаву, Гайсину, Тульчину, Бершадѣ, Ямполю, Могилеву, Винницамъ, Литину, Махновкѣ, Сквирѣ, Пятигору, Липовцу, Хмѣльнику; Подольскаго Намѣстничества: Каменцу-Подольскому, Ушицѣ, Вербовцу, Грудеку, Зинкову, Летичеву, Проскурову, Старокостантинову, Базаліи и Ямполю; при сочиненіи же оныхъ по примѣру прежде конфирмованныхъ Вашимъ Императорскимъ Величествомъ гербовъ городамъ прочихъ Намѣстничествъ сохранено и то еще правило, что во всякомъ гербѣ уѣзднаго города, въ верхней части щита изображены гербы Губернскихъ городовъ ихъ. Сенатъ разсмотрѣвъ оныя осмѣливается всеподданнѣйше представить ихъ съ описаніемъ на Высочайшую Вашего Императорскаго Величества конфирмацію:

Резолюція. Быть по сему.

Описаніе представляющимся на Высочайшую Вашего Императорскаго Величества конфирмацію гербамъ городовъ новоучрежденныхъ Намѣстничествъ.

Минскаго

1) Губернскаго города Минска.

Сему городу данъ отъ Польскаго Короля Зигмунда въ 1591 году Генваря 12 дня гербъ изображающій въ голубомъ полѣ Пресвятую Дѣву въ сіяніи, окруженную шестью Ангелами. Сей гербъ оставляется безъ перемѣны; а для означенія присоединенія и подданства сего края къ Россійской Имперіи, изображается Государственный Ея гербъ, то есть двуглавый орелъ, на груди же его положенъ показанный города Минска гербъ.

Сей гербъ помѣщенъ во всѣхъ гербахъ уѣздныхъ сей Губерніи городовъ въ верхней части ихъ, для показанія принадлежности оныхъ къ той Губерніи.

Уѣздныхъ городовъ.

2) Вилейки.

Въ красномъ полѣ, съ праваго нижняго угла до верхняго лѣваго, изображена серебряная рѣка Вилія, текущая въ предѣлахъ сего округа; на ней видно плывущее судно, нагруженное товарами и продуктами, кои означены двумя связанными тюками и золотымъ ржанымъ колосомъ, въ показаніе, что на той рѣкѣ строятъ водоходныя суда и отправляютъ на оныхъ свозимые къ берегамъ Виліи изъ разныхъ мѣстъ товары и продукты.

3) Постава.

Въ уѣздѣ сего города при мѣстечкѣ Мядзолѣ, въ озерѣ, производится обильная рыбная ловля, довольствующая Губернскій городъ Минскъ и другія; въ знакъ сего въ голубомъ полѣ изображена въ низу пирамидально растянутая серебряная рыболовная сѣть, а сверьху такимъ же образомъ угломъ положены и обращены головами въ низъ три золотыя рыбы.

4) Докшица.

Въ зеленомъ полѣ внизу щита по угламъ, видны два натуральнаго цвѣта холма, соотвѣтственно мѣстоположенію сего округа, отличающемуся возвышенностями своими, съ сихъ холмовъ изъ сосудовъ изливаются два источника серебромъ означенныя и составляютъ рѣки простирающіяся въ стороны щита, означая, что около сихъ мѣстъ получили начало свое двѣ знаменитыя въ тамошнемъ краю рѣки Вилія и Березина, которыя способствуютъ торговлѣ къ берегамъ Чернаго и Балтійскаго моря.

5) Дзисны.

По обильному въ сей округѣ посѣву и урожаю льна, которымъ жители сего новаго города отправляютъ прибыточный торгъ въ Ригу, помѣщенъ на гербѣ въ зеленомъ полѣ поставленный золотой снопъ льну.

6) Борисова.

Оставляется сему городу гербъ, данный нынѣшнимъ Польскимъ Королемъ Станиславомъ Августомъ. Сей гербъ изображаетъ двѣ военныя башни съ воротами, между ними постановленными въ серебряномъ полѣ, а надъ оными видѣнъ Святый Петръ Апостолъ на облакѣ стоящій, который въ правой рукѣ держитъ ключи.

7) Игумена.

Въ голубомъ полѣ поставленъ серебряный кустъ цвѣтовъ, который окружаютъ пять золотыхъ пчелъ собирающихъ и готовящихъ медъ. Сей предметъ обитателей Игуменскаго уѣзда преимущественно предъ другими упражняетъ и главный составляетъ ихъ прибытокъ.

8) Бобруйска.

Въ семъ округѣ находится довольно для мачтъ годныхъ деревьевъ, и промыслъ оными составляетъ не малую часть пользы тамошнихъ жителей, которые сплавливаютъ ихъ по рѣкѣ Березиной для отправленія къ рижскому порту, куда такія же деревья провождаются изъ Брян-

ска и другихъ мѣстъ; въ сходство сему изображается на срединѣ серебрянаго поля мачта и къ ней приставлены два для мачтъ изготовленныя дерева крестообразно.

9) Мозыря.

Въ голубомъ полѣ черный орелъ распростершій свои крылья. Сей гербъ Король Польскій Зигмундъ III далъ сему городу въ 1609 году Септября 10 дня.

10) Давыдъгородка.

Въ черномъ полѣ посреди въ поперегъ изображается видъ протекающей знаменитой въ томъ краю рѣки Припяти, на берегу коей изображена серебряная пристань съ двумя по сторонамъ ея воротами и съ пристающимъ тутъ золотымъ судномъ, нагруженнымъ товаромъ въ трехъ тюкахъ связаннымъ.

11) Пинска.

Въ красномъ полѣ золотой лукъ натянутый стрѣлою того же металла со стальнымъ остріемъ. Сей гербъ издавна употреблялся въ печати тамошняго Магистрата.

12) Несвижа.

Сей городъ имѣетъ гербъ данный оному Степаномъ Баторіемъ Королемъ Польскимъ въ 1586 году Іюня 24 дня, оный заключаетъ въ себѣ золотое поле въ продоль равно раздѣленное; въ правой части видѣнъ до половины выходящій изъ середины орелъ съ распростертымъ крыломъ, а въ лѣвой части съ низу въ верхъ простираются излучистыя полосы голубыя и красныя по двѣ соединенно.

13) Слуцка.

Въ красномъ полѣ скачущій всадникъ одѣтый въ панцырѣ, прикрывающійся щитомъ и держащій въ правой рукѣ мечь на размахѣ; сей гербъ данъ сему городу отъ Польскаго Короля Яна Казимира въ 1601 году Августа 27 дня.

Волынскаго.

1) Губернскаго города Новграда-Волынска.

Въ золотомъ полѣ четвероконечный красной крестъ. Сей гербъ употребляемъ былъ еще въ древности во время владѣнія Великихъ Россійскихъ Князей Волыніею; и опой оставляется безъ перемѣны, а для означенія присоединенія и подданства сего края къ Россійской Имперіи изображается Государственный ея гербъ, то есть, двуглавый орелъ, на груди же его положенъ показанной города Новграда-Волынска гербъ.

Сей гербъ помѣщенъ во всѣхъ гербахъ уѣздныхъ сей Губерніи городовъ въ верхней части ихъ для показанія принадлежности оныхъ къ той Губерніи.

Уѣздныхъ городовъ.

2) Лабуна.

Въ серебряномъ полѣ поставлена яблонь съ плодомъ, въ знакъ, что округа сего города изобилуетъ садами.

3) Заслава.

Въ красномъ полѣ серебряныя ворота съ тремя башнями покрытыми Княжескою короною, а въ отворенныхъ воротахъ скачетъ вооруженный всадникъ, имѣя въ рукѣ мечь на размахѣ и покрытый щитомъ; каковый гербъ до нынѣ употребляется тамошнимъ Магистратомъ.

4) Острога.

Въ красномъ полѣ изображена церковь о пяти главахъ, въ изъявленіе древняго Христіанскаго въ семъ мѣстѣ благочестія. По объявленію Острогскихъ обывателей оной гербъ употребляютъ съ 1700 года и присвоенъ тому мѣсту Острогскими Князьями.

5) Ровно.

Въ голубомъ полѣ представлены въ трехъ соединенныхъ серебряныхъ башняхъ вороты, въ знакъ съ трехъ сторонъ

Минску

Вилейкѣ.

Поставу.

Докшицѣ.

Диснѣ.

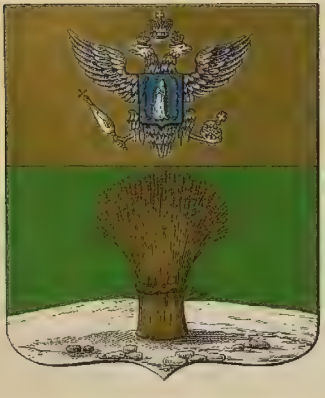

Борисову.

Игумену.

Бобруйску.

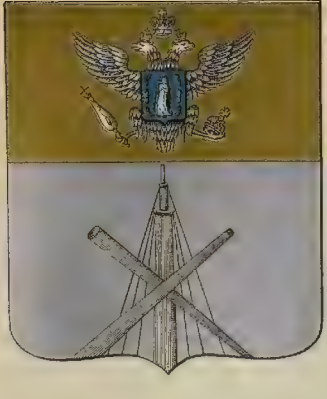

Мозырю.

Давыдогородску.

Пинску.

Несвижу.

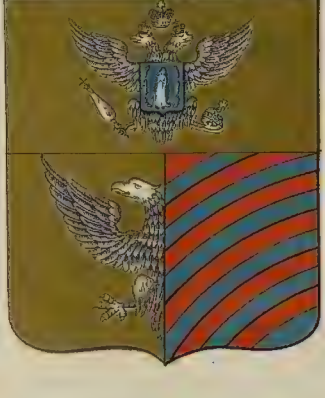

Слуцку.

Лит. Н. Мацъ. Вильна.

въѣзда въ тотъ городъ; таковый гербъ издревле употреблялся въ семъ мѣстѣ.

6) Домбровицы.

По положенію сего города при рѣкѣ Горынѣ и по соединенію съ нею въ близости рѣки Случи, изображается въ голубомъ полѣ желѣзный якорь, показующій выгодное по симъ рѣкамъ судоходство.

7) Овруча.

Сему городу данъ гербъ Королемъ Владиславомъ четвертымъ по привиллегіи 1641 года. Оный изображаетъ въ красномъ полѣ стоящаго на облакѣ Архангела Михаила, держащаго въ правой рукѣ мечь въ низъ обращенный, а въ лѣвой вѣсы.

8) Радомысля.

Не въ дальнемъ отъ сего города разстояніи находится мѣстечко Коростышево, въ древности бывшій городъ Коростень, извѣстный по исторіи учиненнымъ Древлянамъ наказаніемъ отъ Великой Княжны Ольги. Въ воспоминаніе сего изображены въ голубомъ полѣ три летящіе серебряные голубя, два вверху и одинъ внизу, держащіе во ртахъ своихъ пламенники: ибо сіи птицы употреблены были къ зажженію города.

9) Житомира.

Въ голубомъ полѣ представляются отверстыя ворота съ тремя на нихъ башнями. Сей гербъ издревле присвоенъ сему городу Князьями Литовскими въ ознаменованіе освобожденія онаго отъ властвованія Старостинскаго.

10) Чуднова.

По удостовѣренію старожиловъ городъ сей существовалъ еще около 1500 года и применованъ Чудновымъ по случаю сильной защиты онаго малымъ числомъ людей отъ многочисленнаго Татарскаго нападенія. Въ означеніе того въ голубомъ полѣ изображена серебряная крѣпость, посреди коей видна вооруженная мечемъ рука.

Брацлавскаго.

1) Губернскаго города Брацлава.

Сей городъ имѣетъ гербъ данный отъ нынѣшняго Короля Польскаго Станислава Августа, изображающій въ красномъ полѣ на каменной горѣ крѣпость съ двумя по сторонамъ башнями, и съ третьею посреди, которая разрушена, въ означеніе, что городъ сей еще до 1616 года былъ Столичнымъ Брацлавскаго повѣта и во время Короля Александра выстроенъ въ немъ замокъ, который отъ разныхъ въ послѣдствіи времени замѣшательствъ и осажденій разрушенъ. Сей гербъ оставляется безъ перемѣны, а для означенія присоединенія и подданства сего края къ Россійской Имперіи изображается Государственный ея гербъ, то есть двуглавый орелъ, нагруди же его положенъ показанной города Брацлава гербъ.

Сей гербъ помѣщенъ во всѣхъ гербахъ уѣздныхъ сей Губерніи городовъ въ верхней части ихъ для показанія принадлежности оныхъ къ той Губерніи.

Уѣздныхъ городовъ.

2) Гайсина.

Въ зеленомъ полѣ видно съ правой стороны простертое орлиное крыло, серебромъ изображенное. Таковой гербъ данъ сему городу въ 1744 году Ноября 22 Королемъ Польскимъ Августомъ III.

3) Тульчина.

Въ ознаменованіе избытка хлѣбнаго урожая и плодородія земель сего уѣзда поставлены въ голубомъ полѣ три золотые снопа ржи.

4) Вершады.

Въ серебряномъ полѣ видны остатки древняго земляного укрѣпленія, каковое донынѣ еще находится близъ сего нова-

го города, неимѣющаго въ прочемъ особливыхъ отличій.

5) Ямполя.

Въ зелепомъ полѣ изображена съ права на лѣво протекающая серебряная рѣка, на которой въ правой сторонѣ показывается часть пороговъ; на берегу, въ нижней части щита, видны со стороны кормы два строящіяся судна съ подпорами. По положенію сего города ниже пороговъ при рѣкѣ Днестрѣ, которая уже не имѣетъ препятствія свободному плаванію, предполагаетъ всю удобность къ устроенію тутъ верфи для судовъ.

6) Могилева.

Въ серебряномъ полѣ произрастающій виноградъ, который въ окрестностяхъ сего города родится обильно.

7) Винницы.

Въ 1650 году Королемъ Яномъ Казимиромъ данъ сему городу гербъ, который изображаетъ въ красномъ полѣ золотую уду на два жала въ стороны раздѣленную, а въ корни содержащую крѣпость, подъ которою косымъ крестомъ же положены два меча натуральнаго вида.

8) Литина.

Въ знакъ большаго обилія въ сей округѣ лѣсовъ, поставлены въ серебряномъ полѣ натуральнаго вида четыре древа, посреди двѣ рядомъ сосны, а по сторонамъ ихъ двѣ же ели.

9) Махновки.

По состоянію тамо разныхъ иждивеніемъ помѣщика заведенныхъ фабрикъ и рукодѣлій, коихъ произведенія суть лучшія во всемъ тамошнемъ краю и оными мѣсто сіе отличается, то въ изъявленіе сего изображены въ зеленомъ полѣ крестообразно положенныя серебромъ означенныя вещи къ фабрикамъ принадлежащія, какъ то: по прямой чертѣ бердо, и косвенно челнокъ и цевка, а по сторонамъ ихъ въ золотые тюки связанныя издѣлья.

10) Сквиры.

Мѣстечко Сквиры существовало еще до 1564 года, потомъ было раззорено, и паки въ 1591 году возобновлено Королемъ Зигмундомъ III, который тогда же и гербъ оному далъ, изображающій въ черномъ полѣ золотую крѣпостную стѣну съ воротами посреди оной, надъ коими возвышенная башня, имѣющая въ коронѣ радвань.

11) Пятпора.

Въ голубомъ полѣ видна вспахапная нива, на которую съ лѣвой стороны изъ золотаго облака рогъ изобилія сыплетъ хлѣбныя сѣмена, симъ означается богатой урожай въ семъ уѣздѣ хлѣба.

12) Липовца.

Въ семъ уѣздѣ производится наилучшее скотоводство, которое составляетъ главныя тамошнихъ жителей избытки; и такъ въ означеніе сего преимущества въ красномъ полѣ видѣнъ стоящій серебряный быкъ.

13) Хмѣльника.

Около 1500 года въ мѣстечкѣ Хмѣльникѣ для защиты отъ набѣговъ Татарскихъ построенъ замокъ, въ достопамятность чего Король Польскій Зигмундъ III далъ войску Хмѣльницкому гербъ знаменующій каменную въ голубомъ полѣ башню огражденную стѣною, серебромъ изображенныя.

Подольскаго.

1) Губернскаго города Каменца-Подольскаго.

Въ голубомъ полѣ представлено сіяющее солнце о шестнадцати лучахъ и надъ нимъ четвероконечный крестъ, то и другое изображенныя золотомъ. Гербъ сей есть древній и употреблялся еще во времена владѣнія Россійскихъ Великихъ

Князей Подоліею, и оной оставляется безъ перемѣны, а для означенія присоединенія и поддапства сего края къ Россійской Имперіи изображается Государственный ея гербъ, то есть двуглавый орелъ, на груди же его положенъ показанный города Каменца Подольского гербъ. Сей гербъ помѣщенъ во всѣхъ гербахъ сей Губерніи городовъ, въ верхней части ихъ, для показанія принадлежности оныхъ къ той Губерніи.

Уѣздныхъ городовъ.

2) Ушицы.

Въ серебряномъ полѣ шесть совокупно лежащихъ горъ, изъ коихъ на средней водруженъ четверокопечный красный крестъ, каковый гербъ утвержденъ тому мѣсту привиллегіею соотвѣтственно мѣстному тамъ положенію.

3) Вербовца.

Въ красномъ полѣ съ лѣвой стороны видна вооруженная мечомъ рука, въ означеніе предосторожности, по положенію сего города близь границы. Сей гербъ, тому городу присвоенъ по привиллегіи отъ Польскаго Короля Зигмунда III, данный 1607 года Іюня въ 7 день.

4) Грудка.

Въ знакъ положенія сего города между горами изображаются въ красномъ полѣ по сторонамъ двѣ золотыя горы, а между ими видна городская серебряная стѣна.

5) Зинкова.

Въ голубомъ полѣ положены пирамидально плиты, которыя изображены серебромъ, въ означеніе, что въ тамошнихъ мѣстахъ добывается камней для фундамента нужныхъ и извѣсти въ большомъ количествѣ.

6) Летичева.

Въ голубомъ полѣ бѣгущій серебряный волкъ помѣщенный въ гербѣ отъ наименованія протекающей чрезъ городъ рѣчки сего имени, и употребляемый по привиллегіи Польскаго Короля Степана Баторія.

7) Проскурова.

Въ голубомъ полѣ три стрѣлы крестообразно положенныя, средняя остріемъ внизъ, а двѣ другія онымъ вверхъ; употребленіе сего тамъ герба видно по актамъ Судебныхъ мѣстъ.

8) Староконстантинова.

Въ красномъ полѣ видѣнъ лукъ, натянутый стрѣлою вверхъ обращенною, подъ нимъ шестиконечная звѣзда, а внизу раждающаяся луна, рогами вверхъ положенная; всѣ сіи изображенія означены золотомъ. Таковой гербъ донынѣ употребляется тамошнимъ Магистратомъ.

9) Базаліи.

Издревле производился въ семъ мѣстѣ знатный торгъ, куда для вымѣна и продажи товаровъ съѣзжались Россійскіе и заграничные кущы. Въ означеніе того изображаются въ голубомъ полѣ двѣ руки, одна другой подаемыя, и положенныя на товарахъ, въ два серебряные тюка связанныхъ.

10) Ямполя.

Въ зеленомъ полѣ серебряная гора, въ означеніе того, что сей городъ окружаетъ съ восточной стороны мѣловая гора.

(Смотри книгу чертежей и рисунковъ).

Полн. Собр. Зак. № 17435.

№ 47.—1796 г. Іюня 5.

Именный, данный Екатеринославскому, Вознесенскому и Таврическому Генералъ-Губернатору Князю Зубову. О переселеніи въ сіи губерніи на казенныя земли чиншевой шляхты съ помѣщичьихъ земель въ присоединенныхъ отъ Польши губерніяхъ.

Разсмотрѣвъ представленіе ваше о переселеніи чиншевой шляхты съ помѣщичьихъ земель на казенныя, лежащія въ губерніяхъ Екатеринославской, Вознесенской и области Таврической, и находя таковое предположеніе для сего рода людей весьма выгоднымъ и съ настоящимъ порядкомъ вещей сообразнымъ, одобряемъ оное во всѣхъ частяхъ, предоставляя собственному разсмотрѣнію вашему приступить къ приведенію онаго въ исполненіе, соображаясь съ возможностями представленныхъ отъ васъ способовъ, бывъ увѣрены, что сіе полезное дѣло подъ руководствомъ вашимъ возъимѣетъ найлучшіе успѣхи.

Представленіе Генералъ-Губернатора Князя Зубова.

Всемилостивѣйшая Государыня!

Между народомъ, обитающимъ въ областяхъ присоединенныхъ отъ Рѣчи Посполитой Польской къ имперіи Россійской, есть родъ жителей, именуемыхъ чиншевая шляхта, которые не имѣя никакой собственной недвижимости, а будучи порабощены изъ давнихъ временъ тамошними вельможами, жительствуютъ на земляхъ другихъ владѣльцевъ, которые берутъ съ нихъ за землю чиншъ или оброкъ не менѣе 25 рублей, а въ нѣкоторыхъ мѣстахъ и по 30 рублей съ плуга, серебряною монетою, налагая на нихъ сверхъ того и другія разныя повинности и употребляя ихъ на собственную свою службу. При образѣ Правленія, какое до сего было въ Польшѣ, шляхта сія имѣла на сеймикахъ тамошнихъ участіе, и поколику могли составлять большинство къ перевѣсу голосовъ, то вельможи и дѣлали имъ тогда всякія помощи. По присоединеніи же польскихъ областей подъ державу Вашего Императорскаго Величества, когда всѣ безпокойные и часто мятежные сеймы тамо уничтожены и введено въ тѣ области правленіе по изданнымъ отъ Вашего Величества о губерніяхъ учрежденіямъ, основывающее тамо порядокъ и благосостояніе народное, должно чиншевое шляхетство отъ сильныхъ владѣльцевъ всякое уваженіе, которое до того сохраняемо было за доставленіе голосовъ къ усиленію ихъ партій, немнуемо утратить, и тѣмъ самымъ подвергнуться вящшему отягощенію и изпуренію; ибо владѣльцы земель, не имѣя болѣе причины ихъ ласкать, безъ сомнѣнія еще большею цѣною заставятъ ихъ платить за землю, которую они обработываютъ, и какія бы ни были принимаемы отъ Правительства мѣры къ удержанію правъ ихъ, но, если они останутся по прежнему на земляхъ владѣльцовъ, всегда будутъ открываться случаи, гдѣ сіи найдутъ способы утѣснять ихъ и дѣлать имъ разныя неудовольствія. Сіе побуждаетъ меня всеподданѣйше Вашему Величеству представить, что шляхетство оное при новомъ образѣ правленія, устрояемомъ въ новоучрежденныхъ губерніяхъ, оставить на земляхъ помѣщичьихъ и въ единственной ихъ потому зависимости совершенно неудобно; а слѣдуетъ дать ему бытіе соотвѣтственное сколько роду ихъ, столько и настоящему вещей порядку—такое бытіе, въ которомъ бы они, перемѣнивъ нынѣшнее ихъ положеніе и зависимость отъ частныхъ владѣльцевъ и ихъ приказчиковъ, на собственность и на свободу, и обрѣтая въ ономъ себѣ благосостояніе, изобиліе и довольство въ жизни, могли при томъ обращены быть и на пользу государства. Они еще при бывшемъ польскомъ правленіи, негодуя крайне на высокія подати, платимыя ими владѣльцамъ за наемъ земли, приносили

бывшему Екатеринославскому Губернатору Каховскому неоднократныя просьбы о позволеніи имъ селиться на свободныхъ земляхъ оной губерніи, и нѣкоторые изъ нихъ даже не требовали никакого отъ казны пособія; а потому нѣтъ сомнѣнія, чтобы они не согласились съ радостію исполнить сіе самое нынѣ, если благоугодно будетъ Вашему Императорскому Величеству, вмѣсто настоящихъ ихъ жилищъ, гдѣ они терпятъ изнуреніе и огорченіе, пожаловать имъ свободныя и изобильныя земли въ губерніяхъ, Всемилостивѣйше управленію моему ввѣренныхъ, съ пожалованіемъ на переселеніе и водвореніе ихъ нѣкотораго изъ казны вспоможенія: въ каковомъ случаѣ можно полагать, что выйдетъ ихъ на пожалованныя имъ земли большая половина. Сей родъ людей, имѣя всегда особливую наклонность къ военному званію, съ особливою пользою можетъ быть употребленъ къ пріумноженію поселенныхъ войскъ въ Вознесенской и Екатеринославской губерніяхъ, гдѣ, пользуясь плодоносными землями, содѣлаются они вскорѣ и добрыми хлѣбопашцами и скотоводцами, и составятъ родъ людей, во всемъ подобный нашимъ однодворцамъ, и будутъ храбрыми защитниками тѣхъ своихъ собственностей, когда нужда того востребуетъ. Въ изготовленномъ мною къ всеподданнѣйшему поднесенію докладѣ, о составленіи казацкихъ поселенныхъ полковъ въ Вознесенской губерніи, предполагаю я обратить для поселенія оныхъ земли изъ покупаемыхъ отъ Князя Любомирскаго и изъ состоящихъ впустѣ въ Вознесенской губерніи до одного милліона десятинъ, на которыхъ можно будетъ поселить до 100000 душъ; слѣдовательно по заселеніи таковымъ числомъ означеннаго пространства, сія губернія, получивъ толь знатное приращеніе, не возможетъ уже вмѣстить многаго числа новыхъ поселенцовъ безъ стѣсненія живущихъ въ ней обитателей. Ради чего, дабы доставить чиншевой шляхтѣ всевозможныя выгоды на новомъ ихъ жительствѣ, снабдивъ ихъ землею лучшей доброты и въ достаточномъ количествѣ, полагаю, оставя изъ нихъ нѣкоторое число въ Вознесенской губерніи, большую часть со временемъ выводить въ Екатеринославскую въ уѣзды Маріупольскій и Новомосковскій, и въ Таврическую область въ округи Днѣпровскую и Мелитопольскую, гдѣ они обрѣтутъ не токмо избыточное количество земли, но съ удобностію снабжены быть могутъ и всѣми нужными для обзаведенія и устроенія хозяйства своего вспоможеніями, какъ о семъ ниже сего изъяснено. Въ слѣдствіе чего и осмѣливаюсь представить:

1) По имѣющимся у меня свѣденіямъ, найудобнѣйшими къ водворенію чиншевой шляхты въ Вознесенской губерніи мѣстами почитаются: Богопольскаго и Еленскаго уѣздовъ земля, лежащая по рѣкѣ Кодымѣ, оставшаяся отъ раздачи подъ казенныя селенія, которой считается тутъ до 65565 десятинъ, и въ уѣздахъ Вознесенскомъ и Херсонскомъ, гдѣ также до равнаго количества десятинъ отдѣлить удобовозможно. Доброта въ сихъ мѣстахъ земли извѣстна многимъ изъ чиншевой шляхты: довольное количество на нихъ камыша, кустарниковъ, а по степи буйрана или большихъ травъ; близость перехода туда оной шляхтѣ изъ мѣстъ, нынѣ ими обитаемыхъ; споручность къ покупкѣ всего нужнаго въ домоводствѣ для поселяющихся при Кодымѣ по разнымъ мѣстечкамъ и многолюднымъ селеніямъ отшедшей части отъ Брацлавской въ составленіе Вознесенской губерніи, а для водворяемыхъ въ уѣздахъ Вознесенскомъ и Херсонскомъ изъ ближнихъ заселенныхъ мѣстъ, и наконецъ удобность къ полученію лѣсовъ, потребныхъ на строеніе домовъ, для первыхъ изъ уѣздовъ Ольгопольскаго и Уманскаго, а для послѣднихъ изъ Елисаветградскаго, подаютъ несомнѣнную надежду, что поселившіеся на сей части земли, въ короткое время могутъ содѣлаться совершен-

ными домоводцами. На сихъ мѣстахъ, полагаю я, для перваго опыта поселить: при Кодымѣ до 2000 семействъ, да въ семъ и Херсонскомъ уѣздѣ до 2000, изъ числа коихъ до 200 подъ самымъ городомъ Вознесенскомъ, а всего до 4000 семействъ.

2) Все пространство земель, начиная отъ Александровской до Петровской крѣпости, какъ въ губерніи Екатеринославской, такъ и въ граничащей тутъ съ нею рѣчками Конскою и Бердою области Таврической, по плодородію, добротѣ грунта и хорошимъ водамъ, для населенія чиншевой шляхты весьма удобно. Поселеніе тутъ до 8000 семей сей шляхты, сдѣлавъ пустую оную часть земли обитаемою, сдѣлало бы вѣрное и безопасное сообщеніе отъ Днѣпра до Азовскаго моря. Выгодныя сіи мѣста къ хлѣбопашеству и скотоводству, къ разведенію садовъ и посѣву лѣсовъ обнадеживаютъ, что поселяемые на нихъ въ короткое время воспользоваться могутъ плодами, добротою земли производимыми; водвореніе же тамо военныхъ поселянъ можетъ государству ту приносить пользу, что въ свое время удобно ихъ будетъ употреблять на службу въ области Таврической, и, въ нужномъ случаѣ, по части Кубанской линіи. Отъ крѣпости Александровской до Петровской считается 150 верстъ: всѣ нужные лѣса къ построенію домовъ можно будетъ доставить рѣкою Днѣпромъ къ Александровской крѣпости, а къ Петровской—Дономъ и Азовскимъ моремъ. Всякая деревянная посуда, нужная въ домоводствѣ, сплавливается на баркахъ, и нынѣ ежегодно рѣкою Днѣпромъ изъ Бѣлоруссіи и присоединенныхъ отъ Польши губерній не токмо во всѣ селенія, по берегамъ Днѣпра лежащія, но и до самаго Херсона. Безъ сомнѣнія найдутся между чиншевою шляхтою нѣсколько человѣкъ проворныхъ и расторопныхъ, кои могутъ доставлять сею рѣкою собратіи своей все, что только нужно въ домоводствѣ и къ земледѣлію.

3) Какъ для предполагаемыхъ нынѣ къ поселенію въ Вознесенской губерніи, такъ и для назначаемыхъ впредь въ Екатеринославское намѣстничество и Таврической области семействъ чиншевой шляхты, полагаю я отводить на каждую душу по 30 десятинъ, которыя и отдать имъ въ собственность въ вѣчное и потомственное владѣніе, безъ платежа въ казну поземельныхъ денегъ. Таковая отдача имъ земли въ вѣчное владѣніе побудитъ охотнѣе и прочихъ изъ сего шляхетства переселяться съ чужихъ земель, за обработываніе коихъ платятъ нынѣ подати, и содѣлаться владѣльцами своей собственности. На переселеніе тѣхъ, кои будутъ водворяемы при Кодымѣ и въ Вознесенскомъ и Херсонскомъ уѣздахъ, и первоначальное вспоможеніе ихъ, выдать въ ссуду, по примѣрному вычисленію, на каждое семейство по 30 рублей, съ тѣмъ, чтобы изъ таковаго заимовзятія не исключаемы были никто изъ переселенцовъ, какъ неимущіе, такъ и имущіе, на тотъ конецъ, дабы въ осторожность для казны всѣхъ ихъ опоручить на новомъ поселеніи въ вѣрномъ возвратѣ въ казну издержанной суммы, не отъ всякаго порознь поселенца, но отъ всего общества; изъ чего и та можетъ послѣдовать польза, что всѣ и каждый изъ поселенцовъ одинъ за другимъ будутъ имѣть присмотръ, чтобы выдаваемыя казенныя деньги употреблены были точно на полезное домоустройство. Сіи ссудныя деньги, коихъ на 4000 семействъ причитается 120000 рублей, должны быть возвращены въ казну на вышеозначенномъ основаніи въ четыре года по устроеніи поселенія. Что же касается до пріуготовленія для сихъ переселенцовъ домовъ, оные имѣютъ быть построены отъ казны безъ возврата, полагая каждый домъ въ 50 рублей, на что востребуются суммы 200000 рублей; но буде бы кто изъ сихъ шляхтичей не пожелалъ одолжаться отъ казны, и возъимѣетъ намѣреніе переселяться и устроить домоводство собствен-

но отъ себя, таковымъ отводить землю особо въ другомъ мѣстѣ, не смѣшивая ихъ съ тѣми, кои получать будутъ отъ казны вспоможеніе, дабы избавиться чрезъ то и затрудненій въ расчетахъ и предварить неповинное иногда взысканіе казенныхъ издержекъ съ неучаствующихъ въ оныхъ.

4) Селенія назначаемыхъ къ переводу 4000 дворовъ расположить такимъ образомъ, дабы каждое изъ нихъ имѣло, гдѣ мѣсто позволяетъ, не свыше 50 дворовъ, соединяя земли ихъ подъ однѣ и общія межи, и стараясь все то располагать такъ, чтобы присемъ поселеніи деревень, въ разныхъ мѣстахъ уже существующихъ, не сводить и не переселять.

5) Такъ какъ все чиншевое шляхетство должно обращено быть въ поселянъ вонискихъ, то изъ назначаемыхъ для перваго опыта къ переселенію 4000 семействъ, по обзаведеніи ихъ, не оставлю я представить на Высочайшее утвержденіе положенія о устроеніи изъ нихъ поселенныхъ полковъ, сообразно свойству и роду службы, которая наиболѣе имъ прилична.

6) Свободное и ничѣмъ не ограниченное отправленіе вѣры, предоставленное въ мѣстахъ ими доселѣ обитаемыхъ, для вящшаго побужденія ихъ къ сему полезному переселенію, не токмо вновь подтвердить слѣдуетъ, но для лучшаго привлеченія ихъ какъ на сіи земли, такъ и для вкорененія въ сердцахъ ихъ благодарности, довѣренности и любви къ правленію, зиждущему благосостояніе ихъ и потомства,—не благоугодно ли будетъ повелѣть, Всемилостивѣйшая Государыня! для каждыхъ 200 семей, изъ доходовъ ввѣренныхъ мнѣ губерній, сооружить храмъ Божій, и, по сношенію моему съ съ епископомъ католицкимъ, опредѣлить поповъ того исповѣданія, въ вѣрности и въ благомысліи испытанныхъ.

7) Все то, что на прежнихъ мѣстахъ жительства ихъ дѣйствительно принадлежало имъ въ собственность, отдать на произволъ ихъ продать въ пользу свою, или взять съ собою; а дабы тѣ помѣщики, на чьихъ земляхъ они жили, не могли имъ въ томъ чинить препятствія и липать ихъ собственности, то долгъ учрежденныхъ правителей да будетъ напрачительнѣйшее наблюденіе, въ охраненіи ихъ отъ таковыхъ и тому подобныхъ притѣсненій, всегда простирая на нихъ защиту благотворныхъ законовъ Вашего Императорскаго Величества, и тѣмъ доставляя имъ полную, дарованную имъ личную и имущественную безопасность.

Все оное представляя на Всевысочайшее Вашего Императорскаго Величества благоразсмотрѣніе; осмѣливаюсь всеподданѣйше просить, ежели изъясненное мною предположеніе о переселеніи чиншевой шляхты во всемилостивѣйшіе ввѣренныя мнѣ губерніи на пустопорожжія казенныя земли, пріимется за благо, не благоугодно-ли будетъ, на переведеніе для перваго опыта по моему назначенію 4000 дворовъ, какъ на рѣчкѣ Кадымѣ при Вознесенскѣ въ сей и Херсонской округахъ, такъ и на землѣ Екатеринославскаго Намѣстничества и Таврической области, изъявить Высочайшую Вашего Величества волю, и потребныя суммы какъ на то, такъ и на сооруженіе храмовъ, повелѣть заимствовать изъ доходовъ ввѣренныхъ мнѣ губерній въ нѣсколько лѣтъ, безъ остановки прочихъ нужныхъ и нетерпящихъ времени расходовъ; а притомъ Высочайше предоставить моему распоряженію, и сверхъ сего числа чиншевыхъ шляхтичей, буде они пожелаютъ перейти на казенныя земли, перевести ихъ на оныя съ таковыми же отъ казны вспоможеніями, какія собратіямъ ихъ къ переселенію полагаемымъ назначены, изъ тѣхъ же доходовъ, по мѣрѣ прибытія ихъ на предназначенныя для нихъ земли.

Полн. Собр. Зак. № 17469.

№ 48.—1796 г. Августа 8.

Именный, данный Сенату.—Объ учрежденіи Виленскаго и Слонимскаго Намѣстничества, о раздѣленіи оныхъ на уѣзды. Съ приложеніемъ штатовъ сихъ Намѣстничествъ.

Всемилостивѣйше повелѣваемъ Нашему Генералу, Лифляндскому, Эстляндскому, Виленскому и Слонимскому Генералъ-Губернатору Князю Рѣпнину исполнить по Учрежденіямъ Нашимъ отъ 7 Ноября 1775 года въ Намѣстничествахъ Виленскомъ и Слонимскомъ, составя первое въ одиннадцать уѣздовъ: Виленскаго, Завилейскаго, Троцкаго, Браславскаго, Ошмянскаго, Ковенскаго, Упицкаго, Волкомирскаго, Тельшевскаго, Россіенскаго и Шавельскаго; а послѣднее изъ восьми уѣздовъ: Слонимскаго, Новогродскаго, Гродненскаго, Волковійскаго, Лидскаго, Бржестскаго, Кобринскаго и Пружанскаго. Впрочемъ назначеніе границъ сихъ Намѣстничествъ съ прикосновенными имъ, предоставляемъ на соглашеніе Нашихъ Генералъ-Губернаторовъ и правящихъ ту должность; о чемъ, такъ какъ и о числѣ, изъ котораго сіи Губерніи и въ нихъ округи составлены будутъ, подать въ Сенатъ Нашъ вѣдомости и карты.

Полн. Собр. Зак. № 17494.

№ 49.—1796 г. Августа 8.

Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому, Виленскому и Слонимскому Генералъ-Губернатору Князю Рѣпнину.—О разныхъ разпоряженіяхъ, относящихся къ устройству Виленской и Слонимской Губерніи.

Давъ указъ Нашему Сенату о приведеніи въ дѣйствіе Учрежденій Нашихъ отъ 7 Ноября 1775 года въ Губерніяхъ Виленской и Слонимской, за благо признали Мы снабдить васъ нижеслѣдующими наставленіями: 1) Губернскимъ городомъ Виленской Губерніи быть Вильнѣ, а Слонимской городу Слониму, обратя оной въ дѣйство казенное, какъ о томъ ниже изъяснено будетъ; для отправленія же правосудія въ округахъ сихъ Намѣстничествъ устроить уѣздныя Присутственныя мѣста, какія гдѣ по роду обитателей быть долженствуютъ, въ городахъ и мѣстечкахъ, отъ коихъ присвояются округамъ наименованія: въ Виленской Губерніи: въ Трокѣ, Ковнѣ, Россіенѣ, Тельше, Шавлѣ, Упитской округи въ Поневежѣ или въ другомъ удобномъ мѣстѣ, въ Вилкомирѣ, Браславской округи, въ Видзѣ и Завилейской въ Ошмянахъ; въ Слонимской: въ Новогородскѣ, Лидѣ, Гроднѣ, Волковійскѣ, Пружанахъ, въ Кобринѣ и въ Бѣженцѣ. 2) Изъ числа вышеименованныхъ городовъ въ принадлежащихъ вѣдомству казенному разослать жителей по состояніямъ, по основаніи даннаго отъ Насъ въ 3 день Маія 1795 года Генералъ-Губернатору Тутолмину указа, съ котораго при семъ прилагается точный списокъ и которому вы и въ прочихъ частяхъ образованія Губерній Виленской и Слонимской по Учрежденіямъ Нашимъ слѣдовать имѣете, обратить на тѣ города нынѣ же всѣ тѣ выгоды и преимущества, которыя жалованною отъ Насъ всѣмъ Россійскимъ городамъ грамотою отъ 21 Апрѣля 1785 года утверждены. Что же касается до мѣстечекъ Старостинскихъ, состоящихъ въ частномъ владѣніи, то поелику уже доходы тѣхъ мѣстечекъ приведены въ извѣстность, повелѣваемъ: доходы слѣдующіе владѣющимъ оными до окончанія права владѣнія выдавать изъ общихъ Губерискихъ доходовъ, а тѣ мѣстечки причислить уже совсѣмъ къ казенному вѣдомству, донеся Намъ, сколько сему положенію причтется выдавать владѣвшимъ оными изъ казны Нашей денегъ, а равномѣрно и владѣльческія приложить стараніе въ казну Нашу покупкою или промѣномъ или иными благопристойными

сдѣлками пріобресть и по раздѣленіи въ нихъ жителей по состояніямъ, какъ выше о прочихъ городахъ сказано, обратить какъ на первос, такъ и на сіи всѣ тѣ выгоды и преимущества, которыя вышесказанною же грамотою городамъ Нашимъ пожалованы. 3) Штатъ Губерніи Виленской и Слонимской, утвердивъ пожалованныя по указу Нашему отъ 28 Іюня 1794 года прибавочныя къ окладамъ деньги Оберъ-Офицерамъ и нижнимъ чинамъ штатныхъ командъ противъ гарнизонныхъ, производить и въ сихъ Губерніяхъ; равнымъ образомъ и положенную по указу Нашему отъ 24 Декабря 1781 (1782 Генваря 7) при Казенныхъ Палатахъ Экспедицію для свидѣтельства счетовъ учредить съ произвожденіемъ чинамъ оной опредѣленнаго по тому указу жалованья. 4) Подушный сборъ деньгами и хлѣбомъ, также и по прочимъ статьямъ надлежащія казнѣ всякія повинности начать въ сихъ Губерніяхъ съ будущаго 1797 года, и производить точно въ такомъ родѣ и количествѣ, какъ все опое положено въ Могилевской Губерніи, о чемъ Сенатъ Нашъ не оставитъ снабдить васъ по сему случаю полными предписаніями. 5) На построеніе зданій для Присутственныхъ мѣстъ сихъ Губерній и на сооруженіе соборныхъ Греческихъ Православныхъ нашихъ церквей повелѣваемъ назначить въ теченіи пяти лѣтъ на домы для присутственныхъ мѣстъ по 40000, а на храмы Божіи по 20000 рублей, заимствуя сіи деньги изъ экономій Нашихъ, изъ столовыхъ маетностей бывшаго Виленскаго Епископа и изъ прочихъ казеннаго вѣдомства; что же касается до временныхъ для Присутственныхъ мѣстъ строеній, то, во что сіи строенія обоитится могутъ, имѣете представить къ Намъ изчисленіе, по которому и не оставимъ васъ снабдить надлежащею суммою, а относительно имѣющаго въ Слонимѣ бывшаго Литовскаго Гетмана Графа Огинскаго дома, могущаго послужить къ открытію сей Губерніи, объ уступкѣ онаго препоручаемъ вамъ съ нимъ условиться, и какое будетъ сдѣлано положеніе, къ Намъ представить. 6) По случаю пребыванія войскъ въ Губерніяхъ Виленской и Слонимской, для отвращенія всякихъ между воинскими командами и обывателей распръ и неудовольствій, повелѣваемъ опредѣлить въ Нижніе Земскіе Суды на тригодичное время по 1 Воинскому Депутату изъ служащихъ въ войскахъ тамошнихъ Офицеровъ, придавъ имъ приличную для лучшаго дѣйствія Земской Полиціи воинскую команду и производя имъ сверхъ настоящихъ ихъ окладовъ по 300 рублей на годъ изъ тамошнихъ доходовъ. 7) Для окончанія нерѣшенныхъ дѣлъ бывшаго Трибунала Литовскаго учредить въ Вильнѣ, подъ предсѣдательствомъ Виленской Гражданской Палаты Предсѣдателя, Гражданской Департаментъ старыхъ Литовскихъ дѣлъ, составивъ оный изъ шести Дворянскихъ Засѣдателей по выбору Дворянства, съ тѣмъ, чтобы и въ Минской Губерніи имѣющіеся вотчинныя и другія Гражданскія неокончанныя помянутымъ Трибуналомъ дѣла, были въ сей же Департаментъ отосланы. Недовольные рѣшеніемъ сего Департамента имѣютъ жалобы свои приносить въ Сенатъ на основаніи Учрежденій Нашихъ о управленіи Губерній статьи 131, и наконецъ 8) На уборы Присутственныхъ мѣстъ по случаю открытія Губерній, повелѣваемъ вамъ взять изъ доходовъ оныхъ 10,000, на разныя посылки и на открытія уѣздныхъ Присутственныхъ мѣстъ и на собственные вами при семъ случаѣ расходы 10,000 же рублей.

Полн. Собр. Зак. № 17495.

№ 50.—1796 г. Сентября 13.

Именный, данный Сенату.—О наборѣ рекрутъ съ 500 душъ по 5 человѣкъ.

Въ безопасность и огражденіе Имперіи для наполненія сухопутныхъ и мор-

скихъ силъ нашихъ, повелѣваемъ собрать съ 500 душъ по 5 рекрутъ со всѣхъ тѣхъ губерній, съ коихъ въ прошломъ 1785 году таковой сборъ учиненъ былъ, такъ равно и съ губерній Виленской и Слонимской, во всемъ на основаніи указовъ Нашихъ отъ 19 Сентября 1776 года и 12 Октября 1795 годовъ, начавъ сей наборъ съ 15 Октября такъ, чтобы къ первому Генваря 1797 года окончен быть могъ. Во взысканіи же съ купечества деньгами по 500 рублей за каждаго рекрута, поступать по указу отъ 3 Маія 1783 года.

Полн. Собр. Зак. № 17507.

№ 51.—1796 г. Октября 15.

Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому, Виленскому и Слонимскому Генералъ-Губернатору Князю Репнину.—О произвожденіи изъ доходовъ сихъ Губерній пенсій разнымъ лицамъ, церквамъ и монастырямъ, которые до минувшаго въ Польшѣ мятежа производимы были изъ бывшихъ экономическихъ въ Литвѣ Королевскихъ доходовъ.

Платимыя прежде минувшаго въ Польшѣ мятежа изъ бывшихъ экономическихъ въ Литвѣ Королевскихъ доходовъ разнымъ особамъ также церквамъ и монастырямъ пенсіи, коихъ по представленной отъ васъ вѣдомости показано въ годъ 11,841 рубль 10 копѣекъ, Всемилостивѣйше повелѣваемъ производить тѣмъ особамъ и мѣстамъ ежегодно, какъ до сего было, изъ доходовъ ввѣренныхъ вамъ Губерній.

Полн. Собр. Зак. № 17519.

№ 52.—1796 г. Октября 29.

Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому, Виленскому и Слонимскому Генералъ-Губернатору Князю Репнину.—О устроеніи почты въ Губерніяхъ Виленской и Слонимской.

Въ слѣдствіе учиненнаго вами примѣрнаго росписанія дорогъ и почтовыхъ становъ въ Губерніяхъ Виленской и Слонимской, съ означеніемъ на оныхъ числа лошадей, повелѣваемъ: 1) до будущаго впредь разсмотрѣнія, помянутыя дороги и станы устроить и полагаемое на нихъ число лошадей поставить, учиня всѣ зависящія отъ васъ распоряженія, дабы почты во ввѣренныхъ вамъ Намѣстничествахъ исправное и безостановочное дѣйствіе имѣли. 2) Что касается до потребныхъ на устроеніе и содержаніе почтъ денегъ, которыхъ по примѣрнымъ исчисленіямъ, отъ васъ доставленнымъ, полагается на ежегодное содержаніе 70200 рублей, да единовременно на построеніе почтовыхъ домовъ по станамъ 134000 рублей, для всевозможнаго уравненія въ общей обязанности на таковое необходимое дѣло, препоручить помѣщикамъ и владѣльцамъ Губерній Виленской и Слонимской, расположить какъ помянутую ежегодную сумму, такъ и требующуюся на строеніе почтовыхъ домовъ, раздѣляя оную по равнымъ частямъ на три года, всего же по 114667 рублей въ каждой, ко взносу въ теченіи трехъ лѣтъ, по мѣрѣ владѣльческихъ стяжаній, предоставляя вамъ по сношенію съ Главнымъ Директоромъ почтъ Нашихъ Оберъ-Гофмейстеромъ Графомъ Безбородкомъ, остатокъ сихъ почтовыхъ сборовъ обращать на случай, гдѣ обширность площади и соединеніе разныхъ дорогъ востребуетъ большаго числа становъ и лошадей; по истеченіи же трехъ лѣтъ, помѣщики и владѣльцы тѣхъ Губерній по вѣрномъ изъ опытовъ исчисленіи, производимомъ

подъ руководствомъ вашимъ, имѣютъ расположить на доходы свои ту сумму, которая тогда окажется надобною на ежегодное почтъ содержаніе. 3) На станціяхъ сихъ обязаны содержатели ихъ возить обыкновенную письменную почту безъ платежа, по дважды или по однажды въ недѣлю, какъ о томъ въ росписаніи, по соглашенію вашему съ Главнымъ Директоромъ почтъ, смотря по надобности, опредѣлено будетъ; относительно же курьеровъ, проѣзжающихъ, такожъ и колясочной почты, буде гдѣ оная устроится, установленныя всемѣстно по двѣ копѣйки за версту прогонныя деньги должны платимы быть за полное число лошадей, кто сколько оныхъ брать будетъ; а въ платежѣ за казенные и партикулярные эстафеты поступать также по установленіямъ. 4) На знатнѣйшихъ дорогахъ отъ Столицы Нашей идущихъ, по которымъ скорое сообщеніе необходимо, имѣть отъ шести и до двѣнадцати лошадей для курьеровъ, отъ Двора нашего отправляемыхъ, или же ко Двору Нашему ѣдущихъ, постановя, чтобъ оныя нешнако даваемы были, какъ по подорожнымъ. изъ С. Петербурга, за рукою Главнаго Директора почтъ, или кому въ отсутствіи его отъ Насъ приказано будетъ, сюда же ѣдущимъ курьерамъ за руками Главнокомандующихъ войсками Нашими, или же Генералъ-Губернатора; изъ Вѣны же и Берлина за подписаніемъ Посла или Министра Нашего, впрочемъ никакому курьеру таковыхъ лошадей болѣе трехъ не давать; а буде болѣе востребуетъ, долженъ ѣхать на почтовыхъ. какъ и другіе проѣзжающіе. 5) Почту изъ С.-Петербурга въ Вѣну устроить на Псковъ Опочку, Друю, а оттуда, сходно росписанію, отъ Васъ присланному на Вильну, Слонимъ и Брестъ, откуда оная, входя въ предѣлы Австрійской Монархіи, воспримета теченіе свое на Люблинъ, Сандомиръ, до Кракова; равномѣрно и отъ Москвы на Брестъ ближайшая и выгоднѣйшая дорога выведена быть имѣетъ, и таковую отъ здѣшней Столицы Нашей къ Вѣнѣ почтовую дорогу, съ назначаемыми на ней станами, въ разсужденіи пользы и надобности безпосредственнаго съ Австрійскими Областями сношенія, предварительно всему привесть въ наилучшую исправность, дабы какъ курьеры, на основаніи 4 статьи сего указа, по опой могли отправляемы быть, такъ и самая письменная обыкновенная почта по ней же, а не чрезъ Митаву и Варшаву, дважды въ недѣлю теченіе имѣла; о чемъ особливо вамъ снестися и на мѣрѣ положить съ Главнымъ Директоромъ почтъ и съ Генералъ-Губернаторомъ Бѣлорусскимъ. 6) Рижскую почту чрезъ Митаву и Мемель оставить въ настоящемъ ея положеніи для сообщенія съ Пруссіею и съ Сѣверною частію Германіи, а посредствомъ того и далѣе, изъ Гродны же въ Варшаву почту сохранить, буде Берлинскій Дворъ на то согласенъ, для сношенія съ Саксоніею и другими въ срединѣ Германіи лежащими мѣстами и далѣе: но впрочемъ вамъ обще съ Главнымъ Директоромъ почтъ постановить, не выгоднѣе ли, чтобъ и до Гродни дорога шла не чрезъ Ригу и Митаву, а чрезъ Вильну, какъ и въ росписаніи вашемъ означено. 7) Касательно почтъ вообще и охраненія ихъ, руководствоваться тѣми правилами, которыя въ Лифляндіи, Бѣлоруссіи, также и въ С.-Петербургской Губерніи по Нарвской дорогѣ по указамъ Нашимъ присвоены; отъ Сената же Нашего вновь подтверждено будетъ, дабы никто изъ курьеровъ или проѣзжающихъ ни малѣйшихъ притѣсненій, требованія излишнихъ лошадей, безъ платежа за полное число прогоновъ, а въ случаѣ ожиданія, и установленныхъ простойныхъ денегъ и другихъ обидъ дѣлать не отважился, подъ страхомъ неизбѣжнаго взысканія; но дабы съ другой стороны и содержатели почтъ подъ такимъ же взысканіемъ не дерзали чинить привязки, невѣжества и всякихъ злоупотребленій. 8) Содержаніе по Губернскимъ, погранич-

пымъ и уѣзднымъ городамъ Почтовыхъ Конторъ относится къ распоряженію Почтоваго Департамента и на счетъ общихъ почтовыхъ доходовъ; для устроенія же оныхъ и для удобнѣйшаго съ вами сношенія, предписали Мы Главному Директору Почтъ отправить одного изъ Членовъ Главнаго Почтоваго Правленія или другихъ его вѣдомства, снабдя его потребными наставленіями, который до учрежденія особаго почтъ Директора для сихъ и другихъ ближайшихъ Губерній, имѣлъ бы сіи Конторы въ точномъ своемъ вѣдомствѣ, и въ чемъ польза службы Нашей требуетъ, могъ бы относиться представленіями къ вамъ, дѣлая оныя равно и къ своему начальству; со стороны же вашей Мы удостовѣрены, что вы въ дѣлѣ семъ обще съ Главнымъ Директоромъ почтъ приложите усердный трудъ и къ лучшему его устройству другъ другу подадите взаимное пособіе.

Полн. Собр. Закон. № 17525.

Генералъ-фельдмаршалъ

Князь Николай Васильевичъ

РЕПНИНЪ.

Т-во Голике и Вильборгъ.

II.

АДМИНИСТРАТИВНЫЯ РАСПОРЯЖЕНІЯ.

№ 1.—1792 г. Іюня 25.

Актъ вольной конфедераціи Минскаго воеводства.

Akt extraktu aktu konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, z akcessami przez obywatelow etc. uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesąt drugiego, miesiąca wrzesnia dwunastego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Jozef Stankiewicz, pisarz konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, extrakt aktu konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, z akcessami do niey, przez podpisy na rzecz we srzedzinie wyrażoną uczynionego, na sztemplowanym srebrno groszowym papierze pisany, w sposob przenosu do akt podał, którego od słowa wyraz następny. Wypis z xiąg konfederaciy wolney woiewodztwa Minskiego. Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Julij dwunastego dnia. Na sądach konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Albert Bogucki, dworzanin Iego królewskiey mosci, akt konfederacyi wolney Minskiey, tudzież inkorpuruiących się obywateli podpisy, iednych zaprzysięgłych, a drugich tylko przez akcess uczyniony przystąpionych, na rzecz we srzedzinie zawartą, ad acta podał, które dzieło do xiąg konfederackich wprowadzaiącesię z podpisami co do słowa tak się w sobie ma: Nigdy ieszcze sztuka zwodzenia w tym u nas niebyła widziana stopniu, w ktorym się okazała w tych czasach ostatnich. Ta sztuka cnotliwemu, co zwykle podeyrzliwym być nieumie, fatalna bywa zawsze, tego szlachetny narod polski doswiadczył. Sztuką y zwiedzeniem wolność mu wydarto, lecz chciwość nienasycona panowania, kowaiąc narod wolny w swe więzy y czyniąc go swoią własnoscią y dziedzictwem, nie bacznie przed się biorąc więcey nad siły, nie zdołałaby własną dzwigać się y trwać mocą, z podbitym sobie narodem zginełaby wkrótce, a w tych ruinach imie polaka zagrzebane by zostało. Doyrzawszy niebezpieczeństwa w które Polska miotaną została, zadrzeć musi obywatela czułe serce, a tym barziey z pokorą uznać dzieło opatrznosci

losami narodow władaiącey, że nie tylko trwać ieszcze Polszcze dozwala, ale na przyszłość nawet zabespieczać Rzeczpospolitą zdaie się. Niżeli iednak wnidziemy na tę drogę, którą do podzwignienia y zabespieczenia Rzeczy pospolitey będziemy dążyć, na tę mówię drogę, którą nam opatrznosc okazuie, a którą rostropność nas prowadzić będzie, rzućmi trochę oczy na te manowce, któremi nas zwodzenie błąkało, aby nas usiedlić lub zgubić. Gdy w koncu roku tysiąc siedmset osmdziesiąt siodmego, na wschodzie Europy, w sąsiedztwie naszym pożar woyny się zaczynał czuli prawie polacy iakie postępowanie Rzeczy pospolitey przyzwoite było, prawda jasnie się okazywała y miła narodowi była, wolność y całość Rzeczy pospolitey była hasłem narodu; na te hasło każdy służyć oyczyznie, każdy część własnosci oddać był gotow, zapewnić wolność, ubespieczyć panstwa Rzeczy pospolitey iedynym było żądaniem narodu; czuł narod, że te cnotliwe zamysły nikomu przeciwne być niemogły, bo narod spokoynosci y szczęśliwosci pragnie, całość iednak swoią mężnie bronić gotow, miłym być y szacowanym od drugich musi, wszystko się skłoniło do ugruntowania wolnosci, trwałosci y szczęśliwosci Rzeczy pospolitey; gdy by w ten czas podług żądania narodu rzeczy kraiowe do skutku przyszły, prawaby tylko same w Rzeczy pospolitey panowały, a moc prawa, rozdzielona pomiędzy magistratury rowną wagą, utrzymywałaby siłę kraiową z wolnoscią narodu, nikt urzędowych osob ani narodu podbić, ani nasiona niezgody do sąsiadow miotać by nie zdołał; zadrzała na ten czas ambicya szerokiey władzy y panowania chciwa, wsrzod klęsek publicznych zyskować umieiąca, a w proiekta zawsze płodna, chytroscią, fałszem y intrygą zbroyna, cnotliwych republikantow własną ich cnotą, a Rzecz pospolitę własną iey siłą podbić przed się wzięła. Zebrał się narod na seymiki, seym ordynaryiny poprzedzaiące; nigdy narod szlachetnicy, nigdy poważniey y rostropniey się nie okazał, posłowie, zgodnie obrani, roskazy odebrali narodu, prawie wszyscy iednakowe, aby wolność narodu panstwa Rzeczy pospolitey zabespieczyć; w rożnych mniey albo więcey obszernych wyrazach ta była tresc wszystkich instrukcyi: stan rycerski, co twore̊ą był Rzeczy pospolitey, co był od wiekow stanem składaiącym iey istność, krwi swoiey na iey obronę nigdy nie oszczędzał, lecz maiątek szlachecki dotąd podatkiem żadnym obciążony nie był, na tych seymikach zgodnie wszędzie prawie polskie rycerstwo dziesiątą częścią swego maiątku skarb Rzeczy pospolitey powiększyć szlachetnie przed się wzięło. Od zgodnego narodu wybrani posłowie zicchali się na czas seymu do Warszawy; gdy by ten duch prawdziwie republikański, prawdziwie patryotyczny, co ich wybierał, trwał w wybranych jaki wybieraiących był na seymie ordynaryinym, bez żadney konfederacyi dogodziło by się woli narodu, skarb y woysko powiększone, wolność i całość panstw Rzeczy pospolitey zabespieczone, spokoyność wewnętrzna y zewnętrzna doskonale opatrzone by zostały. Lecz nie tego ci, co narod zwodzić chcieli, żądali; trzeba było odwrócić atencye narodu od prawdziwych widokow, trzeba było cnotliwym obywatelom, ktorzy by ostrzegać mogli, wydrzeć ufność z półziomkow, trzeba było wmówić w narod chęć odmiany, użyć rąk zwiedzionych do wywrócenia wszystkiego, aby na tych ruinach znagła gmach niewoli y trwierdzę niezamierzonym swym wystawiać proiektom. W krótkim iednak czasie zbłąkać narod, moc krwawą opanować y Rzecz pospolitą wywrócić było nie podobno, trzeba było zyskać czas, a na sposobach tym, co wszystkich y jakich kolwiek użyć nie wzdrygaią się, zbywać nie mogło; dobro Rzeczy pospolitey, iey wolność y bespieczenstwo maiąc nie ustannie w ustach, choć nie w sercu, przypuszczeni zostali do steru robot, związek konfederacyi seymowey, chociaż bez woli narodow, w Warszawie uknowany, przedłużaiąc czas, dał im sposobność do wszystkiego; akt konfe-

deracyi obiecywał iednak narodowi całość rządu republikanskiego, trwałosc magistratur y urzędow, na których by się ten rząd wspierał, nie mniey bezpieczenstwo własnosci, lecz zdaie się, że te prawidła, te warunki na to położone w tym akcie były, aby im wstecz czyniono; na to, aby omamiwszy narod pomyslnosci nadzieią, dostać w swe ręce siły kraiowe, a maiąc to iuż w rękach, połamać y wywrócić wszystkie szranki, które iednowładztwo dotąd utrzymuiąc Rzecz pospolitą zabespieczały; marszałkowie konfederacyi w tym akcie mieli sobie przysięgę przepisaną, którą przed stanami wykonali, że nic w xięgę praw nie umieszczą, co by pluralitate udecydowano nie było, a iesliby iednego senatora, ministra, lub posła zaszła oppozycya, sekretne wota decydować miały proiekta, lecz iak swietnosć przysiąg względem Rzeczy pospolitey dochowano, dalsza osnowa rzeczy okaże. Nayprzod rząd republikantski, iaki był winą nowosci nieustannie wprowadzaiących, a do celu swego przez osłabienia Rzeczy pospolitey dążących, poczęsci popsuty nie naprawić, lecz wywrócić przed się wzięto; straszono narod absolutnoscią magistratury z trzydziestu kilku osob złożoney, choć mogły uiąć władzy, przyczynić osob, przepisać obowiązki, iednym słowem iaką chcąc dać dzielność magistraturze, iakie chcąc bezpieczenstwo warować Rzeczy pospolitey, woleli iednak niszczyć y znosić, aby iedynowładztwu drogę otworzyć. Tym czasem stało się zadosyć woli narodu w powiększeniu skarbu y woyska, narod że dla siebie y na utrzymanie Rrzeczy pospolitey stanowić rozumiał, lecz występna zręczność na podbicie Rzeczy pospolitey użyc ie potrafiła. Wmawiano w narod, że mu samowładność zaprzeczona iedynie na to, aby iey użył przeciwko sobie, na dowod niby samowładnosci Rzeczy pospolitey wszystko wywracano, opisy rządu nowego ze wszystkich stron rozpoczynaiąc, doswiadczano narod, czy się sam w sidła nastawione nie wpląta, ieżeli się sam wolnosci nie pozbawi. Lecz widząc, że smakuiąc w przywileiach ieszcze swoich y wolnosci, stan rycerski sam icy z rąk wypuszczać nie chce, wszystko rospoczowszy, nic nie skonczono, opis kommissyi woyskowey na początku seymu zaczęty, konczonym nie był, bo władzą woyskową, która w stanie republikanskim Rzeczy pospolitey, należna Rzeczy pospolitey zostawić nie chcą; w przepisie praw kardynalnych, których jako by nie miał narod, na nowo kować zaczęto, ponieważ rzeczono, że Polska Rzeczą pospolitą szlachecką, królow sobie obieraiącą, iaką od wiekow była, zostać miała; przerwano na tych miast ciągłych ustaw y chociaż na naleganie usilne posłow konczyć nie chciano, częściami tylko, gdzie się udać mogło, podkopywano gmach Rzeczy pospolitey, gotowano rzeczy, aby go raptem wywrócić. Tym czasem aby narod niebezpieczenstwa wewnętrznego niedoyrzał, fałszywie sianemi wiesciami zagranicznemi uwodzić przed się wzięto, niebezpieczenstwa bliskie wystawiano, woynę niby z sąsiadem gotowano, zyski nie wiedzieć iakie obiecuiąc y znowu podziałem Polski strasząc, obywateli wpaiać usiłowano, że dla uchronienia się zguby imienia polskiego nie może być innego sposobu, tylko poddać się więzom krajowym y wyrzeć się wolnosci. Czas dwuletni seymu iuż się konczył, przeto podług prawa drugi następował, bano się aby narod przez ciągłe dyktaturę bardziey prawoborcow iak prawodawcow znużony nie wybrał reprezentantow do nowego składu, wypadł by może w ten czas ster z rąk kieruiących do zguby; przeto reprezentanci narodu, plenipotency iego, tyle mocy tylko, ile narod pozwoli maiący, roskazywać iako zwycięzcy podbitemu ludowi ważyli się, moc sobie powierzoną do czasu, podług woli swoiey, bezprawnie przedłużyli, a niesmiąc ieszcze zakazać obrania nowych posłow z sobą im zasiadać roskazali; czuł iednak narod dobrze, iak reprezentanci, nad moc sobie daną czyniący, mogą być niebespieczni dla tych, ktorych reprezentuią, bez spokoynosci miłość przewyszyła inne względy, cięszko było odwoływać tych, co się przy

przywłaszczoney mocy utrzymać chcieli, cięszko było rzucać tych, ktorzy iuż siły kraiowe w ręce dostawszy, ustawnie obywatelom okazywali, wodząc ie od iedney ku drugiey granicy. Obrały tedy woiewodztwa drugi skład posłow y tak seym podwoyny nowym y nigdy nie praktykowanym sposobem w Rzeczy pospolitey utworzył, a na zapytanie o dezygnacye zażycia teraz panuiącego króla, narod wolę swoią dziewiącią częściami instrukcyi, przeciwko dziesiątey, że chce mieć wolną królow elekcyą wyraznie oswiadczył y stosownie reprezentantom swoim czynić zalecił; lecz nieprzyiaciele Rzeczypospolitey, nieprzyiaciele wolnosci, na to tylko woli narodu doswiadczali, aby icy się łatwiey oprzeć, aby poznawszy iaka może być siła wiernych Rzeczy pospolitey, użyć na nią zwiedzionych zapalczywość, aby zniszczyć ie y ulatwić; stan rycerski czuł y znał wolność. przeto go osłabić trzeba było; ten zamiar był uskuteczniony wyłączeniem szlachty niepossesyonatow od przywileiow szlachectwa, a możnieyszych w maiątki, choć równych w przywileie, arystokratami nazwano, nienawiść przeciwko nim wzbudzono, aby stanowi szlacheckiemu odjowszy y liczbę y sposobność obstawania przy wolnosci. łatwiey go ucisnąć y zniszczyć. Nie można było stanu rycerskiego, choć osłabionego, użyć do zguby Rzeczy pospolitey, bo. by sam siebie gubił, więc postanowiono użyć spokoyne y wierne Rzeczy pospolitey miasta y ich pospolstwa do włożenia znienacka kaydan na narod cały, ambicyi pełny, y w nowym rzeczy składzie, choć by przy zgubie Polskiey znaczyć usiłuiące sieli na wszystkie strony proiekta demokrackie, przykład nieszczęsny Paryża wystawiany był za wzor miastom naszym, klopy na wzor Pariskich modne, lecz nie bespieczne dla spokoynosci narodow rozsiewali zdania, co dzień złe się szerzyło; dobrzy obywatele, cnotliwi posłowie zapobiedz usiłowali tey klęsce, która Rzeczy pospolitey straszną była, w samey izbie seymowey, a chcąc tych, których na wolność szlachecką zbroiono, zrobić współ broniących Rzecz pospolitą, do uczęsnictwa wolnosci stanu rycerskiego przypuscić mieszczan przed się wzieli, prawo dla mieszczan podchlebne stanęło; gdy by czas był dany rozwadze, gdy by dozwolono czasu rospatrzyć się mieszczanom, poznali by iak wiele stanowi rycerskiemu winni zostali, y jaki ich interes łączy ogniwem z tym stanem; lecz knowany od dawna przez kilka osob zbrodniczy na Rzecz pospolitą spisek, co przez czas długi drogę sobie słał do uskutecznienia swych zamysłow, dosięgać iuż zdawał się, poznieу czas by prawdę odkrył, zwiedzenie skutkować by nie mogło, a na nim się cała dzielność spisku fundowała; trzeba było iuż dokonczyć dzieło. więc co tylko zwiedzenie ma sposobow, co tylko intryga ma sprężyn, wszystkie użyte były, a omamienie do tego punktu skutkowało, tak zręczna była intryga, że iedni pisali się nie wiedząc na co, drudzy sie zbroili nie wiedząc na kogo, każdy się zbawcą oyczyzny rozumiał. Rospoczoł się seym z limity, pod czas ktorey wierni Rzeczy pospolitey posłowie po prowincyach się roziechali, nie maiąc powrócić aż na drugi po rozpoczęciu seymu tydzień, bo pierwszy, podług ustawy seymu, do ekonomicznych czynnosci miał być użyty, a przeto w tym przeciągu czasu wolnosc Rzeczy pospolitey zdawała się nie być w niebespieczenstwie; zostali się w Warszawie ci, co intrydze posłuszni, lub ci, co do spisku zaciągnieni zostali; była w prawdzie mała garstka takich, co cnotę y wierność Rzeczy pospolitey maiąc za prawidło swych czynow y naywiększey nawalnosci opierać się przedsię wzieli, lecz ci zaledwo ofiarą zbrodni nie zostali, dzień wybuchnienia spisku był naznaczony piąty Maja, lecz sprzysiężeni widząc, że przyiaciele Rzeczy pospolitey zebrać się y zwiększyć swą liczbę mogą, że rozsądek moc omamienia osłabić potrafi, nagłe wykonanie dzieła swego przyspieszyli y dzień trzeci Maja został epoką zbrodni przeciwko Rzeczy pospolitey wykonaney, regimenta pod bronią stanęły, armaty z zbroiowni bez wiedzy kommissyi

wytoczone zostały. gminy pospolstwa zamek y okolice zamkowę napełniły, wystawiono iednym że król na mieyskie przysięgać będzie, drugich zachęcano do obrony przyiaciol miast, zmyslaiąc że ich przyiaciele stanu rycerskiego zabiiać maią, innych chęc zysku prowadziła; bo na ich sprowadzenie celem zgubienia Rzeczy pospolitey szlachechkicy też same ręce pieniądze dawały, którym ten stan cnotliwym tylko sercem znaną ufnoscią ster czynnosci Rzeczy pospolitey powierzył, izba poważna prawodawcza tłumem sprowadzonym napełniona, mieszkanie królow naszych, co niegdyś Rzeczy pospolitey byli y głową y twierdzą tłuszczą zwiedzioną oblężone, tron oficerami z gwardyow y ułanami nadwornemi królewskiemi otoczony widzieć było. w takiey postaci rzeczy były przy zaczęciu seymowey sessyi. Zaczeła się od czytania baiecznych y umyslnie przygotowanych donesień niektorych naszych przy zagranicznych dworach ministrow. z tych baiecznych iednak y mniey rozsądnych pism loika nic strasznego dla kraiu wnosić by nie mogła, lecz spisek, co wszystko do celu swego kieruiąc, zgubą ostatnią narod straszyć przed się wzioł y do gwałtownych lekarstw, dla konserwacyi imienia polskiego, zachęcać usiłował, próżno zacny a z cnoty obywatelskiey y patryotyzmu znany poseł o spisku na Rzecz pospolitą ,donosił, zuchwały występek gurę biorąc. prawdę tłumić y cnotę znieważyć ważył się: próżno liczba znaczna senatorow y posłow do praw narodowych, do paktów narodu z królem, do przysiąg marszałkowskich odwoływali się, próżno o dyliberacyą o turnum domagali się, głos przy prawach obstaiących był przytłumiony, osoby ich gwałtow Paryskich przykładem straszone były, proiekt Rzecz pospolitą niszczący, monarchią stanowiący, choć niesłyszany, prawie choć nie zrozumiany bez deliberacyi, o ktorey się dopraszano, bez doswiadczenia większosci zdań przez turnum, bezprawnie y gwałtownie, bardziey przez tłuszczę zwiedzioną y na to sprowadzoną niż przez reprezentantow narodu, których liczba była wcale szczupła, okrzyknięty został, króla do przysięgi przywieść ważono się, która kruszyła swiętość paktow narodowi poprzysiężonych, paktow co daią królowi prawo do tronu Rzeczy pospolitey wolney. Po takim gwałtownosci dopełnieniu ruszono się do kościoła, w ktorym te usta, które dawniey na wierność Rzeczy pospolitey przysięgę wykonały, na zgubę Rzeczy pospolitey zprzysięgać się ważyły; w ten czas działa, co na przymuszenia do niewoli wytoczone z zbroiowni były, zwycięstwo znienacka na Rzeczy pospolitey przez spisek otrzymane ogłaszały, aby cios Rzeczy pospolitey zadany był silnieyszy, aby wszystko z gruntu wywrocono było, co kolwiek mogło ieszcze w iednym momencie wzroslą wstrzymywać monarchią; deklaracya do ustawy trzeciego Maja przyłączoną była, w którey dyspotycznie rzeczono, wszystkie prawa dawne y teraznieysze przeciwne ninieyszey konstytucyi, lub któremu kolwiek iey artykułowi znosiemy. Na obronę gwałtu y zabespieczenie onego magistraturom y woysku przysięgę nakazano, a kto wierny Rzeczy pospolitey na zgubę iey przysięgać nie chciał, ten urzędow y rang iak występny był pozbawiony. Włożone więzy, aby bez sarkania noszono przykazano, a kto by czuiąc się być ieszcze wolnym niechciał poddać narzuconey znienacka y gwałtownie niewoli. takiego za delacyą sądom seymowym sądzić y woyskiem scigać nakazano. Łatwo było grozne wykonać zapowiedzenie. łatwoż było z gruntu wykorzenić ducha wolnosci. iuż ponękanego: sześdziesiąt tysięcy woyska, co Rzecz pospolita na zapewnienie wolnosci, na zabespieczenie siebie wystawiła, stało się narzędziem woli absolutney; uległ narod zalękniony przed gwałtem a zwodzenie tym czasem głaskało podbitych aby do więzow przywykli. Lecz duch republikański, duch co ożywiał przodkow naszych żyie ieszcze w sercach narodu; smiała zbrodnia zadziwić go mogła, na czas mogł się poddać zwiedzeniu, lecz wolnosci, lecz praw

swoich y Rzeczy pospolitey wyrzeć się nie chce y prędzey zginąć, niżli ich odstąpić przed się wzioł. My tedy urzędnicy y obywatele woiewodztwa Minskiego widząc, iż iuż dla nas niemasz Rzeczy pospolitey y seym dzisieyszy na niedziel tylko sześć zwołany, przywłaszczywszy sobie władzę prawodawczą nazawsze, a iuż przeszło przez lat puł czwarta ciągle ią ze wzgardą praw uzurpuiąc, połamał prawa kardynalne, zniosł wszystkie wolnosci szlacheckie, a na dniu trzecim Maja, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego w rewolucyą y spisek przemieniwszy się, nową formę rządu za pomocą mieszczan, ułanow y żołnierzy narzuconą, sukcessyą tronu postanowił, królowi od przysięgi na pakta conventa wykonaney uwolnić się dozwolił, władzę królowi rozszerzył, Rzecz pospolitą w monarchią zamienił, szlachtę bez possesyi od równosci y wolnosci odepchnoł, wolę narodu, w instrukcyach woiewodzkich daną, zanic poczytał, karę, nieprzyiaciołom oyczyzny wymierzoną, na tych, co by tym bezprawiom sprzeciwiać się y użalać mogli, rozciągnął, woysko narodowe do przysięgi na bronienie ustanowioney niewoli przymusił, starostwa ow fundusz zawsze pewny zasilenia Rzeczy pospolitey na sprzedasz puscił y patrimonium Reipublicae na strwonienie wystawił, urzędnikow Rzeczy pospolitey na zaprzysiężenie przeciwne wolnosci konstytucyi wyrokiem swoim przymusić usiłował, niechcących przysięgać z urzędow poodzierał, przysięgą tą nową dawną senatorow przysięgą (quidquid nocivi scivero avertam et ne id fiat opponam) zniosł, sam pod konfederacyą seymniąc, konfederować się całemu narodowi procz siebie zakazał, aby te kaydany, które seym włożył na nas przez konfederacyą, przez drugą konfederatią zrzucić iuż nie można było; w woynę szkodliwą przeciwko Rossyi, sąsiadki naszey naylepszey, naydawnieyszey z pszyiacioł y z sprzymierzencow naszych, wplątać nas usiłował y tam daley. Albowiem ktoż gwałty y ciosy seymu ninieyszego wolnosci zadane zliczyć dostarczy, a będąc bez nadziey, aby się seym kiedy upamiętał, bez pewnosci, ieżeli dłuższa cierpliwość nasza na hardosc seym wsadziwszy ostatniego na oyczyznę ciosu nie będzie przyczyn. Nie przywykli do kaydan, które konstytucya trzeciego Maja na nas włożyła, a równie niewolę kładąc ze smiereią protestuiemy się, iak nayuroczyscicy przeciwko sukcessyi tronu, konstytucyą trzeciego maja ustanowioney, przeciwko odebraniu głosu wolnego na seymikach szlachcicowi bez possessyi będącemu, przeciwko wszelkim gwałtom, które rewolucyi trzeciego maja towarzyszyły, przeciwko wszelkim nakazanym y wymuszonym na utrzymywanie konstytucyi trzeciego Maja przysięgom, iako przysięgom zgubę Rzeczy polity zaręczaiącym, a wolnego człeka niegodnym, przeciwko uzurpowaniu prawodawczey władzy, którą seym ninieyszy sobie przywłaszczył, nakoniec przeciwko wszystkim prawom y ustawom na tym seymie wypadłym, które by wolność Rzeczy pospolitey obalały, a idąc do tych srzodkow, które nam przodkowie nasi do dzwignienia oyczyzny y swobod naszych zostawili, za zleceniem po zostałych w domach po woiewodztwach braci naszych, konfederuiemy się y wiążemy się węzłem nie rozerwanym konfederacyi wolney, przy wierze swiętey katolickiey rzymskiey, przy równosci, wolnosci y dawnosci dla wszystkich szlachty, a nie dla osiadłey tylko, przy całosci granic, państw Rzeczy pospolitey y iey independencyi przy rządzie republikańskim, iak naywolnieyszym, przy utrzymaniu w całosci praw unijowych w-o x-o Litt-o do korony, przy całosci praw szlacheckich, przy zachowaniu potęgi narodowey, przy zachowaniu imienia towarzystwa y prerogatyw kawaleryi narodowey, przy zachowaniu w urzędach y rangach tych, na których seym ninieyszy za obstawanie y protestowanie się naprzeciw sukcessyi tronu y monarchij nowo ustawioney, z urzędow y rang woyskowych poodzierał, przy bezpieczeństwie życia, honoru y dobr, maiątkow, przywileiow osobom y urzędom służących, prawnie posiadanych, a przeciwko sukcessyi tronu, przeciwko

powiększeniu władzy królow, przeciwko oderwaniu naymnieyszey cząstki kraju, lub iego dependencyi, przeciwko gwałtom konstytucyi trzeciego Maja, w monarchią Rzecz pospolitą zamieniaiącym, przeciwko temu wszystkiemu co kolwiek seym zrobił illegalnego, nakoniec przeciwko wszystkim tym, ktorzy by konstytucyą trzeciego Maja utrzymywali y mocą popierać chcieli. I tym celem obraliśmy sobie za marszałka jasnie wielmożnego Jacka Putkamera, cywuna xięstwa Zmuydzkiego, kawalera orderu swiętego Stanisława, za konsyliarzow jasnie wielmożnych ichmosciow panow Kaspra Kostrowickiego, sędziego ziemianskiego woiewodztwa Minskiego, Dominika Zaiarskiego, starostę Janowskiego, Kazimierza Łaskiego, rotmistrza y kommissarza cywilno woyskowego powiatu Orszanskiego y razem y za reymentarza. Antoniego Jabłonskiego, rotmistrza woiewodztwa Nowogródzkiego. Jozefa Woronca, mostowniczego woiewodztwa Minskiego, Stanisława Jwaszkiewicza, szambellana iego królewskiey mosci. Nakoniec idąc za przykładem przodkow naszych, wzorem wszelkich konfederacyi, aby obywatel, gdzie idzie o dzwignienie swobod, całkiem się bronić swobod poswięcił, a nie był po sądach, juryzdykcyach processami grzebiących straszony y od obrony wolnosci odrywany, za rzecz słuszną poczytamy, aby wszelkie cujuscunque nominis juryzdykcye sądy swoie do uspokoienia Rzeczy pospolitey zalimitowali y nikogo sub paenis incapacitatis honorum et munerum exnunc extendendis sądzić nie ważyli się. Nie rzecz bowiem granicami, spadkami, kontrawersyami zaprzątać się obywatelowi, gdy idzie o wolność iego, gdy idzie o Rzecz pospolitą, uczynkowe zaś sprawy dla bezpieczenstwa publicznego a pryncypalnie crimina status y machinatie przeciwko konfederacyi ninieyszey generalne sądy konfederackie iak zwyczay według prawa y według dalszego ułożenia konfederacyi sądzić będą, seym zaś ninieyszy za seym gwałtowny, wolnego narodu niegodny, na zgubę tylko Rzeczy pospolitey y poddanie iey pod króla czyniący, a za tym za seym bezprawny deklaruiemy y wszystko to, co kolwiek zrobił illegalnego, prawom y wolnosci przeciwnego, za czcze ogłaszamy, nakazuiąc aby każdy minister, senator y poseł recess od seymu ninieyszego w grodzie lub ziemstwie in spatio naypóźniey dwuch miesięcy uczynił y autentykiem do generalney konfederacyi odesłał; gdyby zaś kto recessu uczynić nie chciał, albo seym kontynuować usiłował, zasiadaiąc na nim, taki w sądach konfederackich iako nieprzyiaciel oyczyzny y fautor niewoli incapacitate honorum et munerum sądzony będzie. Obywatele zaś woiewodztwa naszego takowe recessa w ciągu dwuch niedziel pod tąż karą czynić powinni. A że Rzecz pospolita podbita y w rękach swych ciemiężycielow moc całą maiąca, własnemi z niewoli dzwignąc się nie może siłami, nic iey innego nie zostaie tylko uciec się z ufnoscią do wielkiey Katarzyny, która narodowi sąsiedzkiemu, przyiaznemu y zprzymierzonemu, z taką sławą y sprawiedliwoscią pamięć, zabespieczaiącesię tak na wspaniałosci tey wielkiey monarchini iako y na traktatach, które ią z Rzeczą pospolitą wiążą; żądania nasze są aby Rzecz pospolita udzielną, samowładną, niepodległą, w granicach całą została, bo od wiekow nikomu podległą y niczyią własnoscią y dziedzictwem nie była. Żądamy wolnosci narodowi naszemu przyzwoitey, bo w niey przodkowie nasi od wiekow żyli, bośmy się w niey porodzili y umierać chcemy, żądamy spokoyności wewnętrzney, trwałego z sąsiadami pokoju, bo szczęśliwosci y bezpieczenstwa własnosci, nie zamieszania y woien szukamy; żądamy sobie utwierdzić rząd republikantski, bo do innego przywyknąć nie zdołamy, bo inny niepokoy, ruinę przynieść nam tylko może. Te są nasze zamiary, te abyśmy dokonać zdołali dzielney pomocy tey wielkiey monarchini używamy, która ozdobą y chlubą Rzeczy pospolitey będąc, wzgardzaiąc podłą zayzdrością y hytremi podstępy, ktorych zawody y dzielność iey kruszy y niszczy szczęśliwosc

narodu cenić umie y im pomocną podaie rękę. Sprawiedliwość prożb naszych, swiętość traktatow y soiuszow, ktore ie łączą z Rzeczą pospolitą, a nadewszystko wielkość iey duszy pewną daie nam nadzieię nie interessowaney wspaniałosci, iednym słowem godney iey dla nas pomocy. Po wykonanych od jasnie wielmożnego marszałka konfederacyi, jasnie wielmożnych hetmanow konfederacyi, jasnie wielmożnych konsyliarzow przysięgach nie zostaie nam tylko pozostałych w domu braci naszych y równą z nami miłoscią wolnosci tchnących iako też y zbłąkanych, aby idąc za przykładem naszym do naszey konfederacyi przystępowali. Bracia nasze, wołamy do was, wznosiemy ręce nasze do was za tą wspolną oyczyzną, która ginie, a ktorą wy zachować możecie; nie idzie tu o nas tylko, zginiecie wy, kiedy Rzecz pospolita ginąć będzie; pomnicie iż gdzie się stanowi tyrania, tam na czas zwledz swoy zgon mozna, ale go nie uniknąć później lub prędzey, wszystko co tchnie wolnoscią pod ciężarem dyspotyzmu upaść musi. Działo się roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt drugiego, miesiąca Iunij dwudziestego piątego dnia. Przy tym akcie przysiągłych obywateli do konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, tudzież posledniey akcessowych, iuż to przez siebie obecnych, iuż przez plenipotentow podpisanych, ku temu składaiących aksessa, w Warszawie, w Wilnie, w Lidzie, w Wielkomierzu poczynione, w ostatku podaiących na pismie iuż to przez siebie napisanych y podpisanych, iuż to przez plenipotentow, oswiadczaiących akcess do konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego w te słowa: Regestr przysięgłych obywateli do aktu konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego. Jacek Putkamer marszałek konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, Gasper Kostrowicki konsyliarz, Dominik Zajarski konsyliarz, Michał Oziembłowski konsyliarz, na którego mieyscu po usunieniu się został Kazimierz Łaski reymentarz y konsyliarz, Antoni Jabłonski konsyliarz, Jozef Woroniec konsyliarz, Stanisław Iwaszkiewicz konsyliarz, Jozef Stankiewicz pisarz konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, Marcin Łaparewicz regent, Ignacy Pilecki instygator, Franciszek Uniechowski sędzia prezyduiący ziemski woiewodztwa Minskiego. Zygmunt Gluszynski, Bohdan Kostrowicki budowniczy Minski, Tadeusz Lichodzieiewski rotmistrz, Kazimierz Swiątorzecki, Ierzy Pawłowicz, Iozef Łękowski rotmistrz woiewodztwa Wileńskiego, Iozef Kostrowicki skarbnik Rzeczycki, Albert Bogucki szambelan iego królewskiey mosci, Jan Komar szambelan iego królewskiey mosci, Michał Walentynowicz szambelan iego królewskiey mosci. Ignacy Pawlikowski szambelan iego królewskiey mosci, Antoni Zamayski szambelan iego królewskiey mosci. Alexander Karnicki rotmistrz Smolenski, Seweryn Kolnicki rotmistrz Wołkowyski, Jan Kurowski, Michał Naborowski, Hilary Terlecki komornik woiewodztwa Minskiego, Michał Skokowski—skarbnik Smolenski, Stefan Jakubowski porucznik woiewodztwa Minskiego. Kazimierz Szembek komornik woiewodztwa Minskiego, Antoni Proszynski, Gasper Turczynski podstoli Słonimski, Iozef Goleiewski, Marcin Waszkiewicz starosta, Michał Bołtuć, Jan Wołodzko komornik Minski, Kazmierz Przysiedzki, Michał Kozubowski Jan Winreych, Leon Kopeć, Antoni Orłowski, Stefan Sobołewski trzema krzyżykami, Onufry Pawłowicz, Tomasz Rodziewicz, Sebestyan Kobylinski, Mikołay Suszycki, Teodor Gurski rotmistrz Mozyrski, Ioachim Łapicki gubernator R. Tadeusz Sawicki ekonom, Alexander Kuncewicz, Tadeusz Iodziewicz, Franciszek Kossowski. Andrzey Szklennik, Władysław Hrehorowicz, Tadeusz Podernia, Michał Podernia, Kazimierz Dulicz, Floryan Buchole, Benedykt Walicki, Franciszek Slucki, Michał Jasiewicz, Ludwik Ostrowiecki, Antoni Jwanowski, Stefan Słobodzki, Ian Onikiewicz, Felicyan Trosnicki, Jan Sipayło, Ambroży Małyszewicz, Stanisław Lichodzieiewski Józef Krasowski, Cypryan Tołkacz, Nikodem Pożaryski

trzema krzyżykami, Tadeusz Kafeman, ekonom, Nepomucen Rymsza, Stanisław Szablowski, Stefan Downarowicz. Fabian Wieliczko, Leon Szolucha, Bazyli Kasperowicz, Józef Charcewicz. trzema krzyżykami, Antoni Czaplinski, Tadeusz Polkowski, Antoni Niemira, Ludwik Klukowski regent, Andrzey Rakuza rotmistrz, Stanisław Moniuszko, Józef Swięcicki, Wincenty Kostrowicki skarbnik, Dominik Giedroyć, Antoni Kostrowicki, Józef Kaszyc, Hilary Dawidowicz, Kaietan Michałowski, Kazimierz Maleszewski, Jakub Grzegorz Moczulski P. P. P. Maciey Mordas, Stanisław Wiłkowski chorąży, Antoni Mancewicz Bogusław Taroginski, Ignacy Maximowicz, Wawrzyniec Danawski, Joachim Łapicki, Stanisław Baranowski, Józef Juchniewicz, Bogusław Zachorski, Antoni Jagniątkowski, Jgnacy Swięcicki pisarz grodzki, Symon Łopata, Antoni Piotuch mieczny Rzeczycki, Nikodem Jwaszkiewicz, Tomasz Studzinski, Maciey Podernia, Kaietan Wielamowski, Piotr Chłudzinski, Jan Jwanowski, Leon Piotuch, Jan Cybertowski, Wacław Kunicki, Bogusław Okulicz, Stanisław Leszniewski, Franciszek Niemira, Leon Niemira, Jgnacy Kołątay, Michał Szumski, Michał Kopczynski, Michał Trębicki, Piotr Zaniewski, Stanisław Żelazowski, Stanisław Szweryn, Michał Czortowicz, Adam Daszkiewicz, Michał Makowski, Tadeusz Jurewicz, Stefan Plewako starosta Kołaczewski, Jan Łapicki plenipotent Zawiszy, Józef Oleszkiewicz, Jan Ziemnicki. Franciszek Ołakiewicz, Tomasz Przybytek, Cyryli Oranowski, Michał Janowicz, Onufry Oziembłowski, Michał Swidzinski, Fink fon Kienszteyn generał, Michał Estko, Tomasz Kudzinowicz, Woyciech Fryczynski, Tomasz Połubinski, Piotr Wysocki, Dominik Żyżemski, Antoni Pawluć, Stanisław Strzecki, Michał Kotkowski, Grzegorz Bulhak, Paweł Lichodzieiewski trzema krzyżykami, Antoni Godziewski, Daniel Krasowski komornik, Franciszek Umecki, Michał Kaysza, Paweł Jurkiewicz, Regestr osobiscie uczynionych akcessow, a die decima sexta Augusti: Jgnacy Daszkiewicz kasztelan Mscisławski, kawaler orderu swiętego Stanisława, Piotr Pawlikowski horodniczy y poseł Minski, Stefan Swida rotmistrz. Józef hrabia Tyszkiewicz starosta Wielatycki. Michał Mackiewicz p. g. Teofil Mackiewicz, Adam Sadowski mostowniczy: Marcin Wańkowicz exsędzia, Jgnacy Wankowicz. Dnia siedmnastego eorumdem, Jan Janowski komornik, Piotr Hrynkiewicz szambelan, Józef Jakimowicz obozny Lidzki, Michał Downar, Józef Wierzbicki rotmistrz Wileński, Jan Korolko rotmistrz woiewodstwza Minskiego, Stanisław Piotrowski porucznik, Adam Żyżemski rotmistrz woiewodztwa Minskiego, Jgnacy Naborowski, Jan Kazimierz Chocianowski rotmistrz Smolenski, Józef Wineza skarbnik, Wincenty Merło rotmistrz woiewodztwa Połockiego, Andrzey Kaminski. Dnia osmnastego Augusta: Antoni z Jaxow Bykowski generał woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, Antoni Slotwinski. Onufry Wineza rotmistrz Lidzki, Gabryel Bulhak rotmistrz Lidzki, Józef Butrymowicz szambelan, Tadeusz Nowomieyski, Józef Kukiewicz komissy Orszanski, Józef Maszewski sędzia, Andrzey Olędzki sędzia grodzki Minski, Jan Mackiewicz. Dnia dwudziestego Augusta: Antoni Dyszlewicz czesznik, Stanisław Jesman regent, Michał Osiecinski mostowniczy. Jerzy Stanski rotmistrz Minski. Dominik Tyszkiewicz, Jgnacy Kazimierski. Onufry Szyszko szambellan, Antoni Kowerski skarbnik, Bazyli Zamayski porucznik woiewodztwa Minskiego, Jgnacy Kudzinowicz szambellan, Józef Masło Chodasewicz, Józef Stecewicz dworzanin, Jan Hołownia, dworzanin, Bogusław Dunin Hazler, Michał Kurniewicz komornik, Józef Niemorszanski, Jozefat Siellawa stolnik, Stanisław Piszczałło strażnik, Dominik Przysiecki kapitan woysk Rossyiskich, Antoni Ratynski, Tadeusz Komar sędzia grodzki Orszanski, Kazimierz Zawadzki szambellan, Wincenty Swięcicki, Antoni Okulicz, Stanisław Swiętorzecki, Tadeusz Niemorszanski. Stanisław Palcz rotmistrz Nowogrodzki, Jgnacy Uniechow-

ski komornik Minski, Bernard Goleiewski szambellan, Kazimierz Piotrowicz, Ludwik Drozdowicz, Antoni Chalecki, Benedykt Odyniec regent woiewodztwa Nowogrodzkiego. Józeff Obrąpalski rotmistrz. Tadeusz Jgnacy Wyszynski, Tadeusz Werbusz rotmistrz, Konstanty Wroblewski, Józef Piewcewicz regent Polocki, Antoni Walicki rotmistrz Wilenski, Jozef Dobrowolski, Tomasz Klukowski, Piotr Hołownia, Karol Plewako. Dnia dwudziestego pierwszego Augusta: Jan Czarnocki, Krzystof Jwanowski, Antoni Swiątorzecki pisarz, Jerzy Moszynski sędzia ziemianski Minski, Jan Swiątorzecki skarbnik. Jakub Iesman brygadier w. k., Jakub Wierzbicki rotmistrz, Jozef Zyżemski szambellan, Jozef Walicki regent kommissyi cywilno woyskowy, Marcin Swiątorzecki, Franciszek Xawier Rylski rotmistrz, Karol Bartski. Jarosz Michał Galinski, Felix Jazwinski, Fabian Swiątorzecki, Michał Herman, Michał Szczerbinski. Stanislaw Puciata rotmistrz, Benedykt Bułhak podstolic, Jan Kudzinowicz dworzanin, Jan Jakubowski, Karol Meysztowicz, Klemens Żebrowski, Jgnacy Kuczynski trzema krzyżykami, Andrzey Siemaszko. Michał Siemaszko, Antoni Siemaszko, Antoni Nowosielski dworzanin, Łuciusz Wisymon Uzlowski, Stefan Korkozewicz, Jozef Swięcicki kommissarz cywilnowoyskowy. Samuel Horwat szambellan, Stefan Wysocki, Karol Mengolin. Marcin Kaminski k. iego królewskiey mosci, Dominik Kuczewski podstoli Trocki, Jgnacy Budzko, Tomasz Stanilewicz, Felicyan Wielamowski, Franciszek Walicki rotmistrz y komornik, Michał Krupski, Franciszek Chrystowski, Jerzy Borzdynski łowczy. Xawier Wołotkowicz. Antoni Fiedorowicz dworzanin, Woyciech Walicki kommissarz cywilno woyskowy, Jan Bołtuć, Tadeusz Walicki, Jozef Czyż skarbnik Minski, Tadeusz Budzko trzema krzyżykami, Nikodem Krasowski, Jan Bronikowski M. W. R., Jakub Estko, Karol de Rozanchrouhel, Stanislaw Wańkowicz, Wincenty Wankowicz, Bernard Sabina, Adam Podwysocki, Karol Juczyk czesznik, Augustyn Wiktoryn Wysocki, Franciszek Osztorp, Jan Wasilewski, Jan Żyżemski, Jozef Pietrulewicz trzema krzyżykami, Maciey Żyzniewski trzema krzyżykami. Dnia dwudziestego drugiego Augusta: Michał Stecki trzema krzyżykami, Antoni Czechowski trzema krzyżykami, Andrzey Terlecki trzema krzyżykami, Jgnacy Hołyha krzyżykami, Maciey Wilkicki krzyżykami, Antoni Zaliwaka, Jan Andrzeykowicz, Piotr Terlecki. Marcin Woiewodzki krzyżykami. Jgnacy Woiewodzki krzyżykami. Jerzy Łabunski. Gabryel Korzcick Zaleski, Adam Giwoyna Piotrowski, Stanisław Rywocki, Antoni Michałowski, Jerzy Bildziukiewicz, Symon Żydowicz, Maciey Tarkowski, Karol Jancok, Jan Wełąg, Jerzy Rusiecki. Jozef Romankiewicz, Marcin Terlecki. Mikołay Kotkowski, Tadeusz Krasowski. Wincenty Dąbrowa. Jakub Zaroski krzyżykami, Jan Czechowicz trzema krzyżykami, Tadeusz Garlinski. Maciey Niesiecki, Stanisław Swięcicki, Jgnacy Rydzewski, Klemens Białłozor starościć, Andrzey Szczygielski. Jan Chodasewicz trzema krzyżykami, Floryan Uscinowicz trzema krzyżykami, Jacek Kulbanowski krzyżykami, Tadeusz Wyszomierski rotmistrz, Michał Szelpach rotmistrz, Dyonizy Trosko, Tomasz Pietraszko trzema krzyżykami. Jan Baczyzmalski regent Minski. Franciszek Szyszko rotmistrz Orszanski. Jgnacy Ordyniec regent grodzki woiewodztwa Minskiego, Krzysztof Lichodziciewski stolnik Minski, Paweł Wysocki komornik Minski, Marcin Wołodzko pisarz ziemski Osznianski. Tomasz Swiętorzecki porucznik Minski, Stanisław Petrusewicz C. M., Alexander Sołtan P. P. R., Kazimierz Złotogurski, Jan Kulbanowski trzema krzyżykami. Antoni Gurski porucznik woysk Rossyiskich, Kaietan Szumski sędzia ziemski woiewodztwa Wilenskiego. Mikołay Kamienski, Andrzey Umecki rotmistrz Minski, Leon Łapicki trzema krzyżykami, Jozef Zagurski, Mikołay Krassowski, Franciszek Bogusławski trzema krzyżykami, Jan Niewiarowicz trzema krzyżykami, Adam Zylewicz trzema

krzyżykami, Symon Zeglinski. Mikołay Pietraszko trzema krzyżykami, Michał Brzozowski podstoli Starodubowski. Alexander Mogilnicki, Jan Pietraszkiewicz, Gasper Wąsowicz, Filip Raymund Jankowski trzema krzyżykami, Adam Jankowski trzema krzyżykami, Benedykt Malinowski trzema krzyżykami, Antoni Czerepowicz trzema krzyżykami, Adam Hołub, Jozef Surynt trzema krzyżykami. Andrzey Buynicki trzema krzyżykami, Jozef Xawier Piottuch szambellan iego krolewskiey mosci, Tadeusz Bilmin rotmistrz Grodzienski. Jgnacy Piekarski, Franciszek Bykowski, Symon Silicz trzema krzyżykami, Kazimierz Pietraszkiewicz trzema krzyżykami, Jan Korzun, Jan Piesiak rotmistrz Minski. Tomasz Zaliwski trzema krzyżykami, Michał Nowicki, Franciszek Woynikiewicz trzema krzyżykami, Jgnacy Nowodworski trzema krzyżykami, Jan Suszycki trzema krzyżykami, Michał Zaroski trzema krzyżykami, Kazimierz Pietraszkiewicz trzema krzyżykami, Mikołay Haydukiewicz. Troian Swiętorzecki rotmistrz woiewodztwa Minskiego, Stefan Wierzbicki. Michał Wierzbicki. Karol de Wille major, Jan Wołodkowicz sędzia ziemski Minski, Jozef Wołodkowicz generał, Wincenty Wołodkowicz szambellan, Bogusław Bohatewicz. Onufry Gnatowski, Felix Galinski, Jozef Galinski chorąży powiatu Orszanskiego, Jan Chaiecki regent ziemski woiewodztwa Minskiego. Antóni Stecewicz komornik Minski, Antoni Jwaszkiewicz mostowniczy Starodubowski, Stanislaw Strzałkowski, Kazimierz Wysocki chorąży Inflanski. Andrzey Dzieczkaniec Regent Smolenski, Jozef Hryniewski, Jan Jgnacy Czekatowski, Antoni Stefanowicz trzema krzyżykami. Jozef Lipski, Antoni Wąsowski rotmistrz, Marcin Michałowski, Tomasz Jakubowski chorąży, Wincenty Żuk komornik graniczny Minski, Franciszek Jazdowski trzema krzyżykami, Jozef Karbowski trzema krzyżykami, Adam Korzun, Tomasz Okulicz trzema krzyżykami, Franciszek Proszynski trzema krzyżykami, Symon Korolkiewicz trzema krzyżykami, Maciey Pietraszkiewicz trzema krzyżykami, Piotr Zaliwako trzema krzyżykami, Jan Zaliwako trzema krzyżykami, Jgnacy Maliszewski trzema krzyżykami. Ludwik Rykowski trzema krzyżykami. Bazyli Adamowicz trzema krzyżykami, Łukasz Cwiecimski trzema krzyżykami, Paweł Cwiecimski trzema krzyżykami, Antoni Woiewodzki, Jgnacy Charewicz, Jan Olisiewicz, Franciszek Chotkowski trzema krzyżykami. Jozef Przysiecki rotmistrz Minski. Grzegorz Zahorski trzema krzyżykami, Mateusz Michałowski, Dominik Janowski. Stanisław Klukowski, Karol Zdanowicz. Kaietan Wimrzych, Jozef Daszkiewicz rotmistrz Nowogrodzki, Felix Zebrowski, chorąży Petyhorski, Antoni Kowzan, Marcin Eysmont trzema krzyżykami, Piotr Eysmont trzema krzyżykami, Franciszek Eysmont trzema krzyżykami, Marcin Olędzki pisarz, Michał Jankowski chorąży. Xawery Zawisza. Hilary Wasilewski, Franciszek Szwanski komisarz cywilno woyskowy, Marcin Kijuć, Jozef Matusewicz, Stefan Piotrowski, Piotr Silicki trzema krzyżykami, Jan Hunkiewicz. Regestr akcessow przez plenipotentow za plenipotencyami, częścią dawnieyszemi do interesow wydanemi, częścią za nowemi do czynienia akcessow od aktorow nadesłanymi a die Decima Septima Augusti: od jasnie wielmożnego Michała Slizienia sędziego ziemskiego kawalera orderu Swiętego Stanisława, któren y sam był przytomny na sessyi konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, ale na zdrowiu osłabiony, pisał się Jan Kazimierz Chocianowski rotmistrz woiewodztwa Smolenskiego plenipotent. Dnia dwudziestego Augusta: od jasnie wielmożnego Michała Wołowicza pisarza skarbowego wielkiego xięstwa Litewskiego, za plenipotencyą dawnieyszą do wszystkich czynnosci. Onufry Markowski dworzanin iego krolewskiey mosci; od wielmożnego iegomosci pana Dernałowicza sędziego ziemskiego Rzeczyckiego Albert Bogucki dworzanin iego królewskiey mosci. Dnia dwudziestego pierwszego Augusta: od jasnie wielmożnego Kazimierza Zawiszy

kawaler orderu polskiego, Jgnacy Rzepnicki dworzanin iego krolewskiey mosci y kommissarz tegoż iegomosci; od jasnie wielmożnego Slizienia instygatora Litewskiego, Jan Czarnocki rotmistrz woiewodztwa Smolenskiego: od jasnie wielmożnego Michała Puzyny woyskiego Rzeczyckiego, Jozef Obrąpalski rotmistrz Wilenski: od jasnie oswieconego xięcia iegomosci Dominika Radziwiły Paweł Jurkiewicz, od wielmożnego Wincentego Bykowskiego woyskowicza Minskiego Hilary Dawidowicz rotmistrz Pinski, od wielmożnego iegomosci pana Tadeusza Woronca łowczego Minskiego Jakub Estko maior woysk Rossyiskich, od wielmożnego iegomosci pana Michała Okulicza komornika Minskiego Michal Okulicz, od jasnie wielmożnego Bukatego posla, za granicą będącego, Hilary Dawidowicz rotmistrz Pinski, od wielmożnego iegomosci pana Wincentego Dernałowicza szambellana iego królewskiey mosci Mateusz Streńkowski, Dnia dwudziestego drugiego Augusta: od wielmożnego iegomosci pana Heronima De Reassa horodniczego Trockiego prezydenta powiatu Kopyskiego Jozef Stecewicz, od wielmożnego Leonarda Rodziewicza starosty Rudnickiego, za złożonym dowodem o zapadnieniu na zdrowiu w drodze, Mikolay Matkiewicz komornik Orszanski plenipotent, od wielmożnych ichmosciow panow Michała Gaudzielewicza rotmistrza Rzeczyckiego y Klemensa Kijakowskiego rotmistrza Nowogrodzkigo Jakub Estko, od jasnie wielmożnego Chmary woyskiego Minskiego Jan Komar szambellan iego królewskiey mosci, od wielmożnego iegomosci pana Onufrego Dworżeckiego rotmistrza, w przypadku złamaney nogi szwagra onego, Jakub Estko, od wielmożnego iegomosci pana Stanislawa Swiątorzeckiego krayczyca Minskiego Adam Gorecki, od wielmożnego iegomosci pana Liby kapitana iego królewskiey mosci woysk wielkiego xięstwa Litewskiego Józef Stecewicz dworzanin, od wielmożnego iegomosci pana Leopolda Oskierki chorążego Mozyrskiego Ludwik Klukowski regent ziemski powiatu Mozyrskiego, od jasnie wielmożney Zabiellowey y synow oney Nizabitowskich podkomorzycow Nowogrodzkich Symon Łopatta, od wielmożnego iegomosci pana Sebestyana Tadeusza Wańkowicza starosty Krassowskiego Ignacy Kudzinowicz szambellan iego królewskiey mosci, od jasnie wielmożnego Ielskiego kommissarza skarbowego Ignacy Kudzinowicz szambellan iego królewskiey mosci, od jasnie oswieconego xięcia Dominika Radziwiłły podkomorzyca Litewskiego, pierwiey Symon Łopatta, a potym przybyły pełnomocny plenipotent Antoni Brochocki szambellan iego królewskiey mosci. Regestr akcessow tegoż dnia dwudziestego drugiego Augusta, przez synow za oycow starych y przez braci chorych. Za wielmożnego iegomosci pana Franciszka Ratynskiego starostę Sieniawskiego syn onego Antoni Ratynski staroscic Sieniawski, za iegomosci pana Bałtromieja Kopcia brata onego Leon Kopiec, za iegomosci pana Franciszka Kiersnowskiego brat Jan Hunkiewicz, za wielmożnego iegomosci pana Kiełczewskiego syn Marceli Kiełczewski kommisarz cywilno woyskowy, za iegomosci pana Pawła Pietraszkiewicza Jan Pietraszkiewicz brat, za iegomosci pana Jgnacego Strzałkowskiego Stanislaw Strzałkowski brat, za iegomosci pana Tadeusza Stecewicza Antoni Stecewicz. za oyca braci Iózefa y Franciszka Michal Chodasewicz. Regestr przyniesionych zaswiadczeń o poczynionych akcessow w Warszawie. w Wilnie y w Lidzie y do akt podanych w tymże czasie. jasnie wielmożny Stanislaw Proszynski ex podstarosta grodowy Minski y kawaler orderu swiętego Stanislawa oblatę z metryk wyiętą uczynionego akcessu w Warszawie złożył, jasnie wielmożny Tomasz Oborski krayczy Minski, podobnąż oblatę z metryk wyiętą uczynionego w Warszawie akcessu do akt podal, jasnie wielmożny Jgnacy Ratynski koniuszy woiewodztwa Minskiego oblatę uczynionego w Warszawie prezentował y do akt podał, jasnie wielmożny Stanislaw Proszynski kommissarz policyi również oblatę uczynionego akcessu

w Warszawie zaaktykował jasnie wielmożny Wincenty Tyszkiewicz referendarz wielkiego xięstwa Litewskiego, uczyniony akcess w Wiełkomierzu do konfederacyi, przed konfederacyą wolną woiewodztwa Minskiego złożył wielmożny iegomość pan Mikołay Korsak kommissarz cywilno woyskowy y porucznik powiatu Orszanskiego. Uczyniony akcess w Wilnie pokładał wielmożny iegomość pan Aloizy Szyszko rotmistrz; poswiadczenie o uczynionym akcessie w Wilnie, extraktem wyięte, złożył y do akt podał wielmożny jegomość pan Tadeusz Domeyko, uczynionego akcessu w Lidzie okazywał poswiadczenie y akt podał. Regestr akcessow podawanych na pismie, iednych przez plenipotentow napisanych, drugich przez samych aktorow od jasnie wielmożnego Adama Chmary, woiewody Minskiego, wielmożny iegomość pan Komar przez siebie napisany y podpisany akcess do konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego imieniem tegoż woiewody uczynił, oswiadczył y do akt podał. Eadem data dwudziestego drugiego praesentium jasnie wielmożny iegomość pan Stanisław Minkowski Rotiuszewicz sędzia grodzki Minski, deputat Trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego akcess na piśmie przez siebie podpisany do akt podał, wielmożny iegomość pan Tadeusz Wankowicz podczaszy woiewodstwa Minskiego na piśmie osobnym od siebie napisany y podpisany, przez plenipotenta do akt podał, od jasnie wielmożney Czapskiey woiewodziney Chełmskiey, imieniem nie przytomnego męża, przez samą podpisany, plenipotent oswiadczył y do akt podał Hilary Biszping Dawidowicz od jasnie wielmożnego iegomosci pana Józefa posła, rotmistrza kawaleryi narodowey y Jgnacego staroscica Wołodkowiczow braci rodzonych wielmożny iegomość pan Wincenty Wołodkowicz szambellan iego królewskiey mosci na pismie akcess przez siebie podpisany oswiadczył y do akt podał. Ktory akt z akcessami iest do xiąg konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią teyże juryzdykcyi iest wydan. U tego aktu konfederacyi z akcessami na dwunastu arkuszach znayduiącego się, iedwabiem błękitnym zszytego, przy pieczęci urzędowey konfederacyi na tymże iedwabiu kustodyi y mastyku wyćisniętey, podpisy jasnie wielmożnych marszałka, konsylliarzy, pisarza y oraz korrekta z podpisem wielmożnego regenta teyże juryzdykcyi, nie mniey we srzodku u spodu każdey stronicy takoż korrekta temi wyrażaią się słowy (L. S.) Jacek Putkamer marszałek konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, kawaler orderu swiętego Stanisława, Kasper Kostrowicki koniuszy woiewodztwa Minskiego, Kazimierż Laski regent y konsylliarz konfederacyi woiewodztwa Minskiego, Stanisław Jwaszkiewicz iego królewskiey mosci szambellan, konsylliarz konfederacyi woiewodztwa Minskiego, Józef Stankiewicz konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego pisarz. Zgodno z xięgami. Marcin Łepkowski Łaparewicz regent konfederacyi woiewodztwa Minskiego. Concordatum cum actis, lectum J. S. Takowy akcess po podaniu do akt iest w xięgi ziemskie woiewodztwa Minskiego wieczyste zapisany. Antoni Swiątorzecki. Czytałem Ignacy Kudzinowicz szambellan iego królewskiey mosci regent ziemski woiewodztwa Minskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 годъ, № 12047, листъ 328—344.

№ 2.—1792 г. Іюня 27.

Универсалъ гетмана Коссаковскаго обывателямъ Минскаго воеводства о строгомъ исполненіи распоряженій Минской конфедераціи.

Konfederacya woiewodztwa Minskiego o związku konfederacyow po woiewodztwach y powiatach poczynionych etc.

Oznaymuiemy, iż za iedyny cel maiąc dobro powszechne całego narodu, po szczegulnosci ieszcze wspoł obywatelow naszego

woiewodztwa Minskiego, do tego powołani urzędowania, naymnieyszego nie opozniaiąc momętu, wszystko to, co tylko się zapalać cnotliwe i obywatelskie dusze ku powszechnemu kraiu polskiego uszczęsliwieniu może i w sposobność, do uniknienia tak w ogulnosci, na kray cały, iako w szczególnosci na każdego obywatela wymierzonych niebespieczenstw ukazuie, do wiadomosci powszechney podaiemy. Dobrze iuż iest wiadomo całemu swiatu, iaki cios zadany został przez wprowadzienie nowey formy rządu na wywrocenie w kraju naszym republikanskich swobod i pozbawieniu prerogatyw, oraz wolnosci stanowi rycerskiemu, wiekami przez nakład krwi, życia i niezliczonych strat maiątku przodkow naszych nabytych, utrzymanie czego, a raczey utrzymanie się przy republikanskim rządzie niepodległosci kraju, całosci iego w wierze swiętey katolickiey, swobodach i wolnosciach rycerskiego stanu, zachowania z sąsiaduiącemi, a naylepiey nam przyiaznemi państwami, nienaruszoney stałosci traktatow, to są fundamenta po woiewodztwach i powiatach poczynionych konfederackich związkow, to generalność tychże konfederacyow formuie, która czuiąc nad pomyslnoscią, pospiechem i porządkiem zkonfederowanych i konfederuiących się woiewodzstw, w zamiarze ogłoszenia tym łatwieyszego całemu obywatelstwu obwieszczeń i urządzeń swoich, rozesłać one po parafiach dla rozpublikowania z ambon, zaleciła, a co dopełniaiąc konfederacya woiewodztwa Minskiego i co do słowa one w tym swoim obwieszczeniu umieszczaiąc, do każdey parafij woiewodztwa swoiego po iednym exemplarzu przesyła.

Symon Korwin Kossakowski, regimentarz, a z ogłoszenia narodu Litewskiego hetman polny wielkiego xięstwa Litewskiego.

Nie używam chlubnych dla siebie wyrazow, iak wiek móy cały naznaczać bym mogł gorliwą z azardem życia posługą oyczyznie, przestaiąc na tytule nayszacownieyszym szlachcica polskiego wolnego. Taż gorliwość czysta skłoniła moy umysł ażebym nabierał więcey zdatnosci w służbie woyska zawsze zwycięskiego wielkiey Monarchini dla wysługi pożyteczney w własnym kraiu, którego bym za moy iuż znać niechciał, ieżeliby rząd republikantski, prawa swięte oycow naszych i wolność równie z życiem miła, były nam odięte, iak są w narzucie gwałtownym nowey reformy i nieznaiomey ani ze swoiego składu, ani z stosunkow, ani zgodney z polityką ustawy rządu seymu teraznieyszego. Gdy zaś na zwrocenie tych gorszących powszechność i całą Europę postępkow nayiasnieysza Imperatorowa Pani wspaniałoscią i wielkoscią duszy swoiey, przewyższaiąca potęgę maiestatu swoiego, mogąca użyć oręża sprawiedliwie, bez sprawienia się komuż kolwiek, za złamaną wiarę i ubliżanie, uczynione Tronowi swoiemu przez seym nieprawy, skłania się za głosem serca pełnego litosci, używa go na wsparcie raczey szczęścia i swobod narodowych, naymilszą uczulem słodycz w duszy moiey; w tey znayduiąc się posłudze, którą zwiedzeni i nieuważni czernić usiłuiąc, sami sobie wkładaiąc więzy i sami porzucaiąc się w przepasci błędow, służąc tey wielkiey Monarchini, służę oraz nayszlachetniey moiemu kraiowi, a zawołany od mężow cnotliwych i prawdziwie duchem rozsądnego patryotyzmu tchnących w generalney konfederacyi wielkiego xięstwa Litewskiego na sprawowanie powinnosci i urzędu hetmana, złożywszy uroczyste sluby posłuszenstwa i wiernosci, za rzecz mam naypierwszą dopełnić obowiązku na mnie włożonego w akcie generalnym konfederacyi wolney i szczególney instrukcyi od teyże generalnosci mnie daney. Pragnę stać się dogodnym całemu kraiowi i każdemu w szczególnosci obywatelowi, takoweż odbieram i widzę rozkazy, dane woysku przyiacielskiemu nayiasnieyszey Monarchini; moią więc będzie winą i przestępstwem ieżeli przeciwne skutki odpowiadac będą tym zamiarom, gdy stosowne do zalecenia znaydą się skłonnosci obywatelskie, iako przeciwnie, niechay każdy złorzeczy na zwodzicielow i na

siebie, ieżeli zagorzały fanatyzm i nierozum sprowadzą przykre ciosy w połączeniu się z przestępnemi. Chcąc więc iasne tych żądań przełożyć publicznosci prawidła, w następuiących punktach poddać ią do wiadomosci publiczney postanowilem, zwierzchność duchowną obliguiąc. ażeby rozkazała one xięży plebanom z ambon przez cztery po sobie idące niedziele publikować ludowi, zakazuiąc oraz. ażeby odtąd żadne buntownicze uniwersały. publiczność mieszaiące i w zgubę kray cały pogrążaiące, zkądkolwiek bez podpisu naszego rozsyłane, czytane i publikowane nie były, pod karą na sprzeciwiaiących i exekucyą osob i maiątkow.

A naprzod, oswiadczamy, iż w każdym powiecie, według dawnego prawa, co do mieysca obrany marszałek z szescią konsyliarzami powiatowemi sprawować będzie. naymniey we trzech osobach; urzędowanie innym juryzdykcyom przedtym własciwe, co do samych tylko spraw uczynkowych i gwałtow nowo wydarzyć się mogących. i społeczność publiczną mieszaiących. w żadne inne nie wdaiąc się sprawy, pod nieważnoscią do dalszego ogulnego w kraiu urządzenia. Do teyże zwierzchnosci należeć będzie oglatrzenie prowiantow dla woysk konsystuiących i przechodzących, iako też innych potrzeb, nie mniey exekwowania wszelkich zaleceń od konfederacyi generalney i od nas z woli teyże konfederacyi podpisanych. Tym więc koncem obrany bydz ma pisarz dla utrzymywania dwoch protokułow, iednego na decyzye w oskarżeniach i na rezolucye dawane. drugiego do zapisywania akcessow do konfederacyi od obywateli całego powiatu w tym czasie rozłączonych i nie rozłączonych, słowem iednym ta juryzdykcya zaymować się ma tym wszystkim, co bespieczenstwo publiczne i każdego obywatela zaręcza, będąc posłuszną rozkazom generalney konfederacyi; chcąc zaś takową pracę mieć nagrodzoną i obywatelom sprawuiącym ią nie uciążliwą każdemu actu, sprawuiącemu tę posługę konsyliarzowi naznaczamy na miesiąc tysiąc złotych, marszałkom zaś w sowie z funduszu osobną instrukcyą wskazanego.

Powtore. Podatki wszelkie publiczne, iako z gorliwosci cnotliwey obywatelskiey są funduszem woyska i potrzeb publicznych, gdy to wszystko iest w nieporządnym zamieszaniu, nim do zaspokoienia przyidziemy. nigdzie i w niczyiey straży przyzwoiciey złożone bydź nie mogą, iako u samych że własicielow. Przeto oswiadczamy, iż ktoby kolwiek i gdzie kolwiek i komu kolwiek z takowych podatkow cożkolwiek wypłacił, to przyiętym odtąd nie będzie i do zapłacenia powtornego każdy obligowany zostanie, wyiąwszy to, co na woysko kraiowe z dobr ziemskich, duchownych i z dobr królewskich assygnować będziemy, z woli konfederacyi generalney z podpisem naszym, lub na inne nieuchronne potrzeby. Do takowego zatrzymania podatkow należeć nie maią prowenta celne i mieyskie, lecz te w każdym powiecie, gdzie są miasta, albo celnicy po wykonaney przysiędze na wierność konfederacyi sposobem i przepisem według prawa exekwowane bydź maią i co kwartał do kassy konfederacyi mieyscowey transportowane będą, a ta do generalnosci raportować ma.

Potrzecie. Na magazyny dla woyska starostwa dostarczać będą w różnym ziarnie siana i słomy, za paletami, co w czasie policzonym zostanie do kwart, przeto nie włoscianie, ale sami possessorowie ten podatek składać i dostarczać będą. Czego konfederacye mieyscowe przestrzegać surowo maią. Obywatele zaś inni zupełnie od tey powinnosci, a szczegulniey bracia szlachta nie maiąca włościan uwolnieni będą.

Poczwarte. Patrzemy nie bez wzruszenia serca, iako włoscianie, prawdziwi karmiciele narodu i dobrodzicie przez gwałtowne wybieranie rekrutow w tym czasie, iako niewinne ofiary na rzeź bez względu są wystawiani, nie maiąc potrzebnego, a wczesnego do tego dzieła wyćwiczenia i przygotowania, przeto zakazuiemy ażeby żaden rekrutow nie wydawał i nie

przystawował, a powracaiących do domow przyimował pod surową karą do czasu zaspokoienia kraiowego.

Popiąte. Jako żądamy wszystkich do iednosci braterskiey połączyć nayrychley, tak wszystkie względy oswiadczamy dla piszących się i akcessa czyniących do konfederacyi naszey w czasie przepisanym, to iest w każdym powiecie od podpisania aktu konfederacyi, naznaczaiąc dwa tygodnie, a według aktu generalney konfederacyi od daty tegoż aktu senatorom i przeszłego seymu posłom dwa miesiące, tak po upłynionym tym czasie protokuł ma bydz zamknięty i dobra takowych zaciętych i nieuważnych obywateli na tych miast przez konfederacye mieyscowe maią bydz całkowicie sekwestrowane i zaięte.

Poszoste. Do tego dobrodzieystwa przypuszczani bydz nie maią ci, kturzy nie z urzędu, nie z nakazu iakiey kolwiek zwierzchnosci kraiowey, lecz z przywłaszczoney władzy na zagubienie rządu stanu szlacheckiego i obalenie nayswiętszey religij buntownicze pisma rozrzucali, schadzki i spiski pod różnemi pozorami klubow składali, oswiadczenia nawet w aktach nagrod taiemnym zaboycom czynili, do mordow publicznie lud pobudzali, takowych woyska maią ordynanse scigać i do sądu na przykładną karę zatrzymać, a dobra ich konfederacya powiatowa na tych miast za sekretnym ordynansem zaymować w sekwestr będą, w tey liczbie umieszczeni będą i ci, co kupy zbierać będą i co zapisawszy się i zaprzysiągłszy do konfederacyi naszey, przeciwne machinacye i bunty wszczynać odważą się.

Posiodme. Miasta nasze i w nich pożyteczni obywatele zwiedzeni od buntownikow na własną swoię szkodę, gdy tego poznawać nie chcieli, iako byt ich dobry i pomyslność od nikogo bardziey nie zależała, iak od pomyslnosci obywatelow, ktorzy biorąc od nich potrzeby do wygody życia, dzielą się z niemi prowentami ziemi i wspólnie wspieraią się, iako tych złosliwych intrigantow i klopistow nie inny był zamiar, iak tylko zaiąć się juryzdykcyą magistratow, prowentow mieyskich i ułudzenia cnotliwego pospolstwa dla wzbogacenia siebie, a w czasie dla wzburzenia i miast i kraiu przez zerwanie rządu i wprowadzenie anarchii, w którey łotry sami krolewstwo swoie buduią: pospolicie ci to są, co pierwsi będąc zapalaczami, pierwsi porzucili miasta i wydali teraz na nienawiść obywatelską i uszkodzenie, tytuły z sobą mieyskie i pieniądze zabrawszy. Obliguiemy przeto miasta nasze, ażeby sprawiedliwy raport dały do generalney konfederacyi kto ich buntował. komu i iakie pieniądze dawali za wyrabianie przywileiow i na inne wyderkafy, iako też kto prowenta mieyskie zabierał, a to dla nagrodzenia właścicielom i poszukiwania funduszu publicznego, za który same miasta w odpowiedzi będą, ieżeli tego rzetelnego ubliżą wyznania w przeciągu dwóch miesięcy. Rownie przykazuiemy kahałom w tymże przeciągu czasu dać wierny raport, kto im nakazał i dozwolił podatki składać i na gmin, i gdzie i komu takowe summy rozdali. Niechay pozna publiczność i rozdzieli prawdziwą cnotę od obłudy i chęci zbogacenia się niesprawiedliwego. Ten to iest wszeteczny zamiar zwodzicielow oczerniać tych, co pracowitym i sumiennym zbiorem ulepszaią maiątki swoie, maiąc za co kochać oyczyznę i z czego być iey usłużnym, nazywaiąc i czerniąc ich pod imieniem nieznaiomym w Polszcze z rzeczy i znaczenia arystokratow, ażeby rozpustnym chuciom swoim dogadzaiąc, w próżnowaniu przez zwodnicze maxymy bogacili się sami z pracy cudzey, a oyczyznę w ustach tylko i w kieszeni, nie zaś w sercu i z pracy ziemianskiey gruntowali. Ich to iest zgubny przemysł ogłosić w słowach pod opieką kraiową wolność rolnikow, ażeby ieżdżąc po wsiach wybierali podatki iakoby na interes tych cnotliwych ludzi, pobudzaiąc ich do buntu, nic zgoła dobrego i sprawiedliwego im nie czyniąc, owszem drażniąc tylko łatwowiernych. Możeż nie być interesem całego narodu szczęscie i prawdziwie

rozumna wolność tych cnotliwych ludzi i pracowitych, ktorey zapewne narod rownie cnotliwy nie odmówi? lecz takowych biegusow i buntownikow iako wierutnych zwodzicielow, komędy maią rozkaz scigać, a sami włoscianie wydawać ich i do konfederacyi przystawiać są obowiązani dla uniknienia surowosci w exekucyach.

Nakoniec iuż cały narod litewski iest w związku prawnym konfederacyi generalney, iuż doswiadczamy wsparcia woysk przyiacielskich Nayiasnieyszey Imperatorowey Całey Rossyi, iuż iestesmy pełni nadziei końca bliskiego wszelkim nie porozumieniem się, iuż spodziewamy się, że wszystkie zwodnicze sztuki i łudzenia ustać muszą, a zdrowa rada skłoni i ziednoczy w krótce narod cały, iuż widzicie komu ufność oddać możecie, że ich szczęscie i swobody kraiowe obchodzić koniecznie muszą. Przestańcie podłego ulegania i na bezrozumne odgłosy nie daycie baczenia, umieycie rozdzielać politykę szczęscia ogulnego kraju i trwalosci własney oyczyzny od płochych wnioskow z uczynkow podkomendnych; kto kiedy rozumnie i sprawiedliwie posądzał cnotliwego i dobrego pana dla mniey przystoynych postępkow czeladzi? Przed Bogiem i narodem poprzysiągłem i tysiąc-kroć-razy miło iest mnie i każdemu ponowić te śluby, iako nie widzę i nikt dostrzedz nie może ogulnego szczęscia kraju naszego, tylko w poważeniu tego sąsiedzkiego mocarstwa ogromnego, maiącego własny interes widzieć nas rządnych i szczęsliwych, iako w osobie, ktorą wieki następne, między cuda natury i wielkości kłaść będą Nayiasnieyszey Imperatorowey Całey Rossyi; niemasz Pani wyżey umieiącey cenić prawa ludzkosci i prawa rossądney wolnosci i sprawiedliwosci; doswiadczaią i kosztuią narody berłu iey poddane, darów, kładąc i wielbiąc ią w rządne przymiotow Bóstwa. Doświadczali i doswiadczaią sami nieprzyiaciele i zawoiowane kraie przyiemnieyszego i wspanialszego z sobą obeyscia się, iakiego nic kosztuią w samym pokoiu. Możemyż my nie pokładać zupełney ufnosci? Możemyż wątpić ażeby chciała dopuscić iakiey kolwiek plamy na swiętney karcie panowania swoiego, zawsze naychwalebnieyszego z narodu naszego i z nas niemogących kłaść się nigdy na szali w powadze iey sławy? Niech was przestaną łudzić te pełne nadętosci i płoche odgłosy sławy narodu zagrzebania się w ruinach kraiu, widzicie tych oratorow przenoszących iuż swoię wymowę za granice obce, a nielitosciwych na krew współbraci, widzicie iak oręż ich cały w języku zwodniczym był, tylko nie w rozumnym umiarkowaniu, są to iaszczurki wnętrznosci własney matki szarpiące, padalce własny płod pożeraiące; ich zaiadłość do krwi braterskiey, ich iunakierya do maiątkow i urzędow naszych sciągała się, któremi się karmić i przyodziewać chcieli, nie zaś do prawdziwey posługi narodowi własnemu: winienem był te prawdy, któremi przeięty i przekonany iestem, ogłosić publicznosci dla zachowania każdemu współobywatelowi iako bratu spokoynosci dla dobra kraju w iednosci naszey i nakoniec dla usprawiedliwienia mnie samego przedemną i sumnieniem, ażebym nic sobie wyrzucić nie mogł, do was więc waszego szczęscia i nieszczęscia losy należeć będą. Dan w Minsku roku 1792, Iunii 27 dnia. Szymon Korwin Kossakowski (L. S.).

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда, за 1792 годъ, № 12047 л. 352—354.

№ 3.—1792 г. Іюля 3.

Универсалъ гетмана Коссаковскаго литовскимъ войскамъ о присоединеніи къ генеральной конфедераціи, а также универсалъ маршалка Путкамера о нѣкоторыхъ распоряженіяхъ конфедераціи Минскаго воеводства.

Szymon Korwin Kossakowski, z ogłoszenia narodu Litewskiego, hetman polny Wielkiego xięstwa Litewskiego.

Kochaiąc honor i oyczyznę nad życie, o każdym tak trzymam żołnierzu polskim i obywatelu, anibym mógł mieć tyle zuchwalstwa, żebym was, przezacne rycerstwo Litewskie, namawiał do ubliżenia w czym kolwiek tym dwom i iednym sławy i podciwosci maxymom. Lecz iako z ogłoszenia narodu zaszczycony iestem urzędem hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego, będąc iuż współrycerzem tego narodu zwany, mam obowiązek i powinność, tłumacząc się z różniącey się między nami opinii, prosto i otwarcie mówić do was, nie zagłębiaiąc się w politykę, która oczom żołnierza, do subordynacyi przyuczonego, nie bywa zawsze dosyć jasno wystawiana. Lecz nad tą niewątpliwą prawdą zastanawiaiąc się, raczycie przyznać, że iesteśmy woyskiem nie nadwornym kogoż kolwiek, ani seymowym, lecz Rzeczy pospolitey, z narodu, od którego płaceni i utrzymywani bywamy, za całość więc narodu i iego swobody, nie za papier narzucony gwałtem 3-go Maia, ani za przywidzenie czyiekolwiek przywłaszczoney władzy bić się i krew przelewać nam przystoi; zostawmy prawnukom spór, która strona narodu ma lepszą przemoc, czy ta co utrzymuie konstytucyią okrzykiem i tłuszczą, z pogardą wszystkich praw i wolnosci ustanowioną, czyli ta, która się wiąże na przywrócenie wolnosci do porządney poprawy wszelkich błędow. Dosyć iest dla żołnierza widzieć, i wiedzieć, że narod iest rozdwoiony, a zatym zostawuie się wolność własney konwikcyi każdemu, iedney, czy drugiey powodować się stronie, jako panu równą władzę maiącemu i z równą powagą mogącemu rozkazywać. Jestem z narodem konfederuiącym się ku powróceniu swobod, nie prawnie odiętych, z powodow w akcie Konfederacyi generalney zawartych. Idziemy z woyskiem kraiowym równie myślącym i z woyskiem nayiasnieyszey Imperatorowey całey Rossyi przyiacielskim nie ścigać i szukać nieprzyiaciela, bo go w współobywatelu cnotliwym znaleść nie rozumiemy, ani go szukamy, lecz iedynie sprawić wolność narodowi do porządnego zgromadzenia się i radzenia o losach i szczęściu własney oyczyzny. Znayduiemy w wielu mieyscach zbroyną ku temu przeszkodę i zagrożenia w samych zwycięstwach, wszędzie odnoszonych; krew braci naszych zwiedzionych niewinna nasze krwawi i rani serca; bylibyśmy szczęśliwi po tysiąc kroć razy wkładać laury z iednosci braterskiey uplecione iak orężem nabyte. Do tey więc iednosci i zachowania oyczyzny naszey wzywa i was przezacne rycerstwo. Zostawcie odwagę waszą na prawdziwą obronę kraiu, nie zaś uroioną i umówioną; czekaią was powiaty na lokacyą i zabespieczenie spokoynosci obywatelskiey przy waszych rangach i pensyach; zaręczam każdemu powracaiącemu charakterem i słowem żołnierskim, iako nic nie straci i żadney niedoswiadczy krzywdy, czekaiąc końca sporow narodu rozdwoionego w politycznym układzie w własnym kraju. Jeżelibym nie był od was przezacni mężowie w ufnosci usłuchany, uczynię co mnie miłość braterska i serce nakaże, iako czynię dotąd, zbieraiąc rosproszonych i niewolę zabranych, zawiązuiąc rany nieszczęśliwych i zatrzymuiąc przy porcyi każdego nie iako niewolnika, lecz iako nieszczęśliwie zwiedzionego. Wszakże ukryć tego w sobie nie zdołam, że z opieraiącemi się woli narodu, iako z partyzantami i nie przyiaciołmi własney oyczyzny, którzy odsuwaią iey szczęście i trwałą spokoyność, postępować przymuszony będę. Jakikolwiek tę moię oswiadczenie sprawić może skutek zawsze przez nie przed Bogiem, oyczyzną i summieniem moim znayduię w szczerosci i otwartosci usprawiedliwienie. Dan roku 1792, Junij 27 dnia. Szymon Korwin Kossakowski, hetman polny wielkiego xięstwa Litewskiego.

Ma tedy cała powszechność woiewodztwa Minskiego zupełne zwiatła i prawidła, w tych uniwersałach zawarte. Znać zatym powinien każdy obywatel czyste zamiary wolnych konfederacyi, które do celu zupełnego uszczęśliwienia Rzeczy pospolitey iedynie dążą. Konfederacya zaś

woiewodztwa Minskiego zważaiąc, iż w teraznieyszych czasach tak przez uwolnienie zabranych w niewolę żołnierzy w zamku Nieswiskim i innych utarczkach, iako też i wlocengow mogą się formować swewolnę kupy, przeto zaleca, iż gdyby naymnieysze do tego okazało się podobieństwo, że nie tylko obowiązany będzie każdy dwor, zgromadziwszy wloscian swoich, takowych hultaiow imać, poymanych do Minska odsyłać, ale wsię, samę oddalone od dworow, toż dopełniać dla powszechnego bespieczenstwa powinne będą. Gdy taryffy podatkowe nienaydują się w kancellaryi Minskiey i niema wiadomosci kędy onę są wywiezionę, tym powodem konfederacya woiewodztwa Minskiego zaleca, aby wszyscy obywatele tegoż woiewodztwa kwity podatkowe do kancellaryi konfederacyi komportowali, i na to czas zamierza od publikaty tego uniwersału do dnia 15 miesiąca Augusta, roku bieżącego.

Ci zaś, którzy utrzymuią po miasteczkach przez licytacyą podatek konsumpcyi, to iest skurowy, obowiązani są ninieyszym zaleceniem przybydź na to mieysce z kontraktami na dzień 15 praesentium, niemniey naymocniey zaleca konfederacya woiewodztwa Minskiego, aby nikt nieważył się przyimować, ani przepuszczać przez miasta, wsie i karczmy ludzi bez paszportow lub testymoniow przyzwoitych. Dan w Minsku, miesiąca Julij 3 dnia 1792 roku. Jacek Putkamer, marszałek konfederacyi woiewodztwa Minskiego, kawaler orderu swiętego Stanisława. (M. П.).

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г., № 12047, л. 355.

№ 4.—1792 г. Августа 29.

Универсалъ маршалка генеральной Литовской конфедераціи Забѣлло, приглашающій въ Брестъ совѣтниковъ (konsyliarzow) **на совѣщаніе съ представителями коронной конфедераціи.**

Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego.

O konwokacyą jasnie wielmożnych konsyliarzy do Brzescia Litewskiego.

Wszem w obec i każdemu z osobna do wiadomosci podaiemy, a szczególnie jasnie wielmożnym marszałkom i konsyliarzom woiewodztw i powiatow, iż w zbliżaiącym się czasie do radzenia o potrzebach ogólnych narodu całego, za połączeniem się obu narodow, gdy w szczególnym i we wnętrznym urządzeniu kraiu naszego widziemy, nie bez naywiększey satysfakcyi, skutki usiłowań naszych dopełnione w połączonych w ieden węzeł konfederacyi wolney umysłach całego narodu Litewskiego, podpisuiącego akt nasz generalny przez akcessa i przysięgi, w liczbie dochodzącey do czterdziestu tysięcy obywateli braci szlachty różney dystynkcyi, w urzędach w samym xięstwie Litewskim, gdy woysko nasze po wykonaney przysiędze na wierność i posłuszenstwo konfederacyi naszey, pod kommendą jasnie wielmożnego Kossakowskiego, hetmana polnego Litewskiego powraca w kray nasz i przez nas bydz ma dyzlokowane po woiewodztwach i powiatach, gdy maistratury nasze, skarbową i inne zwróciliśmy do granic narodu naszego, gdy wszystkie woiewodztwa i powiaty odbywaią swoie urzędowania i oddaią skrzywdzonym sprawiedliwość, gdy wyznaczyliśmy z pomiędzy siebie jasnie oswieconych jasnie wielmożnych konsyliarzow naszych, których imiona w osobnym podaiemy obwieszczeniu, aby na dzień 7 miesiąca Septembra stawili się w Brzesciu Litewskim i na tym mieyscu, według instrukcyi od nas przepisaney, złączywszy się z nayiasnieyszą konfederacyą koronną, spolne zaradzenie o potrzebach ogólnych kraju czynili. Chcąc zbliżyć nas samych ku temu mieyscu, a oraz dogodzić wygodzie i potrzebom narodu naszego, konfederacyą naszą w pełney mocy i juryzdykcyi do miasta Grodna przenosiemy i wszelke czynnosci nasze w tym mieyscie w dniu dwónastym Septembra że sprawować rozpoczniemy, deklaruiemy. Wzywamy więc jasnie wielmożnych kollegow konsyliarzy

generalnych, ażeby na to mieysce i czas raczyli osobiscie pracę swoię z nami dzielić, a konfederacye z woiewodztw i powiatow tamże rapporta zwyczayne miesięczne nam odsyłać będą. W sprawach zaś przez appellacyą przychodzących do nas, wedlug ordynacyi dla sądow przepisaney, strony do tegoż miasta na jurysdykcyą naszą przeznaczonego, udawać się będą. Takowy uniwersał chcąc mieć każdemu wiadomy, zalecamy konfederacyom meyscowym, ażeby niezwłocznie po miastach, miasteczkach i parafiach publikować, ogłaszać i do drzwi kościelnych przybiiać kazały. tudzież w aktach swoich oblatowały. Działo się na sessyi roku 1792, miesiąca Sierpnia, dnia 29 w Wilnie. Józef Zabiełło łowczy w. Lit. marszałek konfederacyi wolney wielkiego xięstwa Litewskiego. (L. S.) Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 годъ, № 12047, л 356.

№ 5.—1792 г. Августа 13.

Запрещеніе литовской генеральной конфедераціей собирать подати впредь до возвращенія въ Литву властей и войскъ.

List od konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego do jasnie wielmożnego Kossakowskiego hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego dnia 13 Sierpnia 1792 roku pisany.

Jasnie wielmożny mosci panie Hetmanie polny wielkiego xięstwa Litewskiego.

Na uczynioną odezwę do nas przez jasnie wielmożnego Potockiego marszałka imieniem nayjasnieyszey konfederacyi wolney koronney, posyłaiąc nasz respons na ręce jasnie wielmożnego waszmosc pana obliguiemy, ażebyś z bliskosci mieysca raczył go przesłać y do żądań naszych uzyskania w liscie wyrażonych skutecznie przyłożył się.

Doswiadczyłes jasnie wielmożny waszmosc pan ufnosci narodu Litewskiego do osoby swoiey, w teyże zostaiąc wszyscy, bynamniey nie wątpiemy, że swoią gorliwoscią o rzecz tegoż narodu równie z nami iesteś troskliwy. Obliguiemy przeto jasnie wielmożnego waszmość pana, ażebyś wyraźnie iako naydokładniey przełożył, komu uważysz potrzebę y będzie należało, że narod Litewski w tey nieodmienney zostaie determinacyi, usunąć się y niedopuscić żadnych wybierania podatkow, dopóki magistratury kraiowe y woysko swoie nie będzie widział w kray swóy zwrócone. Tey publiczney deklaracyi nie ubliżemy wkrótce iak nayuroczyscicy ogłosić. Obliguiemy oraz jasnie wielmożnego waszmość pana, ażebyś przyiął akcessa od ministrow, senatorow y obywateli narodu Litewskiego, znayduiących się w Warszawie, y one nam przesyłał. Gdy iuż na dzień 15 praesentium xięgi będą zamknięte, wiadomość podpisanych nie może nie interessować generalnosci, odbieraiącey takoweż akcessa od wielu senatorow, dla postąpienia w exekucyi rozrządzeń swoich. Takową rezolucyą naszą kommunikuiąc jasnie wielmożnemu waszmość panu, zapisuiemy się z rzetelnym szacunkiem odpowiadaiącym iego przychilnosci do narodu.

Jasnie wielmożnego waszmość pana życzliwi bracia. Józef Korwin Kossakowski woiewodzic Witebski, rotmistrz kawaleryi narodowey Litewskiey, konsyliarz z woiewodztwa Wileńskiego prezyduiący. Józef Narbut chorąży powiatu Lidzkiego. Stanisław Manuzzy konsyliarz z powiatu Brasławskiego. Kanut Seybut Romanowicz konsyliarz z powiatu Starodubowskiego. Aurelian Snarski konsyliarz z powiatu Polockiego, Piotr Kossakowski konsyliarz z xięstwa Inflantskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 годъ, № 12047, л. 357.

№ 6.—1792 г. Августа 3.

Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи къ обывателямъ Минскаго воеводства, воспрещающій имъ приставать къ сторонникамъ Конституціи 3 мая и приглашающій приписываться къ конфедераціи генеральной.

Akt uniwersalu od konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego wydanego, względem zapisywania akcessow po woiewodztwach y powiatach po sekwestracyą etc.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Pazdziernika drugiego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Jozef Stankiewicz, pisarz konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, ten uniwersał, w sposob przenosu, do akt podał. ktorego do xiąg ziemskich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisuiącego się wyrazy takowe: Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego. Przeznaczeni tysiącami podpisow uczynionych i czyniących się przez akcessa za reprezentantow narodu Litewskiego skonfederowanego ze wszystkich woiewodztw y powiatow, nigdy z umysłow naszych spuścić nie chcemy zasad rządu wolnego republikanskiego, iakie są i być powinne w związku między posłem a posyłaiącymi, między plenipotentem a aktorem, nakoniec między sługą a panem. W tey postaci iako posłowie narodu, a oraz konsyliarze konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego, nim do złączenia się obu narodow dla ustanowienia praw ogulnych przystąpiemy, w tym czasie znamy nasz scisły obowiązek przestrzegać tego wszystkiego nayscisliey, co akt konfederacyi generalney zawiera y na czym pewność zamiarow naszych do ugruntowania swobod kraiowych i wolnosci iako też bespeczenstwo powszechne zasadza. Smiało y czystym sercem w posrzodku was narodzie Litewski odbywamy jurysdykcyą nam powierzoną i każdy krok nasz chcemy mieć nie ukryty, z każdey też sprawy miło nam iest wczesnie czynić przed wami i do was doniesienia y obwieszczenia, cały narod obchodzące. Sztuka zwodnicza umie przybierać na siebie wieloraką postać do zdradzania nawet cnotliwych (iesli się w niey nie postrzegą); ta trzymaiąc pierwiey miecz w ręku, grozą y karą smierci zamykała usta chcącym się użalać, gdy dzis iuż ten gwałt mieysca nie ma y nie był silny cnoty naszey pokonać, gdy wszystkie woiewodztwa i powiąty w prawnym z sobą y z generalnoscią zostaią związku, ciż sami używaią nowych fortelow, przywdziewaiąc na siebie skurę owczą w przystępowaniu do konfederacyi naszey, lecz z rożnemi klauzulami miotaiąc publiczne potwarze na gwałty iakoby przez nas komuś udziałane, czyniąc się być swiętoszkami i miłosnikami teraz swobod krajowych, które nie dawno deptali; oni to są, co imieniem narodu litewskiego gadać odważyli się, co związki sekretne i połączenia się z sobą czynili dla podbicia i przewodzenia w naszych Trybunałach i wszystkich juryzdykcyach. co do zaprzysiężenia konstytucyi trzeciego Maia stali się apostołami i po wszystkich kątach kraiu w osobach swoich rozbiegli się, co urzędami kraiowemi frymarczyli, na tandet one wystawuiąc, co do tego momentu zwodząc lękliwych za granice kraiu, za sobą włoczyć się i domy porzucać doradzali, wszystko iest w oczach ich złe i niepewne, czego sami nie są sprawcami. Konfederacya nasza na ow czas będzie u nich dobra, gdy w niey przewodzić będą mogli; ieżeliby przyszło z kogoż kolwiek brać sprawiedliwość scisłą i przykładną zapewne od takich zaczynać by nam należało, lecz w duchu umiarkowania, maiąc przed oczyma wielkie dzieło ogulnego dobra kraiu przepuszczamy zwodzicielom i nawet imiona ich do czasu chcemy mieć nie publikowane, tego iednak ubliżyć nie możemy, co zaręcza spokoyność kraiową i mieszać usiłuie zwierzchność legalną w rozdwoieniu serc obywatelskich. Zapobiegaiąc przeto wszelkim podstępom i zdradzie, a poczy-

naiąc w prostocie i szczerosci serca, gdy dotąd wstrzymaliśmy wszelki krok scisłey sprawiedliwosci, gdy żadnego obywatela (smiemy publicznie wzywać swiadectwa powszechnosci) nie smielismy mieć zasmuconym na osobie y uszkodzonym na maiątku, gdy samc obełgi i wyrzuty, kłamliwie w pismach i gazetach nam czynione, z cierpliwoscią chcielismy mieć znaszane, owszem całą naszę władzę obrocilismy do zasłony każdego obywatela, gdy nakoniec rygor położony na niepiszących się do konfederacyi, miarkować było naszą usilnoscią tak że dotąd żadna exekucya, sekwestracya y nawet adcytacya po obywytela nigdzie nie iest y nie była uczynioną. Czyniemy wiadomo i obwieszczamy wszystkich iż księgi po wszystkich woiewodztwach i powiatach do zapisywania akcessow nie dłużey iak do piętnastego dnia augusta otwarte mieć chcemy i żeby w tym dniu zamknięte zostały zalecamy, do których akcessa w odmienney formie że przyimowane nie będą ostrzegamy, a podpisanie się każdego poznicy za nie ważne i nie łegalne uznaiemy, zostawuiąc w aktach konfederacyi naszey generalney, dla przychodzących z akcessami po upłynionym czasie, wolność examinowania przyczyn odciągania się i tey przewłoki. Chcemy przez ten krok wiedzieć kto iest z nami, a kto iest naprzeciw nas; ieżeliby zaś kto kolwiek odważył się akt osobny formować, siebie albo kogo na marszałka, albo konsyliarza ogłaszać, kupy i podpisy zbierać, takowego dobra na tych miast za rekwizycyą mieyscowey konfederacyi komędy woyskowe w sekwestr zaymować będą, a instygatorowie konfederacyi generalney przez nas wyznaczeni, osobę i osoby do sądow złączonych konfederacyi generalney zapozywać iako burzycielow spokoynosci publiczney, a zatym kryminalistow powinni będą. Żadna nas nie powoduie osobistość, żadna zemsta, od ktorey umysł nasz iest daleki, lecz wczesnie przed złączeniem się narodow w formie przyzwoitey nie legalizować, nie zaręczać i nie zapewniać ani chcemy ani znamy rzeczą przyzwoitą, i owszem prseciwną rządowi wolnemu, który iedynowładztwa cierpieć nie może, lecz losy swoie powierza osobom wybranym przy instrukcyi, iako czytamy w akcie konfederacyi generalney. Takowę naszą decyzyą, zapisaną w protokule publikować po wszystkich parafialnych kosciołach konfederacyom mieyscowym, respective każdego woiewodztwa i powiatu zalecamy. Dat na sessyi naszey w Wilnie, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, augusta trzeciego dnia. Jozef Korwin Kossakowski, konsyliarz z woiewodztwa Wileńskiego prezyduiący, Jozef Narbut chorąży i konsyliarz z powiatu Lidzkiego, Stanisław Manuzzy konsyliarz z powiatu Brasławskiego, Kanuty Seybut Romanowicz konsyliarz z powiatu Starodubowskiego, Arelian Snarski konsyliarz z woiewodztwa Połockiego, Hieronim Swykowski Konsyliarz z xięstwa Jnflantskiego, Piotr Kossakowski konsyliarz z xięstwa Jnflantskiego (L. S.) Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacyi wolney generalney wielkiego xięstwa Litewskiego. U tego uniwersału suscepta aktykacyi kancellaryi konfederacyi woiewodztwa Minskiego z podpisem wielmożnego regenta tak się wyraża: Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Septembra siodmego dnia. Przed aktami konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozefi Chodasewicz, rotmistrz powiatu Orszanskiego ten uniwersał do akt podał. Przyiołem Marcin Łepkowski Łaparowicz regent konfederacyi Minskiey. Który uniwersał za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę w sposob przenosu do akt iest do xięg sądow ziemskich woiewodztwa Minskiego wieczystych wpisany. Antoni Swiątorzecki regent Minski. Czytałem Jgnacy Kudzinowicz szambellan iego krolewskiey mosci regent ziemski woiewodztwa Minskiego m. p.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г., № 12047 л 371—372.

№ 7.—1792 г. Августа 17.

Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи о порядкѣ судопроизводства.

Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego.

Maiąc w zamiarze ubespieczenie osob i maiątkow obywatelskich, utrzymanie publiczney spokoynosci, poskramianie zdarzyć się mogących, pod czas zawieszenia wszelkich sądowych magistratur, występkow, czy to osoby prywatne, czyli też narod cały obrażaiących, akt konfederacyi generalney koronney, przez Litwę całkiem przyięty, chciał widzieć juryzdykcye konfederackie tym zaprzątnione, aby występny, obok wykroczenia, znaydował karę; stosuiąc się do takowego aktu, osądziliśmy za rzecz nie odbicie potrzebną obwiescić konfederacye woiewodzkie i powiatowe, tudzież obywateli, iakie sprawy pod sąd konfederacki podpadać powinne, iakim porządkiem sądzone, iak oraz do ich sądzenia przystępować należy. Zgodność narodu Litewskiego z koroną, w samym że akcie konfederacyi generalney okazana, prowadzi nas abyśmy opisuiąc sądy konfederackie, naymniey oddalali się od układow konfederacyi koronney i dla tego odebrawszy uniwersał jasnie wielmożnego Potockiego, marszałka konfederacyi koronney, odmieniaiąc szczegulnie termina i wyrazy prawom Litewskim niezwyczayne, a na używane w kraiu naszym przemieniaiąc, chcemy go miec za prawidło w sądownictwie tak saney konfederacyi generalney, iako też konfederacyom woiewodzkim i powiatowym w opisaniu następnym: Sądy konfederackie Litewskie dzielą się na dwie instancye, na sądy pierwszey instancyi i na sądy drugiey instancyi, to iest ostateczney. Sądy pierwszey będą po woiewodztwach i powiatach, przy marszałkach i konsyliarzach, sądy drugiey instancyi, czyli oztateczney będą przy marszałku konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego, lub iego zastępcy, wraz z izbą konsyliarską konfederacyi generalney.

O sądach pierwszey instancyi.

1-mo. W sądach pierwszey instancyi sądzić się tylko będą sprawy wszelkie uczynkowe, tudzież expulsyyne po akcie konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego, to iest po dniu 25 Czerwca, roku bieżącego popełnione, niemniey sprawy o nieposłuszenstwo wszelkim tych sądow pierwszey instancyi rozrządzeniom i sprawy violatae securitatis w mieyscach, gdzie się sądy agitują.

2-do. Mieysca tym sądom raz obrane i obywatelom obwieszczone nie mogą bydź odmienione.

3-tio. Regestra do sądzenia spraw trzy naznaczamy, pierwszy regestr takowy, do którego należeć będą sprawy pod bespieczenstwem sądu popełnione, stosownie do prawa 1764 i 1794 roku uważane; drugi regestr Summaryiny, do którego należeć będą sprawy expulsyine i wszystkie o nie posłuszenstwo urządzeniom konfederacyow woiewodzkich i powiatowych, trzeci regestr ordynaryiny, do którego należeć będą sprawy wszelkie uczynkowe, nie pod bespieczenstwem sądowym, lecz w okręgu woiewodztwa czy powiatu respective każdey konfederacyi wydarzone, tudzież sprawy kryminalne.

4-to. Porządek wołania regestrow ma bydz taki: naprzod summaryiny processus aż do ostatniego wpisu, potym ordynaryiny, podobnież aż do ostatniego wpisu, regestr zaś taktowy według prawa 1784 roku.

5-to. Kompplet w pierwszey instancyi naymniey z osob trzech złożony bydz ma, do którego i pisarz należeć może, pluralitas decydować będzie, a paritatem marszałek rozwiąże. Inkwizycye zas i skrutynia, ieżeli nie przez całą izbę, to przynaymniey przez dwóch konsyliarzy czynione bydz maią, od czego i pisarz nie wyłącza się.

6-to. Appellacye od sądow pierwszey instancyi do sądow generalney konfedera-

cyi iako ostatnicy dopuszczane będą w sprawach, w których podług prawa kraiowego sądy pierwszey instancyi do sądow naywyzszey instancyi dopuszczać byly powinne. W sprawach zaś kryminalnych, etiam recentis criminis, choćby strona nie appellowała, konfederacye pod odpowiedzialnoscią z osob w sądach konfederacyi generalney dekret sądu swego, wraz z inkwizycyami, po ostateczne osądzenie do sądow generalney konfederacyi odeszlą.

O sądach generalney konfederacyi.

1-mo. Sądy generalney konfederacyi odbywać się będą w mieyscach gdzie marszałek generalney konfederacyi, lub iego zastępca, wraz z konsyliarzami w generalnosci naydować się będzie.

2-do. Do tych sądow należeć będą sprawy, które do sądow pierwszey instancyi należąc via appellationis odesłane będą, albo też z nieprawnego postępku konfederacyow przeniesione zostaną, według opisu sądow pierwszey instancyi, tudzież violatae securitatis mieysca, gdzie sądy konfederacyi generalney sądzić się będą, a oprocz tych za złączeniem się konfederacyow oboyga narodow crimina status.

3-tio. Regestra i protokuły w tychże sądach cztery będą następuiące: pierwszy regestr taktowy, drugi summaryyny, trzeci ordynaryyny a za złączeniem się konfederacyow będzie regestr czwarty criminum status.

4-to. Branie regestrów do sądzenia zależeć będzie od marszałka generalnego, albo od tego, kto pod niebytność iego prezydować będzie.

5-to. Komplet sądow tychże składać się ma namniey z osob pięciu, w sprawach zaś criminum status namniey z osob siedmiu, pluralitas decydować będzie, a paritatem marszałek rozwiąże, inkwizycye i wszelkie skrutynia przez izbę sądową komplet w ten czas składaiącą, wyprowadzane bydź maią

6-to. Dla skrócenia processow exekucya dekretem ma bydz na tychmiast nakazywana, którey wykonanie w ręku marszałkow generalnego i woiewodzkich wraz z konsyliarzami zostawuie się. W sprawach facti i expulsionis konwikcya stosownie do praw dawnych używana będzie, a w sprawach criminum status po iedney kondemnacie zaocznie dekret nastąpi.

O formie pozwow.

Pozwy do sądow generalney konfederacyi wychodzić powinny w oyczystym ięzyku, pod imieniem marszałka generalnego, z dodatkiem, że władzą i powagą konfederacyi generalney stawić się nakazuie w niedziel cztery, co się niema sciągać do zakazow z prawa takowey formalnosci nie potrzebuiących.

Pozwy w pierwszey instancyi wydawane bydz maią pod imieniem marszałka konfederackiego, dokąd ten pozew służy, z dodatkiem «że władzą i powagą konfederacyi woiewodzkiey stawić się nakazuie w przeciągu niedziel dwóch na instancyą NN», co się takoż niema sciągać do zakazow.

Takowe nasze urządzenie chcąc mieć wszystkim wiadome, przesyłamy do konfederacyow woiewodzkich i powiatowych, obowiązuiąc aby nie zwłocznie z ambon publikowane do drzwi kosciełnych przybite było. Dat w Wilnie roku 1792, miesiąca Sierpnia 17 dnia. (L. S.). Jozef Korwin Kossakowski woiewodzic Witepski rotmistrz Kawaleryi narodowey, konsyliarz z woiewodztwa Wileńskiego prezyduiący. Stanisław Manuzzy konsyliarz z powiatu Brasławskiego. Antoni Romer podwoiewodzi i konsyliarz woiewodztwa Trockiego Kanut Seybut Romanowicz sędzia grodzki Witebski, konsyliarz z powiatu Starodubowskiego. Aurelian Snarski konsyliarz z woiewodztwa Połockiego. Hieronim Szwykowski konsyliarz z xięstwa Inflantskiego. Marcin xiąże Giedroyć stolnik i konsyliarz woiewodztwą Wileńskiego. Jozef Narbut chorąży powiatu Lidzkiego. Marcin Jozef Dankiewicz skarbnik i konsyliarz do generalnosci z powiatu Grodzienskiego.

Jgnacy Szteyn konsyliarz do generalnosci z powiatu Orszanskiego. Piotr Korwin Kossakowski konsyliarz z xięstwa Jnflanskiego. Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacyi generalney Wielkiego xięstwa Litewskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г., № 12047, л. 362.

№ 8.—1792 г. Августа 24.

Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи относительно снабженія фуражемъ русскихъ и польскихъ войскъ.

Akt w sposob przenosu uniwersału konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego względem magazynow dla woyska Rossyiskiego rozkładu.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Pazdziernika drugiego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Jozef Stankiewicz, pisarz konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, uniwersał w sposob przenosu do akt podał, ktorego wyraz następny: Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego. Szczęsliwość narodu iest nierozdzielna od bytu dobrego każdego mieszkanca, ktory na równosci ciężarow y sprawiedliwym umiarkowaniu naybarziey należy. W tym zamiarze względem magazynow dla woyska przyiacielskiego zalecilismy konfederacyom mieyscowym równy rozkład ze starostw y innych dobr, że zas odbieramy doniesienia iako w przechodach też woyska potrzebuiąc dostarczenia zboża y siana, iako tez róznych innych rzeczy, same wydawały kwity y kartki, chcąc miec wielość tego wszystkiego dokładnie spisaną. Zalecamy konfederacyom woiewodzkim y powiatowym ażeby, przez ogłoszenia swoich uniwersałow po wszystkich parafiach, wezwały obywateli do komportowania wszystkich kwitow, tak od woysk kraiowych, iako też od woysk przyiacielskich różnym wydanych, a oraz do zapisania wszelkich pretensyi, ieżeli kto kolwiek y iakie mieć będzie, ktore kwity konfederacye mieyscowe powracaiąc właścicielom, w akta swoie wprowadzą wraz z skargami słusznemi y rostrząsnionemi y nam przy raporcie miesięcznym przesłać nie omieszkaią; iestesmy bowiem w tym przeswiadczeni, że nayiasnieysza Imperatorowa całey Rossyi podaiąc wspaniałe ramie do podzwignienia swobod naszych, niechce inney nad chwałę swoiey korzysci y chce przekonywać narod cały o nayczystszych intencyach swoich w wymierzeniu wszystkich sprawiedliwosci. Naszym zaś znamy scisłym obowiązkiem, takowe głosząc nadzieie, o skutek ich dopominać się u komendantow, iako też dochodzić krzywd przez naszych podkomendnych, w tym czasie komuż kolwiek arbitralnie udziałanych; przypominamy ieszcze konfederacyom woiewodzkim, ażeby wszystkie akcessa do piętnastego dnia augusta czynione, w aktach swoich nam. wespol z aktami związkow pierwszych konfederacyi, nie odwłocznie przesyłali. Ubliżenie w tym nadanym władzę odmienienia urzędnikow za niedbaiących swoiey scisley powinnosci w exekucyi zaleceń czynionych. Że zaś akta publiczne niewiadomo z iakich insynuacyi y przyczyn z mieysc swoich były uwiezione y dotąd gdzie się znaydowały, nie iest nam wiadomo, a z tąd oczewista krzywda y uszkodzienia obywatelow wynikały, przeto zalecamy konfederacyom mieyscowym scisłą uczynić perkwizycyą do powrócenia iak prędszego tychże aktow na mieysca, na których przed rokiem tysiąc siedmset dziewięćdziesiątym były złożone y powierzenia onych pisarzom ziemskim, przy dozorze y wiedzy tychże samych oficyalistow, którzy aktualnie w tym czasie zarządzali aktami, ieżeliby który kolwiek z nich nie był posłuszny względem przystawienia aktow na mieysca według teraznieyszey naszey decyzyi, iako buntownik y krymina-

lista sądzony bydz ma. Po złożeniu aktow na mieysca przyzwoite, zalecamy, ażeby wszystkim przychodzącym do zapisania tranzakcyow były wolne y otwarte, w które też akta marszałkowie wszystkie akta własne y nasze uniwersały wprowadzą y wprowadzać będą, czyniąc nam o tym przy raporcie doniesienie. Takową rezolucyą naszą chcąc mieć każdemu wiadomo. w aktach każdey konfederacyi oblatować, z ambon publikować y do drzwi kosciełnych przybiiac zalecamy. Działo się na sessyi dnia dwadziestego czwartego Sierpnia tysiąc siedmset dziewięcdziesiąt drugiego roku. Jozef Zabiełło Łowczy wielki Litewski marszałek konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego (L. S.). Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego. U tego uniwersału zboku suscepta aktykacyi onego przed aktami konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, z podpisem wielmożnego regenta w te słowa: Roku tysiąc siedmset dziewięcdiesiąt drugiego, miesiąca Septembra siodmego dnia. Przed aktami konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Jozeff Chodasewicz rotmistrz Orszanski ten uniwersał do akt podał. Przyiołem Marcin Łepkowski Łaparewicz regent konfederacyi Minskiey. Takowy uniwersał po podaniu do akt iest do xiąg ziemskich wieczystych woiewodztwa Minskiego zapisany. Antoni Swiątorzecki regent ziemski Minski. Czytałem Jgnacy Kudzinowicz szambellan iego krolewskiey mosci, regent ziemski woiewodztwa Minskiego m. p.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г., № 12047 л. 373—374.

№ 9.—1792 г. Августа 25.

Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи объ открытіи по городамъ и мѣстечкамъ судовъ, согласно съ ихъ правами и привилегіями.

Akt w sposob przenosu uniwersału konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego na otworzenie po miastach sądow według dawnieyszych praw y przywileiow dla mieszczan etc.

Roku tysiąc siedmset dziewięcdziesiąt drugiego, miesiąca Pazdziernika drugiego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Jozef Stankiewicz, pisarz konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, ten uniwersał w sposob przenosu do akt podał, ktorego od słowa do słowa wyraz następny: Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego. Bez wzruszenia y żalu patrzeć nie można na skutki w miastach y miasteczkach naszych zle wyrozumiałey wolnosci, a gorzey ieszcze używaney z podniety złosciwych podżegaczow y arbitralney woli z przywłaszczoney władzy pryncypałow. Widać w nich zasiane nasiona wzaiemnych niechęci y złosci na przeciw starszym swoim, widać warstaty y domowstwa opuszczone przez zaięcie się sądownictwem y pienią, fundusze mieyskie strwonione y maiątki zniszczone na składki, z których nikomu zdać sprawy nie zdołaią, gdy zwodziciele, swoie pokrywaiąc zyski, potrafili tytuły wydatkow oznaczać na wyiednanie przywileiow, na pieczęć, na prokuratorow y tak daley. Zdawać by się mogło, że owe tuczne osady Rzeczy pospolitey w obronie kraiu w tak krotkiem czasie są zniszczone, lecz groza wspomnieć: ieden adwokat, ieden figlarny intrygant, ieden wymowny klopista, będąc ich panem y sędzią, stał się oraz burzycielem y zgubcą, a dotąd ieszcze ich niespokoynosci po wielu mieyscach iest sprawcą y przyczyną, iak o tym z rożnych stron odbieramy skargi y doniesienia, dla ktorych przymuszeni iesteśmy przez dobro powszechne następuiące ogłosić y zalecić tymczasowe rozrządzenia celem spokoynosci publiczney y własnego mieszkancow dobra, gdy nowo potworzeni urzędnicy w miastach y miasteczkach, przekonani brzydotą swoich intryg, opuscili mieysca swoie, chroniąc się przed słusznym rozpoznaniem

zdierstw y występkow popełnionych; nakazuiemy, ażeby ci wszyscy urzędnicy, to iest burmistrze, radzce y woyt dożywotni y ławnicy podług praw dawnieyszych, ktorzy przed zburzeniem wszelkich porządkow z nowey reformy swoie sprawowali urzędowania, do nastąpic maiącey wczasie przez nas wskazanym elekcyi też urzędu sami sprawowali w sądach burmistrowskim y woytowskim, ławniczym, oddaiąc sprawiedliwość w sprawach, w przywoływaniu wpisow dawnieyszych y nowych, aby rząd wewnętrzny ekonomiczny miast był utrzymywany, a to podług praw dawnieyszych ordynacyi y dekretow sądow zadwornych, iako też przywileiow respective miastom służących; nowego zas otworzenia w miasteczkach wszelkie urzędy, iako arbitralne y przywłaszczone, w tym czasie suspenduiemy y w exekucyach zatrzymuiemy, zalecaiąc konfederacyom woiewodzkim y powiatowym, ażeby exekucyi tey naszey decyzyi iako nayscisley przestrzegali, a wszelkie sprzeciwienstwo za krok buntowniczy poczytaiąc poskramiać starali się. Zalecamy oraz tymże konfederacyom woiewodzkim y powiatowym, ażeby przysięgi odbierali od mieszczan, tudzież dopomnieli się o wydatki szczególne z składek mieyskich iako też o expensa z nich jakim sposobem? na co? y dla kogo poniesione? a to in sequelam uniwersałom przez jasnie wielmożnego Kossakowskiego, hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego, z woli naszey pod dniem dwódziestym piątym Junij w tym roku wydanych. Z równey troskliwosci y baczenia na sprawiedliwość zakazuiemy possessorom miasteczek, iżby żadney nowosci y narzutow, jako tez srogosci y samowładney mocy nad owemi miasteczkami y w nich, chociażby przed tym nie posłusznemi, mieszkancami nieużywali w wydarzonych sporach; konfederacye woiewodzkie y powiatowe mieyscowe będą w tym czasie opieką zasłoną y sądem; że zaś po miastach większych, partykularni niektorzy obywatele, dla zyskow osobistych, na uszkodzenie innym nieprawne wyiednywać starali się przywileia y pozwolenia z exkluzą innych, te abusus y monopolia, iako zupełnie przeciwne wolnosci y z żadnemi prawami niezgodne, znosiemy, zakazuiemy y ażeby exekucyi nie miały ostrzegamy, owszem konfederacyom mieyscowym zalecamy nayscisleysze przestrzeganie, ażeby wszelkie do uczciwey zabawy y wygody otwarte domy traktyierne, naiemne karety y tym podobne, każdemu utrzymywać nie było zabroniono y każdemu wolno było przystoynych y godziwych szukać zyskow, ktokolwiek iest aktualnym mieszczaninem y do wszelkich składek iako iuryzdykcyi mieyskiey uległym, żeby zas w tym miasta nie doswiadczały podstępow za ich przełożeniem; deklaruiemy, że każdy wpisuiący się do xiąg mieyskich nie inaczey, iak przez oswiadczenie w tych xięgach uczynione, będzie mocen uwolnić się od obowiązkow przyiętych po wyszłych podług praw y zwyczaiu leciech. Takową decyzyą naszą chcąc mieć każdemu wiadomą, zalecamy konfederacyom mieyscowym, ażeby niezwłocznie po miastach, miasteczkach y parafiach publikować, ogłaszać y do drzwi kosciclnych przybiiać kazały, tudzież w aktach swoich oblatowały. Działo się na sessyi dnia dwódziestego piątego, miesiąca Sierpnia tysiąc siedmset dziewięcdziesiąt drugiego roku, w Wilnie. Jozefi Zabiello lowczy wielki Litewski, marszałek konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego (Locus sigilli). Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego. Uniwersał do miast y miasteczek. Przy tym uniwersale suscepta aktykacyi w konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego w następuiących wyrazach: Roku tysiąc siedmset dziewięcdziesiąt drugiego, Septembra siodmego dnia. Stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Jozef Masło Chodasewicz—rotmistrz Orszanski ten uniwersał ad acta podał. Przyiołem y z xięgami zgodziłem. Marcin Łepkowski Łaparewicz, regent konfederacyi Minskiey. Takowy uniwersał za podaniem onego do

akt iest w xiegi wieczyste ziemskie woiewodztwa Minskiego zapisany. A. Swiątorzecki P. Z. W. M. Czytałem Jgn. Kudzinowicz, szamb. J K. msci, regent ziemski woiewodztwa Minskiego m. p.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г. № 12047 л. 375—376.

№ 10.—1792 г. Августа 27.

Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи епископамъ о томъ, чтобы проповѣдники не касались въ своихъ проповѣдяхъ политики, чтобы сочиненія духовнаго содержанія не печатались безъ разрѣшенія духовной цензуры, чтобы помѣщики не притѣсняли крестьянъ и т. п.

Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego.

Wiara i wolność były hasłem przodkow naszych i naszym bydz maią w wielkich przedsięwzięciach, bo były ich rządu iedyną twierdzą. Nic bowiem silniey nie wspiera swiętosci religii nad rządową, w związku towarzyskim, wolność, w niczym mocnieyszey warowni niema wolność nad silę religii: tak dalece, że smiało twierdzić możemy, iż wolność kraiowa na cnocie tylko, a religia, na rozumney wolnosci wspieraią się. Chcieć przeciwić się iedney, nie można inaczey. iak obalaiąc drugą. Znali tę prawdą sami zwodzicieli, wystawuiąc na tychmiast na gruzach rządowey władzy i wolnosci filozoficzną iakąś religią, a gotuiąc umysły przez wielorakie piśma i rozmowy do obełżenia rzeczy nayswiętszych i osłabienia karnosci duchowney; iuż poglądali z tryumfem na wzmagaiącą się swoię potęgę, gdy iedni przez boiaźń wyzucia siebie z własnosci i dobrey sławy, drudzy dla przypodobania się stawszy się wspólnikami, dopuscili i pomagali szerzącey się swywolney władzy, nic swiętego, nic poważnego i nic obyczaynego nie chcącey uważać. Czego w tym czasie doswiadczał kray nasz, nie chcemy roziątrzać teyrany, gdy widziano po niektórych mieyscach na ambonach koscielnych nie apostołow, ale statystow i politykow, w katedrach nie nauczycielow obyczayney nauki i cnoty staropolskiey, ale kommendantow i partyzantow; po plebaniach niektórych nie pasterzow, ale buntownikow; a to w ten czas, gdy suchym okiem i bez poruszenia poglądano i słuchano na więzenia iednych, na pogróżki publiczne i obelżywe naprzeciw drugim biskupom i pasterzom naszym.

Czuiemy więc obowiązek ścisły, zabieraiąc się do podzwignienia swobod kraiowych i wolnosci narodowey, podadź silne ramie powadze zwierzchnosci duchowney, wspieraiącey wolność naszę przez swiętość religii. Obliguiemy przeto zwierzchnosć duchowną jasnie oswieconych jasnie wielmożnych biskupow, iako pasterzow naszych (ktorym w exekucyi ich prawney juryzdykcyi gotową z nas oswiadczamy pomoc) ażeby wydaiąc processa na swoie dyecezye w zaleceniu błagania Boga o zachowanie w caley swoicy powadze wiary swiętey katolickiey rzymskiey i praw kosciola, o iedność zgodę i ducha rady zaymuiących się dziełem wielkim synow oyczyzny, zalecili oraz, ażeby wielebni ichmość xięży kaznodzieie, którym powierzaią opowiadanie słowa Bożego niemieszali z prostotą Ewangelij, i nauką oycow swiętych politycznych swoich uwag i rozumowania, iako też podchlebnych a gorszących pochwał osobistych, ażeby drukarnie publiczne bez censury swierzchnosci duchowney pism o religii nie ważyły się drukować, a xięgarze takowe przedawać i rozwozić, ażeby ichmość xięża plebani donosili wiernie i sumnienie, gdzieby pastrzegli burzycielow spokoynosci publiczney i obchodzących się z nieludzkoscia z swoiemi poddanemi. Godna iest rzecz gorliwosci posterskiey przyiąc na siebie ten wielki zamiar, przez który nie tylko bliźnim prawdziwą staną się wysługą, lecz oraz narod cały uwolnią od obelg publicznych dla kilka czy kilkunastiu złosliwych tyranow, których rząd kraiowy

powsciągnąć zdoła i zaradzi. Obliguiemy nadto tychże jasnie wielmożnych biskupow, ażeby na edukacyą młodzi po szkołach mieli czułe baczenie; oyczyzna więcey pożytku odniesie z cnotliwych obywateli, iak obiecywać może po matematykach, astronomach i tam daley. Są nam dosyć pewne dowody ile narod nasz iest czuły i troskliwy na tę część rządową, uważaiąc, iak młodzież formuie się więcey z przykładow życia nauczycielow. iak z ich nauki, niezgodney z obyczaiami, iak naiemna za opłatę powinność nauczyciela iest całe inna od obowiązku powołania i szlubow. Zalecił narod przez instrukcye prawie wszystkim posłom swoim domagać się o przywrócenie do tych obowiązkow zakonu xięży iezuitow, lecz iako wszystkie żądania narodu zostały znieważone w seymie zeszłym, tak i ta wyrazna wola nie tylko że była nie wysłuchana, lecz ieszcze lekkomyslnych pisarczykow piorem narod, sam tego żądaiący, został obelżony. Oswiadczamy iako szanuiąc wolą narodu, iest i będzie naszym nayusilnieyszym żądaniem używać wszelkich sposobow do przywrócenia tegoż zakonu xięży iezuitow i powierzenia mu edukacyi młodzi naszey pod zwierzchnoscią i dozorem kraiowym. Takowy uniwersał chcąc mieć każdemu wiadomym, konfederacyom mieyscowym, ażeby nie zwłocznie w aktach oblatowany, z ambon publikowany i do drzwi kościelnych przybiiany był. zalecamy. Działo się na sessyi dnia 27 Sierpnia 1792 roku. Jozef Zabiełło łowczy W. Litewski, marszałek konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego (L. S.) Ferdynand Kontrym Sekretarz konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego.
Uniwersał do duchowienstwa.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г., № 12047 л. 360.

№ 11.—1792 г. Августа 30.

Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи, разъясняющій права и обязанности конфедерацій воеводскихъ и повѣтовыхъ.

Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego, o konfederacyach woiewodzkich y powiatowych.

Związani węzłem konfederacyi dla odyskania i rządu republikantskiego i wolnosci szlachetskich, gdy całą naszą usilnoscią do tych dążyć zamiarow postanowiliśmy, a całym ciągiem naszego związku dowodzić tego przed współ bracią naszą przedsiębierzemy; rozumiemy, że nie możemy nadto użyć troskliwosci naszey, żeby ten narod wolny, narod dobry, różnemi wrażeniami zdrożony, wprowadzony w boiazń, narażony na rozmaite wycięczenia i straty, nie miał bydz pewnym tego, że pracuiąc o zwrocenie swobod oyczystych w ogulnosci, nie oddzielamy od czułosci naszey bespieczenstwa szczegulnego każdego obywatela, że zwracaiąc narodowi spokoyność, nie dozwolemy nie tylko tego, żeby obywatel od obywatela mogł bydz krzywdzonym, ale silną ręką zasłaniać go będziemy od wszelkich nadużyciow, ktorych by juryzdykcyi iakie dopuszczać odważyły się. Ten był zamiar konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego, gdy konfederacyom woiewodzkim i powiatowym policyą szczegulną i moc sądowniczą powierzyła. Ten zamiar iasniey się ieszcze wyda, gdy przezacni obywatele zastanowicie się, że konfederacye woiewodzkie i powiatowe z urządzeń i czynnosci swoich w rzeczach policyi, przez miesięczne rapporta, konfederacyi generalney sprawiać się powinny, że od uciążliwego w sądownictwie wyroku appellacya krzywdę czuiącey stronie iest dozwolona. Wyrazniey dziś ieszcze do was przeswietna powszechnosci odzywamy się z takowym obiasnieniem, że konfederacye woiewodzkie i powiatowe nie są powiązane na ucisk obywatelow i rostrwo-

nienie skarbu publicznego, gdy onym zostawione iest przywrocenie porządku w ten czas, kiedy wszystko z swych karbow wypadło, czynienie sprawiedliwosci w ten czas, kiedy wszystkie ustały juryzdykcye, pilność skarbu publicznego w ten czas, kiedy magistratura skarbem zarządzaiąca za granicę narodu Litewskiego wyprowadzona, kiedy officyanci skarbowe z mieysc lokacyi swoich i od pełnienia swych powinnosci pousuwali się; dzis iuż wszystko w swoie zwraca się kluby, kiedy obywatele do swych domow powróciwszy akcessa do konfederacyi poczynili, a skarbowi officyanci, pod rękoymią swych kawentow urządzenia kommissyi skarbowey zwierzchniey nad nimi juryzdykcyi dopełniaią i w swoie weszli powinnosci. Chcąc zatym zwiększyć ufność narodu w związku konfederacyi generalney, ninieyszym uniwersałem deklaruiemy i do powszechnicy podaiemy wiadomosci, że konfederacye woiewodzkie i powiatowe, pilnuiąc porządku kraiowego, nie maią władzy wdawać się w prawodawstwo, podatkow na obywatelow nakładać, że w przemianę urządzeń skarbowych i materye do kommissyi skarbowey należące niewdadzą się, ze wszelkie sancita onych i dyspozycye przez konfederacyą generalną mogą bydz zniesione i poprawione, skoroby były słusznie zaskarżone; że skargi obywatelskie na też konfederacye będą od nas przyimowane, rozważane i sprawiedliwoscią miarkowane, że sądownictwa sobie nie przywłaszczą nad ordynacyą onym iuż przepisaną i uniwersałem ogłoszoną, a co gruntować ufność narodową w tym naszym rozrządzeniu lepiey może, stanowiemy u siebie regestr officii, z ktorego konfederacye woiewodzkie i powiatowe w ogule lub osoby w nich zaskarżone, na zapozwanie przez stronę ukrzywdzoną, odpowiadać będą. Konfederacyom zas woiewodzkim i powiatowym zalecamy:

Primo. Ażeby w wydawaniu uniwersalow i sancitow swoich stosownie do uniwersałow konfederacyi generalney zachowały się, a w materyach nowo wydawaiących się referencyą wprzod do konfederacyi generalney czyniły.

Secundo. Żeby u siebie uformowały sentencyonarz dla zapisywania różnosci zdań, żeby za rozsądzenie (ieżeliby iakowe zdróżne zdarzyły się) nie odpowiedały niewinne osoby, ktore by się do tych z dróżnosci nie przykładały. Chcąc zaś ułżyć pracy w konfederacyach woiewodzkich i powiatowych, oraz dogodzić interesom osob do domow swych oddalać się pragnącym, zalecamy, żeby wszystkie konfederacye u siebie pluralitate votorum komplet ułożyły tak, ażeby przy marszałku i pisarzu dwóch tylko konsyliarzow czynnosci swe miesięszną koleią odbywały, a przez to oszczędnosci skarbu publicznego dogodziły. Tym przeto sposobem i obywatelow od nadużycia władzy konfederacyow woiewodzkich i cnotliwe w konfederacyach osoby od niwinney zasłoniwszy prozekucyi i troskliwosci naszey o dochody publiczne, daiąc przed powszechnoscią swiadectwo, ten nasz uniwersał ażeby do wiadomosci wszystkich doszedł, konfederacyom mieyscowym ażeby niezwłocznie w aktach swoich obłatowały, z ambon publikować i do drzwi koscielnych przybiiać w rozciągłosciach swoich juryzdykcyi rozkazały, zalecamy. Działo się w Wilnie na sessyi dnia 30 Sierpnia 1792 roku. Jozef Zabiełło łowczy wielki Litewski, marszałek konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego (L. S.) Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда, за 1792 годъ, № 12047 л. 361.

№ 12.—1792 г. Сентября 1.

Списокъ должностныхъ лицъ, избранныхъ генеральной Литовской конфедерацiей.

Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego cały skład swoiey juryzdykcyi do wiadomosci chcąc podać każdemu takową listę ogłasza.

Pod sterem, pierwszenstwem i przewodnictwem jasnie oswieconego xięcia iegomosci Alexandra Sapiehy, kanclerza wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, osoby z senatu et ex ministerio do konfederacyi generalney wolney narodu Litewskiego zaproszone ku decydowaniu i radzeniu.

Jasnie ozwiecony xiąże iegomość Jgnacy Massalski, biskup Wilenski. Jasnie wielmożny iegomość xiądz Jozef Kossakowski, biskup Jnflantski, koadjutor Wilenski. Jasnie oswiecony xiąże iegomość Michał Radziwill, woiewoda Wilenski. Jasnie wielmożny iegomość pan Kazimierz Plater, kasztelan Trocki. Jasnie oswiecony xiąże Xawier Sapieha, woiewoda Smolenski. Jasnie wielmożny iegomość pan Jan Zyberg, woiewoda Brzeski Litewski. Jasnie wielmożny iegomość pan Szymon Kossakowski, hetman polny Litewski. Jasnie wielmożny iegomość pan Antoni Suchodolski, kasztelan Smolenski. Jasnie wielmożny iegomość pan Antoni Kossakowski, kasztelan Jnflantski.

Ex equestri ordine.

Marszałek konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego, Jasnie wielmożny iegomość pan Jozef Zabiełło, łowczy wielki Litewski. Jasnie wielmożni konsyliarze:

Woiewodztwo Wilenskie.

Jozef Kossakowski woiewodzic Witepski, rotmistrz kawaleryi narodowey. Xiąże Marcyan Giedroyć stolnik Wilenski.

Powiat Oszmianski.

Jozef Ważynski podkomorzy Oszmianski. Jgnacy Chominski sędzia ziemski Oszmianski.

Powiat Lidzki.

Jgnacy Tyzenhauz starosta possolski. Jozef Narbut chorąży Lidzki.

Powiat Wiłkomierski.

Jgnacy Kosciałkowski podkomorzy Wiłkomierski. Władysław Szadurski sędzia ziemski Wilenski.

Powiat Brasławski.

Stanisław Graf Manuzzy staroscic Opeski. Jan Rudnicki starosta.

Woiewodztwo Trockie.

Andrzey Romer podwoiewodzi Trocki. Jgnacy Siwicki ex poseł.

Powiat Grodzienski.

Xiąże Radziwiłł woiewoda Wilenski. Marcin Dankiewicz skarbnik Grodzieński.

Powiat Kowienski.

Michał Kossakowski podkomorzy Kowienski. Jozef Miłosz krayczy kowienski.

Powiat Upitski.

Michal Straszewicz marszałek Upitski. Jozef Kossakowski major kawaleryi narodowey.

Xięstwo Żmudzkie.

Marszałek konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego. Michał Giełgud pisarz polny Litewski. Jozef Białozor krayczy Żmudzki. Jozef Billewicz ciwonowicz. Antoni Laudanski pisarz Grodzienski. Felix Renno, szambelean iego krolewskiey mosci.

Woiewodztwo Smolenskie.

Antoni Chrapowicki starosta Starodubowski. Jozef Szwykowski pisarz grodzki Smolenski.

Powiat Starodubowski.

Kanut Romanowicz, sędzia grodzki Witepski. Antoni Jabłoński woyskowicz.

Woiewodztwo Połockie.

Szpinek. Aurelian Snarski pułkownik woysk wielkiego xięstwa Litewskiego,

Woiewodztwo Nowogródzkie.

Michall Łoppot exołozny Litewski. Woyniłowicz.

Powiat Slonimski.

Jan Makowiecki marszałek Słonimski. Xiąże Jan Sapieha kanclerzyc Litewski.

Powiat Wołkowyski.

Mateusz Zyniew, starosta Brzeski. Zabiełło podczaszy Czernichowski.

Woiewodztwo Witepskie.

Piotr Kleczkowski pisarz ziemski woiewodztwa Trockiego. Jan Kontrym horodniczy Mscisławski.

Powiat Orszanski.

Wincenty Jozefowicz starosta Merecki. Jgnacy Szteyn.

Woiewodztwo Minskie.

Jozef Wankowicz sędzia ziemski Minski ex poseł. Jan Pawlikowski ex poseł.

Powiat Mozyrski.

Jan Jelenski starosta Mozyrski. Oskirka strażnik polny Litewski.

Powiat Rzeczycki.

Jozef Dziekonski podskarbi nadworny Litewski. Onufry Houwalt.

Xięstwo Inflantskie.

Jgnacy Burzynski starosta Brasławski. Cypryan Zahorski. Hieronim Szwykowski szambellan iego krolewskiey mosci. Antoni Domeyko. Piotr Kossakowski podstolic Inflantski. Rodziewicz łowczyc. Co się zaś tycze woiewodztwa Brzeskiego i powiatu Pinskiego z racyi nienadesłanych aktow konfederacyi i rapportow rozważenie i zadecydowanie względem jasnie wielmożnych konsyliarzy konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego do dalszego czasu zachowała. Sekretarz konfederacyi generalney jasnie wielmożny Ferdynand Kontrym, czesznik Witepski.

Regent dekretowy Jgnacy Dołubowski. Archiwista Justyn Markiewicz. Pod pierwszenstwem i przewodnictwem jasnie oswieconego xięcia iegomosci Sapiehy, kanclerza Litewskiego, przy jasnie oswieconych iasnie wielmożnych senatorach i ministrach delegowani są ex equestri ordine do połączenia się z nayiasneyszą konfederacyą koronną.

Z woiewodstwa Wilenskiego.

Jozef Kossakowski woiewodzic Witepski.

Z powiatu Lidskiego.

Jozef Narbutt chorąży Lidzki.

Z powiatu Wiłkomierskiego.

Władysław Szadurski sędzia ziemski woiewodztwa Wilenskiego.

Z powiatu Brasławskiego.

Stanisław Graf Manuzzy starosta Opeski.

Z woiewodztwa Trockiego.

Jgnacy Siwicki

Z powiatu Grodzienskiego.

Xiąże Radziwiłł woiewodzic Wilenski.

Z powiatu Kowienskiego.

Jegomość pan Michał Kossakowski podkomorzy Kowienski. Jegomość pan Jozef Miłosz krayczy Kowienski.

Z powiatu Upitskiego.

Jozef Kossakowski major kawaleryi narodowey.

Z xięstwa Żmudzkiego.

Michał Gielgud pisarz polny Litewski. Jozef Bialozor krayczy Żmudzki. Jozef Bilewicz ciwonowicz. Antoni Laudanski pisarz.

Z woiewodztwa Smolenskiego.

Jozef Szwykowski pisarz grodzki.

Z powiatu Starodubowskiego.

Kanut Romanowicz sędzia grodzki Witepski.

Z woiewodztwa Połockiego.

Aurelian Snarski półkownik.

Z woiewodztwa Nowogrodzkiego.

Michał Łoppott ex obozny Litewski. Woyniłowicz sędzia ziemski.

Z powiatu Słonimskiego.

Makowiecki marsałek Słonimski. Xiąże Sapieha kanclerz.

Z powiatu Wołkowyskiego.

Mateusz Zyniew starosta Berżanski.

Z woiewodztwa Witebskiego.

Piotr Kleczkowski pisarz ziemski woiewodztwa Trockiego.

Z woiewodztwa Minskiego.

Jozef Wankowicz sędzia ziemski woiewodztwa Minskiego.

Z powiatu Mozyrskiego.

Jelenski starosta Mozyrski.

Z xięstwa Jnflantskiego.

Jgnacy Burzynski starosta Brasławski. Antoni Domeyko.

Takową listę w protokule zapisaną przesyłaiąc w druku do konfederacyow mieyscowych przy innych uniwersałach publikować nakazuiemy. Działo się na sessyi roku 1792, dnia 1 miesiąca Septembra. Jozef Zabiełło łowczy w. Litewski, marszałek konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego (L. S.) Ferdynand Kontrym sekretar konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 годъ, № 12047, листъ 358—359.

№ 13.—1792 г. Октября 2.

Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи объ открытіи присутственныхъ мѣстъ, о взносѣ податей и о курсѣ русской монеты.

Akt uniwersału konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego ogłaszaiącey kurs monety Rossyiskiey etc.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Pazdziernika drugiego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Jozef Stankiewicz pisarz konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego uniwersał drukowany konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego ogłaszaiący kurs monety Rossyiskiey w aktach konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego aktykowaney w sposob przenosu do akt podał, którego od słowa do słowa wyraz następny. Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego. Nigdy dosyć troskliwośći y patryotyzmu okazać niemoże zwierzchność rządowa iako mówiąc y czyniąc za powszechną potrzebą kraju, przy prawie y slusznosci. Nicht nam tey czułosci zganić nie może, gdy przypominaiąc sobie y narodowi Litewskiemu niezmierne straty, poniesione za wyprowadzeniem magistratur z granic naszych, dla samego tylko zbogacenia iednego miasta z nadwerężeniem traktatu unij. Widziemy ieszcze woysko nasze, tulaiące się w tym czasie bez opatrzenia po stronach niewiadomych, kray cały bez zasłony, a dochod z podatkow naszych, zbogacaiący obce woiewodztwa, odgłosy woyskowych naszych dochodzące do nas, do rodzicow y krewnych o smutnym ich stanie, połączone z utyskiwaniem y narzekanie w kraiu rodzicow y krewnych ieżeli nie przechodzą, to zapewnie dorownywaią stracie publiczney, ktorą iako każdemu znaiomą nie uważamy potrzeby wystawiać. Lecz zaradzać tym koncem wydaliśmy zalecenia jasnie oswieconemu xieciu iegomosci Radziwiłowi, woiewodzie Wileńskiemu y jasnie wielmożnemu Platerowi, kasztellanowi Trockiemu, ażeby natych miast, odebrawszy przysięgi od magistratur naszych y oficialistow, ogłosili im wolę narodu Litewskiego do przeniesienia tychże magistratur na dzień piętnasty Septembra do Grodna y tam sprawowania swoiego urzędowania, pod zwierzchnoscią konfederacyi generalney naszey,

do dalszego w tym rozporządzenia stanow; spodziewamy się, że to zalecenie uskutecznione bydz musi, gdy ogłosiliśmy oraz, iż wszystkie podatki publiczne dopóty wstrzymane mieć chcemy, dopóki o dopełnienie tego zalecenia nie będziemy zapewnieni, teraznieyszą zaś decyzyą naszą zalecamy jasnie wielmożnemu Kossakowskiemu, hetmanowi polnemu, ażeby po odebraney pszysiędze od woyska Litewskiego, dyzlokacyą tego woyska generalney konfederacyi naszey przysłał, a to koncem urządzenia wczesnego kwater y furażu w teraznieyszym stanie rzeczy niemożemy przyzwoitszego nad to użyć sposobu, przez ktory zgodne nayłatwiey stać się może rozłożenie woyska przyiacielskiego z krajowym, względem mieysca y potrzeb. Zalecamy oraz całemu narodowi Litewskiemu mieć przegotowane podatki publiczne w tey wielosci, w iakiey ostatnie okazuią kwity, to iest przed dniem trzeciego Maja, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego, iako to ze starostw dwie kwarty, a inne wszystkie w zupełnosci, do dalszego urządzenia stanow, tak ażeby za pierwszą rekwizycyą albo assygnowaniem na woysko mogły bydz wypłacone; że zaś kurs monety srebrny Rossyiski w kraiu naszym iest w tym czasie używany, przeto podatki publiczne w takim że kursie monety srebrney, a nie miedzianey, że inportowane y przyimowane bydz mogą, zastrzegamy do czasu dalszego y obwieszczenia wyść na przyszłość maiącego. Takową rezolucyą naszą chcąc mieć każdemu wiadomą w aktach każdey konfederacyi oblatować, z ambon publikować y do drzwi koscielnych przybiiać zalecamy. Działo się na sessyi dnia dwudziestego czwartego Sierpnia, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego roku. U tego uniwersału podpis marszałka konfederacyi generalney przy znaku pieczęci y sekretarza, a z boku na marginesie suscepta konfederacyi woiewodztwa Minskiego z podpisem regenta w tym porządku. Jozef Zabiełło, lowczy wielkiego xięstwa Litewskiego, marszałek konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego (L. S.) Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego. Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Septembra siodmego dnia. Przed aktami konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Jozef Chodasewicz, rotmistrz Orszanski, ten uniwersał do akt podał. Przyiołem Marcin Lępkowski Łoparewicz regent konfederacyi woiewodztwa Minskiego. Który uniwersał po podaniu do akt w xięgi ziemskie wieczyste woiewodztwa Minskiego wpisane.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г., № 12047, л. 363—364.

№ 14.—1792 г. Октября 2.

Универсалъ генеральной Литовской конфедераціи о перенесеніи въ Гродну присутственныхъ мѣстъ.

Akt w sposob przenosu uniwersału od konfederacyi generalney wolney welkiego xięstwa Litewskiego do złączenia się magistratur etc.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Pazdziernika drugiego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny pan Jozef Stankiewicz, pisarz konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, uniwersał w sposob przenosu do akt podał, ktorego wyraz następny. Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego. Niewiedziemy potrzeby czynić obszernego wywodu pobudek do żądania, ażeby magistratury nasze powrocone były w granice kraiu, niemasz bowiem obywatela, ktory by nieczuł y nieznał tey krzywdy, uprzedzoney narodowi Litewskiemu, dosyć iest otworzyć traktat unij y czytać w nim zasady, niemogące się wzruszyć bez wzruszenia sa-

mey unij, na tym więc fundamencie zlecamy jasnie oswieconemu xięciu Radziwiłłowi, woiewodzie Wileńskiemu y jasniewielmożnemu Platerowi, kasztelanowi Trockiemu, ażeby wraz za doyściem tey naszey decyzyi odebrali przysięgę od osob składaiących magistratury Litewskie y ich oficyalistow na wiernosci Rzeczy pospolitey y posłuszenstzo konfederacyi generalney Litewskiey, roskazuiąc im, ażeby na dzień piętnasty Septembra w roku teraznieyszym, ze wszelkiemi archiwami, służącemi narodowi Litewskiemu, do miasta Grodna przeniesli się dla sprawowania swoich obowiązkow urzędowych; jesliby w tym posłusznemi, albo kto kolwiek posłusznym nie był, iako refragariusz zwierzchnosci naywyzszey w sądach generalney konfederacyi ukarany będzie. Oswiadczamy niemniey, iż zawiesiwszy dotąd wszelką exekucyą podatkow publicznych, zupełnie ią wstrzymuiemy dopokąd też magistratury do Grodna nie przybędą y woyska nasze Litewskie do kraju własnego na konssystencyą nie powrócą. Datt roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Sierpnia czternastego dnia: (L. S.). Jozef Korwin Kossakowski woiewodzic Witebski rotmistrz kawaleryi narodowey Litewskiey, konsyliarz z woiewodstwa wileńskiego prezyduiący. Jozef Narbut chorąży powiatu Lidzkiego, Stanisław Manuzzy konsyliarz z powiatu Brasławskiego, Marcin Jozef Dańkiewicz skarbnik y konsyliarz z powiatu Grodzienskiego, Kanut Seybut Romanowicz konsyliarz z powiatu Starodubowskiego, Aurelian Snarski konsyliarz z woiewodztwa Połockiego, Piotr Kossakowski konsyliarz z xięstwa Inflanskiego, Heronim Szweykowski konsyliarz z xięstwa Inflantskiego, Ferdynand Kontrym konfederacyi wolney generalney wielkiego xięstwa Litewskiego sekretarz. Przy tym uniwersale suscepta aktykacyi onego przed aktami konfederacyi woiewodstwa Minskiego z podpisem wielmożnego regenta tak się wyraża: Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesąt drugiego, miesiąca Septembra siodmego dnia. Przed aktami konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, stanowszy obecnie wielmożny iegomosc pan Jozef Chodasewicz rotmistrz Orszanski, ten uniwersał do akt podał. Marcin Lepkowski Łaparewicz regent konfederacyi. Takowy uniwersał po podaniu do akt iest w xięgi ziemskie woiewodztwa Minskiego wieczyste zapisany. Antoni Swiątorzecki, regent ziemski Minski. Czytałem Ignacy Kudzinowicz, szambellan iego krolewskiey mosci, ziemski woiewodstwa Minskiego regent.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 годъ, № 12047, л 368.

№ 15—1792 г. Октября 2.

Универсалъ запрещающій обывателямъ поступать въ члены противуправительственныхъ обществъ и клубовъ.

Akt uniwersału w sposob przenosu od konfederacyi generalney wolney wielkiego Xięstwa Litewskiego o obiekcyą wpisanych do xiąg mieyskich y do klobow cła wydanego.

Roku tysiąc sedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Pazdziernika drugiego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodstwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegomosc pan Jozef Stankiewicz, pisarz konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, uniwersał w sposob przenosu do akt podał, ktorego wyraz następny. Konfederacya generalna wielkiego xięstwa Litewskiego. Posłuszenstwo prawu nakazuiącemu nie może obwiniać obywatela, lecz co prawo pozwala, ale nie rozkazuie, tam każdy, iakie ma skłonnosci, daie się poznać; gdzie zas prawo zakazuie, tam przestempstwo niema exkuzy. Jakie kolwiek było prawo, dozwalaiące szlachcicowi zaprzysięgać na mieyskie, gdy to ani sposobem używanym na seymikach relacyinych wagi swoiey nic nie brało, ani w składzie swoim iest dosyć jas-

ne, każdy więc zapisuiący się przedtym czasem dał poznać, iak mało ważył kleynot szlachecki; gdy zaś wzelkie prawa zakazuią wyraźnie conventicula, wchodzący w takie zgromadzenia pod tytułem klobow nie tylko że to czynili naprzeciw prawu, lecz jakie w nich na wolność y samą religią czynili zmowy, sądowey podpada rozwadze. W tym zaś czasie zaięci iesteśmy czystą intencyą powrócenia swobod oyczystych, nie możemy bydz oboiętnemi na te dwie klassy wspól obywatelow, pierwszych wpisanych w xięgi mieyskie, drugich w conventicula klobow, żebyśmy do czasu rozwiązania przez stany zarzutow naprzeciw nim dopuscili takowych do wspólney rady krajowey; przeto obiekcyą naprzeciw wpisanym do xiąg mieyskich y do klobow uznaiemy za obiekcyą prawną ad activitatem w sprawowaniu wszelkich urzędow y głosu wolnego na obradach publicznych. Dnia czternastego Sierpnia. Jozef Korwin Kossakowski woiewodzic Witebski rotmistrz kawalcryi narodowey, konsyliarz z woiewodstwa Wileńskiego prezyduiący. Stanislaw Manuzzy konsyliarz z powiatu Brasławskiego, Kanuty Seybut Romanowicz sędzia grodzki, Aurelian Snarski konsyliarz z woiewodstwa Polockiego. Hieronim Szwykowski konsyliarz z xięstwa Żmudzkiego, Jozef Narbut chorąży powiatu Lidzkiego, Marcin Jozef Dankiewicz skarbnik y konsyliarz do generalnosci z powiatu Grodzienskiego, Ignacy Szteyn konsyliarz do generalnosci z powiatu Orszanskiego, Piotr Korwin Kossakowski konsyliarz z xięstwa Inflantskiego (L. S.). Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego. Przy tym uniwersale suscepta aktykacyi onego przed aktami konfederacyi wolney woiewodstwa Minskiego z podpisem wielmożnego regenta tak się wyraża: Roku tysiąc sedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Septembra siodmego dnia, przed aktami konfederacyi wolney woiewodstwa Minskiego stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Jozef Chodasewicz, rotmistrz powiatu Orszanskiego, ten uniwersał do akt podał. Przyiołem: Marcin Łepkowski Łaparewicz regent konfederacyi Minskiey. Takowy uniwersał po podaniu do akt iest w xięgi ziemskie woiewodstwa Minskiego wieczyste zapisany. Antoni Swiątorzecki regent ziemski woiewodstwa Minskiego. Czytałem Ignacy Kudzinowicz, szambellan iego krolewskiey mosci, regent ziemski woiewodztwa Minskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 годъ, № 12047, л. 369.

№ 16.—1792 г. Октября 2.

Универсалъ Гродненской повѣтовой конфедераціи о взносѣ податей, частью мѣстною, а частью Россійскою монетою.

Akt uniwersału od konfederacyi powiatu Grodzienskiego o importancyi podatkow celnych y mieyskich wedle instruktarza kommissyi skarbowey etc.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Pazdziernika drugiego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Jozef Stankiewicz, pisarz konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego, uniwersał w sposob przenosu do akt podał, ktorego wyraz następny. Konfederacya powiatu Grodzienskiego. Podaie do wiadomosci wszystkim jasnie oswieconym, jasnie wielmożnym ichmosciom panom powiatu Grodzienskiego obywatelom. y wszelkiego stanu y kondycyi mieszkancom, w tym że powiecie Grodzienskim będącym, stosuiąc się do uniwersału poprzedniczego swoiego, iż gdy aktem konfederacyi generalney, ioko też uniwersałem jasnie wielmożnego Szymona Korwina Kossakowskiego, hetmana polnego Litewskiego, od generalney konfederacyi nadaną maiącego władzę podatki gruntowe stałe, iako to podymne, grosz dziesiąty z dobr szlache-

ckich, dwudziesty grosz y subsidium charitativum duchowienstwa. podatki ze starostw y poiezuickie, pogłowne żydowskie y kominowe po miastach, przy właścicielach swoich do dalszego generalney konfederacyi urzędzenia są zostawione, a tylko podatki niestałe, iako to celne, czopowe, mieyskie, konsumpcyiny od sztempla kart, tabaczny y papierowy do exekucyi konfederacyom powiatowym tylko w punkcie drugim uniwersału są zostawione y na pobor excypowane przez słowa: do takowego zatrzymania podatkow należeć nie maią prowenta celne y mieyskie, iako też wszystkie niestałe, lecz te w każdym powiecie, gdzie się miasta albo celnicy po wykonaney przysiędze na wiernosc konfederacyi, sposobem y przepisem według prawa exekwowane być maią y co kwartał do kassy konfederacyi mieyscowey transportowane będą, a ta do generalnosci raportować ma. Pomimo te wyrazne ostrzeżenie, gdy konfederacya powiatowa dowiaduie się, iż obywatele, rzeź utrzymuiący, podatku konsumpcyinego opłacać wzbraniaią się, równo iak y papier sztemplowany bez exekucyi zostanie, iako też stępla od kart opłacać niechcą, przeto, mocą teraźnieyszego uniwersału, wszelkiego stanu obywateli konfederacya Grodzienska do uległosci y posłuszenstwa prawu obowiązuiąc, zaleca wszystkim ichmosciom panom oficyalistom wyzszym y nizszym skarbu Litewskiego, przez kommissyą skarbową installowanym, ażeby, wedle instrukcyi sobie od przeswietney kommissyi skarbowey przepisanych, wszystkie podatki skarbowi Litewskiemu należące, iak były poborowane dotąd, tak y odtąd poborowali, oraz we wszystkich punktach rekwizycyi od zwierzchnych oficyalistow sobie wydawanym, w rzeczy skarbu tyczącey się, posłusznemi byli, konfederacya Grodzienska zaleca y pod scisłą odpowiedzią z osob nie posłusznych nakazuie. Dla czego, gdy pieniądze Rossyiskie pomimo kraiową redukcyą, przy wkroczeniu woysk Rossyiskich w powiat Grodzienski, do swoicy własney waluty podniesionemi zostały y cyrkulacya onych na cały powiat Grodzienski, wedle kursu własnego, została ostrzeżoną, równo też że takim kursem na podatek skarbowy branemi będą, deklaracya naszey konfederacyi zaszła. Przeto konfederacya powiatu Grodzienskiego z uwagi, że podatki stałe od obywateli branemi nie będą, iako przy właścicielach zostawione, a niestałe tylko poborować się maią od samych kupcow y żydow, oraz konsumuiących po miastach obywateli płacone będą y być mogą samemi Rossyiskiemi pieniędzmi, przez co by widoczna skarbowi publicznemu wyniknąć mogła szkoda, dla tego przeto przez niniejszy uniwersał ogłasza y postanawia: Primo— ażeby obywatele wszystkiego stanu y dystynkcyi iakimkolwiek handlem bawiące się w okręgu całego powiatu Grodzienskiego, opłacaiąc cło do skarbu publicznego monetą srebrną cztery części, kraiową, bądz pruska, wedle rędukcyi, a piątą część moskiewską, bez redukcyi wnaszali y opłacali, miedzią zas dziesiątą część wnosić w proporcyą dziewięciu części polskiey miedzi y opłacać mogą. Secundo—Papier sztemplowany y od sztępla kart samo tylko kraiową, bądz pruską, wedle redukcyi, a nie monetą Rossyiską płaconemi być maią y oficyalisci brać nie będą. Tertio—podatek konsumpcyiny przez rzeznikow y dalszych obywateli onemu ulegaiących płacony będzie w siedmiu esęsciach kraiową, bądz pruską, wedle redukcyi monetą, trzy zas części-monetą moskiewską, wedle kursu w srybrze opłacany będzie, w miedzi zaś dziewięć części polskiey, a dziesiąta moskiewską miedzią przyięta będzie. Quarto—podatek czopowego, tak iako y insze, stosownie de urządzeń przeswietney kommissyi skarbowey maiący się, wedle swoiego instruktarza poborowany będzie; że ten podatek naywięcey składa się z żydow, którzy przemysłnie w obróty pieniądze kraiowe złoto, bądz pruskie, zamieniać, a Rossyiskiemi, na krzywdę skarbu, wnosić zechcą, przeto konfederacya Grodzienska postanawia, że dziesiąta część w monecie

srybrney Rossyiskiemi pieniędzmi tylko brana będzie, a dziewięć części kraiową pruską z redukcyą, lub złotem płacić się powinna, a iako instruktarzem przeswietney kommissyi skarbowey dziesiąta część miedzi przyimować dozwolono, tak w tey dziesiątey części miedzi kraiowey dziesiąta część miedzi Rossyiskiey tylko przyimowaną zostanie. Quinto. Podatek tabaczny gdy iest własnoscią skarbu publicznego y iego nakładem utrzymuie się, przeto, żeby fundusz, ze skarbu publicznego awansowany, uymy nie cierpiał, iako przedaż tabaki do ewaluacyi monety kraiowey y zagranicznych uregulowana została, tak dopioro gdy moneta Rossyiska do swoiego kursu iest podniesiona, przeto konfederacya powiatu Grodzienskiego przedaż tabaki y tytuniow, iako własność skarbu publicznego, w proporcyi do ligi y kursu stosuiąc y podnosząc, postanawia y nakazuie, żeby przedawane y kupowane były tabaki y tytuny wedle tabelli oddzielnie sporządzoney, y wydaney do wszystkich dystrybut, a to z mocy sobie nadaney y pozwoloney od jasnie wielmożnego Kossakowskiego, hetmana, konfederacya Grodzienska czyni, ktorego są słowa: «Kurs pieniędzy Rossyiskich, iako zostaiącego woyska w kraiu, nie może być inny, iako zgodny z ich kursem, nadgrodzić sobie obywatel potrafi ceną etc. Nakoniec zaleca się wszystkim oficyalistom iak nayscisleysza teraznieyszego uniwersału exekucya z upewnieniem, że każdy ten, kto tylko nie posłuszny temu urządzeniu, iako też zaniedbaiące swoie obowiązki, surowey exekucyi y odpowiedzi, a to inspatio dwudziestu czterech godzin, za uczynionym przestempstwem, ulegać będzie, dla czego ten nasz uniwersał żeby do wiadomosci publiczney całego powiatu doszedł, ony rozdrukować y publikować zaleciwszy, przy wycisnioney pieczęci własnemi podpisuiemy rękoma. Działo się w Grodnie na sessyi dnia dwudziestego pierwszego Julij, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego roku. Michał Sadłucki, sędzia grodzki, marszałek konfederacyi powiatu Grodzienskiego. Tadeusz Wolmer, łowczy y konssylliarz powiatu Grodzienskiego, Jacek Stefan Mażewski łowczy Chełminski powiatu Grodzienskiego konssylliarz, Andrzey Glindzicz dworzanin iego krolewskiey mosci konfederacyi powiatu Grodzienskiego konssylliarz (L. S.) Stanisław Sikorski pisarz konfederacyi powiatu Grodzienskiego. Przy tym uniwersale suscepta aktykacyi onego przed aktami konfederacyi woiewodztwa Minskiego z podpisem wielmożnego regenta tak się wyraża: Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Septembra siodmego dnia. Przed aktami konfederacyi wolney woiewodztwa Minskiego stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Jozef Chodasewicz, rotmistrz Orszanski, ten uniwersał do akt podał. Przyiołem Marcin Łepkowski Łaparewicz regent konfederacyi Minskiey. Takowy uniwersał po podaniu do akt iest w xięgi ziemskie woiewodztwa Minskiego zapisany, Antoni Swiątorzecki regent ziemski Minski, Czytałem, Jgnacy Kudzinowicz szambellan iego krolewskiey mosci regent ziemski woiewodztwa Minskiego manu propria.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г., № 12047 л 365—367.

№ 17.—1793 г. Января 14.

Объявленіе минскаго губернатора Неплюева объ освобожденіи обывателей въ присоединенномъ краѣ отъ всѣхъ налоговъ до 1-го Января 1795 г., за исключеніемъ 10-го и 20-го грошей, извѣстныхъ подъ именемъ добровольныхъ пожертвованій.

General-maior Minskiey gubernij gubernator, kijowskiego konno-Jegierskiego połku szef i orderu swiętey Anny kawaler.

Publikowanym w dopioro przyłączonym kraju po wszystkich micyscach dla wiadomosci każdego naywyzszym Jey Jmperatorowey mosci manifestem niż ogłoszono:

że nayiasnieysza Jmperatorowa Jeymość Pani moia naymiłosciwsza, daruiąc narodowi dawne dochody tu zbierane do 1-szego Januaryi 1795 roku, zostawuie tylko te dla skarbu, które z dobrowolney i własney mieszkańców chęci, iako nikogo uciemiężać nie mogące, wznaszane były, z wyrazow takowego naywyzszego Jey Jmperatorskiey mosci manifestu: czuię potrzebę ogłosić, aby te dochody do skarbu wnosić się przynależące, dziesiątego i dwódziestego grosza, nazwane dobrowolną offiarą, jako wedle dobrowolney od każdego obywatela, swego maiątku taxy, do skarbu oddawane dotąd, po dawnemu były wnoszonemi w swoie mieysca, bez odmiany i remanentow. Gdy więc dopióro następuie Juliowy kwartał, aby zatym takowa dobrowolna offiara według powyższego wyrazu oddaną była w te mieysce, gdzie i przedtym przyimowa się, tym pismem uwiadamiam.

Działo się w Minsku 1793 r. miesiąca Januaryi 14 dnia v. s. Jwan Nepluiew (L. S.)

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г., № 13619 л. 60.

№ 18.—1793 г. Апрѣля 5.

Засвидѣтельствованіе подполковника Шилина о принесеніи присяги на русское подданство настоятелемъ Виленскаго базиліанскаго монастыря Аѳанасіемъ Фальковскимъ за себя и за своихъ крестьянъ.

Akt zaswiadczenia wykonaney przysięgi przez w Bogu przewielebnego iegomosci xiędza Falkowskiego, superyora Wilenskiego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja szesnastego dnia podług kalendarza łacinskiego, tegoż miesiąca piątego dnia podług kalendarza ruskiego.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego obecnie stanowszy w Bogu przewielebny iegomość xiądz Atanazy Falkowski, superyor klasztoru Wilenskiego Bazylianskiego, ex prowincyał prowincyi Litewskiey, zaswiadczenie wykonaney przysięgi przez siebie do akt podał, którego wyraz z ruskiego pisma polskiemi literami tak się wyraża: Atestat. Dan siey Wilenskoho monastyra swiatoho Wasilia welikoho ksenzu Atanaziu Falkowskomu w tom, czto on kak sam za sebia, tak y za sostoiaszczych jewo krestyan, żywuszczych w niże pisanych derewniach, a imenno perwuiu Połockoho woiewodztwa, Hłumbockoy parafij, nazywaiemuiu Zalesie, wtoruiu Minskoho woiewodztwa. Borysowskoy parafij ymianuiemuiu Beleczany, tretie tahoż woiewodztwa, Miadelskoy parafij, nazywaiemuiu Sitce na wernost poddaństwa Jeja Jmperatorskoho Weliczestwa prysiahe w kostele Bazylianskom pryweden był y pod listom prysiażnym podpisał sie. Dan w miasteczke Postawie, Aprela piatoho dnia, tysecza semsot dewetdesiat tretieho hoda. U tego zaswiadczenia podpis takowy: Podpułkownik Lew Szylin. Takowe zaswiadczenie po podaniu do akt w xięgi ziemskie woiewodztwa Minskiego zapisane. Antoni Swiatorzecki Regent ziemski Minski. Czytałem: Jgnacy Kudzinowicz S. D. polskiego regent ziemski woiewodztwa Minskiego mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 г., № 12049 л. 381.

№ 19.—1793 г. Апрѣля 7.

Отвѣтъ конфедераціи Рѣчицкаго уѣзда генералъ-маіору Кнорррингу, въ которомъ заключаются свѣдѣнія о числѣ городскихъ поселеній и дымовъ въ этомъ уѣздѣ, а также объ опубликованіи манифеста генералъ-губернатора Кречетникова.

Akt rezolucyi na pismo J. W. Knoringa general-maiora w. Ross. od konfederacyi powiatu Rzeczyckiego przesłaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego. miesiąca Kwietnia siodmego dnia.

Konfederacya powiatu Rzeczyckiego, na rekwizycyą i. w. von Knoringa generał maiora kommenderuiącego y rożnych orderow kawalera, w dniu pierwszym, miesiąca ninieyszego datowaną, ma honor odpowiedzieć na opisane punkta, a nayprzod, co do pierwszego, drugiego y trzeciego: w powiecie Rzeczyckim miast wielkich żadnych nie masz, znayduie się tylko miasteczek królewskich cztery, iako to: Bobróysk y Rzeczyca, dawniey magdeburskie czyli magistratowe Lubonicze y Paryecze, tylko po kilkanascie domow żydowskich mające; ziemskich miasteczek dziewięć, jako to: Łojow J. W. Judyckiego generał-lieutenanta, Chełmecz JWW. Wołłowiczow, Horwol J. O. xcia Jmci Massalskiego biskupa Wilenskiego, Cichinicze J. W. Oskierki pułkka, Korpiłowka y Strzeszyn przeswietney Kapituły Wilenskiey, Kaziemierzow J. W. Giełłguda starosty Zmudzkiego, Pobołow W. J. pana Hryniewicza sędziego ziem. Rzeczyckiego, Żłobin J. W. Chaleckiego, chorążego powiatowego Rzeczyckiego, w jakowych dziedzicznych miasteczkach sami dziedzice spory mieszkancow rozsądzaią. Co do czwartego, w tych wszystkich miasteczkach ogólnie dymow prezbiterskich unickich szesnascie, nie unickich trzy, dwornych dymow dziewięć, kamieniczek dwie, domow wjezdnych czternascie, dworkow szlacheckich pięć, dworkow prywatnych pięć, gruntowych chrzescianskich sześćset szescdziesięt. ogrodowych dwiescie piędziesiąt jeden, chałupnych sto szescdziesiątjeden, żydowskich prywatnych dwiescie dwadziescie, tychże chałupnych dwiescie dwadziescie dziewięć. Te wszystkie miasteczka wedle ostatniey lustracyi taryffą obeymuią. Co do piątego, woysk żadnych w całym powiecie teraz nie ma konsystencyi, oprocz w Bobruysku dziesięć koni od brygady drugiey, przy kassie podatkowey z przepisu nayjasnieyszey generalney konfederacyi y kommissyi skarbowey Litewskiey, oraz Donsko-kazackiego pułku ludzi osmdziesiąt, a przez trzy miesiące Oktober, Nowember y December cały pułk Donsko-kazacki Kułbakowa w powiecie Rzeczyckim kwaterował y z tego powiatu furażem y prowiantem był opatrzony. W całym tym powiecie do osmiu tysięcy nie znaydzie się dymow gruntowych, dla czego konfederacya powiatu Rzeczyckiego, do poprzedniczego swego pisma y prozby J. W. generałowi podaney odwołuiąc się, niemożność dalszego dostarczenia furażow ponawia y o nayłaskawszą odpowiedz iak nayrychley doprasza się. Dzis o godzinie dziesiątey przed południem W. J. P. Hładkow major publikował manifest J. W. J. P. generała Kreczetnikowa z woli Nayjasnieyszey Monarchini całey Rossyi przyłączaiący kray nasz do Rossyi, takowy manifest iest wprowadzony w akta nasze. Kassa podatkowa zapieczętowana została tak pieczęcią konfederacyi, jako też w. majora y w. Korsaka exaktora, w którey nie wiadomo wiele się znayduie summy, ponieważ jeszcze zupełnie wszystkie podatki nie wniesione; to tylko wiemy, że już do dziesięciu tysięcy rublow znayduie się; jutro rano z w. majorem y w. exaktorem likwidacyą zupełną zrobiemy, kassę obliczym y co się w nicy znayduie uwiadomiemy, o dalszym zaś wybieraniu podatkow chce być uwiadomiona konfederacya czyli maią się wybierac, czyli do dalszey dyspozycyi strzymać się należy.

Изъ акт. кн. Рѣчицкой конфедераціи за 1792—1794 г., № 13670 л. 241.

№ 20.—1793 г. Апрѣля 12.

Объявленіе о курсѣ русскихъ и польскихъ денегъ.

Указомъ Ея Императорскаго Величества Екатерины Алексѣевны Императрицы и Самодержицы Всея Россіи в новоприсоединенный къ Россіи Речицкой повѣтъ публикація.

Какъ прежде россійской рубль въ здѣшнемъ краю принимаемъ былъ въ шести злотыхъ польскихъ, что составляетъ девяносто копѣекъ, то симъ повсемѣстно публикуется, чтобъ отъ нынѣ рубли російскіе уже и здѣсь, въ краю Россіи присоединенномъ, обращеніе имѣть должны в настоящей имъ цѣнѣ, то есть сто копѣекъ, а польская монета . . . . волась бы въ томъ курсѣ, въ какомъ доселѣ находилась. Апрѣля 12-го дня 1793 года Командующій въ городѣ Бобруйскѣ Маіоръ Гладковъ.

Изъ акт. кн. Рѣчицкой конфедераціи за 1792—1794 годы, № 13670 л. 268.

№ 21.—1793 г. Апрѣля 16.

Резолюція генералъ-губернатора Кречетникова на разные запросы воеводствъ Волынскаго и Кіевскаго относительно судопроизводства.

Rezolucye J. W. Jenerał-Gubernatora Kreczetnikowa na rozne punkta iemu podane od woiewodztw Wołynskiego i Kijowskiego do Imperium Rossyiskiego przyłączonych. wedle ktorych wszystkie juryzdykcye sądowe względnie się maią sprawować i każdego z obywatelow o tem uwiądomić.

Żądania. Niżey podpisany skuteczniąc zalecenia J. W. Kreczetnikowa generałgubernatora, generała en-cheff kommenderuiącego, wielu orderow kawalera, z okoliczności otworzyć się mającego sądu ziemskiego dla obadwóch części powiatu Krzemienieckiego i Łuckiego, kordonem zaiętych, ieden skład juryzdykcyi dla obywatelow tych powiatow stanowiącego, poniżey wyrażone daię zapytania.

1-mo. Jakiem prawem obywatele obóyga powiatow Krzemienieckiego i Łuckiego sądzić się maią? Rezolucya. Podług dawnych praw, iakiemi się do seymu rewolucyinego rządzili.

2-do. Do składu osob sądowych w ziemstwie iest w zaiętym kordonie J. W. Beyzym sędzia, obu orderow polskich kawaler, J. W. Przybyszewski przeszły pisarz, a teraz urząd podsędka zastępować mogący, a do stopnia pisarstwa W. Piotr Sobolewski z wyboru obywatelow podaie się. Rezolucya. Wybranie osob do urzędow dawnych przez obywatelow uczynione, gdy bez wątpienia iuż wykonały obowiązek przysięgi hommagialney, iak powinni wszyscy officyalistowie, potwierdza się.

3-tio. Jaki czas otwarcia juryzdykcyi ziemskiey ma bydz determinowany, ktorych kadencye podług dawnych praw pierwsza po ss. Tróycy dnia 7 Lipca, druga po s. Michale dnia 10 Listopada, trzecia po trzech królach rzymskich dnia 24 Lutego, wszystkie w sześć tygodni po wspomnionych swiętach przypadaią. Rezolucya. W oznaczone w żądaniach dni, ale veteris stili.

4-to. Mieysce do odprawowania sądow ziemskich iakie ma bydz oznaczone. Rezolucya. Miasto Zasław, jako srzodkową prawie w tey części pozycyą maiące.

5-to. Otwarcie akt ziemskich kiedy ma nastąpić i czyli maią bydz przyimowane tranzakcye przez J. P. Witalisa Przyłuskiego, mieysce dawnego regenta zastąpić maiącego, a co się tycze vice-regentow, tych sąd ziemski in pleno podług dawnych praw może ustanowić? Rezolucya. Podług prawa otwarcie ksiąg i suscepta następować powinna przez kogo, według onegoż należy.

6-to. Dwóch komornikow sędzia i podsędek do exekucyi dekretow stanowić zwykli. Rezolucya. I w tem stosować się do prawa.

7-mo. Jaka ma bydz użyta arynga do wypisywania extraktow, czyli tranzakcyow, przy wydawaniu pozwow i dekretow? Rezolucya. Tymczasowa arynga pod tytułem Katarzyna Druga z Bożey łaski Jmperatorowa Samowładnąca całą Rossyą etc. etc. etc.

8-ro. W sprawach większey wagi appellacye tymczasowe czyli mają bydz z ziemstwa dopuszczane i dokąd. Zakłady

czy mają bydz oznaczone i w iakiey ilosci? Rezolucya. Appellacya podług prawa zakładać się ma do mającego bydz wyzszego sądu.

9-no Sprawy w ziemstwach sądzone, a przez appellacye do Trybunału wyniesione i w Trybunale dotąd bez rezolucyi zostające, tudzież sprawy o wyznaczenie sądu, w którym ziemstwie mają mieć rozprawę sądową do Trybunału wyprowadzone, czy mają mieć zwrót i ostateczne podług praw osądzenie salva appellatione do wyzszego sądu ustanowić się maiącego? Rezolucya. Appellacye do Trybunalow założone, ieżeli były dopuszczane, czekać powinny rezolucyi ustanowić się mającey, a ieżeli niedopuszczone, tedy podług prawa exekwowane bydz mogą; sprawy zaś o dobra w różnych, woiewodztwach będące, albo tam gdzie są zaczęte, albo gdzie większa część dobr leży zaczynać się i sądzić według dawnych praw powinny.

10-mo. Kary osobiste na wieże czy mają bydz podług praw wskazywane i wyznaczane, a mieysca na dopełnienie takowey kary czyli ma oznaczyć mieyscowa zwierzchność? Rezolucya. Podług prawa zwierzchność domy sądowe i wieże oznaczy.

11-mo. Do spraw summaryusze, porządnie ułożone tudziez stan sprawy, repliki i konkluzye albo na pismie mają bydz podawane, albo słownie w sądzie opowiedane. Rezolucya. Przepisy prawa zachować potrzeba.

12-mo. Pieczęć do sądu i osobna do kancellaryi Jmperatorska z umieszczonym na piersiach herbem woiewodztwa wołynskiego czyli ma mieć iaki napis? Rezolucya. Z napisem: pieczęc ziemskiego, lub grodzkiego sądu woiewodztwa wołynskiego.

13-mo. Do upoważenia sądu i pilnowania wydarzyć się mogących aresztantow potrzebne zdaią się rozkazy, aby kommendy konsystuiące zwykłą assystencyą iednym i drugim potrzebną straż dawały. Rezolucye. Ogólne w tey mierze nastąpi zarządzenie.

14-mo. Jakie konkluzum w powszechnych zapytaniach nastąpi od J. W. generał-gubernatora, tę raczy obywatelom woiewodztwa wołynskiego w częściach powiatow Krzemienieckiego i Łuckiego, kordonem zaiętych, uczynić powszechnie wiadome przez wydanie uniwersału wiadomość każdemu zbliżaiącego. Rezolucya. Niniejsza rezolucya przy otwarciu ksiąg ma bydz zapisana, a via cursoria woiewodztwom o wszczynaiących się teraz sądowych juryzdykcyach obwieszczona.

15-mo. Gdy obywatele w częściach pozostałych kraju Polskiego, zaiętych kordonem, do sądow konfederackich woiewodztwa Wołynskiego w Łucku agituiących się, po ogłoszonym iuż uniwersale z woli nayiasnieyszey Jmperatorowey Jeymości przez pozwy po dniu siodmym miesiąca Kwietnia pociągaią urzędowne aresztа czynić i zeznawać ważą się, raczy J. W. generał-gubernator potrzebne w tey mierze mieyscowey konfederacyi woiewodztwa Wołynskiego uczynić obwieszczenie, iżby przed się wziętemi procederami nie uciskali obywatelow possessyą w kordonie zaiętym maiących. Rezolucya. Z dobr i sum pod panowaniem Nayiasnieyszey Jmperatorowey całey Rossyi teraz znayduiących się, nikt do konfederacyi Wołynskiey pozywany bydz i tam stawić się niepowinien.

16-mo. Do usługi urzendowey sądow ziemskich i grodzkich, oraz rozwożenia pozwow woźniowie podług prawa przysięgli tych czyli ma bydz powinnością, żeby do wykonania homagialney przysięgi przed osobami sąd ziemski składaiącemi, albo mieyscowemi aktami stawili się. Rezolucya. Jeżeli woźniowie są szlachta, albo uwolnieni od poddanstwa, tedy homagialną przysięgę wykonać powinni.

17-mo. Ponieważ dawnieysze utrzymuią się sądy przez deklaracyą Nayjasnieyszey Jmperatorowey, czyli więc regenci i insi subalterni, przed konstytucyą 3-go Maja ustanowieni, do swoich obowiązkow maią powrócić i akta od regentow przez konfederacyą wyznaczonych odebrać? Datt w Zasławiu dnia 16 Kwietnia, roku 1793 Heronim xięże Sanguszko woiewoda Wo-

lynski. Rezolucya. Gdy porządek sądzenia chociaż tym czasem ustanawia się sposobem przed konstytucyą 3-go Maja, słuszna więc, aby dawni oficialistowie w swoie powinnosci wstąpili i archiva przyzwoitym sposobem od kreowanych pozniey odebrali. Podpisano M. de Kreczetnikoff.

Gdy na przełożenie w nocie od J. O. X. woiewody Wołynskiego imieniem obywatelow podaney, zamieszczone obiasnienie i decyzya zwierzchney władzy służyć maią za prawidło sądowi grodzkiemu złączonych powiatow Krzemienieckiego i Łuckiego, niezostaie niżey podpisanemu. iak tylko zbliżyć się do uskutycznienia zleceń J. W. generał-gubernatora w podaniu osob do składu sądowego: jako to na podstarostwo W. Stanisława Godziszewskiego, na sędztwo W. Jozefa Mikoszewskiego, na pisarstwo W. Pawła Kordiackiego, na urząd regenta dla dozoru kancellaryi grodzkiey W. Władysława Przyłuskiego. Osob tych urzędowania w kadencyach, prawem dawnem zamierzonych, może bydz rozpoczęte; a co się tycze ksiąg grodzkich, tych otwarcie w celu przyimowania tranzakcyi i innych urzędowych zeznań dla ułatwienia nieuchronnych potrzeb obywatelskich nieodwłocznie zdaie się bydz potrzebne. Datt w Zaslawiu, dnia 16 Kwietnia, 1793 roku Janusz x-że Sanguszko strażnik wielki k-ny, starosta Krzemieniecki. Rezolucya. Naznaczone osoby do składu sądowego grodzkiego wyrażonych powiatow, gdy niemasz wątpliwosci, aby iuż nie byli tu przysięgli, utwierdzaią się. Otwarcie zaś ksiąg grodzkich nie odwłocznie ma bydz uczynione. Spodziewać się też że i przyzwoite mieysce dla juryzdykcyi sądowych. J. O. starosta naznaczyć nieomieszka. M. de Kreczetnikof. (L. S.).

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы. № 13619 л. 5—6.

№ 22.—1793 г. Апрѣля 21.

Универсалъ генералъ-маіора Кнорринга о судопроизводствѣ.

Jey Jmperatorskiey mosci Pani moiey naymiłosciwszey woysk Rossyiskich trzeciey dywizyi, będącey w Litwie, generał-major komenderuiący y rożnych orderow kawaler.

Wszem w obec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, a mianowicie przeszłych woiewodztw Połockiego, Minskiego, Witebskiego y Nowogrodzkiego, oraz Oszmianskiego, Brasławskiego, Orszanskiego, Słuczorezskiego, Mozyrskiego, Rzeczyckiego i Pinskiego powiatow, iakiego bądz stanu y kondycyi, tych dopioro do Imperyum Rossyiskiego przyłączonych y wcielonych krajow obywatelom do wiadomosci podaię, iż gdy czas podług uniwersału z woli Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci Caley Rossyi przez Jey tychże krajow generał-gubernatora J. W. Michała Kreczetnikowa wydanego, do wykonania przysiąg na wierność poddanstwa oznaczony wypływa, w ktorym iż wszyscy tych rzeczonych krajow obywatele przysięgę formalną wykonali, przeto nim dalsze nastąpią urządzenia z woli J. W. generał-gubernatora w tym dopioro wyszczegolnionym cyrkule za gubernatora J. W. armij generał-majora Jwana Nikołajewicza Niepluiowego, w miescie Minsku nayduiącego się, ogłaszam y zarazem z wyrazney woli y rezolucyi J. W. generał-gubernatora Michała Kreczetnikowa w Łabuniu dnia 31 Marca 1793 roku podpisaney, mieć chcę y stanowię, ażeby stosownie do uniwersału z woli Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci Caley Rossyi wydanego, nim nastąpi dalsze urządzenie, iakim sposobem sądowność ma bydz exekwowana, ale zawsze na prawach w pełney swoiey mocy i sile zostawionych juryzdykcye, ktore były w wyż rzeczonych woiewodztwach y powiatach do konstytucyi 3 Maja, temiż samemi oficya-

listami tamtego czasu (iesli są akta w kraiu y zaprzysięgli) exekwowane w obrządku przyzwoitym obwołane, iako też dekreta dawnieysze ieszcze nie dopełnione do exekucyi przyprowadzone bydz powinny, wyiowszy powiat Sluczorezski o ktorym poniżey.

2-do. Ponieważ w całey Imperyi, którey y ta część kraju podlega, bieg czasu wymierza się stylem starym, we wszystkim więc kadencye sądow oznaczone, chociaż w te same dni, ale iuż starego stylu, powinny mieć swoie wypełnienia.

3-tio. Tytuł Jmperatorski, pod którym wszystkie iuż tranzakta mają bydz czynione, przytym aby pieczęci sądowych mieyśc z herbem Imperyi, na piersiach mający herb woiewodztwa czyli powiatu, były odtąd do dalszego w tey mierze zarządzenia używane, zaleca się, a dawnieysze do kancellaryi moiey odesłane bydz powinny.

4-to. Apellacye z tych sądow do maiącego bydz wyzszego sądu dopuszczane bydz powinny.

5-to. Gdy porządek sądzenia chociaż tym czasem tylko sposobem dawnieyszym przez konstytucyą 3 Maia 1791 roku teraz ustanawia się, słusznie więc, aby dawni officyalistowie w swoie powinnosci wstąpili y archiwa przyzwoitym sposobem od kreowanych pozniey odebrali y per konsekwens wszystkie juryzdykcye ktorey bądz konfederacyi ustać powinny.

6-to. Prócz tego ieszcze dla wszystkich woiewodztw y powiatow nastąpiła rezolucya, aby papier do wszystkich tranzaktow nim będzie wedle używania w Imperyi był teraz biały y nie stęplowany, z zapłatą iednak do skarbu Jey Jmperatorskiey mosci taką ceną, iaką na każdą tranzakcyą z rządu dawnieyszego ustanowiono było, a zbierające się za niego pieniądze w księgę wpisywane przez tego, do kogo to będzie należało, trzymaiąc ie w gotowosci zawsze dla oddania ich do pomienionego za rekwizycyą skarbu.

7-mo. Co do powiatu Sluczorezkiego, ponieważ w nim żadnych ani ziemskich, ani grodzkich nie było, dawnieyszemi prawami ustanowionych, urzędnikow, przeto tego powiatu, z dalszą częścią woiewodztwa Nowogrodzkiego dopioro do Imperium Rossyiskiego wcielonego, obywatele dla wyboru onych y ufundowania . . . siebie tychże sądow na seymik do Slucka zbiorą się y w tym zamiarze ninieyszym uniwersałem moim wzywam J. W. marszałka Bernowicza y kawalera orderu S. Stanisława do Nieswiża, w jak naprędszym czasie, iżbym ułożywszy się o to z nim dla uskutecznienia takowego układu, stosowny z oznaczeniem ziazdu seymikowego mogł wydać osobny, temu tylko powiatowi służący, uniwersał. Ku temu, do ktorych powiatow, czyli woiewodztw części woiewodztwa Witebskiego, powiatow Brasławskiego y Oszmianskiego należeć będą, poznicy J. W. armij generał-major y Minski gubernator Jwan Nikołaiewicz Niepluiow oznaczy, któremu przezemnie iuż o tym ta komissya zlecona została.

8-vo. Nakoniec, iesliby w wyż rzeczonych woiewodztwach i powiatach dopioro tymczasowie ustanawiaiące się przeswietne juryzdykcye w tym, przezemnie wydaiącym i publikuiącym po parafiach uniwersale iaką kolwiek znaydowali oboiętność y trudność iaką, do uskutecznienia tedy w takim zdarzeniu, zechcą prosto do mnie swoie na pismie przesłać żądania y w zachodzących dezyderyach zapytania, ktorych ja, dla uzyskania finalnych rezolwowań, do samego J. W. generał-gubernatora przedłożyć y przesłać nie omieszkam, a iakie od niego nastąpią odpowiedzi, te na tych miast komunikować każdey zapytuiącey się respektywe juryzdykcyi moim będzie obowiązkiem. Nad to poborcy intrat skarbowych iakiey bądz natury, z przyłączonemi do nich oficyerami woyskowemi miesięczne tabelli perceptuiących się dochodow pomienionych mieysc odtąd prosto do J. W. gubernatora Minskiego Jwana Nikołaiewicza Niepluiowa przesyłać y od urzędu iego zawisać będą.

Co ażeby do każdego wiadomosci tym

rychley doszlo, ninieyszy moy uniwersał po wszystkich parafialnych kosciołach y cerkwiach z ambon publikować zalecam, a po ogłoszeniu onego do drzwiow kosciel-nych aby przybity był, w dowod tego, przy wycisnieniu herbu moiego pieczęci, ręką moią własną stwierdzaiąc podpisuię. Dan w Nieswieżu, w kwaterze generalney dnia 21 Apryla 1793 roku. (M. N.) Knoring general-major.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619. л. 1—2.

№ 23.—1793 г. Апрѣля 10.

Письмо генерала Кноринга рѣчицкому маршалку Прушановскому объ оставленіи въ присоединенныхъ областяхъ прежняго порядка судопроизводства.

Akt listu prywatnego od J. W. Knorynga general-majora do W. Pruszanowskiego, marszałka Rzeczyckiego pisanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Apryla dziesiątego dnia n. s.

Odebrałem opisanie miast, miasteczek y innych okolicznosci w powiecie Rzeczyckim, na moię rekwizycyą przysłane. Za objęciem kraju Rzeczyckiego na Nayjasnieyszą Jmperatorowę, Naymilosciwszą panią naszę, ustaiąc tytuł konfederacyi polskiey, nie ustaje iednak jeszcze rząd poprzedni aż do dalszego i. w. Kreczetnikowa generała encheff y generalnego objętych krajow gubernatora nastąpić mającego urządzienia. Obwieszczam zatym w. w. m. pana, że przy tytule y prerogatywie temu urzędowi nadanych, wespoł z konsyliarzami niegdyś konfederackiemi polskiemi powiatu Rzeczyckiego, dzis tylko Rossyiskiemi mianować się y nazywać w tymże kraju w. w. m. m. panowie macie y wszystkie odbywać sądownicze juryzdykcye y funkcye do siebie należące, jak przed tym, ale tylko to że na Jmie Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymsci, naymilosciwszey Pani jusz waszey, aż dotąd, dopoki inna od i. w. generała en-cheff y generalnego tych krajow nowoobiętych nie nastąpi dyspozycya y rozporządkowanie. Do umocowania zaś aktow sądowniczych, nim szczegolnieysze pieczęci sądowey dla kraju Rzeczyckiego nadeydzie oznaczenie, dozwala się na to użycie rodowitey w. w. m. pana samego pieczęci. Dziękuię za doniesienie mnie uczynione o kassie podatkowey w jakim stanie zostaie y iak zostawać będzie. Tygodniowych y miesięcznych domawiam się rapportow, ktore do i. m. encheff generała y generalnego gubernatora odsyłane być powinne. Względem niedoborow pozostałych, jak się przed tym praktykowało, nie odmienia się w niczym y żeby one do kassy podatkowey wchodziły zupełnie zalecam, kassa zaś takowa żeby w naywyższym zostawała u w.w.m.m. panow dozorze y od dyspozycyi i. w. generalnego gubernatora dependowała zastrzegam. Sam zręczność mam być w.w.m. pana marszałka dobrodzieia nayniższym sługo Knoring generał major. Datt w Nieswieżu jako wyżey.

Изъ акт. кн. Рѣчицкой конфедераціи за 1792—1794 годы, № 13670. л. 243.

№ 24.—1793 г. Апрѣля 10.

Засвидѣтельствованіе князя Ратѣева о принесеніи присяги на русское подданство Иваномъ Дескориномъ.

Akt swiadectwa wykonaney przysięgi na wierność Monarchini wielmożnemu Janowi Deskorynie służącego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Julij osmego dnia rzymskiego, a dwudziestego siodmego Junij ruskiego kalendarzow.

Przed aktami grodzkiemi woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Tadeusz Komar rot-

mistrz Połocki. swiadectwo wykonaney przysięgi wielmożnemu iegomosci panu Janowi Deskoryniowi, szambellanowi iego krolewskiey mosci służącego do akt podał, którego wyraz takowy: Atestat. Dan sey szlachtyczu kamerheru y deputatu Jwanu Deskorynu w tom, czto na wernost poddanstwa Jeia Jmperatorskoho Weliczestwa k prysiahie w kostele karmalitow pryweden był, Aprela dziesiatogo, y pod listom prysiażnym podpisał sia. Dan w miesteczki Hłubokom tysiecza siemsot dewiedesiat tretiego hodu, Aprela dziesiatoho dnia. U tego swiadectwa podpis Prymier majora przy wycisnioney Rossyiskiey pieczęci w te słowa: Prymier major kniaz Rateiew. Ktore to swiadectwo za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich woiewodztwa Minskiego wpisane.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1793 годъ, № 11820, л. 257.

№ 25.—1793 г. Апрѣля 20.

Засвидѣтельствованіе генералъ-маіора Арсеньева о принесеніи присяги на русское подданство монахинями Виленскаго монастыря визитокъ.

Akt swiadectwa wykonaney przysięgi na wierność Monarchini w. w. wizytkom Wilenskim służącego.

Roku tysiąc siedmset dziewięcdziesiąt trzeciego, miesiąca Julij, osmego dnia rzymskiego, a dwudziestego siodmego Junij ruskiego kalendarza.

Przed aktami grodzkiemi woiewodztwa Minskiego stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Klemens Newelski, czesznik Połocki, swiadectwo wykonaney przysięgi na wierność monarchini w. w. pannom Wizytkom Wilenskim służące do akt podał, ktorego wyrazy następne: Atestat. Dan sey Wilenskoho klasztora Wizytki panny Benedykty Tyszkiewiczownie y s tromia toho klasztora konsyliarkami w tom, szto ona, na sostoiaszczyia wo wnow preobretennoy obłasty jmenii, prynależaszczyia k onomu klasztoru w woiewodztwie Minskom folwarki Wilenka Chudorowka w Oszmianskim powete, sumownie na wernost y poddanstwo Jeja Jmperatorskoho Weliczystwa k prysiahie w prysudstwii xięza prywedena y pod prysiażnym listom podpisałaś, w czem swiedytelstwuem. Horod Wilna, Aprela dwadcatoho dnia, tysiecza semsot dewietdziesiat treteho hodu. U tego swiadectwa przy pieczęci podpis takowy: Hienierał Major Arseniew. Ktore to swiadectwo za podaniem przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg grodzkich woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1793 годъ, № 11820, л. 256.

№ 26.—1793 г. Апрѣля 22.

Засвидѣтельствованіе минскаго губернатора Неплюева о принесеніи присяги на русское подданство настоятелемъ Виленскаго базиліанскаго монастыря Аѳанасіемъ Фальковскимъ за всю братію.

Akt zaswiadczenia wykonaney przysięgi przez w Bogu przewielebnego iegomosci xiędza Falkowskiego superyora Wilenskiego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja szesnastego dnia, podług łacinskiego kalendarza, dnia zaś piątego tegoż miesiąca podług ruskiego.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego obecnie stanowszy w Bogu przewielebny iegomość xiądz Atanazy Falkowski superyor klasztoru Wilenskiego Bazylianskiego, ex prowincyał prowincyi Litewskiey, zaswiadczenie wykonaney przez siebie przysięgi do akt podał, ktorego wyraz z ruskiego pisma polskiemi literami tak się wyraża: Swidetelstwuiu sim, czto ksenz Atanazy Falkowskij superyor klasztora Wilenskoho, imieniem celowo sobrania Wilenskoho, po dannoy formie na wernost Jeja

Jmperatorskomu Weliczestwu prysiahu uczynił w mesteczkie Postawach. Sie za podpisaniem y przyłożeniem herba mojeho peczati dano w Minskie, aprela dwadcat wtoroho dnia, tysecza semsot dewetdesiat tretieho hodu. U tego zaswiadczenia przy pieczęci herbowney, na czerwonym laku wycisniętey, podpis takowy: Jeja Jmperatorskoho Weliczestwa wsemiłostywieyszey Hosudaryni mojey ot armij heneral-major Minskoy huberni hubernator, Kijewskoho konno-jeherskoho pułku szeff, komandujuszczy tretiey czasti woysk rezerwnoiu bryhadoiu Jwan Nepluiew (L. S.) Takowe zaswiadczenie po podaniu do akt, w xięgi ziemskie woiewodztwa Minskiego zapisane. Antoni Swiątorzecki r.z.m. Czytałem Jgnacy Kudzinowicz S. D. polskiego regent ziemski woiewodztwa Minskiego m. p.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 г., № 12049 л. 382.

Laskowski swiadectwo wykonaney przysięgi na wierność Nayjasnieyszey Jmperatorowey od w. i. p. Jakuba Sywersa generał encheffa woysk Rossyiskich w. i. Panu Rafałowi Wolskiemu, podporucznikowi brygadyi drugiey woysk Litewskich wydane do akt podał, ktorego nastempne wyrazy: Свидѣтельствую симъ, что ротмистръ кавалеріи народовой Рафаилъ Вольскій учинилъ въ присутствіи моемъ присягу на вѣрность и подданство Ея Императорскому Величеству. Гродно. Апрѣля dwudziestego szostego v. s. Маия siodmego n. s. дня, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego roda. U tego swiadectwa podpis takowy: Іаковъ Сиверсъ. Ktore to swiadectwo za podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt iest do xiąg grodzkich powiatu Pinskiego przyięte y wpisane.

Изъ актовой книги Пинскаго гродскаго суда за 1793—1795 годы, № 13094 л. 117.

№ 27.—1793 г. Апрѣля 26.

Засвидѣтельствованіе генералъ-аншефа Іакова Сиверса о принесеніи присяги на русское подданство поручикомъ Вольскимъ.

Akt zaswiadczenia wykonaney przysięgi na wierność y poddanstwo Nayjasnieyszey Jmperatorowey od w. i. pana Sywersa generala encheffa woysk Rossyiskich w. i. panu Rafałowi Wolskiemu, porucznikowi brygadyi drugiey woysk W-o X-a Litt-go wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Septembra szesnastego dnia v. s.

Na roczkach septembrowych grodzkich powiatu Pinskiego przed nami Mateuszem Topor Butrymowiczem, podstarostą, kawalerem orderu S. Stanisława, Dominikiem Ordą sędziami, Pawłem Szyrmą chorążym Zapinskim pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkiemi powiatu Pinskiego, stawaiąc osobiscie patron w. i. pan Leon

№ 28.—1793 г. Апрѣля 27.

Засвидѣтельствованіе минскаго губернатора Неплюева о принесеніи присяги на русское подданство Фабіаномъ Свенторжецкимъ за брата его Іосифа.

Akt wydanego poswiadczenia z wykonaney przysięgi za plenipotencyą dla wielmożnego Swiątorzeckiego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Junij podług rzymskiego kalendarza trzeciego dnia, a tegoż roku, Maja dwudziestego trzeciego podług ruskiego.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego, obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Jan Swiątorzecki—skarbnik woiewodztwa Minskiego, zaswiadczenie wykonaney przysięgi do akt podał następnie do ksiąg ziemskich woiewodztwa Minskiego wieczystych wpisuiącą się. Swidietelstwuiu sim, czto hospodin Fabian Swięn-

torecki, po dowiernosti za brata Jozefa Swiątoreckaho, siekretaria policij po danoy formie na wiernost i poddanstwo Jeja Jmperatorskomu Wieliczestwu prysiahu uczynił w Minskie. Sie za podpisaniem moim i prylożeniem herba moiego pieczaty dano Aprela dwadcat siomogo dnia, tysiacza siemsot dewieddiesiat tretego hodu. Jeja Jmperatorskoho Weliczestwa wsiemilostiwieyszey Hosudaryni moiey ot armij heneral-major, Minskoy hubernij hubernator, komanduiuszczy treiey czasti woysk rezerwnoiu brehadoiu. Kiewskaho konnojehierskaho połku szef. U tego zaswiadczenia przy wycisnioney na czerwonym laku herbowey pieczęci podpis takowy: Jwan Nepluiew L. S. Ktore poswiadczenie za podaniem onego przez wyżwyrażoną osobę do akt iest do ksiąg ziemskich woiewodztwa Minskiego wieczystych zapisano. Ant. Swiątorzecki p.z.m. Czytałem. Jgn. Kudzinowicz S. D. Pol. regent ziemski woiewodztwa Minskieho mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 г., № 12049 л. 409.

№ 29.—1793 г. Апрѣля 28.

Универсалъ маршалка Прушановскаго дворянамъ Рѣчицкаго уѣзда объ открытіи судовъ.

Akt uniwersału do urzędnikow powiatu Rzeczyckiego od w. Pruszanowskiego, marszałka tegoż powiatu przesłanego.

Roku tysiąc siedmsett dziewięddziesiątt trzeciego, miesiąca Maja dziewiątego dnia.

Michał Pruszanowski z woli powiatu Rzeczyckiego do przeszłey konfederacyi obrany, a do nastąpić mającey elekcyi z woli zwierzchnosci marszałek Rzeczycki wszystkim i. o. o. i. w. w. w. w. w. m. panom braci y obywatelom powiatu Rzeczyckiego podaię do wiadomosci, iż sądy ziemskie y grodzkie w takim obyczaju, jak ich dawne prawa ustanowiły y jak one agitowały się przed konstytucyą trzeciego Maja, tysiąc siedmset dziewięddziesiąt pierwszego roku, są odkryte przez naywyższą zwierzchność, do ktorego dzieła wyszły uniwersał i. w. generała-majora y rożnych orderow kawalera Von Knorringa do publikaty y rozesłania po parafiach mnie przysłany, oraz drugi uniwersał i. w. Chmary woiewody Minskiego, o czasie rozpoczęcia tymże sądom należnym opisuiący, oraz oba te uniwersały tytuł pozwow daty veteris stili, herby pieczęci sądowych y dalsze do sądownictwa regulamenta przepisuiące przeswietnemu powiatowi Rzeczyckiemu przez ninieysze uwiadomienie kommunikuię, publikować one po parafiach y kosciołach rekommenduię, oraz ażeby i. w. w. y w. w. Jchmosc panowie urzędnicy ziemscy y grodzcy powiatu Rzeczyckiego do miasta sądowego Bobróyska na dzień dwódziesty siodmy polskiego a szesnasty ruskiego kalendarza praesentis, tak dla rozpoczęcia juryzdykcyow, jako y w dalszych dobra powiatu tyczących się potrzebach rady uczynienia przybyli obliguię. Pisan w Bobróysku jako wyżey, a ruskiego dwodziestego osmego apryla.

Изъ акт. кн. Рѣчицкой конфедераціи за 1792—1794 годы, № 13670 л. 275.

№ 30.—1793 г. Апрѣля 29.

Довѣренность Писанки Годлевскому на принесеніе присяги на вѣрность и веденіе дѣлъ.

Akt plenipotencyi od Raffała Pisanki Godlewskiemu, rotmistrzowi Połockiemu do zaprzysiężenia na wierność Rossyi y dochodzenia summ za obligami etc. daney.

Roku tysiąc siedmset dziewięddziesiąt trzeciego, miesiąca Julij dziesiątego dnia rzymskiego, a dnia dwodziestego dziewiątego Junij ruskiego kalendarza.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Wincenty Szczygielski, horodniczy Wołkowyski, plenipotencyą na rzecz

y osobę w niey wyrażoną do akt podał, którey wyrazy nastempne: Rafał Pisanka, rotmistrz powiatu Grodzienskiego, czynię wiadomo tym moim plenipotencyinym skryptem napisem wielmożnemu jegomosci panu Jozefowi Godlewskiemu rotmistrzowi woiewodztwa Połockiego danym na to, iż co ja mając różne interessa, a nie mogąc sam onych dochodzić dla niezdrowia y słabosci wieku mojego iuż cale podeszłego, oraz dla odległosci mieysca, ustanawiam tegoż wielmożnego rotmistrza za aktualnego plenipotenta y w osobie moiey przysiądz na wierność y poddanstwo Nayjasnieyszey Monarchini, a po zaprzysiężeniu imieniem moim za obligami od różnych kredytorow wydanych dochodzić mnie summ należnych czy to procederem, czy to kombinacyą iak tyle zdawać się będzie dozwalam, w osobie moiey kwitować y to co tylko prawem iést wolno postępować obowiązuję, plenipotencye do spraw z mocy tey odemnie wydaney ustanawiać y one imieniem swoim wydawać dozwalam, a wielmożny rotmistrz Godlewski co uczyni y postanowi, to ja wszystko za ważną y nie wzruszoną rzecz mieć będę y temu przyżekam ulegać iak naymocniey, a dla większey wiary y swiadectwa ręką moią własną przy uproszonych wielmożnych pieczętarzach stwierdzam podpisem. Pisan w Kowszadole roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Apryla dwódziestego dziewiątego dnia, wedle rzymskiego kalendarza. U tey plenipotencyi podpis samego aktora, a po niżey swiadectwa wielmożnych pieczętarzow temi słowy: Rafał Pisanka rotmistrz Grodzienski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego iegomosci pana Rafała Pisanki, rotmistrza Grodzienskiego, do tey plenipotencyi ku zaprzysiężeniu na wierność y poddanstwo Nayjasnieyszey Monarchini, z racyi obłożney choroby, tegoż wielmożnego Pisanki na dochodzenie wszelkich długow za obligami na rzecz we strzedzinie obszerniey w teyże plenipotencyi opisaney wielmożnemu iegomosci panu Jozefowi Godlewskiemu rotmistrzowi woiewodztwa Połockiego danev y służącey jako pieczętarz podług prawa podpisuię się Jan Chrzczonowicz skarbnik Nowogrodzki. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego iegomosci pana Rafała Pisanki rotmistrza Grodzienskiego do tey plenipotencyi na rzecz we srzedzinie obszerniey opisaną wielmożnemu iegomosci panu Jozefowi Godlewskiemu rotmistrzowi woiewodztwa Połockiego danev y służącey prawnie podpisałem się, Fabian Huszcza mp. Ktora plenipotencya po podaniu do akt w xięgi zemskie wieczyste woiewodztwa Minskiego zapisana. A Swiątorzecki p.z.m. Czytałem Jgn. Kudzinowicz S. D. Poll. regent ziem. woiewodztwa Minskiego mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г. № 12049 л. 504

№ 31.—1793 г. Апрѣля 30.

Актъ избранія делегатовъ отъ жителей Рѣчицкаго уѣзда для выраженія Императрицѣ Екатеринѣ II вѣрноподданническихъ чувствъ.

Akt dokumentu delegacyinego od obywatelow powiatu Rzeczyckiego i. w. w. Jchmpanom Pruszanowskiemu y Kiełczewskiemu danego y służącego.

Roku tysiąc siedmset dziewędziesiąt trzeciego, miesiąca Maia iedynastego dnia.

Na urzędzie Jey Jmperatorskiey mosci ziemskim powiatu Rzeczyckiego, stawaiąc obecnie w. i. pan Stanislaw Halicki—dworzanin skarbu Rzeczy pospolitey, delegacyiny dokument od obywatelow powiatu Rzeczyckiego i. w. w. Jchmpanow Michalowi Pruszanowskiemu marszałkowi, Janowi Kiełczewskiemu sędziemu ziemskiemu powiatu Rzeczyckiego, kawalerowi orderu S. Stanisława dany y służący ad acta podał, ktorego treść takowa: My urzednicy obywatele powiatu Rzeczyckiego z powodu nadesłanego nam przez i. w. generał-majora ruznych orderow kawalera

von Knorynga uniwersału pod dniem Maja drugiego, Apryla dwudziestego pierwszego datowanego, do miasta Jey Jmperatorskiey Jmości Bobruyska w dniu Maja iedynastego, Apryla trzydziestego zgromadziliśmy się, gdzie za wspulnym sobo zkomunikowaniem się ku oswiadczeniu i. w. Niepluiowemu w armij general-majorowi komenderuiącemu dywizyą trzecią y częścią brygadyi pułku Kiiowskiego konno-jegierskiego szefowi. gubernij Minskiey gubernatorowi winney y szczerey, a z sercami wspul obywatelskiemi zgodney na dowod Hołdu y winney uległości Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymości Pani naszey naymiłosciwszey attencyi z pomiędzy siebie i. w w. Michała Pruszanowskiego - marszałka, Jana Kiełczewskiego sędziego ziemskiego, kawalera orderu S. Stanisława, urzędnikow ziemskich powiatu naszego obraliśmy, którzy, po dopełnieniu włożonych na siebie od powiatu obowiązkow, żądania tegoż powiatu onemu przełożyć y stan rozmaitych interesow wyobrazić są obowiązani. Pisan roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, Maja jedynastego, Apryla trzydziestego dnia w Bobruysku. U tey delegacyi podpisy takowe: Antoni Oskierka. pułku kawaleryi narodowey woysk Litewskich, starosta Bahrymowski, orderu S. Stanisława kawaler; Michał Skoryna—sędzia prezydent ziemski powiatu Rzeczyckiego; Robert Wodzbun—sędzia grodzki powiatu Rzeczyckiego: Ludwik Siestrzencewicz konsyliarz nadworny Rossyiski; Jgnacy Bułhak—sędzia ziemski powiatu Rzeczyckiego y porucznik służby Rossyiskiey; Wincenty Bułhak major służby Rossyiskiey; Tomasz Hryniewicz—sędzia ziemski skarbny powiaty Rzeczyckiego, podkomorzy aktualny Dworu Polskiego; Anzelm Korsak—koniuszy powiatu Rzeczyckiego; Jozef Pruszanowski — komornik graniczny powiatu Rzeczyckiego; Antoni Malinowski—marszałek powiatu Rohaczewskiego, szambellan J. K. msci; Jan Kazimierz Woynicz—Sianożętski, konsyliarz Rossyiski; Jan Woynicz—Sianożęcki, szambellan Dworu Polskiego; Adam Rahoza - konsyliarz Rossyiski powiatu Rzeczyckiego; Alexander Wołk-Lewonowicz— strażnik powiatu Rzeczyckiego; Jozef Kielczewski—komornik graniczny y rotmistrz powiatu Rzeczyckiego: Stanisław Karol Chalecki—podstolic y komornik graniczny powiatu Rzeczyckiego; Michał Nowosielski ziemski y grodzki powiatu Rzeczyckiego regent; Onofry Oskierko—kommissarz cywilno—woyskowy powiatu Mozyrskiego, starosc ie Bahrymowski; Stanisław Wodzbun—strażnik Minski; Mikołay Szaciłło komornik graniczny powiatu Rzeczyckiego; Stanisław Halicki—dworzanin skarbowy Rzeczy pospolitey wielkiego xięstwa Litewskiego; Joachim Pruszanowski kommissarz c. w. powiatu Rzeczyckiego; Antoni Wołk-Lewonowicz ziemski powiatu Rzeczyckiego regent; Jozef Rudnicki ziemianski powiatu Rzeczyckiego regent. Takowy dokument za podaniem do akt iest do ksiąg ziemskich powiatu Rzeczyckiego zapisany.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793 годъ, № 13616 л. 166.

№ 32.—1793 г. Апрѣль

Паспортъ, выданный генералъ-губернаторомъ Кречетниковымъ Симону Скирмунту.

Akt paszportu od J. W. J. Pana generala enszeffa y generał-gubernatora Kreczetnikowa W. Szymonowi Skirmuntowi wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Julij dwudziestego dnia v. s.

Przed aktami ziemskiemi powiatu Pinskiego, stawaiąc osobiscie w. i. p. Antoni Kaluchiewicz oboznic Wendenski paszport od i. w. i. p. Michała Kreczetni-

kowa generał-enszeffa, generał-gubernatora senatora Tulskiego y Kaluskiego, różnych orderow kawalera w. i. panu Szymonowi Skirmuntowi miecznemu powiatu Pinskiego wydany do akt podał, ktorego nastempne wyrazy: По указу Ея Величества Государыни Императрицы Екатерины Алексѣевны, Самодержицы Всероссійской и прочая и прочая. Предъявителю сего господину Шимону Шкирмонтови, мечпому Пинскому з будущими по его надобности за границу отъ нижеписаннаго числа впредъ на одинъ годъ чрезъ учрежденный от войскъ Высочайше мне вверенный пограничный кордонъ предписываю какъ ему, такъ и посланнымъ с подводами ево людямъ чинить свободный и беспрепятственный туда и обратно пропускъ. Во уверение чего данъ сей за подписаниемъ и с приложениемъ герба моего печати в главной квартирѣ, в местечкѣ Лабенѣ, Апреля дня тысяча семъ сотъ девяноста третьяго года. Ея Императорскаго Величества Всемилостивѣйшей Государыни моей отъ арміи генералъ-аншефъ, сенаторъ Тульскій, Калужскій и новоприсоединенныхъ отъ Речи Посполитой Польской къ имперіи Россійской областей генералъ-губернаторъ, начальствующій над всеми тамо находящимися и расположенными в трехъ малороссійскихъ губерніяхъ войсками, отправляющій должность генералъ-губернатора сихъ губерній воинскій инспекторъ Астраханскаго Граподерскаго полку шефъ, орденовъ святаго Апостола Андрея первозваннаго, святаго Александра Невскаго, святаго равноапостольнаго Князя Владимира первой степени, Польскихъ Бѣлаго Орла и святаго Станислава и Великокняжескаго Голстинскаго Святыя Анны кавалеръ. U tego paszportu przy wycisnioney na laku czerwonym herbowney pieczęci podpis ręki samego i. w. i. P. Kreczetnikowa, tudzież numer tysiąc osmset piendziesiąt pięc położony takowe: Место печати Михаилъ Кречетниковъ. Ktory to paszport za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg ziemskich powiatu Pinskiego przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Пинскаго земскаго суда за 1792—1795 годы, № 13238 л. 388—389.

№ 33.—1793 г. Мая 1.

Универсалъ минскаго воеводы Хмары о времени открытія земскихъ и гродскихъ судовъ въ Рѣчицкомъ уѣздѣ.

Adam Michal Chmara, woiewoda Minski, orderow Orła Białego i S. Stanisława kawaler, kawaleryi narodowey brygadyi drugiey woysk W. X. Lit. rotmistrz, Giżanski starosta.

Z naywyzszey woli Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci Całey Rossyi Pani i Monarchini naszey, a z powierzoney władzy jasnie wielmożnemu en-cheff generałowi komenderuiącemu woyskami Rossyiskiemi generał-gubernatorowi wielu krain i nowo przyłączonych, wielu orderow kawalerowi Kreczetnikowemu, i na teyże mocy z doszłego do mnie żądania i. w. generała-majora woysk Rossyiskich, gubernatora Minskiey gubernij Niepluiowa wszem w obec i każdego z osobna interessować mogącego i. o. o. i. w. w. w. w. wszelkiego stanu i dostoienstwa obywatelom powiatu Rzeczyckiego, jako do generała Minskiego zdawna należącego, mianowicie w. w. sędziom ziemskim i grodzkim powiatu Rzeczyckiego zaprzysięgłym podług uniwersału i. w. de Kreczetnikowa publikowanego pod dniem 7 Apryla, a podług ruskiego kalendarza pod dniem 27 Marca: czynię wiadomo tym moim obwieszczym uniwersałem, iż troskliwość początkowego rządzenia tymczasowie i nadal wzayść maiących ustawach zapewniaiącey się sprawiedliwosci, gdy z zaszłego do urzędu mego obowiązku zleca się teraznieysze ogłoszenie,

otworzyć się mających dawnemi kadencyami sądow ziemskich i grodzkich powiatu Rzeczyckiego do wymiaru sprawiedliwosci, tak w nowych sporach, iako w kontynuacyi rozpoczętych spraw, a niedopełnionym wyrokom w zatrzymanych exekucyach z używaniem regestrow i wołaniem spraw podług dawnych ustaw służących tym dwóm juryzdykcyom, więc w tym sposobie pod imieniem nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci wychodzących pozwow i przypozwow, oraz wszystkich tranzaktow, tudzież pod pieczęcią na piersiach Orła Jmperium Rossyiskiego, z wyrznięciem herbu powiatu Rzeczyckiego, a z napisem wkoło: pieczęć ziemskich sądow powiatu Rzeczyckiego, i toż samo na pieczęci grodzkim sądom służącey. Że sądy ziemskie i grodzkie Rzeczyckie stosownie do ostrzeżeń złożyć się mających apellacyi, iako by z dawnych praw wolna była do sądu iaki się wyznaczy, i względem kary w kriminalnych wyrokach; na dniu dwódziestym siodmym Maja, roku bieżącego, to iest podług danych ustaw przed rokiem 1791, Maja 3 dnia na przypadaiącey kadencyi po SS. Tróycy, a sądy, grodzkie zamiast kadencyi Majowey na dniu pierwszym Junij otworzyć się mają i dalsze kadencyie podług praw dawnych równie zachowane bydz powinny, uwiadamiam. A zatym wiedząc obywatele powiatu Rzeczyckiego o czasie wyznaczonym dla oboyga sądow, ażeby stosownie do gatunkow spraw swoich czynili zwykłe przygotowania, dla niezawodney czynnosci sądowey i przyspieszenia sprawiedliwosci, niemniey że wszystkie dekreta i tranzakta sądowe z dołożeniem daty podług ruskiego kalędarza wydawane bydz mają, czyni się zastrzeżenie. Takowy uniwersał ażeby przez kancellaryią rozesłany po wszystkich parafiach przez J.XX. plebanow był publikowany z ambon dla potrzeby obywatelskiey zaleca się. Pisan w Siemkowic, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja pierszego dnia. Adam Michał Chmara woiewoda Minski (L. S.)

Uniwersał zalecaiący otworzenie sądow ziemskich i grodzkich powiatowi Rzeczyckiemu.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 3.

№ 34.—1793 г. Мая 3.

Предписаніе подпоручика Вольщана объ изъятіи мечей и уничтоженіи висѣлицъ, въ виду отмѣны смертной казни.

Akt listu od w. i. *Pana Jana Wolszczana* podporucznika do i. o. X-cia Lubeckiego marszałka powiatu Pinskiego pisanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja trzeciego dnia.

Na sądach Majowych grodzkich w mieście Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci Caley Rossyi Pinsku agituiących się, przed nami Mateuszem Butrymowiczem podstarostą sądowym y łowczym y kawalerem orderu S. Stanisława, Tomaszem Skirmuntem sędzią, Pawłem Szyrmą pisarzem grodzkim, stolnikiem, urzędnikami grodzkiemi powiatu Pinskiego, stawaiąc osobiscie w. i. p. Antoni Kaluchiewicz oboznic Wędenski palestrant subseliow Pinskich list od w. i. Pana Jana Wolczana podporucznika woysk Rossyiskich do J. O. Xcia marszałka powiatu Pinskiego względem niekarania smiercią pisany do akt podał, którego następne wyrazy: Jasnie wielmożny mosci dobrodzieiu. Po przyłączeniu tuteyszego kraju do imperyum Rossyiskiey lubo w Naywyzszey Jey Jmperatorskiey mosci woli sądy są na pierwszych kondycyah, iednak smiercią karać kassuię się y dla tego na mocy daney mnie od zwierzchnosci zalecam, aby iesli gdzie są miecze, to one wszystkie zabrać y dostawić do Minska w moie . . . . . szubienice w każdym mieyscu pozrąbywać. U tego listu po Rossyisku pisanego podpis, oraz data ad marginem, takowe. Zaswiad-

czam podporucznik Jan Wolszczan. Aprila dwodziestego trzeciego dnia, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego. M. Minsk. Ktory to list za podaniem onego do akt iest do xiąg grodzkich Pinskich przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Пинскаго гродскаго суда за 1793—1795 годы, № 13094, л. 13.

№ 35.—1793 г. Мая 3.

Предписаніе подпоручика Вольщана о курсѣ русскихъ и польскихъ денегъ.

Akt listu od W. Jana Wolszczana, podporucznika woysk Rossyiskich do J. O. Xcia Lubeckiego, marszałka Pinskiego, pisanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja trzeciego dnia.

Na roczkach grodzkich majowych powiatu Pinskiego przed nami Mateuszem Butrymowiczem podstarostą, kawalerem orderu S. Stanisława. Tomaszem Skirmuntem sędzią, Pawłem Szyrmą stolnikiem pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkiemi powiatu Pinskiego, stawaiąc osobiscie J. pan Antoni Kaluchiewicz, oboznic Wendenski. palestrant subseliow Pinskich. list od J. pana Jana Wołszczana podporucznika woysk Rossyiskich względem kursu monety tak Rossyiskiey, jako też polskiey do J. O. Xcia marszałka Pinskiego po Rosyisku pisanego y na polskie kopiatim przetłumaczonego do akt podał, którego następne wyrazy: Tłumaczenie z Ruskiego oryginału. Jasnie wielmożny mosci dobrodzieiu. Jasnie wielmożny J. pan generał-anszeff, generał-gubernator y wielu orderow kawaler Michał Kreczetnikow zalecił, jak do tych czas w tuteyszych mieyscach Rossyiski rubel w sześć złotych polskich był przyiomowany, ktore czynią dziewięćdziesiąt pięc kopieick, ażeby od dzis dnia ruble Rossyiskie, iako w kraju do Rossyi przyłączonym, kurs swoy miały w przyzwoitey ich cenie, a Polska moneta została się w swoim kursie, w iakim do dzis dnia była. Dla czego y uwiadamiam z tym, ażeby Jasnie Wielmożny J. pan dobrodziey o kursie Rossyiskiey y polskiey monety podług iey znaczenia wyraznego y kursu, w mieyscach iemu podrządnych, uczynić zalecił publikacyą. U tego listu podpis oraz data takowe. Zaswiadcza Jan Wolszczan podporucznik. Aprila dwodziestego trzeciego dnia, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego. M. Minsk. Ktory to list za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich powiatu Pinskiego przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Пинскаго гродскаго суда за 1793—1795 годы, № 13094, л. 11.

№ 36.—1793 г. Мая 3.

Распоряженіе Неплюева относительно устройства земскихъ и гродскихъ судовъ во вновь присоединенныхъ къ Россіи областяхъ.

Akt listu od J. wielmożnego Neplujowa generał-majora woysk Rossyiskich względem rozrządzenia juryzdykcyow ziemskich y grodzkich Pinskich do J. O. xiążencia Jmci Lubeckiego marszałka Pinskiego pisanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja trzeciego dnia.

Na roczkach majowych grodzkich powiatu Pinskiego, przed nami Mateuszem Butrymowiczem podstarostą sądowym, łowczym. kawalerem S. Stanisława, Tomaszem Skirmuntem sędzio, Pawłem Szyrmo stolnikiem pisarzem, urzędnikami sądowemi powiatu Pinskiego, stawaiąc osobiscie W. J. pan Antoni Kaluchiewicz, oboznic Wędenski, palestrant subselliow Pinskich, list od J. W. Neplujowa generał-majora woysk Rosyiskich względem rozporządzenia juryzdykcyow ziemskich y grodzkich Pinskich do J. O. xiązencia Jegomosci Lubeckiego marszałka Pinskiego

pisany do akt podał, ktorego wyraz takowy: Tłumaczenie z ruskiego oryginału. Jasnie wielmożny mosci Dobrodzieju! Z rozpublikowanego w dniu dwudziestym siodmym przeszłego miesiąca Marca o przyłączeniu kraju Polskiego do Jmperium Rosyiskiego. z woli Jey Jmperatorskiey mosci manifestu, generalnie rozrządzający woyskami w Małey Rosiey y w tuteyszym kraju nowozabranym rozstawionemi, jasnie wielmożnym generałom anszefowi generał-gubernatorem woysk Jey Jmperatorskiey mosci Astrachanskiego Granadzierskiego pułku szefa y wielu orderow kawalerow Michałem Kreczetnikowym. jest wiadomo, że sąd y rozprawa powinne bydz ustanowione w przyzwoitych im mieyscach Jmieniem y moco Jey Jmperatorskiey mosci, z dostrzeżeniem naysurowszey sprawiedliwosci. Jasnie wielmożny wyż wzmieniony Jmść pan generał anszef y rożnych orderow kawaler, iako generał-gubernator tych nowo przyłączonych do Jmperium Rosyiskiego krajow, mając pieczołowitość o dobro obywatelow w tym zabranym kraju mieszkających i że przez sąd y rozprawe każdy zkrzywdzony może mieć w sprawiedliwey jego potrzebie zupełną satysfakcyą, a tym samym nie może nikt cierpieć żadney utraty. Ustanowiwszy przez jasnie wielmożnych Jchmosciow panow woiewodow w woiewodztwach Braclawskim. Wołynskim, Kijowskim, porucza y mnie, iako z Jey Jmperatorskiey mosci woli naznaczonemu w Minską gubernią gubernatorem, nakazuię, aby sądy grodzkie, ziemskie y magistraty w woiewodztwach y powiatach Minsko gubernią składających ustanowione były takim porządkiem, jak były do konstytucyi trzeciego Maja, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego roku, a sądy marszałkowskie w dopiero przyłączonym kraju, jak tylko ziemskie y grodzkie sądy powinne bydz wraz skasowane. Już po wyż przepisaney od zwierzchnika naszego woli, winienem jako gubernator tey gubernij wiedzieć jak o mieyscach gdzie są ustanowione po opublikowanym manifescie sądy, tak też od którego czasu zaczeli się sądzić, czynie odezwe do jasnie wielmożnego waszego pana dobrodzieja jako do rządcy tego woiewodztwa, abyś jasnie wielmożny waszmość pan dobrodziey mnie w prędkim czasie uwiadomił, w jakich mianowicie mieyscach grodzkie ziemskie sądy y magistraty są ustanowione y od ktorego czasu zaczeli się sądzić. Przy tym podaję się do wiadomosci, że po rozdzieleniu niektorych woiewodztw y powiatow, tę że części ich zostają się y za kordonem, a po niesposobnosci w tak małych częściach ufundować nakazano sąd że bych za lepszą rzecz takowe rozdzielone części za sposobnoscią połączyć z drugiemi y sądy ziemskie y grodzkie dla nich ustanowić podług niżey opisuiącego się porządku jako to do woiewodztwa Połockiego y do części powiatow Witebskiego, Bracławskiego jeden ziemski y ieden grodzki sąd, a część Oszmianskiego powiatu przyłącza się do sądow w woiedztwie Minskim zbierających się, Nowogrodzkiego zaś część tu zostająca się też ma ufundować sądy w Słucku, łącząc się z Słuczorzewskim powiatem, Słonimskiego część przyłącza się do powiatu Pinskiego, Orszanskiego zaś powiat jeden powinni obrać y ufundować obydwa sądy, jesliż w przypadku takowe sądy y do tych czas nie są ufundowane, to jak to jest dla obywatelow ciężko żyć bez rozprawy, cierpieć pokrzywdzenia y nie uzyskiwać dla siebie wedle praw satysfakcyi, więc zatym o prędszym przyspieszeniu jako wspol obywatelom swoim sprawiedliwosci dołoż jasnie wielmożny waszmość pan dobrodziey staranie, a przez uniwersały swoie w powiecie Pinskim y części Słonimskiego opublikuy, aby sądy ziemskie y grodzkie jak wyżey opisano w Pinsku takim własnie porządkiem, jak się sądziły do konstytucyi trzeciego Maja tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego roku były ustanowione y ażeby ciż sami oficialisci byli wybrani y wstąpiliby Jmieniem Jey Jmperatorskiey mosci do odprawowania swoiey funkcyi, w odprawowaniu tych funkcyi w początkach

uczynić mają przystęp taki jak woiewodowie Kijowski Potocki, Bracławski Grochocki, Wołynski xiąże Sanguszko y Minski Chmara. J tak iesli są ciż sami oficialisci, którzy byli jak wyżey opisano do konstytucyi trzeciego Maia, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego roku, mogą powrócić do swoich obowiązkow, na mieysce zaś ich, nie wykonawszych przysięgi na wierność y poddanstwo Jey Jmperatorskiey mosci, takoż na mieysce umarłych, czyli też dopioro chorobą złożonych, należy drugich obrać, a jakim porządkiem w początkach postąpić mają jako na podane punkty jasnie wielmożny Jmć pan generał-anszeff generał-gubernator y wielu orderow kawaler Michał Kreczetnikow dał rezolucyą, z ktorych kopię dla oddania w sądy należne przyłączam, oczekując na to wszystko od jasnie wielmożnego J. pana uwiadomienie. Jestem pewny, iż jasnie wielmożny waszmość pan dobrodziey, kochając swoich współ obywatelow, nie odmówisz o dobro ich swoiey pieczołowitosci, dzieląc chwalebny wespoł kolegami swemi trud w ustanowieniu porządku jako nayszczegulniey żądanego dla wymierzenia sprawiedliwosci skrzywdzonych, a tym samym dopełnisz wole Jey Jmperatorskiey mosci naymiłosciwszey naszey Monarchini. Uwiadamiam więc jasnie wielmożnego waszmosci pana, że do tych czas będący po paletem zbior prowiantu y furażow z zalecenia jasnie wielmożnego generała-anszefa Kreczetnikowa nazawsze kassuie się. U tego listu z wyrażeniem daty w spodzie podpis takowy. Zaswiadczam. Porucznik Jan Wolszczan. Aprila dwudziestego trzeciego dnia, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego roku. Minsk. Ktory to list przez wyż wyrażono osobę iest do xiąg przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Пинскаго гродскаго суда за 1793—1795 годы, № 13094, л. 2—5.

№ 37.—1793 г. Мая 3.

Универсалъ пинскаго земскаго судьи Свѣжинскаго относительно открытія земскихъ и гродскихъ судовъ.

Akt uniwersału względem rozrządzenia sądow tak ziemskich, iako też grodzkich, oraz o formie processu od J. W. Kazimierza Swieżynskiego sędziego ziemskiego powiatu Pinskiego kawalera orderu S. Stanisława wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maia trzeciego dnia.

Na sądach majowych grodzkich w miescie Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci Całey Rossyi w Pinsku agituiących się, przed nami Mateuszem Butrymowiczem podstarosto sądowym y łowczym y kawalerem orderu S-o Stanisława, Tomaszem Skirmuntem sędzio, Pawłem Szyrmo pisarzem grodzkim stolnikiem, urzędnikami grodzkiemi powiatu Pinskiego, stawaiąc osobiscie J Pan Antoni Kaluchewicz, oboznic Wędenski, palestrant subselliow Pinskich, uniwersał względem rozpoczęcia sądow tak ziemskich jako tez grodzkich, oraz o formie processu przez J. W. J. Pana Kazimierza Swieżynskiego wydany do akt podał. Kazimierz Swieżynski sędzia ziemski powiatu Pinskiego orderu S. Stanisława kawaler, pierwszy w tym czasie z porządku urzędnik z Naywyższey woli Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci Całey Rossyi, pani monarchini naszey, a z powierzoney władzy J. W. enszeff generałowi komenderuiącemu woyskami Rossyiskiemi generał-gubernatorowi wielu krain y nowo przyłączonych, wielu orderow kawalerowi Kreczetnikowemu, a na teyże mocy z doszłego do J. O. xięcia iegomosci Lubeckiego, marszałka powiatu Pinskiego, pod dniem dwudziestym pierwszym Apryla, podług starego kalendarza, roku bieżącego, jasnie wielmożnego generał-majora woysk Rossyiskich gubernatora gubernij Minskiey Neplujowa żądania, a w nie przytomnosci xiążencia marszałka mnie przez J. W. Łonskiego generał-majora woysk

Rossyiskich oddanego. Wszem obec y każdemu z osobna komu by wiedzieć należy, mianowicie i. oswieconym, jasnie wielmożnym y wielmożnym wszelkiego stanu y dostoienstwa obywatelom powiatu Pinskiego y części przyłączoney do Jmperium Rossyiskiego powiatu Słonimskiego. Czynie wiadomo tym moim obwieszczym uniwersałem, iż stosuiąc się do wyż wzmienionych dyspozycyi, juryzdykcye dawne sądow ziemskich y grodzkich po ufundowaniu już onych w miescie Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci Pinsku podług dawnego zwyczaju otwieraią się, a mianowicie kadencya S. Troiecka na zajutrz po S-tey Troycy, to iest podług starego kalendarza dnia szesnastego, zaś podług nowego dnia dwudziestego siódmego miesiąca Maia, grodzka zaś Juliowa—dnia dwudziestego Junij podług starego, a pierwszego Julij podług nowego kalendarza y następnie po nich podobnież w czasie swoim nim od zwierzchnosci zaydzie inne urządzenie, w czasie których wołanie spraw nowych za pozwami, lub przypozwami, do kontynuacyi sprawy pod Jmieniem Nayjasnieyszey Monarchini wydanemi z aryngo: Katarzyna Wtora z Bożey łaski Jmperatorowa Samowładna Całey Rossyi etc., z datą w pozwach starego kalendarza uprzedzić się mającemi nastąpi. Niemniey iż odtąd wszelkie tranzakta z kancellariow pod Jmieniem teyże Nayjasnieyszey Monarchini pod datą starego kalendarza wydawać się będą, żeby zatym takowe obwieszczenie każdego wiadomosci doszło, po kosciołach y cerkwiach parochialnych J. Xięży parochom publikować zaleca się. Dan w Pinsku roku tysiąc siedmset dziewięćdziesięt trzeciego, miesiąca Maja trzeciego czternastego dnia. U tego uniwersału przy wycisnieniu na laku czerwonym herbowym podpis takowy: Kazimierz Swieżynski sędzia ziemski Pinski kawaler orderu S. Stanisława. Ktory to uniwersał iest do xiąg grodzkich wpisany.

Изъ актовой книги Пинскаго городскаго суда за 1793—1795 годы, № 13094 стр. 1—2.

№ 38.—1793 г. Мая 7.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о запрещеніи смертной казни и объ уничтоженіи въ городахъ висѣлицъ.

Do sądu powiatu Rzeczyckiego.

Od przyłączenia kraju tuteyszego do Rossyiskiey Jmperyi chociaż za Naywyższym Jey Jmperatorskiey mosci rozkazem sądzenie ostawione według dawnego zwyczaju y praw, iednak karać smiercią ludzi przestempnych na zawsze zabroniono, więc z mocy zwierzchnosci moiey dyspozycyi zastrzegam, ieżeli są w tym powiecie miecze używaiące się na kryminalistow, aby one wszystkie zebrawszy dostawić w Minsk w moie dežurstwo, a szubienicy na wszystkich mieyscach porąbać y porozrzucać. Na originale tak: Jwan Nepluiew generał-major Minskiey gubernij gubernator. Zgadzasię z originalem, zaswiadczam. Podporucznik Jan Wolszczan. Maja 7-18 dnia, 1793 roku M. Minsk.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 12.

№ 39.—1793 г. Мая 10.

Довѣренность ротмистра 4-го полка Бизала Кричинскаго намѣстнику 2-го полка Александру Кричинскому на принесеніе за него присяги на русское подданство.

Akt plenipotencyi od Kryczynskiego rotmistrza pułku 4-go Kryczynskiemu namiestnikowi pułku 2-go wydaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja podług łacinskiego kalendarza, dwodziestego dziewiątego, a osmnastego dnia podług ruskiego.

Na sądach ziemskich woiewodztwa Minskiego przed nami Franciszkiem Uniechowskim prezyduiącym, Janem Ludwikiem

Wołodkowiczem, Jozefem Wankowiczem sędziami, Antonim Swiątorzeckim pisarzem urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego, obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Hilary Dawidowicz, rotmistrz Pinski, plenipotencyą do akt podał, ktorey od słowa do słowa wyraz następny: Niżey piszący się daię tę moją plenipotencyą wielmożnemu iegomosci panu Aleksandrowi Kryczynskiemu, namiestnikowi pułku drugiego polney bulawy wielkiego xięstwa Litewskiego na to, iż ja nie mogąc być uwolniony od obowiązku służby woyskowey do wykonania juramentu na poddanstwo Nayjasnieyszey Jmperatorowey jeymosci wyż wspomnionemu iegomosci uprosiłem, aby na mieyscu moim wykonał jurameut, któremu ja równie tak jakbym sam wykonał ulegać mam y obowiązanym będę, w dowod czego takowy moy dobrowolny plenipotencyiny skrypt własną ręką podpisuię. Tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja dziesiątego dnia w Kamiencu Litewskim. U tey plenipotencyi podpis takowy. Bisał Murza Kryczynski rotmistrz pułku czwartego. Takowa plenipotencya po podaniu oney przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg ziemskich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisana. Ant. Swiątorzeczki p. z. Czytałem Ign. Kudzinowicz Szamb. D. Pol. regent ziem. w. Minskiego mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 годъ, № 12049, л. 390.

№ 40.—1793 г. Мая 11.

Резолюція минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду на поданные послѣднимъ пункты относительно судопроизводства.

Минской губерніи Рѣчицкаго повѣта господамъ дворянству на поданные мнѣ Maia 10 числа сего года пункты нахожу сказать въ резолюціе.

На 1-е. Каденціи суда земскаго назначенные по конституціи 775 году могутъ остатся сильными, но сближеніемъ скоряѣ судопроизводства начать и производить можно тотъчасъ по избраніи судей, коихъ и избрать должно неотлагательно какъ и въ универсалѣ господина воеводы и кавалѣра Хмары сказано.

На 2-е. Каденціи для гродскаго суда избликить сходственно съ статутомъ и какъ сіе дѣлается и въ воеводствѣ Минскомъ.

На 3-е. Судьи должны быть такъ, какъ существовало сіе до конституціи 3-го Maia 1791 году и не болѣе ихъ число, какъ по закону положено, то есть могутъ быть и три особы, ежели только сходно есть и зъ закономъ, поелику учрежденные конституціею суды не существуютъ.

На 4-е. На мѣсто бывшаго писаремъ земскимъ Дернатовича, коій нынѣ предводителемъ въ Быховскомъ уѣздѣ. должно избрать другаго.

На 5-е. Ежели бывшій писаремъ гродскимъ Солтанъ, такъ какъ отъ должности самъ отъказался, будетъ по его способности и достоинству изъбранъ, то сіе предоставляю на волю господъ избирателей, а иначе избрать другаго.

На 6-е. Дѣла по роду ихъ должны въ тѣ суды перенесться, куды какое припадлежитъ, не щитая ни в чемъ закономъ учрежденій конституціею 3-го Maia 1791 году здѣланныхъ.

На 7-е. Припозвы къ давнимъ актораамъ могутъ имѣть свою силу и декреты оставить должно сильними же.

На 8-е. Полицейское управленіе въ городѣ остается въ вѣдѣніи суда земскаго.

На 9-е. Такъ какъ сей повѣтъ уже съ чуждымъ владѣніемъ границы не имѣетъ, то и сказать на то нѣчево, а по прежней границы имѣть дѣла по судамъ, коимъ гдѣ и что припадлѣжитъ.

На 10-е. О апеляціяхъ держатся по-

велѣнія Его Высокопревосходительства господина генерала аншефа генерала-губернатора и многихъ орденовъ кавалѣра Михайлы Никитича Кречетникова, на пункты сказанного.

На 11-е. О зборахъ я не умѣю чего сказать какъ только, чтобы они собирались по прежнему, ибо о незборѣ я никакого повелѣнія не имѣю и при семъ нахожу замѣтить, что я, яко хозяинъ сей губерніи, всякое повелѣнное имѣть несумнѣнно надѣюсь, да и таить отъ народа что имъ должно знать, не буду.

12-е. На сіе статью имѣю сказать, что въ томъ держатся учрежденіевъ бывыхъ прежде 3-го Маіа 1791 году.

На 13-е. Маршалку и консиліарамъ должно ли отъпустить жалованье и изъ какой суммы предоставленно отъ меня Его Высокопревосходительству Михайлѣ Никитичу и за полученіемъ резолюціи сказано будетъ, (Собственноручная подпись) Генералъ Маіоръ Минской губерніи Губернаторъ Иванъ Неплюевъ. Маіа 11 дня 1793 года. Г. Минскъ.

О каденціяхъ сходственно 1-го пункта.

Еще подтверждаю теперь, назначенныхъ 1775 году конституціею каденціи недожидатся, но производство дѣлъ по скорѣйшемъ избраніи судей, дабы земля не оставалась безъ судопроизводства и обытатели не несли обидъ, должно тотъ часъ начать, какъ о семъ и повѣту Речицкому предписаніе дано, что самое сказано и въ универсалѣ господина воеводы и ковалѣра Хмары. (Собственноручная подпись) Генералъ Маіоръ Минской губерніи Губернаторъ Иванъ Неплюевъ.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 19—20.

№ 41.—1793 г. Мая 15.

Довѣренность Игнатія Домейки ротмистру Кіяковскому на принесеніе за него присяги на русское подданство.

Akt plenipotencyinego dokumentu do zaprzysiężenia na wierność y poddanstwo Nayjasnieyszey Imperatorowey Całey Rossyi od Domeyki regenta Trybunału głównego Kijakowskiemu rotmistrzowi Nowogrodzkiemu wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Junij piątego dnia, podług rzymskiego kalendarza, a tegoż roku Maja dwudziestego piątego podług ruskiego.

Na sądach ziemskich woiewodztwa Minskiego przed nami Franciszkiem Uniechowskim prezyduiącym, Jozeffem Wankowiczem sędziami, Antonim Swiątorzeckim pisarzem, urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego, obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Jozef Stecewicz, Szambellan Dworu Polskiego, dokument plenipotencyiny do akt podał, którego od słowa do słowa wyraz następny: Ignacy Domeyko Trybunału głównego y assessoryi Wielkiego xięstwa Litewskiego regent, czynię wiadomo tym moim szczegulnym, dobrowolnym, plenipotencyinym dokumentem wielmożnemu iegomosci panu Klemensowi Kijakowskiemu, rotmistrzowi woiewodztwa Nowogrodzkiego na to wydanym, iż pierwo interessami zatrudniony, poznicy chorobą przycisniony y dopiero polepszeniem zdrowia zabawny, ani w czasie manifestem nayjasnieyszey Imperatorowey całey Rossyi na przysięgi obywatelstwu przeznaczonym, ani dopiero osobiscie dla zaprzysiężenia na wierność y poddanstwo w kraju dopiero Rossyiskim stawić się nie mogąc, lubo ni w ziemskiey possessyi, ni z żadnego innego względu do koniecznego z osoby moiey wyexekwowania manifestu Nayjasnieyszey Imperatorowey Całey Rossyi w krajach nowo Rossyiskich wiecznie

się być obowiązanym, że jednak zamiary moie y chęć zamieszkania pod rządem Nayjasnieyszey Monarchini do krajow teraz nowo Rossyiskich są zmierzone, przeto w osobie moiey do zaprzysiężenia na wierność y poddaństwo Nayjasnieyszey Imperatorowey Całey Rossyi y po jey wypełnieniu do podpisania się za mnie, a tym samym do zyskania na jmie moie wykonanego juramentu zaswiadczenia wielmożnego iegomosci pana Kijakowskiego uprosiłem y ninieyszym dokumentem za pełnomocnego w tym plenipotenta obieram y installuię, skutek zaś ninieyszey plenipotencyi przez wielmożnego iegomosci pana Kijakowskiego dopełniony nie tylko że za ważny y nieporuszony przyimuię, lecz nad to za przyjazdem moim w kray nowo Rossyiski, ieżliby tego potrzeba wyciągała, własnym juramentem poddaństwo y wierność Nayjasnieyszey Imperatorowey całey Rossyi stwierdzić przyrzekam y na dowod tego. com dopioro napisał y do czegom za pełnomocnika wielmożnego iegomosci pana rotmistrza Kijakowskiego wybrał, ninieyszy plenipotencyiny dokument, przy swiadectwie wielmożnych ichmosciow panow pieczętarzow, własną podpisuię ręką. Działo się w Dombrowney tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja dwudziestego szostego dnia. U tego dokumentu plenipotencyinego podpis aktora, poniżey swiadectwa pieczętarskie, oraz na złożeniu adskrypcya z podpisem aktora tak się wyrażają: Ignacy Domeyko Trybunału głównego y assessoryi wielkiego xięstwa Litewskiego regent. Oczewisto proszony od wielmożnego iegomosci pana Ignacego Domeyki Trybunału głownego y assessoryi wielkiego xięstwa Litewskiego regenta do tego plenipotencyinego dokumentu na zaprzysiężenie w osobie tegoż wielmożnego Domeyki na wierność y poddaństwo Nayjasnieyszey Imperatorowey Całey Rossyi wielmożnemu iegomosci panu Klemensowi Kijakowskiemu rotmistrzowi woiewodztwa Nowogrodzkiego wydanego, według prawa pieczętarzem podpisuię się: Kazimierz Narbutt, sędzic ziemski powiatu Lidzkiego, Proszony od wyż wyrażoney osoby do tey plenipotencyi wielmożnemu iegomosci panu Klemensowi Kijakowskiemu rotmistrzowi Nowogrodzkiemu na rzecz we srzedzinie obszerniey opisaną wydaney wedle prawa pieczętarzem piszę się: Ignacy Puciłowski Szambellan Dworu Polskiego. tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maia dwudziestego szóstego dnia. Plenipotencya do zaprzysiężenia na wierność y poddanstwo Nayjasnieyszey Imperatorowey Całey Rossyi ode mnie niżey piszącego się wielmożnemu iegomosci panu Kijakowskiemu rotmistrzowi Nowogrodzkiemu dana: Ignacy Domeyko Trybunału głównego y assessoryi wielkiego xięstwa Litewskiego regent. Ktory to dokument plenipotencyiny za podaniem do akt iest w xięgi ziemskie woiewodztwa Minskiego wieczyste zapisany. Antoni Swiątorzecki p. z. m. Czytalem. Ignacy Kudzinowicz Szambellan Dworu Polskiego regent ziemski woiewodztwa Minskiego mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 годъ, № 12049 л. 420.

№ 42.—1793 г. Мая 16.

Довѣренность Мустафы Iошинскаго намѣстника 2-го полка Александру Кричинскому на принесеніе за него присяги на русское подданство.

Akt plenipotencyi od Mustaffy Ioszynskiego Kryczynskiemu namiestnikowi pułku 2-go wydaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja podług łacinskiego kalendarza, dwudziestego dziewiątego, a osmnastego dnia podług ruskiego.

Na sądach ziemskich woiewodztwa Minskiego przed nami Franciszkiem Uniechowskim prezyduiącym, Ianem Ludwikiem Wołodkowiczem, Iozefem Wankowiczem sędziami, Antonim Swiątorzeckim pisarzem

urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego, osobiscie stanowszy wielmożny jegomość pan Hilary Dawidowicz rotmistrz Pinski, plenipotencyą do akt podał, którey od słowa do słowa wyraz następny: Niżey piszący się czynię wiadomo tą moją plenipotencyą wielmożnemu jegomosci panu Aleksandrowi Kryczynskiemu, namiestnikowi pułku drugiego buławy polney, wielkiego xięstwa Litewskiego daną, iż ja dla niezupełnego zdrowia niemogąc być przytomnym osobiscie dla wykonania juramentu na wierność Nayjasnieyszey Imperatorowey Icymosci, wyż wspomnionego iegomosci uprosiłem, aby w osobie mojey takowy jurament wykonał. Co dla lepszey wiary ręką własną stwierdzam. Datt w Czereniowcach, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego roku, miesiąca Maja dwudziestego siodmego dnia. U tey plenipotencyi podpiś aktora w te słowa: Mustafa Ioszynski. Takowa plenipotencya po podaniu do akt iest w xięgi ziemskie woiewodztwa Minskiego wieczyste zapisana. Antoni Swiątorzecki p. z. m. Czytałem Ignacy Kudzinowicz szambelan D. Polskiego regent ziemski woiewodztwa Minskiego mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 годъ, № 12019 л. 391.

№ 43.—1793 г. Мая 16.

Предложеніе маіора Гладкова Рѣчицкому земскому суду о поимкѣ бѣглыхъ солдатъ, о сборѣ казенныхъ доходовъ и о разрѣшеніи обывателямъ Минской губерніи ѣхать на сеймы въ предѣлахъ Польши.

Отъ командующаго въ Бобруйскѣ Украинъскаго полку маиора Гладкова.

Въ Земской Рѣчицкой судъ.

Присланныя ко мнѣ печатныя универсалы, 1-й о поимки беглыхъ солдатъ, 2-й о зъборѣ казенныхъ доходовъ за мартовую четверть и о взносѣ ихъ в теже места такимъ образомъ какъ вносимы были до 27-го Марта и 3-й о позволеніи ехать на сеймы обывателямъ губерніи Минской, имеющимъ свое имение въ предѣлахъ республики Польской, при семъ ексемпляры для сведенія въ помянутой судъ посылаю (собственноручная подпись) Маіоръ Гладковъ. № 57 Мая 16-го дня 1793 года в Бобруйске.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 23.

№ 44.—1793 г. Мая 16.

Предложеніе Минскаго губернатора Мозырскому предводителю дворянства объ ускореніи открытія гродскаго суда.

Akt listu od jasnie wielmożnego gubernatora do jasnie wielmożnego marszałka Oskierki.

Roku tysiąc siedmsett dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta siedmnastego dnia.

Pod panowaniem Nayjasnieyszey Monarchini Katarzyny Wtórey, przed aktami grodzkiemi Mozyrskiemi. stanowszy obecnie jegomość pan Sebestyan Szuyski list do jasnie wielmożnego marszałki Oskierki od jasnie wielmożnego gubernatora pisany do akt podał, de thenore sequenti: Wysokorodney hospodyn powietu Mozyrskoho kasztelan miłostywy hosudar moy. Polucza sey den iz suda ziemskoho powietu Mozyrskoho doniesienie, czto onoy zdiełał uże swoie izbranie sudiey i wstupił w odprawlenie dołżnosci na hrodzki sud, kohda swoie otprawlenie diela wozmiet, swiedenia nie imiciu i tak kak wola jest naszey Wsiemiłostiwieyszoy Monarchini, cztoby i sye sudy, kak i ziemskie, były die switelny na udowletworenie obywateli, a tym bolia czto kryminalnye wsiakie diela dołżny proizwodymy i reszeny byt preimuszczestwienno pred proczymi, to posiemu k wam iako hławnomu seho powieta czle-

nu odnosia uczrežđenia i hrodzkoho na ispołnienie sudow proizwodztw moie izwieszczenie, pokorno proszu wziat waszy diciswitelnia miery. cztoby siey sud także niedożydał swoich kadencyi, ieżeli onye skolko nibud oddaleny, onya zbliżyt i uziałby odprawlenie dołżnosci bez zaniedbania. Uwieren ja iest, czto wy nie otrynietie wozsposobstwowat waszym popieczeniem mnohich swoich otczyczej, bez sudowych do sieho udowletworenij bywszych, czem samym wypołnite i wolu naszoy Wsiemiłostiwieyszoy Monarchini. Budi że zaczym libo niewozmożno sieho hrodzkoho suda naczat prežde położennych kadencyi, to po kraynoy miery prysłuczywszemsia kakom libo kryminalnom diele takowaho suda czleny niepremienno dołżenstwuiut po dannym im powiestkam ili żałobam niemiedlenno ziechatsia i proizwodit zakonnosci ispołnienie. Kohda diestwitelno siey hrodzki sud naczało swoie wosprymiet i kto w niem sudzie, proszu mienia nie ostawit uwiedomleniem. Miłostiwoy hosudar moy, wasz pokornoy słuha. U tego listu podpis ręki takowy: Iwan Niepluiow hinierał-major Minskoy hubernij, hubernator. Ktory to takowy list za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięty i wpisany. Poniżey datta tego listu w te słowa: szesnastego dnia Maja, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego hoda.

Изъ актовой книги Мозырскаго городскаго суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 79.

№ 45.—1793 г. Мая 18.

Актъ избранія должностныхъ лицъ Рѣчицкаго уѣзда.

Akt kredensu na marszałkowstwo, sęstwo y pisarstwo od obywatelow powiatu Rzeczyckiego danego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja osimnastego starego, a dwodziestego dziewiątego nowego kalendarza, dnia.

Na urzędzie Iey Imperatorskiey mosci ziemskim powiatu Rzeczyckiego, stanowszy osobiscie W. I. P. Stanisław Halicki — dworzanin skarbu Rzeczy Pospolitey wielkiego xięstwa Litewskiego kredens na marszałkowstwo y dalsze urzędy I. W. Pruszanowskiemu, Dernałowiczowi y Wołkowi-Lewonowiczowi od obywatelow powiatu Rzeczyckiego dany y służący ad akta podał, ktorego wyrazy takowe: My urzędnicy ziemscy y grodzcy obywatele powiatu Rzeczyckiego za trzema uniwersałami, pierwszym I. W. general-majora rożnych orderow kawalera von Knorynga, dnia dwodziestego pierwszego Kwietnia,—drugim I. W. Adama Chmary—woiewody Minskiego dnia pierwszego Maja, trzecim I. W. Michała Pruszanowskiego — sędziego ziemskiego y mieysce marszałka w powiecie Rzeczyckim zastępuiącego, dnia dziewiątego Maja. teraznieyszego tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego roku dattowanemi, do miasta sądowego Iey Imperatorskiey mosci Bobruyska obradom naszym zwykłego, a w nim mieysca sądow ziemskich powiatu Rzeczyckiego w klasztorze poiezuickim, zgromadzeni po zagaieniu sessyi przez W. Michała Skorynę prezydenta sądow ziemskich. pierwszego ex ordine urzędnika, biorąc za prawidło naszych czynnosci rezolucyą I. W. general-maiora trzecią dywizyą woysk y częścią brygady rezerwney kommenderuiącego, pułku Kijowskiego konno-Jegierskiego szefa, Minskiey gubernij gubernatora Nieplujowa na punkta przez I. W. W. Michała Pruszanowskiego y Iana Kiełczewskiego—sędziow ziemskich Rzeczyckich delegowanych naszych podane. dnia iedynastego Maja. roku teraznieyszego v. s. wyszłą naprzod, co do obioru assessorow pod prezydencyą W. Minskiey gubernij vice-gubernatora kollesskiego sowietnika Michaylowa zasiadać maiących przystąpiliśmy y na ten stopień W. W. Jozefa Pruszanowskiego—podkomorzyca Rzeczyckiego, Onufrego Oskierkę—poł-

kownika woysk w. x. Lit., Marcellego Kiełczewskiego — stołnikowicza Rzeczyckiego, Iana-Kazimierza Woynicza-Sianożęckiego— porucznika artylleryi koronney wyznaczyliśmy. Postępuiąc do dalszych elekcyow a rezolucyi pomienioney I. W. Minskiey gubernij gubernatora Nieplujowa nieodstępnie trzymając się. Po zeysciu I. W. Kazimierza na Chlewnie Chlewinskiego—marszałka powiatu Rzeczyckiego, kawalera orderow polskich, I. W. Michała Pruszanowskiego na marszałka powiatowego przez takowe nawyzszy urząd postąpienie, po zawakowaniu sęstwa ziemskiego w. Faustyna Doria-Dernalowicza na sędziego ziemskiego; z powodu zaś zaięcia się marszałkowstwem w kraju Białoruskim, a w powiecie Bychowskim w. Seweryna Dernałowicza na mieysce onego w. Alexandra Wołka-Lewonowicza strażnika Rzeczyckiego, na pisarza ziemskiego zgodnemi y iednostaynemi wotami obraliśmy. Ktorzy to od nas obrani i. w. w. y w. w. marszałek, sędzia y pisarz ziemskie, gdy poosobnemi rotami w statucie w. x. Litt. przepisanemi w obliczu naszym przysięgi wykonali, używać za tym wszelkich prerogatyw. iakie dawnieyszemi prawami polskiemi były pozwolone, a jakie pod teraznieyszym nayłaskawszym Nayjasnieyszey Imperatorskiey mosci Pani naszey naymiłosciwszey Panowaniem zostały, albo zostaną zatwierdzone są wolni y mocni. Względem zaś nowego obioru pisarza grodzkiego, lub potwierdzenia przy tymże urzędzie I. W. Iana Thadeusza Sołtana obrady nasze elekcyi do dnia pierwszego Iunij, czyli rozpoczęcia sądow grodzkich odkładamy. Działo się w Bobruysku, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego roku, miesiąca Maja osmnastego dnia starego, a dwodziestego dziewiątego nowego kalendarza. U tego kredensu czyli laudum podpisy obywatelow powiatu Rzeczyckiego takowe: Michał Pruszanowski — marszałek powiatu Rzeczyckiego na teraznieyszych obradach elekcyinych; Michał Skoryna—prezydent sądow ziemskich powiatu Rzeczyckiego; Ian Iwaszkiewicz —sędzia ziemski powiatu Rzeczyckiego; Ian Kiełczewski sędzia ziemski powiatu Rzeczyckiego, kawaler orderu S. Stanisława; Faustyn Derja Dernałowicz—obrany sędzia ziemski powiatu Rzeczyckiego; Alexander Wołk-Lewonowicz—strażnik y pisarz ziemski powiatu Rzeczyckiego nowo obrany; Antoni Oskierka połkownik kawaleryi narodowey woysk Litewskich, orderu S. Stanisława kawaler; Robert Woyzbyn—grodzki powiatu Rzeczyckiego sędzia; Onufry Oskierka—assessor Likwidacyiny; Thomasz Hryniewicz podkomorzy Dworu Polskiego, służbę maiący y skarbnik powiatu Rzeczyckiego; Iozef Pruszanowski—podkomorzy powiatu Rzeczyckiego; Hylary Staszewski- obozny Mscisławski; Adam Rahoza—koniuszy powiatu Rzeczyckiego; Gabryel Margiewicz P. Z. powiatu Rzeczyckiego, Ignacy Bułhak s. z. p. Rzeczyckiego; Marcelli Kiełczewski S. powiatu Rzeczyckiego; I. Kazimierz Woynicz-Sianiożęcki—porucznik artylleryi koronney; Piotr Odyniec Dobrowolski—graniczny powiatu Rzeczyckiego regent; Ian-Thadeusz Zelichowski szambellan Dworu Polskiego, komornik graniczny powiatu Rzeczyckiego; Andrzey Sieniohub Abramowicz — rotmistrz powiatu Rzeczyckiego; Michał Nowosielski regent grodzki y ziemski powiatu Rzeczyckiego; Iozef Rudnicki, ziemianski powiatu Rzeczyckiego regent; Stanislaw z Chodcza-Rożyc Halicki—dworzanin skarbu wielkiego xięstwa Litewskiego; Franciszek Gozdawa Boczkowski komornik y regent graniczny powiatu Rzeczyckiego; Mikolay Szaciłło—komornik graniczny powiatu Rzeczyckiego. Takowy kredens za podaniem do akt iest do xiąg ziemskich Rzeczyckich zapisany.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793 годъ, № 13616, л. 179—180.

№ 46.—1793 г. Мая 18.

Предложеніе маіора Гладкова земскому Рѣчицкому суду о доставленіи ему свѣдѣній о количествѣ монастырскихъ имѣній и о запрещеніи дракъ въ уѣздѣ.

Въ Земской Речицкой судъ.

Командующаго въ Бобруйскѣ Украинскаго полку Маиора Гладкова.

По полученному предписанию долженъ я имѣть сведение сколко по всему Речицкому повету находится деревень капиталу Вилепъской и протчихъ монастырей, съ показаныемъ какихъ названий селенiи и в какомъ каждое числѣ дворовъ и какому монастырю за новою нашею границею въ Полше остающемуся принадлежатъ, то и благоволитъ Земской судъ объономъ дать мнѣ верное сведение немедленно, ибо долженъ я отнестись по сему къ Его Превосходительству господину Генералъ Маиору и Минской губернии Губернатору Ивану Николаевичу Неплюеву.

При томъ имея предписание дабы всякие случающияся въ повете здѣшъпемъ усилiи и драки воспрещать а удерживать, а какъ на сихъ дняхъ въ околицѣ Черчежахъ шляхтичъ Закревскiй едва не убилъ до смерти той же деревни другаго Лозовскаго, то представляю при семъ объ сихъ дабы судъ здѣлавъ решение непременно паказалъ поменутаго Закревскаго за его наглость (собственноручная подпись) Маіоръ Гладковъ. № 60 Маиа 18-го дня 1793 года. Бобруйскъ.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 22.

№ 47.—1793 г. Мая 20.

Актъ избранія новыхъ судей и чиновниковъ на мѣсто оставшихся въ Польшѣ.

Akt instrumętu elekcyinego powiatu Pinskiego na sędzstwo y assesorow.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maia dwudziestego pierwszego dnia.

Na rokach swięto-Troieckich ziemskich powiatu Pinskiego przed nami Kazimierzem Swieżynskim, Michalem Plaskowickim kawalerami orderu S. Stanisława, Michałem Seyfardem sędziami, Teodorem Rodziewiczem pisarzem urzędnikami ziemskiemi powiatu Pinskiego, stawaiąc osobiscie w. i. pan Franciszek Łuczywka Niesłuchowski dwor. skar. R. P-ey W-o X-ttwa Littgo, instrument elekcyiny na sędzstwo y assessorow powiatu Pinskiego do akt podał, ktorego następne wyrazy: Odebrawszy zalecenie od i. w. i. pana general-majora woysk Rossyiskich y wielu orderow kawalera Minskiey gubernij gubernatora i. w. Iwana Niepluiowa pod dniem siodmym miesiąca Maja, roku teraznieyszego wydaną, a na dniu dwonastym miesiąca Maja do Pinska doszło, sąd grodowy powiatu Pinskiego komunikował oną pierwszemu z urzędu i. w. i. p. Kazimierzowi Swieżynskiemu sędziemu ziemskiemu powiatu Pinskiego kawalerowi orderu S. Stanisława, ktory in ordine dopełnienia woli i. w. gubernatora nas poblizszych powiatu Pinskiego obywatelow wezwawszy do miasta Pinska, sessyą na dniu dzisieyszym złożył y tym sposobem uskutecznilismy zalecenie. 1-mo—Ponieważ W. I. P. Michał Szyrma sędzia ziemski powiatu Pinskiego pozostał w Polszcze y nie przysiągł, o tym samym od obowiązkow sędziego usunoł się, więc na mieysce onego, dopełniaiąc wolę I. W. gubernatora obraliśmy iednomyslnie W. I. pana Michała Seyfarda horodniczego y sędziego ziemianskiego powiatu Pinskiego. 2-do—Podobnież gdy W. I. pan Ignacy Onichimowski sędzia grodzki powiatu Pinskiego nie zaprzysiągł y w Polszcze pozostał, więc y w tym dopełniaiąc wole I. W gubernatora obraliśmy iednomyslnie W. I. pana Dominika Ordę porucznika brygadyi w. w. x. Littgo sędziego ziemianskiego powiatu Zapinskiego, ktorzy wchodząc w obo-

wiązek urzędow swoich, rotą w Statucie Litewskim przepisaną jurament wykonali. 3-tio—Gdy dla obrania assessorow podatkow skarbowych wiadomych powiat nasz pierwsze teraz I. W. generała-gubernatora odbiera rekwizycyą, więc oną uskutecznia obieraiąc za assessorow WW. I. PP. Adama Szyrmę sędziego granicznego y kasiera podatkow publicznych, powiatu Pinskiego Onufrego Kostrowieckiego kommissarza Cywilno-woyskowego powiatu Pinskiego y szambellana I. K msci Andrzeja Laskowicza, sędziego granicznego powiatu Pinskiego szambellana I. K. msci y Antoniego Kieniewicza kassyera powiatu Zapinskiego, ktorzy to ichmość od nas uproszeni y obrani za assessorow maią naypierwiey od powiatu naszego złożyć powinno rekognicyą y należne uszanowanie I. W. gubernatorowi generałowi y wielu orderow kawalerowi Neplijowemu, a razem wypełniać to wszystko, co będzie iego wolą y zaleceniem, a że iest wola tegoż I. W. gubernatora, ażeby Ichm. assessorowie mieli zupełną wiadomość o powiatu Pinskiego podatkach, więc obowiązani są I. PP. oficialisci skarbowi złożyć w kancelaryi sądowey wiadomość podatkow wszelkich, iako to taryfowych, kommissyi edukacyiney, skurowych y tabacznych, oraz pocztowych y dalszych, w przeciągu trzech dni, dla oddania tey wiadomosci W. I. P. assessorom do Minska jadącym. Datt w Pinsku na zgromadzeniu obywatelskim, dnia dwodziestego wedle starego, a trzydziestego pierwszego wedle nowego kalendarza, miesiąca Maia, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego roku. U tego instrumentu podpisy tak J. W. W. y WW. urzędnikow, iako też WW. I. PP. obywatelow y szlachty takowe: Kazimierz Swieżynski sędzia ziemski powiatu Pinskiego prezyduiący, kawaler orderu S. Stanisława, Michał Płaskowicki sędzia ziemski powiatu Pinskiego PW. I K msci kawaler orderu S. Stanisława, Teodor Rodziewicz pisarz ziemski powiatu Pinskiego, Mateusz Butrymowicz podstarosci powiatu Pinskiego, kawaler orderu S. Stanisława, Tomasz Skirmunt sędzia grodzki powiatu Pinskiego, Ian Aloizy Butrymowicz sambelan I. K msci, Ierzy Rydzewski krayczy powiatu Pinskiego chor. Bryg. W. W. X. Littgo, Ian Kieniewicz komornik graniczny powiatu Zapinskiego Szambellan I. K msci, Mateusz Nielubowicz regent kommissarz skarbowy Rzeczy Pospolitey Polskiey wielkiego xięstwa Litewskiego, Franciszek Łuczywka Niesłuchowski mp. Marcin Michałowski A. Buł. Pol. Woysk W. Xttwa Littgo, Ignacy Korbut chor. W. X. Littgo, Ian Nepomucen Chmielewski regent kommissyi Cywilno woyskowey powiatu Pinskiego, Iozef Saczkowski instygator mp. Antoni Witwicki rotmistrz powiatu Grodzienskiego, Ludwik Cholewinski dworzanin Skarbowy W. X. Littgo, Leon Rodziewicz regent ziemski y grodzki powiatu Pinskiego, Ian Saczkowski mp. Mikolay Podrzecki Dwor. R. G. powiatu Pinskiego. Ktory to instrument za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg ziemskich powiatu Pinskiego przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Пинскаго земскаго суда за 1792—1795 годы, № 13238, л. 712—713.

№ 48.—1793 г. Мая 24.

Засвидѣтельствованіе минскаго вице-губернатора Михайлова о принесеніи присяги на русское подданство Монкевичемъ за Кукевичеву.

Akt zaswiadczenia o wykonaney przysiędze na wierność Rossyi od jasnie wielmożnego Michayłowa vice-gubernatora Minskiego przez Monkiewicza na rzecz wielmożney Kukiewiczowey, koniuszyney Orszanskiey.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Iunij piątego dnia podług rzymskiego kalendarza, tegoż roku, miesiąca Maia dwudziestego piątego podług ruskiego.

Na sądach ziemskich woiewodztwa Minskiego przed nami Franciszkiem Uniechowskim prezyduiącym, Iozefem Wankowiczem sędziami, Antoniin Swiątorzeckim pisarzem urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Iozef Steeewicz, szambellan Dworu Polskiego, zaswiadczenie niżey wyrażone do akt podał, ktorego wyraźność nastempna: Swidietelstwuju sim, czto szlachticz Ian Monkiewicz, po danoy iemu ot hospoży koniuszyny Orszanskoy Teresii Kukiewiczowey pismiennoy doweremosti, zaswidetelstwowannoy w Minskim Marszałkowom sudie, zabolezniyiu jeie Kukiewiczowoy wmesto jeja on Monkiewicz po danoy formie na wiernost y poddanstwo Ieja Imperatorskomu Weliczestwu prysiahu uczynił w Minskie, seho Maja siemnadcatoho. Sie dano za podpisaniem y z pryłożeniem herba moiego peczati Maja dwadcat czetwertoho dnia, tysiecza semsot dewetdesiat treteho hodu. U tego zaswiadczenia po rusku pisanego, przy pieczęci herbowney, na czerwonym laku wycisniętey, podpis takowy: Vice-Hubernator Minskoy hubernij Andrey Michayłow (L. S.) Takowe zaswiadczenie za podaniem do akt w xięgi ziemskie woiewodztwa Minskiego zapisane. Antoni Swiątorzecki P. Z. M. Czytałem Ignacy Kudzinowicz szambellan Dworu Polskiego, regent ziemski woiewodztwa Minskiego mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 г. № 12049 л. 422.

№ 49.—1793 г. Мая 25.

Приказъ минскаго губернатора Неплюева земскому суду воеводства Минскаго относительно прохода полковъ черезъ воеводство.

Akt requizycyi od jasnie wielmożnego Nepluiewa gubernatora Minskiego do sądu ziemskiego woiewodztwa Minskiego czynioney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Junij piątego dnia podług rzymskiego kalendarza, a tegoż roku, miesiąca Maja dwudziestego piątego dnia podług ruskiego.

Na sądach ziemskich woiewodztwa Minskiego, przed nami Franciszkiem Uniechowskim prezyduiącym, Iozefem Wankowiczem sędziami, Antonim Swiątorzeckim pisarzem urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego, obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Paweł Niewiarowicz Kernett, rekwizycyą od jasnie wielmożnego generał-majora Minskiey gubernij gubernatora Nepluiewa do akt podał, którey z ruskiego pisma na polskie, co do liter, takowa wyraźność: Minskoy hubernij w ziemskoy woiewodztwa Minskaho sud. Połki kwartyruiuszczyia sey hubernij Azowskoy Muszkaterskoy w Minsku y Donskoy kazaczey w Hłusku, w sledztwie powelenia hławnoy komandy, na sich dniach perwye Azowskoy yz Minska wozmet marsz czrez Puchowiczy y do Hłuska, a yz onaho oba y z Donskim wystupia po traktu k Mozyru y daley do Żytomiera idty budut; sey trakt samoy ot Minska czrez y do Mozyra teperże ja obozryeł liczno y widiew, czto miesta k prochodu kaziennych tiażestey y artyleryi weśma zatrudytelny y po kojey sey dorohie nelzia budet oboytitsia, cztob ne wosposobit tie tiahosty wezt w jnnych mieystach y obywatelskimi łoszadmi. nużnym nachożu semu sudu predwaryt, daby onoy nemedelnieysze otradił odnoho yz uradnikow woiewodztwa na hranicu y predpisat semu uradniku, cztoby on prowożdaja czrez woiewodztwo do druhaho powieta prynalezno nabluł, daby połk obywatelam obid prytisnenij ne czynił, tak prowianta y furaża bez zapłaty ne brał, otnositelno że podwod obywatelskich bez koich kak ja uże y wysze skazał w razsużdenij neprocznoy dorohi oboytytsia budet ne możno, po trebowaniam połku dawat, no konieczno ne yzliszni, a jedynstwenno na wozsposobstwowanie wezt połkowyia tiażesty nuznyie y ne daley upo-

trebliat takowyia obywatelskia podwody, kak tolko od odnoy do druhoy stancyi, otkłoniaja sim skol wozmożno otdielenie obywateley ich zemledielia, po prowodie że czrez wsie woiewodztwo w neczynenij obid dat połku kwitancyiu. Pry dacze nużnych podwod dołżen sey uriadnik ymiet razsmotrenie, cztoby sielenij po dorohie leżaszczyie nie byli protywo druhich otiachczeny y dla toho nużno iemu sorazmieryt sylu widaczy podwod i yz druhich, chotia neskolko pootdal dorohi, selenijjew, a cztoby połku niezdełałos w marsze ostanowki, to totczas uriadnik dołżęstwuiet otobrat od hospodyna połkowoho komandyra swiedenie o koliczestwie nużnich podwod, zabłahowremienno obwiestyt koho dołżno, daby sie podwody wystawleny byli tam, hde komu bydet naznaczono. Wsłuczeje kakowych libo obid obywatelstwu ot woiemno służyteley, sey ot suda opredelennoy uriadnik, po prynesenij jemu żałoby, yspraszywat udowletworenia dołżonstwuiet ot hospodyna pułkowaho komandyra. Po prochodie połkow jmiciet tot uriadnik raportowat sudu, a sud ne ostawit także uwiadomit y mienia. U tey rekwizycyi podpis takowy: Heneral major Minskoy hubernij hubernator Iwan Nepluiew. Takowa rekwizycya po podaniu do akt w xięgi ziemskie woiewodztwa Minskiego wieczyste zapisana. Antoni Swiątorzecki P. Z. M. Czytałem Ignacy Kudzinowicz S. D. Polskiego regent ziemski woiewodztwa Minskiego mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 г., № 12049 л. 423.

№ 50.—1793 г. Мая —.

Засвидѣтельствованіе минскаго губернатора Неплюева о принесеніи присяги на русское подданство вознымъ Ковpецкимъ.

Akt zaswiadczenia o wykonanej przysiędze na wierność Monarchini dla Iana Kowreckiego wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Junij dwudziestego siodmego dnia rzymskiego, a szesnastego dnia ruskiego kalendarzow.

Na sądach Icy Imperatorskiey mosci ziemskich woiewodztwa Minskiego, przed nami Franciszkiem Uniechowskim prezydującym, Ianem Ludwikiem Wołodkowiczem, Iozefem Wankowiczem sędziami, Antonim Swiątorzeckim pisarzem, urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego, obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Iozef Stecewicz, dworzanin skarbowy Pol. zaswiadczenie niżey wyrażone do akt podał, którego wyraz następny: Swidietelstwuju sim, czto woznoy Ian Kowrecki na wiernost y poddanstwo po danoy formie Jeja Jmperatorskomu Weliczestwu prysiahu uczynił w Minskie. Sie za podpisaniem y ż pryłożeniem herba moieho peczati dano Maja dnia, tysecza semsot dziewienosta tretieho hodu. Ieja Imperatorskoho Weliczestwa Wsemiłostiwieyszey Hosudaryni mojey ot armij Heneral-major y Minskoy hubernij prawitel, komandujuszczy tretiey czasti woysk rezerwnoju bryhadoiu y Kijewskoho konno-Jehierskago połku szeff y ordena Swetoy Anny kawaler. U tego zaswiadczenia przy pieczęci herbowney na czerwonym laku wycisniętey podpis takowy: Jwan Nieplujew (L. S.) Takowe zaswiadczenie po podaniu do akt w xięgi ziemskie woiewodztwa Minskiego wieczyste zapisane. A. Swiątorzecki P. Z. M. Czytałem Jgn. Kudzinowicz szamb. D. Pok. regent ziemski woiewodztwa Minskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 г., № 12049. л. 464.

№ 51.—1793 г. Іюня 4.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объявить всѣмъ обывателямъ объ учрежденіи въ Полонномъ особой комиссіи для выдачи вознагражденія за фуражъ и провіантъ.

Минской губерніи Рѣчицкого повѣта въ Земской судъ предложеніе.

Получа извѣщеніе отъ Его превосходительства господина генерала поручика и разныхъ ординовъ ковалѣра Виллима Христофоровича фонъ Дерфелдена, что на заплату обывателямъ отшедшимъ к Россіи отъ Рѣчи Посполитой Полской земель за прошлогоднее по генварь мцъ продоволствіе войскъ провіантомъ и фуражемъ учреждена въ Полонномъ, подъ вѣдѣніемъ господина подполковника ковалѣра Алексѣева, Комиссія особая, по достовѣрному части сей исчисленію по квитанціямъ и протчимъ на письмѣ законнымъ доказателствамъ. Опому суду предписываю вездѣ в повѣтѣ Рѣчицкомъ опубликовать, чтобъ имѣющіе право на полученіе за изъявленное продоволствіе заплаты какъ пайскоряя явилися сами или съ законными уполномочіями представляли повѣренныхъ с квитанціями и другими никакому усумнѣнію не подлежащими доказательствами въ вышепзъясненную въ Полонномъ подъ вѣдѣніемъ господина подполковника и ковалѣра Алексѣева состоящую коммисію, для скорейшаго окончанія рапштовъ и послѣдующаго потомъ уже разрѣшенія въ надлежащей заплатѣ. В скорѣйшее же свѣдѣніе обывателству о семъ печатныхъ объявленіевъ на розсылку повсемѣстно 10 экземпляровъ тутъ прилагаю. (Собственноручно подписалъ) Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Іюня 4 дня 1793 года Минскъ № 1487.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 98.

№ 52.—1793 г. Іюня 4.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ освобожденіи всѣхъ жителей отъ податей до 1-го января 1795 г., за исключеніемъ таможенныхъ пошлинъ и добровольныхъ взносовъ въ казну.

Минской губерніи повѣта Рѣчицкого, въ Земской судъ предложеніе.

Публикованнымъ в народъ покойного господина генерала аншефа, генерала-губернатора сенатора и многихъ ординовъ ковалѣра графа Михаила Никитича Кречетникова универсаломъ, чтобы зборы въ областяхъ новоприсоединенаго края всѣ безъ изъятія сего года мартовскаго квартала внесены были, манифестомъ Ея Императорскаго Величества чтобы по распоряженію реченного графа Кречетникова податковъ до казны Ея Императорскаго Величества вообщѣ со всѣхъ обывателей тутъ живущихъ принадлежащихъ, якъ в нынѣ идущемъ, такъ и въ будущемъ годѣхъ, до 1-го числа генваря 1795 года не собирали и не требовали, оставляя толко тѣ доходы для казны, которые отъ доброго и собственного жителей желанія, яко никого отягощать не могущіе, до днесь текли и продолжатся долженствующіе и такъже поплинные зборы с таможенъ и заставъ таможенныхъ по границѣ собирается должны, о чемъ по повѣту для всенароднаго свѣдѣнія и опубликовать, чтобы в свое время зборы таковые и вносимы были. (Собственноручно подписалъ) Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Іюня 4 дня 1793 года Минскъ № 1499.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 101.

№ 53.—1793 г. Іюня 6.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о томъ, чтобы войска во время похода не притѣсняли жителей при занятіи квартиръ, а также чтобы на почтовыя станціи брали лошадей только изъ ближайшихъ селеній.

Минской губерніи Рѣчицкаго повѣта в Земской судъ предложеніе.

Въ слѣдствіе повелѣніевъ моего главнаго начальника на всегдашнѣе след-

ствие и исполнение предписываю ниже слѣдующее.

Первое. Поелику полковъ и командъ какъ стоящихъ по квартирамъ, такъ и проходящихъ чрезъ местечка и селенiи, воинския чины не толко безденежно под каким бы ни было предлогомъ ничего и ни у кого изъ обывателей не должны брать и требовать, но паче какъ съ присоединеннымъ къ Россiйской державѣ народомъ обходится сколко возможно ласковне, без малѣйшей суровости, такъ чтобы при перемѣни состояния ощутили онѣ всю благость онаго и взаимство своей искренности усердия и доверенности къ единоземцамъ своимъ. Второе. При занятiи полками и командами квартыръ, естли не возможно обойтится безъ запятия шляхетскихъ домовъ под постои штабъ и оберъ офицерамъ, то и предписано старатся однакожъ минажировать и без крайней нужды не занимать, в необходимомъ же случае занятыхъ отнюдь не стѣснять въ принадлежащихъ хозяину вигодахъ и довольствовается первымъ пополамъ с хозяевами, а послѣднимъ по одному или по два покоя, смотря по пространству дома, какъ подтверждено уже воинскимъ командамъ не однократно повелѣнiями, наблюдая при томъ чтобы и сие позволенное запятiе по согласию хозяевъ было без малѣйшаго нанесения имъ неудоволствия и поводовъ къ принесению жалобъ. Третое. Домы духовныхъ всякого звания, по основанiю законнаго въ Россiи постановления, изъемлются всѣ отъ постоя воинскихъ чиновъ; оныхъ ни под каким предлогомъ никому не занимать, кромѣ необходимаго толко случая при настоящемъ движенiи войскъ и то на теперешное краткое время и в тѣхъ мѣстахъ, гдѣ по мелкости селения и крайней тѣснотѣ необходимо сие будетъ, наблюдая чтобы в таковой крайности не другие занимали постоемъ, какъ единственно генералитетъ или штабы и оберъ офицеры и без крайнего при томъ озлоблѣния хозяевамъ. Четвертое. Какъ въ здѣшнемъ крае корчми или такъ сказать въезжие домы по пути и в селенiяхъ устроенные составляютъ главной владѣлческой доходъ, то и сихъ постоями предписано также не занимать и дабы при проходѣ воинскихъ командъ не было причиняемо тех корчмъ содержателямъ или живущимъ въ нихъ какихъ либо обидъ и насилия забираниемъ безъ денежно из принадлежащаго имъ и оттого тѣ содержатели разъзорения, а владѣлцы убитка потерпѣть немогли, при откомандированiи таковыхъ воинскихъ командъ сказано началникамъ оныхъ давать наставлѣние, чтобы каждая корчма, сколко ихъ по тракту будетъ, охранена была залогою человѣка по два из надежныхъ людей, пока оную команда пройдетъ. Пятое.—Во время движения войскъ всякой полкъ, для поднятия своихъ тягостѣй, имеетъ необходимость въ обивателскихъ подводахъ; не возпрещается сие въ такихъ необходимыхъ случаяхъ отъ нынѣ, всегда и на будущее время, предписано; однакожъ, сколко тѣхъ подводъ взято будетъ, платить самимъ обывателямъ за оныя, полагая не на лошадь, но на парную воловую фуру по двѣ копейки на версту, поелику употребляются здѣсь оные болшею частию на волахъ. Шестое. Какъ главному началству до свѣдѣния доходило что по неустройству конфедерацiи нарежаемы были обывательские подводы на почтовыя станцiи съ отдаленныхъ селенiй, такъ что многые были миль за тридцать, у пресѣчение сего безпорядка и раззорения обивателямъ, таковыхъ подводъ з далныхъ селенiй отнюдь не брать, содержа почты в необходимомъ числѣ подводъ з ближайшихъ селенiй и неболѣе какъ за пять а по крайней мерѣ за шесть миль. До учрежденiяхъ почтовыхъ станцiй в новыхъ губерниях всѣмъ проезжающимъ из разныхъ местъ курiерамъ платить обыкновенные указные прогоны по двѣ копейки на лошадь за

версту, не изъемля никого, понеже отправляемые курiеры получаютъ и получать будутъ полные прогоны, а господа командующие бригадами будутъ отправлять во всѣ места депеши свои по учрежденнымъ летучимъ почтамъ, развѣ в самой крайности и в самонужнѣйшихъ обстоятельствахъ, конхъ краткость и скорость времяни потребуетъ какого либо въ важномъ дѣлѣ разрѣшения, то в необходимости имеютъ право позволять куртерамъ брать без прогоновъ почтовыхъ, поелику не имеютъ у себя на видачу экстраординарной суммы, однакожъ таковыя посылки редко случатся могутъ. Седмое. Всѣ вышеизъясненное постановление зделано будетъ известнымъ во всей здѣшней земли на тотъ конецъ, дабы в случае кто либо из воинскихъ чиновъ осмелится преступить оное и зделаетъ изъ обивателей кому хотя малѣйшую обиду или неудовольствие противу вышеписанныхъ пунктовъ, приносится должны жалобы для строгаго и неупустителнаго по законамъ взискания с виновныхъ какъ с нарушителей всякого добраго порядка и постановления. Осмое. И какъ отъ главнаго начальства всздѣ войскамъ предписано дабы всѣ выпшие и нижные чины вѣдая об ономъ при всякомъ случае имели и сие в предмѣтѣ, что здѣшнего края какъ новые Россiйской державы подданные ни чемъ другимъ, какъ единственно ласковымъ и дружественнымъ с ними обхожденiемъ всѣхъ и каждаго из воинскихъ чиновъ и возстановленiемъ порядка в земли, сообразивъ минувшие безпокойства и раззорения с настоящимъ ихъ положенiемъ, почувствуютъ благосостояние свое и увидятъ какое попечение имеетъ постановленная здѣсь власть о благѣ и ползѣ ихъ, о чемъ всѣмъ имеетъ оной судъ в повете для свѣдѣния каждому опубликовать. (Собственноручно подписалъ) Генералъ Маiоръ Минской губернiи правитель Иванъ Неплюевъ. Июня 6 дня 1793 года № 1607.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 95—96.

№ 54.—1793 г. Iюня 6.

Предложенiе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о запрещенiи воинскимъ командамъ пасти лошадей на обывательскихъ лугахъ.

Минской губернiи, повѣта Рѣчицкого, въ Земской судъ предложенiе.

Изъ доходящихъ ко мнѣ жалобъ вижу я, что воинския команди, вопреки данныхъ имъ строгихъ от началства повелениевъ, казенными лошадми вибиваютъ синокосы и тѣмъ причиняютъ обиды обывателямъ; сему суду и препоручаю во всѣхъ мѣстахъ опого повѣта обывателству оповѣстить что воинскiя команды никакого права ни позволения пасть на синокосахъ лошадей не имѣютъ и ежели гдѣ либо сие дѣлается, то противо данныхъ имъ повелѣнiевъ и постановления законнаго, посему и должны обыватели за выпасы сѣнокосовъ, буды сие где послѣдовало, приносить свои жалобы суду, судъ же защищая обывателей, долженствуетъ отъ воинских начальниковъ неукоснително требовать обидимымъ удовлетворения и в противномъ случаѣ меня увѣдомлять сообывателствами. А такъ какъ казенныя и партикулярныя лошади должны кормится на общественныхъ толочныхъ мѣстахъ и в нужныхъ мѣстахъ роздѣля не болие какъ по пятидесяти лошадей имѣть в разныхъ местахъ, то по требованiямъ отъ командъ воинскихъ таковыя и отводить, наблюдая непременно чтобы команды сами собою, безъ отводу суда, владелца, или управляющаго имѣниями лошадей на подножной кормъ и паче на синокосы не пускали и симъ обывателямъ обидъ не причиняли.

При семъ оному суду предлагаю по нарядамъ отъ воинскихъ начальниковъ насылаемымъ, на какiе либо работы людей назначающимъ, безъ моего вѣдома по онымъ невыполнять, но тотъчасъ о таковыхъ нарядахъ и требованiяхъ доносить мнѣ и ожидать на то резолюцiи.

(Собственноручно подписалъ) Генералъ Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Іюня 6 дня 1793 года г. Минскъ № 1608.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы № 13619, л. 76

№ 55.—1793 г. Іюня 6.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о взысканіи недоимокъ за мартовскій кварталъ посредствомъ экзекуціи, а также объ усмиреніи воинскою командою людей, неповинующихся своимъ владѣльцамъ.

Минской губерніи, повету Речицкаго, въ земской судъ предложеніе.

Предписалъ я находящимся при сборахъ короне припадлежащихъ чиновникамъ, чтобы, буде есть педоимки и на комъ мартовскаго квартала, здѣлали онѣ вѣрные о таковыхъ неплательщикахъ вѣдомости и суду представили, а сему препоручаю коль скоро таковые о педоимкахъ мартовскаго квартала получутся, тотъ часъ чрезъ оповестки дать знать о вносѣ таковыхъ зборовъ въ казну безъ отлагательно; буде же вопреки чаянія за тотъ мартовской кварталъ слѣдуемыхъ денегъ внесть подъ какими либо предлогами ослушается, то изътребовавъ отъ ближайшихъ воинскихъ начальниковъ команды, употребить экзекуцію и о всемъ, что по сему пункту будетъ происходить, меня рапортовать, а при томъ предписываю какъ въ мѣстечкѣ Бобрюйске секундъ маіоръ Гладкой находится для изъправленія городническской должности съ командою, то въ случае надобности и паче иногда на усмиреніе какихъ либо людей, буйства заводящихъ или противъ своихъ владѣльцовъ упорствующихъ на взятье таковыхъ подъ стражу требовать отъ него секундъ маіора Гладкаго пристойной команды и употреблять оную при чиновникѣ отъ суда опредѣленномъ и не инако, какъ на законномъ основаніи, удаляясь сколько возможно употреблять таковую команду въ насильственные и противузаконные производства, отъ коего маіора и для избереженія арестантовъ, при судахъ случится могущихъ, нужной караулъ изпрашивать. По содержанію пункта 6 въ предложеніи моемъ отъ дня 6-го съ № 1607 сего же Іюня, гдѣ теперь находятся на учрежденныхъ станціяхъ почтовыя лошади, коихъ должно быть не болѣе какъ на каждой по двѣ пары, суду сдѣлавъ справку, изъ какихъ оные селеніевъ и по скольку времени держать очередь, взять уже въ собственное свое распоряженіе, чтобы никто другой кромѣ суда ихъ ни наряжать ни выстаччать (?) не могъ, поелику иному никому оное и не принадлежыть, по при томъ и суду таковую наряжать почту соразмѣрно числу владѣніямъ, дабы селеніе одно противу другаго отягощенія не чувствовало. (Собственноручно подписалъ) Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Іюня 6, 1793 года. Минскъ. № 1619.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 94.

№ 56.—1793 г. Іюня 6.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о порядкѣ судопроизводства.

Минской губерніи, повѣту Рѣчицкого, въ земскій судъ предложеніе.

Какъ уже по Всевысочайшему Ея Императорскаго Величества Всемилостивѣйшей нашей Государыни соизволенію и по предписанію покойного Его Сіятельства господина генерала аншефа сенатора генерала-губернатора и многихъ ординовъ кавалѣра Графа Михаила Никикитича Кречетникова ко отъправленію

судопроизводства въ воеводствахъ и повѣтахъ суды открылися и въступили по долъжности своей во отъправлснiе имянемъ Ея Императорскаго Величества, по образу порядка существовавшаго до конституцiи Маiя 3-го 1791 года, то вслѣдствiе даннаго по высочайшей Ея Императорскаго Величества апробацiи мнѣ паставленiя, къ непремѣнному исполненiю оному суду предписываю слѣдующее:

1) Сколько поступило въ тотъ судъ по открытiю оного какого рода дѣлъ и отъ прежнихъ ли судовъ или вновь отъколь, прислать ко мнѣ краткiя вѣдомости со обстоятельнымъ поясненiемъ и о колодникахъ, буде есть, кто именно, съ котораго времени и почему содержатся подъ стражею.

2) О подлежащихъ по осужденiямъ тяжкому наказанiю, по произведенiи изъслѣдованiя, не выполняя по своимъ опредѣленiямъ наказанiя, представлять ко мнѣ экстракты со описанiемъ подробнымъ всего произведеннаго по роду преступленiя слѣдствiя и мнѣнiя по какимъ правамъ и какому наказанiю подъвергается преступникъ и ожидать моего разрѣшенiя.

3) Какого рода и званiя будутъ въходить въ тотъ судъ дѣла присылать ко мнѣ вѣдомости чрезъ каждые семъ дней, означая въ опыхъ время вступленiя, существо прозьбы или дѣла, по какому закону и какъ рѣшено или нерѣшенно зачемъ имянно, либо производится слѣдствiе и сiи вѣдомости раздѣлить на два класса одну о рѣшенныхъ дѣлахъ, а другую о перѣшеныхъ.

4) О состоящихъ нынѣ и вновь поступающихъ колодникахъ преимущественно приводить дѣла во окончанiе, предъ судными по землѣ, не терпля отънюдь медлѣнного произвожденiя слѣдствiя и рѣшенiя, дабы подъ стражею долговременно содержимы не были.

5) При произвожденiи надъ преступниками слѣдствiй пытокъ и всякаго жестокаго истязанiя, яко противнаго высокомонаршему Ея Императорскаго Величества милосердiю отънюдь не употреблять, подъ строгимъ и непремѣннымъ за то взысканiемъ с виновныхъ; смертная же казнь во всѣхъ родахъ преступленiя уничтожается.

6) Во всѣхъ мѣстечкахъ и селенiяхъ ко опому суду принадлежащихъ найстрожайше запретить, чтобъ никто не дерзалъ въ своихъ претензiяхъ употреблять права насилiя и самъ собою управу чинить, но искалъ бы удовлетворенiя себѣ чрезъ подлежащiй судъ, на то установленный закономъ, имѣя притомъ опый судъ неусыпное бдѣнiе, дабы смертоубiйствы, воровство, грабительство и тому подобные безъпорядки, подъ опасенiемъ найстрожайшаго взысканiя съ суда, какъ обязаннаго пещись о сохранении спокойствiя и тишины отъвращены были, дѣлая въ обидахъ частныхъ безъпристрастное разбирательство и доставляя справедливое каждому удовлетворенiе.

7) Дабы же каждой обыватель свѣдущъ былъ гдѣ ему искать въ дѣлѣ своемъ правосудiя имѣетъ оный судъ по полученiи сего во всѣхъ мѣстахъ своего вѣдѣнiя опубликовать о установленiи вновь судовъ и о вступленiи въ дѣйствiе со впушенiемъ кто долженствуетъ и от котораго суда зависитъ.

8) При случаѣ нанесенiя кому либо отъ войскъ здѣсь находящихся обидъ и озлобленiй требовать обиженнымъ удовлетворенiя отъ командировъ воинскихъ, отъ коихъ естли онаго оказано не будетъ, представлять тогда ко мнѣ.

9) Кон у збора и храненiя коронѣ или республикѣ принадлѣжавшихъ доходовъ находятся приставы строжайше подътвердить имъ, дабы они, состоящiя въ наличности, такъ и въпредь поступать къ нимъ имѣющiя, хранили въ удобныхъ и отъ огня и кражи безопасныхъ мѣстахъ, а кто имянно тѣ приставы и гдѣ находятся прислать мнѣ имянной списокъ.

10) Сколько сему суду подъчиненныхъ

мѣстъ, какіе названіи имѣютъ, кому оныя принадлежатъ коронѣ или владѣльцамъ, сколько имѣется въ каждомъ селеніи дымовъ, какого состоянія людей то есть мѣщанъ, земледѣлцовъ, евреевъ и тому подобныхъ и какъ укомплектованіе войскъ производилось пред симъ отъ кантоновъ, со сколькихъ дымовъ, какого состоянія въ послѣднѣй разъ наборъ рекрутъ происходилъ, по какимъ постановленіямъ, чрезъ кого и какимъ образомъ совмѣстно и съ гродскимъ судомъ прислать ко мнѣ достаточное свѣдѣніе неукоснительно.

11) По гродскимъ судамъ каденціи по закону постановленные хотя и не отмѣняются, но на случай криминальныхъ произшествій, не терпящихъ отълагательства и малѣйшаго, долженъ одинъ изъ судей оставаться безъотлучно при судѣ, будеже отъкрестся важность дѣла, такъ что одинъ судія приступить къ рѣшенію онаго не можетъ, въ такомъ случаѣ долженъ онъ оповѣстить отлучившихся и сіи безъ малѣйшаго замедлѣнія долженствуютъ прибыть къ своимъ мѣстамъ къ содѣйствію дѣла, требующаго непремѣннаго и скораго окончанія. (Собственноручно подписалъ) Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Іюня 6 дня 1793 года. Г. Минскъ № 1592.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 101—105.

№ 57.—1793 г. Іюня 8.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ употребленіи гербовой бумаги.

Минской губерніи, повета Речицкого, въ земскій судъ предложеніе.

Для употребленія по дѣламъ въ ономъ суде правосудиа при семъ гербовой бумаги двѣ дестей, кою употребляя по дѣламъ исковымъ собирать с кого следуетъ и положенные за оную денги и коя бумага такъ равно и выручаемые денги за оную долъжны быть въ ведомстве писаря. (Собственноручно подписалъ). Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. № 1575. Іюня дня 8 1793 году. Г. Минскъ.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 33.

№ 58.—1793 г. Іюня 11.

Предложеніе Минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду о прекращеніи сборовъ, установленныхъ Тарговицкою конфедераціей.

Минской губерніи, повѣта Рѣчицкого, въ земскій судъ предложеніе.

Извѣстно мнѣ, что по опредѣленію Генеральной конфедераціи Тарговицкой на двѣ раты наложенъ былъ зборъ съ каждого дыму по полузлотому, на содержаніе по конфедераціямъ консилиаровъ и официалистовъ, такъ особо по два гроша на чиновъ тѣхъ, кои находились у пріема и отдачи провіанту и фуража, оному суду предписываю вездѣ для свѣдѣнія каждаго опубликовать, дабы сихъ зборовъ до повелѣнія ни для конфедераціи ни на чиновъ при провіантѣ и при фуражѣ бывшихъ болѣе не взыскивали и не платили, тѣ же денги всѣ, кои уже есть на сие собраны содержаны бы тыми зборщиками у кого онѣ находятся въ целости въпредъ до повелѣнія. (Собственноручно подписалъ) Генералъ - Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. № 1698. 11 Іюня 1793 году. Г. Минскъ.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 36.

№ 59.—1793 г. Іюня 14.

Прошеніе мѣщанъ мѣстечка Гайна минскому губернатору Неплюеву объ освобожденіи ихъ отъ работъ владѣльцу, съ резолюціей губернатора.

Akt memoryału od mieszczan Haienskich do iasnie wielmożnego gubernatora gubernij Minskiey Niepluiewa podanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięcdziesiąt trzeciego, miesiąca Julij trzynastego dnia rzymskiego, a drugiego ruskiego kalendarzow.

Przed aktami grodzkiemi woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie Maciey Lewonowicz, obywatel miasta Hayny, memoryał od siebie y dalszych mieszczan Haienskich do jasnie wielmożnego Nepluiewa General-Maiora y gubernij Minskiey gubernatora, kawalera orderu swiętey Anny podawany, do akt podał, ktorego wyrazy następne. Numero tercio, podana Junij czternastego dnia, tysiąc siedmset dziewięcdziesiąt trzeciego roku. Do jasnie wielmożnego general-maiora woysk Rossyiskich, Minskiey gubernij gubernatora, Komenderuiącego trzecią częścią woyska rezerwney brygadyi Kijowskiego Konno-jegierskiego pułku szefa y kawalera Niepluiewa od mieszkancow miasteczka Hayna, niżey podpisanysh, imieniem swym y całego miasteczka naypokornieysza prozba. Miasteczko Hayna zowiące się, wprzod w woiewodztwie Minskim za Polski, dopioro w gubernij Minskiey położone, od przodkow króla polskiego wolnemu ludowi siedlićsię dozwalaiących przywileie y zaszszyty, podobne miastom królewskim, w dawnym czasie miało y dla tego ostatni niedawno przywiley dopioro panuiącego krola w Polszcze nie locationis, lecz renovationis wydany wydanym, w którym są pomienione temu miasteczku dawne nadania, nie dla tego składa się wspomniony przywiley, aby on swą brał exekucyą, bo dla zaszłych odmian w tym kraju nie został nawet zapieczętowany, lecz dla tego, ponieważ w nim dawnych królow polskich od początku wzięcia postaci y miasta iest swiatlo, że Hayno miasteczko krolewskie, przez wolnych ludzi usiadłe, za odmianą zatym panowania przenosić sie winne pod panowanie Nayiasnieyszey Monarchini Pani naszey naymiłosciwszey, ztąd tedy jak bolesno że przez długi czasu przeciąg też masteczko zostaie pod panowaniem arbitralnym szlachty, ktora wedle woli swoiey przeznacza podatki y daniny do panszczyzn, robot y dzieł niesłusznych y nieprzyzwoitych, znagla kary naywiększe udziela y naymnieysze skarzenie się magistraturom y zwierzchnosci za bunt poczytuią, a co też miasteczko nie dawnymi czasy konfederacyi Minskiey przynosiło skargę, my tedy mieszczanie niżey piszący się, od całego miasteczka Hayna przysłani, do Twoiey nayłaskawszy panie idzemy protekcyi z pokorną prozbą, iżby dopiorą władaiący y zarządzaiący nami do panszczyzn, dzieł y robot, swemu poddanstwu właściwych nas, wolnych ludzi mieszczan nie naglili, a kontentowali się pieniężną płatą z nami umowioną y postanowioną, lub przez zwierzchność kraju determinowaną, przez co byśmy zaczeli handel, pomnożylibyśmy rzemiosła, wskrzesilibyśmy dawne rękodzieła, a te miasteczko stanelo by w inney niebawnie postaci y ozdobie. U tego memoryału podpisy aktorow iednego charakterem, a drugiego jako nieumieiętnego krzyżykami, oraz w dole data: Maciey Semonowicz, Adam Marcinkiewicz XXX. A na drugiey stronicy rezolucya porusku pisana, a na polskie przetłumaczona z podpisem jasnie wielmożnego gubernatora w te słowa: Tysiąc siedmset dziewięcdziesiąt trzeciego roku, Junij dwudziestego piątego dnia n. s. Jeżeli rabot nikakich prežde władeszczuiu ne dielali, to ne delat y teper, no płatu ustanowlennuiu płatyt. Junia dnia tysiecza siemsot dewiedesiat tretieho hoda Henieral-Maior Minskoy hubernij prawitel Jwan Niepluiew. Który to memoryał

za podaniem onego prez wyż wyrażoną osobę do akt iest w xięgi grodzkie wieczyste woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1793 годъ, № 11820 л. 276—277.

№ 60.—1793 г. Іюня 15.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду руководствоваться указаніями, данными ген.-губер. Кречетниковымъ Кіевскому и Волынскому воеводамъ.

Минской губерніи, повѣту Рѣчицкого, въ земской судъ предложеніе.

По учрежденіи во всей губерніи сей въ воеводствахъ и повѣтахъ земскихъ и гродскихъ судовъ и такъ какъ всѣ уже вступили подъ всевысочайшимъ Ея Императорскаго Величества имянемъ и во отъправленіе дѣлъ, то нужные для судовъ сихъ резолюціи, данные покойнымъ Генераломъ аншефомъ Генераломъ Губернаторомъ и многихъ ординовъ кавалѣромъ графомъ Кречетниковымъ на пункты Кіевскаго и Волынскаго воеводствъ господамъ воеводамъ для единообразнаго исполненія въ предписанныхъ по тѣмъ резолюціямъ постановленій, при семъ въ восми печатныхъ екземплярахъ прилагая, предписываю оному суду на всегдашнее и непремѣнное по онымъ исполненіе оставя у себя по одному екземпляру, протчія для всенародного свѣдѣнія по опубликованію разослать по всему оному повѣту и какъ по одному пункту въ своей резолюціи реченный генералъ аншефъ Генералъ - Губернаторъ и кавалѣръ предписать изволилъ аппеляціи заносить до вышнего суда быть долженствующаго, то таковыя аппеляціи, кто будетъ по своимъ дѣламъ имѣть, препоручаю възносить комнѣ съ обстоятельнымъ изъясненіемъ притчинъ жалобы судопроизведенія и покакимъ законамъ находитъ аппелюющій свое дѣло правымъ, кои аппеляціи и буду я представлять моему главному начальству для полученія обиженному законнаго удовлетворенія. (Собственноручно подписалъ). Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ, № 1770 Іюня 15 дня 1793 года. г. Минскъ.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 40.

№ 61.—1793 г. Іюня 15.

Распоряженіе минскаго губернатора Неплюева о пріемѣ обывателями русской монеты.

Минской губерніи, Речицкого повѣту, в земской судъ предложение.

За здѣланнымъ уже опубликованиемъ во всемъ здѣшнемъ вновъ къ имперіи Россійской присоединенномъ краѣ, чтобъ россійская монѣта неиначе принимаема была какъ в собственномъ значеніи ее курса, не исключая серебренная ли она или медная, но доходятъ ко мнѣ свѣдѣніи, что и по днесь обыватели, а особливо господа помѣщики, чуждаясь меди не только в настоящей цѣнѣ но и съ уменшениемъ оную, колми паче банковыхъ ассигнацій, брать не хочутъ; изъ за сего многие, а паче воинские чины несутъ весма большой убытокъ, во отвращение которого, также установления цены монетъ, имѣющей всегда свое достоинство примерно употреблению ее в Россіи, какъ и для обращения оной в здѣшней губерніи общенародно безъ всякой, потери предписываю немедленно опубликовать вездѣ чтобы повсеместно обыватели и жители были извѣстны и монета, какъ серебренная такъ и медная и государственныя ассигнаціи были принимаемы и употребляемы были в своей силѣ, какъ от войскъ и поселянами, такъ и от нихъ ихъ владѣлцами, съ уваженіемъ и не съ уваженіемъ ихъ курса.

(Подлинное подписалъ собственноручно) Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. № 1763. Іюня 15 дня 1793 года. Г. Минскъ.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 38.

№ 62.—1793 г. Іюня 15.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ упраздненіи чиновниковъ, завѣдывавшихъ разными сборами въ мѣстечкахъ.

Минской губерніи, Речицкаго повѣта, въ земскій судъ предложеніе.

Въ разсужденіи, что по Всевысочайшему Ея Императорскаго Величества манифесту зборы в сей землѣ, за уплатою мартовскаго квартала, всѣ, окромѣ добровольной подати, должны ужо не платится и не собирался, а посему и чиновники, находящіяся по другимъ местѣчкамъ, окромѣ воеводскихъ и повѣтовыхъ городовъ и мѣстъ тѣхъ самыхъ, гдѣ токмо суды свои пребыванія имѣютъ, быть уже не долженствуютъ, то посему и предписываю оному суду немедленнѣйше таковыхъ отъ всѣхъ тѣхъ чиновниковъ, кои сверхъ воеводскихъ и повѣтовыхъ мѣстъ въ другихъ местѣчкахъ находятся, имѣющіяся у нихъ суммы отобрать въ вѣдомство суда и въ пріемѣ таковыхъ дать онымъ квитанціи, и поелику оные на далнѣе время быть при сихъ зборахъ не нужны, то отставить ихъ отъ сихъ должностей, а сколько какой суммы отъ таковыхъ всѣхъ собрано будетъ, какихъ званіевъ и какое монетою, прислать ко мнѣ вѣдомость, ежели же есть у кого изъ сихъ чиновниковъ табакъ казнѣ принадлѣжащей, то при таковомъ только табакѣ оставить по одному чиновнику впредь до повелѣнія и гдѣ таковые есть меня такъже увѣдомить. (Собственноручно подписалъ) Генералъ-Маіоръ Минской губерніи Правитель Иванъ Неплюевъ. № 1777. Іюня 15 дня 1793 года. Минскъ.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 44.

№ 63.—1793 г. Іюня 21.

Рапортъ Лапаревича объ отсутствіи жалобъ со стороны мѣстныхъ жителей на солдатъ Азовскаго полка, проходившихъ черезъ Минскую губернію.

Raport od Łaparewicza, regenta bywszey konfederacyi do sądu ziemskiego woiewodztwa Minskiego względem przeprowadzenia pułku Azowskiego uczyniony.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Julij drugiego dnia rzymskiego, a dnia dwudziestego pierwszego Junij ruskiego kalendarza.

Na sądach ziemskich woiewodztwa Minskiego, przed nami Franciszkiem Uniechowskim prezyduiącym, Janem Ludwikiem Wołodkowiczem sędziami, Antonim Swiątorzeckim pisarzem urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego. Raport po doniesieniu przez wielmożnego iegomosci pana Marcina Łaparewicza regenta bywszey konfederacyi, względem przeprowadzenia pułku Azowskiego pieszego za granicę woiewodztwa Minskiego, z uległosci władzy rządowey y z nakazu sądowego do akt wprowadziwszy, o onym też jasnie wielmożnego gubernij Minskiey gubernatora zawiadomia się y tego wyraz następny: W sąd ziemski woiewodztwa Minskiego od niżey piszącego uwiadomienie. Za przedłożeniem iasnie wielmożnego generał-majora Minskiey gubernij gubernatora y kawalera Niepluiewa, w rzeczony sąd nasłanego, a za rezolucyą tegoż sądu będąc wyznaczonym do przeprowadzenia Azowskiego piechotnego pułku w marszu przez granicę woiewodztwa Minskiego, gdy

w dopełnieniu tego obowiązku żadney od obywatelow skargi nie miałem sobie podaney, owszem gdym sam examinował włościan po trakcie, jesli niemają krzywd jakich, powszechnie odpowiedali, że gwałtem żadney rzeczy nie brano y żadnego uciemiężena nie czynioną, pastewiska dla koni od wyznaczenia mego y obywatelow zalegało, podwody nie w zbytku, ale w naypotrzebnieyszey wielosci y to za wyznaczeniem przezemnie brane. Z tych pobudek, odbywszy moją posługę obywatelstwu, sądowi o tym raportuię. Datt w Minsku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, Julij drugiego dnia. U tego raportu podpis takowy: Marcin Łaparewicz m. p. Takowy raport iest w xięgi ziemskie woiewodztwa Minskiego zapisany. A. Swiątorzecki P. Z. M. Czytałem Jgnacy Kudzinowicz S. D. Poll. regent ziemski woiewodztwa Minskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда, за 1793 годъ, № 12049, л. 474.

№ 64.—1793 г. Іюня 23.

Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду о доставленіи сборщиками недоимокъ за мартовскій кварталъ тою же самою монетою, какую они получаютъ изъ первыхъ рукъ, а не ассигнаціями.

Минской губерніи, повета Речицкаго, в земски судъ предложеніе.

Дошло к моему сведенію и опытомъ удостоверено, что частные отдатчики за Мартовской кварталъ недоимокъ, доставляя сумму к зборщикамъ в уездномъ городе находящимся взносятъ в казну не тою самою монетою, каковая к нимъ входитъ изъ первыхъ рукъ, но променивая серебро на асигнаціи и пяти копѣешники промышленникамъ, неуважающимъ изданныхъ от меня постановленій о равномерномъ курсе каждой манеты, отдаютъ таковыми помянутымъ зборщикамъ пользуяся притомъ прибыткомъ называемымъ лажемъ и подавая к таковомужъ злоупотребленію другимъ примеръ, во оправданіе же приносятъ, что они тою же самою манетою получили из первыхъ рукъ, каковое оправданіе какъ ясно видимо несправедливое 1-е, потому что государственныхъ асигнацій в здешнемъ краю не можетъ еще такъ быть многочисленно, чтобъ повсюду оныя существовали и доходили до земледѣльческихъ рукъ, 2-е не первыхъ рукъ собирается недоимка от всякаго плательщика не знатною суммою, а малымъ количествомъ денегъ, следовательно и открываются ясно отдатчиковъ частныхъ злоупотребительныя поступки, воотвращение коихъ оному суду строжайше предписываю подтвердить найкрепчайше кому принадлежитъ, дабы доставляемую за мартовской кварталъ недоимку взносили зборъщикамъ самою тою манетою, какая получается из первых рукъ, отнюдь злоупотреблени не чинили. Будеже и за симъ кто в томъ приличенъ будетъ, с таковымъ поступлено будетъ по всей строгости неупустительно. (Собственноручно подписалъ). Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ Іюня 23-го дня 1793-го году г. Минскъ. № 2036.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г. № 13619 л. 75.

№ 65.—1793 г. Іюня 23.

Предложеніе Минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о томъ, что послѣдній можетъ приглашать ближайшія воинскія команды въ случаѣ нападенія Могилевскихъ помѣщиковъ на Минскихъ, подъ предлогомъ отыскиванія бѣглыхъ крестьянъ.

Minskoi hubernij powietu Reczyckoho w ziemskoi sud. Predłożenie.

Orszanskoho powietu ot ziemskoho suda doniesieno mnie, czto iz zarubieża Mo-

hikewskoi hubernij pomieszczyki pereciężdżaia hranicu y napadaia woorużennoiu rukoiu na selenniy, prynadleżaszczyie Minskoy hubernij władelcam, zbliżennyie k hranicam posle obnarodowanyja manifesta, zafatywaiut ludey kak bieżawszych do prysoiedynienija seho kraia k Rossyiskoy Jmperyi, tak pod widom tem y druhich posielan, słuczaiuszczychsia byt tam na to wremia bez razboru, koich perewiezaw uwoziat za rubież, kakowaia samowolnaia uprawa kak iest w sowierszennosty protiwna zakonopołożeniju, ot takowaho neczaiannoho podobno nepryiatelskomu napadeniju pry wozsoprotywlenij obiżenoi storony mohut proizoyty draki y bitwy, a obywatelam pryczyniaietsia strach y ot swoich żyliszcz udalenij w bezopasnyie miesta. Po takowym obstoiatelstwam, w prekraszczenie proizoiti mohuszczych chudych sledstwij, sobszył ia Mohilewskoho namiesniczestwa prawiteliu hospodynu heneral maioru y kawaleru Wiazmitynowu, s proszeniem o zapreszczenij czynit takowych nabiehow pomieszczykam w Mohilewskoi hubernij żywuszczym, a o predpisanij imieiuszczym w czem libo zakonnoi isk wydatsia hde nadleżyt po zakonam wydano; semu że sudu predpisywaiu pry słuczaie takowych nahłych nabiehow y zaboru ludey yspraszywat posobija ot sostoiaszczych w blizie tech miest, hde by takowyie proizszestwij sluczyliś, woinskich komand, s pomoszczyiu kakowych ne dopuszczat samowolno uprawlatsia nikomu y zabrannych ludey otbirat, donosia o tom mnie, no pry tom pryleżnieysze nabludat pry takowych obstoiatelstwach poradok yspokoistwija a naypacze o sor y drak posledowat ne mohło, s przyczynitelem czeho postupleno budet strożaisze. Podlino. Heneral major Minskoi hubernij prawitel Iwan Nepluiew.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 71.

№ 66.—1793 г. Іюня 23.

Инструкція Минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду.

Минской губерніи повета Рѣчицкаго в земской судъ. Предложение.

По открытіи во всехъ частяхъ губерніи Минской судопроизводства, доставляющаго гражданамъ законное довлетворение, покойный генерал аншефъ генералъ губернаторъ графъ Михайла Никитичь Кречетниковъ предвидевъ нужность в соблюденіи полиціи по земли, в данномъ мне наставленіи предписал сохранение полицейскаго порядка предоставить земскимъ судамъ, на каковой конецъ от 16-го числа сего м-ца посланнымъ от меня в тот судъ предложениемъ предписано выбрать двухъ комисаровъ, которые состоя в веденіи того суда единственно для облехчения опаго, дабы частымъ отделениемъ судей немогло судопроизводство в теченіи своемъ иметь остановки имѣетъ откуды отряжаемы быть в свойственныя им должности, какъ то исправление дорогъ, мостовъ, препровождение полковъ и командъ, доставление им дровъ и другова законнаго требования и протчими сему подобными нужностями занимался.

1) Спокойствие, благочиние, верность и тишина по уезду должна соблюдена быть во всехъ частяхъ неизъемлемо, по каковому предмету обратить господам судиямъ прилежнейшѣе внимание на живущихъ въ уезде, обязанныхъ клятвою пред Всемогущимъ Богомъ, в сохранение нерушимой верности к Особе Императорскаго Величества и к чему наипаче предстоитъ поводъ усугубить бдение на новость присоединения къ Россійской Имперіи сего края, дабы никто в противность подданническаго долгу и послушания предпринять и учинить не могъ и естли бы паче чаяния открылся кто либо в нарушеніи спокойствия и блажен-

ства частнаго и собственнаго, таковыхъ старатся не допустить и смирить по мере власти суду предоставленной и тогож времяни доносить о существе происхождения, а по важнѣйшимъ делам представляя и с нарочнымъ ко мне, при каковом случае заимствовается командою от правящаго тамо городническую должность воинскаго начальника.

2) Выборъ комисаровъ зависящяи от суда долженъ пасть на добропорядочных и беспорочных людей и каждаго повета и воеводства по два члвка, которыя исполняя предписанія от суда преподаваемые должны о всем томъ и другомъ, что увидятъ неблагопристойно по уезду, доносить суду, а судъ преподавать имѣетъ имъ должные разрешенiи и поелику беспрестанное бдение и труды по уезду могутъ имъ тягостны быть и лишатся чрезъ то хозяйственнаго обдѣливания, в таком разе назначить имъ терминъ, по прошествiи коего переменять другими достойными.

3) Буде где въ уезде окажется насилство самоуправное и закономъ противное, то по первому о томъ осведомленiю изследовать на месте происхождения чрез чиновъника от суда, без многава письменнаго производства, но единственно приводить въясность учинившѣеся произшествие и свидетелей допрашевать и буде у кого что отнято и опо паходится на лицо, тотъ часъ вслеть возвратить а с пресъупниками поступать суду.

4) Прилагать неусыпное смотрение чтоб в принадлежащихъ к тому суду местахъ дороги, мосты и переправы через реки и воды въ такомъ исправном состоянии содержаны были, чтобъ приезъжимъ не было ни остановки ни опасности, но в рабочѣе время обывателей ко обдѣлыванию дорогъ не понуждать, а исправлять оные в удобное к тому время.

5) Имѣть смотрѣніе дабы въ усзде повсюду мѣра и вѣсы были вѣрные, исправные и заклейменные, за лживые же чинить взысканіе по узаконеніямъ.

6) Ползующимся привилегіями виннаго куренія, варенія медовъ и пива не запрещается по тому праву производить промыселъ свой дѣятельно, но нужно не оставить безъ вниманія неосторожность повсемѣстно существующую относительно пожара, и по елику всякое устроснiе порядка отъ началника завысимое и въ дѣйство приводимое преподаетъ непосредственно вообщѣ обывателямъ ползу, выгоду и безъопасность, то по сему предмету дабы и симъ отдѣленiемъ доставыть имъ благо, обозрѣть чрезъ комисаровъ чиновниковъ или по разъсмотрению суда лично, по уезду имѣющiеся винокурни, солодовни и броварни, каковые ежели бы оказались построенными внутри селенiя, въ густотѣ домовъ, либо безъ трубъ выведенныхъ по верху строенiя и въ весма подверженномъ опасности мѣстѣ, таковые разламавъ запретить хозяевамъ производить куренiе, в разсужденiи же и томъ, что въ лѣтнее время пожаръ (отъ чего Боже сохрани) болѣе вреда можетъ нанести обывателямъ, нежели зимою, таковое куренiе сократить по сходствiю законныхъ постановленiй, не попуская однако обывателей до возчувствованiя каково либо негодованiя и отягощенiя, всего же бы полезнѣе было жителямъ имѣть винокуренные заведенiи внѣ селенiй въ пристойныхъ и немогущихъ нанести жильямъ вреда мѣстахъ.

7) Буде (от чего Боже сохрани) появытся въ округѣ опасная болѣзнь, тотъ часъ достовѣрно выправясь доносить мнѣ съ нарочнымъ, описавъ существо той болѣзни и до резолюцiи старался предъ—охранить незараженныхъ; тоже мѣсто, которое одержимо будетъ сею язвою, оградить карауломъ, дабы нихто здоровой во опой войтить не могъ.

8) Скотской падежъ, оказавшiйся въ уездѣ, освидѣтельствовать на мѣстѣ и ни мало мешкавъ меня увѣдомить, съ яснымъ описанiемъ отъ чего и сколко скота пало, отдѣливъ зараженный скотъ отъ здороваго, а палый въ отдаленныхъ отъ жилья

мѣстахъ, не снимая отнюдъ кожъ и не касаяся до оного руками, велѣть зарыть въ глубокия ямы длинными шестами и ямы засыпать землею.

9) Скопыще воровъ либо бѣглыхъ людей, не теряя времени, приложить всевозможное попеченіе истребить и воровъ бравъ подъ караулъ предавать суду, в чемъ каждый домъ обязанъ подать руку помощи и буде по слѣдствію окажется, что гдѣ воры или бѣглые были и ихъ небреженіемъ не пойманы, то таковые домы подвержени пени с каковыми и поступать по законамъ.

10) Буде случится полку либо командѣ проходить чрезъ уездъ, тогда отърѣдить для встрѣчи оного и препровожденія одного изъ комисаровъ, выбъранныхъ судомъ и определенныхъ, какъ выше писано, на таковые случаи въ воспособствованіе судамъ, которой долженъ, встрѣтя у межи уѣзда, провожать проходящую команду до межи соседняго уезда и гдѣ надобно квартиры отводить и другие по требованіямъ ихъ законныя выполнеши чинить, смотря въ каждомъ мѣстѣ чтобъ обывателямъ однимъ предъ другими отягощенія и от воинскихъ чиновъ обидъ и притѣсненій ни кому чинимо не было, требуя въ такихъ случаяхъ удовольствія отъ командировъ; в неполученіи же онаго, такъ равно и о проходѣ полковъ и командъ доносить мнѣ; какие же нынѣ где по уезду полки расположены лагеремъ или квартирами, по полученіи сего рапортовать меня.

11) Всякого званія колодники в судахъ имѣющіеся ограждены должны быть воинскою стражею, непосредственно зависимою отъ исправляющаго в томъ мѣстѣ городническую должность воинского начальника, о чемъ к нему и предписано отъ меня, поелику же в нѣкоторыхъ мѣстахъ отъ небреженія караульныхъ и безпечности начальниковъ открылись побѣги, то для безъопасности опредѣлить тюремные избы, совмѣстно съ помянутымъ начальникомъ, какие могутъ токмо сыскатся въ городѣ крѣпкие и способные по сему предмету.

12) Слѣдуемыхъ къ перссылкѣ отъ судовъ колодниковъ въ другие мѣста для отправления по подорожнымъ препровождать ко исправляющему должность городническую военному начальнику, доставляя отъ суда принадлежащей о колодникѣ конвертъ.

13) Тѣмъ преступникамъ, коимъ по опредѣленіямъ судовъ и по резолюціи вышняго начальства положено будетъ закономъ постановленное наказаніе, чинить должную экзекуцію въ городѣ, с повелѣнія и распоряженія воинского начальника, исправляющаго городническую должность, о чемъ отъ суда к нему и относится с поясненіемъ существа дѣла и конфермаціи.

14) Единожды на всегда строжайше подтвердить о прилѣжнѣйшемъ смотрѣніи каждому хозяену чтобъ вездѣ осторожность наблюдаема была въ домахъ отъ огня и на поляхъ при выжиганіи жнитвъ и корепьевъ, почему на случай незапнаго пожара заблаговременно сдѣлать должное постановленіе, дабы всякъ свѣдущъ былъ что ему в такое нещастное время чинить и о всякомъ пожарѣ меня рапортовать, описавъ великость онаго.

15) Во всѣхъ мѣстечкахъ къ оному суду принадлежащихъ и гдѣ толко происходятъ торги, начальникамъ предписать дабы они о состоящихъ на торгахъ в продажѣ хлѣбу и протчимъ продуктамъ цѣнахъ присылали в судъ вѣдомости по прошествіи каждого торгового дни, а судъ получая оные, во истеченіи каждаго мца 25 числа сочиняя генеральную по приложенной при семъ формѣ, имѣетъ доставлять ко мнѣ неупустительно с поясненіемъ и различіемъ каждаго мѣстечка, которыхъ чиселъ и какие цѣны происходили, какие же нынѣ состоятъ въ мѣстечкахъ торговые цѣны; по полученіи сего выправясь обстоятельно ко мнѣ прислать вѣдомость по сей же формѣ.

16) О состоящихъ въ вѣдѣніи того

суда старостваxъ, всѣxъ безъ изъятія, буде владѣлецъ онаго умре, в такомъ случае предписывается суду не входя ни в какое онаго распоряженіе и не допущая къ тому никово другово, тогожъ времени давать мнѣ знать.

17) О случающихся въ пространствѣ, занимающемъ округу того суда небесныхъ стихійныхъ явленіяхъ и необычайныхъ приключеніяхъ, яко то выхрехъ, градахъ и тому подобныхъ, давать мнѣ знать неукоснительно, с подробнымъ описаніемъ, въ какомъ мѣстѣ и в какое время что именно произошло, дабы я сообразно великости произшествія могъ по вышшей командѣ относится.

18) По дошедшимъ ко мнѣ донесеніямъ отъ судовъ, что прежнихъ временъ архивы и письменные дѣла неразобраны и находются во уничтоженныхъ конфедераціонныхъ судебныхъ мѣстахъ, почему и въ производствѣ дѣлъ не малое слѣдовало затрудненіе и остановка, предписываю симъ навсегда всѣ письменные дѣла прежнихъ временъ разобрать по сортамъ и какие какому суду принадлежатъ, будуть имѣть таковые въ своемъ вѣдѣніи и должномъ порядкѣ, съ описью, дабы въпредъ не послѣдовало в чемъ либо судамъ преткновенія.

19) Ко удивленію моему требуютъ нѣкіе судебные мѣста отъ меня пособія въ переводчикахъ, знающихъ изъ россійского діалекта на полской переводить, поставляя главною причиною невѣдѣніе судей россійскихъ писменъ, а потому и неразумѣнія посылаемыхъ от меня на россійскомъ діалектѣ повелѣній; таковые не дѣлные представленіи не что иное наводятъ, какъ толко умножаютъ писменную переписку и затрудняя вышнее начальство, препятствуютъ исполнять нужные и нетерпящіе отлагательства дѣла, а судьи повидимому оставляя по своимъ должностямъ важные теченія дѣлъ въ небреженіи, занимаются ничево не значущими представленіями, ибо при случае нужды въ переводчикѣ и экспликаторѣ изъ россійского на полскомъ языкѣ, доволно таковыхъ свѣдущихъ людей отискать можно не токмо в томъ мѣстѣ, гдѣ состоятъ судные мѣста, но и во всякомъ селеніи открывается во многомъ числѣ, какъ то ежеденно изъ разныхъ частей губерніи относятся ко мнѣ съ прозбами россійскими писменами, к чему наипаче способствовало просвѣтить всякаго вѣдѣніемъ россійского и полскаго языка близкое расположеніе обоюдныхъ бывшихъ границъ, поелику при томъ каждый чиновникъ имѣющій владѣніи во обоюдныхъ губерніяхъ и протчие множайшые дѣла, занимаясь исправленіями ихъ, усугубляетъ попеченіе свое въ познаніи изреченія и писменъ сосѣдняго государства, но болѣе еще того предстоитъ предметъ ко опроверженію недѣлного отъ судовъ отъношенія, что во истеченіи прошедшаго столѣтія, въ полской области, всѣ акты писаны были россійскимъ діалектомъ, а не природнымъ полскимъ и сіи памятники совершенно изъобличаютъ всѣxъ тѣxъ, коимъ предлежитъ вникать въ познаніе правъ и коимъ довлѣетъ пещись ревностно дабы не учинить въ правосудіи неправомъ, слѣдовательно судіи будучи свѣдущи в разумѣніи россійскаго діалекта, ежели не в совершенствѣ, то по крайней мѣрѣ посредственно не должны имѣть далнѣй надобности въ переводчикахъ, а тѣмъ больше затруднять команду о снабженіи ими, имѣя достаточные способы отъискать таковыхъ во всякомъ мѣстѣ; почему предписывается симъ от таковыхъ и тому подобныхъ представленіи удержатся, ко мнѣ же присылать донесеніи, не непріятно бъ было на россійскомъ, но впротчемъ предается суду на волю писать и на полскомъ діалектѣ.

20) В замѣчаніе суду даю знать, что вибираемые камисары не суть есть въ судахъ засѣдатели и судьи, но во всемъ подвластные суду и завысимые отъ него же, почему и выбирать в сіе званіе таковыхъ, кои могли бы на то способны быть не изъ перваго и послѣднихъ

классовъ, ни средственныхъ степеней и кои все повеленія суда, хотя бы и во время каденціевъ онаго, сами собою производить в действие ничего не могутъ. Генералъ Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Іюня 23 дня 1793 года. Г. Минскъ.

Изъ Акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 81—85.

№ 67.—1793 г. Іюня 25.

Разрѣшеніе нѣкоторыхъ вопросовъ относительно дѣятельности при новомъ правительствѣ прежде назначенныхъ чиновниковъ.

Akt memoryału wespoł z rezolucyą w rzeczy wielmożnego Antoniego Hutorowicza, sędziego grodzkiego powiatu Oszmianskiego, przez wielmożnego Stanisława Łyszkiewicza pisarza, do jasnie wielmożnego Niepluiewa gubernatora podawanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Julij szostego dnia, rzymskiego, a dwudziestego piątego Junij ruskiego—kalendarza.

Przed aktami grodzkiemi woiewodztwa Minskiego. stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Szczodro, rotmistrz powiatu Orszanskiego, memoryał przez wielmożnego iegomosci pana Stanisława Łyszkiewicza pisarza grodzkiego woiewodztwa Minskiego do jasnie wielmożnego Niepluiewa generał-majora y gubernij Minskiey gubernatora, orderu swiętey Anny kawalera, podawany, też rezolucyą od tegoż iasniewielmożnego gubernatora, na tymże memoryale uczynioną y podpisaną, do akt podał w nastempnych wyrazach: Do jasnie wielmożnego Niepluiewa generał-majora y gubernij Minskiey gubernatora, orderu swiętey Anny Kawalera. Primo. Wielmożny iegomość pan Antoni Hutorowicz sędzia grodzki powiatu Oszmianskiego, maiąc dekret oczewisty w Trybunale głównym wielkiego xięstwa Litewskiego, przed manifestem iesze nayjasnieyszey y nayłaskawszey Jmperatorowey Jeymosci otrzymany, exdywizyą, czyli rozdział dobr po zeszłym Antonim Hutorowiczu, podstaroscie grodowym powiatu Oszmianskiego pozostałych. pomiędzy sukcessorow uznawaiący, na fundamencie rezolucyi jasnie wielmożnego Kreczetnikowa general-gubernatora w punkcie pierwszym na pytanie jasnie wielmożnego woiewody Kijowskiego uczynioney, wszystkie dekreta dawnieysze do exekucyi przyprowadzać nakazuiącey, czy może takowy dekret Trybunalski do satysfakcyi y exekucyi przez urzędnikow, tymże dekretem wyznaczonych, na tey stronie kordonu będących y na wierność Nayjasnieyszey Jmperatorowey zaprzysięgłych przyprowadzać. Secundo. Sędziowie ziemscy y grodzcy powiatu Oszmianskiego aktualnie przed konstytucyą trzeciego Maia tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego roku byli pomienionym dekretem Trybunalskim do exdywizyi wyznaczeni (gdy dopioro z racyi powiatu Oszmianskiego do sądow Minskich przyłączenia kadencyow swych sądowych nie odbywaią y nie sądzą) toż Brasławscy y Orszanscy takoż tym dekretem wyznaczeni czy mogą być do expedyowania takowey exdywizyi użyci? Tertio. Tenże sam wielmożny iegomość pan Antoni Hutorowicz, gdy aktualnie przed konstytucyą trzeciego Maia tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego roku był sędzią grodzkim Oszmianskim, czy może więc być dopioro do expedyowania inkwizycyow, kalkulacyow, wiryfikacyow, oraz do exekwowania dekretow tak iak inni sędziowie używany? Takowy memoryał z prozby wielmożnego Hutorowicza sędziego grodzkiego powiatu Oszmianskiego podaię z naypowinnieyszym uszanowaniem. U tego memoryału podpis wielmożnego pisarza, a na boku data, oraz na schylaniu adres w te słowa: Stanisław Łyszkiewicz pisarz grodzki woiewodztwa Minskiego. Tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Julij piątego dnia rzymskiego, a Junij dwudziestego czwartego dnia ruskiego kalendarzow. Do jasnie wielmożnego Niepluiewa gene-

rał-majora y gubernij Minskiey gubernatora, orderu swiętey Anny kawalera memoryał w interesie wielmożnego Hutorowicza, sędziego grodowego powiatu Oszmianskiego. A rezolucyia in haec verba: Tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, Julij miesiąca dwudziestego piątego veteris stili. Rezolucyia-adprimum. Ci urzędnicy tylko ktorzy są w kordonie teraznieyszym Rossyiskim i aktualnie na wierność i poddanstwo Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci zaprzysięgli. a dekretem Trybunalskim przed manifestem Nayjasnieyszey Jmperatorowey zaszłym do exdywizyi są wyznaczeni, mogą takową exdywizyą expedyować. Ad secundum. Sędziowie ziemscy y grodscy powiatu Oszmianskiego chociaż kadencyow swych i osobnych sądow niemaią wyznaczeni iednak Trybunalskim dekretem przed manifestem Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci zaszłym do exdywizyi, podobnież Brasławscy i Orszanscy. lub innego powiatu, ktorzy są wyznaczeni pod warunkiem w rezolucyi na pierwszy punkt danej wyrażonem expedyować tę exdywizyą, i iesli odtąd do dalszych iakich czynnosciow, iako to inkwizyciow, kalkulacyow, exdywizyow y weryfikacyow przez sądy tuteysze zakordonowane regularnie wyznaczeni zostaną, tedy używani być y expedyować mogą. Ad tertium. Podobna rezolucya iak w punkcie drugim. U tey rezolucyi podpis takowy: General-major Minskiey gubernij gubernator de Nepluiew. Ktory to memoryał wespoł z rezolucyą, zapodaniem onego przez wyż wyrażoną osobę, do akt iest w xięgi grodzkie wieczyste woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1793 годъ, № 11820, л. 253—255.

№ 68.—1793 г. Іюня 26.

Предложеніе Минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о взысканіи съ челобитчиковъ пошлинъ за простую бумагу въ размѣрѣ стоимости гербовой.

Минской губерніи повѣту Рѣчицкого въ Земскій судъ, Предложеніе.

Поелику разосланной мною какъ въ оной такъ и въ протчие гродскіе и земскіе суды гербовой бумаги на долгое время есть недостаточно, то, сходственно законному постановленію и главнаго начальства предписанію, предлагаю за употребляемую по всѣмъ челобитческимъ дѣламъ и во мѣсто гербовой за простую бумагу взыскивать деньги, тѣ самые что положено и за гербовую бумагу и деньги какъ за гербовую такъ и за простую бумагу выручаемые должны хранится въ вѣдомствѣ писарей каждаго суда. (Собственноручно подписалъ) Генералъ Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ 26 Іюня 1793 г. Г. Минскъ № 2154.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 127.

№ 69.—1793 г. Іюня

Инструкція Минскаго губернатора Рѣчицкому городничему Борейшѣ о его обязанностяхъ.

Ордеръ

Украинскаго легкокопнаго полку господину ротмистру Борейши.

По поводу преподаннаго мнѣ отъ покойного генерала Аншефа Михайлы Никитича Кречетникова о устроеніи по Минской губерніи, во управленіе мнѣ ввѣренной, порядка наставленія конфирмованного и утвержденнаго отъ Ея Императорскаго Величества, Ваше Благородіе опредѣленъ в мѣстечкѣ Бобруйскѣ, в которомъ открыты судопроизводствы, въ званіе городничего до времяни того, поколь настоящіе таковые и штатные команды прибыть имѣютъ, относительно косй должности ко исполненію предписываю слѣдующее.

1) Назначенная Вамъ отъ Украинскаго легкокопнаго полку собственно по городнической должности команда съ унтеръофицеромъ капраломъ и трубачемъ двад-

цать четыре человѣка рядовыхъ пешихъ уповаю до нынѣ прислана, кою употреблять сообразно преподаваемому наставленію и обряду городовому, не отражая въ несвойственныя сему должности, потому наиболѣе, что Вы вступая въ званіе городничаго до прибытія настоящаго, непосредственно состоять имѣете въ моемъ начальствѣ, слѣдовательно и команда ваша занимаетъ мѣсто штатныхъ командъ.

2) Содержа градской въ пристойности караулъ, опредѣля посты изъ онаго и въ судныя мѣста, имѣть свѣдѣніе о проѣзжающихъ всякаго состоянія людей, доставляя каждому по приличію долженствующее удовлетвореніе, внимая при томъ на проходящихъ безъ письменныхъ видовъ, не имѣющихъ на прожитіе твердыхъ мѣстъ бродягъ, каковыхъ по состоянію ихъ сомнительности бравъ за караулъ провождать, куды подлежать и способность требовать будетъ.

3) Спокойствіе, благочиніе, вѣрность и тишина по городу должны соблюдены быть во всѣхъ частяхъ не изъѣмлемо, по каковому предмету должны вы обратить вниманіе ваше болѣе на новость пріобрѣтенія сего края, во всѣхъ частяхъ не образованнаго, дабы никто въ противность подданническаго долгу и послушанія предпріять и учинить не могъ, и естли бы паче чаянія открыть кто либо въ нарушеніи спокойствія и блаженства частного и собственного, таковыхъ стараться не допустить и смирить по мѣрѣ власти вамъ предоставляемой ласковостію и благими увѣщеваніями, а отнюдъ не суровостію, донося о существѣ происхожденія такъ и по важнѣйшимъ дѣламъ представляя съ нарочнымъ прямо ко мнѣ.

4) Дабы проходящіе и квартирующіе полки и воинскія команды обывателямъ насилія и притесненій не чинили и безденежно ничего не требовали и не брали, имѣть вамъ не ослабное смотреніе за симъ отдѣленіемъ, требуя настоятельно у командировъ съ оными находящихся должного удовлетворенія въ нанесенныхъ ими обидахъ и безъденежномъ заборѣ, а въ случае не полученія представлять ко мнѣ для испрошенія у вышняго начальства виновнымъ наказанія, а съ послабившаго и не удовлетворившаго строгого взысканія, отводя проходящимъ войскамъ квартиры безъ отягощенія обывателей одного предъ другимъ, не инако какъ по два человѣка солдатъ на каждый покой, развѣ при множественномъ числѣ воинскихъ людей ставить ихъ по скольку на покой причтется, не упуская при томъ о проходѣ полковъ и командъ рапортовать меня, равно и по выступленіи оныхъ доносить, отвращая всякія могущія произойти какъ во время прохожденія войскъ, такъ и квартированіе оныхъ обоюдныя обиды и притѣсненіи, стараясь всемѣрно изъ сихъ новоподданныхъ всемплостивѣйшей нашей Государыни каждому дать возчувствовать, что онѣ подъ мудрымъ и кроткимъ Ея Величества царствованіемъ отъ всякаго насилія и притѣсненія ограждены и управляются начальствомъ, о благѣ и пользахъ ихъ по всевысочайшему соизволенію пекущемся, обращаясь съ ними какъ со вновь присоединеннымъ къ россійской державѣ народомъ сколько можно ласковѣе, безъ малѣйшей суровости, такъ чтобы при перемѣнѣ состоянія ихъ ощутили всеблагость онаго и взаимство своей искренности усердія и достовѣрности единоземцамъ своимъ.

5) При занятіи воинскими командами квартиръ, ежели не возможно обойтиться безъ занятія шляхетскихъ домовъ подъ постой штабъ и оберъ офицерамъ, то стараться однакоже миножировать и безъ крайнѣй нужды не занимать, въ необходимомъ же случае занятыхъ отнюдь не стѣснять въ принадлежащихъ хозяину выгодахъ и довольствоваться первымъ пополамъ съ хозяевами, а послѣднимъ по одному или по два покоя, смотря по пространству дома, наблюдая при томъ, чтобы и сіе позволенное занятіе было по согласію хозяевъ, безъ малѣйшаго нанесе-

нія имъ неудовольствія и поводовъ къ принесенію мнѣ жалобъ.

6) Домы духовныхъ всякаго званія, по основанію законного въ Россіи постановленія, изъемлются всѣ отъ постоя воинскихъ чиновъ, опыхъ ни подъ какимъ предлогомъ никому не занимать, кромѣ необходимого только случая при настоящемъ движеніи войскъ и то на теперешнѣе краткое время, ежели для крайнѣй тесноты необходимо сіе будетъ, наблюдая, чтобъ и въ такой крайности не другіе занимали постоемъ, какъ единственно генералитеты или штабъ и оберъ офицеры и безъ крайняго при томъ хозяевамъ озлобленія.

7) Какъ в здѣшнемъ краѣ публичные корчмы или такъ сказать въѣзжіе домы, нарочито выстроенные, составляютъ главной владельческой хозяйскій доходъ, то и сихъ постоями такъ же не занимать и дабы при проходѣ войскъ не было причиняемо тѣхъ карчмъ содержателямъ или живущимъ в нихъ какихъ либо обидъ и насилія забираніемъ безъ-денежно изъ принадлѣжащаго имъ, и отъ того тѣ содержатели раззоренія, а хозяева или владельцы убытка потерпеть не могли, охранять въ городѣ таковые карчмы залогомъ воинскихъ служителей, человѣка по два изъ надежлыхъ людей, пока команда пройдетъ.

8) Во время движенія войскъ всякой полкъ для поднятія своихъ тягостей имѣетъ необходимость въ обывательскихъ подводахъ; не возпрещая сего, въ такихъ необходимыхъ случаяхъ, отъ нынѣ всегда и на будущее время предписываю сколько тѣхъ взято буде платить самимъ обывателямъ за оные, полагая не на лошадь но на парную воловую или пароконную фуру по двѣ копейки на версту.

9) Для возки куріеровъ на почтовые станціи обывательскіе подводы по двѣ пары на каждую тамъ, гдѣ нужно, предписалъ я паряжать изъ уѣзду земскимъ судамъ не изъ дальнихъ мѣстъ, по ихъ разсмотрѣнію, не отягощая селенія одного предъ другимъ, о чемъ такъ же вамъ и въ городѣ вниманіе имѣть дабы установляемая очередь и перемѣна всегда въ свое время выполняема была и прогоны платимы бы были въ руки исправляющихъ возку куріеровъ и чьи лошади, а не въ другіе чьи; безъ прогоновъ же и кто не имѣетъ подорожень отнюдь не давать.

10) Мѣра и вѣсы въ городѣ должны быть клейменые, сообразные здѣшнѣму установленію, но при томъ прилѣжное смотреніе имѣть соединенно съ магистратомъ, дабы были вѣрные и справедливые и частные люди не несли бы чрезъ обманы торгующихъ неудовольствія и убытка.

11) Буде (отъ чего Боже сохрани) появится въ городѣ либо по дошедшему къ вамъ свѣдѣнію въ округѣ опасная болѣзнь, тотъ часъ допосите мнѣ съ нарочнымъ, описавъ существо той болѣзни, и до резолюціи стараясь предохранить не зараженныхъ, то же мѣсто, которое одержимо будетъ сею язвою оградить карауломъ, дабы никто здоровой во оное войтить не могъ.

12) Скотской падежъ, оказавшейся въ городѣ освидѣтельствовать на мѣстѣ и нимало мешкавъ меня увѣдомить, съ яснымъ описаніемъ отъ чего и сколько скота пало, отдѣливъ заражешной скотъ отъ здороваго, а палой въ отдаленныхъ отъ жилья мѣстахъ, не снимая отнюдь кожи и не касаяся до оного руками никому, велѣть зарыть въ глубокіе ямы длинными шестами и ямы засыпать землею.

13) Всякому обиженному городовому жильцу давать начальническое покровительство въ насильствіяхъ, изслѣдовая на мѣстѣ произшедствія, безъ умноженія письменнаго производства, но единственно приводя въ ясность существо дѣла, дополняя при томъ оное свидѣтельскимъ утвержденіемъ, и буде что есть отнято и оно находится на лицо, тотъ часъ велѣть возвратить не укоснительно просителю, а пайденныхъ виновными отос-

лать въ судъ, которому онѣ принадлѣжать будутъ, гдѣ истцы или обиженные прозьбу производить должны по законамъ.

14) Скопище воровъ либо бѣглыхъ людей, не теряя времяни приложить все возможное стараніе истребить и воровъ имать подъ караулъ, въ чемъ каждый домъ въ городѣ обязанъ подать руку помощи и буде по слѣдствію окажется, что гдѣ воры или бѣглые были и ихъ небреженіемъ не пойманы, то таковые домы подвержены пени, о чемъ и сообщать суду.

15) Неупустительное и строгое смотреніе имѣть въ городѣ за мостами и переправами и улицами, дабы онѣ в такомъ неправномъ состояніи были, чтобъ на нихъ остановки и опасности никому приключится не могло и буде гдѣ испортится, велѣть безъ понаровки поправлять тому, кому надлежитъ, съ понужденіемъ. не упуская времяни, паче же бдѣть, чтобъ повсемѣстно въ городѣ на улицахъ и мостахъ была совершенная чистота и палой скотины или мертвечины, отъ чего вредный духъ происходитъ, нигдѣ въ городѣ не встрѣчалось, такъ равно и протчее непристойности и гадости въ наружности домовъ отнюдъ не терпѣть и на сіе послѣднѣе употреблять большею частію колодниковъ.

16) Для пастбы лошадей воинскихъ командъ и полковъ отводить въ лѣтнѣе время, по силѣ плаката, пастбища и смотреть, чтобы никому обиды, такъже посѣянному хлѣбу и другимъ еспокоснымъ лугамъ травли и толоки не было, в противномъ же случае поступать по 4 и 13 пунктамъ сего наставленія, а стоящимъ в лагеряхъ, во все оного продолженіе, на варенie кашъ и печеніе хлѣбовъ отводить лѣсу изъ валѣжника подсохлаго лѣса и подстоя, имѣя сношеніе о семъ съ судами, до копхъ подлежать будутъ.

17) Единожды на всегда подтвердить каждому хозяену по городу о крайнѣй вездѣ осторожности въ домахъ отъ огня и пожара, буде же учинится въ городѣ пожаръ, в такомъ случае чинить вамъ всемѣрныя распоряженія, споспѣшествуя ко утушенію оного по всей возможности, дабы же каждой обыватель вѣдалъ, что ему должно чинить во время такого нещастного случая, здѣлать постановленіе, перенумеривъ домы и назначивъ инструменты, подлежащіе къ прекращенію пожара и по таковому порядку требовать уже настоятельно непремѣнного исполненія, а съ непокоривыхъ и законного взысканія и о всякомъ пожарѣ меня рапортовать, описавъ великость оного.

18) Всякого состоянія о живущихъ въ городѣ чиновникахъ, художникахъ и частныхъ людяхъ, порознь о каждомъ. имѣть вамъ достовѣрной списокъ, съ различіемъ дѣйствительно тамо жительствующихъ, имѣющихъ твердыя мѣста на жительство и постороннихъ, нанимающихъ домы, по разнымъ предлогамъ пребываніе свое имѣющихъ.

19) Всякого званія колодники въ судахъ имѣющіяся ограждены должны быть воинскою стражею, непосредственно зависимою отъ вашего начальства, при приумноженіи каковыхъ, по мало имѣнію у васъ команды, дабы побегу арестанты чинить не могли, запимать довлѣющее пособіе отъ города; поелику же въ некоторыхъ мѣстахъ отъ небреженія карaульныхъ и безпечности начальниковъ открылись побеги, то найкрепчайше подтверждаю вамъ смотреніе имѣть не ослабное, для безпечности чего опредѣлить тюремныя избы, какія токмо могутъ сыскатся въ городѣ крепкіе и способные по сему предмету, и по важнымъ дѣламъ арестантовъ содержать заклепанныхъ въ колодки.

20) Слѣдуемыхъ къ пересылкѣ отъ судовъ колодниковъ отправлять съ приложенными отъ судныхъ мѣстъ конвертами, за подорожными вашими, заклепанныхъ въ ножные колодки, а по важнѣйшимъ дѣламъ и въ ручные либо въ желѣзы, соображаясь съ важностію ихъ

преступленій, за должнымъ присмотромъ отъ мѣста до мѣста и съ прописаніемъ въ подорожныхъ о неослабномъ смотреніи за колодниками, дабы въ пути побегу учинить не могли.

21) Тѣмъ преступникамъ, коимъ по опредѣленію судовъ и по резолюціи вышняго начальства положено будетъ закономъ постановленное публичное наказаніе, по сношенію судовъ къ вамъ и описанію существа произведеннаго дѣла, экзекуцію чинить непосредственно отъ вашего распоряженія и повелѣнія.

22) Квартала мартовскаго всякого рода недоимки, гдѣ только есть, предписалъ я повсемѣстно судамъ и зборщикамъ усугубить попеченіе собрать, а послѣ того времяни таковые зборы, по манифесту Ея Императорскаго Величества, во облегченіе новоподданныхъ сего края, всемилостивѣйше уничтожены, кромѣ тѣхъ, кои входятъ отъ добраго и собственнаго жителей желанія десятого и двадесятого гроша, яко никого отягощать не могущіе и кои продолжатся на всегда долженствуютъ, о чемъ давъ знать и вамъ для свѣдѣнія, предписываю по окончаніи взноса за мартовской кварталъ, недоимокъ собирать далѣе таковыхъ недопущать, но какъ при сихъ побужденіяхъ отъ судовъ и зборщиковъ о взносѣ податей легко могутъ случится упорство и даже непокорывость обывателей, какъ по городу, такъ и по уѣзду, то ко приведенію таковыхъ въ должное послушаніе, по отношеніямъ судовъ чинить в семъ неотлагательно должное пособіе отрядомъ пристойного числа военныхъ служителей на екзекуцію, а по малолюдію команды, требуя таковыхъ отъ ближнихъ командъ и съ прилѣжностію вспомоществовать по сему пункту о непремѣномъ и непродолжительномъ взносѣ на помянутой мартовской кварталъ недоимокъ, наряжаемымъ же на екзекуцію командамъ строжайше подтвердить о не чиненіи обывателямъ насилія и всякого рода притесненій, подъ жестокимъ истязаніемъ и отвѣтомъ вашимъ, яко послабившаго на непозволенные и запрещенные поступки; кожевной же зборъ совершенно уничтожа, запретить зборщикамъ дабы опого отнюдъ не требовали и не собирали, подъ неупустительнымъ за то истязаніемъ.

23) Насиліе, грабежъ самовольная управа ни въ малѣйшей части да небудетъ терпима, ибо имѣвый кто какую либо обиду долженъ искать правосудія и удовлетворенія отъ судовъ на то постановленныхъ закономъ; всякого посягнувшаго на самовольную управу представить безъ понаровки законному сужденію, яко нарушителя правъ общаго и своего спокойствія.

24) О спокойствіи и тишинѣ такъ же и о всякомъ произшедствіи, моему свѣдѣнію предлежащемъ, присылать ко мнѣ чрезъ каждые двѣ недели донесенія чрезъ учрежденную почту.

25) Въ истеченіи каждаго мѣсяца 25 числа о происходящихъ въ городѣ хлебу и протчимъ продуктамъ на торгахъ цѣнахъ присылать ко мнѣ справочныя вѣдомости, съ поясненіемъ и различіемъ каждого торговаго дни какіе цѣны происходили, по приложенной при семъ формѣ, какіе же нынѣ состоятъ цены въ городѣ прислать по полученіи сего по той же формѣ вѣдомость.

26) Пользующимся привиллегіями винного куренія, варенія медовъ и пива не запрещается потому права производить промыселъ свой дѣятельно, но нужно не оставить безъ вниманія неосторожность в семъ краю существующую повсемѣстно относительно пожара и поелику всякое устроеніе порядка, отъ начальника зависимое и въ дѣйство производимое, преподаетъ непосредственно вообще обывателямъ пользу, выгоду и безопасность, то по сему предмѣту дабы и симъ отдѣленіемъ доставить имъ благо, имѣете, съ членомъ отъ суда истребованнымъ, обозрѣть лично въ городѣ имѣющіяся винокурни, солодовни и броварни, каковые

ежели бы оказались въ городѣ построенными въ густотѣ домовъ, либо безъ трубъ, выведенныхъ по верху строенія и въ весма подверженномъ опасности мѣстѣ, таковые разламавъ, запретить хозяевамъ производить куреніе, въ разсужденіи же о томъ, что въ лѣтнѣе время пожаръ (отъ чего Боже сохрани) болѣе вреда можетъ нанести обывателямъ нежели зимою, таковое куреніе сократить по сходствію здѣшнихъ постановленій совмѣстно съ судомъ, не попуская однако обывателей до возчувствованія каковаго либо негодованія и отягощенія, всего же бы полезнѣе было жителямъ имѣть винокуренные заведенія внѣ города въ пристойныхъ и немогущихъ нанести жильямъ вреда мѣстахъ.

27) Къ вящшей выгодѣ и ползѣ обывателей, какъ привозящихъ для продажи на торги всякіе землею производимые произрастенія и другіе продукты и къ пище относимые вещества, такъ и паче имѣющихъ въ покупкѣ ихъ нужду, дабы единообразная полза каждому предоставлена была, установить въ городѣ единовременно навсегда слѣдующій порядокъ: первоначально опубликовать въ городѣ, что привозимыя изъ уѣзда поселянами на продажу продукты позволено будетъ продавать и покупать каждому на зборномъ мѣстѣ, для съѣзду торговыхъ людей имѣющемся, подтвердивъ строго, чтобъ изъ городскихъ жителей кромѣ того назначенного мѣста въ другомъ, либо на пути, отнюдь никто не покушался покупать явнымъ и тайнымъ образомъ, послѣ чего въ самой той день, въ которой по обыкновенію съѣздъ продавцовъ изъ селеній бываетъ, розставить по трактамъ изъ воинскихъ чиновъ и городскихъ десятскихъ пристойное число людей надежныхъ и безъпристрастныхъ, съ приказаніемъ пріезжающихъ съ продуктами поселянъ наставлять съѣзжатся въ зборное мѣсто, а за городскими жителями, паче же за евреями найприлѣжнѣйше смотрѣть, дабы при въѣздахъ въ городѣ, такъ и по улицамъ отнюдь покупать не отваживались, и когда такимъ образомъ продавцы на зборное мѣсто соберутся и обоюдные стороны производить торгъ, какъ обтомъ такъ и порознь по нуждѣ каждого продолжать будутъ по своей волѣ, въ то время прилѣжно старатся отвращать произойти могущіе неустройства, а паче ссоры и драки; при семъ въ особое вниманіе нахожу вамъ сказать, что приставы воинскіе и городскіе, для воздержанія безъвремянной торговли постановленные при въѣздахъ и по улицамъ, легко могутъ покусится на акциденцію и похлѣбствовать перекупщикамъ и дабы сіе злоупотребленіе отвратить при самомъ началѣ сего постановленія и не дать таковому злу вкоренится на всегдашнѣе время имѣть вамъ самоличное обозреніе по всѣмъ частямъ города каждого торговаго дни непремѣнно, доколѣ желаемое сіе учрежденіе во всей своей силѣ возымѣетъ довлѣющее дѣйствіе.

28) Въ заключеніе сего остается мнѣ вамъ сказать только то, что ежели по новости и неопытности вашей въ поручаемой нынѣ должности встретится вамъ какое либо усумненіе, либо затрудненіе, или же надобность въ разрѣшеніи каковаго предмѣта или матеріи, о которой здѣсь не упомянуто, а по вашему предъусмотрѣнію найдется за нужное, извольте безъ замедленія ко мнѣ относится, дабы никакая часть требующая исполненія не оставалась безъ дѣйствія, кои я разсматривая отвѣтствовать моими замѣчаніями, изъясненіями и въ потребномъ случае пособіями не премину, но при томъ за нужное поставляю напомянуть вамъ, что я за всѣми произшедствіями по городу случающимися внимать и замѣчать не премину и ежели отъ васъ будутъ происходить какіе либо противные закону поступки и покушенія при похлѣбствѣ сильнымъ отягощать невинныхъ и безъпомощныхъ, а сыщется про то допряма, въ такомъ случаѣ при-

нужденъ я найдись поступить съ вами по всей законной строгости, № 1999. Іюня дня 1793 года. Минскъ.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы. № 13619 л. 88—93.

№ 70.—1793 г. Іюля 1.

Засвидѣтельствованіе подпоручика Труфонова о принесеніи присяги на русское подданство Антоніемъ Михаловскимъ.

Akt roty do zaprzysiężenia na wierność Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci przez wielmożnego Antoniego Michałowskiego wykonaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Julij dwunastego dnia rzymskiego, a pierwszego ruskiego kalendarzow.

Przed aktami grodzkiemi woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Mikołay Hreborowicz rotę do zaprzysiężenia na wierność Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci przysięgi wykonaney przez wielmożnego iegomosci pana Antoniego Michałowskiego, dworzanina iego krolewskiey mosci skarbowego wielkiego xięstwa Litewskiego, do akt podał, ktorey wyrazy następne: Forma przysięgi na wierność y poddanstwo. Ja niżey wyrażony przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy Swiętey Jedynemu, iż dobrowolnie y bez żadnego przymusu chcę i żądam Nayjasnieyszey Katarzynie Alexiejownie Wtorey samowładney całey Rossyi Jmperatorowey Jeymosci Pani moiey naymiłosciwszey y Nayjasnieyszemu Jey ulubionemu synowi cesarewiczowi y Wielkiemu Xiążęciu Pawłowi Piotrowiczowi, jako prawemu Tronu Rossyiskiey Imperyi następcy y ich nayiasnieyszym sukcessorom w wiernosci y nieobłudnie służyć wiecznie y we wszystkim bydz posłusznym, iako wierno poddanemu przystoi y należy, tak mi, Panie Boże, dopomoż y niewinna Jego męka. Co utwierdzaiąc pod obowiązkiem sumnienia swiętą Ewangielią całuię. U tey roty podpis aktora, poniżey swiadectwo po rusku pisane wykonaney przysięgi, w te słowa: Antoni Michałowski dworzanin iego krolewskiey mosci skarbowy Wielkiego xięstwa Litewskiego. Swiedetelstwóiu, czto wyżey pisanoy szlachtycz Antoni Michałowski w mesteczkie Swerze prysiehał. Muromskoho piechotnoho połku podporucznik Michayła Trufonow. Która to rota za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich woiewodztwa Minskiego wpisana.

Изъ актовой книги Минскаго городскаго суда за 1793 годъ, № 11820, л. 262.

№ 71.—1793 г. Іюля 3.

Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду, о прекращеніи всѣхъ сборовъ до 1 января 1795 г., въ томъ числѣ кожевеннаго.

Минской губерніи повѣта Рѣчицкаго въ земской судъ. Предложеніе.

Дошло ко мнѣ свѣдѣніе, что въ нѣкоторыхъ мѣстахъ и до сихъ поръ собирается кожевной податокъ, а какъ всемилостивѣйше обнародованнымъ манифестомъ таковой и другіе тому подобные зборы по 1795 годъ уничтожены, предписываю опому суду строжайше подтвердить по повѣту Рѣчицкому, дабы отънюдь никто не покушался чинить таковые зборы, нынѣжъ находящихъся въ повѣтѣ по партикулярнымъ мѣстечкамъ зборщиковъ предписалъ я при суммѣ находящемуся господину ротмистру Берейшѣ вообще с главнимъ зборщикомъ писаремъ Рахтаномъ, къ коему таковые подати вѣносимы были, снять со всѣхъ подробние щоти о приходящей суммѣ и меня рапортовать, почему соединенно съ гродскимъ судомъ и имеетъ оной судъ повсемѣстно предписать, гдѣ токмо сихъ

зборовъ находятся зборщики, дабы они для отдачи щотовъ со всѣми принадлѣжащими к тому документами явились в Бобруйскѣ къ помянутому ротмистру Берейши и зборщику Рохтану и имѣющуюся у нихъ сумму доставили непремѣнно къ 15 числу сего м-ца (Собственноручно подписалъ) Генералъ-Маіоръ Минской губерніи Правитель Иванъ Неплюевъ. Іюля 3, 1793 года. г. Минскъ № 2386.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 161.

№ 72.—1793 г. Іюля 3.

Предложеніе Губернатора Неплюева о порядкѣ взысканія податей, извѣстныхъ подъ именемъ добровольныхъ, а именно 10-го гроша съ имѣній свѣтскихъ лицъ, 20-го гроша съ духовныхъ и т. п.

Jan Niepluiew Minskiey gubernij gubernator i orderu swiętey Anny kawaler.

Wydanym ode mnie uniwersałem przeszłego Junij 14 dnia po wszystkich mieyscach w Minskiey gubernij będących rozpublikowano i ogłoszono, że za naywyższym Jey Jmperatorskiey mosci Pani moiey Naymiłosciwszey manifestem, z macierzynskiego Jey ku nowopoddanym przyłączonego kraju miłosierdzia, wszystkie podatki w ratach 7—browey, Marcowey i Juniowey dotąd zbierane, oprócz dobrowolney ofiary, która od własciwego obywatelow żądania iest ustanowiona do pierwszego Januarij 1795 r. są darowane; przeto gdy następuie Juliowa rata, aby takowy podatek, iako nikogo obciążać nie mogący, wnoszonym był po dawnemu w swoim czasie, i w te mieysca, gdzie dotąd był oddawanym zalecam. Takowa dobrowolna ofiara ma się rozumieć dziesiąty grosz z maiątkow obywatelskich, dwódziesty z duchownych, równie półpodymne z miast, pół-procentu i superata z maiątkow iezuickich, udzielnie z starostw kwarta a z maiątkow iezuickich zwyczayny procent i temu podobne, iako podatki, które z swoiey istoty potrzeby i ustawy wybierane być powinny. Tym tedy uniwersałem w całey Minskiey gubernij dla wiadomosci każdego drukowanemi exemplarzami ogłasza się, aby ustanowione dawnemi prawami rzeczone podatki, stosownie do naymiłosciwszego manifestu, jako nikogo uciemiężać nie mogące, wnoszone po dawnemu i w swoim czasie pod wiedzę grodzkiego pisarza były, zalecam. R. 1793 Julij 3 dnia V. S. Iwan Niepluiew Minskiey gubernij gubernator (L. S.).

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 157.

№ 73.—1793 г. Іюля 21.

Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду о присылкѣ квитанцій за забранный фуражъ и провіантъ.

Минской губерніи Речицкаго повета въ земской судъ. Предложеніе.

Изътекшаго Іюня от 4 числа посланными отъ меня, какъ въ протчия, такъ и въ оной судъ таковымъ, же с приложеніемъ печатныхъ объявленій, предписалъ, чтобы везде пайскоряя было опубликовано, дабы за прошлогоднее по генварь м-цъ продовольствіе войскъ провіянтомъ и фуражемъ имѣющіе право на полученіе за изъясненное продовольствіе заплаты какъ пайскоряе явились сами или з законными уполномочіями представляли повереныхъ с квитанъціями и другими никакому усумненію не подлежащими доказательствами, в провіянтскую коммиссію в Полонномъ, под веденіемъ господина подполковника и ковалера Алексѣева состоящую, для скорейшаго окончанія рощотовъ, но какъ та коммиссія отзывается ко мне что сей губерніи ни отъ одного ни воеводства ни повета с таковыми квитанціями никто не яв-

ляетца и что за неприсылкою отъ сей по губерніямъ Изъяславской и Брацлавской в должномъ генеральномъ ращоте делается остановка, по обстоятельствамъ симъ 1-е что по недоставленіи отъ сей губерніи таковыхъ за провіянтъ и за фуражъ квитанцій деластся, какъ выше писано, в генеральномъ рощете медленность, 2-е что обыватели, не получая слѣдуемой имъ за тотъ провіянтъ и фуражъ заплаты, терплютъ убытокъ, вторично предписываю всепепременно и какъ найскоряе опубликовать еще во ономъ повете повсеместно, дабы каждой обыватель, до кого только сие принадлежитъ, былъ известенъ и в полученіи следуемой ему заплаты за провіянтъ и фуражъ, какъ въ 1792, такъ и в нынѣшнемъ 1793 годахъ для войскъ употребленной, могъ найтить свое удовлетвореніе, объявя при томъ в техъ публикаціяхъ, что коммисія под веденіемъ подполковника и ковалера Алексѣева нынѣ находится не в Полонномъ уже, но в Лабуне. (Собственноручно подписалъ). Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Іюля 21 дня 1793 году городъ Минскъ № 2593.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 252.

№ 74.—1793 г. Іюля 28.

Предложеніе Минскаго губернатора о томъ, чтобы всѣ дѣла рѣшать отъ имени Ея Величества, въ противномъ случаѣ рѣшенія не будутъ имѣть силы.

Минской губерніи повѣта Рѣчицкаго въ земскій судъ Предложеніе.

Въ подтвержденіе даннаго всѣмъ гродскимъ и земскимъ сію губернію составляющимъ судамъ повелѣнія, чтобы дѣла въ оныхъ производимы были подъ имянемъ Ея Императорскаго Величества, по полученному мною отъ Его Высокопревосходительства господина Генерала-Порутчика, сенатора, отправляющаго должность въ губерніяхъ Минской, Изъяславской и Брацлавской генерала губернатора и многихъ ординовъ кавалѣра Тимофѣя Ивановича Тутолмина повелѣнію, симъ оному суду предписываю, в соотвѣтствіе Всевысочайшей Ея Императорскаго Величества воли, повсемѣстно въ здѣшнемъ краѣ обнародованной, всѣ дѣла производить и рѣшать имянемъ Ея Императорскаго Величества, сходствуя отправленію дѣлъ въ Россіи подъ Всевысочайшимъ Ея Величества титуломъ, ибо рѣшеніе судовъ и всякое въ оныхъ производство, по присоединеніи сихъ областей къ Имперіи, не подъ Всевысчайшимъ титуломъ учиненные, за рѣшеніи признаны быть не могутъ и оные ни въ какое дѣйство не производить, а за тѣмъ рекомендую какъ найскоряе прислать ко мнѣ копіи з рѣшеніевъ, дабы моглъ я выдѣть исполняется ли въ самой точности Всевысочайшая Ея Императорскаго Величества воля, поелику какъ вышеписано, ежели несходственно дѣла и рѣшеніи въ ономъ судѣ произведены, то должны будутъ упразднится.

Сверхъ сего имѣетъ оной судъ, не дожидаясь своихъ сроковъ, собрается непремѣнно и издѣлать мнѣ обстоятельную вѣдомость сколько во ономъ находится какого рода дѣлъ и когда оные вступили въ судъ и оныя прислать ко мнѣ какъ найскоряе, а для чего таковыя вѣдомости по предложенію моему отъ 6 числа еще изътекшаго іюня мѣсяца не присланы имѣетъ судъ прислать отвѣтъ. (Собственноручно подписалъ). Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Іюля 28, 1793 года № 3071.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г. № 13619 л. 256.

№ 75.—1793 г. Іюля 31.

Предложеніе минскаго губернатора о выборѣ въ Мозырскомъ уѣздѣ депутата для выраженія вѣрноподданическихъ чувствъ Императрицѣ Екатеринѣ II.

Akt listu od jasnie wielmożnego generał-majora gubernij Minskiey do jasnie wielmożnego marszałka Mozyrskiego pisany.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta piętnastego dnia.

Pod panowaniem Nayjasnieyszey monarchini Katarzyny Wtorey, stanowszy obecnie przed aktami grodzkiemi Mozyrskiemi iegomość pan Sebestyan Szuyski, list pod numerem trzytysięcznym setnym trzydziestym siodmym od jasnie wielmożnego generał-gubernatora gubernij Minskiey do jasnie wielmożnego Oskierki marszałka Możyrskiego na rzecz w nim wyrażoną do akt podał de thenore sequenti: Jasnie wielmożny mosci panie marszałku, mosci dobrodzieiu. Jasnie wielmożny general-porucznik senator y rożnych orderow kawaler Tymofiey Iwanowicz Tutulmin, piastuiący urząd Jeneral gubernatora Minskiey, Zasławskiey y Bracławskiey gubernij, w uczynionym zaleceniu swoim do mnie oswiadcza, że nayduiąc z ukontentowaniem w tuteyszych obywatelach wiernopoddansko uległość i niedorownaną uprzeymość, oraz życzliwość dla Imperatorskiego Tronu, a szczegulnie ku nayjasnieyszey Jey Imperatorskiey mosci osobie, niewątpi, że godne tuteysze obywatelstwo poczytać będzie za nayszczęsliwsze zdarzenie zyskać sposobność dla okazania tych uczuciow przed naypotężnieyszym Jmperatorskim Tronem, a to w sposobie wysłania udzielney na to deputacyi, dla tego raczył zalecić, że takowa deputacya powinna składać się z jednego wysokiego z gubernij dostoienstwa i urzędem zaszczyconego męża i na to iest wyznaczony jasnie wielmożny Chmara woiewoda Minski, którego obowiązkiem będzie mieć mowę do nayiasnieyszey Imperatorowey Jeymosci w imieniu całego obywatelstwa, z przyłączonymi do jego towarzystwa z każdego woiewodztwa dwoma, a z każdego powiatu jednym deputatem; wszyscy oni powinni bydz obrani z nayznakomitszych urodzeniem y dostoienstwem obywateli, mających powierszchowne dystynkcyi znaki; iest oraz usilnym moim życzeniem abyś i jasnie wielmożny waszmość pan dobrodziey od tey tak znakomitey usługi nie wyłączył siebie z liczby tych dwoch deputatow. Na mocy takowego zalecenia upraszam jasnie wielmożnego waszmosci pana, abyś jak nayprędzey obywatelstwo powiatu Mozyrskiego do Mozyra konwokować raczył. Zatym żądanego deputata elekcyą uczynił, wybieraiąc go z osob naydostoynieyszych i nayznakomitszych urodzeniem y urzędami do złożenia wyż wzmiankowaney deputacyi. Polityka i przyzwoitość wymaga, żeby ci deputatowani przy pierwszym prezentowaniu się Nayjasnieyszey Monarchini wszyscy mieli iednostayny ubior ustanowionego dla gubernij Minskiey koloru, ktorego rysunek przy tym dołączam dla tego, żebyś jasnie wielmożny mosci pan wybranego dla odjazdu do nayjasnieyszego Dworu deputata raczył o tem uwiadomić y byłoby naylepiey gdyby wszyscy oni mieli suknie polskiego kroiu. Jest życzeniem ażeby owa deputacya miała honor bydz prezentowana Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci czasu solemnego obchodu zawartego pokoiu, ktoren zacznie się drugiego dnia Septembra V. S. Ja zaś z moiey strony nieopuszczę wielmożnych ichmosciow panow deputatow skłaniać do nayspieszniejszego przygotowania się w podruż, a przeto raczysz iasniewielmożny waszmość pan nayrychley mnie uwiadomić, kiedy i kto będzie za deputata obrany. A ponieważ mają bydz wybrani deputaci tacy, którzy są zaszczyceni orderami, przeto trzeba żeby mieli z sobą suknie orderowe dla użycia onych na przypadek czasu, jak pisałem do jasnie wielmożnego podpołkownika Dehostotego, żeby

wyznaczył sztabs oficera jedynie dla assystencyi tylko aktowi obioru deputatow czas jasnie wielmożnego wasz mosci pana upraszam i spodziewam się że nie umkniesz się nasilniey przyłożyć do zwołania obywatelstwa i pracowania razem z nimi nad wyborem naygodnieyszych osob, którzy wiem że tey znamienitey i każdemu synowi oyczyzny miłey i zaszczyt czyniącey posługi nayochoczy się podeymą; chciey jasnie wielmożny waszmość pan donieść ichmosciom deputowanym, aby się każdy z nich przygotował w tem sposobie, iżby za naypierwszym zgłoszeniem się do Minska przybyć mogł, a z mieysca razem z innemi deputatami rozpoczoł podroż przez Polock do Peterzburga, albowiem będą wydane dyspozycyę aby wszędy na stacyach poczty głowne były. U tego listu podpis jasnie wielmożnego general-maiora w te słowa. General-major Minskiey gubernij gubernator De Neplujew.

Ktory to takowy list za podaniem onego do akt przez wyż wyrażoną osobę jest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięty i wpisany. Poniżey data tego listu w te słowa: Tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, Julij trzydziestego pierwszego V. S.

Изъ актовой книги Мозырскаго городскаго суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 74.

№ 76.—1793 г. Августа 2.

Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду о взносѣ податей мѣстною монетой.

Минской губерніи повѣта Рѣчицкаго въ земской судъ. Предложеніе.

Его Высокопревосходительство господинъ генералъ-поручикъ сенаторъ генералъ-губернаторъ и разныхъ ординовъ кавалѣръ Тимофей Ивановичъ Тутолминъ между разрѣшеніями на многие мои представленіи о податяхъ взносимыхъ въ казну въ здѣшнемъ краю, какою монетою должна сумма собираема быть, изволилъ предписать, что хотя нѣтъ сумнѣнія, что государственные ассигнаціи во всякихъ случаяхъ въ казну принимается будутъ наравнѣ съ монетою, но какъ зборы по вновь присоединеннымъ ко имперіи областямъ до 1795 года вступать долженствуютъ во всемъ на прежнемъ основаніи, то и надлежитъ чтобы оные взносимы были такою монетою, какою прежде платились, тѣмъ болѣе что оклады исчисленія зборовъ расположены здѣсь не на россійскіе деньги; въ протчемъ по надлежащемъ установленіи казенной части и когда всѣ къ тому относящіеся свѣдѣніи собраны будутъ, послѣдуетъ неотложное распоряженіе о вымѣнѣ государственныхъ ассигнацій врукахъ частныхъ людей имѣющихся, въ слѣдствіе чего предписывается взносимую сумму въказну отъ обывателей принимать по прежнему моему предписанію отъ 23 числа Іюня пущенному. (Собственноручно подписалъ). Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Августа 2 дня 1793 года г. Минскъ № 3264.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1791 годы № 13619 л. 265.

№ 77.—1793 г. Августа 2.

Распоряженіе минскаго губернатора Неплюева о доставкѣ фуража и провіанта войскамъ.

Минской губерніи повѣта Речицкаго въ Земскій судъ. Предложеніе.

Правианская коммисія, состоящая у продовольствія третей части войскъ, в Нѣсвижѣ находящаяся, прописывая увѣдомленіе главной правианской коммисіи послѣдовавшее по команде повелѣніе, что по ожидаемому урожаю хлѣба во многихъ мѣстахъ обѣщаетъ лутчій достатокъ онаго и къ спокойствію по всѣмѣстно водворяющему закупку ис первыхъ

земледѣльческихъ рукъ провианта можно за сходнѣйшия противъ нынѣшней дороговизны цѣны заготовить для каждого полка, в мѣстахъ ихъ расположенія, развѣ с некоторою токмо отдалѣнностію от самыхъ ихъ квартиръ, по к потребному заготовленію продоволствія третей части войскъ испрашиваетъ сія коммисія моего, кому следуетъ, приказанія о опубликованіи во всехъ мѣстахъ во ввѣренной мнѣ губерніи, не пожелаетъ ли кто для продовольствія войскъ причитающаго сентября съ 1 будущаго 1794 году по генварь, а с сего м-ца съ 1 сентября жъ по 1 число провианта и фуража до коликого числа поставить в те места где кто разположенъ будутъ на зимовые квартиры, предписываю сему суду по точности упомянутого требованія учинить повсемѣстно въ ономъ повѣте троекратно распубликованіе, с темъ, дабы в техъ мѣстахъ, гдѣ полки оные пребываніе имеютъ или по близости оныхъ, по способности желающіе взять поставку являлися бы для условія в цѣнахъ и по какой последней цѣнѣ хлеба четверть, в куляхъ или без кулей, а сена пудъ, возмутъ на серебреные деньги и на ассигнаціи и коликое число и когда сколко объявятъ, поставить в половине Августа в провианскую коммисію, в Нѣсвиже пребывающую, с темъ чтобъ таковые поставщики имѣли собственное свое имѣніе или довѣріе съ засвидѣтельствованіемъ от таковыхъ особъ, кои оное имѣютъ, на чемъ коммисіи можно было утвѣрдится и что посему земскій судъ учинитъ, мѣня рапортовать, для увѣдомленія означенной коммисіи, сколко жъ какимъ полкамъ, баталіонамъ и парку артилеріи потребно сего 1793 сентября съ 1 будущаго 1794 годовъ сентября по 1-е жъ число додать провианта, а лошадямъ фуража заготовить, присланное из тойже коммиссіи примѣрное изчисленіе копіею при семъ провождается. Предписываю также сему суду о торговыхъ цѣнахъ бывающей продаже провианту и фуражу в тѣхъ мѣстахъ, гдѣ войски квартируютъ, вѣдомости помѣсячно въ оную провианскую коммисію въ Нѣсвижъ посылать непремѣнно.

Касательно же опубликованія, какъ вышеписано, на доставку провианта и фуража исполня оные немедленно и мѣня увѣдомить. (Собственноручно подписалъ). Генералъ-Маіоръ Минской губерніи губернаторъ Иванъ Неплюевъ. Августа 2 дня 1793 года. Г. Минскъ № 3385.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г. № 13619 л. 286.

№ 78.—1793 г. Августа 8.

Избраніе Рѣчицкимъ дворянствомъ депутата для выраженія Императрицѣ Екатеринѣ II вѣрноподданническихъ чувствъ, съ присоединеніемъ нѣкоторыхъ просьбъ.

Akt kredensu od obywatelow powiatu Rzeczyckiego I. W. I. P. Wiszczynskiemu rotmistrzowi na delegacyą do Peterzburga danego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta osmego dnia v. s. dziewiętnastego rzymskiego kalendarza.

Na urzędzie Jey Imperatorskiey mosci ziemskim powiatu Rzeczyckiego, stawaiąc obecnie W. I. P. Stanisław z Chodczarczyc Halicki, dworzanin skarbu Rzeczy pospolitey W. X. Litt., kommornik powiatu Rzeczyckiego, kredens od obywatelow powiatu Rzeczyckiego na deputacyą I. W. I. P. Jozefowi Wiszczynskiemu rotmistrzowi kawaleryi narodowey, brygadyi drugiey, kawalerowi orderu S. Stanisława wydany ad akta podał, ktorego wyrazy są takowe: My urzędnicy ziemscy y grodzcy szlachta obywatele powiatu Rzeczyckiego chlubni z zaszczytu, iakie dla nas zrządziła Opatrzność, dostania się pod nayłaskawsze, naysprawiedliwsze y naypotężnieysze Katarzyny Drugiey Imperatorowey wszech

Rusi y samowładnącey Pani naszey Naymilosciwszey panowanie. iak pragneliśmy naytęskliwiey złożyć przed Jey Panskim Tronem w naczystszey serc ofierze hołd poszanowania y wiernosci, ktory rownie z przekonania, iak i z powinnosci w nas czuiemy, tak gdy w wysłaniu za przykładem innych woiewodztw y powiatow, pod tęż same naylaskawsze berło przyiętych, uroczystey deputacyi pora ta szczęsliwa dla nas się wydarza, zwołani listem okolnym I. W. I. P. Michała Pruszanowskiego, marszałka powiatu Rzeczyckiego do miasta sądowego Jey Jmperatorskiey mosci Bobruyska, a w nim mieysca obradom naszym zwykłego zhromadziliśmy się, gdzie po zagaieniu sesyi przez tegoż I. W. marszałka do aktu ninieyszey konwokacyi stosownym do obioru z pomiędzy obywatelstwa naszego deputata przystąpiliśmy i na ten stopień I. W. I. P. Jozefa Wiszczynskiego —rotmistrza kawaleryi narodowey, brygadyi drugiey, kawalera orderu S. Stanisława iednomyslnie mianowaliśmy i umocowali, któremu to I. W. deputatowi nastempuiące punkta instrukcyi przeporuczami.

Primo. Spieszyć co nayrychley do guberskiego Jey Imperatorskiey mosci miasta Minska, gdzie zamelidowawszy się Jasnie wielmożnemu general-majorowi gubernatorowi, wraz z deputatami gubernij Minskiey, dążyć z temiż I. W. W. kolegami do Peterzburga. Sekundo. W Peterzburgu stanowszy przed dniem drugim Wrzesnia starego kalendarza, teraznieyszego roku, kiedy cała deputacya incorporowanego do Imperium Rossyiskiego kraju będzie miała honor bydz prezentowaną Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci, oddać dla Tronu, a szczegulniey dla osoby Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci Pani naszey miłosciwszey od powiatu Rzeczyckiego nieskażoną wierność i nayglębsze uszanowanie. Tertio. Polecić tenże powiat macierzynskiey Nayiasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci opiece co do wszystkich iego potrzeb, mianowicie zaś wyobrazić położenie iego nieużyteczne przeszło rewolucyą wycięczoną, a z tego powodu na fundamencie uniwersału Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci kondonowania podatkow na przeszłym seymie polskim nakazanych, ofiarą dziesiątego grosza nazwanych, przynaymniey do tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego upraszać. Quarto. Jle tylko okolicznoscie dozwolą, ile od innych woiewodztw y powiatow zachodzić będą prozby, tych naydobrotliwszy skutek ażeby równie y do powiatu Rzeczyckiego rozciągał się obywatelską czułoscią i starunkiem ziednywać. Ku wypełnieniu takowych i dalszych przewidzialnosci zostawionych żądań J. W. deputata naszego równie obliguiemy iak ninieyszym kredensem umacniamy. Dzialo się w miescie Jey Imperatorskiey mosci sądowym Bobruysku. roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego. miesiąca Sierpnia osmego starego, a dziewiętnastego dnia nowego kalendarza. U tego kredensu podpisy takowe: Michał Pruszanowski marszałek powiatu Rzeczyckiego mp.; Jan Kiełczewski—sędzia ziemski powiatu Rzeczyckiego y kawaler orderu S. Stanisława. Felicyan Rudnicki podstoli woiewodztwa Minskiego. sędzia grodzki powiatu Rzeczyckiego mp.; Alexander Wołk-Lewonowicz—pisarz ziemski y strażnik powiatu Rzeczyckiego; Onufry Oskierka, assesor likwidacyiny z powiatu Rzeczyckiego; Jozef Pruszanowski assesor likwidacyiny z powiatu Rzeczyckiego; Jozef Kiełczewski komornik graniczny powiatu Rzeczyckiego: Thadeusz Strokowski—rotmistrz powiatu Rrzeczyckiego. Ignacy Pruszanowski—komornik powiatu Rzeczyckiego; Franciszek Boczkowski—komornik powiatu Rzeczyckiego; Stanisław z Chodcza rzyc Halicki dworzanin skarbowy Rzeczy-pospolitey W. X. Litewskiego, komornik powiatu Rzeczyckiego; Jozef Strokowski kommissarz cywilno woyskowy powiatu Rzeczyckiego, Jan Orda—skarbnikowicz powiatu Rzeczyckiego; Stanisław z Hurdow Orda—rotmistrz powiatu Rzeczyckiego; Piotr Odyniec Dobrowolski—graniczny powiatu Rzeczyckiego regent; Antoni Norbert Wołk-Lewonowicz—ziemski

powiatu Rzeczyckiego regent; Ignacy Bułhak—porucznik służby Rossyiskiey, sędzia ziemski powiatu Rzeczyckiego; Adam Rahoza—kommissarz graniczny powiatu Rzeczyckiego, rotmistrz Oszmianski; Franciszek Malinowski konsyliarz tytularny. Mikołay Szacillo kommissarz graniczny powiatu Rzeczyckiego; Władysław Pruszanowski; Ignacy Łęzki—szambellan iego krolewskiey mości: Antoni Gązowski—horodniczy powiatu Oszmianskiego: Hilary Skoryna—regent ziemski powiatu Rzeczyckiego; Andrzey Sieniohub Abramowicz—rotmistrz powiatu Rzeczyckiego; Mateusz Antusewicz budowniczy powiatu Rzeczyckiego. Takowy kredens za podaniem do akt iest do ksiąg ziemskich powiatu Rzeczyckiego przyięty y wpisany.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793 годъ, № 13616, л. 362.

№ 79.—1793 г. Августа 10.

Избраніе мозырскимъ дворянствомъ депутата, для выраженія Императрицѣ Екатеринѣ II вѣрноподданическихъ чувствъ.

Akt elekcy jasnie wielmożnego deputata do Peterzburga iasnie wielmożnego Ozkierkę i Jelenskiego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta dwunastego dnia.

Pod panowaniem Nayjasnieyszey Monarchini Katarzyny Wtórey przed aktami grodzkiemi Mozyrskiemi. stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Antoni Olewiński komornik Mozyrski. kredens na rzecz w nim wyrażoną jasnie wielmożnemu Kazimierzowi Oskierce, marszałkowi Mozyrskiemu, dany y służący do akt podał de thenore sequenti: My dygnitarze urzędnicy ziemscy grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatele powiatu Mozyrskiego na elekcyą deputata do miasta Mozyra na zamek w dniu dziesiątym Augusta na mieysce obradom publicznym zwykłe zgromadzeni. oznaymuiemy tym naszym kredensyonalnym instrumentem jasnie wielmożnemu Macieiowi Kazimierzowi Oskierce, kasztelanowi y marszałkowi powiatu Mozyrskiego. orderow polskich kawalerowi, jako naypierwszemu w powiecie urzędnikowi danym na to. iż co my dygnitarze urzędnicy rycerstwo i szlachta powiatu Mozyrskiego, zgromadziwszy się na mieysce obradom publicznym zwykle, do zamku miasta Mozyra, na elekcyą deputata, dla złożenia naywyższego dziękczynienia w lidzbę swych poddanych i oswiadczenia nayżyczliwszey vere wiernosci poddanstwa naszego uszanowania, z naywyższym uwielbieniem Tronu Nayjasnieyszey Monarchini naszey Katarzynie Wtorey, z pomiędzy siebie pomienionego jasnie wielmożnego Oskierkę kasztelana i marzałka powiatu Mozyrskiego za deputata zgodnemi głosy obraliśmy, ktoren gdyby (iak widzialnie na zdrowiu iest osłabiony i wiekiem czędziwym nadwątlony jasnie wielmożny kasztelan i marszałek powiatu Mozyrskiego) iechać nie mogł, tedy ruwney godnosci i zasług mieża. jasnie wielmożnego Jana Jelenskiego, starostę sądowego powiatu Mozyrskiego, pisarza assessorskiego ordern Polskiego kawalera. ninieyszym kredensyonalnym instrumentem zgodnemi głosy za deputata do Peterzburga, z włożeniem tychże obowiązkow obieramy, na co ten nasz kredensyonalny instrument podpisem własnych rąk stwierdzamy. Datt w Mozyrze tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego. Augusta dziesiątego dnia. U tego kredensu podpisy rąk takowe: Leopold Oskierka chorąży powiatu Mozyrskiego, Adam Stocki woyski powiatu Mozyrskiego. Antoni Oskierka pułkownik woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, Michał Żudra sędzia ziemski powiatu Mozyrskiego, Tomasz Lenkiewicz pisarz ziemski powiatu Mozyrskiego, Jan Jastrzembski ziemski y grodzki Mozyrski namiesnik, Jan Oskierka strażnik powiatu Lidzkiego, Ignacy Lenkiewicz pisarz ziemski powiatu Mozyrskiego, Ignacy Horwat sędzia grodzki powiatu Mozyrskiego, Stanisław

Lenkiewicz sędzia grodzki powiatu Mozyrskiego, Kazimierz Wenclawowicz pisarz grodzki powiatu Mozyrskiego, Mateusz Rusiecki horodniczy powiatu Mozyrskiego, Jozeff Korsak chorąży koronny Litewski, Dyzmas Bogusz rotmistrz Mozyrski, Michał Strzelbicki rotmistrz woysk Litewskich, Ignacy Rudzieiowski rotmistrz powiatu Oszmianskiego, Onufry Kopeć. Ktory to takowy kredens za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięty i wpisany.

Изъ актовой книги Мозырскаго гродскаго суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 71.

№ 80.—1793 г. Августа 10.

Избраніе дворянами воеводства Минскаго депутатовъ для изъявленія вѣрноподданическихъ чувствъ Императрицѣ Екатеринѣ II.

Akt instrumentu od woiewodswa Minskiego na wybor deputata do Tronu Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci jasnie wielmożnego Zawisze generał-majora y orderow polskich kawalera.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta dwudziestego szostego dnia rzymskiego, a dnia piętnastego ruskiego kalendarza.

Na urzędzie Jey Imperatorskiey mosci ziemskim woiewodztwa Minskiego, obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Tomasz Stanilewicz rotmistrz woiewodztwa Wileńskiego y komornik powiatu Orszanskiego, instrument do akt podał, którego wyraz następny: My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele woiewodztwa Minskiego, uniwersalem roku teraznieyszego tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta drugiego dnia, veteris stili, ze zlecenia jasnie wielmożnego generał gubernatora generał-porucznika senatora y rożnych orderow kawalera Tymofieja Iwanowicza Tutolmina, przez jasnie wielmożnego od armij generał-maiora gubernij Minskiey gubernatora Kijowskiego konno-jegierskiego pułku szefa y orderu Swiętey Anny Kawalera Jana Nepluiewa wydanym, będąc na dzień dziesiąty praesentis do miasta Minska konwokowani dla wybrania z woiewodztwa naszego, z osob pierwszey rangi y zaszczytu, deputowanych do Tronu Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci Samowładnącey całą Rossyą Pani naszey naymiłosciwszey z oswiadczeniem hołdu wiernosci y poddanstwa, jakoż tegoż dnia dziesiątego Augusta veteris stili zgromadziwszysię do miasta Minska, do wybranego przez jasnie wielmożnego generał-gubernatora jasnie wielmożnego Adama Chmary woiewody Minskiego, orderow polskich kawalera, męża rodowitoscią, zasługami zaszczyconego, oraz pierwszego w woiewodztwie Minskim senatora, obraliśmy ieszcze z naydawnieyszey familij godnego y w tym woiewodztwie zasłużonego obywatela jasnie wielmożnego Kazimierza hrabi Zawiszę, generała-majora woysk polskich, szambellana Dworu Polskiego y orderow polskich kawalera (obraliśmy zas zgodnie y iednomyslnie) za deputata do Tronu Jey Imperatorskiey mosci Pani naszey naymiłosciwszey, ażeby stanowszy przed naypotężnieyszym Tronem Imperatorskim, imieniem obywateli całego woiewodztwa Minskiego naypowinnieysze hommagium Nayiasnieyszey Imperatorowey Jeymosci Samowładnącey wszech Rossyi Pani naszey naymiłosciwszey y Jey następcom złożyli y oswiadszyli zleciliśmy y obowiązaliśmy. Działo się w miescie guberskim Minsku, na obradach w mieyscu przyzwoitym odbywanych, miesiąca Augusta dziesiątego dnia, veteris stili, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego roku. U tego instrumentu podpisy jasnie wielmożnych senatorow, urzędnikow y obywateli woiewodztwa Minskiego są takowe: Ignacy Daszkiewicz kasztellan Mscisławski, grodzki woiewodztwa Minskiego podstarosci, orderu swiętego Stanisława kawaler, Franciszek Uniechowski sędzia prezyduiący ziemski y seymikow teraznieyszych prezy-

dent, Jozef hrabia Tyszkiewicz starosta Wielatycki, kawaler orderow Polskich, Stanisław Bohuszewicz sędzia grodzki y guberski woiewodztwa Minskiego, Stanisław Łyszkiewicz—pisarz grodzki woiewodztwa Minskiego, Tomasz Oborski krayczy woiewodztwa Minskiego, Xawery hrabia Lipski kasztelanic Łęczycki, kawaler orderu swiętego Stanisława, Dominik Przysiecki strażnik woiewodztwa Minskiego K. W. R. Jozef Sadowski Por. B. Dr. W. R., Felix Żebrowski chor. Pet. W. W. X. L. Antoni Wąsowski mp. Antoni Kowzan łow. Br., Antoni Pozniak pułkown. gen. P. Osz. Seweryn Kublicki Piotuch mieczn. Rzeczycki, Hilary Połubinski woyskowicz Mscisławski, Jan Komar Szambelan Dworu Polskiego star. Bawkow., Piotr Przystanowski podkom., Jozef Kaznowski regent grodzki woiewodztwa Minskiego, Jozef Swięcicki P. Z. M. Wincenty Swięcicki Dwor. J. K. m. Ignacy Szyszko Szambelan Dworu Polskiego, Andrzey Rakuza rotmistrz powiatu Grodzienskiego, Ignacy Kudzinowicz szambellan Dworu Polskiego, regent ziemski woiewodztwa Minskiego y kassyer. My szlachta y obywatele woiewodztwa Minskiego daiemy tę nasze zaswiadczenie jasnie wielmożnemu hrabi Zawiszy generał-majorowi woysk Polskich, kawalerowi orderow polskich, nato, iż dobrowolnie y zgodnie obralismy za delegata do Nayjasnieyszey Pani naszey Naymiłosciwszey Imperatorowey Jeymosci, w czym rękoma naszemi podpisuiemy. Datt w Minsku, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, dnia dwudziestego pierwszego rzymskiego, a dziesiątego ruskiego Augusta. Adam Podwysocki, Tadeusz Bako, Jozef Okulicz, Jan Sinicki, Jan Chodosewicz, Tomasz Chodosewicz, Piotr Chodosewicz, Jan Chodosewicz, Marcin Eysmont, Wincenty Gurski, Jan Eysmont, Tadeusz Jurewicz, Jan Obłoczymski, Mateusz Tuszynski, Ludwik Jurkowski. Michał Czechowski, Jerzy Czotkowski. Bazyli Grzybowski, Teodor Buynicki, Mikołay Pietraszko, Adam Iwaszkiewicz, Jacek Kwiatkowski, Paweł Markiewicz, Piotr Eysmont, Jozef Juchnowicz, Jan Filipowicz, Michał Lipski, Jerzy Lipski, Andrzey Sadowski, Stefan Zaniewski, Bartłomiey Mazurkiewicz, Michał Drozdowski, Piotr Wąsowicz, Antoni Gurski, Antoni Sikorski, Tomasz Prałowski, Maciey Janowicz, Jakub Drozdowski, Jgnacy Piorowski, Andrzey Hołub, Symon Piorowski, Franciszek Eysmont, Stanisław Wytkowski, Mateusz Stankiewicz rotmistrz Minski, Adam Odyniec, Jozef Niecieiewski, Michał Łyczkowski, Ignacy Eysmont, Bałtromiey Adamowicz, Jan Adamowicz, Maciey Cholewa, Jozef Cholewa, Jan Cholewa, Samuel Cholewa, Konstanty Szymanski, Piotr Kulwanowski, Jan Pietraszkiewicz, Piotr Nowicki, Xawery Odyniec, Ignacy Rudowicz, Andrzey Kulwanowski, Maciey Kulwanowski, Michał Stankiewicz rotmistrz woiewodztwa Minskiego, Antoni Stankiewicz rotmistrz woiewodztwa Minskiego, Antoni Okulicz, Ignacy Nowodworski. Stefan Piorowski, Antoni Bykowski, Stanisław Słobodzki. Jan Strzecki. Jozef Rymaszewski, Jan Rymaszewski. Ludwik Szabłowski, Stefan Filipowicz, Antoni Filipowicz, Franciszek Rotkiewicz, Sebestyan Trabowski, Antoni Czechowski, Bernard Czechowski, Rafał Czechowski, Tadeusz Czechowski rotmistrz woiewodztwa Wileńskiego, Antoni Czechowski. Franciszek Bogusławski. Ludwik Stocki rotmistrz powiatu Brasławskiego. Antoni Godzieiewski rotmistrz woiewodztwa Minskiego, Felicyan Kołątay chorąży woysk Polskich. Hilary Wasilewski, chorąży iego krolewskiey mosci woysk Polskich, Kazimierz Piotuch, Jozef Sadowski. Jozef Swięcicki Pisarzewicz Minski, Jozef Piotuch szambellan iego krolewskiey mosci, Piotr Przystanowski podkomorzy, Stefan Puciata, Kazimierz Puciata, Karol Męgalin, Mikołay Łapicki rotmistrz, Jan Godzieiewski porucznik woiewodztwa Minskiego, Ignacy Kołątay rotmistrz woiewodztwa Minskiego, Michał Bołtuć starosta Piekarski, Jan Bohłay kapitan woysk Polskich, Jan Korzon, Mikołay Korzon, Marcin Mirkowski, Jozef Mirkowski. Michał Kostko, Michał Wasilewski,

Jozef Podernia rotmistrz woiewodstwa Minskiego, Eustachi Grabowski, Piotr Nieciecki mp. Bogusław Wielski, Ignacy Ziemkowicz, Jerzy Zawadzki, Antoni Rdułtowski podczaszy Gostanski. Michał Szumski, Ignacy Kloczkowski, Tadeusz Bohuszewicz superin. R. B., Jozef Przysiecki czesznik woiewodstwa Smolenskiego, Ignacy Uniechowski porucznik woysk Litewskich, Kazimierz Piotrowski rotmistrz woiewodztwa Minskiego, Kazimierz Puciata podczaszy Mozyrski Tomasz Stanilewicz komornik Orszanski rotmistrz Wilenski. Antoni Niemira komornik woiewodztwa Minskiego, Antoni Zaliwaka. Michał Piesiak komornik Orszanski, Symon Sikorski, Maciey Juniewicz, Jozef Okulicz, Franciszek Janowski, Ignacy Budzko. Stanisław Budzko, Michał Sawicki, Jerzy Borzdzynski, Mateusz Jan Kuczewski, Tadeusz Janowski, Maciey Nieciecki komornik g. woiewodztwa Minskiego, Ignacy Tarlecki, Andrzey Tarlecki XXX, Antoni Zaliwaka XXX, Franciszek Woynikiewicz XXX, Tomasz Protasowski XXX, Tadeusz Baka XXX, Karol Kukiei XXX, Mikolay Pietraszko XXX, Jan Strzecki, Ignacy Rydzewski, Antoni Zebrowski, Michał Janowski. Jozef Winczaskarbnik woiewodztwa Witebskiego, Stefan Kulwanowski, Dominik Borsuk, Michał Stankiewicz, Woyciech Stankiewicz, Jan Wierzbicki Justyn Pohubinski, Floryan Kulwanowski, Marcin Prokopowicz. S. Heyno Romankiewicz, Antoni Borsuk czesznik Minski, Adam Iwaszkiewicz, Jerzy Rusiecki XXX, Jakub Drozdowski. Michał Piesiak komornik Orszanski mp. Jan Piesiak rotmistrz woiewodztwa Minskiego, Franciszek z Haian Tołkacz. Michał z Kuczwał Estko, Jan Estko, Floryan Estko rotmistrz Lidzki, Bałtromiey Kopec komornik powiatu Wilenskiego, Jan Kopec, Leon Kopec czesznik powiatu Mozyrskiego, Ludwik Kopec, Onufry Kopec porucznik regimentu pierwszego pułku, Kazimierz Tołkacz, Felicyan Tołkacz, Adam Konstantynowicz, Alexander Szabrowski, Joachim Rottkiewicz. Takowy instrument za podaniem onego do akt przez wyż wyrażoną osobę iest do xiąg ziemskich wieczystych woiewodztwa Minskiego przyięty y zapisany. Antoni Swiątorzecki P. Z. M. Czytałem Ignacy Kudzinowicz S. Poll. regent ziemski woiewodztwa Minskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 г. № 12049 л. 582—584.

№ 81.—1793 г. Августа 11.

Предложеніе минскаго губернатора о веденіи списковъ вольнымъ чернорабочимъ.

Минской губерніи Речицкаго повету въ земской судъ. Предложеніе.

Препровождается при семъ дватцать пять экземпляровъ универсала, изданнаго по повелѣнію Его Высокопревосходительства господина генерала - поручика, сенатора, генерала-губернатора и разныхъ орденовъ ковалера Тимофея Ивановича Тутолмина о чернорабочихъ волныхъ, неимѣющихъ на жительство твердыхъ мѣстъ, проживающихъ по разнымъ мѣстамъ Минской губерніи, кои универсалы имѣетъ оной судъ для сведенія каждаго разослать по парафіямъ Речицкаго повета и выбраннымъ отъ повѣтовъ земскимъ комисарамъ строжайше предписать, дабы они сочинили всемъ таковымъ чернорабочимъ вольнымъ людямъ именной списокъ и имели бы особую книгу, в которую вписывать, въ какой парафіи, в какомъ именно селеніи и чьемъ владеніи проживаютъ, кто именно вольные чернорабочцы и по какому договору или контракту и естли таковымъ людемъ случится какая либо убыль, то въ той же книгѣ означать и прилежнейше при томъ наблюдали бы, дабы они безъ ведома комисаровъ с мѣста на мѣсто перехода отнюдь не чинили и во всемъ поступали бы по предписанію Его Высокопревосходительства, в универсалѣ изображенному. (Собственноручно подписалъ) Ге-

нералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Августа 11 дня 1793 году г. Минскъ № 3458.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г. № 13619 л. 280.

№ 82.—1793 г. Августа 12.

Избраніе Пинскимъ дворянствомъ депутата для выраженія вѣрноподданическихъ чувствъ Императрицѣ Екатеринѣ II.

Akt kredensu od przeswietnego obywatelstwa powiatu Pinskiego J. W. J. P. Ignacemu Kurzenieckiemu, chorążemu powiatu Pinskiego, kawalerowi orderow Polskich, na delegacyą do Peterzburga dla oddania homagium w imieniu obywatelstwa Nayiasnieyszey Imperatorowey.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego. miesiąca Augusta trzynastego dnia v. s.

Przed aktami ziemskiemi powiatu Pinskiego, stawaiąc osobiscie W. J. Pan Antoni Kaluchiewicz, oboznic Wędenski, palestrant subseliow Pinskich, kredens od obywatelstwa powiatu Pinskiego J. W. J. panu Ignacemu Kurzenieckiemu, chorązemu powiatu Pinskiego, konsyliarzowi rady nieustaiącey, kawalerowi orderow Polskich wydany na rzecz we strzedzinie wyrażoną do akt podał, ktorego następne wyrazy: My urzędnicy y obywatele powiatu Pinskiego z woli jasnie wielmożnego J. pana generał-porucznika senatora y kawalera rożnych orderow generał-gubernatora Tymolieja Iwanowicza Tutolmina przez J. W. W. J. P. P. Nikołaja Serhejewicza Łonskiego generał-majora woysk Rossyiskich y Mateusza Topor-Butrymowicza łowczego y podstarostę powiatu Pinskiego, kawalera orderu S. Stanisława, w extra-kadencyi augustowey zasiadaiącego sędziego, obwieszczeni dla obrania delegata do Petersburga, celem oddania homagium w imieniu obywatelstwa powiatu Pinskiego Nayjasnieyszey Monarchini naszey w dniu dwónastym miesiąca Augusta. tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego roku. do miasta Pinska ziechawszy J. W. J. Pana Ignacego Kurzenieckiego, chorążego powiatu Pinskiego, konsyliarza rady nieustaiącey, kawalera orderow Polskich, z pomiędzy nas do wyobrażenia u Tronu Nayjasnieyszey Monarchini naszey wierney podległosci za deputata obraliśmy, przeto ninieyszym kredensem tegoż ad promissa umacniaiąc, takowy kredens dla lepszey wiary podpisami rąk naszych stwierdzamy. Datum w Pinsku, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego. miesiąca Augusta dwonastego dnia. U tego instrumętu kredensyonalnego podpisy rąk następne: Michał Płaskowicki sędzia ziemski Pinski. kawaler orderu S. Stanisława. Mateusz Topor—Butrymowicz podstarosta y łowczy powiatu Pinskiego, kawaler orderu S. Stanisława. Tomasz Skirmunt sędzia grodzki Pinski, Dominik Orda sędzia grodzki Pinski. Jan-Aloizy Butrymowicz szambelan Dworu Polskiego. Paweł Kolb starosta Nastolski, Paweł Kaczanowski stolnik Witebski, ziemski y grodzki powiatu Pinskiego regent. Paweł Szyrma chorąży powiatu Zapinskiego. pisarz grodowy Pinski, Franciszek Kurzeniecki skarbnik powiatu Pinskiego. Jakub Zabowicz sędzia ziemianski powiatu Pinskiego, czesznik Wiłkomirski. Felicyan z Nagurkow Nahurczewski pisarz magazynu tabacznego Pinskiego, Jozef Terlecki sędzia ziemski powiatu Zapinskiego, Piotr Terlecki. Andrzey Laskowicz sędzia graniczny powiatu Pinskiego, Xawery Kurzeniecki pisarzewicz ziemski powiatu Pinskiego, Ignacy Korbut czorąży woysk Rossyiskich y Polskich, kom. powiatu Pinskiego, Paweł Dubieniecki rotmistrz powiatu Pinskiego, Leonard Rodziewicz pisarzewicz ziemski powiatu Pinskiego. Wawrzyniec Michałowski, Stefan Szpakowski, Franciszek Łuczywka Niesłuchowski, dworzanin skarbu Rzeczy Pospolitey W. Xstwa Littgo mp. Adam Ignacy Szyrma assesor Kazien. Pałat skarb. Nayjasnieyszey Imperatorowey, lustrator powiatu Pinskiego, Mi-

chał Kaczanowski adwokat miasta Pinska, Jan Żabowicz rotmistrz powiatu Pinskiego, Dominik Ostromecki komornik graniczny Pinski mp. Antoni Kaluchiewicz oboznic Wendenski, palestrant subseliow Pinskich, Każimierz Poziomkowski chorąży w. w. x. Litewskiego, Jan Dubieniecki komornik graniczny powiatu Pinskiego, Franciszek Horehlad, Jan Rodziewicz pisarz aktowy ziemianski powiatu Zapinskiego, Michał Budziski łowczy woiewodztwa Wilenskiego, Tomasz Rodziewicz regent ziemski powiatu Pinskiego, Ignacy Czulicki. Ktory to instrument kredensyonalny za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg ziemskich powiatu Pinskiego przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Пинскаго земскаго суда за 1792—1795 годы, № 13238, л. 445—447 (810—811).

№ 83.—1793 г. Августа 15.

Предложеніе Минскаго губернатора Неплюева о доставленіи свѣдѣній о комиссіяхъ, производившихъ пограничные суды.

Минской губерніи, Речицкого повета в земскій судъ предложеніе.

До присоединения сего края к Россійской имперіи были ли въ Речицкомъ повѣтѣ и либо въ другомъ какомъ воеводствѣ и повѣтѣ пограничные коммиссіи или пограничной судъ, долженствующіе между соседними государствы разбирать случающіеся неудоволствія, имѣетъ оной судъ совмѣстно с гродскимъ выправится окуратно и ежели были, то дать мнѣ знать 1-е въ какомъ мѣстѣ сія коммисія или судъ находились, 2-е кто именно были камисары и которыхъ повѣтовъ или воеводствъ 3-е гдѣ нынѣ сіи камисары находятся в кардонѣ ли или за кардономъ, 4-е всегда ли сіи камисары находились в одномъ мѣстѣ или имѣли назначеніе времени ко отправленію судовъ пограничныхъ между обоюдныхъ государствъ, 5-е ежели были таковые суды или каммисіи, то до котораго времени отправляли свои должности и цѣтъ ли какихъ писменныхъ архивъ по сему предмету относящихся, въ какомъ мѣстѣ и подъ чьимъ вѣденіемъ.

Обо всемъ вышеписанномъ выправясь также ежели и несостоялись таковые коммисіи с нарочнымъ мнѣ дать знать какъ найскорее и непременно отъ полученія сего чрезъ два дни. (Собственноручно подписалъ). Генералъ - Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Августа 15 дня 1793 году г. Минскъ № 4030.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 288.

№ 84. 1793 г. Августа 21.

Распоряженіе Минскаго губернатора Неплюева о непринятіи бѣглыхъ людей безъ письменныхъ свидѣтельствъ.

Dochodzą do mnie wiadomosci oraz prozby, iż poddani skrycie z pod iednego pana do drugiego uciekaią, a ci przeciwko prawu czyniąc, onych przyimuią i na mieszkaniach u siebie utrzymuią (o czem i sąsiaduiące gubernie donoszą) chcąc zatem temu bezprawiu zapobiedz, zalecam wszystkim w. w. imc. panom possessorom i pod różnym nazwiskiem obywatelom tuteyszey Minskey gubernij, aby pod żadnym pretextem zbiegłych ludzi, tak tuteyszey, iak i drugich Rossyiskiego Imperium guberniow, bez zaswiadczeń na pismie wydanych odtąd nie przyimowali, a iesli by kto mimo zakaz prawa zbiegłych z kądkolwiek bez zaswiadczeń do siebie przyioł, a to dowiedzione iemu zostało, tedy sądzonym będzie według rygoru prawa. O takowym zabronieniu nieprzyimowania zbiegłych ludzi są zawiadomione odemnie i inne należące do namiesnictwa zwierzchnosci, a

w nich jasnie wielmożni gubernatorowie. 1793, Augusta 21. Jan Nepluiew Minskey gubernij gubernator. (L. S.).

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 339.

№ 85.—1793 г. Августа 21.

Распоряженіе губернатора минскаго Неплюева объ условіяхъ перехода поселянъ отъ одного владѣльца къ другому.

Минской губерніи повѣта Рѣчицкаго въ Земской судъ. Предложеніе.

Господинъ Генералъ-Маіоръ и кавалѣръ графъ Соллогубъ пишетъ ко мнѣ, что господа судія Килчевскій и ротмистръ народовой кавалѣріи Вищинскій, причиняя ему, господину Генералу-Маіору и ковалѣру, обиду въ подговорѣ къ побѣгу изъ его владѣніевъ къ себѣ расколниковъ, изъ коихъ хотя нѣкоторые прежде отъ нихъ Килчевского и Вищинского къ нему генералу маіору и перешли, но в тогдашнее время не точію о поворотѣ ихъ требованія не было, но еще Килчевскій и оставшесясь у него тѣхъ расколниковъ имущество, посылаемому кадету, охотно выдалъ, кои расколники, жившіи у него господина генерала маіора чрезъ девять лѣтъ и вписаны въ уплату казенной подати, кои и уплачиваются за нихъ каждой годъ; изътекшаго же июня, противъ 3-го числа, въ ночь, възбунтовались не только бывшія прежде у нихъ судіи Килчевского и ротмистра Вищинского, но протчія отъ давныхъ лѣтъ у него генерала маіора и ковалѣра жившія расколники, всего двацать семействъ, бѣжали къ нимъ Килчевскому и Вищинскому, посланныя же отъ него Соллогуба въ погонь, при настиженіи тѣхъ бѣглецовъ, отъважившихъ себя на дерзостное воспріятіе противъ оныхъ, оружіемъ отъстрѣливающихъся взять всѣхъ не могли, какъ только четырехъ изъ оныхъ человѣкъ, у коихъ найдены къ свободному убѣжищу пашпорты, данныя отъ помянутыхъ судіи Килчевского и ротмистра Вищинского, рукою собственною ихъ писанныя, и хотя онъ г-нъ Генералъ Маіоръ и ковалѣръ посылалъ нарочно своего повѣреннаго съ требованіемъ отъдачи тѣхъ бѣглецовъ, но судія и ротмистръ никакого на то отъзыву не здѣлали и хотя въ здѣшнемъ крае въ подданствѣ многіе поселяне есть таковые, кои есть на жительствахъ времянно, по контрактамъ, и кои по тѣмъ обязательствамъ своею свободою до предбудущаго о семъ постановленія пользоваться право имѣютъ, но поддапные тѣ, кои есть не по контрактамъ, но изъ рода во владѣніи находящіяся, къ вольному переходу, яко вѣчистые, отъ одного владѣлца къ другому, безъ письменного свидѣтельства, права не имѣютъ, слѣдственно и принимать ихъ никто не долженъ, подъ взысканіемъ штрафу, да и тѣ, кои по контрактамъ живутъ, какъ во опубликованномъ сего Августа 11 числа, по силѣ главнаго начальства предписаній, моемъ объявленіи сказано, до сроку въ контрактѣ сказанного, переходить с мѣста на мѣсто безъ свѣдѣнія отъ владѣлца и безъ билета земского коммисара и доколѣ не послѣдуетъ на то отъ вышняго начальства одпаковаго положенія, воли не имѣютъ, изъ за сего и предписываю оному суду къ речепнымъ судіи Килчевскому и ротмистру Вищинскому послать того повѣта коммиссара, съ тѣмъ, чтобъ онѣ, ежели приняли упедшихъ отъ господина генерала маіора и ковалѣра людей, вопреки сихъ постановленій, какъ людей не имѣющихъ воли на переходъ изъ владѣнія въ владѣніе и безъ письменныхъ законныхъ свидѣтельствъ, то не удерживая за собою, обратили бы всѣхъ ихъ на прежнее жительство, спрося при томъ тѣхъ бѣглецовъ, имѣли ли онѣ на свободной проходъ у себя свидѣтельство и отъ кого именно и что по сему судъ учинитъ, меня обстоятельно

увѣдомить. (Собственноручно подписалъ) Генералъ Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Августа 21 дня 1793 года г. Минскъ № 4155.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы. № 13619 л. 354.

№ 86.—1793 г. Августа 23.

Распоряженіе Минскаго губернатора Неплюева о порядкѣ сношеній жителей Минской губерніи съ молдавскимъ правительствомъ и молдавскими подданными.

Jan Niepluiew od armij generał-maior, Minskiey gubernij gubernator, Kijowskiego konno-iegerskiego pułku szeff i orderu swietey Anny kawaler.

Czynię wiadomo wszystkim jasnie W. J. P. dygnitarzom, urzędnikom oraz possesorom swieckiego i duchownego stanu, do kogo tylko istotnie należeć będzie.

Jasnie wielmożny J. p. generał-gubernator, senator i rożnych orderow kawaler Tymofiey Jwanowicz Tutolmin, za zgłoszeniem się od jasnie wielmożnego Seweryna kanclerza, nayduiącego się w Jassach, generalnego konsula Moldawij, Wolochij i Besserabij senatora i kawalera, uwiadomić raczył, abym w woiewodztwach i powiatach gubernij Minskiey, od naywyzszey władzy rządowey mnie wruczonych, rozpublikował przez uniwersały, gdyby nikt, pod żadnym pretextem, z obywatelow tuteyszey gubernij żadney partykularney, prosto od siebie, z Małdawskim rządem korrespondencyi nie miał, a iesli by wydarzyły się jakowe interessa za granicą z tamecznemi poddanymi, to trzeba się zgłosić do pomienionego konsula Seweryna—i potrzebować przez onego ich zaskutecznienia i protekcyi, równie i ten, który odtąd za granicę iechać zamysli dla jakowych kolwiek interessow, naypierwey powinien dopraszać się dozwolenia od swoiey zwierzchnosci, z pewnym wyrażeniem swoich dzieł i potrzeb, a za przybyciem zagranicę, w przypadku, spraw, donosić ma naszemu konsulowi, co będzie służyć za dowod iż on iest rossyiskim poddanym i przybyły tam za dozwoleniem zwierzchnosci, przez co uzyszcze łatwość, o czem ja, dla koniecznego i niezwłocznego po wszystkich częściach Minskiey guberniy uwiadomienia, rozpublikować to zalecam. Roku 1793, Augusta dnia 23. Dat w Minsku (L. S.).

Изъ Акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 337.

№ 87.—1793 г. Августа 23.

Предложеніе минскаго губернатора объ образованіи трехъ комиссій въ Минскѣ и выборѣ ассесоровъ.

J. W. Jenerał gubernator senator i rożnych orderow kawaler Tymofiey Iwanowicz Tutolmin ustanawia w tey gubernij trzy kommissyi, pierwszą pod przewodnictwem moim, drugą pod prezydencyą Wicegubernatora, a trzecią pod wiedzą W. J. P. prezydenta dzieł cywilnych, z przepisanem dla każdey odbywaniem dzieł stosownych; rozkazać raczył przeznaczyć assesorow do tey kommissyi ze szlachty, wiedzących położenie mieysc i osiadłosciow w woiewodztwach i powiatach, oraz znaiących dostatecznie prawa, stosuiące się do dzierżawcow i porządkow, zbieraiących dochodow i do rozgatunkowania podatkow, ogułem o wszelkich prawnosciach i sposobie sądownictwa, 1-mo z każdego woiewodztwa y powiatu dla pierwiastkowego zasiadania po dwoch, 2-do dla rozsądzenia po iednemu, 3-tio dla odbywania też po iednemu. Uręcza wybranych na posługę, że ich trudy i zwykła poddanska przychilność nie zostanie się bez naywyzszey Jey Imperatorskiey mosci bacznosci i że uwiadomienie o tem czasie pracy dowiedzą się ci wszyscy, ktorzy się rożnić będą silnem utrudzeniem i wiernoscią istotnego prawa, do ukonczenia zaiętych

mieysc gubernie wedle naywyzszey Jey Imperatorskiey mosci urządzenia.

A chociaż przedtem iuż są wybrani pod imieniem assesorow urzędnicy z każdego woiewodztwa i powiatu po 4-ry osoby y z tych większa część nayduie się w domach, przeto ja, wedle przepisu J. W. Jenerał-gubernatora i rożnych orderow kawalera, temu sądowi, dołączaiąc przy tem istotną liczbę tych, ktorzy do likwidatorskiey expedycyi byli wyznaczeni, i ktorych po wytrąceniu nayduiących się w obowiązkach, nayduiącymsię w domach zalecam, ieżeli ci, ktorzy i dopiero są obowiązani iakiemi lubo prawdziwemi przyczynami, po ktorym o nienaydowaniu się swoim mieć tu nie mogą, to w nayprędszym czasie zgłosić się przynaymniey poblizszą szlachtę wybrać takiey zdatnosci, iak wyżey opisano, a po wyborze gdyby pospieszyli oni swoim przybyciem do Minska, iak można nayprędzey i pod żadnem pretextem nie poznieу, iak na dzien 10 nadchodzącego 7 bra rus., a kto zostanie wybranem i kiedy, starać się mnie uwiadomić. (Собственноручно подписалъ) Generał major Minskiey gubernij gubernator de Nepluiew. 1793 Augusta 27 Minsk. № 39.

Изъ акт. книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г. № 13619 л. 352.

№ 88.—1793 г. Сентября 26.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева объ учрежденіи въ г. Минскѣ трехъ коммиссій по разнымъ дѣламъ.

Минской губерніи повета Речицкого в земской судъ. Предложеніе.

Изъвещаю оному суду, что по повеленію Его Высокопревосходительства господина генерала порутчика главно начальствующаго Минскою, Изъяславскою и Брацлавскою губерніями въ званіи генералъ-губернатора сепатора и разныхъ орденовъ ковалера Тимофея Иваповича Тутолмина, по разнымъ образованію сей губерніи предметамъ, учреждены въ Минскѣ три коммиссіи: первая подъ начальствомъ моимъ, вторая подъ предъсѣдательствомъ г-на вице-губернатора, а третья, до прибытія гражданской палаты председателя, подъ веденіемъ господина председателя же уголовной палаты, съ назначеннымъ въ каждой коммисіи числомъ асессоровъ. Препоручаю, буде что либо изъ сихъ которою коммисіею отъ онаго суда будетъ требовано, таковыя выполнять безъ продолженія времяни, о чемъ и протчимъ сей губерніи присудственнымъ местамъ отъ меня для сведенія и непременного исполненія предписано. (Собственноручно подписалъ) Генералъ Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Сентября 26 дня 1793 года № 4675.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 409.

№ 89.—1793 г. Сентября 27.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду, о томъ, чтобъ налоги вносились въ казну черезъ старосту, какъ было до конституціи 3 мая 1791 г.

Минской губерніи, повѣта Речицкого въ земскій судъ. Предложеніе.

По доношенію ко мнѣ старосты Рѣчицкого г-на генерала-порутчика и ковалѣра Юдицкого, отъ управителя повѣтоваго ротмистра Олишкевича, что жители мѣстечка Речицъ, не имѣвъ никогда у себя никакого судебнаго мѣста, ни магистрата, по конституціи 1791 году Маіа 3 дня, перестали быть послушными начальству, отъ старосты учрежденному, по коимъ всегда состояли, здѣлали у себя магистратъ, путеводими будучи шляхетствомъ, кои пользуясь Рѣчицкихъ по-

селянъ невѣжествомъ, нищатъ ихъ разными способами, подстрекая своими наставленіями и совѣтами къ непокорности на прежнихъ, до вышеписанной конституціи, правахъ своему владѣлцу и сей магистратъ, собственною волею учредившейся, девять деревень старосту принадлежащихъ отъ повинностей и платежа, старостѣ принадлѣжащихъ, отторгнулъ, привлекши ихъ подъ свою власть; по такому неустройству жителей Рѣчицкихъ господинъ староста представлялъ коммисіи цивилно-войсковой, которая тогда же чрезъ комисара господина подъстолего Речицкого и ковалера Валовича, утверждая право владѣлца, отъ деревень мѣщанамъ отъказалъ, приведя по прежнему въ повиновеніе ему, господину старостѣ; но по нѣкоторомъ времяни и паки мѣстечко Рѣчица тѣ же самые деревни к себѣ присвоили, запявъ под свое распоряженіе оренды, лѣса и земли на нѣсколько миль около мѣстечка, присвоили, зборовъ какъ казнѣ такъ и старосту принадлежащихъ, уплачивать отъказываются, равно гребель, мелницъ, кузницъ водяныхъ, протчихъ работъ не дѣлаютъ, почему самому всіо то, что должно казнѣ приносыть прибыль, чрезъ непокорность мѣщанъ приходитъ во опущеніе; я оному суду предписываю безъ продолженія времени отъправить двухъ изъ присутствующихъ онаго суда членовъ въ мѣстечко Рѣчицу и тамо, при депутатѣ отъ меня опредѣленномъ, корнетѣ Елютинѣ, обявить того мѣстечка жителямъ, чтобы онѣ всесовершенно оставалися такъ, какъ были до конституціи 1791 году Maia 3 дня состоявшейся и отънюдь се въ свою ползу не займая производили бы повинности и должную заплату казнѣ и старостѣ принадлѣжащую, безъдоимочно, а равно и деревни, кои мѣстечко привлекло под свое распоряженіе, такъже бы оставалися при владѣніи старосты, ежели они были независимыми отъ мѣстечка до конституціи 3-го Maia 1791 году, а впротчемъ какъ документы о всѣхъ казенныхъ имѣніяхъ требуются въ Минскъ въ 1-ю коммисію оргиналные, то ежели и обыватели Рѣчицкіе у себя какіе либо давніе привилегіи имѣютъ, могутъ представить въ оную же и тогда полное разсмотреніе въ свое время послѣдуетъ, но до того оставатся онѣ должны по вышеписанному, какъ были до конституціи 3-го Maia 1791 году. (Подписалъ) Генералъ Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ Сентября 27 дня 1793 года г. Минскъ № 4706.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1791 годы, № 13619, л. 476.

№ 90.—1793 г. Сентября 28.

Распоряженіе минскаго губернатора Неплюева земскому и гродскому Рѣчицкимъ судамъ о скорѣйшей присылкѣ въ Минскъ ассесоровъ.

Минской губерніи, повѣта Рѣчицкого, въ земской и гродской суды. Предложеніе.

Еще отъ 27 августа земскому суду совмѣстно с гродскимъ предписано было изъ Речицкаго повета о выборе и присылкѣ четырехъ ассесоровъ в таковой поспешности, чтобъ они могли прибыть: в Минскъ непременно къ 10 числу сентября, но и по сіе время, кроме Минского воеводства господъ ассесоровъ и отъ Случарецкаго повета Яблонского и Оленского, да отъ Пинскаго повѣта Терлецкого, никово еще въ прибытіи нетъ, почему въ исполненіи предписаніевъ Его Высокопревосходительства господина генерала порутчика, сенатора, главноуправляющаго губерніями Минскою, Изъяславскою и Брацлавскою въ званіи генерала-губернатора и разныхъ ординовъ ковалера Тимофея Ивановича Тутолмина

совершенная остановка существуетъ, а отътого и взысканіе непременное съ виновниковъ сему медленію последуетъ. Посылая же сего нарочного въ суды земской и гродской предписываю, по полученіи сего собравшись въ присутствіе, тогожъ часа послать нарочныхъ земскихъ коммисаровъ или другихъ надежныхъ людей по всемъ выбраннымъ ассесорамъ, кроме техъ, кои, какъ выше упомянуто, здесь находятся и кои отъкомандированы отъ 2-й коммисіи, состоящей подъ председательствомъ господина вице-губернатора Михайлова, по части казенной в разныя мѣста, с тѣмъ чтобъ они того жъ дни отправились при комисарахъ въ путь и явились въ Минскъ какъ найвскорейшемъ времяни и непременно къ 1 числу наступающаго октября, а отчего таковая медленность произошла и почему мои повеленіи остаются въ судахъ безъ вниманія и выполненія, прислать ко мне съ симъ же нарочнымъ ответъ, которой разсмотря, не премину къ поступленію съ неисполнителей по законамъ взять довлеющіе мѣры. (Собственноручно подписалъ). Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Сентября 28 дня 1793 года г. Минскъ № 4714.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 389

№ 91.—1793 г. Сентября 28.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева о порядкѣ разсмотрѣнія документовъ на вольность и шляхетство.

Минской губерніи, повѣта Рѣчицкого въ земской судъ. Предложеніе.

Проживающіе по разнымъ мѣстамъ въ Минской губерніи, во владѣніяхъ земскихъ и коронныхъ, неподходящіе ко подданству частныхъ помѣщиковъ, а имѣющіе на вольность и шляхетство привиллегіи, обыватели представляютъ оные ко мнѣ при прошеніяхъ, въ такомъ разумѣ, дабы ихъ кто либо изъ помѣщиковъ непричелъ въ число подданныхъ, на каковыхъ прозьбахъ резолюція отъ меня исходитъ, дабы таковые доказательствы на шляхетство и на независимость свою представляли въ земскіе суды, почему оному суду предлагаю, ежели кто либо явится съ прошеніемъ, на коемъ положена будетъ резолюція, отъ таковыхъ документы принимая, давать имъ реверсы и въпредь до разсмотрѣнія при открытіи наместничества, послѣдовать имѣющаго, хранить въ судѣ во всевозможной бережливости. (Собственноручно подписалъ) Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Сентября 28 дня 1793 года Минскъ № 4737.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г. № 13619 л. 391.

№ 92.—1793 г. Сентября 29.

Предложеніе Минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ освобожденіи жителей отъ податей до 1 января 1795 года и о совершеніи благодарственныхъ молебствій по этому случаю.

Минской губерніи, Речицкаго повѣта въ земской судъ. Предложеніе.

Съ полученныхъ отъ Его Высокопревосходительства господина дѣйствительного тайного совѣтника, чрезъвычайного и полномочного въ Польшѣ посла и разныхъ ординовъ ковалѣра Якова Ефимовича Сиверса, изътекшаго Іюня отъ 4 числа Экземпляровъ, при таковомъ же провожденъ былъ оному суду на польскомъ диалектѣ Высочайшій Ея Императорскаго Величества всемилостивѣйше состоявшейся Апреля въ 13 день сего года, о невзысканіи со всякого состоянія людей, обитающихъ въ областяхъ, присоединенныхъ на вѣчные времяна къ имперіи Россійской отъ Рѣчи посполитой польской, казенныхъ оклад-

ныхъ доходовъ въ теченіи настоящаго и будущаго, до перваго Генваря 1795 года, манифестъ для всенароднаго опубликованія, но такъ какъ нынѣ по повелѣнію Его Высокопревосходительства господина генерала - порутчика, главночальствующаго Минскою, Изъяславскою и Брацлавскою губерніями въ званіи генерала-губернатора, сенатора и разныхъ орденовъ ковалѣра Тимофея Ивановича Тутолмина доставлѣны ко мнѣ таковые же изъ канцеляріи покойного генерала аншефа и ковалѣра графа Михаила Никитича Кречетникова, то сходно съ данными мнѣ отъ Его жъ Высокопревосходительства господина генерала порутчика сенатора и ковалѣра повелѣнія, вышеобяснепного всевысочайшаго манифеста на русскомъ и польскомъ языкахъ печатныхъ экземпляровъ по 25 прилагая, к равномѣрному же исполненію, для торжественнаго обнародованія по повѣту Речицкому, предписываю незамедлительно розослать и какъ Его Высокопревосходительство Тимофей Ивановичъ оставляя себя въ полъной мѣрѣ надежнымъ, что таковое всевысочайшее Ея Императорскаго Величества о благѣ новыхъ подданныхъ попеченіе и всемилостивѣйше изъліянныя щедроты подвигнутъ каждого возчувствовать настоящее ихъ блаженство и потому повсемѣстно сей губерніи, въ городахъ, мѣстечкахъ и селахъ по церквамъ и костіоламъ умиленными сердцами вознесутъ теплое ко Всевышнему моленіе о продолженіи дражайшаго здравія Всеавгустѣйшей нашей Самодержицы и всего высочайшаго Императорскаго дома, въ назначенный день и имянно будущаго мѣсяца октября 15 числа стараго стыля, дабы сіе благодарственное моленіе принесено было повсемѣстно единовремяно, (Подписалъ) Генералъ Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ Сентября 29, 1793 года г. Минскъ № 4764.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы № 13619, л. 478.

№ 93.—1793 г. Октября 1.

Подтвержденіе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о болѣе акуратномъ доставленіи свѣдѣній о ходѣ судопроизводства, съ угрозой строжайшей отвѣтственности за неисполненіе этого требованія.

Минской губерніи, повета Речицкого, в земской судъ. Предложеніе.

По случаю обзаведенія въ здешней губерніи, по судебнымъ мѣстамъ, порядка к отправленію правосудія во всѣхъ вообщѣ дѣлахъ, отъ 6 числа июня предписано отъ меня всемъ земскимъ и гродскимъ судамъ, в томъ числѣ и оному Рѣчицкому земскому суду по пунктамъ того моего предъписанія, по 1, сколько поступило въ тотъ судъ при открытіи онаго какого рода дѣлъ и отъ прежнихъ ли судовъ или вновь отъколь, прислать ко мнѣ краткіе ведомости, со объясненіемъ и о колодникахъ, буде есть кто имянно, с котораго времени и почему содержатся под стражею. По 3, всякаго рода и званія когда будутъ входить въ тотъ судъ дѣла, присылать ко мнѣ вѣдомости чрезъ каждые семь днѣй, означая во оныхъ время вступленія, существопрозьбы или дѣла, по какому закону и какъ решено или нерешено, за чемъ именно либо производится следствіе и сіи вѣдомости раздѣлить на два класса—одну о рѣшенныхъ а другую о нѣрешеныхъ делахъ. По 11, по гродскимъ судамъ каденціи, по законамъ поставленные, хотя и не отменяютца, но на случай криминальныхъ произшествій, не терплющихъ отълагательства и малѣйшаго, долженъ одинъ изъ судей оставатся безъотлучно при судѣ, буде же отъкроится важность дела, такъ что одинъ судья приступить к решенію онаго не можетъ, в такомъ случаи долженъ онъ оповѣстить отълучившихся и сіи безъ и малейшаго замедленія долженствуютъ прибыть къ сво-

имъ мѣстамъ, к содѣйствію дела, требующаго непременнаго и скораго окончанія, а когда замѣчено затѣмъ судомъ и протчіими неисполненіе оного моего предписанія, то напоминаемо было о томъ неисполненіи разосланными и отъ 28 числа іюля предложеніями, съ испрашиваніемъ отъвѣтовъ, но и за симъ повторнымъ предписаніемъ мало вижу я исполненія, ибо многія суды повелѣнныхъ имъ тѣми моими предписаніями вѣдомостей совсемъ не присылаютъ, а иныя хотя и присылаютъ, но не с такою ясностію, какъ в техъ 1 и 3 пунктахъ изображено и не в предписанное отъ мѣня время. Его же Высокопревосходительство главноуправляющій губерніями Минскою, Изъяславскою и Брацлавскою в званіи генерала-губернатора сенаторъ и разныхъ ординовъ ковалеръ Тимофей Ивановичъ Тутолминъ изволилъ мнѣ предписать, истребовавъ отъ всѣхъ судовъ вѣдомости 1, коликое число дѣлъ по протоколамъ счисляется к разсмотрѣнію судовъ подлѣжащихъ, по поданнымъ манифестаціямъ, по которымъ позывовъ еще не учинено. 2, сколько таковыхъ же по здѣланнымъ позывамъ осталось к рѣшенію па будущую каденцію и по какимъ причинамъ тѣ дѣла доселѣ не достигли своего окончанія и 3-е. коликое число имѣется въ судахъ гродскихъ криминальныхъ дѣлъ, какъ имянно, сколько людей по онымъ судимыхъ и въ какихъ преступленіяхъ, подъ стражею ли опѣ и гдѣ содержатся или же отъданы на поруки и кому имянно, разсмотреть оныя и к нему представить, с пріобщеніемъ мнѣнія, какія гдѣ нужно принять мѣры къ скорѣйшему тѣхъ дѣлъ окончанію. Почему прилагая у сего на сочиненіе таковыхъ вѣдомостей формы, предписываю оному суду, не дожидаясь окончанія каденціи, но за разъ и какъ возможно скоряе сочиня противъ оныхъ вовсемъ порядкѣ о дѣлахъ и о наличныхъ колодникахъ вѣдомости, прислать ко мнѣ по полученіи сего чрезъ 5 дней, для сочиненія генеральной и отправки къ Его Высокопревосходительству, да и впредь таковыя присылать каждаго м-ца два раза, за первую половину къ 16, а за вторую къ 1 числу наступающаго м-ца, во время каденціи, а по окончаніи прислать генеральныя ведомости обо всехъ решеныхъ и нерешеныхъ делахъ, объясняя противъ решенныхъ, на какомъ основаніи и закопѣ окончаніе решительное приняли, а о нерешеныхъ— по какимъ причинамъ остались они без решенія другой каденціи и впредь повелѣніи мои выполнять с лучшимъ радѣніемъ и поспѣшностію, под опасеніемъ строжайшаго отъвѣта и взысканія. (Собственноручно подписалъ) Генералъ Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ Октября 1 дня 1793 году г. Минскъ № 4812.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 403.

№ 94.—1793 г. Октября 6.

Предписаніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о порядкѣ исполненія рѣшеній по дѣламъ гражданскимъ и уголовнымъ.

Минской губерніи, Речицкого повѣта, въ земской судъ предложеніе.

Его Высокопревосходительство главно управляющій губерніями Минскою, Изъяславскою и Брацлавскою, въ званіи генералъ-губернатора сенаторъ и разныхъ ординовъ ковалѣръ Тимофей Ивановичъ Тутолминъ, по поводу рапорта отъ Изъяславского губернатора, господина генералъ-маіора и ковалѣра Шереметьева к нему вступившаго, коимъ по случаю сумнительства о приведеніи къ исполненію декретовъ послѣ конституціи 3 маія 1791 года состоявшихся, требовалъ у Его Высокопревосходительства разрѣшенія предписать изволилъ слѣдующее: Первое.

въ приведеніи къ исполненію прежнихъ декретовъ нѣтъ нужды различать время, когда оные послѣдовали, ежели токмо съ обѣихъ тяжущихся сторонъ не будетъ противурѣчія, а соотвѣтственно тому все таковые по тяжебнымъ дѣламъ декреты могутъ быть приводимы къ исполненію на основаніи законовъ, напротивъ чего — Второе, рѣшенія прежняго времяни, коими тяжущіеся не доволны, долженствуютъ быть предоставлены разсмотренію по праву аппелляціи въ тѣхъ судебныхъ мѣстахъ, до которыхъ по существу своему подлежать они будуть, на основаніи всевысочайшихъ Ея Императорскаго Величества учрежденій о управленіи губерній, поелику не свойственно съ правосудіемъ и порядкомъ, постановленнымъ благотворными Ея Величества узаконеніями, лишать обвиняемаго права аппелляціи по декретамъ, къ исполненію не приведеннымъ и слѣдовательно, по неудоволствію тяжущихся подлежащимъ разсмотренію; все сіе разумѣю я о дѣлахъ тяжебныхъ, но что принадлѣжитъ до дѣлъ криминалныхъ, то, Третіе, оные ни прежняго ни нынѣшняго времяни не могутъ быть приводимы къ исполненію иначе, какъ по предписаніямъ моимъ, во время же пребыванія внѣ губерніевъ, по предписаніямъ господъ правителей губерніи, а посему долженствуютъ быть всегда взносимы на разсмотрѣніе начальствующаго въ губерніи; посему Его Высокопревосходительства повелѣнію предписываю я оному суду чинить должное и непремѣнное исполненіе а для таково жъ далъ я мои предписаніи нынѣже и всѣмъ здѣшней губерніи гродскимъ и земскимъ судамъ (Собственноручно подписалъ) Генералъ Маіоръ Иванъ Неплюевъ. Октября 6 дня 1793 года г. Минскъ № 4872.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 423.

№ 95—1793 г. Октября 11.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева объ отобраніи отъ военныхъ командъ дѣлятовыхъ квитанцій и о взысканіяхъ по нимъ на основаніи общихъ узаконеній.

Минской губерніи, Речицкого повѣта в Земской Судъ. Предложеніе.

Его Высокопревосходительство господинъ генералъ-порутчикъ главноначальствующій Минъскою, Изъяславскою и Брацлавскою губѣрніями в званіи генералъ - губѣрнатора, сенаторъ и разныхъ орденовъ кавалѣръ Тимофей Ивановичъ Тутольминъ, в предписаніи своемъ ко мнѣ прописываетъ, что впредъостереженіе замѣпательствъ при ращетѣ в суммахъ, на польскіе войски употреблѣнныхъ, и о доходахъ по 1 число апрѣля сего года, вовновь присоединѣнныхъ къ имперіи областяхъ собранныхъ и при отдѣленіи ихъ в казну Ея Императорскаго Величества поступившихъ, писалъ Его Высокопревосходительство о отношеніи своемъ къ Его Сіятельству главнокомандующему войсками господину генералу-аншефу и разныхъ орденовъ кавалеру, князю Юрію Владимѣровичу Долгорукову между протчаго слѣдующее: Поступившимъ въ службу Ея Императорскаго Величества полскимъ бригадамъ, полкамъ и командамъ воспретить продолжать, подъ екзекуціею, взысканіе ассигнованныхъ имъ, по образу прежняго управленія, съ земли денегъ, изъ доходу республики принадлѣжавшихъ и буде имеютъ они и до днѣсь в рукахъ дѣлятовыя квитанціи, для полученія въ срокъ невнесѣнныхъ зборовъ мѣстечками и селѣніями, то всѣ оные не угодно ли будетъ Вашему Сіятельству приказать отъ бригадъ полковъ и командъ изътребовать и отослать данные по Изъяславской и Брацлавской губѣрніямъ в комисію, подъ ведѣніемъ господина вицегубернатора Грохольского учрежденную,

а по Минъской в таковуюже, обретающуюся в Минске, повелѣть изволилъ всѣ таковыя делятовыя квитанціи, ежели гдѣ в мѣстечкахъ и селѣніяхъ подъ екзекуціею для взысканія предъявлѣны будутъ, приказать отбирать и препровождать в комисію подъ ведѣніемъ господина вице-губернатора Михайлова состоящую, гдѣ недобранныя в минувшее время доходы поступятъ в число недоимокъ и взыскивается будутъ на основаніи порядка и узаконенія о понужденіи неплательщиковъ ко взносу подлѣжащихъ коронѣподатей

Посему Его Высокопревосходительства ко мнѣ послѣдовавшему повелѣнію, оному суду и предписываю немѣдленно в семъ повѣтѣ повсѣместно опубликовать, что буде гдѣ либо кто, какъ вышеписано, таковыя делятовыя квитанціи въ местечкахъ и селѣніяхъ подъ екзекуціею для взысканія податей предъявлѣны будутъ, таковыя были бы отбирасмы и провождаемы въ комисію подъ ведомствомъ Минского господина вице-губѣрнатора Михайлова состоящую, къ поступленію по оныхъ во взысканіи на основаніи порядка и узаконенія, о чемъ даю знать и речѣнному господину вице-губернатору (Собственноручно подписалъ) Генералъ Маіоръ Иванъ Неплюевъ. Октября 11 дня 1793 года г. Минскъ № 4917.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 440.

№ 96.—1793 г. Октября 12.

О воспрещеніи маркитантамъ торговать виномъ и мясомъ на винтеръ-квартирахъ.

Минской губерніи Речицкого повѣта въ земскій судъ предложеніе.

Его Высокопревосходительство господинъ генералъ-порутчикъ сенаторъ генералъ-губернаторъ и разныхъ орденовъ ковалѣръ Тимофей Ивановичъ Тутолминъ, въ насланномъ ко мнѣ отъ 20 числа истекшаго Сентября повелѣніи, изволилъ предписать, что въ отношеніи его къ Его Сіятелству главнокомандующему войсками господину генералъ аншефу и ковалѣру князю Юрію Владимеровичу Долгорукову писалъ онъ слѣдующее: Правитель Брацлавской губерніи господинъ генералъ-маіоръ и ковалѣръ Берхманъ увѣдомляетъ меня о приносимыхъ ему тамошними владѣлцами и арендателями жалобахъ на полковыхъ маркитентеровъ производящихъ торгъ виномъ и мясомъ и другими жизненными припасами, безъ всякаго ихъ на то согласія, чемъ и дѣлаютъ подрывъ въ промислахъ арендарей и въ доходахъ владѣльцовъ. Я пріемля въ уваженіе что войски дѣйствительно расположены уже нынѣ по винтеръ квартирамъ, гдѣ въ маркитентерахъ надобности не будетъ, Ваше Сіятельство покорнѣйше прошу удовлетворить требованію владѣлцовъ, особенно воспретя маркитентерамъ ползоватся продажею вина, составляющею здѣсь главной доходъ какъ и в протчемъ не дозволять имъ производить торгъ въ предосужденіе правамъ дворянъ и городовъ, кои въ полной мѣрѣ подтверждены имъ всевысочайшею Ея Императорскаго Величества милостію, повелѣвая мнѣ особо по губерніи моему управленію ввѣренной, в городахъ и мѣстечкахъ чиновникамъ правящимъ должность городничихъ а въ воеводствахъ и повѣтахъ штабъ и оберъ-офицерамъ съ командами разставленными и комисарамъ въ званіе земскихъ исправниковъ опредѣленнымъ подтвердить о строгомъ повсюду наблюденіи, дабы при расположеніи войскъ въ подвѣдомственныхъ имъ мѣстахъ, на винтеръ квартиры, находящіяся при полкахъ маркитентеры отнюдь не производили винной продажи, какъ и в протчемъ не присвоевали бы себѣ права торга въ подрывъ владѣлческого и городского дохода, должное и непремѣнное по сему Его Высокопревосходительства повелѣнію исполненіе учинить Речицкаго повѣта по

всѣмъ мѣстечкамъ и селеніямъ чрезъ земского комисара препоручаю я оному земскому суду, а дабы оное приведено было въ таковое же и въ мѣстечкѣ Бобруйскѣ предписалъ я нынѣ же находящемуся тамъ за городничего господину ротмистру Борейше. (Подписалъ) Генералъ Маіоръ Иванъ Неплюевъ. Октября 12 дня 1793 года г. Минскъ № 4994.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 459.

№ 97.—1793 г. Октября 12.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о принятіи въ торгахъ и промыслахъ русскихъ денегъ, какъ въ мѣдной монетѣ, такъ и въ ассигнаціяхъ, въ настоящемъ ихъ достоинствѣ.

Минской губерніи повѣта Рѣчицкого въ земскій судъ. Предложеніе.

Командующій Егерскаго корпуса 1 баталіономъ господинъ подъполковникъ Шиллингъ рапортомъ мнѣ представилъ, что въ мѣстечкѣ Поставахъ, разныхъ родовъ обыватели, при продажѣ товаровъ и всякихъ жизненныхъ припасовъ, берутъ россійскія деньги въ медной монетѣ и в государственныхъ ассигнаціяхъ не в такомъ достоинствѣ, въ каковомъ онѣ быть долженствуютъ, да и отъ двора, къ коему мѣстечко Поставы принадлѣжитъ, назначено по росписи всякія питья продавать на медныя деньги противу серебренныхъ выше пятидесяти копѣекъ на рубъ; таково не въ указномъ достоинствѣ россійскихъ денегъ обращеніе есть противно Высочайшему Ея Императорскаго Величества интересу, почему оному земскому суду предписываю, по полученіи сего, за разъ здѣлать по всему повѣту опубликованіе, съ строжайшимъ подтвержденіемъ, дабы жители онаго повѣта, ктобы какого рода званія и чина ни былъ, принимали въ торгахъ и промыслахъ своихъ россійскія медныя и в государственныхъ ассигнаціяхъ деньги въ настоящемъ ихъ достоинствѣ, не дѣлая ни подъ какимъ предлогомъ въ цѣнѣ ихъ законамъ противнаго уменшенія, а дабы въ пріемѣ оныхъ и во всей здѣшней губерніи единообразное исполненіе чинено было, нынѣже далъ я мои предписаніи и всѣмъ земскимъ судамъ. (Подписалъ) Генералъ Маіоръ Иванъ Неплюевъ. Октября 12 дня 1793 года г. Минскъ № 4949.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы 13619 л. 442.

№ 98.—1793 г. Октября 12.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о возвращеніи помѣщику Василевскому бѣжавшихъ крестьянъ.

Минской губерніи Речицкаго повета въ земской судъ, предложеніе.

Могилевскаго наместничества, Оршанской округи, помещика надворнаго советника Адама Василевскаго поверенной хорунжей Игнатій Василевской же, двумя прошеніями мнѣ представилъ 1, что послѣ изданія уже Высочайшаго именнаго Ея Императорскаго Величества, Маия въ 3 день, манифеста, съ деревни верителя его сказаннаго надворнаго советника Василевскаго, состоящей въ Копыскомъ уѣзде, зовемой Жупнова, бежало крестьянъ мужеска пола дватцать пять, а женска двенацать душъ, учиня не малое похищеніе, кои перешедъ границу, проживаютъ здешней губерніи в разныхъ селеніяхъ, переходя съ мѣста на мѣсто, а 2 на данную ему резолюцію, что од нихъ верителя его бѣглыхъ людей во опой Речицкой зѣмской судъ по прозбе его просителя забравъ подъ караулъ, подъ которымъ и нынѣ находятся, а кромѣ тѣхъ сыскалъ онъ зде-

шней губерніи разныхъ поветовъ в деревняхъ Яна Желиховскаго мужеска две, женска одну, в Орпанскомъ повѣтѣ в князя Сапгушки мужеска две, въ Уралковскаго мужеска одна, женска двѣ, въ писаря земскаго Шемета мужеска две, въ князя Сапеги мужеска две, женска одна, въ Пищали мужеска две и в Новоселскаго мужеска одну, кои верителя его крестьянѣ и семейства свои в прежнихъ жилищахъ оставили, а кто те бежавшіе и сысканные здесь на жительствѣ люди по именамъ и в кого точно паходятся приложилъ реѣстръ. Включая у сего с того реѣстра справочную копію, предписываю оному земскому суду выправится чрезъ нарочнаго комисара, и буде значащихся по оному прасителева верителя крестьянѣ бежали изъ владения его и здесь на жительство припяты после опубликования въ 27 день манифеста о присоѣдинепіи сего края къ Россійской имперіи и послѣ изданнаго отъ меня ко общенародному извѣстію и такъже опубликованнаго универсала о не пріѣмѣ здесь россійскихъ беглецовъ, в такомъ случаѣ велеть тому же комисару объявить владельцамъ, в конхъ беглецы жительствуютъ, о возвращеніи ихъ на прежніе жилище прасителеву верителю господину надворному советнику Василевскому и меня о последующемъ рапортовать (Собственноручно подписалъ) Генералъ Маіоръ Иванъ Неплюевъ. № 5009. Октября 12 дня 1793 года. Г. Минскъ.

Изъ актовой кн. Рѣчицкаго земскаго суда № 13619, л. 451—452.

№ 99.—1793 г. Октября 12.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о празднованіи табельныхъ дней.

Минской губерніи Речицкого повѣта въ земскій судъ. Предложеніе.

Чтобъ и въ здешнѣй губерніи, по всемъ парафіямъ, въ церквахъ и монастыряхъ имѣлъ дѣйствіе порядокъ существующій въ имперіи россійской отъносительно празднованія господскихъ и другихъ праздниковъ торжественныхъ, высокоторжественныхъи викторійныхъ в нѣй и во оные приносимо было Вседержителю Богу подобающее молѣніе, провождалъ при сѣмъ во оной судъ напечатанныхъ полскимъ диалектомъ 30 табелѣй, означающихъ всѣ тѣ праздники торжественные, высокоторжественные и викторіяльные дни и отъправленіе богослуженія, в тѣ дни положенного, предписываю сему суду разослать съ оныхъ по парафиямъ въ каждую церковь и каждой монастырь по одной и велѣть силою сего моего повѣленія по той табели чинить непременное исполненіе во дни русскаго календаря, а дабы и въ томъ судѣ о сихъ праздникахъ и торжественныхъ подъ празднество подъходящихъ дняхъ всегда было изъвестно и присудствующіе въ томъ судѣ в сии дни отъ присудствія и отъ публичныхъ работъ имели бы свободу, выставить и въ себѣ въ присутственной камере съ сихъ же табелѣй одну и для равпого исполпепія сообщить отъ себя одну же и гроцкому тамошнему суду. (Собственноручно подписалъ) Генералъ Маіоръ Иванъ Неплюевъ. № 5002, октября 12 дня 1793 года.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л, 453.

№ 100.—1793 г. Октября 12.

Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому суду о воспрещеніи обывателямъ носить трости съ потаенными кинжалами, клинками и др. орудіями.

Минской губѣрніи Рѣчицкаго повѣта въ земской судъ. Предложеніе.

Съ указа Правительствующаго Сената, состоявшагося по Высочайшему именному Ея Императорскаго Величества указу, запрещающаго носить трости съ обдѣланными в нихъ потаенными кинжалами, клинками и другими орудиями, препровождая при семъ справочную копию, предъписываю оному земскому суду для должнаго и непремѣнного исполъненія опубъликовать оной по всѣмъ местечкамъ того повѣта при собраніи народномъ и всеточнымъ исполненіемъ имѣть и всѣгда чрезъ кого и какъ надлѣжитъ наблюденіе. (Собственноручно подписалъ) Генералъ Маіоръ Иванъ Неплюевъ. № 4966, Октября 12 дня 1793 года г. Минскъ.

Изъ актовой кн. Рѣчицкаго земскаго суда № 13619, № 447.

№ 101.—1793 г. Октября 15.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о пріемѣ въ казначействахъ мѣдной монеты.

Минской губерніи Речицкого повѣта въ Зѣмской Судъ. Предложеніе.

Его Высокопревосходительство главноуправляющій губерніями Минскою, Изъяславскою и Брацлавскою въ званіи генерала-губернатора сенаторъ и разныхъ орденовъ кавалѣръ Тимофей Ивановичъ Тутольминъ въ повелѣніи его ко мнѣ прописывая, что Его Сіятельство князь Юрій Владимѣровичъ Долгоруковъ уведомляетъ Его Высокопревосходительство о жалобахъ къ нему доходящихъ отъ войскъ в новоприсоединенныхъ областяхъ, под начальствомъ его состоящихъ, якобы россійская ходячая медная монета не пріемлется обывателями здешняго края въ своей ценѣ, под предлогомъ будтобы и отъ нихъ не бѣрутъ в подать оной монеты окромѣ золота и серебра, а какъ же всемъ изъвестно что въ пріемѣ медныхъ денегъ в казну Ея Императорскаго Величества такою частію каковая по распорядку в здешнемъ краю, прежде введенному, по мѣре податей к заплате назначена, не дѣлается никому ни самомалѣйшаго затрудненія и монета таковая на семъ основаніи пріемлѣтся отъ обывателей здешняго края на равнѣ съ золотыми и серебреными деньгами въ надлежащемъ ея достоинствѣ к томужъ и отъ заплаты поголовныхъ и другихъ податей жители здешней стороны освобождены всемилостивѣйшимъ Ея Императорскаго Величества манифестомъ, то и предписываетъ Его Высокопревосходительство принять обстоятельство сіе въ должное уваженіе и во всехъ губерніи мнѣ вверенной местахъ, нынѣ же надлежащимъ образомъ внушить неосновательность сумненія, яко бы о нѣпріемкѣ в казну медныхъ денегъ; чиновникамъ, къ наблюденію земского порядка употребленнымъ, препоручить имѣть бдѣтельнейшее о томъ стараніе и всемѣрно способствовать, чтобы медная россійская монета в мѣстахъ имъ подведомственныхъ имѣла в полной ценѣ свое обращеніе и дабы никакое далѣе стесненіе и отговорки в пріемѣ оной под предлогами толико непристойными и нимало съ истеною не сходствующими отнюдь терпими быть не могли, о чемъ для равномѣрного при зборѣ доходовъ исполненія предписано отъ Его Высокопревосходительства и господину вице-губернатору здешней губерніи Михайлову о должномъ и непременномъ посему Его Высокопревосходительства предписанію исполненіи; препоручаю оному земскому суду в подведомственныхъ ему местахъ и селѣніяхъ зделать изъ сего опубликованіе, а дабы оное учинено было и со стороны военныхъ чиновниковъ, определенныхъ по мѣстечкамъ, гдѣ суды учреждены въ должность городничихъ о томъ и имъ далъ я нынѣ же мои пред-

писаніи. (Подписалъ) Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ Октября 15 дня 1793 года г. Минскъ № 5082.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 484.

№ 102.—1793 г. Октября 15.

Четвертое напоминаніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о представленіи ему вѣдомостей о рѣшенныхъ и нерѣшенныхъ дѣлахъ.

Минской губерніи Речицкого повѣта въ земской судъ. Предложеніе.

Еще отъ 28 числа истекшаго Сентября далъ я мои предписаніи всѣмъ здѣшней губерніи земскимъ и гродскимъ судамъ, в томъ числѣ и оному земскому суду, съ препровожденіемъ формъ о присылкѣ ко мнѣ по опымъ вѣдомостей отъ полученія тѣхъ моихъ предписаній въ пять дней о имѣющихся въ тѣхъ судахъ всякого рода решеныхъ и не рѣшеныхъ дѣлахъ, съ яснымъ показаніемъ во оныхъ вѣдомостяхъ о рѣшеныхъ на какомъ основаніи рѣшены, а о нерѣшеныхъ почему имянно не достигли своего окончанія, да и впредь таковые присылать въ каждой м-цъ по два раза за 1 половину къ 16 а за послѣднію къ 1 наступающаго м-ца, а почему оные вѣдомости по первымъ двумъ моимъ предписаніямъ отъ тѣхъ судовъ не присланы требовалъ объясненія, но и по симъ третичнымъ повелѣніямъ неполучаю я ни отъ одного суда не только вѣдомостей, но и рапортовъ, почему оные прислать въ срокъ было не можно понынѣ, чему и за срокомъ пятидневнымъ проходитъ уже до половины м-ца; таково неисполненіе въ срокъ моихъ предписаній за опыми судами не одинъ уже разъ замѣчено и я отношу сіе къ единственному небреженію присутствующихъ въ тѣхъ судахъ о возложенной на ихъ должности, чего дѣлать долгъ вѣрноподданического служенія и обязанность къ повиновенію начальству подъ штрафомъ запрещаю, а за симъ самымъ и принуждаюсь въ 4 разъ уже найстрожайше оному земскому суду предписать, не приводя меня въ далнѣйшія затрудненіи и переписки, упоминаемые о рѣшеныхъ и перѣшеныхъ дѣлахъ вѣдомости, по изданнымъ формамъ, прислать ко мнѣ коль возможно скорѣе, по какимъ же препятствующимъ причинамъ толь многіе мои предписаніи оставилъ оной судъ безъ вниманія и не привелъ чрезъ такъ продолжителное время во исполненіе прислать съ первою почтою отвѣтъ къ разсмотренію, о чемъ и протчимъ судамъ въ равной силѣ предписано (Подписалъ) Правитель Иванъ Неплюевъ. Октября 15 дня 1793 года г. Минскъ № 5127.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 486.

№ 103.—1793 г. Октября 15.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о формѣ декретовъ.

Минской губерніи Речицкого повѣта въ земской судъ предложеніе.

Его Высокопревосходительство главно-командующій губерніями Минскою, Изъяславскою и Брацлавскою въ званіи генералъ-губернатора сенаторъ и разныхъ ордѣновъ ковалеръ Тимофей Ивановичъ Тутолминъ, въ присланномъ ко мнѣ отъ 1 сего октября повеленіи, прописывая, что правитель Изъяславской губерніи господинъ генералъ-маіоръ Шереметьевъ представилъ къ Его Высокопревосходительству при рапортѣ образцы декретовъ, существующихъ нынѣ въ губерніи его управленія въ судебныхъ мѣстахъ, изъ коихъ хотя и нашелъ, что теченіе дѣлъ отправляется во оныхъ подъ Высочайшимъ Ея Императорскаго Величества титуломъ, но однакожъ различнымъ во всѣхъ судахъ образомъ, какъ заключаетъ Его Высокопревосходительство по

той единственно причинѣ, что неимѣютъ тому образца и особеннаго предписанія, почему для свѣденія, повсюднаго въ томъ единообразія и порядка и рекомендовать изволилъ оному господину губернатору Шереметьеву предписать всѣмъ земскимъ и городскимъ судамъ и магистратамъ Изъяславской губерніи, дабы въ декретахъ и протчихъ по ихъ долгу дѣлахъ изображали въ самомъ началѣ каждой бумаги всевысочайшій титулъ слѣдующими изреченіями: «Ея Величества Государыни Императрицы Екатерины Алексѣевны, Самодержицы Всероссійской такой то судъ, слушавъ такое то дѣло и прочая, изъволилъ мнѣ предписать дать отъ себя и въ здешней губерніи всемъ судамъ земскимъ и гродскимъ такъ же и магистратамъ о равномерномъ по вышеписанному исполненіи повеленій должное и непременное посему Его Высокопревосходительства предписанію исполненіе чинить предписываю оному земскому суду с темъ, чтобы сей судъ въ самомъ началѣ каждой бумаги изображалъ Высочайшій титулъ вышеизреченными изъреченіями, касательно же декретовъ по всемъ вообще дѣламъ, по изображеніи таковаго Высочайшаго титула, прописывалобъ поряду во оныхъ декретахъ все дело кратко, однакожъ ясно, чтобъ с того все существо доказательствъ и оправданій видить можно было; по прописке же дѣла заключеніе судовое, законы къ дѣлу приличные и затемъ приговоръ решительный дабы на случай ревизіи какова либо дѣла въ вышемъ присудственномъ мѣсте или же разсмотренія онаго отъ вышнего начальства не было затрудненія в сообразованіи, на каковомъ предъразсужденіи судъ положилъ основаніе закопамъ и своему приговору. (Подписалъ) Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Октября 15 дня 1793 года г. Минскъ № 5056.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г. № 13619 л. 480.

№ 104.—1793 г.

Объявленіе губернатора Минскаго о томъ, чтобы арендаторы казенныхъ имѣній не притѣсняли живущихъ въ нихъ людей, имѣющихъ разныя привиллегіи.

Jan Nepluiew generał-gubernator Minskiey gubernij hubernator i orderu S. Anny kawaler.

W. W. Ichm. panom possessorom dobr skarbowych, za przywileiami dawnych praw, pod rożnemi nazwiskami trzymaiącym iako to: starostwa, królewszczyzny i inne temu podobne dzierżawy ażeby nie odmiennie wypełnione, do wiadomosci podaie.

J. W. J. P. generał-porucznik senator, naywyzszy rządca guberniow Minskiey Zasławskiey i Brasławskiey pod tytułem generał-gubernatora i wielu orderow kawaler Tymofiey Iwanowicz Tutołmin, odbieraiąc wiadomość, że J. J. panowie possessorowie, maiący w swey dzierżawie obywatelow, zaszczycaiących się dawnemi królow przywileiami, oraz nowo potwierdzaiącemi pismami, prawa mieyskie niezawiedzione nikomu w poddanstwo i powinność pomimo iednak proporcionalnie naznaczoney płaty mieszkancom miasta do kassy skarbowey, przywłaszczaią sobie ich w poddanstwo, przyciskaią niepomiarkowaną robotą, wydzieraią podatek z duszy po rublu a czasem i więcey, a iesli się zdarzy że kto nie wypłaci, wraz posyłaią exekucyą wieżą nadzwyczaynie karzą, wyderkafy biorą i w wielu innych rodzaiach uciskow im dopełniaią przeciw prawom i dawnym zwyczaiom. Gdyby tedy takowemu bezprawiu na czas dalszy zapobiec i wszelkie złe użycie łaskawosci Wysokomyslney Jey Imperatorskiey mosci pani naszey naymiłosciwszey z obrazą i zniewagą Tronu poskromić a o wspaniałomyslnym Monarchini ku poddanym swoim miłosierdziu każdego, zaszczycaiącego się przywileiami, tak co do swoiey własnosci, jako też co do samego siebie wiernie prawami wzmocnionymi uwiado-

mić J. W. generał porucznik i kawaler zalecił: aby J. J. P. P. possessorowie miast, miasteczek krolewskich obywatelom na niepodległość i poddanstwo maiącym przywilcie, żadnych ustronnych niewłasciwych starodawnym zwyczaiem nie przywiązanych ciężarow nie czynili i do tego co ich postanowieniu nie odpowiada nie naglili, oraz nie potrzebnymi nakładami odtąd nieuciemiężali, o czem aby po wszystkich mieyscach tuteyszey gubernij wiadomym było rozpublikować obowiązuię. (L. S.).

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго зем. суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 277,

---

№ 105.—1793 г.

Объявленіе губернатора Минскаго Неплюева, куда должны представлять жители казенныхъ имѣній разныя свои привиллегіи.

Iwan Niepluiew ienerał-maior Minskiey gubernij gubernator i orderu s. Anny kawaler.

Wszystkim obywatelom żyiącym w miastach i miasteczkach do skarbu należącym, nazywaiących się różnemi tytułami jako to: starostwami, królewszczyzną i innemi temu podobnemi, maiącym przywileie, nazywaiącym się mieszczanami, przedpisuie się maiącym starodawne przywileie iakie tylko gdzie są, po których oznacza się prawo na mieszczanskie imie, spisać iak naysprawiedliwiey kopie na rossyiskim i polskim dyalektach, przesłać one niżey wyznaczonym J.J. panom urzędnikom. Po Minskim woiewodztwie sekretarzowi Suchozachnictowi, po Sluczorzeckim powiecie i Nowogrodzkiemu woiewodztwu primier maiorowi Iwanowu, po Rzeczyckim powiecie rotmistrzowi Boreysze, po Mozyrskim powiecie podpułkownikowi i kawalerowi de Hostotij, po Pinskim powiecie sekund majorowi Bierhierowi, po Oszmianskim powiecie podpułkownikowi Sztchenu. po Połockim woiewodztwie Bereyteru Wysoczynu, po Bracławskim powiecie podporuczniku Holikowu, po Orszanskim powiecie kornetowi Dobrzynskiemu, które kopie powinni W. J. P. sztabę i ober officerowie z niżey wyrażonemi przywileiami zlektować i zaswiadczyć, kopij zostawić u siebie, a oryginały oddać obywatelom ażeby wprzod do rozpatrzenia no owych przywileiach prawa i do czasu ustanowienia gubernij wedle formy naywyzszych Jey Jmperatorskiey mosci ustanowień, kiedy naymiłosciwsze nadane rossyiskim miastom pierwszenstwa w zupełney mierze będą przywłaszczone, onymi zarządzali po dawneyszych prawach i powinnosci dopełniali nie sprzecznie z starym tu zwyczaiem, w czym maią obowiązać siebie podpisamy, ktore podpisy zgodne z przywileiami, a z onych zdiętemi kopiami przedstawić wyżey opisanym Jpp. sztabę oficerom, o czym tym opublikować. (L. S.).

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 274.

№ 106.—1793 г.

Распоряженіе генералъ-губернатора Тутолмина о томъ, чтобы вольные люди впредь до ревизіи оставались на тѣхъ мѣстахъ, гдѣ жили.

Jasnie wielmożny naywyzszy rządca Minskiey, Zasławskiey i Brasławskiey gubernij w imieniu general-gubernatora generał-porucznik, senator i orderow Rossyiskich S. Aleksandra Newskiego, S. Apostoła i wielkiego xiążęcia Władymierza większego krzyżapierwszeg o stopnia, woiennych S. Wielkiego męczenika Grzegorza czwartey klassy i wielkiego xiążęcia Holsztynskiego s-tey Anny kawaler Tymofey Iwanowicz Tutolmin na zaszłe do onego prozby od wolnych i nikomu niepodległych własnosci i osiadłosci niemaiących rolnikow, zalecił, aby po wszystkich mieyscach, dla lepszego utrzymania porządku w kraiu i dostarczenia, iżby wolnych z mieysca na mieysca wyżey opisanych ludzi przechod

być nie mogł, possessorom dobr nieruchomych obiawić następuiące punkta zalecił:

1-mo. Że wszyscy rolniczą robotą i innemi przemysłami żywiący się i osiadłosci niemaiący wolni ludzie, powinni do przyszłey rewizyi pozostać na tych mieyscach, gdzie którego z onych zaieło teraznieysze opisanie ludnosci, a iesliby ktorzy, zostaiąc za kontraktami, dla polepszenia sobie sposobu do życia mieli potrzebę przeyść na drugie mieysce na robotę i wyżywienie się, takowi

2-do. Po wyszłym terminie słownym albo kontraktowym chociaż mogą uwolnić się na wiadome w częściach gubernij mieysca, lecz nieinaczey, iak za wiadomoscią gospodarzow u ktorych na służbie znaydowali się i za biletem od ziemskiego kommissarza, wyrażaiącym wiernie i sprawiedliwie gdzie przy teraznieyszey rewizyi iest zapisany idący w drugie mieysca dla znalezenia żywnosci. Takowe bilety powinne być kommissarzom okazane w tym mieyscu, dokąd kto dla wyżywienia się przybędzie i zapisane u kommissarzow w xięgę osobno dla tego zrobioną, a to dla powzięcia wiadomosci w przypadku formalney rewizyi. Przy tym z powodu tego uporządkowania dla zupełnego onego rozrządzenia maiąc baczność na doszłe J. W. Generał-gubernatorowi prozby od obywatelow i possessorow, zaleca się nie tylko kommissarzom w woiewodztwach i powiatach wyznaczonym, ale obywatelom i wszystkim W. J. J. P. P. urzędnikom w obowiązkach znayduiącym się dla zachowania spokoynosci i porządku nie ochybnie dostrzegać istotnego dopełnienia tey ustawy, żeby nigdzie bez pasportow i wyżey oznaczonych biletow włocęgi cierpianemi nie byli, z ktoremi

3-tio—Jeżeliby się gdzie pokazali i poymanemi byli, postępować podług przepisu w 225 paragrafie urządzenia naywyzszego Jey Imperatorskiey mosci o rządzie guberskim, biorąc ich do robienia drog i mostow na mieyscu osiadłych wieyskich mieszkancow, ktorzy im zato dadzą każdego dnia potrzebne wyżywienie, zatym

4-to Wszystkich rolnikow i drugich przemysłem żywiących się wolnych ludzi, że spokoynie zostaną się na tych mieyscach, kogo gdzie została teraznieysza kraiu rewizya, utwierdzam w tym sposobie i zaręczam że przy formalney rewizyi zupełną satysfakcyą w prawnych swoich żądaniach będą mieli i żadnego uciemiężenia niedoznaią. (L. S.).

Изъ акт. книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 году, № 13619 л. 281.

№ 107.—1794 г. Января 11.

Резолюція губернатора Неплюева по частному дѣлу о томъ, чтобъ съ апелляціями обращались въ новый судъ, который будетъ учрежденъ вмѣсто главнаго Литовскаго трибунала.

Akt przedłożenia jasnie wielmożnego gubernatora Minskiey gubernij w sprawie wielmożnego jegomosci pana Kazimierza Sadowskiego z xiężną Woronecką.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Oktobra siedmnastego dnia rzymskiego, a dnia szostego ruskiego kalendarzow.

Na sądach Jey Jmperatorskiey mosci ziemskich woiewodztwa Minskiego przed nami Franciszkiem Unichowskim prezyduiącym, Janem Ludwikiem Wołodkiewiczem sędziami, Antonim Swiątorzeckim pisarzem, urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Minskiego, obecnie stanowszy wielmożny jegomość pan Iozef Obrąpalski, rotmistrz woiewodztwa Wilenskiego, przedłożenie jasnie wielmożnego gubernatora do akt podał, którego co do słowa wyraz następny. Minskiey gubernij y woiewodztwa ziemskiemu sądowi przedłożenie. W podanym do mnie memoryale obywatel tuteyszy Kazimierz Sadowski, mający dzieło z xiężną Woronecką o folwark Uszę, possyduiący zastawą od attynencyi Koydanowskiey do ziemstwa Minskiego na rozprawę

z regestru taktowego, lecz sąd ziemski Minski, niemogąc być właściwym na sprawę xiężney Woroneckiey, bo wiem ona mając od stanow seymujących wyznaczoną kommissyią przez konstytucyą tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego roku, w niey ze wszystkimi pretensorami y possessorami hrabstwa Koydanowskiego rozpoczeła proceder, lecz gdy pozwani niestannie mieli się, a nastempne konstytucye tysiąc siedmset siedmdziesiąt szostego y tysiąc siedmset osmdziesiąt czwartego roku pod tytułem Trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego tego rodzaju sprawy do Trybunału z regestru extra ordynaryinego taktowego odesłały, xiężna Woronecka, na fundamencie tych konstytucyow. ze wszystkiemi pretensorami swemi do Trybunału wprowadziła sprawę y po uzyskaniu z niektórymi stronami dekretow oczewistych z jaśnie wielmożną Oginską, kasztellanową Wileńską. w którey stopniu iest dopiero Sadowski, kopią spraw z zapewnieniem z regestru ordynaryinego taktowego pryncypalney rozprawy w roku tysiąc siedmset osmdziesiąt drugim, Januaryi osmnastego dnia, została determinowaną, kiedy zatym z zapozwu y aktoratu xiężney Woroneckiey w Trybunale głównym w teyże saney sprawie, którą utrzymać w ziemstwie Minskim usiłuię, zapadł już dekret kopią spraw decyduiący, tym samym nie może bydz do sądu ziemskiego Minskiego wprowadzoną, bo konstytucya tysiąc siedmset szescdziesiąt czwartego roku pod tytułem Trybunał, aby sprawy w tym samym sądzie, w ktorych rozpoczęte zostały, kontynuowane y do końca doprowadzone były, zastrzega, nie mniey konstytucya tysiąc siedmset szescdziesiąt szostego roku, z tegoż samego nawet regestru konkludować sprawę każdą, z którego iest utworzona, zaleca, a ziemstwo żadne regestru extra ordynaryinego taktowego prawem pozwolonego niema, bo konstytucya tysiąc siedmset siedmdziesiąt szostego y tysiąc siedmset osmdziesiąt czwartego roku szczegulnie tylko Trybunałowi na sprawy pokomissyine taktowy regestr przeznaczyły i ony za doczesny uznały, dopoki wspomnionego gatunku sprawy zupełnie rozsądzone y pokonczone niebędą, również konstytucye tysiąc siedmset siedmdziesiąt szostego y tysiąc siedmset osmdziesiąt czwartego roku na tę sprawę nie sąd ziemski, ale sąd Trybunąlski iest właściwy, więc i sąd ziemski Minski nie może bydz właściwym sądem dla xiężney Woroneckiey, ani regestr taktowy, z którego rozprawy żądanie iest regestrem legalnym; za podaniem takowey prozby od jegomosci pana Sadowskiego, chociaż z przedstawionych jasnych od jego dokumentow, że ta sprawa o folwark Uszę z xiężną Woronecką w Trybunał iuż weszła, mnie oswieca, w dowod czego przedstawił nawet pozew pod rokiem tysiąc siedmset dziewiędziesiąt pierwszym, Marca dwudziestego trzeciego dnia od xiężney Woroneckiey jemu wydany, jednak przedpisuię Minskiemu ziemskiemu sądowi zapotrzebować od wielmożnego Sadowskiego wszystkich wyżey wypisanych dokumentow i dowodow y gdy tak iest, że iuż y dekret Trybunalski zapadło, komportacyią dokumentow do Trybunału, tedy rekomenduię Minskiemu ziemskiemu sądowi. jako w sprawie sobie nie właściwey, albowiem już była objęta w wyższym subsellium, żadney kognicyi nie czynić y zostawić do odkrycia gubernij wyzszych sądow ustanowić się mających, a przezto uczynisię satysfakcya punktom jasnie oswieconego graffa Kreczetnikowa, iż sprawy w Trybunale będące, albo zaapellowane do Trybunału, czekać powinny juryzdykcyi mieyscę Trybunału zastępuiącey. U tego przedłożenia podpis jasnie wielmożnego gubernatora, oraz zboku numer y u spodu data temi wyrażają się słowy: generał major Minskiey gubernij gubernator do Neplujew. Numer sto. Januaryi jedynastego dnia tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego roku, Minsk. Takowe przedłożenie po podaniu do akt iest w xięgi ziemskie wieczyste woiewodztwa Minskiego zapisane.

Antoni Swiątorzecki P. Z. M. Czytałem Jgn. Kudzinowicz S. D. Koll. regent ziemski woiewodztwa Minskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1794 годъ, № 12050. л. 572—573.

№ 108.—1794 г. Марта 4.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Минскому гродскому суду ускорить разборъ дѣла между архіепископомъ Садковскимъ и епископомъ троадскимъ Быковскимъ о неправильномъ захватѣ послѣднимъ фольварка, принадлежащаго Грозовскому Николаевскому монастырю.

Akt przedłożenia in rem jasnie wielmożnego Wiktora Sadkowskiego arcy-biskupa Minskiego etc. z jasnie wielmożnym Bykowskim, biskupem Troadyiskim, od jasnie wielmożnego generał-majora Minskiey gubernij gubernatora, orderu swiętey Anny kawalera de Nepluiewa sądowi Minskiemu grodzkiemu wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Marca siedmnastego dnia novi, a szostego veteris stili.

Na sądzie Jey Imperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego w miescie Minsku agituiącym się, przed nami Ignacym Daszkiewiczem kasztelanem Mscislawskim, kawalerem orderu swietego Stanisława podstarostą, Jozefatem Sielawą stolnikiem woiewodztwa Połockiego sędzią, Stanisławem Łyszkiewiczem pisarzem urzędnikami grodzkiemi woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie patron wielmożny iegomość pan Rafał Gordziałkowski, dworzanin skarbowy Pol. przedłożenie Minskiey gubernij y woiewodztwa sądowi grodzkiemu in rem jasnie wielmożnego arcy-biskupa Minskiego, Zasławskiego y Bracławskiego Wiktora z jasnie wielmożnym biskupem Troadyiskim Bykowskim od jasnie wielmożnego generał-majora Minskiey gubernij gubernatora orderu swiętey Anny kawalera de Nepluiewa wydane ad acta podał, którego w xięgi grodzkie wieczyste woiewodztwa Minskiego wpisuiącego się, wyraz następny: Minskiey gubernij y woiewodztwa grodzkiemu sądowi przedłożenie. W przeszłym ieszcze tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzecim roku, septembra od dwunastego dnia, przedpisano do mnie od jasnie wielmożnego generał-porucznika, generalnie rządcącego Minską Zasławską y Bracławską gubernią mi, senatora y różnych orderow kawalera Tutolmina w wyrazach, gdy przez jasnie wielmożnego biskupa Troadyiskiego Bykowskiego zaięte nieprawnie w zawładanie folwark od Hrozowskiego Nikołajewskiego monastyru przynależny, w possessyi jasnie wielmożnego arcy-biskupa Minskiego Zasławskiego y Bracławskiego Wiktora bydz powinny, przeto gdy te maiątki nie są jego własnoscią, lecz cerkiewne, tedy tym samym porównane z dobrami skarbowemi, a tak bez naymnieyszego upuszczenia czasu, aby było przedpisano sądowi rozsądzić mnie zalecił, jakoż tegoż miesiąca dane iest sądowi grodzkiemu Minskiemu przedłożenie, aby w nayprędszym czasie do tego dzieła przystąpił y przez decyzyą ukonczył, ażeby jasnie wielmożny arcy-biskup Wiktor, jako własność monastyrowi przynależną mogł pozyskać. Po tym moim przedpisaniu kilkakrotne były potwierdzenia, sąd jednak pod różnemi pretextami czas od czasu zwlekając, dotąd tego dzieła nie rozpoczoł, na ostatek pod dniem drugim Marca veteris stili, ostatnie w ony sąd posłane moie w teyże samey sprawie zadysponowanie, na które donosi mi swoim raportem, iż za przypadnieniem ieszcze aktoratu przystąpi ku rozpoznaniu dziela, nie widać pospiechu odbywania sądownictwa, gdy by się jasnie wielmożny arcybiskup Wiktor z porządku aktoratow mogł prędko doczekać się sprawiedliwosci, a zatym z mocy wyżey namianowanego zalecenia jasnie wielmożnego generał-gubernatora, do mnie wydanego y z mocy tey, iż dobra monastyrskie porównane są

z dobrami skarbowemi, a tak przewłoki ile tak znaczney cierpieć nie mogące, przedpisuię Minskiemu grodzkiemu sądowi dnia pozaiutrzeyszego koniecznо, ominowszy dalsze aktoraty, tę sprawę wołać y sądzić, gdyby przez przyspieszenie tego wyroku monastyr Hrozowski Nikołajewski, w wiedzy jasnie wielmożnego arcy-biskupa Wiktora zostający, mogł obiąć swą należność y weyść w possessyą. A tak, nie przepisuiąc wprzody do mnie pozornych przyczyn y nie tłumacząc w explikacyach swoich praw, które zdaią się mi bydz niezgodne z zaszłemi dyspozycyami, spełniać to, co zwierzchność nakazuie, a zatym przystąpiwszy w dniu pozaiutrzeyszym do tego dzieła, dać mi znać przez raport o rozpoczęciu y oraz gdy się okonczy, iak ona będzie osądzona, donieść mi z obiasnieniem całey rzeczy. U tego przedłożenia podpis aktora, poniżey data, też na drugiey stronie zboku numer oraz intytulacya w te słowa: General-major Minskiey gubernij gubernator De Nepluiew, Marca czwartego dnia veteris stili, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego roku, numero dziewięcset trzy. Od general-majora Minskiey gubernij gubernatora orderu Swiętey Anny kawalera De Nepluiewa do sądu grodzkiego woiewodztwa Minskiego przedłożenie, w Minsk. Ktore to przedłożenie za podaniem przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisane.

Изъ актовой книги Минскаго городскаго суда за 1794 годъ, № 11821, л. 127—128.

№ 109.—1794 г. Марта 8.

Предложеніе губернатора Неплюева корнету Захаржевскому о представленіи свѣдѣній о поіезуитскихъ имѣніяхъ.

Akt zalecenia wydanego od I. W. Gubernatora gubernij Minskiey de Nepluiewa W. I. Panu kornetowi Zacharzewskiemu do odebrania z kancellaryi grodzkiey Słuczorzeskiey kwitow z dobr poiezuickich.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Marca siedmnastego dnia v. s.

Przed aktami Iey Imperatorskiey mości Katarzyny drugiey Alexiejowny, monarchini samowładnącey całą Rossią etc. grodzkiemi powiatu Słuczoreskiego, stawaiąc osobiscie I. P. Ierzy Wołk zalecenie od I. W. Gubernatora gubernij Minskiey y orderu Swiętey Anny kawalera de Nepluiewa W. I. P. kornetowi Zacharzewskiemu do odebrania kwitow od possesorow dobr poiezuiskich wydane do akt podał, ktore tak się wyraża: General-major Minskiey gubernij rządca y kawaler de Nepluiew Minskiey gubernij powiatu Słuczoreskiego W. W. I. PP. poiezuickich dobr possessorom y dłużnikom poiezuickich summ, według naslanego mnie od I. W. general-gubernatora, senatora y rożnych orderow kawalera Tutolmina z przepisu poslanemu ode mnie W. I. P. kornetowi Zacharzewskiemu powiatu Słuckiego do WW. I. PP. possesorow poiezuickiemi dobrami y maiących na procentach poiezuickich summy wydane od kommissyi edukacyiney rożnemi czasy, ktoremu dany odemnie spisek z szczegulnym obiasnieniem iakie potrzeba mieć o dobrach y summach wiadomosci etc. A ponieważ w tych wiadomosciach dla nayprędszego odesłania do pomienionego I. W. generał-gubernatora, iak naypilnieysza iest potrzeba, dla tego WW I. PP. poiezuickich dobr possessorom y dłużnikom poiezuickich summ, a w niebytnosci ich kommissarzom czyli dyspozytorom iak nayusilniey zalecam we wszystkich rzeczonego W. I. P. korneta Zacharzewskiego poruczonych iemu w tych dziełach na zapotrzebowanie czynić naydokładnieysze y naysprawiedliwsze bez omieszkania obiasnienia y posłuszenstwo, tak też y to, aby wprzod do następuiącego postanowienia żaden nic opłacał do kommissyi edukacyiney nie tylko

znayduiących się u WW I. PP. kapitalnych summ, ale też y procentow z onych naymnieyszą częścią, z tym nawet, ieżeliby kto od czasu opublikowania manifestu okazał w opłaceniu do kommissyi edukacyiney kapitałow lub też procentow, kwitacie takowe w uważenie y porachunek opłaty przyiętymi nie będą y ieżeliby WW. I. PP. na zapotrzebowanie tego posłanego odemnie W. I. P. korneta Zacharzewskiego nie okazali czegokolwiek do wiadomości, albo autętycznych dokumętow, tedy zostanie na takowych ten dług, iaki znayduie się w wiadomosciach y potem iuż w exkuzie nic nie będzie przyięto. U tego zalecenia pod numerem siedmsetnym osmnastym wydanego, w roku tysiącznym siedmsetnym dziewięćdziesiątym czwartym, miesiąca Marca osmego dnia, w Minsku pisanego, podpis I. W. gubernatora Minskiey gubernij y kawalera tak się wyraża: General-major Minskiey gubernij gubernator de Nepluiew. Ktore to zalecenie za podaniem przez osobę wyż wyrażoną do akt iest do xiąg grodzkich powiatu Słuczoreskiego zapisany.

Изъ акт. кн. Случорескаго гродскаго суда за 1793—1794 годы, № 13596, л. 429 (530).

№ 110.—1794 г. Апрѣля 17.

Предложеніе губернатора минскаго Неплюева Слуцкому гродскому суду объ уплатѣ долговъ такой монетой, какой было условлено.

Akt rekwizycyi od gubernij Minskiey do sądu grodzkiego Słuczoreskiego względem arędy Słuckiey.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Maja dwudziestego szostego dnia v. s.

Na urzędzie Jey Jmperatorskiey mosci Katarzyny Drugiey Alexiejowny Monarchini Samowładnącey całą Rossyią etc. grodzkim powiatu Słuczoreskiego przed nami Piotrem Strowskim prezyduiącym, Józefem Trzcinskim, Rochem Sipayłą sędziami grodzkiemi powiatu Słuczoreskiego, stawaiąc osobiscie patron W.J.P. Ludwik Piasecki, stolnik orszanski, przedłożenie z gubernij Minskiey do sądu grodzkiego powiatu Słuczoreskiego, względem arędy Słuckiey przysłane do akt podał, ktore tak się wyraża. Minskiey gubernij Słuckiemu grodzkiemu sądowi przedłożenie. Zyd Berko Nochimowicz wiernik arędy z dochodow Słuckich w podanym do mnie memoryale ziasnia, iz przychody arędy Słuckiey dekretem Trybunału głownego Litewskiego y taxatorskim są zasądzone dla wierzycielow J. O. xięcia Jmci Radziwiłły, woiewody Wileńskiego, do opłacania procentow w srybrney monecie y przy podaniu urzędowey tradycyi tąż dla kredytorow zostało zastrzeżonym, aby nie inną nadtę opłatę wybierano, iak srybrną monetą, obywatele zaś innymi pieniędzmi chcą opłacać, zaczym przedpisuię Słuckiemu grodzkiemu sądowi obiawić tym obywatelom, od ktorych ta należność opłacać się powinna, iż zawsze taką monetą długi zaspakajac się powinne, iaką kto opisał się oddawać. U tego przedłożenia pod numerem tysiącznym trzysetnym czterdziestym czwartym, apryla siedmnastego dnia, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego roku pisanego podpis J.W. gubernatorą Minskiey gubernij oraz adres do sądu tak się wyrażaią: general-maior Minskiey gubernij gubernator de Nepluiew. Minskiey guberni sądowi grodzkiemu powiatu Słuckiego przedłożenie w Słucku. Ktore to przedłożenie po podaniu przez osobę wyż wyrażoną do akt iest do xiąg grodzkich Słuczoreskich zapisane.

Изъ актовой книги Случорескаго гродскаго суда за 1793—1794 годы, № 13596 л. 488 (602).

№ 111.—1794 г. Іюня 20.

Инструкція сотнику мѣстечка Бушевчи Хаиму Нисиновичу, данная игуменскимъ городничимъ.

Akt przykazu sotnikowi Chaimowiczu Nosinowiczowi od horodniczego Jhumienskiego danego.

Roku tysiąc siedemset dziewięćdziesiat czwartego, miesiąca Septembra dnia osimnastego novi, a dnia siodmego veteris stili.

Na urzędzie Jey Jmperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanąwszy osobiscie wielmożny iegomość pan Tomasz Stanilewicz, komornik powiatu Orszanskiego, przykaz od wielmożnego iegomosci pana Fiedora Zdanowa, horodniczego Jhumenskiego sotnikowi miasta Buszewicz żydowi Chaimowi Nisinowiczowi wydany, rossyiskim charakterem napisany, do akt podał, którego od słowa do słowa w xięgi grodzkie wieczyste woiewodztwa Minskiego, charakterem polskim wpisuiącegosię, wyrazy nastempne: Jhumenskoy okruhi uiezdu hławno uprawlaiuszczy smotrytel horodniczy od armij sekundmajor Fiedor Jwanowicz Zdanow prykaz utwierzden sockomu miesteczka Buszewicz jewreju Chaimu Nisinowiczu, sleduiuszczemu nabludat dołżnost wo wsiakich słuczejach, to jest, cztoby preiezdzajuszczych chtoby nejest takow spraszewał kuda y odkul iedet, bez biletnych dołżno predstawit w horod Jhumen, toże preiezdzaiuszczych czrez miesteczko Buszewiczy hospod kurierow ili podorożnych upotreblaiuszczych łoszadey dołżno, zapokazaniem praszportu Jeho prewoschodytelstwa heneral-majora hubernatora, takim to dawat łoszadey zaprohonnyie denhi, ieżeli słuczyca bez prohonu dawat łoszady. Toże cztoby w miesteczkie weczeru o czesu dewiatom ne było ohnia po domam jewreyskim y krestyianskim; prytem sockoy ne imieiet własty arędy ni korobki mielnickoy, daże nikakoy posłuhi czynit y dawat, kromie kazennych dieł nabludiat, no y k tomuż sockomu po dierewniach prybywaiuszczych jewreiow y kahał prynadlezat; w proczem utwerzdaiu cztoby było po prykazu moiemu sowierszenno sprawno y wierno wowsiakich słuczejach w dołżnosty sockowo, w tomże pacze, kochda słuczyca kakowa obida od hospod y prodczych, ili budut nachodetsia bolnyie. nepremiennо dawat uwiedomlenie w Jhumen. Dan sey prykaz za podpisaniem y z prylożeniem herba moieho peczaty tysiecza siemsot dziewienosta czetwiertoho hoda, juna dwacatoho dnia. U tego przykazu podpis przy wycisnioney na czarno pieczęci; na zatyłku dopisek polskim charakterem z ruskim podpisem temi wyrażają się słowy: – horodniczy maior Fiedor Żdanow L. S. wszyscy pobliskie sotnicy grafa Zawiszy generał-maiora woysk Rossyiskich y dalsze sotnicy w potrzebie posłuszni być powinni temuż sotnikowi Chaimowi Nisinowiczowi za upotrzebieniem iego, a za rozkazem moim jako pełnomocnym zostaiąc w uiezdzie moim, zaleca rządca horodniczy pod surowoscią podpadaiącą sądowi być posłusznym atestor w Jhumeniu horodniczy maior Fiedor Zdanow. Ktory to przykaz za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городскаго суда за 1794 годъ, № 11821, л. 463—464.

№ 112.—1794 г. Іюня 22.

Предложеніе генерала-губернатора Тутолмина Случоресному суду объ охранѣ имѣній, принадлежащихъ Слуцкому Троицкому монастырю.

Aktykacya ochrony na dobra archimandryi Słuckiej służącey.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Junij dwodziestego szostego dnia v. s.

Przed aktami Jey Jmperatorskiey mosci Katarzyny Drugiey monarchini Samowładnącey całą Rosią grodzkiemi, powiatu Sluczoreskiego, stawaiąc osobiscie Jmc pan Michał Kuiawski, rotmistrz woiewodztwa Pomol-o kopią ochrony od jasnie wielmożnego generał-gubernatora Tutolmina na dobra, do monasteru Sluckiego należące, przy autentyku ruskim do akt podał ktorey wyrazy takowe: Jeja Jmperatorskaho Wieliczestwa Wsiemiłostywiczyszey Hosudaryni moiey, ja niże podpisawszysia Heneral-porutczyk, senator, hławnouprawlaiuszczy huberniami Minskoiu, Jziasławskoiu y Bratsławskoiu w zwanii henerała-hubernatora y orderow Rosiskich Jmperatorskich swiataho Alexandra Newskaho, rawnoapostolskaho y wielikaho kniazia Wladimira Bolszoho kresta, pierwoy stepeni woiennaho swiatoho wieliko muczennika y pobiedonoscy Heorhia, swiatyi Anny kawaler. Numero tysiąc siedmdziesiąt cztery. Wo ochranienie przynadleżaszczych katedralnomu Troyckomu Sluckomu monastyru imenij, nazywaiemych Stawnoie, Zuraw, Łaknicia, derewni: Jaminsk, Puchowiczy, Szypiłowiczy, Morocz y folwark Zaloszanski sim predpisywaiu nikomu obywatelam pomianutych selenij nikakich obid y prytysnenij nie pryczyniat, potrawy sienokosom y posieiennomu chlebu nie diełat y niczewo bezdieneżno nie brat y nie trebowat, pod strachom nieizbieżnago winownych wzyskaniju po wsey strohosty zakonow; w protiwnom że słuczaie horodniczym ziemskim, smotrytelam czastnym ziemskim, prystawom y kommissarom, otprawlaiuszczym dołżnosty ziemskich isprawnikow, potwierżdaietsia derznuwszych na swoiewolstwo y nahłost otsyłat k komandam y w dostyżenij udowletworeniia postupat po toczney syle dwiescie czterdziescia siedm staty Wysoczayszych Jeia Jmperatorskaho Wieliczestwa uczrežđenij o uprawlenij hubernij. Dan w miasteczkie Nieswiże zapodpisaniem moim y s przyłożeniem herba mojeho pieczaty. Junia dwodziestego drugiego dnia, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego. U tey kopij przy samym autentyku ruskim oznaczenie podpisu oraz wycisnienia herbu na laku czerwonym jasnie wielmożnego generał-gubernatora y senatora takowe (L. S.) Tymoficy Tutolmin. Ktora to kopia ochrony, przy samym autentyku ruskim, po podaniu przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich powiatu Sluczoreskiego zapisana.

Изъ актовой книги Случорескаго городскаго суда за 1793—1794 годы, № 13596 л. 503, 621.

№ 113.—1794 г. Сентября 22.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева объ открытіи минскихъ судовъ.

Akt przedłożenia od jasnie wielmożnego gubernatora do sądu ziemskiego Minskiego, względem reassumpcyi sądow ziemskich, w dniu drugim oktobra praesentis wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Oktobra czwartego dnia rzymskiego, a dwudziestego trzeciego Septembra ruskiego kalendarzow.

Na urzędzie Iey Imperatorskiey mosci ziemskim woiewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny jegomość pan Tomasz Studzinski, regent ziemi Bełzskiey, przedłożenie od jasnie wielmożnego gubernatora do sądu ziemskiego woiewodztwa Minskiego przysłane do akt podał, którego wyraz nastempny: Do sądu ziemskiego Minskiego, przedłożenie. Nie można wziąć za racyą, aby się sądy ziemskie nie sądziły dla tego, że palestra u sądu grodzkiego Minskiego zajęta, albowiem można ją rozdzielić, lub też palestranci wedle obowiązku swoiego zechcą przyłożyć pilnego starania i troskliwych usług dla obywatelow, przez niedostatek zaś tych, albo przez niepilność raczey onych, sądy ziemskie Iey Imperatorskiey mosci wakować nie mogą, zwłaszcza gdy sądy grodzkie

poty się nie zalimituią, poko wszystkie sprawy, a naybarziey kryminalne odsądzone nie będą. Przedpisuię zatym onemu sądowi na dzień drugiego Oktobra veteris stili zebrać się do Minska w komplecie y sądy koniecznie reassumować. U tego przedłożenia podpis jaśnie wielmożnego gubernatora; niżey data, z boku na marynesie numer, tak się wyrażają: General-major Minskiey gubernij gubernator de Neplujew. Dnia dwudziestego drugiego Septembra veteris stili, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego roku. № Dwa tysiące trzysta iednascie. Ktore przedłożenie po podaniu do akt w xięgi ziemskie wieczyste woiewodztwa Minskiego zapisane. Ant. Swiątorzecki P.Z.M. Czytałem Ign. Kudzinowicz S.D. Koll. regent ziemski woiewodztwa Minskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1794 годъ. № 12050. л. 569.

№ 114.—1794 г. Октября 4.

Постановленіе шляхты Пинскаго уѣзда о выдачѣ хлѣба и сѣна на нужды русскихъ войскъ.

Laudum na trzysta beczek żyta y na wybranie siana na woysko Rossyiskie od obywatelow Pinskich wydane.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Oktobra czwartego dnia v. s.

Przed aktami ziemskiemi powiatu Pinskiego, stawaiąc obecnie I. P. Leon Korsak, takowę laudum od obywatelow powiatu Pinskiego na trzysta beczek żyta y dla wybrania siana na woysko Rossyiskie Nayjasnieyszey Monarchini Imperatorowey Ieymosci wielmożnemu imsci panu Leonowi Rodziewiczowi wydane do akt podał, ktorego wyraz takowy: My obywatele powiatu Pinskiego odebrawszy od I. W. Imci pana Generała-majora, gubernatora gubernij Minskiey y rożnych orderow kawalera Iana Mikołaiewicza de Neplujow, pod datą dwudziestego miesiąca Septembra do siebie y całego obywatelstwa odezwę y od I. W. Ignacego Kononieckiego, kasztelana woiewodztwa Witebskiego, kawalera orderow Polskich komunikowany sobie list tegoż I. W. gubernatora, zgromadzeni do miasta Pinska, dostrzegaiąc gubernium Zasławskiey, Bracławskiey oraz woiewodztwa Minskiego, ochoczy dowod wiernosci y przywiązania ku nayłaskawszemu naszey Monarchini Pani naymiłosciwszey y Tronowi y tenże dowod widząc popartym dobrowolną ofiarą z uczszczeniem naszym zastanowić się przyszło, iż lubo y chęć nasza nie iest mnieysza od drugich wspol obywatelow, niedostatek iednak już dla częstych transportow woysk, już nieurodzaja ozimego a zupełnego upadku wszelkiego jarego zboża, a nakoniec y wypadnienia w całym niemal powiecie roboczego bydła zruynowany powiat niedostatek cierpi, a znaczne odeyscie tak do gubernij Zasławskiey, iako reszty pozostałey w Polszcze w obywatelach, jednak, aby dowod wiernosci ku tronowi Naypotężnieyszey Monarchini okazać, postanowiliśmy żyta beczek trzysta w ziarnie suchego, a z trzech dymow siana po pudzie jednym lub za każdy pud, w niedostatku siana, po złotym jednym dać, ktorą tą ofiarę wszyscy obywatele z dymow rolniczych y okolicznych, bez dystynkcyi, wedle ostatniej lustracyi kommissyi cywilno-woyskowey w przeciągu czasu do dnia ostatniego miesiąca Xbra, roku bieżącego do miasta Pinska do W. I. P. Leona Rodziewicza regęta ziemskiego Pinskiego przystawić obowiązani y sami obowiązuiemy się dla sprawiedliwego między wszystkich obywatelow rozkładu żyta. Obowiązanym iest W. I. P. Komisarz nowo odnas postanowiony znieść się z sądem ziemskim Pinskim, ażeby y sprawiedliwe wyrachowanie dymow nastąpiło y jeden nad drugiego obywatel nie cierpiał ciężaru, żeby zaś takowę nasze postanowienie wiadomosci każdego doszło, cursorio wszystkich obwiescić

tenże W. I. P. kommissarz obowiązany, ktoremu za pracę przy odbieraniu z każdego dymu po groszy trzy naznacza się. Dattum w Pinsku, Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Oktobra czwartego dnia v. s. U tego laudum podpisy takowe: Ioachim Horbacki biskup Pinski y Turowski, Ignacy Korzeniecki kasztelan Witebski, Dyonizy Czaday opat Pinski. Adam Skirmąt sędzia prezyduiący, Franciszek Kurzeniecki S. P. P., Kazimierz Swierzynki S. Z. P. P., Michał Płaskowicki S. Z. P. P. K. O. S. S. Michał Seyfard S. Z. Powiatu Pinskiego, Mateusz Butrymowicz P. P. P. Dominik Orda S. Gr. P. P. Paweł Szyrma Chor. Zapinski pisarz grodzki Pinski I. G. S. Nozdryna Płotnicki S. Z. P. P. Tomasz Skirmunt S. Gr. Pinski X. Antoni Ciszkiewicz G. P. P. mp. Ignacy Andrzeykowicz porucznik, Karol Strawinski podstoli Pinski, Teodor Rodziewicz P. Z. P. P. Ignacy Korbutt Chor. W. R. Z. powiatu Pinskiego kommissarz, Paweł Orda Str. P. P. Ierzy Darewski pułkownik. Które to laudum za podaniem przez wyż wyrażonę osobę do akt iest do xiąg ziemskich Pinskich przyięte y wpisane.

Изъ акт. кн. Пинскаго земскаго суда за 1793—1795 годы, № 13239, л. 705—707 (715—717).

№ 115.—1794 г. Декабря 9.

Засвидѣтельствованіе генералъ-маіора Дивова о принесеніи присяги княземъ Николаемъ Радивиломъ на русское подданство.

Akt zaswiadczenia wykonaney przysięgi, od J. W. Dywowa brygadyera woysk Rossyiskich J. O xiążęciu Mikołajowi Radziwiłłowi general-leutnantowi woysk Litewskich danego.

Roku tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Septembra piątego dnia.

Przed aktami grodzkiemi woiewodztwa Nowogrodzkiego, stanowszy obecnie W. J P. Jakob Krynski, dworzanin J. O. xiążęcia Jmści, zaswiadczenie wykonaney przysięgi po rusku pisane, przy kopij polskiey, oraz susceptie powiatu Lidzkiego od J. W. Mikołaja Dywowa brygadyera komenderuiącego Siewskim piechotnym pułkiem woysk Rossyiskich J. O xięciu Jmci Mikołajowi Radziwiłłowi generał-leytnantowi woysk Litewskich dane y służące, do akt podał, ktorego wyrazy są następne. Swiadectwo. Daię tę zaswiadczenie J. O. xięciu Jmci generał leytnantowi woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, Rossyiskich y polskich orderow kawałerowi Mikołajowi Radziwile w tym, że on od tego czasu nie będzie się mieszał w żadne dzieła Rzeczy pospolitey Polskiey y będzie we wszystkim, co należy, posłusznym Rossyiskim zwierzchnikom y o wszytkich dziełach, jakie usłyszy przeciwne woyskom Jey Jmperatorskiey mości, bez żadnego zamitrężenia donieść jak nayprędzey będzie. I tym to moim pismem zaswiadczam, że przysięgę wykonał. Co dla lepszey wiary za podpisaniem y przyłożeniem herbu moiego pieczęci wydaię. Datt w Brzesciu Litt, Xbra dziewiątego dnia, tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt czwartego roku. U tego zaswiadczenia podpis ręki J. W. brygadyera, przy wycisnieniu herbowney na laku czerwonym pieczęci, oraz susceptу z podpisem pisarza takowym: Jey Jmperatorskiey mości naymiłosciwszey pani moiey od armij brygadyer, komenderuiący Siewskim piechotnym pułkiem, miasta Brzescia naczelnik Mikołay Dywow. Roku tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Xbra dwudziestego siodmego dnia. Stanowszy obecnie W. J. P. Michał Paszkiewicz plenipotent y komisarz J. O Xiążąt Radziwiłłow generał-leytnanta woysk W. X. Litt. takowe zaswiadczenie, z ruskiego ięzyka przetłumaczone, do akt kancelaryi podał. Przyiołem Jan Głuszynski pisarz kommissyi porządkowey powiatu Lidzkiego. Ktore zaswiadczenie po podaniu do akt przez wyż wzmienioną osobę iest do xiąg

grodzkich woiewodztwa Nowogrodzkiego przyięte y wpisane.

Изъ актовой книги Новогрудскаго гродскаго суда за 1795—1796 годы, № 12576 л. 391.

№ 116.—1794 г. Октября 14.

Универсалъ Виленской духовной администраціи подвѣдомственному духовенству, чтобъ оно молилось Богу о здравіи Императрицы и всего царствующаго дома, съ приложеніемъ самыхъ молитвъ.

Administracya duchowna dyecezyi Wilenskiey Duchowieństwu, tak swieckiemu, jakoteż zakonnemu, oraz wszystkim wiernym Chrystusowym zdrowie w Panu.

Odebrawszy rekwizycyą od J. W. Bogdana de Knorring, generała komenderuiącego woyskami Jmperatorsko - Rossyjskiemi w części W. X. Litt. kawalera wielu orderow, iżby zostało ogłoszone nabożenstwo za nayiasnieyszą Jmperatorową Jeymosć i za nayiasnieyszą Jey Familią, administracya duchowna na skutek takowego zalecenia, ninieyszym uniwersalem obwieszcza wszystkich wiernych Chrystusowych, ażeby w modlitwach swiętych błagali Boga Naywyzszego, naprzod za szczęsliwość panowania i zdrowie Nayiasnieyszey, Naypotężnieyszey Pani Jmperatorowey Całey Rossyi Katarzyny Alexiejowey, powtóre za szczęsliwość powodzenia i zdrowie Następcy Tronu Rossyyskiego, Wielkiego Xiążęcia Pawła Piotrowicza, tudziesz małżonki Jego Wielkiey Xiężney Fiederowiczowey, po trzecie za szczęsliwość i zdrowie wielkiego xięcia Alexandra Pawłowicza i małżonki Jego wielkiey xiężney Elżbiety Alexiejowny i Konstantyna Pawłowicza, nakoniec za szczęsliwość i zdrowie wielkich xiążniczek Alexandry Pawłowny, Heleny Pawłowny, Maryi Pawłowny, Katarzyny Pawłowny i Olgi Pawłowny. Wszczegulnosci zaś zaleca duchowieństwu, tak swieckiemu, iako i zakonnemu, aby każdy kapłan w ofiarach swiętych przydawał kollektę, zaczynaiącą się od słow *Quaesumus* etc., a w suplikacyach zwyczaynych spiewane było z ludem: *abys Katarzynę Jmperatorową w zdrowiu czerstwosci i w naydłuższe lata zachować raczył, prosiemy cię Panie.* Takowe obwieszczenie iżby każdego doszło wiadomosci do WW. J. XX. dziekanow rozesłać i z ambon ogłosić ludowi nakazuie. Działo się w Wilnie, na sessyi administracyi dnia 14 miesiąca Oktobra 1794 roku.

O r a t i o.

Quaesumus, Omnipotens Deus, ut famula tua Catharina Jmperatrix, quae tua miseratione suscepit Regni gubernacula, virtutum etiam omnium percipiat incrementa, quibus decenter ornata, et vitiorum monstra devitare, et ad Te, qui via, veritas, et vita es gratiosa valeat pervenire. Per Dominum etc.

S e c r e t a.

Munera, Domine, quaesumus oblata sanctifica: ut et nobis Unigeniti tui Corpus et Sanguis fiant; et Jmperatrici nostrae ad obtinendam animae corporisque salutem, et peragendum injunctum officium te largiente usque quaque proficiant. Per eundem etc.

P o s t C o m m u n i o.

Haec Domine oblatio salutaris Famulam Tuam Catharinam Jmperatricem ab omnibus tueatur adversis, quatenus et Ecclesiasticae pacis obtineat tranquillitatem, et post huius temporis decursum ad aeternam perveniat haereditatem. Per Dominum etc.

Prosiemy Ciebie Wszechmogący Boże, ażeby służebnica twoja Katarzyna Jmperatorowa, która z twoiego miłosierdzia, obięła rządy Panstwa, we wszystkie też obfitowała cnoty, któremi ozdobiona, iżby i występkow wszelkich uniknąć i do ciebie co iestes drogą, prawdą i życiem, łatwiey przyidź mogła, przez Pana naszego etc.

Poswięć Panie, prosiemy, offiarowane dary, ażeby i nam Jednorodzonego Syna twoiego Ciałem i Krwią stały się, i Jmperatorowey naszey do otrzymania zdrowia, tak duszy, iako też ciała, i do wykonania włożonych obowiązkow za twoią łaską na zawsze pomogły.

Ta, Panie, offiara zbawienna niech Katarzynę Jmperatorową naszę od wszelkich ochroni przeciwnosci, ażeby i kosciołowi S. ziednała pokoy, i potym życia przeciągu dowiecznego doszła dziedzictwa przez Pana naszego.

Jerzy Antoni z Łubna Polubinski, Sekretarz W. X. Litt. prałat archidiakon Wilen. administracyi dyecezyi Wileńskiey prezydent (L. S.).

Рукопис. отд. Вилен. Публ. Библ. Шк. 3 № 268. л. 47.

№ 117.—1794 г. Октября 28.

Резолюція генералъ-губернатора Тутолмина по нѣкоторымъ важнымъ вопросамъ, возбужденнымъ Мозырскимъ дворянствомъ.

Akt rezolucyi od jasnie wielmożnego generał porucznika senatora i trema guberniami Minską, Zasławską i Bracławską rządzącego Tymofieja Jwanowicza Tutolmina jasnie wielmożnym Jelenskiemu staroscie i Oskierce strażnikowi delegowanym z powiatu Mozyrskiego wydaney.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra dwodziestego drugiego dnia v. s.

Pod panowaniem Nayjasnieyszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny wtorey, Samowładney całą Rossyą pani, przed aktami grodzkiemi Mozyrskiemi, stanowszy obecnie iegomość pan Antoni Olewinski, komornik powiatu Mozyrskiego, rezolucyą od jasnie wielmożnego generał-porucznika senatora i trzema guberniami Minską, Zasławską i Brasławską rządzącego Tymofieja Jwanowicza Tutolmina jasnie wielmożnym z powiatu Mozyrskiego delegowanym Janowi Jelenskiemu, staroscie sądowemu Mozyrskiemu, orderu swiętego Stanisława kawalerowi, Rafałowi Oskierce strażnikowi powiatowemu Litewskiemu, na rzecz w niey wyrażoną daną, do akt podał, de thenore sequenti: Błahorodnomu Dworanskomu obszestwu Mozyrskoho powieta. Hosudary moi. Poluczyw otnoszenie wasze czerez prysłannych ko mnie ot błahorodnoho Dworanskoho obszestwa hospodyna hrodowaho starostu Jelenskoho i strażnika Litowskoho Rafaiła Oskierki, ja spieszu po sodierżaniiu izobrażennych tam punktow odwitstwowat; perwoie— nie umistno s ustanowleniami iediennaho Jeja Jmperatorskim Wieliczestwom, błahotwornoho prawlenia i s obrazom moich mysley, koi w prodołżenie dołhowremiennoy służby pryobik ja osnowywat na prawilach błahosty Jeja Wielyczestwa otnosit licznyie nikotorych prestuplenij naszczet cyłaho obszczestwa, a tym ieszcze mene diełat pryticzanij k niewinnym; wam hosudary moi izwistna raznost meżdu sużdenia winownoho i meżdu izyskanija proiszestwia, perwomu predestsia obliczennoy w prestuplenij. obradże poslidniaho nikoho, oskorblat nie możet, chotiaby kto nie tokmo woproszeniiu no i prysmotru podwerżen był. Słuczay takowy po premudromu izreczeniu Jeja Jmperatorskaho Wełyczestwa w sotnym semdiesiat druhim staty nakaza dannaho kommissyi o soczynenii proiekta nowaho ułożenia nie dołżno pryznawat za kakowoie libo nakazanie i kak dla obnażenia obliczajuszczychsia w klatwoprestupstwi izminy ustanowlenno od Jeja Jmperatorskoho Wieliczestwa osoboie sudiliszcze, hdie proizwodicca izyskanie po prypodannym nato od Jeja Weliczestwa prawiłam, i slicza detalno obiewlaiecca obwiniaiemym imia donositela i aki obszcze s predostawleniem wsich sposobow k ich oprawdaniiu, to i mohu was hosudary moi uwiryt, czto nie tokmo niewinność imieiet nadeżnuiu zaszczytu w prawoty nieizmieniaiemych Jeia Jmperatorskoho Wieli-

czestwa zakonow, no i samoie nakazanie za odkrytoie prestuplenie, po materynskomu Jeja serdoboliiu i miłosierdiiu umiraietsia wsehda do wsewozmożnoho stepeni. Wtoroie, obszczem nepowinowenii posielan władykam nikohda i ni odkoho ne imił ja ni żałoby ni donosenia od policeyskich czynownikow, kotoryie po osnowaniju dołha im predpisannoho w dwuch sot sorok druhim i dwuch sot szesedziesiat czetwiertym statij Wysoczayszoho o uprawlenij hubernij uczreżdeniia, hdie skazano: bude w ujezdie, ili w horody okażetsia w czem osłuszanie ot cyłaho selenia ili ot obszestwa, to ziemski kapitan, w horody że horodniczy, uwiadomlaiet o siem hubernskoie prawlenie, a meżdu tym pryłahaiet staranie o prywedenii osłusznych w posłuszanie po miry dannoy Jemu własty, obiazanny blusti, daby krestyani ot nich nie wychodyli iz predyłow dołżnaho władykam pokorstwa, wo wred nutrennaho błahoustroystwa i poradka. A posemu i ni mohu ja upowat, cztob było hdie libo podobnoie siemu proizszestwiie, dołżenstwuiu odnako że pry izjasnienii moiem zdieś razdilit powinowienie na dozwolennoie zakonami i na protywnoie tomu i obszemu spokoystwiju; w perwom słuczai zemskoie naczalstwo podast ruku pomoczy na prywedenie nepokorliwych w posłuszanie, a w poslidnem obraczaiet ostorożnosty i zakonnosci włast prodkow, razruszaiuszczych hrażdanskuiu swaz i tyszynu. Oczewiden wam hosudary moi prymir wierołomstwa w susiedstwennych obłastiach, hdie prosty narod, podwihnuty ubiżdeniami władykow k rastorżeniiu spokoystwija, podwerżen stał obszey i z samimy wozmutytełami hibeli ne tokmo imuszczestwa, no i samoy żyzni. Predostorożnost trebuwała pryniat miry napredupreżdenie toho w kraiu wozwraszczennym pod derżawu Jeia Jmperatorskoho Wełyczestwa, a dołh poddanstwa i prysiahi wzyskiwaiet ot każdoho bez razliczyia donosit naczalstwu o podobnych pokuszeniach na razwraszczenie posielan. Treticie, pry samonaczalnom wstuplenii moiem w uprawlenie wsiemiłostywieysze wierennych hławnomu naczalstwu moiemu sich nowych hubernij predpisano ot menia hospodam hubernatoram upotrebit k isprawleniiu dołżnosty ziemskich kommissarow dworan, po wyboru błahorodnoho obszczestwa, iz ludey ispytannych w błahopowedenii i tych kaczestwach, kotoryie trebuiutsia w zemskom isprawnikie, po uzakoneniiu w dwuch sotnym tryccat szostym staty Wysoczayszych Jeja Jmperatorskoho Wełyczestwa uczreżdenii, schodstwienno z czem, po powodu odzywa waszoho ko mni, potwerdył ja nyny Minskomu hospodynu hubernatoru i kawaleru Nepluiewu, daby predostawił on dworanstwu naznaczyt w sii zwanij ludey po sopstwennomu izbraniju; no czto kasaietsia do dołha horodniczych, okrużnych ziemskich smotryteley i czastnych ziemskich prystawow, to onyi jasno i toczno prednaczertan w osmnastui i dewetnaccatui hławi Wsiewysoczayszych uczreżdenii i w ustawi błahoczynia, po kotorym i postupat ony powinny nie wmiszywaias w domasznije rasporażenij władykow, o czem strohoie ot mienia zdiełano wospreszczenie. Czetwertoie. Dla sostawlenia okruh ustanowleny Jeja Jmperatorskim Wieliczestwom nepreložnyie prawila, sleduja onym srarałsia ia pry naznaczenii uiezdnych hranic soblusty wyhody władykow, ne razdroblaja czastnych władynij w raznyie uiezdy, a wproczem, chocia niekotoryie selenij odnakoże władyniami i postupaiut nini w widomstwo i Zasławskoy hubernij, no i sii do wremeni ustroienia hubernii po obrazu Wysoczayszey Jeja Jmperatorskaho Wieliczestwa uczreżdenii sudom widomy budut w tych miestach, kotorym oni i nyni podleżat po dłam prawosudia, a za sim niewidaiu kakoie w otnoszenii obszczestwa mohło by byt neudobstwo, kochda władyley nie rozdrobitelno, no cyłymi swoimi władyniami postupaiut w zawisimost druhoy okruhi, płatia podati i ispołniaia powinnost po rekruckomu naboru iednożdy w tom misty, kuda kto prypisan. Piatoie. Błaho-

rodnoie Dworanskoie Mozyrskoho powita obszestwo izwistno, czto ot uspicha deystwii woiennych zahraniceiu zawisit bezopasnost predyłow Jmperyi i slidowatelno sobstwennoie spokoystwie po nowych Jeia Jmperatorskoho Wieliczestwa poddannych, kotoryie ostawaiaś wirnymi ko swiaszczennoy osobi i prestołu wsemiłostiweyszcy Hosudaryni, wkuszaiut sładczayszyie płody tyszyny i monarszaho Jeja Weliczestwa o błahi ich popeczenia w to wremia, kohda zachranicznyie oblasty sodylalis żertwoiu opustoszenia, a wo wzaimnost takowoho pryzrinia naczalstwo ożydaiet, czto wy wiernyie Jeja Jmperatorskoho Weliczestwa poddannyie, pry ne upustytelnom sobludenii rawenstwa, w narady i wysyłki podwod ne postawiat siebie w otiahoszczenie nie obchodimoy po nastawszym woiennym obstoiatelstwam perewozki prowianta na prodowolstwie woysk, dla sobstwennoy ich zaszczyty podwizaiuszczychsia i osobenno, kohda soobrazno prežnemu położeniiu predpisano ot menia proizwodyt bezobidnuju za izwoz kaziennoy kłady zapłatu. To że samoie razumieju i o wystawki łoszadiey na stancyi, koi soderżatsia dla błahouspiszestwa w otprawlenij pismiennoy korespondencyi, nie terpiaszczey medlennia pry niniesznem dył położeniju. Uważaia odnakoże trebowanie wasze, predpisał ja Mozyrskomu ziemskomu sudu urawnit siu powinnost wsewozmożnym i ot nego zawisiaszczym obrazom. Szestoe. Postawka rekrut proizwodyma byt dołżenstwuiet z dwuchsot dusz mużeskaho poła, w perepis postupiwszych, bez razliczyia let i osiedłosty i mira rostu ich nietakowaia, cztob w pryiskaniu hodnych na służbu liudey powstryczałoś zatrudnenie, poieliku dozwolono prynimat w rekruty ludey rostom w dwa arszyna czatyry werszka. Siedmoie. Izwistna cyłemu swietu swiaszczennaia w Imperij terpimost raznych relihii, osnowana na czełowiekolubiwieyszych Jeja Imperatorskaho Weliczestwa prawiłach, po kotorym udaleno wsiakoie sowisty stysnenie, w otnoszeniu k ispowidaniiu wiry, ssyłaias na sobstwennoie błahorodnaho Dworanskaho obszestwa zakluczenie, skol dołżno byt razterzano wnutrenneie duszy spokoystwie tych, koi i w samom narużnom Bohosłużenij podwerżeny prynużdeniju i ne mohut sławosłowit Wyszszaho po predaniam nasledowannoy ot predkow wiry, sercami ich ispowiduiemoy; ia postawlaiu obiazannostiu was, hosudary moi, preduwiedomit, czto nikto iz uniatow, protywu dobroy ich samych woli, ot soiedynennoy z rymskoiu cerkwi otłuczen, kolmi pacze po prewozmożeniiu obraszczen i usiłowan ne budet, ibo predostawlena im połnaja w sich razie swoboda wozwratytsia li w nedro hrekorossyiskoy cerkwi, ili ostatsia pry ninesznom ispowidanij, w sotwietstwie czego i so storony ziemskich i duchownych własteу ożydaiu, czto dobraia w tom wola posielan ni iawno, ni tayno stesniaiema ot nich nie budet. Osmoie. Spospieszestwuja wszczawisiaszczym ot mienia obrazom proswieszczeniju junoszestwa, kotoroie by w sopołnoy . . . . . pod premudrym i krotkim carstwowaniem Ieja Imperatorskaho Weliczestwa szczytaietsia odnym iz hławnych predmetow popieczenia naczalstwa, mnohokratno ja predpisywał daby te uczyliszczy, koi na soderżanie swoie, do prysoiedynenija sich oblasty pod derżawu Wserossyiskuju, połuczali żałowanie iz dochodow s poiezuickich imenii, udowletworeny byli bez promedlitelnym otpuskom deneh is kazny za proszedsze wremia, no po słuczaju woznikszaho w . . . . . smatenia, poprepiatstwowawszaho wynest nadobnyie sprawki o sztatach uczylisznich iz edukacyinoy Wilnie sostoiaszczoi kommissyi, nadleżało sobierat ich iz raznych mest, s porczeju wo wremeni, a sie inacze bezuspieszności w sobory ostaiuszychsia w niedoimke poiezuickich dochodow sodilalo, wopreki wsehdaszniaho moieho starania, newozmożnost błahowremienno udowletworyt uczyliszczy zapłatoiu, is koich odnakoże Pinskoie i druhie, podleżaszczyie im po sztatam denhi, połuczyli, a i proczym wsko-

re onyie wydany budut. Dewiatoie. Byw wsehda hotow na iziawlenie wsezawiszaiuszczych so storony moiey uhodnosty, wsemirno nie ostawlu ia udowletworyt trebowanija blahorodnaho dworanskoho obszestwa oblehczeniem pred proczymi posielan Mozyrskaho powieta, pry raspołożenij woysk na kwartyry w Minskoy hubernij, no ieslib po mnohoczyslennosty ich nieobchodymaia predstała nadobnost westy nekotorohie czysło onych dla razmieszczeniia w Mozyrskom powity, to i tohda, za zdielannym rasporażeniem o prodowolstwii ich zakupaiemym prowiantom, oni niczeho ot obywateley zaimstwowat nie budut, kromi odnako razmiszczenia w ich domach. Izjasniaiaś sim obrazom po materyi predstawlennych ko mni na pismie żełanii waszych, w udowolstwie sebi wmieniaiu zaswidytelstwować blahorodnomu dworanskomu Obszestwu Mozyrskaho powieta błahodarnost za dobroie obomnie mnienie i uwieraiu, czto ne upuszczu ia wospolzowatsia tymi słuczajami, pry kotorych budu w sostoianii iziasnit onomu hotowost moiu na błahouhożdenij, prebywaia prytom sowerszennym wsehda poczteniem waszym, hosudary moi, pokornym słuhoiu. U tey rezolucyi podpis jasnie wielmożnego generał porucznika senatora i trzema guberniami Minską, Zasławską i Brasławską rządzącego, na marynesie numer, przy koncu datta w te słowa: Tymofiey Jwanowicz Tutolmin. Numer cztery tysiączny osmsetny czterdziesty piąty. Oktobra dwaccat osmoho dnia, tysiecza siemsot diewienosto czetwertaho hoda. Neswiż. Ktora to takowa rezolucya za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięta y wpisana.

Изъ актовой книги Мозырскаго гродскаго суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 414.

№ 118.—1794 г. Ноября 8.

Охранный листъ, выданный Губернаторомъ Неплюевымъ помѣщику Еленскому.

Akt ochrony jasnie wielmożnemu Gedeonowi Ielenskiemu, kasztelanowi Nowogrodzkiemu, orderow polskich kawalerowi i wszystkim dobrom iego, od jasnie wielmożnego generał-majora, Minskiey gubernij gubernatora i kawalera De Niepluiowa wydaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra osmnastego dnia v. s.

Pod panowaniem Nayjasnieyszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny Wtorey, Samowładney Całą Rossyą pani, przed aktami grodzkiemi powiatu Mozyrskiego, stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Antoni Olewinski, komornik Mozyrski, ochronę tak samemu jasnie wielmożnemu iegomości panu Gedeonowi Ielenskiemu, kasztelanowi Nowogrodzkiemu orderow polskich kawalerowi, jako też i wszelkim dobrom jegomosci od jasnie wielmożnego generał-majora Minskiey gubernij gubernatora i kawalera De Nepluiowa na rzecz w niey wyrażoną, daną i służącą, do akt podał, de thenore sequenti: Iz uważenia proszenia Minskoi hubernij pomieszczyka i kasztelana Nowohrodskaho Hiedeona Jelenskaho daiu siie moie otkrytoie predpisanie, daby nikto w imieniach iewo, s prynadleżaszczymi k nim dierewniami nikakich obid, kak iemu samomu, tak rawno krestyanam, nieczynili i nieczynit i z żyznennych prypasow, rawno furaża, prowianta i podwod bezdienieżno nie brał i nie trebował, pod opaseniem strohoho wzyskania. Wo uwierenie czeho dano siie za podpisaniem i s pryłożeniem herba moieho pieczati. Noiabra osmoho dnia, tysiacza siedmsot diewienosto czetwiertoho hoda. U tey ochrony, przy pieczęci na czarney massie wycisnioney, podpis jasnie wielmożnego gubernatora, a latere intytulacya, a

na marynesie numer w te słowa (L. S). Iwan Niepluiew Ieia Imperatorskoho Wieliczestwa Wsiemiłostiwieyszey Hosudaryni moiei ot Armij Henerał-major, Minskoi hubernij prawitel, Kiewskoho Konno-Iehierskoho połku szeff i ordiena Swiatoi Anny kawaler. Numer trytysiaczny sześćsotny. Ktora to takowa ochrona za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięta i wpisana.

Изъ актовой книги Мозырскаго городскаго суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 411.

№ 119.—1794 г. Ноября 8.

Резолюція минскаго губернатора Неплюева относительно продажи крѣпкихъ напитковъ на почтовыхъ станціяхъ.

Akt rezolucyi od jasnie wielmożnego generał-majora y Minskiey gubernij gubernatora y kawalera De-Niepluiewa jasnie wielmożnemu Jelenskiemu staroscie wydaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra dwudziestego pierwszego dnia v. s.

Pod panowaniem Nayjasnieyszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny wtorey, samowładney całą Rossyą Pani, przed aktami grodzkiemi Mozyrskiemi, stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Antoni Olewinski, komornik Mozyrski, rezolucyą od jasnie wielmożnego generał-majora y Minskiey gubernij gubernatora y kawalera De Nieplujowa na podany memoryał od jasnie wielmożnego starosty y kawalera Jelenskiego, na rzecz w niey wyrażoną daną y służącą, do akt podał de thenore sequenti. Na podany do mnie memoryał od jasnie wielmożnego starosty i kawalera Jelenskiego, rezolucya. Oswiadczaiącym ochotę wzięcia na siebie pocztowych stanciow, szynk tylko iest dozwolonym dla przieżdzaiących, bez żadney zato płacy possessorom, w ktorego dobrach ta pocztowa stacija iest ustanowioną y w tym tylko iednym domie może utrzymuiący pocztę trunki przedawać, poddanstwu zaś czynić takowe przedażę nie iest wolno, a tak iesliby arędarze utrzymywali karczmy y tym pretextem składali się, za racyą im się to nie przyimie, a tak przeto obywatele żadnego decessu nie poniosą ztąd, gdyby ktory utrzymuiący pocztę poważył się ogulnie dla wszystkich szynkować (excypuiąc tylko przieżdżaiących). tedy należeć będzie uwiadomić o tym żiemskiego dozorcę y ziemskich kommissarzow, a ci w obowiązku zostaią oraz zabronić. U tey rezolucyi podpis jasnie wielmożnego gubernatora, na marynesie numer, a przy koncu datta w te słowa: Generał-major Minskiey gubernij gubernator De Nepluiew. Numer dwutysiączny czterysetny czterdziesty. Nowembra osmego dnią v. s. tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego roku. Ktora to takowa rezolucya za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięta y wpisana.

Изъ актовой книги Мозырскаго городскаго суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 412.

№ 120.—1794 г. Ноября 8.

Предложеніе г. губ. Неплюева Мозырскому предводителю дворянства, съ разными распоряженіями касательно внутренняго устройства вновь присоединеннаго края.

Akt rezolucyi od jasnie wielmożnego general-majora i Minskiey gubernij gubernatora i kawalera de Nepluiewa jasnie wielmożnym Jelenskiemu staroscie i Oskierce strażnikowi delegowanym z powiatu Mozyrskiego wydaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra dwodziestego drugiego dnia v. s.

Pod panowaniem Nayjasnieyszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny Wtorey

Samowładney Całą Rossyą Pani, przed aktami grodzkiemi Mozyrskiemi stanowszy obecnie iegomość pan Antoni Olewinski,— komornik powiatu Mozyrskiego, rezolucyą od I. W. generał-majora i Minskiey gubernij gubernatora i kawalera de Nepluiewa jasnie wielmożnym Ielenskiemu staroscie i Oskierce strażnikowi, delegowanym z powiatu Mozyrskiego, na rzecz w niey wyrażoną daną, do akt podał de thenore sequenti. Na punkta podane do mnie od delegatow powiatu Mozyrskiego jasnie wielmożnych Ielenskiego starosty i Oskierki strażnika, rezolucya. Cnotliwy obywatel, pamiętny na obowiązki zaprzysiężoney wiary Tronowi Naypotężnieyszey naszey Monarchini, każdy zyskał moie zaufanie, jakoż mogł widzieć i doswiadczać takowy, ktory w niczym nieskażenie zachował się w swoich obowiązkach, jakie wierno poddanemu są własciwe i przystoyne, żem starał się zawsze wspierać i ochraniać od niesprawiedliwego prześladowania obywatelstwo, zwłaszcza teraznieyszych okolicznosciach nieszczęsliwych, nie mniey i dopiero zawsze iest moim usilnym żądaniem dla wiernych Nayjasnieyszey Pani naszey przezacnych obywatelow wywiązywać się z wdzięcznosci zachlubnemi sprzyianie. jakie w podanych punktach słyszane i wyczytane wyrazy w gruncie serca moiego położone zostało. Ztąd zatym wydaie moią dyspozycyą do I. pana Kapitana Perekrestowa, w Mozyrskim ujezdzie za ziemskiego dozorcę nayduiącego się, z srogim przedpisaniem, podobnym do niedawno w tey materyi iuż posłanego, ażeby obchodził się z obywatelami, upoważaiąc osobnie stan każdego, jako komu iest należna dysktynkcia, aby naymniey niedogodnemi postempkami nie obrażał zacnego dostoienstwa, przez co iestem w nadziei, że jak obywatele nie zgodzą się iuż bydz podobni przeciwko swoim obowiązkom, tak i od ziemskich dozorcow, na fundamencie wychodzącey moiey dyspozycyi, spokoyność obywatelska naruszona nie będzie; ażeby włoscianie panom swoim według dawnych zwyczajow wszelkie powinnosci pełnili, opłaty wnosili i naypodlegleyszemi w posłuszenstwie zostawali, wydaie moią dyspozycyą do ziemskich kommissarzy, jako należną rzecz do dostrzegania ziemskiey policyi. Wybor kommissarzow ziemskich poruczony był przezemnie grodzkiemu i ziemskiemu sądom, iż by oni wspolnie takowych obrali. Ieżeli zatym wedle przedpisu mego niezachowaną, niewiem jakimby się to stało sposobem, i gdy to tak iest, że nawet bez wiedzy moiey się zrobiło, można przez zgromadzone obywatelstwo razem z sądami kommissarzow obrać i nadal iuż nie odmieniać, co poruczam I. W. I. panu Ielenskiemu staroscie, jako z pierwszych osob. aby z obywatelow złożona była elekcyia na wybor kommissarzy. Ieżeli ktore wsie Mozyrskiego powiatu odłączeni do Zasławskiey gubernij, z tych i podatki wszelkie powinne bydz do tameczney gubernij oddawane; które zaś w Minskiey gubernii są położone, równym sposobem tutay i wnosić należy, we dwie zaś przez żaden sposob, iak opłacane tak i brane bydz nie mogą; wiedzieć przy tym należy iż dobrowolna ofiara, wspaniale postompiona dla woysk Iey Imperatorskiey mosci, ma bydz zbierana z powiatu tak, jak po przyłączeniu tego kraju w granicach swoich został położony, nabor zaś rekrutow wedle nowego rozdzielenia gubernij z obrembu ujazdu, iaki iest naznaczony. Rozporządkowanie iakie się czyni na dawanie obywatelskich podwod zawsze porucza się ziemskim sądom, a tak i dopiero, w czasie potrzeby podwod, palety, nie kto inny jak sąd ziemski wydawać obowiązany. Szkoły jak są nader potrzebne dla edukacyi młodzieży, tak fundusz do opłacenia gaży professorom nayduie się w drugiey komissyi Minskiey gubernij, dokąd o zapłate adressować się zostaie. Konsystencye woysk zawisa od rozporządkowania woyskowego jak okolicznosci wymagaią do rozkwaterowania żołnierzy w jakiey stronie zręczney by się woysku należy. Cen podle upodobania swoiego horodniczowie i ziemscy dozorce

ustanawiać mocy nie maią, lecz zostaie w tym własney woli przedaiącego i kupuiącego, jak się zda komu przedawać, o czem piszę ja do kapitana Perekrestowa, kto czym władał przy przyłączeniu tego kraju do Imperyum Rossyiskiego, przy tym spokoyne władnienie i dopiero zostawać powinno. Iesliby zas na iakokolwiek przynależność sobie miał dokumenta dochodzić, za onymi winien sądownie, a tak się i w sprawach dyferencyinych obywatele między sobą obchodzić obowiązani; na czas tylko, z przyczyny nieurodzaiow, i to nie ze wszystkim, lecz tylko w części, zabronione było pędzenie wodek, dopiero kuźdy bezbronnie pędzić. ile zechce może i w tym cale nikt nieprzeszkadza. Tych wartownikow mnieman bydz za sotnikow i dziesiętnikow, o tym tylko co wyszli moie dyspozycye do ziemskich dozorcow i kommissarzow, aby ustanowiali po wsiach za wiadomoscią dziedzicow, wszak nie uwalniaiąc od powinnosci panom ich należney, o czym i w uiazd Mozyrski zostało przesłaną; nikt nie iest w mocy utrzymać obywatela jadącego do mnie, bo nawet i pisma w krzywdzie jakiey adresowanego do mnie utrżymać pod odpowiedzią w przeciwnym zdarzeniu. U tey rezolucyi podpis J. W. generał-majora Minskiey gubernij gubernatora i kawalera de Nepluiewa, na marynesie numer przy boku, a latere data w te słowa: Generał-major Minskiey gubernij gubernator de Nepluiew. numero dwa tysiące czterysta trzydziescieć dziewięć. Tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra osmego dnia V. S. Minsk. Ktora to takowa rezolucya, za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę, do akt iest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięta i wpisana.

Изъ акт. книги Мозырскаго гродскаго суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 416—417.

№ 121.—1794 г. Ноября 8.

Предложеніе губернатора Неплюева старостѣ Еленскому объ избраніи коморниковъ.

Akt listu od J. W. Majora Minskiey gubernij gubernatora i kawalera de Niepluiewa do J. W. J. P. Jelenskiego starosty sądowego grodzkiego Mozyrskiego pisanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra dwudziestego drugiego dnia v. s.

Pod panowaniem Nayjasnieyszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny wturey, Samowładney całą Rossyą pani, przed aktami grodzkiemi powiatu Mozyrskiego, stanowszy obecnie J. pan Antoni Ołewinski, komornik powiatu Mozyrskiego, list od J. W. generał-majora Minskiey gubernij gubernatora i kawalera De Nepluiewa do J. W. Jana Jelenskiego, starosty sądowego grodzkiego, powiatu Mozyrskiego, na rzecz w nim wyrażoną pisany, do akt podał, de thenore sequenti. Jasnie W. msci dobrodzieiu. W każdych sprawiedliwych do mnie od obywatelstwa zachodzących żądaniach staraiemsię dowodzić przez moie przychilne do ich prozb czynnosci, iż przedsięwzięciem iest i celem moim ile mogąc uskuteczniać potrzebowania, nad mysł iednak moią i nawet cale niewiedząc, jakim by się to sposobem stało, żeby ziemscy kommissarze Mozyrskiego powiatu obrani byli nie dogodnie woli obywatelow; poruczony wybor ich był odemnie ziemskiemu i grodzkiemu Mozyrskiemu sądom, aby spulnie takowych z grona obywatelstwa Mozyrskiego obrali, przecież pismo od J. W. generał-gubernatora Tutolmina w rezolucyą na doniesienie obywatelow Mozyrskich do mnie przysłane, jakoby to się stało nie takim sposobem jak odemnie, porządek takowego wyboru kommissarzom sąd do zachowania był zalecony i gdy rownież czytam też wiadomość w punktach przez samegoż J. W. waszmosci pana podanych, przeto dozwalam i prosze

konwokować wielm. J. panow obywatelow i razem z sądami obrać kommissarzow ziemskich, ktorzy by z elekcyi mieli włożone na siebie obowiązki do sprawowania kommissarskich funkcyow. posledniey iż ich nie odmieniaiąc zostawić przy ich powinnosciach; kto tego mianowicie obranym będzie, prosze J. W. waszmosci pana dobrodzieia mnie uwiadomić. Mam honor zostawać z naywyszym uszanowaniem J. W. waszmosci pana dobrodzieia naynizszym sługą. U tego listu podpis jasnie wielmożnego generał-majora i Minskiey gubernij gubernatora, a latere data, na kopercie pieczęc na czerwonym laku wycisniona, intitulacya w te słowa: De Nepluiew generał-major Minskiey gubernij gubernator. Tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, Nowembra osmego V. S. Minsk (L. S.) Jasnie W. J. panu Jelenskiemu staroscie sądowemu grodzkiemu powiatu Mozyrskiego, kawalerowi orderu S-o Stanisława J. W. M. panu i dobrodzieiu. Ktory to takowy list za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięty i wpisany.

Изъ актовой книги Мозырскаго городскаго суда за 1793—1795 годъ, № 12371, л. 418.

№ 122.—1794 г. Ноября 8.

Резолюція минскаго губернатора Неплюева объ уплатѣ разныхъ налоговъ.

Akt rezolucyi od De Nepluiewa J. W. Jelenskiemu staroscie powiatu Mozyrskiego wydaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra dwudziestego trzeciego dnia v. s.

Pod panowaniem Nayjasnieyszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny Wtorey, Samowładney Całą Rossyą Pani, przed aktami grodzkiemi Mozyrskiemi. stanowszy obecnie W. J. pan Antoni Olewinski—komornik powiatu Mozyrskiego, rezolucyą od J. W. generał maiora Minskiey gubernij gubernatora y kawalera De Nepluiewa na podany memoryał J. W. Jelenskiemu, starostie Mozyrskiemu, na rzecz w niey wyrażoną wydaną y służącą, do akt podał, de thenore sequenti: Na podany memoryał pod dniem piątym Nowembra V. S. od J. W. Jelenskiego starosty, rezolucya. Primo. Mieszczanie Mozyrscy, którzy powinni opłacać podatki z prawa y przywileiu należne, do nastąpić mającego urządzenia, y dopiero tymże powinnosciom, wedle dawnego zwyczaiu, ulegać są obowiązani. Secundo. Arędarze iesli się zawiniaią dziedzicowi y nie opłacaią należnych pieniędzy, tedy wedle umow y poczynionych kontraktow znaglać ich przez sądowniczą drogę można gdzie dla takowych sprawiedliwość domierzać się zwykła. Tertio. Rozmaitych przewozow na przeprawach będących zabraniać jm przewozić się nikomu nie można, gdyż na rzekach tego dziedzica być powinne mosty lub łodzie, do kogo grunta każdego udzielnie wydaią się. U tey rezolucyi podpis J. W. gubernatora, na boku numer y data w te słowa: generał-maior Minskiey gubernij gubernator de Nepluiew. Numer dwutysiączny czterechsetny czterdziesty pierwszy. Nowembra osmego dnia V. S. tyciąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego roku. Ktora to takowa rezolucya, za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę, do akt iest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięta y wpiśana.

Изъ актовой книги Мозырскаго городскаго суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 419.

№ 123.—1794 г. Ноября 8.

Охранный листъ отъ г. губ. Неплюева помѣщицѣ Вольбековой.

Akt ochrony od J. W. generał-majora y Minskiey gubernij grbernatora y kawalera de Nepluiewa J. W. Wolbekowey staroscinej y dobrom ieymosci wydaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego. miesiąca Nowembra dwodziestego osmego dnia v. s.

Pod panowaniem Nayjasnieyszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny Wtorey, Samowladney Całą Rossyą pani, przed aktami grodzkiemi powiatu Mozyrskiego, satnąwszy obecnie W. Jmć pan Antoni Olewinski—komornik powiatu Mozyrskiego, ochronę od J. W. general-maiora Minskiey gubernij gubernatora de Niepluiewa J. W. Jeymsci pani Rozalij Wolbekowey, staroscinej Sieleckiey, y na dobra oney służącą, na rzecz w niey wyrażoną daną y służącą, do akt podał de thenore sequenti: Jz uważenya proszenya Minskoy hubernij pomieszczycy staroscinу Sieleckoy Rozalij Wolbekowoy daiu sye moie otkrytoie predpisanye, daby nikto w imieniach jey, s prynadleżaszczymi k niem dierewniam, nykakich obid kak jey samoy, tak rawno y krestyanom ne czynył y niczego iz żyznennych prypasow, rawno furaża, prowianta y podwod bezdenežno ne brał y ne trebował, pod opasenyem strohaho wzyskanya. Wo uwierenye czeho daiu sye za podpisaniem y s pryłożeniem herba moicho peczati. Noiabra osmoho dnia, tysiacza siemsot diewienosto czetwertoho hoda. U tey ochrony przy pieczęci na czarney massie wycisnioney podpis J. W. gubernatora, a latere intytulacya, a na marynesie numer w te słowa: (L. S.) Jwan Nepluiew Jeja Jmperatorskoho Weliczestwa Wsiemytostywieyszey Hosudaryni Moiey ot armij general-major Minskoy hubernij prawitel, Kijewskaho konno-jehierskaho polku szef y ordiena swiatoy Anny kawaler. Numer trytysiące pięcset dziewięćdziesiąt dziewięc. Ktora to takowa ochrona za podaniem oney do akt iest do ksiąg grodzkich Mozyrskich przyięta y wpisana.

Изъ акт. кн. Мозырскаго городскаго суда за 1793—1795 годы, № 12371. л. 424.

№ 124.—1794 г. Ноября 17.

Предложеніе генералъ-губернатора Тутолмина земскому комиссару Дубенецкому, съ выраженіемъ благодарности за его дѣятельность и указаніемъ на его обязанности.

Order od I. W. general-gubernatora względem rozsądzenia spraw do W. I. P. Pawła Dubienieckiego przesłany.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Ianuaryi piątego dnia v. s.

Przed aktami ziemskiemi powiatu Pinskiego, stawając obecnie Imc. pan Bazyli Szolomicki, palestrant Maydeburyi Pinskiey, order od I. W. general-gubernatora Tutolmina do W. Imci pana Pawła Dubienieckiego, rotmistrza y kommissarza ziemskiego powiatu Pinskiego pisany y przysłany, do akt podał, ktorego wyraz takowy. Order Henerała poruczyka Senatora Hławno uprawlaiuszczaho huberniami Minskoju, Izjasławskoju i Brasławskoju w zwanij heneral-Hubernatora y kawalera Tutolmina zemskomu Pinskoy okruhy hospodynu komisaru Dubienieckomu. Poluczyw raport wasz od piatnatcateho istekaiuszczaho Noiabra pod numerom czetwertym, swidytelstwuju wam chwału y błahodarnost za upotreblaiemuju po dołżnosty radytelnost y userdjie k służby, udostowiraja y prysem sluczaju, szto trudy waszy ne budut ostawleny w swoie wremja bez nadliżaszczaho woznadhrażdenja, a wproczem obraszczajas k soderzanju materyi, w predstawlenij waszym pomisczennoy, sim iziasniaiusia, szto dołżnost zemskaho komisara y okružnaho zemskaho smotrytela, chotia i trebuiet obszczaho ich popeczenia w otnoszenij k policeyskomu nabludeniu y po prednitu sochranennia powsiamistnoho błagoustroystwa, spokoystwia y poradka, no czto sliduiet do rozbiratelstwa dił po czastnym neudowolstwjam, na osnowanij predpisania w dwuchsotnym sorok tretim stati Wysoczayszych Ieja Imperatorskaho

Weliczestwa uczrezdenij o uprawlenij hubernij, to sie hławnijsze otnosytsia k objazanosty zwania waszeho. Osobennych że powelenij ja k wam ne otprawlaju po toy bolszeju czastiu pryczyny, czto perepyska moja z horodniczymy y okrużnymy zemskimy smotrytelami proyschodyla doniny po dyłam policyi ich dołha kassaiuszczymsia. U tego orderu podpis jasnie wielmożnego generał-gubernatora takowy: Tymoficy Tutolmin. Po podpisie numer położony taki: numero piat tysiaczy piatsot trydcat piat. Poniżey datta następna. Nojabra semnadcatoho dnia, tysiacza semsot deweddesiat czetwertoho hoda. Neswiż. Intytulacya na wierzchu temi słowy: Order zemskomu Pynskoy okruhy hospodynu kommissaru Dubienieckomu. Numero piat tysieczy piatsot tryteat piat, w Pynsk. Ktory to order za podaniem przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg ziemskich Pinskich przyięty y wpisany.

Изъ акт. кн. Пинскаго земскаго суда за 1793—1795 годы. № 13239, л. 797—798 (875—876).

№ 125.—1794 г. Ноября 30.

Распоряженіе Рекрутскаго Департамента о снаряженіи рекрутъ изъ имѣнія Еленскаго.

Bilett od przeswietney gubernij Minskiey z Departamentu Rekruta.

Roku tysiąc siedmset dziewięddziesiąt piątego, miesiąca Ianuaryi trzeciego dnia v. s.

Pod panowaniem Nayjasnieyszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny wtorey, Samowładney Całą Rossyą Pani, przed aktami grodzkiemi Mozyrskiemi, stanowszy obecnie I. pan Antoni Olewinski—komornik Mozyrski, bilet od przeswietney gubernij Minskiey, z Departamentu Rekruckiego, na dostawienie rekruta z dobr I. W. Iana Ielenskiego—starosty sądowego Mozyrskiego, na rzecz w nim we srzedzinie wyrażoną, do akt podał, de thenore sequenti: Bilet wiele z possessyi wielm. Ianowi Ielenskiemu powinno postawić rekrut. Lidzba dusz, z których powinno brać rekrut W. Iana Ielenskiego possessyi Ledeniewicz, ze wsiami, dusz czterysta siedmnascie, do czasu przebywaiąca iedna, w komput czterysta osmnascie; rekrutow dwuch od czterechset osmnastu pozostaie do przyłączenia osmnascie dusz. Za opublikowaniem od zwierzchnosci w caley gubernij Minskiey naywyzszego Iey Imperatorskiey mosci imiennego ukazu, w siodmy dzień Septembra nastałego, o naborze rekrut, będąc potemu gotowymi wielmożni ichmość panowie obywatele na przedstawienie onych, z powodu czego ustanowiony Departament od W. Iana Ielenskiego potrzebuie potemu naznaczoną lidzbę, a mianowicie rekrut zgodnych do służby, zdrowych, nie wyżey trzydziestu pięciu i nie mniey osmnastu lat maiących, nie mniey dwuch arszynow czterech wierszkow wzrostu, z odzieniem, ktorą każdy rekrut mieć powinien, a mianowicie siermięgę, kożuch, renkawicę, koszul dwie z dwoma portkami, zpodnie sukna siermiężnego lub skurzane z obuwiem, iedne boty lub boszmaty z panczochami i każdemu na stołowanie pieniędzmi po trzy ruble, z prowiantem mąki po sześć czetwierykow, krup po trzy garce, soli po sześć funtow, ieżeli oddawca zechce dać za prowiant pieniędzmi tedy takowe przyięte będą wedle cen targowych, o czym wszystkim W. I. Panu Ianowi Ielenskiemu samemu lub przez oddawcow dostawić przy obiawieniu w Minsk za doysciem tego co nayrychley. Datt Nowembra trzydziestego dnia, tysiąc siedmset dziewięddziesiąt czwartego roku. Na autentyku podpisan tak: Sowietnik Lew Iozefowicz. U tego biletu podpis W. Sowietnika w te slowa. Zgodno z autentykiem, Tytularny Sowietnik Andrey Delengowski. Ktory to takowy bilet za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Мозырскаго городскаго суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 456.

№ 126.—1794 Декабря 24.

Квитанція минскаго Рекрутскаго Департамента Еленскому, Мозырскому старостѣ въ принятіи отъ него рекрутъ.

Akt kwitacyi z Departamentu Minskiego Rekrutskiego J. W. Janowi Jelenskiemu staroscie wydaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, Januaryi piątego dnia V. S.

Pod panowaniem Nayjasnieyszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny, Samowładnącey Całą Rossyą pani, przed aktami grodzkiemi powiatu Mozyrskiego, stanąwszy obecnie W. J. Pan Antoni Olewinski — komornik powiatu Mozyrskiego kwitacyą od J. W. general-majora Minskiey gubernij gubernatora de Nepluiew, oraz sowietnika Jozefowicza J. W. Janowi Jelenskiemu, staroscie sądowemu powiatu Mozyrskiego, na rzecz w niey w srzedzinie wyrażoną daną i służącą do akt podał de thenore sequenti: kwitacya. Tysiacza siemsot diewiemosto czetwertoho hoda, Dekabra w dwadcat czetwerty deń. Po ukazu Jeja Jmperatorskaho Weliczestwa Dana Minskoy hubernij ot Departamenta Rekrutskaho pryema, pomieszczyka starosty Jelenskaho powierennomu Antoniu Olewinskomu w tom, czto on predstawił seho Dekabra dwadcat tretiaho czysła, pry swoiem obiawlenij k rekrutskomu pryemu w nyniesznicy, noworospołożeny czto z dwuchsot dusz nabor w rekruty y po osmotru jawyłyś w ukaznyie lieta y micru w służbu hodnyia, po czamu onyia rekruty, daw na soderżanye ich położennye po heneralnomu uczrożdenyiu denby y prowiant, pryniaty y otosłany w komandu. A imenno Mozyrskoy okruhy, poselane yz dereweń, pierwyi Aucinciewicz Atrafim Jewsieiew syn Małaszczenko dwatcaty, wtoryi ottudaż Michayło Radkow syn Kuzmin dwatcaty semi, tretij ottudaż Jemelian Jakowiew syn Moskalik dewiatnatcaty, czetwerty Szyiczy Apanas Fiedorow syn Szyicz osmnatcaty, piaty Łyczyc Nikifor Jwanow syn Żuiew dewiatnatcaty, szozty ottudaż Surey Jwanow syn Ksosieyska dewiatnatcaty, semy ottudaż Nikifor Alexieiew dwadcaty cztyrech, osmy Awtiutiewicz Bolszych Darafiey Borysow syn Jwanow dwadcaty trech. Horoda Mozyra mieszczanie: diewiaty Prokop Stepanow syn Dubrowin dwadcaty dwuch, desiaty Jelisiey Jlin syn Szczerbina dwadcaty trech, odynadcaty Terenty Moysieiow syn Artiuszanko dwadcaty cztyrech, dwanadcaty Zacharya Jwanow syn Koszelew, trynatcaty Hawryła Petrow syn Szemet dwatcaty liet. A predstawleny onyia rekruty za imieiuszczyiasia starostwenskaho u neho Jelenskaho władenia posielan, z wremiennymi w Zasielanach siela Łuczycy za dwiestie sorok dewiat, miesteczka Mozyra mieszczan za diewiatsot trynatcat, folwarka Kisiakowa y dierewni Łyczyżewicz za siemdesiat odnoho, siela y dwora Szyiczy za sto szesdiesiat czetyre, derewni Turowicz y Dreniow za sto trydcat szest, seła Bolszych Atiutiewicz za czetyresta desiat, Małych Atiutiewicz za dwiestie wosiemdesiat odnoho, Atiutiewiskoy słobody za piaddesiat odnoho, dierewni Kosieysk y siela Chayna z zastenkom za trysta dwadcat szest, a wseho za dwie tysiaczy szestsot mużeska pola dusz. U tey kwitacyi podpis tak samego J. W. generał-majora Minskiey gubernij gubernatora, poniżey sowietnika, na boku numer, w te słowa: generał major Minskoy hubernij prawitel de Nepluiew, Sowietnik Lew Jozefowicz. Numer trzysta siedmdziesiąt osm. Ktora to takowa kwitacya za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich powiatu Mozyrskiego przyięta y wpisana.

Изъ акт. кн. Мозырскаго городскаго суда за 1793—1795 г., № 12371, л. 458.

№ 127.—1794 г. Декабря 24.

Квитанція Минскаго Рекрутскаго Департамента Еленскому, старостѣ Мозырскому, въ принятіи отъ него рекрутъ.

Akt kwitancyi z Departamentu Rekrutskiego I. W. Ianowi Ielenskiemu staroscie wydaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, Januaryi trzeciego dnia v. s.

Pod panowaniem Nayjasnieyszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny samowładnącey całą Rossyą Pani, stanowszy obecnie W. Im. pan Antoni Olewinski, komornik powiatu Mozyrskiego, przed aktami grodzkiemi powiatu Mozyrskiego kwitacyą od I. W. generał-majora Minskiey gubernij gubernatora y kawalera de Nepluiew, oraz sowietnika Iozefowicza I. W. Ianowi Ielenskiemu, staroscie sądowemu powiatu Mozyrskiego, na rzecz w niey we srzedzinie wyrażoną daną y służącą do akt podał de thenore sequenti: Kwitancya. Tysiacza siemsot diewianosto czetwertaho hoda. Dekabra w dwadcat czetwerty den. Po Ukazu Jeia Imperatorskaho Weliczestwa dana Minskoy hubernij ot Departamenta Rekrutskaho pryiema pomieszczyka starosty Ielenskaho powierennomu starosty Ielenskaho powierennomu Antoniu Olewinskomu w tom, czto predstawił on seho Dekabra dwadcat tretiaho czysla, pry swoim obiawlenij, k rekrutskomu pryiemu w niniesznicy nowo-rospołożoney czto z dwuchsot dusz nabor w rekruty, y po osmotru iawiłyś w ukaznyie lieta y mieru w służbu hodnyia, poczemu onyia rekruty, daw na soderżanye położenye po heneralnomu uczreżdenyiu denby y prowiant pryniaty y otosłany onyia dla opredelenyia w komandu. A imemno—Dawidhrodskoy okruhy dereweni posielanie: pierwyi—Ludenewiczy Tymofey Prokofiew syn Radczenia, dwadcaty, wtoryi toyże derewny Parfen Fiedorow syn Żynowicz dwadcaty piaty let, a predstawleny onyia rekruty za imieiuszczyasia onaho pomieszczyka w toyże okruhie w Zasielanach posielan s wremiennymi: seło y dierewnia Ludenewiczy za sto sorok siem, Kalno Staroe za dwadcat dwie, Kalno Nowoe za wosiemdesiat czetyre, Żytkiewiczy za sto sorok siem, a wsego mużeska poła za czotyresta dusz. U tey kwitacyi podpis tak samego I. W. generał-majora Minskiey gubernij gubernatora, poniżey sowietnika Iozefowicza, na boku numer w te słowa: De Nepluiew generał-major Minskoy hubernij prawitel. Sowietnik Lew Iozefowicz. Numer trzysetny piędziesiąty osmy. Ktora to takowa kwitacya za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich powiatu Mozyrskiego przyięta y wpisana.

Изъ актовой книги Мозырскаго городскаго суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 459.

№ 128.—1794 г. Декабря 28.

Заявленіе князя Франциска Друцкаго-Любецкаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Akt recessu przez jasnie oswieconego xiążęcia Druckiego Lubeckiego kasztelana Pinskiego, polskich orderow kawalera uczynionego.

Roku tysiąc siedemset dziewięćdziesiat piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Iey Imperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Iozef Iolczan, sekretarz Horodzki gubernij Minskiey, recess przez jasnie oswieconego xiążęcia iegomosci Franciszka Druckiego-Lubeckiego, kasztelana Pinskiego uczyniony y podpisany do akt podał, (z nakazu rządowego) ktorego wpisuiąc w księgi wyrazy nastempne: Ia niżey piszący się, powtorzywszy ożenienie w roku tysiąc siedmset osmdziesiąt siodmym od tego czasu ciągle mieszkałem w powiecie Grodzien-

скою и Брацлавскою въ званіи Генерала-Губернатора и орденовъ Россійскихъ Императорскихъ Святаго Александра Невскаго, Святаго Равноапостольнаго и великаго князя Владимира большаго Креста первой степени, военнаго Святаго Великомученика и побѣдоносца Георгія 4-го класса и великокняжескаго Голстинскаго Святыя Анны Кавалеръ.

Исполняя Монаршее Ея Императорскаго Величества соизволеніе, изображенное во всевысочайшемъ, повсемѣстно уже обнародованномъ имянномъ указѣ отъ 23 іюня сего 1794 года, коимъ повелѣно учинить новую о народѣ по всему Государству Генеральную ревизію, и окончить ее къ будущему 1796 году, поставляю долгомъ всемилостивѣйше возложеннаго на меня званія сообщить нижеслѣдующее руководство, для лучшаго споспѣшествованія успѣху сего важнаго Государственнаго дѣла, и въ слѣдствіе того объясняю:

1) Что ревизія или поголовная перепись мужескаго и женскаго пола обитателей есть обычайное въ благоучрежденныхъ Государствахъ счисленіе народа порознь по состояніямъ, яко-то: благородныхъ владѣльцовъ недвижимаго имѣнія по праву наслѣдственному, по праву заставному и арендному, по привиллегіямъ, утвержденнымъ всемилостивѣйшимъ Ея Императорскаго Величества рескриптомъ отъ 19 Апреля сего 1794 года и по другимъ законами дозволеннымъ здѣлкамъ; шляхетства недвижимой собственности не имѣющаго, но пользующагося преимуществами, присвоенными благороднымъ Государственными узаконеніями и навѣки достопамятною Ея Императорскаго Величества грамотою, пожалованною Россійскому дворянству въ 21 день Апреля 1785 года; духовенства разныхъ религій свѣтскаго и монашествующаго, по различію наименованія первыхъ и иноческаго ордена вторыхъ; иностранныхъ, изъ чужихъ краевъ выѣхавшихъ: чиновныхъ, ученыхъ, по торгамъ и промысламъ въ Имперіи пребывающихъ, и по контрактамъ у частныхъ людей служащихъ; гражданъ, пользующихся по привиллегіямъ правомъ мѣщанства; поселянъ коренныхъ, то есть древнихъ сей страны жителей и здѣсь родившихся, порознь осѣдлыхъ и не осѣдлыхъ, коронѣ или свѣтскимъ и духовнымъ владѣльцамъ принадлежащихъ; поселянъ равномѣрно въ здѣшнихъ мѣстахъ коренныхъ, но вольныхъ и живущихъ на земляхъ казенныхъ и владѣльческихъ за заплату оброка, либо на другихъ условіяхъ; коренныхъ поселянъ, осѣдлости неимѣющихъ и служащихъ въ домахъ господскихъ, порознь вольныхъ и порознь владѣльцамъ принадлежащихъ; коренныхъ вольныхъ поселянъ, кои не имѣя осѣдлости живутъ по условіямъ у духовныхъ лицъ, у гражданъ, и у осѣдлыхъ поселянъ въ услугѣ или въ работѣ; людей чернаго народа зашедшихъ въ здѣшніе области изъ сосѣдныхъ державъ, съ различіемъ осѣдлыхъ въ городахъ, мѣстечкахъ, и селеніяхъ казенныхъ и владѣльческихъ, отъ тѣхъ кои не имѣя твердаго жительства снискиваютъ пропитаніе ремесломъ, промысломъ либо черною работою, показавъ о каждомъ изъ тѣхъ и другихъ, какой кто націи и религіи; и наконецъ евреевъ обоего пола осѣдлыхъ и не осѣдлыхъ.

2) Ревизія или поголовная перепись производится по каждому особенно городу, мѣстечку, или селенію, сколь бы малолюдно оно ни было, означая осѣдлыхъ и не осѣдлыхъ жителей каждаго мѣста обоего пола именами и прозваніями порознь по семействамъ, со включеніемъ въ перепись всѣхъ безъ изъятія старыхъ и малолѣтнихъ.

3) Подъ именемъ ревизіи извѣстное счисленіе народа служитъ главнымъ основаніемъ гражданскаго благоустройства, обезпечиваетъ собственность владѣльца и право каждому народному состоянію присвоенное Государственными законополо-

женіями и приводить въ извѣстность законную каждаго обязанность.

4) По случаю произведенія поголовной переписи въ первый разъ въ здѣшнихъ подъ скипетръ Ея Императорскаго Величества отъ Польши возвращенныхъ областяхъ, хотя и назначены будутъ для руководства въ семъ дѣлѣ особые благонадежные чиновники, по точной волѣ Ея Императорскаго Величества изъясненной во всевысочайшемъ рескриптѣ отъ 8-го Декабря 1792 года сими словами: «отправить надежныхъ людей подъ надзираніемъ Губернаторовъ къ составленію ревизіи, кои имѣютъ учинить перепись помѣщичьимъ и монастырскимъ деревнямъ и въ оныхъ живущимъ людямъ и крестьянамъ, съ сохраненіемъ того же порядка, каковой въ Бѣлоруссіи былъ наблюдаемъ. Перепись сію произвесть по утвержденнымъ формамъ и прочее»; но владѣльцы свѣтскіе и духовные и магистраты привиллѣгированныхъ городовъ и мѣстечекъ, гдѣ оныя дѣйствительно нынѣ существуютъ, всемилостивѣйше жалуются довѣренностію и правомъ подавать ревижскіе по формѣ сказки за своимъ или уполномоченныхъ отъ нихъ подписаніемъ.

5) Включая въ ревижскую сказку или поголовной именной списокъ всѣхъ средняго состоянія и чернаго народа настоящихъ города, мѣстечка и селенія жителей коренныхъ, осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, въ здѣшней сторонѣ родившихся, пришельцовъ изъ сосѣднихъ державъ, равномѣрно домами жительствующихъ, пріобрѣтающихъ пропитаніе ремесломъ, промысломъ и работою, евреевъ и всѣхъ другихъ въ 1 пунктѣ сего предписанія наимянованныхъ сего рода людей, мужескаго и женскаго пола по семействамъ и по имянамъ и прозваніямъ, съ означеніемъ лѣтъ, не пропуская ни кого, подъ какимъ бы то предлогомъ ни было, подавать симъ образомъ съ найточнѣйшею вѣрностію и съ означеніемъ всего сказаннаго въ 1 пунктѣ сего предписанія сочиненныя сказки: 1) о городахъ и мѣстечкахъ привиллѣгированныхъ, кои нынѣ дѣйствительно управляются магистратами, и о селеніяхъ по привиллѣгіямъ городамъ надданныхъ, за подписомъ магистратскихъ членовъ; 2) о мѣстечкахъ и о каждомъ порознь селеніи, принадлежащемъ къ староствамъ и къ другимъ кореннымъ имѣніямъ, остающимся во временномъ владѣніи частныхъ лицъ, по привиллегіямъ, утвержденнымъ всемилостивѣйшимъ Ея Императорскаго Величества рескриптомъ отъ 19-го Апреля сего 1794 года, за подписаніемъ тѣхъ, у кого они во время произведенія ревизіи въ дѣйствительномъ владѣніи состоять будутъ, либо по довѣренности отъ нихъ здѣланной, за подписомъ управляющихъ сими имѣніями. Изъ чего и слѣдуетъ, что о мѣстечкахъ и селеніяхъ, коими владѣютъ сами имѣющіе привиллегіи, долженствуютъ подать сказки привиллѣгированные владѣльцы, либо отъ нихъ уполномоченные; о другихъ же, которые состоятъ во владѣніи посторонемъ по праву аренды, либо по иным законами дозволеннымъ здѣлкамъ, сказки подавать и за вѣрность ихъ отвѣтствовать повинны будутъ настоящіе тѣхъ деревень поссесоры, или отъ нихъ поставленные имѣніемъ управители; 3) о наслѣдственныхъ мѣстечкахъ и о каждомъ порознь селеніи, которые состоять въ дѣйствительномъ управленіи дѣдичнаго владѣльца, поголовную о жителяхъ перепись, съ соблюденіемъ всего вышеозначеннаго, подавать за подписомъ самихъ тѣхъ владѣльцовъ, или управляющихъ ихъ мастностію; остающихся же во владѣніи посторонемъ по праву доживотному, заставному, арендному, либо по другимъ законами дозволеннымъ здѣлкамъ, сказки подать и за исправность ихъ отвѣтствовать обязаны дѣйствительные тѣмъ имѣніемъ поссессоры, или уполномоченные отъ нихъ управители, на равномъ основаніи предписаннаго о временныхъ поссессорахъ, уступленнаго отъ привиллѣги-

skim przy żenie w Seywach, starostwie jey przez prawo emfiteutyczno własnym w roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzecim prsysiągłszy przed Bogiem na wierność y poddanstwo Iey Imperatorskiey mosci, a dowiedziawszy się, iż rząd monarchiczny zapowiedział, gdy by zakordonowani a w Polszcze znayduiące sie do domow swoich na mieszkanie zwrocilisię, nayusilnieyszych starań dokładałem wyiednanie paszportu, lecz tego ani w Kommissyi porządkowey grodzienskiey, ani w kommissyi centralney, ani też w radzie narodowej y u samego Kosciuszki pozyskać nie mogłem; mimo chęc moią w starostwie Seyweyskim bawiącsię, iak naywierniey y nieskazitelną dla moiey Nayłaskawszey monarchini dochowałem wierność, dobrze myslący y zaprzysiężony do wznieconego buntu y rewolucyi i w Polszcze y Litwie nie mieszałemsię w naymnieyszym punkcie żadnego akcessu do nazwanego powstania narodowego nieczyniłem, ani też na szkodę Najmiłosciwszey Pani moiey Iey Imperatorskiey mosci z wzruszycielami pokoiu znoszenia nie miałem, co zaręczam honorem moim, poddaiąc siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądzenia. Takowe wierne wyznanie y oswiadczenie własney ręki podpisaniemsię utwierdzam. Datt roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, Decembra dwudziestego osmego dnia veteris stili. w Pohoscie dobrach, w powiecie Pinskim leżących. U tego recessu podpis takowy: Franciszek xiąże Drucki-Lubecki kasztelan Pinski, kawaler polskich orderow ręką swą. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xsiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 173.

№ 129.—1794 г. Декабря 29.

Заявленіе Быковскаго о томъ же.

Akt recessu przez jasnie wielmożnego Gerarda Bykowskiego generał adjutanta iego krolewskiey mosci uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Jmperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Jołczan, sekretarz Horodzki gubernij Minskiey, recess przez jasnie wielmożnego Gerarda Bykowskiego uczyniony y podpisany, z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem, do akt podał, ktorego wyrazy nastempne: Niżey piszący się, zadość czyniąc zaleceniem władzy rządowey, zaswiadczam ninieyszym pismem, iż oddanym będąc przez jasnie wielmożnego Stefana Bykowskiego, chorążego woiewodztwa Minskiego orderu swiętego Stanisława kawalera, oyca dobrodzieja mego do stołecznego miasta krolewstwa Polskiego Warszawy na kontynuacyą od dziecinstwa tam prawie rospoczętych nauk, gdy w ciągu wszczętey tam zeszłey wiosny rewolucyi, a po całym kraju polskim rozszerzoney, nie mogąc nie tylko powròcić, ale nawet oznaymić o sobie do domu, doczekiwać cierpliwie musiałem momentu, w ktòrym po usmierzeniu wzmienionych rozruchow, troskliwy zawsze o mnie moy oyciec, po wielokrotnych prozbach iednał łaskawe jasnie wielmożnego generał - gubernatora Tutolmina pozwolenie y za wydanym od tegoż paszportem nie dawno mię z tamtąd odzyskał, w domu którego znayduiącysię dopiro, iako wierny Tronowi Nayjasnieyszey monarchini pani naszey, pamiętny na obowiązki oyca moiego, tuteyszym obywatelstwem zaięte, że nie byłem uczęstnikiem w żadnym dobrowolnym sposobie wszczętych owych w Pol-

szcze rewolucyinych czynnosci y żadnych nie krzewiłem przeciwko interesom naymilosciwszey monarchini szkodliwosci nayuroczystsze czynię oswiadczenie. Dat roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego. miesiąca Grudnia veteris stili, dwudziestego dziewiątego dnia. U tego recessu podpis takowy: Gerard Bykowski general adjutant iego krolewskiey mosci. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1795 годъ, № 11822. л. 179.

№ 130.—1794 г. Декабря 30.

Заявленіе Варвары Забѣлло о томъ же.

Akt recessu przez wielmożną ieymosc panią Zabiełłowę uczynionego

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego treciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Jmperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego. stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozeff Jołczan Sekretarz Horodzki gubernij Minskiey, reces przez wielmożną ieymość panią Barbarę Zabiełłową uczyniony i podpisany z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem do akt podał, ktorego wspisuiąc w ksiegi wyrazy nastempne: niżey wyrażona przez plenipotenta moiego wielmożnego iegomosci pana Jana Sipayłę, rządce dobr moich Swisłoczy z attyneneyami, przysiągłszy przed Bogiem na wierność y poddanstwo Jey Jmperatorskiey mosci mam dobra dożywotnie Swisłocz z atynencyami Tołkaczewicze dożywotnie y zastawnie folwark Hrawki dziedziczny w gubernij Minskiey w granicach imperyum Rossyiskiego, a zaś w Litwie w powiecie Słonimskim maiętność Janowszczyzne dziedzieano w powiecie Grodzienskim. Oleszewicze z attynencyami dożywotnie sytuowane. w ktorych to dobrach moich w powiecie Grodzienskim położonych dla zwykley mey tam rezydencyi y przywiązanych do tych że dobr gospodarskich y procederowych interessow ciągle mieszkaiąc, iako wierna poddanka Jey Jmperatorskiey mosci y dobrze myslącadawney mey oyczyznie obywatelka, przy wznieconey w Polszcze niespokoynosci y podiętym buncie przez wiarołomstwo zle myslących, zrywaiących bywsze z sąsiedzkiemi dzierzawami związki y wywracaiących sposob prawnego w Polszcze rządu, z koniecznym pomieszaniem wewnętrzney cywilney spokoynosci, nie tylko nie byłam uczestniczko wyraznie ni ustronnie buntowniczego przedsięwzięcia, ale też żadnego znoszenia się na szkodę interesu naymilosciwszey monarchini z naruszycielami pokoiu nie miałem, co zaręczam honorem moim, poddaiąc siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądzenia. Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego. Decembra trzydziestego veteris stili. U tego recessu podpis takowy: Barbara z Zawiczow Zabiełłowa. Takowy reces za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 177.

№ 131—1794 г.

Указанія Генералъ - Губернатора Тутолмина подлежащимъ властямъ о порядкѣ, въ которомъ слѣдуетъ производить предстоящую перепись 1794 года.

Ея Императорскаго Величества Всемилостивѣйшей Государыни моей Генералъ-Поручикъ, Сенаторъ Главноуправляющій губерніями: Минскою. Изъяслав-

скою и Брацлавскою въ званіи Генерала-Губернатора и орденовъ Россійскихъ Императорскихъ Святаго Александра Невскаго, Святаго Равноапостольнаго и великаго князя Владимира большаго Креста первой степени, военнаго Святаго Великомученика и побѣдоносца Георгія 4-го класса и великокняжескаго Голстинскаго Святыя Анны Кавалеръ.

Исполняя Монаршее Ея Императорскаго Величества соизволеніе, изображенное во всевысочайшемъ, повсемѣстно уже обнародованномъ именномъ указѣ отъ 23 іюня сего 1794 года, коимъ повелѣно учинить новую о народѣ по всему Государству Генеральную ревизію, и окончить ее къ будущему 1796 году, поставляю долгомъ всемилостивѣйше возложеннаго на меня званія сообщить нижеслѣдующее руководство, для лучшаго споспѣшествованія успѣху сего важнаго Государственнаго дѣла, и въ слѣдствіе того объясняю:

1) Что ревизія или поголовная перепись мужескаго и женскаго пола обитателей есть обычайное въ благоучрежденныхъ Государствахъ счисленіе народа порознь по состояніямъ, яко-то: благородныхъ владѣльцовъ недвижимаго имѣнія по праву наслѣдственному, по праву заставному и арендному, по привиллегіямъ, утвержденнымъ всемилостивѣйшимъ Ея Императорскаго Величества рескриптомъ отъ 19 Апреля сего 1794 года и по другимъ законамъ дозволеннымъ здѣлкамъ; шляхетства недвижимой собственности не имѣющаго, но пользующагося преимуществами, присвоенными благороднымъ Государственными узаконеніями и навѣки достопамятною Ея Императорскаго Величества грамотою, пожалованною Россійскому дворянству въ 21 день Апреля 1785 года; духовенства разныхъ религій свѣтскаго и монашествующаго, по различію наименованія первыхъ и иноческаго ордена вторыхъ; иностранныхъ, изъ чужихъ краевъ выѣхавшихъ: чиновныхъ, ученыхъ, по торгамъ и промысламъ въ Имперіи пребывающихъ, и по контрактамъ у частныхъ людей служащихъ; гражданъ, пользующихся по привиллегіямъ правомъ мѣщанства; поселянъ коренныхъ, то есть древнихъ сей страны жителей и здѣсь родившихся, порознь осѣдлыхъ и не осѣдлыхъ, коронѣ или свѣтскимъ и духовнымъ владѣльцамъ принадлежащихъ; поселянъ равномѣрно въ здѣшнихъ мѣстахъ коренныхъ, но вольныхъ и живущихъ на земляхъ казенныхъ и владѣльческихъ, за заплату оброка, либо на другихъ условіяхъ; коренныхъ поселянъ, осѣдлости неимѣющихъ и служащихъ въ домахъ господскихъ, порознь вольныхъ и порознь владѣльцамъ принадлежащихъ; коренныхъ вольныхъ поселянъ, кои не имѣя осѣдлости живутъ по условіямъ у духовныхъ лицъ, у гражданъ, и у осѣдлыхъ поселянъ въ услугѣ или въ работѣ; людей чернаго народа зашедшихъ въ здѣшніе области изъ сосѣдныхъ державъ, съ различіемъ осѣдлыхъ въ городахъ, мѣстечкахъ, и селеніяхъ казенныхъ и владѣльческихъ, отъ тѣхъ кои не имѣя твердаго жительства снискиваютъ пропитаніе ремесломъ, промысломъ либо черною работою, показавъ о каждомъ изъ тѣхъ и другихъ, какой кто націи и религіи; и наконецъ евреевъ обоего пола осѣдлыхъ и не осѣдлыхъ.

2) Ревизія или поголовная перепись производится по каждому особенно городу, мѣстечку, или селенію, сколь бы малолюдно оно ни было, означая осѣдлыхъ и не осѣдлыхъ жителей каждаго мѣста обоего пола именами и прозваніями порознь по семействамъ, со включеніемъ въ перепись всѣхъ безъ изъятія старыхъ и малолѣтныхъ.

3) Подъ именемъ ревизіи извѣстное счисленіе народа служитъ главнымъ основаніемъ гражданскаго благоустройства, обезпечиваетъ собственность владѣльца и право каждому народному состоянію присвоенное Государственными законополо-

женіями и приводить въ извѣстность законную каждаго обязанность.

4) По случаю произведенія поголовной переписи въ первый разъ въ здѣшнихъ подъ скипетръ Ея Императорскаго Величества отъ Польши возвращенныхъ областяхъ, хотя и назначены будутъ для руководства въ семъ дѣлѣ особые благонадежные чиновники, по точной волѣ Ея Императорскаго Величества изъясненной во всевысочайшемъ рескриптѣ отъ 8-го Декабря 1792 года сими словами: «отправить надежныхъ людей подъ надзираніемъ Губернаторовъ къ составленію ревизіи, кои имѣютъ учинить перепись помѣщичьимъ и монастырскимъ деревнямъ и въ оныхъ живущимъ людямъ и крестьянамъ, съ сохраненіемъ того же порядка, каковой въ Бѣлоруссіи былъ наблюдаемъ. Перепись сію произвесть по утвержденнымъ формамъ и прочее»; по владѣльцы свѣтскіе и духовные и магистраты привиллѣгированныхъ городовъ и мѣстечекъ, гдѣ оныя дѣйствительно нынѣ существуютъ, всемилостивѣйше жалуются довѣренностію и правомъ подавать ревижскіе по формѣ сказки за своимъ или уполномоченныхъ отъ нихъ подписаніемъ.

5) Включая въ ревижскую сказку или поголовной именной списокъ всѣхъ средняго состоянія и чернаго народа настоящихъ города, мѣстечка и селенія жителей коренныхъ, осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, въ здѣшней сторонѣ родившихся, пришельцовъ изъ сосѣднихъ державъ, равномѣрно домами жительствующихъ, пріобрѣтающихъ пропитаніе ремесломъ, промысломъ и работою, евреевъ и всѣхъ другихъ въ 1 пунктѣ сего предписанія напмянованныхъ сего рода людей, мужескаго и женскаго пола по семействамъ и по имянамъ и прозваніямъ, съ означеніемъ лѣтъ, не пропуская ни кого, подъ какимъ бы то предлогомъ ни было, подавать симъ образомъ съ найточнѣйшею вѣрностію и съ означеніемъ всего сказаннаго въ 1 пунктѣ сего предписанія сочиненныя сказки: 1) о городахъ и мѣстечкахъ привиллѣгированныхъ, кои нынѣ дѣйствительно управляются магистратами, и о селеніяхъ по привиллѣгіямъ городамъ надданныхъ, за подписомъ магистратскихъ членовъ; 2) о мѣстечкахъ и о каждомъ порознь селеніи, принадлежащемъ къ староствамъ и къ другимъ кореннымъ имѣніямъ, остающимся во временномъ владѣніи частныхъ лицъ, по привиллегіямъ, утвержденнымъ всемилостивѣйшимъ Ея Императорскаго Величества рескриптомъ отъ 19-го Апреля сего 1794 года, за подписаніемъ тѣхъ, у кого они во время произведенія ревизіи въ дѣйствительномъ владѣніи состоять будутъ, либо по довѣренности отъ нихъ здѣлашной, за подписомъ управляющихъ сими имѣніями. Изъ чего и слѣдуетъ, что о мѣстечкахъ и селеніяхъ, коими владѣютъ сами имѣющіе привиллегіи, долженствуютъ подать сказки привиллѣгированные владѣльцы, либо отъ нихъ уполномоченные; о другихъ же, которые состоятъ во владѣніи посторонемъ по праву аренды, либо по иными законами дозволеннымъ здѣлкамъ, сказки подавать и за вѣрность ихъ отвѣтствовать повинны будутъ настоящіе тѣхъ деревень поссесоры, или отъ нихъ поставленные имѣніемъ управители; 3) о наслѣдственныхъ мѣстечкахъ и о каждомъ порознь селеніи, которые состоятъ въ дѣйствительномъ управленіи дѣдичнаго владѣльца, поголовную о жителяхъ перепись, съ соблюденіемъ всего вышеозначеннаго, подавать за подписомъ самихъ тѣхъ владѣльцовъ, или управляющихъ ихъ мастностію; остающихся же во владѣніи посторонемъ по праву доживотному, заставному, арендному, либо по другимъ законами дозволеннымъ здѣлкамъ, сказки подать и за исправность ихъ отвѣтствовать обязаны дѣйствительные тѣмъ имѣніемъ поссеесоры, или уполномоченные отъ нихъ управители, на равномъ основаніи предписаннаго о временныхъ поссессорахъ, уступленнаго отъ привиллѣги-

рованныхъ владѣльцевъ короннаго имѣнія; 4) о мѣстечкахъ и селеніяхъ духовенству принадлежащихъ и находящихся въ дѣйствительномъ владѣніи монастырей и духовныхъ лицъ, имянной поголовной переписи сказки представлять: о монастырскихъ, за подписаніемъ первенствующихъ въ монастырѣ; о принадлежащихъ плебаніямъ и приходскимъ церквамъ, за подписомъ плебановъ и священниковъ; о мѣстечкахъ же и селеніяхъ, присвоенныхъ духовнымъ лицамъ по сану, за подписаніемъ тѣхъ самихъ духовныхъ владѣльцовъ, либо по ихъ довѣренности управляющими имѣніемъ; 5) о мѣстечкахъ и селеніяхъ въ безъ посредственное казенное управленіе поступившихъ, во исполненіе всевысочайшаго повелѣнія въ рескриптѣ отъ 8 Декабря 1792 года, либо конфискованныхъ за измѣну и нарушеніе подданнической вѣрности и присяги, ревижскіе сказки во всемъ на выше изъясненномъ основаніи подавать за подписомъ приставленныхъ къ симъ имѣніямъ управителей, а гдѣ оныхъ нѣтъ, сельскихъ старшинъ, но въ семъ послѣднемъ случаѣ не иначе, какъ съ засвидѣтельствованіемъ директора домоводства; а что принадлежитъ до недвижимыхъ имѣній, взятыхъ въ казенной присмотръ по случаю пребыванія владѣльцовъ за границею, объ оныхъ ревижскія сказки представлять управляющимъ сими имѣніями, за своимъ подписаніемъ на правѣ уполномоченныхъ отъ владѣльцовъ.

6) Не для переписи, но для свѣдѣнія о жителяхъ, пользующихся преимуществами благородныхъ, назначенные къ собранію сказокъ чиновники должны будутъ, каждый въ части ему порученной, изтребовать особые имянные вѣдомости: 1) о владѣльцахъ недвижимой собственности по праву наслѣдства, по привилегіямъ утвержденнымъ Всемилостивѣйшимъ рескриптомъ отъ 19 Апреля сего 1794 года, по праву заставному, арендному, доживотному и по другимъ законами дозволеннымъ здѣлкамъ, съ означеніемъ чина владѣющаго имѣніемъ и семейства его мужескаго и женскаго пола, по имянамъ; 2) о чиновной иляхтѣ мужескаго и женскаго пола пріобщать таковыя же имянные, по семьямъ, вѣдомости къ сказкамъ того селенія, гдѣ они жительствуютъ на земляхъ казенныхъ и владѣльческихъ, платя за оную чиншъ, или оброкъ по условію; о тѣхъ же, которые не имѣя недвижимой собственности и домовъ на земляхъ казенныхъ и владѣльческихъ, находятся въ приватной у кого либо службѣ, имянные, по семействамъ, особые вѣдомости слѣдуютъ быть представлены при подачѣ сказки о селеніи того владѣльца, у котораго сіи дворяне находятся; 3) о духовенствѣ монашествующемъ мужскаго и женскаго пола имянные списки, съ означеніемъ ихъ степеней, подавать, за подписомъ первенствующихъ въ монастыряхъ, въ тоже время, когда отрѣзаемые чиновники прибудутъ въ городъ, мѣстечко или селеніе, гдѣ находится монастырь, что самое исполнять плебанамъ и приходскимъ священникамъ въ отношеніи къ свѣтскому духовенству, представляя о причетѣ церковномъ мужескаго и женскаго пола имянные обстоятельные списки при подачѣ ревижскихъ сказокъ по тому городу, мѣстечку, или селенію, въ которомъ состоитъ парафіальная, или приходская церковь, съ означеніемъ всегда и о монастыряхъ и о церквахъ какой они религіи; естьли же при монастыряхъ и церквахъ окажутся въ какой должности или услугѣ свѣтскаго состоянія благородные, недвижимой собственности не имѣющіе, то о таковыхъ согласно изъясненному выше пріобщать особые имянные вѣдомости; 4) о иностранныхъ изъ чужихъ краевъ выехавшихъ: чиновныхъ, ученыхъ и по контрактамъ у частныхъ людей служащихъ подавать вѣдомости съ означеніемъ націй и рода, чина или званія, по свойству упражненія каждаго, въ то самое время, когда о томъ городѣ,

мѣстечкѣ, или селеніи, гдѣ жительствомъ найдутся, ревижскіе сказки будутъ представляемы; о иностранныхъ же по торгамъ, промысламъ и ремесламъ въ Имперіи пребывающихъ точные особые сказки сочинить, и подать въ мѣстахъ жительства ихъ магистратамъ гдѣ, оные есть, а гдѣ оныхъ нѣтъ, тамъ тѣмъ же самымъ владѣльцамъ или ихъ управителямъ, кои сказки представлять будутъ о городахъ, мѣстечкахъ и селеніяхъ, въ которыхъ иностранцы сіи жительствуютъ.

7) Земянъ, буде присвоена имъ по узаконеніямъ свобода, и другихъ вольныхъ людей изъ чернаго народа, кои владѣльцамъ въ собственность не принадлежатъ, осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, хотя и писать въ тѣхъ же по городамъ, мѣстечкамъ и селеніямъ ревижскихъ сказкахъ, но особою статьею и съ точнымъ означеніемъ, что они суть люди вольные и пребывающіе на земляхъ казенныхъ или владѣльческихъ по условіямъ; когда жъ бы въ присвоеніи имъ вольности объявлено гдѣ было отъ владѣльца противоречіе, то о семъ къ поданной сказкѣ пріобщать особенное владѣльца и особенное сего рода жителей объявленіе, для разсмотренія и утвержденія права той или другой стороны спорющихся, по точной силѣ законовъ.

8) О меноннстахъ и о россіянахъ извѣстныхъ здѣсь подъ именемъ филиповъ ревижскія сказки подать имъ самимъ отъ себя особыя, за подписаніемъ сельскихъ своихъ старшинъ.

9) Шляхетство околицею именуемое, и поселившееся на собственныхъ земляхъ деревнями, отправленнымъ для принятія сказокъ чиновникамъ представить по цѣлымъ селеніямъ именные списки, о своихъ семействахъ, а буде кто имѣетъ изъ нихъ собственныхъ людей, тѣ подадутъ съ тѣмъ вмѣстѣ и ревижскіе сказки о жительствующихъ на земляхъ или въ домахъ ихъ поселянахъ, съ различіемъ предписаннымъ въ своемъ мѣстѣ: коренныхъ и здѣсь родившихся отъ пришельцовъ, осѣдлыхъ отъ неосѣдлыхъ, и вольныхъ отъ принадлежащихъ имъ въ собственность.

10) Татарамъ, кои имѣютъ недвижимую собственность, подать именные о семействахъ своихъ списки, а о принадлежащихъ имъ людяхъ ревижскія сказки, на равномъ основаніи и правѣ съ прочими владѣльцами.

11) Татары недвижимой собственности не имѣющіе и поселившіеся въ казенныхъ привиллегированныхъ городахъ, либо въ мѣстечкахъ, и селеніяхъ казенныхъ и владѣльческихъ, или же цѣлыми селеніями жительствующіе на казенныхъ и владѣльческихъ земляхъ, яко обитатели вольные и пользующіеся особымъ имъ наданнымъ правомъ и выгодами, ревижскіе сказки о себѣ и своихъ семействахъ подадутъ отдѣльно отъ прочихъ жителей, за подписаніемъ своихъ старшинъ. Изъяснивъ симъ образомъ кому вверяется подача ревижскихъ сказокъ, обращаюсь къ предписанію о составленіи оныхъ, объясняя:

12) Ревижская сказка есть поголовной именной, по семьямъ, списокъ мужескаго и женскаго пола мѣщанамъ, поселянамъ, коренным и здѣсь родившимся и пришельцамъ изъ сосѣдственныхъ державъ осѣдлымъ и неосѣдлымъ, иностраннымъ, пользующимся торгомъ, промысломъ и ремесломъ, евреямъ, цыганамъ и вообще всему черному народу, словомъ, всѣмъ тѣмъ, кои платятъ личную или поголовную подать, не изъемля ни вдовъ, ни сироть, и не взирая на старость лѣтъ, либо на младенчество детей; а посему въ ревижскую сказку и долженствуютъ внесены быть всѣ безъ изъятія обоего пола и всякаго возраста люди въ городѣ, мѣстечкѣ и селеніи домами жительствующіе, либо къ городу, мѣстечку и селенію принадлежащіе, или тамъ безъ осѣдлости пребывающіе по торгу, промыслу, ремеслу и работамъ.

13) Въ отвращеніе всякаго недоразумѣнія, ошибокъ и затрудненія въ состав-

леніи ревижскихъ сказокъ, или именной по семьямъ и по состояніямъ народа переписи, напечатаны и отъ господъ губернаторовъ разосланы будутъ ревижскіе сказки съ заглавіемъ и листы съ пробѣломъ, для всякаго города, мѣстечка и селенія потребнымъ, безъ недостатка числомъ, за которые города, мѣстечка и селенія заплатятъ при полученіи по одной дѣньгѣ за листъ, соотвѣтственно назначенію сей цены отъ правительствующаго Сената.

14) Облегчая удобность въ составленіи ревижскихъ сказокъ съ надлежащею вѣрностію, дозволяется на сей разъ писать оные на одной страницѣ на русскомъ, а на другой тоже самое на польскомъ языкѣ, и сверхъ подписки сказкоподателей, кои за вѣрность помѣщеннаго на русскомъ и польскомъ языкѣ, равно отвѣтствовать будутъ, долженствуютъ и употребленные къ пріему сказокъ чиновники свидѣтельствовать, что по поверкѣ имянъ и прописи польской съ русскимъ оказалося на обѣихъ языкахъ сходственно.

15) Въ ревижскихъ сказкахъ, сочиняемыхъ по привиллегированнымъ городамъ и мѣстечкамъ, гдѣ суть магистраты, писать: 1) привиллегированныхъ мѣщанъ старожиловъ тамъ родившихся, осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ; 2) пришельцовъ изъ сосѣдственныхъ державъ, домами живущихъ и неосѣдлыхъ, торгомъ, промысломъ ремесломъ и работою питающихся, съ означеніемъ противу имяни каждаго націи и исповѣданія вѣры; 3) цыганъ въ городѣ пребывающихъ; 4) евреевъ осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, къ городу принадлежащихъ; 5) немцевъ, армянъ, грековъ и другихъ, какой бы націи ни были, иностранныхъ людей тамъ жительство имѣющихъ, осѣдлыхъ и не осѣдлыхъ, пользующихся торгомъ, промысломъ и ремесломъ, и наконецъ 6) находящихся въ городѣ при монастыряхъ и въ домахъ, принадлежащихъ дворянамъ или другого званія жителямъ, которые за собою деревень не имѣютъ, дворовыхъ людей или служителей, какъ собственныхъ владѣльческихъ, но непринадлежащихъ ни къ какимъ селеніямъ, такъ и вольнослужащихъ у нихъ по контрактамъ, различая уроженцевъ здѣшней страны отъ пришельцовъ изъ сосѣднихъ державъ, всѣхъ сихъ городскихъ дворовыхъ служителей писать въ сказкахъ, особо подаваемыхъ отъ тѣхъ лицъ, у кого они въ услуженіи находиться будутъ. При чемъ о каждомъ градскомъ жителѣ изъ христіанъ и евреевъ, противу его имяни, объяснить, торгъ ли кто изъ нихъ, либо какое ремесло производитъ, или питается какимъ промысломъ или черною работою, а въ соотвѣтствіе того и употребленные къ пріему сказокъ чиновники долженствуютъ тутъ же сочинить и къ сказкѣ присоединить особую, за подписомъ своимъ, перечневую вѣдомость, сколько въ городѣ или привиллегированномъ мѣстечкѣ находится христіанскихъ и еврейскихъ семействъ и душъ, порознь гуртовой, и порознь лавочной торгъ производящихъ, сколько мастеровыхъ, какого имянно ремесла и сколько затѣмъ градскихъ жителей, питающихся промысломъ и черною работою. О чиншевой же пляхтѣ, недвижимой собственности неимѣющей и о иностранныхъ изъ чужихъ краевъ выехавшихъ: чиновныхъ, ученыхъ и по контрактамъ у частныхъ людей служащихъ, словомъ: о всѣхъ такого состоянія людяхъ, въ привиллегированныхъ городахъ и мѣстечкахъ жительствующихъ, осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, кои не входятъ въ поголовной окладъ, пріобщать къ симъ сказкамъ, какъ выше въ своемъ мѣстѣ сіе изъяснено, особые именные, по семьямъ, вѣдомости, а о татарахъ особые сказки, по предписанію въ 11 пунктѣ.

16) Сказки о мѣстечкахъ привиллегированныхъ и непривеллигированныхъ, кои состоятъ во временномъ владѣніи частныхъ людей, по привиллегіямъ всемилостивѣйше утвержденнымъ Высочайшимъ рескриптомъ отъ 19-го Апреля сего 1794 года, или которые принадлежатъ

духовенству и владѣльцамъ по праву наслѣдства, либо находятся во временномъ владѣніи поссессоровъ, по праву заставному, арендному, дожизненному и подругимъ законами дозволеннымъ здѣлкамъ, сочинять во всемъ сходственно съ предписаніемъ въ предъидущемъ 15 пунктѣ, помѣщая въ оныя: 1) коренныхъ жителей тамъ родившихся, осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, съ означеніемъ однакоже вольныхъ отъ принадлежащихъ въ собственность владѣльца; 2) пришельцовъ изъ сосѣднихъ державъ, осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, съ означеніемъ противу каждаго имяни націи и исповѣданія вѣры; 3) цыганъ въ мѣстечкѣ пребывающихъ; 4) иностранныхъ, какъ выше сказано, разныхъ націй, жительствующихъ въ мѣстечкѣ по торгу, ремеслу или промыслу; о чиншовой же шляхтѣ, недвижимой собственности не имѣющей, и о иностранныхъ изъ чужихъ краевъ выехавшихъ: чиновныхъ, ученыхъ и по контрактамъ у частныхъ людей служащихъ, словомъ, о всѣхъ такого состоянія людяхъ въ мѣстечкѣ, кои не входятъ въ поголовной окладъ, пріобщать къ симъ сказкамъ, какъ выше въ своемъ мѣстѣ сіе изъяснено, особыя имянныя, по семьямъ, вѣдомости, а о татарахъ особые сказки, по предписанію въ 11 пунктѣ; 5) о евреяхъ жительствующихъ домами и неосѣдлыхъ въ привиллегированныхъ мѣстечкахъ, принадлежащихъ духовенству и частнымъ людямъ по привиллегіямъ, по наслѣдству, либо по другимъ здѣлкамъ, подавать особыя тогда же сказки, за подписаніемъ самаго владѣльца, или отъ него уполномоченнаго, съ наблюденіемъ всего безъ изъятія, что о христіанахъ осѣдлыхъ и не осѣдлыхъ предписано въ своемъ мѣстѣ, съ надлежащею подробностію. Въ прочемъ, соотвѣтственно помѣщенному въ предьидущемъ 15 пунктѣ, при подачѣ сказокъ о всѣхъ безъ изъятія мѣчтечкахъ, духовенству принадлежащихъ и находящихся во временномъ или наслѣдственномъ частныхъ людей владѣніи, означить противу каждаго имяни и семейства христіанъ и евреевъ, торгомъ ли, либо какимъ имянно рукодѣліемъ и ремесломъ кто питается, или кормится черною работою, и сіе исполнить съ тѣмъ большею точностію, что свѣдѣніе о производящемся торгѣ въ мѣстечкахъ владѣльческихъ нужно для присвоенія торгующимъ, по всевысочайшей Ея Императорскаго Величества волѣ, права торга въ собственную ихъ и владѣльцовъ пользу, а посему чиновники, къ собранію ревижскихъ сказокъ отряжаемые, обязываются и по владѣльческимъ мѣстечкамъ составить и къ сказкѣ присоединить особую, за подписаніемъ своимъ, перечневую вѣдомость, сколько въ мѣстечкѣ находится христіанскихъ и еврейскихъ семействъ и душъ, порознь гуртовой и порознь лавочной торгъ производящихъ, сколько мастеровыхъ, какого имянно ремесла и сколько затѣмъ жителей упражняющихся въ земледѣльчествѣ, либо питающихся промысломъ и черною работою.

17) Ревижскіе сказки, по предписанію выше въ своемъ мѣстѣ, составлять порознь по каждому селенію, состоящему въ управленіи духовенства и свѣтскихъ владѣльцовъ, по привиллегіямъ, по праву наслѣдства или во временной поссессіи по праву заставному, арендному, доживотному и по другимъ здѣлкамъ имянуя, селеніи: гдѣ находятся приходскіе церкви, селами, а тѣ въ коихъ состоять господскіе домы, сельцами, протчіе же всѣ селеніи, неизъемля и такъ называемыхъ застѣнковъ, деревнями. Сіе самое соблюдать и при составленіи сказокъ о селеніяхъ въ безпосредственное казенное управленіе поступившихъ и конфискованныхъ за измѣну. Въ ревижскіе сказки по селеніямъ начально писать: 1) семействы поселянъ подданыхъ владѣльческихъ, коренныхъ тамошнихъ уроженцовъ порознь осѣдлыхъ и порознь не осѣдлыхъ; 2) вольныхъ сея страны уроженцовъ, изъ чернаго народа, въ тѣхъ мѣстахъ домами поселившихся, по условіямъ съ владѣль-

цами, и таковыхъ же неосѣдлыхъ, но тамъ жительствующихъ по найму либо для работъ, и никому иному не принадлежащихъ; 3) зашедшихъ изъ сосѣдственныхъ державъ, особо осѣдлыхъ и въ хлебопашествѣ упражняющихся, и особо не осѣдлыхъ, но постоянно въ селѣніи пребывающихъ, по промыслу, ремеслу, или по найму въ работѣ у осѣдлыхъ жителей, съ означеніемъ противу имяни каждаго пришельца націи и исповѣданія вѣры; 4) Цыганъ осѣдлыхъ и не осѣдлыхъ, кои при произведѣніи ревизіи окажутся живущими въ томъ селеніи; за симъ 5) включить въ сказку особою статьею земянъ, поступявъ прочемъ, при случаѣ спора отъ владѣльца, по предписанію въ 7 пунктѣ. Ежели въ селѣ или сельцѣ находится господской домъ или фольварокъ, то въ концѣ сказки о семъ означивъ, вписать по семьямъ: 6) дворовыхъ людей, подданныхъ владѣльцу, обоего пола, кои въ дворѣ живутъ не изъ семействъ поселянъ, въ сказкѣ уже написанныхъ; 7) коренныхъ уроженцовъ здѣшней страны вольныхъ, изъ чернаго народа, буде они потомужъ не принадлежатъ къ семействамъ въ сказку помѣщеннымъ; 8) зашедшихъ изъ сосѣднихъ державъ по семействамъ въ сказку не вписанныхъ; словомъ, всѣхъ тѣхъ во дворѣ живущихъ служителей изъ чернаго народа, въ какомъ бы званіи они ни были, которые не принадлежатъ къ семействамъ въ селеніи жительствующимъ и въ сказку помѣщеннымъ. Сіе самое исполнить въ отношеніи и къ служителямъ въ монастыряхъ и у духовныхъ лицъ, вездѣ тамъ, гдѣ находятся монашескіе обители, приходскіе церкви, или домы духовныхъ. Къ таковой по каждому селенію имянной ревижской сказкѣ о дворовыхъ людяхъ и поселянахъ коренныхъ и пришельцахъ осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, кои всѣ по узаконенію подлѣжатъ поголовной переписи; 9) присовокупить особую, по семьямъ, сказку о евреяхъ въ селѣ, сельцѣ или деревнѣ домами поселившихся, подписанную самымъ владѣльцомъ, или управляющимъ его имѣніемъ; въ прочемъ 10) о татарахъ, буде, окажутся они гдѣ живущими въ тѣхъ же казенныхъ, или владѣльческихъ селеніяхъ, представить имъ отъ себя, съ засвидѣтельствованіемъ владѣльца или отъ него уполномоченнаго, особую сказку, по предписанію въ предидущихъ 11 и 16 пунктахъ, а равномѣрно 11) о чиншовой шляхтѣ, совмѣстно съ поселянами жительствующихъ, или же поселившихся особыми деревнями на земляхъ казенныхъ, владѣльческихъ, и о иностранныхъ изъ чужихъ краевъ выехавшихъ: чиновныхъ, ученыхъ и по контрактамъ служащихъ въ домахъ господскихъ, либо пребывающихъ въ селѣніяхъ, словомъ о всѣхъ такого состоянія людяхъ осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, кои не входятъ въ поголовной окладъ, пріобщить къ сказкамъ, какъ сказано въ 16 пунктѣ, особые имянные по семьямъ вѣдомости, и наконецъ 12) въ подаваемыхъ по селеніямъ сказкахъ и вѣдомостяхъ, противу имяни каждаго осѣдлаго и неосѣдлаго сѣльскаго обитателя, объяснять, кто изъ нихъ упражняется въ земледѣльчествѣ, либо питается торгомъ, или какимъ имянно рукодѣліемъ и промысломъ, а по сему и отрядаемые для принятія сказокъ чиновники обязываются по каждому селенію сочинить и пріобщить къ сказкѣ особую, за подписаніемъ своимъ, перечневую вѣдомость, сколько въ селеніи находится семействъ и душъ на земледѣльствѣ, сколько изъ нихъ торгомъ, или другимъ чемъ промышляютъ и сколько мастеровыхъ, какого имянно ремесла и черноработцовъ, по найму у другихъ живущихъ.

18) Меноністы въ нѣкоторыхъ мѣстахъ здѣсь поселившіеся и пришельцы, извѣстные подъ имянемъ Пилипоновъ, яко живущіе на казенныхъ и владѣльческихъ земляхъ по добровольному съ владѣльцами условію, долженствуютъ по содержанію 5 пункта сего предписанія, подать о себѣ ревижскіе сказки особо

отъ прочихъ поселянъ, порознь по каждому и самомалѣйшему селенію, гдѣ токмо они обитаютъ, включая въ оныя, сообразно предписанному въ 17 пунктѣ, посемействамъ и именамъ всѣхъ безъ изъятія, мужескаго и женскаго пола, Меноннстовъ и старообрядцовъ, съ раздѣленіемъ осѣдлыхъ отъ неосѣдлыхъ и съ означеніемъ противу каждаго имяни торгъ ли, или же какое рукодѣліе кто изъ нихъ производитъ, либо упражняется въ земледѣліи, или питается какимъ промысломъ или черною работою, а сходственно съ тѣмъ и отражаемые къ собранію сказокъ чиновники имѣютъ составить и къ сказкѣ пріобщить особую, за подписаніемъ своимъ, перечневую вѣдомость, сколько въ каждомъ селеніи изъ меноннстовъ и пилиповъ находится семействъ и душъ торгъ производящихъ, сколько мастеровыхъ, какого именно ремесла и сколько затѣмъ занимающихся хлѣбопашествомъ, промысломъ или черною работою.

19) Будебъ у нѣкоторыхъ изъ шляхетства, кои ни деревень ни домовъ не имѣютъ, оказались, по какому либо законному праву, во владѣніи одни люди безъ земли, то при пріемѣ отъ нихъ ревижскихъ сказокъ, о людяхъ, въ собственность имъ принадлежащихъ, тогда же требовать надежнаго поручительства въ бездоимочномъ за нихъ платежѣ государственныхъ податей.

20) Оказавшихся при поголовной переписи въ городѣ, мѣстечкѣ или селеніи изъ чернаго народа праздношатающихся людей, въ здѣшней странѣ гультаями именуемыхъ, и другихъ тунеядцовъ изъ непомнящихъ родства, нещастно рожденныхъ, и тому подобныхъ безродныхъ бродягъ, кои ни осѣдлости, ни твердаго гдѣ либо пребыванія не имѣютъ, и ни у кого во услуженіи не находятся, отрядаемые къ собранію сказокъ чиновники повинны всѣхъ переписать и изъ нихъ найденныхъ въ городахъ и привиллегированныхъ мѣстечкахъ, и селеніяхъ дѣйствительно въ казенное вѣдомство поступившихъ, внесть велѣть въ генеральную сказку по тому городу, мѣстечку или селенію, съ надлежащимъ противу имянъ ихъ объясненіемъ касательно каждаго состоянія, націи и религіи, которыхъ потомъ и отдать въ вѣдѣніе управляющихъ городомъ, мѣстечкомъ или селеніемъ, для употребленія изъ найма къ свойственному имъ упражненію, съ подтвержденіемъ объ нихъ, яко о людяхъ принадлежащихъ къ тому мѣсту по ревизіи дабы въ предъ остались тамъ на непремѣнномъ жительствѣ. По мѣстечкамъ же и селеніямъ владѣльческимъ внесть таковыхъ скитающихся въ поголовную перепись, вмѣстѣ съ жителями тѣхъ мѣстечекъ и селеній, въ такомъ токмо случаѣ, когда владѣльцы сами принять ихъ пожелаютъ, о тѣхъ же, которыхъ ни владѣльцы имѣть не захотятъ, ни привиллегированные мѣстечка и казенные поселяпѣ въ общество свое не примутъ, упомянутые чиновники особую объ нихъ вѣдомость тогда же представить должны господамъ губернаторамъ, и ожидать ихъ разрѣшенія.

21) Въ 12 пунктѣ сего предписанія ознаменовано: «въ ревижскую сказку долженствуютъ внесены быть всѣ безъ изъятія обоего пола и всякаго возраста люди въ городѣ, мѣстечкѣ, и селеніи жительствующіе, либо къ городу, мѣстечку и селенію принадлежащіе». Изъ чего слѣдуетъ, что въ поголовную перепись города, мѣстечка и селенія надлѣжитъ помѣщать не однихъ только наличныхъ жителей, но и тѣхъ, кои дѣйствительно принадлежа къ тому городу, мѣстечку и селенію и къ семействамъ въ сказку внесеннымъ, будутъ во время переписи находится во временной отлучкѣ по торгу, промыслу, ремеслу и работамъ. При чемъ не воспрещается владѣльцамъ, для удержанія права своего, включать въ ревижскіе сказки, подъ особеннымъ оглавленіемъ, бѣжавшихъ изъ ихъ маетности съ означеніемъ времяни побѣга.

22) Изъяснивъ въ пунктахъ сего предписанія, кому подавать сказки о евреяхъ, къ городамъ и мѣстечкамъ принадлежащихъ, или же въ селеніяхъ домами жительствующихъ, возлагаю на еврейскіе кагалы: всѣ таковые отъ магистратовъ и владѣльцовъ представленные сказки свѣрить съ свѣдѣніями у нихъ имѣющимися и о исправности ихъ донесть Городничему окружного города. А какъ сверхъ сихъ твердыми домами живущихъ, либо всегдашнее пребываніе въ извѣстныхъ городахъ, мѣстечкахъ и селеніяхъ имѣющихъ евреевъ осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, находятся и таковые, кои не имѣя постояннаго пристанища, переходятъ изъ одного мѣста въ другое, арендуя корчмы, мѣльницы и тому подобное, либо питаясь извозомъ и другими промыслами, то и препоручается кагаламъ, о всѣхъ таковыхъ, подъ вѣдомствомъ ихъ твердаго жительства не имѣющихъ евреяхъ обоего пола, сочинить ревижскіе сказки съ найвѣрнѣйшею точностію, не пропуская ни единаго, и за подписаніемъ кагальныхъ старшинъ представить оные къ городничимъ окружныхъ городовъ, поелику евреи пріобрѣтая Монаршею Ея Императорскаго Величества милостію право средняго рода людей, поступаютъ всѣ безъ изъятія въ зависимость городовыхъ магистратовъ.

23) Наступающая въ губерніяхъ Всемилостивѣйше ввѣренныхъ моему управленію имянная народу перепись или ревизія производиться будетъ на основаніи имянныхъ Ея Императорскаго Величества указовъ отъ 16 ноября 1781 и отъ 8 Декабря 1792 года, во исполненіе которыхъ, къ принятію сказокъ отправлены быть имѣютъ особые чиновники, и до времяни устроенія губерній по образу всевысочайшихъ Ея Императорскаго Величества учрежденій, составится въ каждомъ окружномъ городѣ особое засѣданіе изъ городничаго окружнаго земскаго смотрителя и земскихъ частныхъ приставовъ, для исполненія предписаннаго въ 8 и 9 пунктахъ Высочайшаго имяннаго указа, коими повелѣвается: «8. По принятіи сказокъ о числѣ людей городничимъ или нижнимъ земскимъ судомъ сочинить имъ, по доставляемой отъ сената формѣ, вѣдомости о числѣ народа, и оныя разослать, присоединя къ тому и точныя копіи съ поданныхъ сказокъ. Первое. Вообще о всѣхъ селеніяхъ и людяхъ въ казенныя палаты, коимъ по 118 статьѣ учрежденій нашихъ свѣдѣнія по сей части предоставлено. Второе. О дворянскихъ селеніяхъ и людяхъ въ уѣздные суды, которые и должны будутъ представить вѣрные изъ того списки въ верхній земскій судъ. Третіе. О городовыхъ жителяхъ въ городовые магистраты или ратуши; а городовымъ магистратамъ или ратушамъ взнести вѣрные списки въ губернскій магистратъ. Четвертое. О селеніяхъ въ вѣдомствѣ казенномъ состоящихъ, упоминаемыхъ 335 статьѣ учрежденій Нашихъ, и въ нихъ жителяхъ—въ нижнія расправы, кои отошлютъ вѣрные изъ того списки въ верхнюю расправу. Пятое. Казенная палата долженствуетъ, по освидѣтельствованіи исправности таковой переписи, представить вѣдомости сенату и особливо снабдить ими уѣздныхъ Казначеевъ. 9. Подлинныя сказки хранить въ уѣздномъ городѣ, въ архивѣ, подъ общимъ наблюденіемъ уѣздного суда, городоваго магистрата и нижней расправы того вѣдомства. «Установляя сіе Государственное дѣло соотвѣтственно порядку, въ имянныхъ Монаршихъ повелѣніяхъ изображенному, и споспешествуя успеху поголовной переписи, подтверждается магистратамъ привиллегированныхъ городовъ, управителямъ въ казенное вѣдомство поступившихъ имѣній и владѣльцамъ духовнымъ и свѣтскимъ: ревижскую поголовную перепись о всѣхъ городахъ, мѣстечкахъ и селеніяхъ тройнымъ числомъ представить чиновникамъ, для того отправляемымъ, какъ найскоряе и конечно не позже исхода

іюня міа 1795 года, для принятія которыхъ и имянныхъ вѣдомостей, каковые по предписанію выше къ сказскамъ приобщены быть слѣдуютъ о благородныхъ, чиновныхъ и другихъ состояній жителяхъ, въ окладъ не поступающихъ и для составленія изъ всего того, бывъ на мѣстѣ, перечневыхъ свѣдѣній, чиновники обязуются расположить свой объѣздъ, а владѣльцы пріуготовленіе всего къ подачѣ подлежащаго такимъ образомъ, чтобъ время попапрасну непротекало, и чтобъ ни чиновникъ представленія сказокъ и вѣдомостей, ни сказкоподатель пріѣзда чиновника ожидать не имѣлъ нужды. При чемъ, въ уваженіи на производство здѣсь поголовной имянной переписи въ первой разъ, препоручается чиновникамъ, при принятіи ревижскихъ сказокъ, всякую оказавшуюся въ поданной сказкѣ неумышленную ошибку тутъ же, бывъ на мѣстѣ, по надлежащемъ освидѣтельствованіи исправить, а въ прочемъ ни коимъ образомъ я не уповаю, дабы восхотѣлъ кто изъ сказкоподателей обратить даруемую имъ довѣренность во зло, почему и довольствуюсь уполномоченнымъ къ принятію сказокъ чиновникамъ предписать о усмотрѣнномъ гдѣ либо сверхъ всякаго чаянія злоупотребленіи доносить мнѣ и господину Правителю Губерніи и ожидать, какимъ образомъ поступить съ виновными.

24) Повторяя предписаніе чиновникамъ о принятіи ревижскихъ сказокъ и вѣдомостей, каждому въ своей части, при самоличной во всякомъ городѣ, мѣстечкѣ и селеніи бытности, подтверждаю объѣзжать оные со всевозможною поспѣшностію, и сколь скоро въ которомъ селеніи по поданной сказкѣ подлежащая повѣрка и свидѣтельство произведено и его подписаніемъ утверждено будетъ, тотъ часъ слѣдовать изъ того селенія въ другое, и такимъ образомъ все препорученное ему собраніе сказокъ и вѣдомостей окончить непремѣнно къ вышеназначенному крайнему сроку, и собираемые симъ образомъ сказки и вѣдомости, обще съ свѣдѣніями изъ того составить повелѣнными по предписанію выше въ 15, 16, 17 и 18 пунктахъ о числѣ торгующихъ, ремесленныхъ и питающихся промыслами и работами, тогда же отсылать, доколѣ не будетъ открытъ нижній земскій судъ, въ установляемое въ окружномъ городѣ по сей надобности засѣданіе городничаго, окружнаго земскаго смотрителя и частныхъ земскихъ приставовъ, которые, тотъ часъ по полученіи, имѣютъ доставленные сказки и вѣдомости разсматривать, а по освидѣтельствованіи и повѣркѣ сочинить изъ всего того по каждой округѣ и городу генеральную о народѣ вѣдомость, по данной отъ правительствующаго Сената формѣ, и съ пріобщеніемъ сказокъ доставить въ повелѣнные мѣста, по предписанію въ 8 и 9 пунктѣ имяннаго вышеописаннаго указа.

25) Преподавъ симъ образомъ средствы къ благоуспѣшному и порядочному произведенію поголовной переписи, долгомъ поставляю обвестить обитателей ввѣренныхъ главному управленію моему губерній, что Государственные узаконенія и самой порядокъ гражданскаго благоустройства не минуемо взыскиваютъ, дабы послѣ произведенія генеральной ревизіи никто изъ гродскихъ жителей и поселянъ казенныхъ и владѣльческихъ, самъ собою, безъ позволенія своихъ начальниковъ и владѣльцовъ, изъ тѣхъ мѣстъ, гдѣ кто по ревизіи написанъ, ни на всегдашнее ни на времянное жительство не переходилъ и не отлучался, на каковой конецъ и воспрещается повсюду принимать таковыхъ отлучныхъ безъ письменнаго о увольненіи отъ начальствъ или отъ владѣльцовъ ихъ свидѣтельства, подъ опасеніемъ штрафа за противное тому законами установленнаго. Равнымъ образомъ и сами владѣльцы, ежели бы пожелали по лучшей хозяйственной удобности перевести какую часть при-

надлежащихъ имъ поселянъ въ другую губернію или уѣздъ, обязываются предварительно объявить о томъ казенной палатѣ и нижнему земскому суду М. П. Тимофей Тутолминъ.

Изъ Рукоп. отд. Виленъ. Публ. Библ. Шк. 3 № 171.

№ 132.—1795 г. Января 1.

Объявленіе князя Репнина о разрѣшеніи вывоза изъ Литвы въ Курляндію разныхъ продуктовъ.

Объявленіе Литовскаго Генералъ-Губернатора Князя Репнина.

Разрѣшивъ предъ симъ уже выпускъ изъ Литвы въ Курляндію всякаго рода хлѣба и другихъ здѣшней земли продуктовъ, нынѣ въ преподаніе Литовскимъ Обывателямъ множайшихъ способовъ пріобрѣтать себѣ посредствомъ торга выгоды, объявляю симъ, что позволяется и вездѣ въ заграничныя мѣста вывозъ на продажу пшеницы, ячьменя, льняного и конопнаго сѣмя, гороху, просы, пеньки, льну, накли, хмѣлю, сала, воску, поташу, всякаго лѣсу, разнаго рогатаго скота, всякихъ кожъ и прочихъ сдѣшней земли продуктовъ, изключая ржи, овса, гречихи и лошадей, отпускъ коихъ за предѣлы Литвы, до воспослѣдованія дальнѣйшаго разрѣшенія, выпускать еще не можно. О выпускѣ же всего протчаго, съ отбираніемъ подлежащихъ по тарифу пошлинъ, всѣмъ таможнямъ и пограничной стражѣ повелѣнія отъ меня даны. Въ Гродиѣ. Генваря 1 дня 1795 года. (М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Рук. Отд. В. И. Б. л. 2.

№ 133.—1795 г. Января 6.

Резолюція Генералъ-Лейтенанта Кнорринга о невзиманіи податей съ кс. Бернардиновъ и о возвращеніи удержанныхъ у нихъ денегъ.

Akt rezolucyi na memoryal I. W. Knorringowi od XX Bernardynow podany, temuż konwentowi uczynioney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego Februaryi dwodziestego czwartego dnia.

Przed aktami grodzkiemi woiewodztwa Wilenskiego stawaiąc obecnie I. X. Grzegorz Wilczanin rezolucyą I. W. Bogdana Knorringa, generała leytnanta woysk Rossyiskich y wielu orderow kawalera, na memoryał przez IXX Bernardynow Wilenskich podawany do akt podał, ktorą w xięgi grodzkie woiewodztwa Wilenskiego wpisuiąc tak się wyraża. Bogdan Knoryng generał leutnant woysk Rossyiskich y wielu orderow kawaler, na podany memoryal IXX Bernardynow Wilenskich o uwolnienie od podatkow mianowicie mieyskich z ich klasztoru, odpowiadam, iż podług opinij kommissyi porządkowey Wilenskiey y pewnych dowodow, iż IXX Bernardyni żadnym nigdy od początku podatkom nie ulegali, tym więcey iż gdy konstytucya tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego roku titulo podymne generalne klasztory mendicantium iako to kapucynow, bernardynow, reformatow y bonifratelow od wszelkich podatkow uwalnia, przeto przychilaiącsię do wyż wzmienionego prawa y dawnego zwyczaju, z mocy moicy, ażeby IXX bernardyni odtąd turbowanemi o podatki nie byli, zalecam y to, co iuż w teraznieyszym czasie opłaconym przez nich zostało, nazad zwrócić takowe pieniądze obowiązuię. Dan w Wilnie tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego roku, miesiąca Ianuaryi szostego dnia. U tey rezolucyi przy wycisnioney na sucho czarney pieczęci podpis IW. generała, a na marginesie suscepta z podpisem regenta mieyskiego w te słowa:

Bogdan Knorring. Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego. miesiąca Februaryi szostego dnia. Przed aktami Burmistrzowskiemi radzieckiemi Wilenskiemi stanąwszy osobiscie I. X Grzegorz Wilczanin takową rezolucyą do akt podał. Przyiąłem y iest w aktach. Franciszek Sidorowicz miasta Wilna regent. Ktora to rezolucya za podaniem przez wyż wyrażoną osobę do akt iest w xięgi grodzkie woiewodztwa Wilenskiego zapisana.

Изъ акт. кн. Виленскаго городскаго суда за 1795—1796 годы, № 4807, л. 48.

№ 134.—1795 г. Января 19.

Приказъ генералъ-губернатора кн. Репнина Циціанову объ освобожденіи двухъ деревень, принадлежащихъ Виленской р.-к. духовной семинаріи, отъ уплаты пятой части доходовъ.

Akt kopij ruskiey ordynansu I. O. X. Repnina I. O. X. Cycyanowi wydanego.

Roku tysiąc siedymset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Februaryi dwadziestego osmego dnia.

Na sądach ziemskich Woiewodztwa Nowogrodzkiego przed nami Felicianem Danieyko prezyduiącym, Kawalerem orderu S. Stanisława, Eleuterym Siemieradzkim oboznym woiewodztwa Nowogrodzkiego, sędziami, Ignacym Tuhanowskim pisarzem. urzędnikami ziemskiemi woiewodztwa Nowogrodzkiego, stawając obecnie patron W. I. Pan Hypolit Domeyko, Skarbnikowicz Minski, kopią na polskie przepisaną, przy kopij ruskiey ordynansu I. O. X. Repnina I. O. X. Cycyianowi jenerał-majorowi. Roku tysiąc siedymset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Ianuaryi dziewiętnastego dnia wydanego, do akt podał, która temi wyraża się słowy: kopia z ordera henerała kniazia Repnina hospodynu henerał-majoru i kawaleru kniaziu Cycyanowu od dziewietnatcatoho henwara tysiacza siemsod dziewieddziesiat piatoho hoda. Po preproważdaiemomu pry siem proszeniu kanonika i syminaryi Wilenskoy prowizora Ihnatyia Huwelta o złożenij s prynadleżaszczych toi seminaryi dzierewen Luki i Kołpinicy, sostoiaszczych w woiewodztwie Nowogrodzkim, sobiraiemoy wo kaznu piatoy czasti iz dochodow, po propisannym w tom proszenij obstoiatelstwam i imenno, szto syia podać po prežnim polskim zakonopołożeniam obraszczena na wospitanie junoszestwa, iz pokazanych dwuch dzierewien otmieniena toczno powieleniem bywszaho w Warszawie niepreminnaho sowitu proszłoho tysiacza siemsot dziewieddziesiat czetwiertaho hoda dwatciat pierwoho czysła Fewrela, po nowomu sztylu. przykażtie wasze Siiatelstwo obiawlennoy piatoy czasti niewzyskiwać i pokazannya dwie dzierewni Łuki i Kołpinica od płate za sieho iako wsie z nich przeznimi polskimi zakonami složennaho uczynit swobodnymi, a szto kosaietsia do upominaiemoy wo toniże proszenij dzierewni Chrebionki szostoiaszey w hubernij Minskoy, to na prozbu a wozwraszczenij oney seminaryi Wilenskoy objawlaju prositeliu, szto ryszenie o tom zawisiet nie od mienia, poieliku dzierewnia onaia nachodzitsia w hubernij nie sostoiaszczey w moiem uprewlenij. Ktora kopia po podaniu przez osobę wyżey wyrażoną do akt iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Nowogrodzkiego przyięta i wpisana.

Изъ актовой книги Новогрудскаго земскаго суда за 1794 годъ, № 12831, л. 88.

№ 135.—1795 г. Января 21.

Заявленіе Маковецкаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Akt recessu przez jasnie wielmożnego Makowieckiego kasztelana Słonimskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trze-

ciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Iey Imperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Iozef Iołszan, sekretarz Horodzki gubernij Minskiey. recess przez jasnie wielmożnego Makowieckiego—kasztelana Mscisławskiego uczyniony y podpisany, z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem do akt podał, ktorego wyrazy nastempne: Ia niżey wyrażony, przysiągłszy przed Bogiem na wierność y poddanstwo Iey Imperatorskiey mosci, mam nieruchome dobra Pniowno w gubernij Minskiey w powiecie Pinskim, w których nigdy dla niewygodney rezydencyi nie mieszkałem, y za granicą Imperyi w Litwie, w powiecie Pinskim dobra Opole, w których dla ułatwienia gospodarskiego porządku zostawałem przez cały przeciąg czasu moiego bawienia się, zachowuiąc obowiązek przysięgi, jako wierny poddany Iey Imperatorskiey mosci y dobrzemysłący dawney mey oyczyzny obywatel, przy wznieconey w Polszcze y Litwie niespokoynosci y podiętym buncie przez wiarołomstwo złe myslących, zrywaiących bywsze sąsiedzkiemi dzierżawami związki, wywracaiących sposob prawnego w Polszcze rządu, z koniecznym pomieszaniem we wnętrzney cywilney spokoynosci, nie tylkom nie był uczęstnikiem ni wyraznie ni ustronnie buntowniczego przedsięwzięcia, ale też żadnego znoszenia się na szkodę interessu Naymiłosciwszey moiey Monarchini z naruszycielami pokoiu nie miałem. Co zaręczam honorem moim, poddaiąc siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowsze prawnego sądzenia. Roku tysiąc siedmset dziewięcdziesiąt piątego, miesiąca Ianuaryi veteris stili, dnia dwudziestego pierwszego, w Pinsku. U tego recessu podpis takowy: I W. Makowiecki kasztelan—Słonimski. Takowy recess, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę, iest do xiag grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 183.

№ 136.—1795 г. Января 24.

Резолюція Генералъ-Губернатора Князя Рѣпнина о томъ, что евреи Виленскаго, Гродненскаго и прочихъ кагаловъ должны остаться при тѣхъ самыхъ правахъ, какими они пользовались до послѣдняго мятежа.

Aktykacya noty y rezolucyi dla żydow.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Maia trzynastego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego stanowszy osobiscie starozakonny Ieremiasz Nochimowicz, syndyk kahału Wileńskiego, notę do jasnie oswieconego xiążęcia Mikołaja Repnina, generała woysk y wielu honorow y orderow kawalera Rossyiskich, w dacie intus wyrażoney pisaną, wespoł z rezollucyą na onę po rusku extendowaną, do akt podał, ktorey w sonancyi własney tak noty iako y rezolucyi tenor następuiący. Siedmnadesiataho Henwara tysiacza semsot dewiatdesiat piataho. Sijatelnieyszyi kniaz. Nastała uże włast Iela Imperatorskaho Weliczestwa Rossyiskoy Monarchini nad Litwoiu y Polszeiu, hde my żytelstwuiem y processia sootwiestwuet Rossyi, anini nas Polskaja kommissija y protczyi prysudstwia pryłisniaiut raznymi poborami, ne srawniwaia rozpołożenia wzyskaniew bogatoho z ubohim; my uznaw welikoduszyie Waszego Sijatelstwa k nam sowerszenno poddanym obszczestwom Hrodenskim y Wilenskim wseniżaysze y pokornieysze prosim, perwoie — ot własti welikodusznych Waszego Sijatelstwa miłostey y materniey Ieja Imperatorskaho Weliczestwa ko wsiem rossyanam szczedroty, nie izbehaja ustanowleniew wo wnow yzobrażajemych podatiy prysudstwiami położennych, staraiemsia krayni po słuczaju nyneszniej rewolucyi czynit to, czto y preżdi po ustanowleniju naszemu delano bylo, tolko umiensza s nas lisznij prywilehij mahistratow, ibo w rewolucyi my krayne rozorenny y ostawit błahowoliti naskolko wremeni nineszniaho wzyskanja y ot namierenja

serdec polskich żyteley, tak oni czrez zwyczayno na nas serdity w sluczajach kakich nibud wzdorow, to cztob iewrey s iewrejm sudim byl w naszem kahale, y do magistratow my by dela nieimieli, w razsużdenijch ssory s polskimi żytelami, teper poddanymi Rossyi, to podwerhaiem sebia sudu nazywaiemomu hrodu y zemskomu prawleniju a ne mahistratu, także wseniżaysze prosim dozwoliti w korczmach szynkowati y w kramach towary prodawati, bez izliszniaho wzyskanija do poprawlenia rozorenija nam pryczynennaho, na czto ożydaja stol Waszeho Sjatelstwa o sem powelenija, poddanya jesm s istinnym wysokopoczytanijem niżayszyja raby Wilenskij starszyi kahalnoy Mowsza Oszerowicz y Mowsza Wolfowicz, Hrodenskij starszyi kahalnoy Szmujla Ayzikowicz y Szmoyła Iankieliowicz, y wsio obszczestwo Wilenskoie y Hrodenskoie y protczych. U tey noty niżey na maryginesie data. Piatnadcataho Henwara tysiacza siedmsot dewiatdesiat piatoho hoda. Rezolucya na też notę na drugiey stronicy arkusza takowa w ruskim pismie: S prykazania uczreżdennaho w wielikom kniażestwie Litowskom henerała hubernatora Ieho Sijatelstwa kniazia Nikołaja Wasilewicza Repnina na siiu prozbu objawlajetsia — Poneże w sledstwiie izdannych ot Ieho Sijatelstwa uniwersałow y manifesta uzakonenija, uczrezdenija w welikom kniażestwie Litowskom suszczestwowawszyia ostajutsia na tom osnowanij, kakoie było do poslidniaho miateża, to y iewrey, prozbu siiu upotreblaiuszczyie, dołżny y mohut ostatsia pry tiechże samych swoich prawach, kakimi polzowalis do posledniaho miateża, a czto kasaictsia do ostanowlenija podatey s nich sleduiuszczych, to onych kak obwiazannostey takich, kotorym podwerżemy wsie obywateli, złożyt s nich y ostanowit ne możno. W Horodno, dwadcat czetwertaho Henwara, tysiszacznaho siedmsotnaho dewiatdesiataho pjataho hoda. U tey rezolucyi pieczęci żadney niema, podpis zas takowy w russkim pismie y iednoręcznym charakterem wyraża się. Bryhadyer y kawaler Iwan Russanow. Za podaniem tey noty wespoł z rezolucyą powyszą przez starozakonnego Ieremiasza Nohimowicza syndyka kahalnego iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Wilenskiego wspolnie z tąż rezollucyą przyięta y wpisana.

Изъ акт. кн. Виленскаго земскаго суда за 1795 г., № 4235, л. 337—338.

№ 137.—1795 г. Января 25.

Заявленіе Доминика Хрептовича о томъ, что онъ не участвовалъ въ послѣднемъ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Dominika Chrebtowicza szambellana Dworu Polskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Iey Imperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Iozef Iolczan, sekretarz Horodzki gubernij Minskiey, recess przez wielmożnego Dominika Chreptowicza szambellana Dworu Polskiego uczyniony y podpisany, z nąkazu rządowego osobnym przedłożeniem, do akt podał, ktorego wyrazy nastempne: Ia niżey wyrażony, przysiąglszy na wierność y poddanstwo Iey Imperatorskiey mosci mam dobra nieruchome maiętność Komki w moiey possessyi, a maiętność Iozeffow pod dożywociem wielmożney ieymosci paniey Apolinary Chrebtowiczowny. koniuszanki Mozyrskiey, siostry moiey będącą, w granicach Minskiey gubernij sytuowane. oddaliwszy się z domu moiego mieszkania w tuteyszym kraiu dnia pierwszego oktobra novi stili, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego roky do Litwy, dla uczynienia obrachunku z opiekunami małoletnich wielmożnych ichmosciow panow Romerow o possessyą maiętnosci krewną w powiecie Wiłkomirskim przy granicy Kurlądskiey leżącey, oraz dla wybycia folwarku zastaw-

nego Kłobinie zwanego, w tymże powiecie Wiłkomirskim sytuowanego, gdy possessya pomienionych maiętnosciow do dnia dwudziestego trzeciego Kwietnia novi stili przywiązane były, a rozrachunki o pretensye z weryfikacyi wypadłe po wyż wymienionym dniu nastawały, w przeciągu którego to ćzasu w Polszcze y Litwie niespokoyność y bunt wszczęty, dla uniknienia ktorey niespokoynosci maiętność Kłobucie przezostawić, a o possessyą czternastoletnią arędowną maiętnosci Krewną rozrachunek uczynić postarawszy się, do maiątku moiego Komki zowiącegosię powracałem, za daniem zaś znać o chorobie syna moiego w księstwie Kurlandzkim w miescie Iłukszcie do szkoł chodzącego, którego z sobą w tę porę zabrać nie mogłem, pospieszyłem dla prędszego poratowania do tegoż miasta Iłukszty, w którym y sam równey uległem słabosci y dla takich aktualnie przyczyn nie mogłem ni przedwszczętą w Polszcze y Litwie niespokoynoscią y buntem podiętym przez wiarołomność zle myslących, targaiących bywsze z sąsiedzkiemi dzierżawami związki y obalaiących szczęscie y spokoyność własney swey oyczyzny, ani też prędzey, aż ostatnich dni novi stili miesiąca Nowembra roku przeszłego tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego zwrócić się w granicę Imperyi, pod protekcyią praw Iey Imperatorskiey mosci, a dla takich to w górze pomienionych przeszkod y przyczyn, trzymaiąc swięcie iednak y obowiązek przysięgi, iako wierny poddany Iey Imperatorskiey mosci przez cały przeciąg czasu wprzod w maiętnosci Krewnach, pod granicą Kurlandzką, posledniey w miescie Iłukszcie w xięstwie Kurlandzkim za granicą przebywania moiego nie byłem nie tylko uczęstnikiem ni wyraznym ni ustronnym sposobem w buntowniczym złym przedsięwzięciu, lecz y żadnego znoszenia się na szkodę interessu naymiłosciwszey moiey monarchini z naruszycielami pokoiu nie miałem, co zaręczam moim honorem, poddaiąc siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądzenia. U tego recessu podpis, poniżey datta tak się wyrażaią: Dominik Chrebtowicz, Szambellan Dworu Polskiego. Datt roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego. Ianuaryi dwudziestego piątego dnia nowi stili, Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Mińskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городскаго суда за 1795 годъ, № 11822 л. 180—181.

№ 138.—1795 г. Января 27.

Объ избраніи депутатовъ для выраженія благодарности отъ брестскаго дворянства князю Репнину за разрѣшеніе избрать судей, а также инструкція этимъ депутатамъ.

Akt instrukcyi dla obranych WWJPP. delegatow do J. O. xiązęcia Jmci Repnina.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego miesiąca Januaryi dwodziestego dziewiątego dnia.

Przed aktami grodzkiemi woiewodztwa Brzeskiego w imieniu y powadze nayjasnieyszey Jmperatorowey Wszech Rossyi otwartemi, przedemną Felixem Chrzanowskim tychże akt przysięgłym pisarzem, osobiscie stanąwszy J. Pan Maciey Paszkowski instrukcyą dla obranych delegowanych z woiewodztwa Brzeskiego osob do J. O. xiążęcia Jmci Mikołaia Repnina generała anszef, głównego rządcy woysk Rossyiskich, na seymiku tegoż woiewodztwa przez obywatelow wydaną y podpisami utwierdzoną do akt podał oryginalną, w następuiące słowa pisaną: My urzędnicy, szlachta y obywatele woiewodztwa Brzeskiego Litewskiego za uniwersałem rządowym żebrawszy się do miasta Brzescia w roku teraznieyszym tysiąc siedmsett dziewięćdziesiąt piątym, miesiąca Stycznia dwodziestego szostego dnia, podług nowego ka-

lendarza. na elekcyą sędziow ziemskich y grodzkich y onych stosownie do rzeczonego uniwersału wybrawszy. przystąpiliśmy do obrania delegatow do J. O. xiążęcia Jmci Mikołaja Repnina generał anszeff głownego rządcy woysk, które zaięły wielkie xięstwo Litewskie senatora Inflantskiego, Estlandskiego y Litewskiego generał gubernatora Jey Jmperatorskiey mosci generał adjutanta, Regimentow Leyb gwardyi Jzmayłowskiey podpułkownika Tawryckiego Grenadyerskiego szefa orderow Rossyiskich SS. Andrzeja pierwey powołanego Apostoła, Alexandra Newskiego woiennego Wielkiego męczenika y dawcy zwycięstw Jerzego y rowno apostolskiego xiążęcia Włodzimierza pierwszych klass, krolewstwa Polskiego Białego orła y Wielkiego xięstwa Holsztynskiego swiętey Anny kawalera, to iest WWJ. PP. Bernarda Buchowieckiego chorążego Brzeskiego y Wiktorego Bogusławskiego krayczyca Brzeskiego, ktorym poniższą daliśmy instrukcyą. Nayprzod jako iest celem ninieyszey naszey delegacyi złożenie głębokich dzięk J. O. Xiążęciu Jmci Repninowi generałowi anszeff woysk Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymsci Wszech Rossyi, Nayłaskawszey monarchini naszey, generał gubernatorowi Litewskiemu, za dobrotliwe dozwolenie wolnego wybrania sędziow, stosownie do praw dawnych dla administrowania swiętey sprawiedliwosci przynoszące y każdemu krajowi spokoyność y szczęsliwość tak WWJPP. delegaci w naypowinnieyszym uszanowaniu starać się będą ten obowiązek wypełnić y razem donieść o osobach wybranych na sędziow. Powtore, Doswiadczywszy w odeszłych obradach naszych sentymentow prawdziwie odpowiadaiących życzeniom, chęci y ufnosci naszey W. J. P. Sokołowa majora woysk nayjasnieyszey Jmperatorowey Wszech Rossyi, a zatym będąc obowiązani JWW. delegaci oswiadczyć nayżywsze podziękowanie J. O. xiążęciu Jmci generał gubernatorowi Litewskiemu za zesłanie do nas tak nam dogodnego męża y iego iako z charakterem swego dobrze teraz woiewodztwu naszemu znanego szczegulnym tegoż J. O. xiążęcia Jmci zarekommendować względom. Potrzecie. Ponieważ uniwersał względem nie odwłocznego y nayrychleyszego wykonania przysiąg przez obywateli woiewodztwa Brzeskiego na wierność y posłuszęstwo Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymci Wszech Rossyi, dla rozległosci granic całego woiewodztwa do wiadomosci każdego obywatela prędko doyść niemogł, drudzy zas obywatele woiewodztwa Brzeskiego, w czasie wyiscia owego uniwersału w swoim woiewodztwie nie znayduiąc się, nie prętko o nim powzieli wiadomość, inni zaś, to dla wieku szędziwego, to dla słabosci, to dla niesposobnosci doiechania do miasta Brzescia na termin, krotko do wykonania przysiąg uniwersałem zamierzony, stawic się nie mogli, a potym terminie lubo do wykonania wyznaczoney przysięgi. przybyli y z ochotą oną wykonać chcieli, a dla racyi tylko upłynionego pierwszego terminu czystey chęci swoiey znalezli w kommędzie zastanowienie, przeto WWJ. PP. delegowani o przedłużenie terminu przysięgi tym obywatelom u J. O. Xiążęcia Jmci generała anszeffa y generał - gubernatora iak naypokorniey y naymocniey dopraszać się będą. Poczwarte. Gdy wydany swieżo od J. W. generała Feltmarszałka grafa Suwarowa ordynans do wszystkich swoich kommend względem nie możności wybierania bezpłatnie furażow y prowiantow zupełnego dotąd nie odbiera skutku, z racyi, że po niektorych mieyscach w woiewodztwie Brzeskim kommendy Rossyiskie bezpłatnie furaż wybieraią. przeto W. W. I. P. P. delegowani u I. O. xiążęcia Imci generał-gubernatora o ponowienie zalecenia mocnego w tey okolicznosci, tudzież o nakazanie osobney opłaty za takowe zabory starać się maią obowiązek. Popiąte. Gdy woiewodztwo Brzeskie to przez nieurodzaie w roku przeszłym to przez przechody y konsystencye woysk, to przez pożary y rożne krytyczne okolicz-

nosci znayduiesię w wielkim niedostatku różnego zboża, przeto W. W. I. P. P. delegowan u I. O. xiążęcia Imci general-gubernatora o obmyslenie srzodkow dla obywateli woiewodztwa Brzeskiego, ktore by im podały możność zakupienia zboża potrzebnego za granicą y wolnego tu transportu dopraszać się będą. Poszoste—W. W. I. P. P. delegowani o wolność utwierdzenia szkoł w miescie Brzesciu, Białłey y dalszych szkoł parafialnych dla edukacyi młodzieży starać się obowiązani będą, aby przy swych dochodach utrzymywały się. Posiodme. — Dowiaduiemy się od wspoł braci naszych Zmuydzkich, Kowienskich Wiłkomirskich y Upitskich o pełnym ludzkosci y sprawiedliwosci z niemi obeysciu się I. O. xiążęcia Imci Galliczyna generałleutnanta woysk Imperatorskich, uczuliśmy w sobie rozrzewnioną miłość braterską jey powodem iednoczemy chęci nasze, ażeby W. W. I. P. P. delegowani zaniesli imieniem naszym prozbę do I. O. xiążęcia Imci Repnina generał-gubernatora naszego, iżby tegoż I. O. xiążęcia Imci Galliczyna, tak doskonale własnym że iego sentymentom odpowiaduiącego, względem monarszym polecił, sami zaś dzielić na zawsze będziemy pamięć y przykład tego męża, który w tak przykrym czasie bracią naszą ocalić chcial y umiał. Poosme. Rozległosc woiewodztwa Brzeskiego na mil blisko trzydzieście rozciągaiąca się zagęszczenie regestrow sądowych, mnogość spraw dla wygody obywatelow y prędszey sprawiedliwosci staie się powodem do prozby teraznieyszey, aby powiaty Kobryński y Berezki miały swoie udzielne sądy, o wzgląd czego W. W. I. P. P. delegowani I. O. xiążęcia Imci generalgubernatora usilnie prosić będą. Podziewiąte. Ponieważ osoby urząd kommissyi porządkowey składaiące odbywaią funkcye swoie bezpłatnie, a expensa na kancellaryą nieuchronnie potrzebne, iako to na woznego, regenta, skrybentow, lak, papier y dalsze wydatki wyciągaią udzielnego funduszu, przeto W. W. I. P. P. delegowani u I. O. xiążęcia Imci o obmyslenie funduszu z jakowych kolwiek zrzodeł podatkow woiewodztwa Brzeskiego dopraszać się będą. Nakoniec gdy sądy tak ziemskie, iako też y grodzkie potrzebuią nieodbicie, podług prawa, instygatora y woznego, a ci dotąd niemaiąc pensyi od sędziow, iedynie z koniecznosci własnym ich datkiem byli utrzymywani, a przeto W. W. I. P. P. delegaci prosić zechcą usilnie o naznaczenie dla instygatorow po złotych trzysta a dla woznych po złotych sto piędziesiąt. Działo się w Brzesciu Litewskim, tysiąc siedmsett dziewięćdziesiątt piątego roku, miesiąca Stycznia dwodziestego siodmego dnia. U tey instrukcyi podpisy następuiące: Zenon Wysłouch podkomorzy woiewodztwa Brzeskiego, prezyduiący, Franciszek Ursyn Niemcewicz sędzia ziemski W. Brzeskiego, Tomasz Koiszewski sędzia ziemski W. Brzeskiego, Wincenty Wygonowski sędzia ziemski W. Brzeskiego, Stanisław na Bielsku Bielski stolnik powiatu Kobrynskiego, kommissyi porządkowey W. Brzeskiego prezyduiący, Stanisław Rayski sędzia ziemski W. Brzeskiego, Iacek Paszkowski stolnik woiewodstwa Brzeskiego, Kaietan Niemcewicz sędzia grodzki W. Brzeskiego, Bogusław Wereszczaka sędzia grodzki W. Brzeskiego, Felix Chrzanowski pisarz grodzki W. Brzeskiego, Ian Klemens Machwic kommissarz, Iozef Swiez szambelan I. K. M., Ignacy Szaniawski kommissarz, Paweł Dombrowski rotmistrz W. Brzeskiego, Waclaw Matuszewicz pułkownik woysk Litewskich, Hipolit Matuszewicz chorąży, Stanisław Lyszczynski łowczy Nowogrodka Siewierskiego, Franciszek Iozef Korwin Gronostayski chorąży Nowogrodka Siewierskiego, pisarz ziemski aktowy powiatu Kobrynskiego, Ian Niemcewicz, Michał Klimaszewski woyski Buski, Marcin Paszkowski, Ian Ostromecki, Franciszek Ignacy Bułhak kommissarz W. Brzeskiego, Maciey Paszkowski Ian Ostromecki, Ian Oziemblowski woyski W. Brzeskiego, Marcelli Ursyn Niemcewicz podcz. Mielnicki W. Podlaskiego Ludwik Łyszczynski, Paweł Stryiewski, Tomasz Krassowski, Antoni Grądzki mp.

Ktora to instrukcya iest do xiąg grodzkich woiewodztwa Brzeskiego przyięta y wpisana.

Изъ актовой книги Брестскаго гродскаго суда за 1795—1797 годы, № 7073, л. 16—22.

№ 139.—1795 г. Января 28.

Избраніе на Гродненскомъ сеймикѣ разныхъ должностныхъ лицъ и особыхъ делегатовъ къ генералъ-губернатору Репнину.

Aktykacya laudum elekcyinego seymikow powiatu Grodzienskiego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, Januaryi dwudziestego osmego dnia.

Przed aktami grodzkiemi powiatu Grodzienskiego, stanowszy osobiscie jasnie wielmożny Tadeusz Alexandrowicz—marszałek Grodzienski y dyrektor seymikow, laudum elekcyine powiatu Grodzienskiego do akt podał, ktorego treść takowa: My urzędnicy y obywatele stanu szlacheckiego na seymiki elekcyine do miasta Grodna zgromadzeni, przez ninieysze nasze elekcyine laudum ogłoszamy to, co następuie: Naywyzsza opieka y naymocnieycza protekcya Nayjasnieyszey Imperatorowey Ieymosci, całą Rossyą samowładnącey, przez jasnie oswieconego xiążęcia iegomosci Mikolaia Repnina — generała-encheff, głównego rządcy woysk Rossyiskich, które zaiely Wielkie xięstwo Litewskie, senatora Inflantskiego, Estlandskiego y Litewskiego general-gubernatora wydany, w dniu siedmnastym miesiąca Grudnia, roku zeszłego, publikowany, dla obywatelow wielkiego xięstwa Litewskiego upewniona uczyniła nie wątpliwą nadzicię cieszenia się z dobroci y sprawiedliwosci wielkiego Iey rządu, skutek uiścił te obywatelow spodziewanie, gdy przez deklaracyą od tegoż jasnie oswieconego xięcia iegomosci Mikołaja Repnina w dniu dwudziestym miesiąca Grudnia, roku zeszłego, drukiem publikowaną, nieograniczona w swoiey dobroci Monarchini dla dalszego dobra, spokoynosci y ubespieczenia własnosci tychże mieszkancow zezwoliła zostawić w powiatach ziemskie y grodzkie juryzdykcye y do onych, z pomiędzy wspoł braci swoich, sędziow obrać, według dawnych ich praw, oraz darowała swobodę Litewskim obywatelom sądzić się y prawować się imieniem y władzą Iei Imperatorskiey mosci; odpowiadaiąc więc troskliwosci rządu y potrrzebie obywatelow, za uprzedzonemi jasnie oswieconego xiążęcia iegomosci Pawła Cycyanowa, general-majora woysk y orderow Rossyiskich kawalera, iednym w dniu osmym, drugim w dniu piętnastym Stycznia teraznieyszego roku, wydanemi uniwersałami, w celu wybrania z pomiędzy obywatelow tego powiatu do wzmienionych juryzdykcyi osob, na dzień dwudziesty szosty praesentium do miasta Grodna zgromadziliśmy się, gdzie na mieysce zwyczayne do ichmosciow xiąży Bernardynow zebrawszy się, stosownie do uniwersału przez jasnie oswieconego xiążęcia iegomosci Repnina, w dniu czwartym praesentium wydanego, po zagaieniu przez jasnie wielmożnego Tadeusza Alexandrowicza marszałka powiatu Grodzienskiego, obrady seymikowe rozpoczeliśmy y tegoż jasnie wielmożnego Tadeusza Alexandrowicza za dyrektora seymikow iednostaynemi głosy obraliśmy, następnie uskuteczniaiąc elekcyą osob, nayprzod do sądu ziemskiego, wielmożnych ichmosciow panow Andrzeja Stanisława Eysymonta, Hippolita Wolkowickiego Franciszka Gosiewskiego, Szymona Zawistowskiego za sędziow, Michała Korybuta Daszkiewicza za pisarza; do sądu grodzkiego wielmożnych ichmosciow panow Tadeusza Andrzeykowicza za podstarostę, Wiktorego Szumkowskiego, Iana Morossa, Marcina Dankiewicza za sędziow, Stanisława Houwalta za pisarza zgodnie y iednomyslnie obrawszy, przysięgi statutem wielkiego xięstwa Litewskiego y uniwersałem jasnie oswieconego xiężęcia iegomosci Repnina przepisaney, w przytomnosci nas wszystkich wysłuchaliśmy, na

dowod czego ninieysze nasze elekcyine laudum podpisem rąk naszych stwierdzamy. Dzialo się w Grodnie na seymiku dnia dwudziestego osmego Ianuaryi, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego roku. W ciągu teyże elekcyi przez przytomnego jasnie oswieconego xiążęcia iegomosci Pawła Cycyanowa — general-majora woysk y orderow Rossyiskich kawalera my obywatele odebrawszy oswiadczenie, iż jasnie oswiecony xiąże iegomość Repnin—general-gubernator Wielkiego xięstwa Litewskiego, w celu domierzenia dla każdego obywatela do siebie udaiącego się sprawiedliwosci y uczynienia w żądaniach satysfakcyi, żąda mieć przy sobie delegowanych z powiatu Grodzienskiego obywatelow, przez ktorych by wspołbracia łatwieyszą remonstracyą w swoich interessach y odpowiedz zyskiwać mogli, stosownie do tey względney do powiatu naszego deklaracyi Wielmożnych ichmosciow panow Iozeffa Ielenskiego, — krayczego powiatu Mozyrskiego y Tadeusza Suchodolca, podpułkownika woysk Litewskich, za delegatow od powiatu Grodzienskiego iednomyslnie y zgodnie obrawszy, w miarę zaufania obywatelskiego troskliwość w interesach wspoł braci wyrownywaiącą dobroci rządu poruczyliśmy. Dan jako wyżey, w Grodnie. U tego laudum podpisy urzędnikow y obywatelow stanu szlachetskiego takowe: Tadeusz Alexandrowicz—marszałek powiatu Grodzienskiego y dyrektor seymikow, Franciszek Iundził—podkomorzy Grodzienski, Ludwik Pancerzynski—chorąży ziemski woiewodztwa Grodzienskiego, Andrzey-Stanisław Eysymont—sędzia ziemski Grodzienski, Hippolit Wolkowicki—sędzia ziemski Grodzienski, Franciszek Gosiewski —sędzia ziemski Grodzienski, Szymon Zawistowski sędzia ziemski Grodzienski, Michał Korybut Daszkiewicz—pisarz ziemski Grodzienski, Tadeusz Andrzeykowicz podstarosta sądow Grodzienskich, Wiktor Szymkowski—sędzia grodzki Grodzienski, Ian Moross—sędzia grodzki Grodzienski, Marcin Iozef Dankiewicz—skarbnik y sędzia grodzki Grodzienski, Stanisław Houwalt—pisarz grodzki powiatu Grodzienskiego, Tadeusz Wolmer łowczy powiatu Grodzienskiego, Franciszek Bouffall—starosta Wierzbowski, Leonard Wolmer—obozny powiatu Grodzienskiego, Michał Sadłucki—budowniczy powiatu Grodzienskiego, Anzelm Eysymont — pisarz ziemski woiewodztwa Grodzienskiego, Michał Borzecki, Stanisław Ciemnołonski — krayczy woiewodztwa Grodzienskiego, Iozef Ielenski - krayczy powiatu Mozyrskiego, Dominik Matkiewicz—szambelan iego krolewskiey mosci, Bonawentura Eysymont Zik P. G. R. Antoni Zaniewski R. A. K. Antoni Mienta, Wiktor Korybut Daszkiewicz Szam. Iacek Stefan Mazewski—łowczy Chełmski m. p. Ian Obuchowicz—rotmistrz powiatu Grodzienskiego, Mateusz Bylewski—pisarz powiatu Grodzienskiego, Wincenty-Kazimierz Eysymont ziemski aktualny Grodzienski regent, Mikołay Mitkiewicz—rotmistrz powiatu Grodzienskiego, Tomasz z Usnarza Snarski—rotmistrz y kom. Grodzienski nam. B. P. Litew. A. Tadeusz Teteryn Skalski—major milicyi, Hieronim Aleksandrowicz, Felix Dunin Mieczynski, Kazimierz Pancewicz—rotmistrz Grodzienski, Iozef Mitkiewicz, Ierzy Liniewicz, Ian Gorski—dworzanin, Gasper Kmita—rotmistrz powiatu Grodzienskiego, Cypryan Narwoysz—porucznik, Ian Sarosiek, Kazimierz Strzałkowski, Mateusz Staniewski, Stanisław Kielkiewicz, Ludwik Roszkowski, Iozeff Eysymont F. A. Mrozowski. Ktore to laudum za podaniem przez wyż wyrażonego jasnie wielmożnego Tadeusza Alexsandrowicza do akt iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzienskiego przyięte y wpisane. Connotatur Stanisław Wolmer —regent grodzki powiatu Grodzienskiego.

Изъ актовой книги Гродненскаго городскаго суда за 1795 годъ, № 6649 л. 1—2, актъ 1-й.

№ 140.—1795 г. Февраля 4.

Инструкція князя Репнина относительно избранія судей.

Ея Императорскаго Величества Самодержцы Всероссійской генералъ-аншефъ, главнокомандующій войсками объявшими великое княжество Литовское, сенаторъ, лифляндскій, естляндскій и литовскій генералъ-губернаторъ, Ея Величества генералъ-адъютантъ полковъ лейбъ-гвардіи измайловскаго подполковникъ, таврическаго гранодерского шефъ, и орденовъ россійскихъ: Св. апостола Андрея Первозваннаго; Александра Невскаго, военнаго св. великомученика и побѣдоносца Георгія и Св. равно-апостольнаго князя Владимира первыхъ степеней; королевскаго польскаго Бѣлаго орла и велико княжескаго голстинскаго св. Анны кавалеръ князь Николай Репнинъ. Всѣмъ обывателямъ кои для выбору въ Судей съѣдутся какого правила держатся имъ какъ при выборѣ, такъ и тѣмъ, которые уже въ званіе Судей будутъ избраны, чрезъ сіе объявляю

Первое. Какъ дѣло идетъ о благодействіи обывателей, то правительство надѣется, что сами они потщатся избрать въ исправленіе должности Судей людей, свойствами и совѣстью, всеобщей довѣренности достойными себя учинившихъ.

Второе. Сообразно съ древними сего края правами, будетъ избраніе Земскихъ и Гродскихъ Судей произведено, а каждой Судъ составленъ будетъ изъ четырехъ Судей и одного нотаріуса, скольже скоро избраніе кончится, да утвердится письменно акторъ такъ называемымъ Laudum, которой и отдается для сохраненія въ Архиву Повѣта.

Третіе. Для предупрежденія всякихъ неудобствъ, могущихъ произойти отъ разныхъ въ послѣдніе времена сдѣланныхъ постановленій въ разсужденіи распредѣленія къ должностямъ, по повѣтамъ дворяньство собравшись изберетъ между собою предводителя, или директора, а сего должностью будетъ наблюдать, чтобы избраніе судьи со всевозможнымъ порядкомъ безъ замѣшательства производилось, что однакоже отнюдь ни правъ ни преимуществъ чиновъ Повѣтовыхъ, кои въ предь утверждены будутъ законными и нужными, не нарушаетъ.

Четвертое. По поводу объявленія въ послѣднее изданномъ Универсалѣ, что изъемлются всѣ тѣ, кои въ послѣднемъ мятежѣ и Конституціи 3-го Маія участіе имѣли, обывателямъ подтверждается сіе накрѣпко наблюдать.

Пятое. Обыватели при избраніи Судей себѣ, руководствуемы должны быть способностями и достоинствами соотчичей ихъ. Вольно имъ избрать прежнихъ, званіе Судей уже носившихъ или со всемъ новыхъ, лишъ бы только вышесказанное наблюдено было.

Шестое. Скорое доставленіе правосудія бывъ предметомъ, которой всему предпочтенъ быть долженъ, легко случится можетъ. что многія обыватели имѣя всѣ къ избранію нужныя достоинства и способности, дѣлъ своихъ домашнихъ ради не пріѣдутъ сами къ выбору, не взирая на то, позволяется однакоже обывателямъ, во изъявленіе къ таковымъ своего довѣрія и почтенія, выбирать и ихъ, хотя они отсутственны, съ тѣмъ только, чтобы они были дома, то есть въ предѣлахъ великаго Княжества Литовскаго, а не нидѣ гдѣ. Симъ образомъ избраннымъ какъ прежнимъ такъ и вновь изъ отсудственныхъ Судьямъ не вольно отринуть обществомъ сдѣланную имъ довѣренность; но повинны на противъ для пользы общественной, непремѣнно, къ мѣсту своему явясь, въ исправленіе порученныхъ имъ должностей вступить.

Седмое. Избранные изъ прежнихъ и вновь Судьи, кои будутъ при выборѣ повинны учинить присягу по формѣ статута Литовскаго, въ присудствіи всѣхъ

Обывателей, съ тѣмъ пріобщеніемъ, что Судъ и расправу производить будутъ Именемъ и властію Ея Императорскаго Величества Самодержицы Всероссійской, безъ лицепріятія и по сущей справедливости, тѣ же коп находясь въ отлучкѣ за очно выбраны будутъ, обязаны таковуюже присягу учинить по открытіи Судовъ публично, каждый въ мѣстѣ своего присудствія. Нотаріусамъ же, которые по избраніи безъ отлагательства въ исправленіе своей должности вступить должны на основаніи, какъ ниже упомянуто будетъ, Присягу тоже учинить по формѣ Статута Литовскаго, съ пріобщеніемъ имяни и власти Ея Императорскаго Величества Самодержицы Всероссійской, наличному въ присудствіи дворянства, а отлучнымъ немедлѣнно явясь въ порендковой Коммиссіи при Офицерѣ командующемъ Войсками Ея Императорскаго Величества, расположенными въ томъ мѣстѣ, и коему исполнительная власть по земской части поручена.

Восьмое. Ни мало немедля по избраніи нотаріусы какъ Земской, такъ и Гродской, на основаніи прежнихъ законовъ примутъ въ свое вѣденіе и сохраненіе архивы Судовъ, къ коимъ они принадлежатъ, отвѣтствуя при томъ не токмо за себя, но и за подчиненныхъ ихъ, ими помѣщаемыхъ: чрезъ послѣднія перемѣны вошли въ одинъ Протоколъ дѣла вѣдомства Судовъ какъ Земскаго такъ и Гродскаго, чего для нужно нотаріусамъ сдѣлать новые протоколы, и въ нихъ внести первыми дѣла оставшія нерѣшеными и по подозрѣнію остановленныя. Естли найдется что нѣкоторыя изъ нихъ относятся къ Суду Гродскому, то ихъ хотя бы по нѣкоторымъ частямъ оныхъ уже и разсмотрѣніе сдѣлано было, препровождать рѣшеніемъ земскихъ Судей въ Гродской Судъ, а Гродской Судъ продолжаетъ сужденіе тѣхъ дѣлъ уже съ той степени разсмотрѣнія, въ каковой оныя изъ Земскаго Суда поступятъ. Всѣмъ имѣющимъ между собою тяжебныя дѣла чрезъ сіе объявляется, что они обязаны тотъ часъ по избраніи какъ Судей такъ и нотаріусовъ, въ приготовляемыя протоколы, искъ свой, такъ называемый Actorat записать, представя при томъ данные имъ изъ Канцелярій свидѣтельства, что тотъ Акторатъ, и въ прежнихъ Протоколахъ записанъ уже былъ, безъ всякой за то и другое платы, дабы дѣла слѣдующія къ судамъ Земскому въ Земской, а Гродскому въ Гродской Протоколы внесены были. Всѣмъ должно также быть извѣстно, что лутче предпочитаютъ нарушить порядокъ, коимъ дѣла тяжебныя теперь вписываемы были и вносить ихъ уже тѣмъ порядкомъ, какъ кто является въ Судъ станетъ, нежели допустить, чтобы тяжущіяся по дѣламъ время терпящимъ, остановку и замедлѣніе причиняли въ дѣлахъ время не терпящихъ, и скораго рѣшенія требующихъ. Равнымъ образомъ крѣпко подтверждается всѣмъ носившимъ званіе нотаріусовъ актовыхъ и имѣвшимъ на рукахъ своихъ Канцеляріи и Архивы, чтобы они ни подъ какимъ видомъ не отлучались отъ мѣста своего до тѣхъ поръ, пока не здадутъ порядочно, и по описи, всего въ вѣденіи ихъ состоявшаго, выбраннымъ вновь нотаріусамъ, и неполучатъ отъ сихъ послѣднихъ въ пріемѣ всего, письменныхъ свидѣтелствъ. Сіе самое исполнить надлежитъ и тѣмъ нотаріусамъ Актовымъ, кои въ ново отдѣленныхъ Повѣтахъ Архивы въ вѣдѣніи своемъ имѣли; они обязаны также доставить свои Архивы въ тѣ Повѣтовыя мѣста, къ коимъ онѣ нынѣ приписаны, и отдать ихъ новымъ нотаріусамъ Земскому и Гродскому съ росписками.

Девятое. Чтобы нотаріусы и тяжущіяся достаточно имѣли время на выполненіе всего, что выше сказано, дается имъ трехъ недельной срокъ, а по тому Земскіе Судьи откроютъ засѣданіе свое не прежде какъ 16 по новому а 5 Февраля по старому штилю сего Года, на

тотъ же срокъ Земской Судъ соберется въ опредѣленное и утвержденное закономъ мѣсто для вознагражденія Каденціи крещенской, которая уже пропила и присудствовать долженъ три недѣли сряду, по томъ разъѣжжаясь назначить вторую шести недѣльную Каденцію, на другой день Троицына дня.

Десятое. Гродской Судъ соберется въ тоже мѣсто Марта перваго по новому, а 17 Февраля по старому штилю и присудствовать имѣетъ четырѣ Недели сряду, а потомъ разъѣжжаясь назначить второй своей Каденціи четырехъ недѣльной срокъ съ первого Маія; послѣ же сего оба суда какъ Каденціи такъ и засѣданіи свои продолжать будутъ на основаніи прежнихъ узаконеній.

Первоенадесятъ. Что касается до позыву въ Судъ, то уже по тому порядку какъ дѣла вписаны, иныхъ дѣлать не нужно, и тяжущимся не должно будетъ ожидать новаго позыву стать къ Суду для разбирательства въ Земской или Гродской Судъ, лишъ бы только всѣ таковыя позывы сдѣланы были сходно съ предписаніемъ о томъ въ Статутѣ Литовскомъ. Но какъ отъ нынѣ всѣ позывы должны производимы быть властію Ея Императорскаго Величества, то и начинать оныя Высочайшимъ Ея Императорскаго Величества Имянемъ слѣдующимъ образомъ: Божіею Милостію Мы Екатерина Вторая Императрица и Самодержица Всероссійская, и прочая, и прочая, и прочая. А сверхъ того всѣ позывы должны быть писаны по формѣ въ Статутѣ Литовскомъ имѣющейся, и отданы въ коніи тяжущимся въ судъ предстать имѣющимъ, содержа въ себѣ всю силу дѣла, о коемъ производится судъ или слѣдствіе.

Второенадесятъ. Дабы правосудіе ни какихъ не могло встрѣчать затрудненій, вновь избраннымъ Судьямъ и Нотаріусамъ вольно есть позволить себя тяжущимся сторонамъ употребить на выполненіе Декретовъ или вершеній, на которыя не было подано апелляціи и тѣхъ кои состоялись по тремъ сряду позывамъ за неявку въ Судъ. Сіе разумѣется на всегда о тѣхъ декретахъ, которыя уже существуютъ, и которыя въ предь существовать будутъ. Начальники воинскихъ Командъ снабжены будутъ наставленіемъ, какимъ образомъ должны они вспомоществованіи дѣлать Судьямъ, въ такомъ случаѣ естлибъ кто въ выполненіи Декретовъ или приговоровъ, какъ вышесказано, ослушнымъ оказался.

Наконецъ во всемъ томъ чего въ обвѣщеніи семъ не упомянуто, Судьямъ тяжущимся и ихъ Адвокатамъ и повѣреннымъ поступать точно такъ, какъ то въ Литовскомъ Статутѣ и прежнихъ узаконеніяхъ постановлено, но изъемлются изъ сего всѣ съ 1788 года изданныя. кои и въ дѣло приниматься не будутъ. Данъ въ Гродне Февраля 4—15 дня 1795 года. (М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Публ. Библіотеки Б 8 № 167, л. 3.

№ 141.—1795 г. Февраля 9.

Заявленіе Ивана Терлецкаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ послѣднемъ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Iana Terleckiego stolnika Horodelskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Iey Imperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Iozef Iolszan, sekretarz Horodzki gubernij Minskiey, reces przez wielmożnego Iana Terleckiego stolnika uczyniony y podpisany do akt podał, z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem, którego w księgi wpi-

suiąc wyrazy nastempne: Ia niżey podpisany, wykonawszy przysięgę na wierność y poddanstwo Iey Imperatorskiey mosci, mam dobra moie Wulkę y Perchak w Minskiey gubernij położone y za granicą w Galicyi, w kraiu cesarskim, Wolica y Gdeszyn, nigdy nie mieszkałem w Kraju tuteyszym, ziechawszy tylko w roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzecim, Apryla dwudziestego trzeciego dnia, wykonałem przysięgę y znowu do Galicyi powruciłem y tam jako cały czas mieszkałem mam honor przystawić swiadectwo od cyrkulu Zamoyskiego y nie tylko nie zaieżdżałem w granice buntuiących się Polski y Litwy, ale y przy odkryciu tam rozruchu podiętego wiarołomstwem złe myslących, zrywaiących bywsze z sąsiedzkiemi dzierżawami związki y obalaiących razem sposob prawnego w Polszcze rządu, szczęscie y spokoyność własney swey oyczyzny, ni wprost ni ustronnie w zły buntowniczy zamiar nie wchodziłem y żadnego z buntownikami, na uszkodzenie pożytkow naymiłosciwszey moiey Monarchini znoszenia się nie miałem, co moim zaręczam honorem, poddaiąc siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądzenia. U tego recessu podpis, poniżey data tak sią wyrażaią: Ian Terlecki stolnik Horodelski. Dnia dziewiątego Februaryi, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego roku. Pinsk. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 184.

№ 142.—1795 г. Февраля 9.

Заявленіе Войцеха Пусловскаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ послѣднемъ возстаніи.

Акт recessu przez wielmożnego Woyciecha Pusłowskiego, pisarza ziemskiego Brzeskiego uczynionego,

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego eorundem veteris stili.

Na urzędzie Iey Imperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Iozef Iolszan, sekretarz Horodzki gubernij Minskiey, recess przez wielmożnego iegomosci pana Woyciecha Pusłowskiego pisarza ziemskiego Brzeskiego uczyniony y podpisany, z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem do akt podał, którego wyrazy nastempne: Niżey piszący się, przysiągłszy przed Bogiem na wierność y poddanstwo Iey Imperatorskiey mosci, z dobr moich dziedzicznych Łahiszyn zwanych y dalszych w gubernij Minskiey leżących, które dobra że wypusciłem w tenutę arendowną bratu moiemu Onufremu Pusłowskiemu y że pierwey nie zwykłem nigdy długo rezydencyą w powiecie Pinskim przebywać, owszem oddawna maiąc ustawiczną lokacyą rezydencyi w dobrach dziedzicznych Pieskach w Słonimskim leżących, iak y przeszła rewolucya znayduiąc, a odebrawszy uniwersały jasnie wielmożnego Derfelta general poruczczyka w wyrazach, iż kto w domu siedzieć będzie, ten y na osobie y na maiątku ani ucierpi, ani dozna przeciwnych y nie pomyslnych losow od woysk Nayjasnieyszey Monarchini, wedle przeto tego zapewnienia przez ciąg rewolucyi ani z pomienionych dobr gdzie kolwiek wyruszałem się, ale jako wierny poddany Iey Imperatorskiey mosci y dobrze myslący dawnieyszey oyczyznie obywatel, przy wznieconey w Polszcze niespokoynosci y podiętym buncie przez wiarołomstwo złe myslących, zrywaiących bywszez sąsiedzkiemi dzierżawami związki, wywracaiących sposob prawnego w Polszcze rządu z koniecznym pomieszaney w wewnętrzney cywilney spokoynosci nie byłem uczęstnikiem, owszem przepędziłem czas na domowym siedzeniu, swiadczą za mną korrespondencyi jasnie wielmożnego Zagrodzkiego, generała woysk

Rossyiskich, jasnie wielmożnego Glasanappa pułkownika do mnie adressowane w responsach, oraz kwit teraznieyszego generała jasnie wielmożnego Dywowa, z przystawienia trzech dyzerterow kozakow z końmi y wszelką bronią w czasie samey rewolucyi dla mnie wydany, co ze rzetelnie wyrażam y honorem moim zaręczam, poddaiąc siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądzenia. Pisan roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, dnia dziewiątego Februaryi. U tego recessu podpis takowy: Woyciech Puslowski chorąży Berezski pisarz ziemski Brzeski. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 185—186.

№ 143.—1795 г. Февраля 13.

Распоряженіе генерала Циціанова о томъ, что бы не вывозили за границу хлѣба и сѣна.

Paweł xiąże Cycyanow Generał Maior częścią Woysk Rossyiskich Kommenderuiący, Orderow Wielkiego Męczennika i dawcy Zwycięztw S. Jerzego 3-ciey Klassy i rowno-Apostolskiego Xiążęcia S. Włodzimierza 2-go Stopnia, Kawaler, oraz całey części Grodzieńskiey Naczelnik.

Na mocy Zalecenia od Generała en Chef Woysk, Wielkiego Xięstwa Litewskiego Generał-Gubernatora, i rożnych Orderow Kawalera Xcia Imć Mikołaja Wasilewicza Repnina, z uwagi zagrażaiącey niedostatkiem Prowiantu i Furażu, zakazuie się wszystkim w ogule i każdemu wszczegule Obywatelowi, jakiegokolwiek rodzaiu Zboże, lub Siano wywozić za Kordon Rossyisko-Imperatorskiemi Woyskami zaymuiący się, to jest po prawey stronie Rzeki Niemna, a od Rzeczki Łososny po Warszawski gościniec, przez Miasteczko Wasilkow po Rzeczkę Supraśl do Hrabstwa Choroszczy. Kto po tym moim Obwieszczeniu, po całey Grodzieńskiey części publikowanym, odważy się Zboże jakiegokolwiek rodzaiu, oraz i Siano wywozić, a dośledzonym zostanie, takowy oprócz utraty prowadzonego transportu przez konfiskatę, nadto, jako nieposłuszny ustanowioney nad sobą Władzy, ukaranym zostanie.

Jeżeli zaś któremu z obywatelow na domowe potrzeby, lub zasiew, Zboża sprowadzać wypadałaby konieczność z zaiętych Granic Woyskami Rossyisko-Imperatorskiemi, do części Kraiu między Kordonami Rossyiskim i Pruskim położonego, i żadnym niezaiętego Woyskiem; w takim zdarzeniu nikt naymnieyszey partyi Zboża lub Siana wprzód wyprowadzać nie może, poki nieuzyszcze odemnie Biletu, okazuiącego wielkość partyi potrzebowanego Zboża, albo Furażu.

Takowy Uniwersał, aby każdego niezawodney doszedł wiadomości, po Parafiach w całey części Grodzieńskiey respective Powiatow swoich Kommissyom Porządkowym z Ambon publikować przez Plebanow zalecam. Dan w Grodnie 13 Lutego 1795 roku.

Paweł Xże Cycyanow. (L. S.)

Сборн. Вил. Публ. Библіотеки В. 8 № 167 л. 8.

№ 144.—1795 г. Февраля 13.

Универсалъ князя Циціанова о дозволеніи жителямъ нынѣшней Гродненской губерніи привозить хлѣбъ изъ сосѣднихъ губерній.

Paweł Xiąże Cycyanow Generał Maior częścią Woysk Rossyiskich Kommenderuiący, Orderow Wielkiego Męczennikai dawcy Zwycięstw S. Jerzego 3-ciey Klassy i równo-Apostolskiego Xiążęcia S. Włodzimierza, 2-go Stopnia, Kawaler, oraz całey części Grodzieńskiey Naczelnik.

Wszystkim w obec i każdemu w Grodzieńskiey części mieszkaiącym obywatelom podaie się do wiadomości, że Generał en Chef Kommenderuiący Woyskami Litwę zaymuiącemi i W. X. Litt. General Gubernator y różnych Orderow Kawaler J. O. Xże Imć Mikołay Wasilewicz Repnin na dniu 30—10 przeszłego miesiąca zalecić mi raczył, że Jey Imperatorska Mość na naypokornieysze Jego przedstawienie, okazuiąc naywiększe politowanie ku obywatelom Litewskim Nayłaskawszemu Jey Berłu nowo-poddanym, wskazać raczyła, wydać pozwolenie na utrzymanie życia, i usiew Gruntow, zakupować zboże różnego gatunku z guberniow Minskiey, Połockiey i Mohilowskiey, i do domow swoich bez przeszkody przeprowadzać. Na skutek więc zalecenia Xcia Imć śpieszę wam donieść, obywatele, o tym Naywyższym Jey Imperatorskiey Mości pozwoleniu zakupowania zboża z trzech wyżey opisanych Guberniow. Wy zaś Duchowieństwo takowy mòy Uniwersał ogłaszaiąc, wyrażaycie to wszystkim mieszkańcom, że ta Monarsza Jey Imperatorskiey Mości Laska przekonać ich powinna, ròwnie iako i wszystkie Rządu starania do większego uszczęśliwienia zmierzaią; do osiągnienia czego nieodbicie są na wzaiem potrzebne miłość i oddanie całego siebie na usługi nowey swoiey Monarchini; uległość prawom, posłuszeństwo ustanowionym Władzom i zupełne zaprzestanie skażonych rozumowań i wnioskow, zdrowemu rozsądkowi przeciwnych, a ciągnących za sobą doświadczone już nędze i spustoszenia.

Takowy Uniwersał, aby każdego niezawodney doszedł wiadomości, Kommissyom Porządkowym w części Grodzieńskiey respective powiatow swoich, po Parafiach przez Plebanów publikować z Ambon zalecam. Dan w Grodnie 13 Lutego 1795 roku.

Paweł Xże Cycyanow. (L. S.)

Сборн. Вил. Публ. Библіотеки В 8 № 167, л. 19.

№ 145.—1795 г. Марта 12.

Заявленіе Фелиціаны Чарнецкой о томъ, что она не участвовала въ возстаніи.

Akt recessu przez jasnie wielmożną iegomość panio Czarnecka-kasztelanową Brasławską uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiat piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Iey Imperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Iozef Iołczan, sekretarz Horodzki gubernij Minskiey, recess przez jasnie wielmożną Felicianne Czarnecką kasztelanową Brasławską uczyniony y podpisany do akt podał, ktorego wyrazy nastempne: Ia niżey wyrażona, przysięgłszy przed Bogiem na wierność y poddanstwo Jey Jmperatorskiey mości, mam nieruchome dobra w gubernij przed tym Zasławskiey, a teraz Minskiey w powiecie Pinskim y zagranicą Jmperij w Polszcze, w woiewodztwie Włodzimirskim leżące, oddaliwszy się z domu moiego mieszkania w tuteyszym kraju ostatnich dni Februaryi, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, za paszportem jasnie wielmożnego iegomosci pana generał Szermentyowa gubernatora Zasławskiey gubernij do Warszawy, w interesie rozwodowym syna mego y w sprawie z panem Teperem o dług mi od niego należący, gdy pozaszley rewolucyi wypuscić mnie ztamtąd niechciano, zostawałem aż do miesiąca Augusta roku tegoż, gdzie zostawałem przez cały przeciąg czasu moiego bawienia się w takim mieyscu, zachowuiąc obowiązek przysięgi, iako wierna poddanka Jey Jmperatorskiey mosci, nie przykładaiąc się do niczego procz wymuszonego raz złotych polskich tysiąca do składki na więzniow, co wszyscy tam pod ten czas znayduiący się dawać byli przymuszeni, życia pewność zabespieczaiąc, dobrze mysląca mey daw-

ney oyczyzny obywatelka przy wznieconey w Polszcze y Litwie niespokoynosci y podiętym buncie przez wiarołomstwo zle myslących, zrywaiących bywsze z sąsiedzkiemi dzierżawami związki, wywracaiących sposob prawnego w Polszcze rzadu, z koniecznym poruszeniem wewnętrzney cywilney spokoynosci nie tylkom nie była uczęsniczką, ni wyraznie, ni ustronnie buntowniczego przedsięwzięcia, ale też żadnego znoszenia się na szkodę interessu naymiłosciwszey moicy monarchini z naruszycielami pokoiu nie miałem, co zaręczam honorem moim, poddaiąc siebie w przeciwnym zdarżeniu pod wszelką surowość prawnego sądzenia. U tego recessu podpis takowy: Felicyanna Czarnecka kasztelanowa Brasławska. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 182.

№ 146.—1795 г. Марта 12.

Заявленіе Іосифа Пусловскаго о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Iozeffa Pusłowskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego treciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Jmperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozeff Jołczan Sekretarz Horodzki gubernij Minskiey, reces przez wielmożnego Jozeffa Pusłowskiego uczyniony i podpisany z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem do akt podał, ktorego wpisuiąc w księgi, wyrazy nastempne: Ja niżey wyrażony, maiąc dobra Obrow w possessyi arędowney w powiecie Pinskim leżące, przysięgę na wierność y poddanstwo Jey Jmperatorskiey mosci wykonałem, a maiąc za granicą dobra dziedziczne Niwy zwane, w powiecie Słonimskim leżące, do tegoż maiątku moiego dla ułatwienia gospodarskiego porządku zostawałem przez czas krotki, aż wyszła publikata gdyby każdy obywatel z Polski powracał, maiący w kordonie possessyą, ja na tych miast powróciłem w roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartym, miesiąca Augusta dnia trzynastego, zachowuiąc obowiązek przysięgi jako wierny poddany Jey Jmperatorskiey mosci y dobrze myslący dawney mey oyczyzny obywatel, przy wznieconey w Polszcze y Litwie niespokoynosci y podiętym buncie przez wiarołomstwo zle myslących, zrywaiących bywsze z sąsiedzkiemi dzierżawami związki, wywracaiących sposob prawnego w Polszcze rządu, z koniecznym pomieszaniem wewnętrzney cywilney spokoynosci, nie tylkom nie był uczęstnikiem ni wyraznie ni ustronnie buntowniczego przedsięwzięcia, ale też żadnego znoszenia się na szkodę interesu naymiłosciwszey moiey monarchini z naruszycielami pokoiu nie mialem, co zaręczam honorem moim, poddaiąc siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądzenia. U tego recessu podpis takowy: Jozef Pusłowski. Takowy reces za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 174.

№ 147.—1795 г. Марта 12.

Заявленіе каноника Виленскаго кс. Сулистровскаго о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи.

Akt recessu przez wielebnego iegomosci xiędza Sulistrowskiego kanonika Wilenskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Jmperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Józef Iołczan sekretarz Horodzki gubernij Minskiey, recess przez wielebnego iegomosci xiędza Ioachima Sulistrowskiego—kanonika wileńskiego, z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem do akt podał, ktorego polską stronicę w księgi wpisuiąc wyrazy nastempne: Jasnie wielmożnemu generał Majorowi konno Jegerskiego Kijewskiego pułku szeffowi, gubernij Minskiey gubernatorowi y orderu Swiętego Władzimierza drugiego stopnia y Swiętey Anny kawalerowi de Nepluiew. Ja niżey podpisuiący się mam honor ponizsze uczynić wyjasnienie. Posiadaiąc maiątek dziedziczny Puchowicze w woiewodztwie Minskim y dożywotni Męczenięta w powiecie Oszmianskim w gubernij Minskiey w kraju, do Imperium Rossyiskiego dołączonym, a woytowstwo Maciuny y pałac w miescie Wilnie w xięstwie Litewskim położone, wykonałem przysięgę na wiernosć y poddanstwo Nayjasnieyszey Imperatorowey Calo Rossyiskiey, sam zaś jako kanonik Wileński w Wilnie, w xięstwie Litewskim. z obowiązku moiego duchownego przy kathedrze y kosciele zawsze mieszkałem, gdy tedy w ciągu spokoynego moiego mieszkania zdarzenie okropne rewolucyi zachwyciło mnie w Wilnie y czułemu na swiętość przysięgi y scisły obowiązek iey dotrzymania zagroziło wszelką drogę wyiechania w granicę Imperyi, owszem gdy gwałtowny zapał wzruszenia związku społoczenstwa y rządu targaiącego całą ziemię Polską zatrworzywszy każdemu też obywatelowi karą haniebną utraty życia y maiątku, iesliby się który smiał ruszać za granicę, a tym bardziey gdyby naymnieysze nawet oboiętnosci dał po sobie postać naysurowiey zagroził, w takiey tedy koley smutney dla każdego obywatela został wybor lub tracić maiątek y życie, lub pełnić rozkazy gwałtu y przemocy, a tego więc tam każdy po niewolnie tak jak przemoc porywczość y gwałt mieć chciały. Niżey podpisuiący się przywykły do spokoynosci y pilnuiący zawsze szczegulnie obowiązkow stanowi moiemu duchownemu przyzwoitych, chciałem szukać spokoynosci y schronienia w maiątku moim pod panowaniem y dzielnym ramieniem Nayjasnieyszey Monarchini położonym, ale gdy nie miałem żadnego sposobu wyiechania w tuteyszy kordon, poniewolnie przeto zostać musiałem do czasu na mieyscu do żadnych iednak urzędowań y dykasteryow rewolucyinych nie wchodziłem, lecz pilnuiąc tylko duchowienstwa, upatrywałem z chęcią sposobu usunąć się przynaymniey z Wilna na stronę, jakoz losom szczęśliwym upatrzywszy zręczność, wysunołem się z Wilna pod granicę Pruską do Krakopola klucza ekonomicznego krolewskiego, w possessyi moiey arędowney będącego, y tam spokoynie w zaciszu domowym siedziałem poty, poki wolność nie nastąpiła bez boiazni zrzeć się skutkow gwałtu. Oswiadczam to naywierniey y nayuroczysciey przed Nayjasnieyszą Monarchinią panią moią, przed rządem Jey y przed całą powszechnoscią, żem nigdy niemiał chęci znaydowania się w rewolucyi, lub być uczęstnikiem rozruchow zle myslących, owszem dochowywać przysięgę y wierność Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci za nayscisleyszy zawsze w sercu y umysle moim czułem y znam obowiązek, co zaręczam moim honorem. U tego recessu podpis takowy: Xiądz Joachim Sulistrowski kanonik Wilenski, manu propria. Ktory to reces za podaniem onego przez wyrażonego iegomosci do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 175—176.

№ 148.—1795 г. Марта 12.

Заявленіе Станислава Шукевича о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Stanisława Szukiewicza uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Imperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Jolczan sekretarz Horodzki gubernij Minskiey, recess przez wielmożnego Stanisława Szukiewicza uczyniony y podpisany (z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem) do akt podał, ktorego stronicę w księgi wpisuiąc wyrazy nastempne: Ja niżey wyrażony, maiąc dobra Kuzeliczyn w possessyi arendowney w powiecie Pinskim leżące, lubom przysięgi na wierność y poddanstwo Jey Imperatorskiey mosci niewykonał, z przyczyny iesli te dobra w całku kordonem zaięte będą, o czym w tymże czasie jasnie wielmożnego generał-majora Łońckiego uwiadomiłem, a maiąc za granicą dobra Ładziny w powiecie Słonimskim leżące, oddaliwszy się z tąd dnia dwudziestego Marca, roku teraznieyszego do swoich zagranicznych dobr dla ułatwienia gospodarskiego porządku, zostawałem przez cały przeciąg czasu po różnych mieyscach nad granicą Pruską, iednak jako wierny poddany Jey Imperatorskiey mosci y dobrze myslący obywatel, przy wznieconey w Polszcze y Litwie niespokoynosci y podiętym buncie przez wiarołomstwo zle myslących y zrywaiących bywsze z sąsiedzkiemi dzierżawami związki, wywracaiących sposob prawnego w Polszcze rządu, z koniecznym pomieszaniem wewnętrzney cywilney spokoynosci, nietylkom nie był uczęstnikiem ni wyraznie, ni ustronnie buntowniczego przedsięwzięcia, ale też żadnego znoszenia się na szkodę interesu Naymiłosciwszey moiey Monarchini z naruszycielami pokoiu nie miałem. Co zaręczam honorem moim, poddaiąc siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądzenia, oraz na wierność y poddanstwo Jey Imperatorskiey mosci przysięgę w każdym czasie wykonać oswiadczam. U tego recessu podpis takowy: Stanisław Szukiewicz podpułkownik woysk Litewskich. Takowy reces za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich woiewodztwa Minskiego wieczystych wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 172.

№ 149.—1795 г. Марта 12.

Заявленіе Казиміра Слизеня о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Akt recessu przez jasnie wielmożnego Kazimierza Slizienia generała B. W. xięstwa Litewskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia nowi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Jmpzratorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Jolczan sekretarz Hordzki gubernij Minskiey recess przez jasnie wielmożnego Kazimierza Slizienia uczyniony y podpisany (z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem) do akt podał, ktorego polska stronicę w księgi wpisuiąc wyrazy nastempne: Ja niżey wyrażony przysięgły, na wierność poddanstwa Jey Jmperatorskiey mosci, mam dobra Motyki w gubernij Minskiey, powiecie Zawileyskim sytuowane, oddaliwszy się z domu moiego mieszkania w tuteyszym kraju koło szesnastego Apryla novi stili, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego do Litwy, do miasta Wilna, dla odzyskania summy za obligiem od Arteckiego mnie należney, niemogłem przed wszczętą

w Polszcze y w Litwie niespokoynoscią y buntem przez wiarołomność złe mysliacych, targaiących z sąsiedzkiemi dzierżawami związki, obalaiących szczęscie y spokoyność własney swey oyczyzny, ani też potym do pierwszych dni Augusta tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego roku zwrócić się w granicę Jmperyi, pod protekcyią praw Jey Jmperatorskiey mosci niemogłem. dla tego, iż mnie z Wilna w żadną stronę wyiechać nie pozwalaną, paszportu nie wydawano, grożąc sądem kryminalnym y karą smierci do podpisania się w księdze, do ktorey wszyscy kogo ten bunt y ta rewolucya w miescie Wilnie zachwyciła pisalisię, przymuszono i że z Wilna ledwo pod cudzym imieniem jegomosci pana Maleckiego pierwszych dni Julij do Antokscia w Wiłkomirskie wyiechać, a z tamtąd po trzech tygodniach do domu dostać się mogłem. Święcić iednak obowiązek przysięgi iako wierny poddany Jey Jmperatorskiey mosci zachowuiąc przez cały przeciąg czasu przebywania mego za granicą w Wilnie y w Antoksciu, wyraźnym a nie ustrommym sposobem buntowniczym z tym przedsięwzięciom pomocnikiem nie byłem, żadnego znoszenia się na szkodę interessu naymilościwszey moicy monarchini z naruszycielami pokoiu niemiałem, co moim charakterem honorem zaręczam. U tego recessu podpis takowy: Kazimierz Slizień generał B. W. xięstwa Litewskiego. Takowy recess za podaniem onego do akt przez wyż wyrażoną osobę iest do xiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 171.

№ 150.—1795 г. Марта 12.

Распоряженіе князя Репнина о внесеніи въ казну доходовъ съ по-іезуитскихъ имѣній, предназначенныхъ въ эдукаціонную комиссію.

Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jey Mosci Samowładnącey Całą Rossyą generał en Chef Główny Rządzca Woysk, które zaięły Wielkie Xięstwo Litewskie, Senator Jnflantski, Estlandski i Litewski generalgubernator, Jey Jmperatorskiey Mosci Generał-Adjutant, Regimentow Leib-Gwardyi Jzmaiłowskiego Podpułkownik, Tawryckiego Grenadyerskiego Chef, Orderow Rossyiskich ss. Andrzeja pierwicy powołanego Apostoła, Alexandra Newskiego Woiennego, Wielkiego Męczennika i dawcy Zwycięztw Jerzego i równie Apostolskiego Xiążęcia Włodzimierza pierwszych Klass, Królewstwa Polskirgo Białego Orła i Wielkiego Xięstwa Holsztyńskiego Swiętey Anny Kawaler, Mikołay Xiąże Repnin.

Wszem w obec i każdemu komu o tym wiedzieć należy, mianowicie wszystkim wszelkiey natury dóbr i summ kapitalnych na edukacyą poświęconych possessorom, tenutorom i dłużnikom wiadomo czynię, iż z podanych mi a pilnie uważanych i roztrąsanych Rejestrow i Tabell, tak intrat z rzeczonych dóbr, jakoteż procentow od summ, okazała się wielka nieregularność tychże possessorow, tenutorow i dłużnikow w opłacaniu skarbowi należytości i zaległości na terminach prawami i konstytucyami seymowemi przepisanych, mimo kar ustanowionych na tych, którzyby ważyli się czynić kontrawencye. Żeby zaś rzeczone prawa i konstytucye wiadomszemi były, kazałem niektóre onych extrakta umieścić.

W konstytucyi roku 1775 pod tytułem: *Urządzenie Dóbr Jezuickich*, na karcie 269 tak się mówi: «*2-do.* Summa na którą będą przez kommissyią otaxowane dobra, na nichże wieczyście zostać ma i po półpięta złotego od sta procentu corocznie *et anticipative moneta in Regno currenti* dwiema ratami, pierwszą na Święty Jan Chrzciciel, drugą na Swięto Trzech Królow do kassy Kommissyi Edukacyiney, lub temu, komu taż Kommissya assygnować będzie, wieczyście dziedzic przyszły tych dóbr płacić *obligabitur* i *ab hac punctuali* po półpiąta od sta *solitione*, *ulla calamitas publica* i żaden pretext exkuzować nie będą mogły». Niżey pod tym samym tytułem na

karcie 270. *5-to.* Gdyby *privilegiatus* od nas *haeres* dóbr, nie zapłacił punktualnie na termin wspomniony przypadaiącey od siebie raty, Kommissya Edukacyina za wiadomością o tym od Kassyera lub *ab assignatorio*, że tych a tych dóbr *contingens* nie odebrał, awizować dłużnika będzie powinna, że gdy *in spatio* szesciu niedziel tegoż *contingens* nie zapłaci, Sekwestratora do dóbr jemuż dziedzictwem nadanych, wyznaczy, a jak po wyiściu sześciu niedziel od awizacyi do wyznaczenia Sekwestratora przyidzie; ten *sine ullo juris processu* (*adhibito brachio militari* z woyska Rzeczypospolitey) też dobra odebrać, i końcem *exigendi praefati contingentis* trzymać powinien: a gdyby uprzywilejowany dziedzic przed nastąpieniem drugiey raty z sekwestru dóbr nie uwolnił, w tym przypadku Kommissya Edukacyina będzie miała moc też dobra deklarować *pro vacantibus*, i komu inszemu dziedzictwo ich (za otrzymanym od nas przywilejem) nadać pod temiż samemi kondycyami, pod jakiemi trzymał je odpadaiący od prawa swego».

Co konstytucya roku 1775 ustanowiła, to konstytucya roku 1776 potwierdziła pod tytułem «Edukacya Narodowa na karcie 863». «W interessach o zaległe z dóbr i summ procenta punktualnie dwóma ratami *anticipative* co półroku do Kassy Kommissyi Edukacyiney, na terminie Swiętego Jana i Trzech Królow, opłacać się maiące, postempować będzie taż Kommissyia zwyczaiem Kommissyi Skarbowey Koronney o nieopłacony podatek do Skarbu publicznego».

Konstytucya ostatniego Seymu Grodzienskiego prawie toż samo mówi, opisuiąc Kommissyą Edukacyiną w Rozdziale 1. №-ro 20» . . . z dóbr po-Jezuickich na mocy prawa 1775 i 1776 na cztery i pół procenta rozdanych, odtąd po pięć od sta *nulla attenta calamitate*, opłatę determinuiemy»...

W Rozdziale 11, pod tytułem: *Władza sądowa Kommissyi Edukacyiney* №-ro 12. «Wszystkie dochody funduszu Edukacyinego z dóbr, z summ kapitalnych, nadań i zapisow, albo prosto do kassy Kommissyi, albo do kassy jakiego zgromadzenia Edukacyinego wpływaiące, na terminie przez possesorow nie wypłacone, windykowane będą, jak podatki publiczne, sposobem dla Kommissyi Skarbowey przepisanym. Za podaną od Kassy delatą dochodu, Kommissyia Edukacyina wyda niezwłocznie rekwizycią do Kommissyi Woyskowey o pomoc i exekucyą Woyskową do sekwestru dóbr funduszowych, lub do extenuacyi dóbr ewikcyinych, a Kommissya Woyskowa za każdą Kommissyi Edukacyiney rekwizycyą takową pomoc i exekucią winna będzie dostawić»... «Wszystkie zaległości i intraty z dóbr i procęta od summ kapitalnych po-jezuickich Akademicznych do Kassy Komissyi Edukacyiney należące, wszyscy dłużnicy obowiązani będą prawem niniejszym, ażeby tey zaległości odtąd w przeciągu do dnia ostatniego miesiąca Marca 1794 roku do Kassy Kommissyi Edukacyiney opłacili, oprócz regularney raty Trzey-Królskiey, ktorą na terminie opłacić będą obowiązani: kto by w czasie teraz oznaczonym nie uiścił się i dwie raty z dóbr zaległe zatrzymał, takowe dobra przez plus offerencyą komu innemu oddane, summy kapitalne podniesione będą, a dezolacya dóbr i zaległy procent na dobrach ewikcyinych poszukiwane będą».

Przetoż chcąc dla dobra publicznego, ażeby Edukacya w Litwie miała swoie dostateczne opatrzenie stosowne do praw i konstytucyi kraiowych, mocą władzy poruczoney mi od Nayiasnieyszey Jmperatorowey Jey Mości Pani Naszey Miłościwey nakazuię possessorom, dzierżawcom i dłużnikom dóbr należących niegdyś do Jezuitow, ktorych znayduie się Lista tu przyłączona, ażeby wypłacili Departamentowi Skarbowemu ustanowionemu w Grodnie wszystkie tak intraty z rzeczonych dóbr, jakoteż procenta od summ zaległe a należące do funduszu Edukacyinego, które taż lista wzmiankuie, oraz dawnieysze kwity

tamże komportowali, a to w przeciągu czterech tygodni, rachuiąc od daty teraznieyszego uniwersału. Ktokolwiek zaś uczyni kontrawencyą, urządzeniom przepisanym, z tym się postąpi podług rygoru praw i konstytucyi wyżey wzmiankowanych. Dan w Grodnie dnia 12 Marca 1795 r-u.

Mikołay Xiąże Repnin. (L. S.).

Сборн. Вил. Публ. Библіотеки. Б. 8, № 167, л. 13.

№ 151.—1795 г. Марта 12.

Заявленіе Христофора Незабитовскаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Krzysztofa Niezabytowskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Jmperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Jołczan sekretarz Horodzki gubernij Minskiey, reces przez wielmożnego Krzysztofa Niezabytowskiego uczyniony y podpisany z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem do akt podał, ktorego wyrazy nastempne. Niżey wyrażony, przysięgłszy przed Bogiem na wierność y poddanstwo Jey Jmperatorskiey mosci, mam nieruchome dobra moie Brykowszczyznę, Czanowicze y Łapicze z attynencyami w gubernij Minskiey, w granicach Jmperium Rossyiskiego, a zaś maiętność Sworotwę, Miratycze y Oleszewicze z attynencyami w Litwie w woiewodztwie Nowogrodzkim, w powiecie Grodzienskim sytuowane, w ktorych to dobrach moich w Litwie sytuowanych dla zwykłey mey tamże rezydencyi y przywiązanych do tychże dobr gospodarskich y procederowych interessow ciągle mieszkaiąc, w całym czasu przeciągu moiego bawienia się zachowuiąc obowiązek przysięgi, iako wierny poddany Jey Jmperatorskiey mosci y dobrze myslący dawney mey oyczyzny obywatel, przy wznieconey w Polszcze y w Litwie niespokoynosci y podiętym buncie przez wiarołomstwo zle myslących, zrywaiących bywsze z sąsiedzkiemi dzierżawami związki y wywracaiących sposob prawnego w Polszcze rządu z koniecznym pomieszaniem wewnętrszney cywilney spokoynosci, nie tylko nie był uczęstnikiem wyraznie ni ustronnie buntowniczego przedsięwzięcia, ale też żadnego znoszenia się na szkodę interessu naymiłosciwszey monarchini z naruszycielami pokoiu nie miałem, co zaręczam honorem moim, poddaiąc siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądzenia. U tego recessu podpis takowy: Krzysztoł Niezabytowski. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 178.

№ 152.—1795 г. Марта 12.

Заявленіе Игнатія Сегеня о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Ignacego Siehenia starosty Krzemienczuckiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Imperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Jolczan Sekretarz Hordzki gubernij Minskiey, reces przez wielmożnego Ignacego Siehenia starosty Krzemienczuckiego uczyniony y podpisany (z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem) do akt podał, ktorego polską stronicę w księgi wpisuiąc, wyrazy nastempne: Ja niżey podpi-

sany mam honor jasnie wielmożnemu general-majorowi Konno-jegierskiego Kijowskiego pułku szefowi gubernij Minskiey gubernatorowi y orderow Swiętego Włodzimierza drugiego stopnia y Swiętey Anny kawalerowi De Niepluiew ponizsze uczynic wyjasnienie. Posiadaiąc maiątek dziedziczny Niesietę w powiecie Orszanskim położony, w kordonie Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci, uczyniłem na wierność przysięgę, lecz zawsze lokalne moie było mieszkanie w Litwie w powiecie Wołkowyskim, w dobrach moich Tołaczmanach, gdy tedy w ciągu spokoynego mego mieszkania zdarzenie okropne rewolucyi mię zachwyciło w Litwie y czułemu na wierność przysięgi y swięte jej dotrzymanie zagrodziło wszelką drogę przyiachania w granicę kordonu, owszem gdy gwałtowny zapał wzruszenia rwiącego związki społeczenstwa y rządu, zatrwożywszy całą ziemię polską, zagroził też każdemu z obywateli pod karą haniebną życia y maiątku, ieżeliby się smiał ruszać za granicę, a tym bardziey oboiętnosci nawet dać po sobie postać, w takiey koley smutney dla obywatela został wybor, lub tracić maiątek y życie, lub pełnić rozkazy gwałtu y przemocy ulegać, każdy więc tam tak jak przemocy porywczosc mieć chciała. Ja niżey piszący się bawiąc się zawsze interesami domu moiego, przywykły spokoynosci, chciałem iey szukac w maiątku moim pod panowaniem Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci położonym, lecz gdy niemiałem sposobu wyjachania, zostać y ulegać przymuszony byłem do tąd w Polszcze, poki wolność nie nastąpiła bez boiazni zrzeć się skutkow gwałtu y uczynić recess, ktoren sądownie zrobiłem. Ninieyszym oswiadczeniem czynię wiadomo, żem dobrowolney chęci niemiał być uczestnikiem zle myslących rozruchow, owszem dochowywać przysięgę wiernosci dla Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci za nayscisleyszy mam obowiązek. Co zaręczam honorem moim y podpisem własney ręki stwierdzam. U tego recessu podpis takowy: Ignacy Siehen starosta Krzemieczucki. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаге городскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 170.

№ 153.—1795 г. Марта 12.

Заявленіе Іосифа Володковича о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Jozeffa Wołodkowicza starosty Haienskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Imperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Jołczan sekretarz Hordzki gubernij Minskiey, recess przez wielmożnego iegomosci pana Jozefa Wołodkowicza staroscica Haienskiego uczyniony y podpisany (z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem) do akt podał, ktorego polską stronicę w księgi wpisuiąc, wyrazy nastempne: Niżey wyrażony na wiernosc poddanstwa Jey Imperatorskiey mosci przysięgłszy, maiący dobra leżące iedne w woiewodztwie tuteyszym Minskim w gubernij Minskiey Huię, wieczysto w spolney possessyi z bratem moim będące, drugie zas w kraju Polskim jako to starostwo Bystrzyckie y dobra Wakę w woiewodztwie Wilenskim położone, za kątraktami dzierzane, regularnie iuż to od lat kilku mieszkałem w dobrach w kraju Polskim będących y podobnież w roku teraznieyszym w miesiącu Marcu tylko na kontraktach do Minska ziachawszy wraz po kątraktach do dobr polskich mieszkania żony y dzieci moich nie w mysli plątania się do rewolucyi (bo o niey

nie wiedziałem), lecz iako do zwyczayney rezydencyi moiey powróciwszy, gdy osłabiony na zdrowiu dla kuracyi bawilem się w Wilnie, zachwycony przez rewolucyą wcale iuż ani przed wszczętą w Polszcze y Litwie niespokoynoscią, czyli przed podniesionym buntem od wiarolomnych złe myslących, związki z sąsiedzkiemi potencyami y dzierżawami byle targaiących, oraz szczęscie y spokoyność własney swey oyczyzny obalaiących, ani też potym do tych czas iuż to dla pilney tam na ten czas ostrożnosci y surowey na wyieżdżaiących za granicę ogłoszoney y exekwowaney kary, oraz dla pilnych przez rozstawione po miastach y okolicach warty strzeżeń, a niemogącego żadnym sposobem na przeiazd wolny uzyskać się paszportu, iuż to y naybardziey dla ciągłey choroby moiey y odbywaney pierwo Wilnie, potym w Białym-stoku kuracyi (do kąd zaledwo y to z naywiększą trudnoscią na przeniesienie się uzyskałem pozwolenie) nie mogłem zwrócić się w granicę Imperij pod protekcyą praw y dzielną prawicę Jey Imperatorskiey mosci. Obowiązki iednak wykonaney przezemnie przysięgi, iako wierny Jey Imperatorskiey mosci poddany swięcie y nienaruszenie zachowuiąc przez cały przeciąg czasu przebywania moiego za granicą pierwo w Wilnie, potym w Białym Stoku dla kuracyi nie tylko nie byłem uczestnikiem ani wyraznie ani ustronnie buntowniczego złe myslących przed się wzięcia, lecz y żadnego znoszenia się na szkodę interesu Naymiłosciwszey Monarchini naszey z naruszycielami pokoiu publicznego niemiałem, co zaręczam moim honorem poddaiąc siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądu. U tego recessu podpis takowy: Jozef Wołodkowicz staroscic Haienski. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do ksiąg grodzkich woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 169.

№ 154.—1795 г. Марта 12.

Заявленіе Михаила Козелло о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Koziella starosty Dzisienskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Imperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Jolczan sekretarz Horodzki gubernij Minskiey, recess przez wielmożnego Michała Koziełła starosty Dzisienskiego uczyniony y podpisany z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem do akt podał, którego wyrazy nastempne: Jasnie wielmożnemu general-majorowi Konno-Jegierskogo Kijowskiego pułku szefowi gubernij Minskiey gubernatorowi, orderu swiętego Włodzimierza drugiego stopnia y Swiętey Anny kawalerowi de Neplujew. Ja niżey podpisuiący się mam honor ponizsze czynić wyiasnienie: Przysięgły na wierność y poddanstwo Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci, a posiadaiący starostwo Dzisnienskie z należnymi do niego folwarkami y wsiami w gubernij Minskiey w woiewodztwie Połockim do Imperium Rossyiskiego dołączonym, zaś w kraju Litewskim w powiecie Oszmianskim dobra Syreńczany prawem dziedzicznym dzierżący, ieszcze w roku tysiąc siedmset dziewięędziesiątym, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego novi stili dnia starostwo Dzisnienskie w tym kraju będące w arendowną possessyą wypuściłem, a sam w Litwie w dobrach moich wieczystych Syreńczanach w powiecie Oszmianskim sytuowanych przy oycu moim y wiekiem podeszłym y chorobą obłożną osłabionym zawsze znaydowałem się, przeieżdżaiąc czasowie tylko do starostwa Dzisnienskiego, w roku zaś tysiąc siedmset dziewięędziesiąt

trzecim, Februaryi dziewiętnastego dnia sam ciężko na zdrowiu zapadłszy, ziechałem do Wilna dla kuracyi, iak daiące o tey prawdzie wiadomość swiadectwa od doktorow wydane, miałem honor dawniey ieszcze w roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzecim, in Decembri, przesłać jasnie wielmożnemu gubernatorowi dobro dziejowi, w ciągu którey choroby moiey y odbywaney kuracyi, gdy zdarzenie okropne rewolucyi zachwyciło mnie w Wilnie y czułemu na swiętość przysięgi y scisły obowiązek iey dotrzymania zagrodziło wszelką drogę wyjachania w granicę Imperyi, owszem gdy gwałtowny zapał wzruszenia związki społeczenstwa y rządu targaiącego całą ziemię polską zatrwożywszy, każdemu też obywatelowi karą haniebną utraty życia y majątku (iesliby się który smiał ruszać za granicę, a tym bardziey gdyby naymnieyszy nawet oboiętnosci dał po sobie postać) naysurowicy zagroził. W takiey tedy kolei smutny dla każdego obywatela został wybor, lub tracić majątek y życie, lub pełnić rozkazy gwałtu y przemocy. Uległ więc tam każdy poniewolnie tak jak przemoc, porywczość y gwałt mieć chciały. Niżey piszący się przywykły do spokoynosci y pamiętny na wykonaną przezemnie w obliczu Boga przysięgę, chciałem szukać spokoynosci y schronienia w maiątku moim pod panowaniem y dzielnym ramieniem Nayjasnieyszey Imperatorowey Cało-Rossyiskiey położonym, choć pod cudzą arędowną possessyą będącym, ale gdy tak nagłym y tak okropnym zdarzeniem choroba bardziey się wzmogłszy, osłabiła mnie do ostatka, a oraz gdy dla przyczyn w górze wyrażonych żadnego sposobu wyjechania w kray tuteyszy niemiałem, poniewolnie przeto zostać musiałem do czasu w Litwie poty, poki wolność nie nastąpiła bez boiazni zrzeć się skutkow gwałtu, do żadnych iednak urzędow, dykasteryow y naymnieyszych czynnosciow rewolucyinych nie wchodziłem, oswiadczam to naywierniey y nayuroczysciey przed Nayjasnieyszą Monarchinią Panią moią, przed rządem Jey y przed całą powszechnoscią, żem nigdy nie miał chęci znaydować się w rewolucyi, lub być uczęstnikiem rozruchu złe myslących, owszem dochowywać przysięgę y wierność Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci za nayscisleyszy zawsze w sercu y umysle moim czułem y znam obowiązek. Co zaręczam moim honorem. U tego recessu podpis takowy: Michał Kozieł starosta Dziesienski. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 187—188.

№ 155.—1795 г. Марта 15

Объявленіе князя Репнина объ отдачѣ на откупъ казенныхъ сборовъ.

Объ я в л е н і е.

Отъ Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина всѣмъ Обывателямъ Великаго Княжества Литовскаго.

По обязанности ввѣреннаго мнѣ Ея Императорскимъ Величествомъ попеченія о введеніи въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ потребнаго во всемъ порядка, входя въ разсмотрѣніе Коронныхъ доходовъ, и въ числѣ ихъ находя сборы Чоповой, Сосовой, Консумпційной и съ клейменія картъ въ такомъ положеніи, что оные требуютъ лучшаго объ нихъ распоряженія такъ, чтобъ соблюдая пользу Казенную, подать способы и Обывателямъ къ пріобрѣтенію ихъ выгодъ принятіемъ участія въ сихъ доходъ Казенной приносящихъ статьяхъ. Въ слѣдствіе того, признавая сходнѣйшимъ и обоимъ объявленнымъ предмѣтамъ удовлетворяющимъ средствомъ отдать на одинъ годъ въ откупъ сборы Чоповой, Сосовой, Консумпційной и съ клейменія картъ, объявляю симъ. Обывателямъ

великаго Княжества Литовскаго, какъ Шляхетскаго, такъ Купеческаго и Мещанскаго состоянія, чтобъ тѣ изъ оныхъ, которые пожелаютъ вступить въ таковой откупъ по которой либо части Литвы, ими по тѣмъ мѣстамъ, гдѣ объявленные сборы производятся, для торгу и въ цѣнѣ договору явились у меня въ Гроднѣ будущаго Апреля 2—13 числа, Шляхетство съ удостовѣреніями о ихъ имуществахъ отъ двенатцати человѣкъ благородныхъ, состоящими въ томъ, что они въ случаѣ не исправности вступившаго въ откупъ, отвѣтствуютъ за него своими имѣніями, о которыхъ въ тѣхъ удостовѣреніяхъ имянно объяспить, и оныя въ Гродскомъ или Земскомъ Судѣ засвидѣтельствовать надлежитъ, а Купечество и Мещанство отъ Магистратовъ. Причемъ дозволяется Купечеству и Мещанству, и цѣлыми обществами входить въ торгъ о показанныхъ откупахъ и присылать ко онымъ отъ себя повѣренныхъ съ потребнымъ полномочіемъ. Дано въ Гроднѣ Марта 15 дня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Пуб. Библ. Б. 8, № 167, л. 6.

przysiągłszy na wierność poddanstwa Jey Jmperatorskiey mosci, mam nieruchome dobra moie Nienkowicze y Mutwica zwane, w granicach gubernij Minskiey, a w powiecie Pinskim sytuowane, a będąc sekretarzem wtedy kommissyi skarbowey Litewskiey y za urlopem z Litwy z Grodna, dla wykonania przysięgi rzeczoney ziechawszy w Pinskie, znowu do odbywania obowiązkow funkcyi moiey w Litwie in Junio w roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzecim oddaliłem z domu, seymem zaś Grodzienskim zostawszy obranym kommissarzem skarbowym Litewskim y aktualnie w roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartym in Apryli y pózniey urzęduiąc, niemogłem przed wszczętą w Polszcze y Litwie niespokoynoscią y buntem podiętym przez wiarołomność zle myslących, targaiących bywsze z sąsiedzkiemi dzierżawami związki y obalaiących szczescie y spokoyność własney swey oyczyzny, ani też potem do tych czas zwrócić się w granice Imperyi pod protekcyią praw Jey Jmperatorskiey mosci, albowiem po zabraniu kassy skarbu Litewskiego w Grodnie, przez jasnie oswieconego xiążęcia iegomosci Cecyanowa generał-majora woysk nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci, na dniu piątym Maja w roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartym, a na zaiutrz y wymaszerowaniu z Grodna, wraz Polskie tamże przyszły komendy y ani praszportu dostać za kordon, ani z myslą taką bez niebezpieczenstwa życia obawić się można było ile urzędnikowi z seymu Grodzienskiego wyznaczonemu y przy którym kassa skarbowa wzięta została, a do tego gdy mnię zwierzchność rewolucyina do Wilna, do wydziału skarbowego, przyiechać z Grodna nakazała, cale bez przytomnosci tam wiedzy, woli y wpływu moiego już mi nic innego nie pozostawało, iak albo uledz przemocy, albo życie ryskować, udalem się więc we srzodku miesiąca Maja do Wilna, gdzie zabawiwszy się około niedziel cztech, gryzotami maiąc ztargane zdrowie, ledwom u zwierzchnosci tameczney urlop

№ 156.—1795 г. Марта 20.

Заявленіе Матвѣя Нелюбовича о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Mateusza Nielubowicza uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Junij dwadziestego dnia novi, a dziewiątego veteris stili.

Na urzędzie Jey Jmperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie Wielmożny iegomość pan Józef Jolszan, sekretarz kommissyi pierwszey gubernij Minskiey, recess przez wielmożnego iegomosci pana Mateusza Nielubowicza uczyniony do akt podał, kturego wyrazy nastempne: Ja niżey podpisany,

na trzy tygodnie uzyskał do Grodna, w Grodnie zaś, otrzymawszy do Warszawy praszport, stanołem w Warszawie in Junio z zdrowiem zupełnie y tak dalece nadwerężonym, iż od srodka tegoż miesiąca Junyi roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, aż do srzodka Lutego w roku teraznieyszym tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątym chorobą rumatyczną zwątlony y osłabiony zostawałem, na co mam za swiadka całą powszechność; w czasie zaś choroby moiey, a zostawania przez osim miesięcy w Warszawie, a nawet y przez cały czas rewolucyi, gdyż bytność moja w Wilnie przymusu y boiaźń utraty życia byla skutkiem, w nic się nie mieszałem, nie tylko nie byłem uczęstnikiem ni wyraznym, ni ustronnym sposobem w buntowniczym złym przedsięwzięciu, lecz żadnego znoszenia się na szkodę interessu Naymiłosciwszey moiey Monarchini z naruszycielami pokoiu nie miałem, a przyszedłszy nieco do zdrowia, na ktorym mnie y teraz zbywa, za praszportem od komendy Jmperatorowey Jeymosci Warszawskiey, przybyłem z Warszawy do Grodna, tam jurament taki, iaki iest dla Litwy przepisany przed jasnie oswieconym xiążęciem iegomoscią Cecyanowem genarałem-majorem woysk Nayjasnieyszey Jmperatorowey Jeymosci wykonałem, a dowod wykonanego juramentu wziowszy, jak tez y praszport iechania z Grodna do domu w Pinskie, tu stanołem. Wyrażoney tu rzeczy prawdę zaręczam honorem moim, poddaiąc siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądzenia y własną ręką podpisuie. Dnia dwadziestego Marca, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego. U tego recessu podpis takowy: Mateusz Niclubowicz. Ktory to recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 266—267.

№ 157.—1795 г. Марта 23.

Объявленіе князя Репнина о курсѣ русской монеты.

О б ъ я в л е н і е

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина всѣмъ и каждому въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ, кому о томъ вѣдать надлежитъ.

Ея Императорское Величество Всеавгустѣйшая наша Государыня по своему милосердному попеченію о выгодахъ Литовскихъ жителей, высочайше мнѣ повелѣть соизволила, чтобы въ сравненіи серебряной и золотой монеты, коею доходы Литовскіе по прежнему взносимы быть долженствуютъ, и государственныя ассигнаціи, обращающіяся во всѣхъ странахъ, Скипетромъ Ея управляемыхъ, были въ казну Ея Императорскаго Величества въ число доходовъ принимаемы, щитая сто рублей въ ассигнаціяхъ за шестьдесятъ шесть рублей серебромъ, а рубль серебряной за шесть злотыхъ и двадцать грошей. Изъемлются только изъ сего постановленія пошлинные доходы, таможенные и кварты старостъ, которые всѣ по прежнему монетою серебряною или золотою, а не инако въ казну приниматься будутъ. О сей Высочайшей милости всѣхъ Литовскихъ обывателей извѣщаю. Въ Гродиѣ 23 Марта—3 Апреля 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Пуб. Библ. Б 8, № 167, л. 17.

№ 158.—1795 г. Марта 23.

Объявленіе князя Репнина о запрещеніи ввозить въ предѣлы Литвы и вывозить изъ оной русскую монету.

О б ъ я в л е н і е.

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина всѣмъ, кому о томъ вѣдать надлежитъ,

Публиковавъ чрезъ мое объявленіе сего дня о ходѣ и обращеніи во всѣхъ предѣлахъ, Скипетромъ Ея Императорскаго Величества Всеавгустѣйшей Нашей Государыни управляемыхъ, Литовскаго Великаго Княжества обывателямъ знать дается и подтверждается, чтобы никакая Россійская монета ни Государственныя ассигнаціи изъ иностранныхъ Государствъ въ границу Литовскую и изъ оной въ чужія края отнюдь никѣмъ провозимы не были; естлижъбы кто въ противность сего запрещенія дерзнулъ паче всякаго чаянія потаенно ввозить изъ чужихъ Государствъ въ здѣшнюю границу, или изъ оной въ . ихъ вывозить Россійскую монету, или Государственныя ассигнаціи, съ таковымъ поступлено будетъ какъ съ преступникомъ сего повелѣнія, по высочайшей волѣ даннаго, и всѣ тѣ деньги, или Государственныя ассигнаціи у него конфискованы будутъ. Въ Гроднѣ 23 Марта—3 Апреля 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Публ. Библ. Б 8, № 167, л. 16.

№ 159.—1795 г. Марта 26.

Распоряженіе князя Репнина о приведеніи въ порядокъ трибунальнаго архива, а также о порядкѣ подачи апелляціонныхъ жалобъ.

Объявленіе.

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всѣмъ и каждому въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ, кому о томъ вѣдать надлежитъ.

Нетолько оказывать всякому справедливость, но и доставить каждому способы оную законнымъ образомъ себѣ пріобрѣтать, есть для меня обязанность, которая требуетъ всего моего вниманія и попеченія. Но зная съ одной стороны, что по случаю бывшихъ безпокойствъ и возмущеній, многіе фамиліи Литовскіе лишились въ домахъ своихъ бывшихъ всякихъ до ихъ собственностей касающихся документовъ; а съ другой, что Архива Трибунала Литовскаго въ крайнемъ безпорядкѣ и замѣшательствѣ находится, такъ что неможно, не разобравъ оную порядочно, ни какихъ справокъ и выписокъ изъ оной дѣлать; и слѣдственно нужные для тяжебныхъ дѣлъ оттоль бумаги получать. Почему первымъ и нужнѣйшимъ предмѣтомъ почитаю, дабы всякой могъ отыскивать въ той Архивѣ документы, утверждающіе его право, прежде всего оную въ должной порядокъ привести; безъ чего и учрежденіе Трибунала было бы безплодно, затруднительно и вредно для самыхъ судящихся: и для того опредѣленъ мною къ тому разбору и приведенію въ порядокъ Архивы Трибуналу Господинъ Мальчевскій, тотъ же самый, который къ сему дѣлу послѣднимъ Гродненскимъ сеймомъ назначенъ былъ, съ подтвержденіемъ ему, чтобы онъ всевозможное стараніе къ тому употребилъ, и о успѣхѣ его порученія мнѣ доносилъ. А дабы межъ тѣмъ по дѣламъ начатымъ въ судахъ Гродскихъ и Земскихъ производимымъ въ случаѣ какихъ безпорядковъ, медлѣнности, нарушенія законнаго порядка и слѣдующей изъ того несправедливости, тяжущіеся могли имѣть законное покровительство; то въ сихъ обстоятельствахъ дозволяется имъ на суды Земскіе и Гродскіе жалобу приносить въ верховное Литовское правленіе, въ Гроднѣ подъ моимъ предсѣдательствомъ открыться имѣющее, котораго главною обязанностію будетъ стараніе доставлять каждому ту справѣдливость, какая кому въ силу и слѣдствіе узаконеній принадлежать можетъ, и исправлять безпорядки и несправедливости въ судахъ происходить могущіе; открывая путь законами предписанной къ сысканію должной справедливости. По дѣламъ же уголовнымъ,

во избѣжаніе напраснаго промѣдленія времяни, въ которое содержимые подъ стражею будутъ оставаться безъ надлежащаго объ нихъ рѣшенія, суды, въ коихъ таковыя дѣла производиться будутъ, имѣютъ, по учиненіи Декретовъ, взносить оные на ревизію прямо въ верховное Литовское правленіе; а до открытія онаго, о коемъ всѣмъ Обывателямъ Литовскимъ объявлено будетъ, какъ всѣ уголовные дѣла, такъ и вышепомянутыя по гражданскимъ тяжбамъ жалобы представлять ко мнѣ на разрѣшеніе. Дано въ Гродно Марта 26—Апреля 6 дня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Цуб. Библ. Б 8, № 167, л. 46.

№ 160.—1795 г. Марта 30.

Объявленіе о порядкѣ торговли табакомъ.

Объявленіе.

Отъ Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина всѣмъ, кому о томъ вѣдать надлежитъ.

Понеже не безъизвѣстно мнѣ, что въ прошедшее смутное время подать отъ продажи Табаку, въ Казну слѣдующая, приведена въ безпорядокъ и требуетъ изправленія: то по Высочайше возложенному на меня Ея Императорскимъ Величествомъ Самодержицею Всероссійскою Нашею Всемилостивѣйшею Государынею начальству въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ, подтверждая запрещеніе, закопами Литовскими учиненное не продавать Табаку инако, какъ на основаніи для таковой продажи установленномъ, объявляю всѣмъ обывателямъ Великаго Княжества Литовскаго слѣдующее: 1, чтобъ желающіе производить продажу Табаку въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ были учреждены Магазейны, являлись ко мнѣ для сдѣланія условія и постановленія въ Казну заплаты, за какую они тѣмъ торгомъ пользоваться пожелаютъ. 2, Что доходъ съ Табаку, Казнѣ слѣдующей будетъ взыскиваться не упустительно, порядкомъ о томъ прежде здѣсь установленнымъ и строго при томъ наблюдаться, чтобъ не произходило въ томъ ни какого злоупотребленія; и 3, что съ таковыми, которые безъ подобнаго дозволенія осмѣлятся торговать Табакомъ, или въ потаенной продажѣ онаго обличены будутъ, поступится въ конфискованіи и во взысканіи денежнаго штрафа на основаніи прежняго о семъ учрежденія безъ всякаго упущенія. Въ Гродно 30 Марта—10 Апреля 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Цуб. Библ. Б 8, № 167, л. 22

№ 161.—1795 г. Марта 31.

Резолюція Генералъ-Лейтенанта Кнорринга о перенесеніи дѣла Зенявы и Дереасса изъ Трокскаго земскаго суда въ Виленскій по причинѣ явныхъ злоупотребленій въ производствѣ этого дѣла въ Трокскомъ земскомъ судѣ.

Akt instrumentu od J. W. generała Knorynga J. P. Zieniawie danego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Marca trzydziestego pierwszego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wileńskiego stanowszy osobiście Jmc pan Zieniawa, instrument od jasnie wielmożnego Bogdana Knoringa general-leutnanta woysk Rossyiskich, wielu orderow kawalera, na rzecz swoią służący, do akt podał, ktory co do słowa w xięgi ziemskie woiewodztwa Wileńskiego wpisuiąc tak się wyraża. Bogdan Knoring general-leutnant Rossyiski wielu orderow kawaler. Gdy Zieniawa szlachcic ubogi iuż lat kilkanaście nie może doysć konca w swoim interessie ani też mieć sprawiedliwość zgodną z prawem, dla różnych wybiegow, iakie wielmożny Jmc.

pan Dereas sędzia Trocki wynayduie na znenkanie strony przeciwney, nadto gdy tenże biedny szlachcic kładzie przyczyny w swoim zażaleniu, iż imsc pan Dereas w sądzie ziemskim Trockim ma krewnych, a ztąd żadnego konca rzeczy Zieniawa doczekać się nie może, zaleca się więc sądowi ziemskiemu Trockiemu, iżby sprawę Zieniawy y Dereassa calkiem do ziemstwa Wilenskiego przeniesiono, ktorego sądu ziemskiego Wilenskiego będzie obowiązkiem dać wyrok sprawiedliwy zgodnie z prawem Wielkiego xsiestwa Litewskiego, kancelarya zas ziemska Trocka iako ubogomu szlachcicowi Zieniawie gratis wyda wszelkie papiery w sprawie między Dereassem a Zieniawą służącę, w czym aby na tych miast wyexekwowano zalecam y nakazuię. Pisan tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego roku, miesiąca Marca trzydziestego pierwszego dnia w Wilnie. U tego instrumentu podpis jasnie wielmożnego generalla, przy wycisniętey poniżey czarney herbowey pieczęci, takowy: Bogdan Knoring L. S. Ktory to instrument za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest w xięgi ziemskie woiewodztwa Wilenskiego zapisany.

Изъ акт. кн. Виленскаго земскаго суда за 1795 г., № 4235. л. 161.

№ 162.—1795 г. Апрѣля 1.

Объявленіе генералъ-губернатора Репнина о томъ, чтобы духовныя власти строго наблюдали за проповѣдями духовенства.

Объявленіе

Литовскаго Генерала - Губернатора Князя Репнина, всѣмъ кому о томъ вѣдать надлѣжитъ.

Въ городѣ Лидѣ 19 минувшаго Марта мѣсяца по новому стилю Піяристъ, именуемый Лаврынецъ Адамовичъ, дерзнулъ въ предикѣ, имъ говоренной, вмѣсто поученія закона Божія, въ противность правилъ Евангельскихъ и апостольскихъ, и въ противность своей присяги, не пристойно опорочивать поведеніе Государей и вмѣшиваться тѣмъ въ дѣла политическія, со всѣмъ до духовнаго сана и закона Божія не принадлежащія; за каковую дерзость взятъ тотъ недостойной своего сана Монахъ подъ стражу и лишенъ своего мѣста, и съ нимъ поступлено будетъ за сіе преступленіе по всей строгости законовъ. Но дабы и все всякаго рода духовенство остерегалось и не осмѣливалось впредь впадать въ подобныя дерзновенныя преступленія въ противность закона Христіанскаго, повелѣвающаго повиновеніе установленной власти, а не ропотъ, и въ противность своей присяги, подъ опасеніемъ неминуемаго за то строгаго по законамъ наказанія; то чрезъ сіе всѣмъ о томъ объявляется и подтверждается: чтобы власти Духовные неупустительно за опымъ наблюдали, и подчиненное имъ Духовенство держали въ повиновеніи къ правиламъ закона Христа Спасителя нашего и въ вѣрности къ ихъ присягѣ, учиненной ими нашей Всеавгустѣйшей Императрицѣ; къ чему тѣ власти Духовные всѣ старанія свои и всю власть имъ закономъ данную употребить долженствуютъ, для сохраненія чрезъ то подчиненнаго имъ Духовенства отъ бѣдственныхъ слѣдствій, которыя преступники сами на себя навлекутъ неизбѣжно.

Съ симъ же вышесказаннымъ Монахомъ взятъ былъ подъ стражу и Ректоръ Лидскаго училища Флоріанъ Крушевскій, яко тамошній начальникъ; но по разсмотрѣніи дѣла явилось, что онъ безвиненъ и не извѣстенъ былъ, что таковую непристойную предику тотъ Монахъ говорить будетъ; почему сей Крушевскій и отпущенъ безъ всякаго взысканія къ своему прежнему мѣсту, хотя и онъ упустилъ свою должность столько же слабымъ содержаніемъ своихъ подчиненныхъ, отъ чего таковая дерзость и произошла, сколько и тѣмъ, что въ противность своей при-

сяги, тотъ часъ не принялъ зависящихъ отъ него мѣръ къ пресѣченію подобнаго дерзновеннаго преступленія, и не объявилъ о томъ немедлѣнно, куда слѣдуетъ. Почему и сія статья всѣмъ властямъ Духовнымъ къ наблюденію строго подтверждается. Дано въ Гроднѣ 1—12 Апреля 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Пуб. Библ. Б 8, № 167, л. 29.

№ 163.—1795 г. Апрѣля 12.

Объявленіе кн. Репнина о вольной продажѣ табаку.

Объявленіе

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина.

Ея Императорское Величество Всемилостивейшая паша Государыня, въ изъявленіе высочайшаго благоволенія своего къ подданному Ей народу Литовскому, высочайше мнѣ указать соизволила: Продажу табаку, до нынѣ въ отягощеніе обывателей отъ казны производимую, въ великомъ Княжествѣ Литовскомъ, обратить въ пользу ихъ. Чего ради дозволяется каждому невозбранно симъ товаромъ промышлять оптомъ и въ розницу, также ввозить въ здѣшнюю область и чужестранные табаки, съ платежемъ за то положенныхъ пошлинъ по тарифамъ. А за внутреннюю продажу той же самой сосовой подати, которую прежде установлено собирать бывшею литовскою Скарбовою Коммиссіею 1779 года Ноября 27 дня: въ Гроднѣ, въ Вилнѣ, въ Ковнѣ, въ Брестѣ, въ Новогрудкѣ и Вилькомирѣ, а имянно: съ пуда Украинскаго, или Запрутскаго листоваго табаку продаваемаго въ розницу дватцать, оптомъ же десять грошей; а съ бакуна съ пуда розничной продажи десять, оптовой же пять грошей. О сей высочайшей Ея Императорскаго Величества милости, даровавшей обитателямъ Литовскимъ таковую свободу и облегченіе, во ожиданіи, что они примутъ оную съ достодолжною признательностію, яко новый опытъ попеченія Ея Императорскаго Величества о благѣ ихъ, и потщатся точнымъ исполненіемъ обязанности и присяги ихъ показать себя предъ свѣтемъ достойными и вѣрными подданными, возвѣщаю я всѣмъ и каждому, кому о томъ вѣдать надлежитъ. Дано въ Гроднѣ 12 - 29 Апрѣля 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Пуб. Библ. Б 8, № 167, л. 20.

№ 164.—1795 г. Апрѣля 16.

Заявленіе Игнатія Лясковскаго о томъ, что онъ не принималъ никакого участія въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Jgnacego Laskowskiego, chorążego woysk Litewskich czynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Junij dwudziestego dnia novi, a dziewiątego veteris stili.

Na urzędzie Jey Jmperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Jołczan, sekretarz Horodzki gubernij Minskiey, reces przez wielmożnego iegomosci pana Jgnacego Laskowskiego-chorążego woysk Wielkiego xięstwa Litewskiego uczyniony y podpisany do akt podał, którego wyrazy nastempne: Ja niżey wyrażony, mając szczupły moy majątek nieruchomy, Pieszkow zwany, w gubernij Minskiey, w powiecie Pinskim sytuowany, po wypuszczeniu onego w arędę ieszcze przed zakordowaniem kraju w roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugim, miesiąca Maja dziewiątego dnia, wielmożnemu iegomosci panu Franciszkowi Chrebtowiczowi— porucznikowi brygadyi drugiey woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, oddaliłem się w tymże czasie do dobr moich arędow-

nych Bayki zwanych, w Litwie, w woiewodztwie Brzeskim leżących, dla załatwienia gospodarskiego porządku zostawałem przez cały przeciąg czasu moiego bawienia w wyż pomienionych dobrach, a jako wierny poddany Jey Jmperatorskiey mosci y dobrze myslący obywatel przy wznieconey w Polszcze y Litwie niespokoynosci y podiętym buncie przez wiarołomstwo złe myslących, zrywaiących bywsze z sąsiedzkiemi dzierżawami związki, wywracaiących sposob prawnego w Polszcze rządu, z koniecznym pomieszaniem wewnętrzney cywilney spokoynosci, nietylkom nie był uczęstnikiem ni wyraznie ni ustronnie buntowniczego przedsięwzięcia, ale też żadnego znoszenia się na szkodę interessu naymilosciwszey moiey monarchini z naruszycielami pokoju niemiałem, co zaręczam honorem moim, poddając siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądzenia. Dnia szesnastego Apryla, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego roku. U tego recessu podpis takowy. Jgnacy Laskowski—chorąży woysk wielkiego xięstwa Litewskiego. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городскаго суда за 1795 годъ, № 11822 л. 268.

№ 165.—1795 г. Апрѣля 24.

Объявленіе князя Репнина о пропускѣ чрезъ границу разныхъ товаровъ и о порядкѣ взиманія пошлинъ.

Объявленіе

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всѣмъ кому о томъ вѣдать належитъ.

По силѣ Высочайшаго повелѣнія Ея Императорскаго Величества нашей Всемилостивѣйшей Государыни, на какомъ основаніи отданы таможни въ Литвѣ состоящія на откупъ отъ 1—12 Маія сего 1795, по то же число будущаго 1796 года, о томъ для всенароднаго извѣстія, а паче купцамъ и всѣмъ торгующимъ для свѣденія, наблюденія и исполненія объявляется слѣдующее:

1. Пошлину пограничную, портовую и транзитную во всѣхъ тѣхъ мѣстахъ, въ которыхъ въ предѣлахъ Литвы, Скипетру Ея Императорскаго Величества подвластныхъ, есть въ учрежденіи таможни и заставы, собирать съ привозимыхъ и отвозимыхъ товаровъ платежу пошлины подлежащихъ, по тѣмъ самымъ тарифамъ, кои установлены и обнародованы прежнимъ Польскимъ правительствомъ; а при томъ во всѣхъ безъ изъятія частяхъ пошлиннаго сбора и порядка таможеннаго наблюдать и исполнять во всей точности послѣднія Рѣчи посполитой Польской узаконенія и Литовской скарбовой коммисіи постановленія, съ копхъ для вѣденія они содержатели, при подписаніи контракта снабдены засвидѣтельствованными начальникомъ казеннаго отдѣленія копіями.

2. Содержателей таможеннаго откупа какъ самихъ, такъ и равныхъ чиновъ содержимыхъ при таможняхъ, признавать и почитать состоящими въ службѣ Ея Императорскаго Величества, по приведеніи каждаго изъ нихъ законнымъ порядкомъ по вѣрѣ и обряду ихъ къ присягѣ на вѣрное и безпристрастное отправленіе предлежащихъ обязанностей. Имѣть же имъ содержателямъ при таможняхъ и заставахъ на собственномъ ихъ иждивеніи такихъ же званій чиновъ, какіе при бытности пошлинныхъ сборовъ въ вѣдомствѣ Литовской скарбовой коммисіи при таможняхъ содержаны были, и нужны суть для сохранности купеческихъ товаровъ и незадержнаго оныхъ изъ таможенъ отправленія.

3. По границѣ, гдѣ находятся таможни, учреждена таможенная стража изъ конныхъ войскъ; которой, должность состоитъ въ томъ, чтобъ охранять таможни

и таможенныя заставы, дѣлать разъѣзды по таможенной цѣпи для пресѣченія тайнаго провоза товаровъ, и преподавать во всѣхъ случаяхъ законное пособіе и защиту.

4. Таможенныхъ сборовъ содержатели непосредственно состоятъ въ вѣдомствѣ и подъ судомъ и расправою казеннаго отдѣленія Литовскаго верховнаго правленія, въ коемъ по всѣмъ до пошлиннаго сбора касающимся дѣламъ на разрѣшеніе во оное входящимъ, какъ отъ нихъ содержателей, такъ и тѣхъ, кои на нихъ будутъ приносить жалобы, имѣютъ быть даны рѣшительныя вершенія, безъ всякаго дальнѣйшаго разбирательства.

5. При осмотрѣ товаровъ и собираніи со оныхъ пошлины, оными содержателямъ ни кому не дѣлать ни какихъ притѣсненій, ни малѣйшихъ излишнихъ требованій и неправильныхъ для корысти своей конфискацій. Ежели же они въ чемъ либо преступятъ законоположенія, и по разбирательству казеннаго отдѣленія будутъ въ томъ обличены, имѣютъ заплатить нетолько всѣ убытки, какіе претерпѣлъ и докажетъ купецъ по остановкѣ при таможнѣ товаровъ, или по неправильной ихъ конфискаціи; но сверхъ того въ пеню такую же сумму въ пользу бѣдныхъ. При томъ ни какую конфискацію имъ содержателямъ самопроизвольно не дѣлать, но обнаруживъ умыслъ къ тайному провозу какихъ либо товаровъ, задержать и хранить оныя товары при таможнѣ, за своею и хозяина тѣхъ товаровъ печатьми, представя тотъ же часъ казенному отдѣленію, съ подробнымъ описаніемъ всѣхъ обстоятельствъ; что найдены товары конфискаціи подлежащіе: по каковому донесенію и разсмотрѣнію правильности остановленія тѣхъ товаровъ, казенное отдѣленіе дастъ разрѣшеніе о конфискованіи оныхъ на законномъ основаніи.

6. Вѣсы и мѣры содержать по всюду при таможняхъ правильныя, и для клейменія товаровъ таможенную печать противъ образцовъ, какіе имъ отъ правительства даны.

7. По слику земли лежащія на лѣвомъ берегу рѣки Немна, сопредѣльны кордону Прускими Войсками занимаемому, то, дабы съ лѣваго на правый берегъ Немана не могли быть провозимы какіе либо запрещенные, или платежу пошлины подлежащіе товары, содержатели таможенныхъ сборовъ пользуются правомъ и свободою, суда изъ Юрбурха въ верьхъ по Неману съ товарами проходящія, не взирая на то, что въ Юрбургѣ были уже осматриваны и съ товаровъ на нихъ имѣющихся пошлинныя деньги взяты, вновь свидѣтельствовать въ пристаняхъ Ковенской, Олитской и Гродненской; не дѣлая однакожъ вторичнаго осмотра всякому товару особенно, а только числу тюковъ, бочекъ и ящиковъ, долженствующихъ быть въ Юрбургской таможнѣ запечатанными и въ квитанціяхъ отъ оной даваемыхъ показанными по нумерамъ; и когда найдено будетъ большее число тюковъ, бочекъ и ящиковъ, нежели въ квитанціи написано; тогда не трогая осмотрѣныхъ уже въ Юрбургѣ, сверхъ того находящимся товарамъ сдѣлать осмотръ и взыскать съ оныхъ слѣдующую по законамъ пошлину.

8. Всякая Россійская монета и Россійскія банковыя ассигнаціи не должны быть ни впускаемы, ни выпускаемы за границу въ сосѣдственные предѣлы, Россійскими Войсками не занятые.

9. Сверьхъ тѣхъ товаровъ, ввозъ коихъ безъ пашпорта отъ правительства по прежнему здѣшней земли узаконенію воспрещенъ, не должны такъ же быть впускаемы изъ за границы, безъ точнаго отъ главнаго начальства повелѣнія: всякое оружіе и всякаго рода военные припасы, какъ то, сабли, палаши, тѣсаки, кинжалы въ тростяхъ, или наружные, пушки, фалконеты, ружья, пистолеты, порохъ и ядры. Когда же о впускѣ тѣхъ товаровъ будутъ предъявлены отъ главнаго начальства пашпорты, тогда брать со оныхъ пошлину по тарифу.

10. Ежели при осмотрѣ таможенномъ

будутъ открыты выше сего показанные запрещенные товары, и умыслъ къ тайному ихъ пяовозу будетъ явенъ, то содержатели таможенныхъ сборовъ должны конфисковать оные въ Казну, и представить ихъ въ Гродно казенному отдѣленію, которое по найденіи конфискація правильною, имѣетъ удовольствовать ихъ содержателей изъ конфискованныхъ товаровъ, тою частію, которая принадлежитъ по законоположенію доносщику.

11. Въ содержаніи приходныхъ и фактурныхъ книгъ и въ дачѣ кущамъ въ заплатѣ пошлинныхъ денегъ печатныхъ квитанцій, имъ содержателямъ наблюсти тотъ самый порядокъ, какой установленъ касательно того прежнею Литовскою скарбовою коммисіею. Данъ въ Гроднѣ. Апреля 24 Мая 5 дня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Пуб. Библ. Б. 8 № 167 л. 7—8.

№ 166.—1795 г. Мая 6.

Заявленіе Витковскаго о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Witkowskiego czynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Junij dwadziestego dnia nowi, a dziewiątego veteris stili.

Na urzędzie Jey Jmperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Józef Jolszan, sekretarz kommissyi pierwszey gubernij Minskiey, recess przez wielmożnego iegomosci pana Jozefa Witkowskiego budowniczego powiatu Orszanskiego uczyniony do akt podał, którego wyrazy następuiące: Ja niże imianowany, dawyi klatwu pred Bohom na wiernost poddanstwa Jeja Jmperatorskomu Wieliczestwu, imieiu niedwiżymoie Pleskunowskoie jmienie dwor z dierewniami Minskoy hubernij w Połockom woiewodztwie, a nynie w Uszackoy okruhie y za predieławi Jmperij w Kurlandij, przy hranicy zdiesznicy huberny, bliży miesteczka Drui dwor Warnowiczy z dierewniami leżaszczyia,, w kotorom dworie Warnowiczach ja kak prežde z iunych let pri otcu swoiem, tak posle bywszy w opieki u rodnoho moieho brata szambellana Dwora Polskoho Ludwika Witkowskoho y wyszedszy y z onoy po nynie dla uprawlenia ekonomiciu nachodiłsia, poieliku jmienie Pleskunowskoie na moiu czast w Połockom woiewodztwie sostoiaszczeie bylo nie w moiem rosporażenij, a z dawnych wremien otdawano otcom y bratom moim rawno posle y samym mnoiu ziatiu naszemu rotmistru Surymu w arędu, za płatimuiu ot nieho nam iežehodno piatsot talerow y za dołżnuiu nami iemu tysiacz czerwonych summy, do oddaczy koich tysiacza czerwonych, ili do wyruczki samym im iz toho imienia nie moh ja władiet tiem Pleskunowskim imieniem; nachodiaś że w wysze iziasnienom dworie Warnowiczach (nie znaia y nie imieia ni odkol izwiestia, czto dołżno mnie było byt w tom Pleskunowskom jmienij, a nie w druhom) y sobludaia swiato obiazannost prisiahi, iako wirno poddanoy Jeja Jmperatorskaho Wieliczestwa y błagomyslaszczy soczlen prežniaho moieho otieczestwa, pry wozniknuwszem w Polszcze y Litwie smiatienij y buntie podiatom wierołomstwom złoumyszlinnych, roztorhnuwszych suszczestwowawszyie z sosiestwiennymi dierżawami soiuzy y izprowierhszych obraz zakonnoho w Polszcze prawienia, so wsiekoniecznym razruszeniem wnutrennoho hrażdanskoho błahoustroystwa, nietokmo nieuczestwował ja nipriamo, ni postoronnie w miatežniczeskom złonamierenij, no nikakoho snoszenia wo wred polzam Wsiemilostiwieyszey moiey Hosudaryni z woznutitielami nieimieł, czto nitokmo obiawlau po czesti moiey y poddaiu siebie. budie protiwnoie tomu otkroietsia, wsiey strohosti zakonnoho sużdenia, no y zwierch toho o niepryczastnosti moiey k myslam buntoszczyczym Polskim prilahaiu swidietielstwy, wydannyia mnie

od hrodskoho Brasławskoho suda y hospodina kapitana Morozowa, imiewszoho nadziranie w Drui, bliz kotoroy dom moy Warnowiczy sostoit, y zsyłaiuś na wsiech hospod Rossyiskich oficerow pry sostoiawszem proszłoho hoda w Drui otriadie woysk nachodiwszychsia, imienno—na komandowawszaho otriadom Moskowskaho branoderskaho połka sekund-majora Beszencowa, kapitana toho połka Iwana Pirohowa, kniazia Myszyckoho, rotmistra husarskoho Wasila Fridrihsa y pry tamożnie na miestie polskich czynownikow sostoiawszoho porutczyka Pawła Pryharowskaho, w lice koich poblizosti moieho k Drui domu ja poczti nieodłuczno był, rawno y na wsich żytielney miesteczka Drui y bliżnych tamosznych obywateley zsyłaiuś, chotia pod ich y moieiu prisiahoiu nynicze w Aprelu miesiace dwadcat pierwoho czysła seho hoda, uznaw ot ziatia moieho hospodina Suryna, pierwoie czto połuczeno im od hospodina ziemskoho Uszackoy okruhi smotrytela Wandora pismiennioe izwieszczenie ot szesnatcatego dnia Aprela, trebuiuszczaho ieho prybytia wo wtoroiu Minskoy hubernij kommissiiu, dla predstawlenia dokumentow na imienie Pleskunowskoie, a poslednieie czto on hospodin Surin ieszcze w proszłom hodie posyłał narocznoho ko mnie w Kurlandiu z izwieszczeniem o prybytii moiem tuda, no onaho na hranice propuszczaiemo nie było, dla toho tiepier uże za połuczeniem od hospodina Wandora izwieszczenia z onym Surynom y iawlaiuś. U tego recessu podpis aktora poniżey datta następnemi wyrażaiąsię słowy: Jozef Witkowski budowniczy powiatu Orszanskiego, manupropria. Maia szostogo dnia, tysiacza siemsot diewianosto piatoho hoda. Takowy reces za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 269—270.

№ 167.—1795 г. Мая 8.

Резолюція Генералъ-Лейтенанта Кнорринга о перенесеніи дѣла Виленскихъ Ксендзовъ Доминикановъ съ Рымшею изъ Виленскаго земскаго суда въ Завилейскій земскій судъ, въ виду упраздненія Главнаго Литовскаго трибунала.

Akt rezolucyi I. W. generała de Knorryng w rzeczy I.X.X. Dominikanow Wilenskich z W. I. P. Rymszą, oboznym Nowogrodzkim.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Maia dziewiątego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Wilenskiego stanąwsy osobiscie W. I. pan Andrzey Pogoski. rotmistrz woiewodztwa Połockiego, rezolucyą I. W. Bogdana de Knorring generała-leutnanta woysk Rossyiskich wielu orderow kawalera w rzeczy WW. I. XX. Dominikanow Wilenskich z W. I. P. Rymszą oboznym Nowogrodzkim przeciw kompromissowi Ichm. o folwark Mereez w woiewodztwie Wilenskim sytuowany w poniżey wyszczegulnionych wyrazach daną do akt podał, co do słowa w xięgi ziemskie woiewodztwa Wilenskiego wpisuiąc tak się wyraża: Bogdan Knorring generał-leutnant Rossyiski wielu orderow kawaler. Po kilkakrotnych zażaleniach I.XX. Dominikanow Wilenskich przeciw kompromissowi w sprawie ich z I. P. Rymszą oboznym Nowogrodzkim o folwark Merecz w woiewodztwie Wilenskim sytuowany, gdy mimo wszelkich sposobow użytych na ułatwienie tey rzeczy drogą ugodliwą I. XX. Dominikanie na nowo powtorzyli swoie prozby, aby mogli mieć sobie przeznaczony sąd ziemski, ktory by wszedł w rozpoznanie ich zarzutow przeciw nielegalnosci kompromissu, jakoby on był złożony z sędziow przyiaznych I. panu Rymszy, w ktorych wybraniu niezaszła obostronna zgoda y przeciwko dokumentom fałszywym y do sprawy tylko porobionym, na ktorych kompromissarski wyrok oparty został, przeto

lubo ostateczną rezolucyą zostawiłem I. XX. Dominikanom drogi iakie z prawa w tey mierze są dozwolone; lecz gdy niebytność Trybunalu sposobność im wszelką odeymuie z prawa, aby więc w takowym przypadku sprawiedliwość nie ucierpiała, stosownie do woli I. O. główno kommenderuiącego generała anscheffa xięcia Repnina powagą y mocą rządową mi powierzoną, w celu domierzania czystey sprawiedliwosci, za zgodą obóstron, na pismie poruczam sądowi ziemskiemu powiatu Zawileyskiego z przepisaniem, aby na pierwszey następuiącey kadencyi swoiey przed wszystkiemi sprawami przedsięwziął za wyszłym czteroniedzielnym terminem pozwowi do rozsądzenia niezwłocznego, czyli ten compromis między I. XX. Dominikanami z I. P. Rymszą o folwark Merecz był wedle prawnego opisania y czyli dokumenta na mocy których sądzil są nie fałszywemi y w takim składzie postanowienia onego tykać się w żaden sposob nie można y nie godzi się; lecz ieżeli ten kompromis pokażesię nie prawnym y te dokumenta, któremi on został oszukany, fałszywemi, w podobnym razie cała ta sprawa zwraca się do sądu przyzwoitego, a dekret kompomissarski tym sposobem zniszczonym bydz powinien, a decyzyą swoią ostateczną w tey mierze stosowną do sprawiedliwosci y prawa sąd ziemski mnie przeszle. Dan w Wilnie, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego miesiąca Maia osmego dnia. U tey rezolucyi podpis I. W. generała przy wycisniętey czarney herbowney iego pieczęci takowy: Bogdan Knorring L. S. Ktora rezolucya za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę do akt iest w xięgi ziemskie woiewodztwa Wilenskiego wpisana.

Изъ актовой книги Виленскаго земскаго суда за 1795 годъ, № 4235, л. 306.

№ 168.—1795 г. Мая 4.

Объявленіе объ учрежденіи комитета по долгамъ Гетмана Огинскаго.

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина.

Давъ предписаніе мое состоящимъ въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ судамъ Земскимъ и Гродскимъ, чтобъ, по изъясненнымъ во ономъ обстоятельствамъ, остановились они впредь до повелѣнія въ разсмотрѣніи и рѣшеніи дѣлъ по долгамъ бывшаго Подскарбія Литовскаго Огинскаго, симъ объявляю всѣмъ и каждому, кому о томъ вѣдать надлежитъ: что для разсмотрѣнія всѣхъ претензій, состоящихъ на Подскарбіи Огинскомъ, для различенія собственностей его отъ собственностей Гетмана Огинскаго, и для изысканія средствъ ко удовлетворенію справедливыхъ требованій заимодавцовъ, назначенъ въ Гроднѣ комитетъ, въ которомъ будутъ присудствовать члены верьховнаго Литовскаго Правленія Господинъ Бригадиръ и Кавалеръ Русановъ и Господинъ Коллежскій Совѣтникъ Волковъ. Чего ради всѣ заимодавцы, имѣющіе право къ полученію долговъ своихъ съ Подскарбія Огинскаго долженствуютъ въ томъ комитетѣ предъявить свои требованія въ теченіи трехъ мѣсяцовъ, считая срокъ отъ дня сего объявленія; а по прошествіи онаго ни какія иски и притязанія приняты и дѣйствительными почтены не будутъ. Но при семъ дается знать, что всѣ тѣ, коихъ притязанія окажутся несправедливыми, и на однихъ вымыслахъ основанными, не только не получатъ ни какого удовлетворенія; но сверьхъ того, подвергнутся и тому штрафу, какой назначенъ по законамъ Литовскимъ за ложное прошеніе безо всякаго послабленія. Въ Гроднѣ, Маія 14—25 дня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Публ. Библ. Б. 8 № 167 л. 21.

№ 169.—1795 г. Іюня 10.

Объявленіе генералъ - губернатора Репнина о порядкѣ сбора податей чоповой (съ напитковъ) и сосовой (съ табаку).

Объявленіе

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всѣмъ кому о томъ вѣдать надлежитъ.

На какомъ основаніи отданъ Великаго Княжества Литовскаго въ Городахъ Гроднѣ, Вильнѣ, Ковнѣ, Брестѣ, Вилкомиржѣ и Новогродкѣ, чоповой и сосовой сборъ на откупъ отъ 1—12 Маія сего 1795 года по тоже число 1796 года, о томъ для всенароднаго извѣстія объявляется слѣдующее:

1. Въ теченіи годоваго времяни чоповую и сосовую подать, собирать откупщикамъ на основаніи прежнихъ сеймовыхъ узаконеній и Литовской скарбовой Коммисіи постановленій, и по изданному тою Коммисіею 1791 года Ноября 22 дня тарифу, котораго одинъ экземпляръ данъ имъ за подписаніемъ казеннаго отдѣленія начальника, со всѣхъ обывателей торгующихъ напитками, или иными товарами той подати подлѣжащими и съ продажи ихъ гуртомъ или вышинкомъ, то есть въ розницу; только съ иностранныхъ напитковъ гуртомъ продаваемыхъ той подати не брать, по елику опая при ввозѣ тѣхъ напитковъ. въ слѣдствіе постановленія скарбовой Коммисіи 1790 года Ноября 20 дня, отбирается на границѣ въ таможняхъ; но какъ скоро оныя напитки въ розницу будутъ продаваться, то съ нихъ установленную съ вышинку чоповую подать брать; относительножъ табаку, какъ объ ономъ въ позднѣйшихъ постановленіяхъ и тарифахъ о сосовой подати ничего не упомянуто, нынѣ же по Высочайшему Ея Императорскаго Величества указу всякому обывателю дарована свобода торговать табакомъ, то по данному скарбовой Коммисіи установленію съ табаку отбирать сосовую подать на основаніи моего объявленія въ 11—22 день Марта изданнаго.

2. Съ напитковъ и прочихъ чоповой и сосовой подати подлѣжащихъ товаровъ привозимыхъ для собственнаго употребленія въ Городъ монастырями и обывателями, кои оными ни какого торгу непроизводятъ, не требовать содержателямъ той подати; но съ тѣхъ монастырей, или же обывателей, у коихъ въ домахъ есть карчмы, шинки и прочія мѣста, и кои производятъ продажу наравнѣ съ прочими торгующими, брать чоповую и сосовую подать; а у кого есть винокурни пиво, и медоварни и на нихъ куреніе и вареніе производится, тѣ имѣть платить объявленную подать безъотговорочно.

3. Ежели внѣ города и его предмѣстій будетъ Лагерь, то маркитантамъ торгующимъ оными напитками и прочимъ, съ привозимыхъ во оной чрезъ городъ товаровъ платить установленную съ гуртовой продажи чоповую и сосовую подать; съ непровозимыхъ же чрезъ Городъ въ Лагерь припасовъ сію подать не требовать и не взыскивать.

4. Въ Гроднѣ, Вильнѣ, Ковнѣ, Брестѣ, и Новогродкѣ, при сборѣ чоповой и сосовой подати находятся со стороны казенной приставы (экзаторы), долгъ коихъ есть быть посредниками между содержателями на откупѣ сего сбора и между обывателямъ при случаѣ какихъ споровъ; о которыхъ ежели по какимъ обстоятельствамъ самими ими рѣшены не будутъ, доносить въ Гроднѣ казенному отдѣленію, а въ прочихъ вышепоказанныхъ мѣстахъ Городничему, или начальнику, кому ввѣрена исполнительная власть. Если обнаружится какой либо обманъ, или кто не заплатитъ въ свое время должныхъ за чоповую подать денегъ, и сіи случаи востребуютъ экзекуціи; то содержатели отнесутся къ экзак-

тору; а оной для поступленія по своей инструкціи и прежнихъ обыкновеній, имѣетъ отнестися къ исполнительной власти о преподаніи нужной помощи.

5. Экзакторовъ, Стражниковъ и прочихъ чиновъ, кои потребны будутъ, содержать откупщикамъ своимъ иждивеніемъ, и всѣхъ ихъ признавать а почитать состоящими въ службѣ Ея Императорскаго Величества, по приведеніи законнымъ порядкомъ по вѣрѣ и обряду ихъ къ присягѣ, на вѣрное и безпристрастное отправленіе предлѣжащихъ обязанностей.

6. При осмотрѣ всего подлѣжащаго Чоповой и Сосовой подати и собираніи оной, содержателямъ не дѣлать обывателямъ ни какихъ притѣсненій, ни излишнихъ требованій и неправильныхъ для корысти своей конфискацій; будеже обвинятся и обличатся въ томъ, то накажутся вознагражденіемъ причиненнаго убытка и особенною пѣнею въ пользу бѣдныхъ, по присужденію казеннаго отдѣленія верховнаго Литовскаго Правленія, подъ судомъ и расправою коего они состоятъ, и въ которомъ обиженные могутъ просить о удовольствіи. Самопроизвольно имъ содержателямъ никакой конфискаціи не дѣлать; но всегда съ вѣдома экзакторовъ, которые подвергнутся неупустительному по законамъ взысканію, если согласятся учинить не правильную конфискацію, и въ томъ доказаны будутъ.

4. Казенная посуда, вѣсы, мѣры и клеймо до нынѣ состоящія у экзакторовъ, по описи отданы тѣмъ содержателямъ Чоповаго и Сосоваго сбора. Дано въ Гроднѣ. Іюня 10—21 дня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вилен. Пуб. Библіотеки В 8 № 167, Л. 50—51.

№ 170.—1795 г. Іюня 10.

Объявленіе князя Репнина о порядкѣ сбора консумпційной подати (съ мяса).

Объявленіе

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всѣмъ кому о томъ вѣдать надлежитъ.

На какомъ основаніи Великаго Княжества Литовскаго въ городахъ: Гроднѣ, Вильнѣ, Ковнѣ, Брестѣ и Новгородкѣ отданъ Консумпційный сборъ, или съ битія скотины подать на откупъ отъ 1—12 Маія 1795 года, по тоже число будущаго 1796 года; о томъ для всенароднаго извѣстія, а паче мясникамъ и прочимъ бьющимъ скотину, и торгъ мясомъ производящимъ, для свѣденія, наблюденія и исполненія объявляется слѣдующее:

1. Въ теченіе годоваго времяни содержателямъ отбирать Консумпційную подать въ городахъ и опыхъ предмѣстіяхъ со всѣхъ мясниковъ скотину бьющихъ и торгъ мясомъ производящихъ, такъ же и со всѣхъ обывателей для собственнаго употребленія скотину бьющихъ, или мясо въ городъ привозящихъ, на основаніи обнародованныхъ прежнею Литовскою Скарбовою Коммисіею 1791 года Сентября 7 дня о томъ постановленій и тарифа, наблюдая во всей точности правила въ нихъ, какъ для мясниковъ, такъ и для обывателей показанныя.

2. Какъ всѣ госпитали и монастыри убогихъ монаховъ, какъ то: Бернардиновъ, Реформатовъ, Капуциновъ, Милосердныхъ братій и сестръ освобождены по законамъ отъ платежа Консумпційной подати, то содержатели съ скотины тѣми монастырями, или госпиталями для своего употребленія въ городъ пригоняемой, такъ же и съ мяса для своего употребленія привозимаго, не требовать Консумпційной подати; но ежели

монастыри и гошпитали употребятъ во зло таковое закономъ опредѣленное ихъ благодѣяніе и будутъ обличены въ тайной продажѣ скота, или мяса, то накажутся опредѣленною закономъ же пѣнею.

3. При сборѣ Консумпційной подати, состоять со стороны казенной приставу (экзактору) долгъ коего да будетъ быть посредникомъ между ими содержателями и между обывателями, при случаѣ какихъ либо споровъ; и ежели оные по какимъ ни есть особеннымъ обстоятельствамъ ими самими рѣшены не будутъ, то относиться къ исполнительной власти; ежели же обнаруженъ будетъ обманъ, или кто не заплатитъ въ свое время должныхъ за Консумпційную подать денегъ, и сіи случаи востребуютъ экзекуціи, то содержатели имѣютъ, для поступленія по ихъ инструкціямъ, относясь въ семъ случаѣ къ исполнительной власти.

4. Откупщикамъ давать Экзактору то содержаніе, какое имѣлъ онъ прежде изъ казны; равномѣрно стражниковъ и прочихъ чиновъ, потребныхъ къ сему сбору, содержать имъ откупщикамъ своимъ иждивеніемъ; и какъ экзакторовъ, такъ и прочихъ чиновъ признавать и почитать состоящими въ службѣ Ея Императорскаго Величества; чего для, каждаго изъ нихъ закошымъ порядкомъ по вѣрѣ и обряду ихъ привести къ присягѣ на вѣрное и безпристрастное отправленіе предлѣжащихъ обязанностей.

5. При отбираніи Консумпційной подати, содержателямъ не дѣлать обывателямъ ни какихъ притѣсненій, ни малѣйшихъ излишнихъ требованій и неправильныхъ для корысти своей конфискацій; буде же обвинятся и обличатся въ томъ, то накажутся вознагражденіемъ причиненнаго убытка и пѣнею въ пользу бѣдныхъ, по присужденію казеннаго отдѣленія Верховнаго Литовскаго Правленія, подъ судомъ и расправою коего они состоять; и въ которомъ обиженные могутъ о удовольствіи просить. При томъ, имъ содержателямъ ни какой конфискаціи самопроизвольно не дѣлать, но всегда съ вѣдома Экзактора, которой подвергнется неупустительному по законамъ взысканію, ежели согласится учинить неправильную конфискацію и въ томъ доказанъ будетъ. Когда же случатся конфискаціи, то мясо, какъ припасъ подверженный скорой порчѣ, продать тотъ же часъ, и казнѣ припадлежащую часть внести деньгами.

6. Отъ осмотра возовъ ни кто изъ пріѣзжающихъ въ городъ не можетъ быть свободенъ, однако съ мяса, которое провозится чрезъ городъ, а въ ономъ не продается и ни начто не употребляется, не брать консумпційной подати, поелику подать сія относится единственно къ мясу въ городѣ употребляемому. Дано въ Гроднѣ, 10—21 іюня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Рѣпнинъ.

Сборн. Вилен. Публ. Библіотеки Б 8 № 167, д. 47.

№ 171.—1795 г. Іюня 10.

Объявленіе генерала-губернатора князя Репнина объ отдачѣ въ откупъ клейменія картъ.

Объявленіе Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всѣмъ кому о томъ вѣдать надлежитъ.

На какомъ основаніи по сему Княжеству Литовскому отдано клейменіе картъ на откупъ отъ 1 Маія 1795 года до 1 маія 1796 года, о томъ для всенароднаго извѣстія объявляется слѣдующее:

1. За клеймо на картахъ содержателямъ сего сбора отбирать установленную сеймомъ 1776 года въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ подать, наблюдая паиточнѣйшее всѣ относящіяся до сей статьи постановленія.

2. Какъ въ городѣ Вильнѣ клейменіе картъ отдано уже на откупъ тамошнему купцу Тиціусу по первое ноября

сего года, то до того времяни картамъ его знакомъ заклейменнымъ быть невозбранно въ употребленіи, но только въ одномъ лишь городѣ Вильнѣ; по прочимъ же мѣстамъ всего Княжества Литовскаго карты, кои не будутъ за клеймомъ нынѣшнихъ онаго содержателей, признавать запрещеннымъ товаромъ (контръ бандою) и въ слѣдствіе установленія бывшей Литовской скарбовой Коммиссіи Апрѣля 29 дня 1790 года обнародованнаго, взыскано будетъ за каждую игру такихъ картъ по три голландскихъ червонныхъ.

3. Какъ изъ прежнихъ объявленій Литовской скарбовой Коммиссіи всѣмъ довольно вѣдомо есть, что ни кому не позволено употреблять иныхъ картъ, кромѣ клейменыхъ, то сіи учрежденія и нынѣ подтверждаются, откупщики же клейма картъ дадутъ знать, гдѣ публикѣ, получать въ покупку карты. Знакомъ на картахъ избранъ и установленъ двуглавный Орелъ съ надписью вокругъ: *Литовское Клеймо картъ.*

4. Откупщикамъ самимъ и повѣреннымъ ихъ не продавать самаго лучшаго разбора картъ дороже 3 злотыхъ и 4 грошей, польскихъ же картъ игры дороже 2 злотыхъ и 4 грошей, а худшаго разбора картамъ цѣна должна быть соразмѣрна вышепоказанной.

5. Въ случаѣ преступленія кѣмъ либо установленій относительно употребленія картъ, городскимъ Полиціямъ повсемѣстно преподавать откупщикамъ по ихъ прозьбамъ законную защиту и пособіе, и имѣть особливый надзоръ, дабы въ кофейныхъ, биліардныхъ и прочихъ публичныхъ домахъ не играли неклейменными картами; но таковому надзору и ни какому осмотру не подлежать однако прочіе домы Дворянъ и партикулярныхъ людей, живущихъ въ Городахъ, или деревняхъ. Дано въ Гродно Іюня 10—21 дня 1795 года. Князь Николай Репнинъ. (М. П.)

Сборн. Вил. Публ. Библ. Б 8 № 167, л. 49.

№ 172.—1795 г. Іюня 28.

Объявленіе князя Репнина о порядкѣ подачи и формѣ прошеній, подаваемыхъ въ Верховное Литовское правленіе.

Объявленіе

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всѣмъ кому о томъ вѣдать надлежитъ.

Объявленіемъ моимъ отъ 4-го февраля сего года давъ знать, что Ея Императорское Величество наша Всемилостивѣйшая Государыня въ изъявленіе Высочайшаго своего благоволенія къ народу Литовскому, подвластному благословенному Ея Скипетру, даровавъ ему свободу и преимущество управляться собственными его законами, Всемилостивѣйше въ то же время повелѣть соизволила, учредить для суда и расправы въ дѣлахъ гражданскихъ Верьховное Литовское Правленіе, котораго открытіе до сего времяни, по разнымъ обстоятельствамъ не могло воспослѣдовать. Но когда нынѣ, съ приуготовленіемъ всего къ тому потребнаго, оное Правленіе отъ сего числа воспріяло свое начало въ Гродно подъ моимъ Предсѣдательствомъ; и въ немъ всѣ тѣ, кои по дѣламъ своимъ имѣють нужду въ справедливомъ покровительствѣ, въ законной защитѣ и въ охраненіи отъ пристрастныхъ рѣшеній судовъ, могутъ свободно и безпрепятственно находить должное удовлетвореніе; лишь бы просьбы и жалобы ихъ были справедливы: ибо въ противномъ случаѣ, каждой тотъ, которой или ложное прошеніе составитъ, или несправедливую жалобу принесетъ, или же на правое рѣшеніе неосновательную и не надлежащую апелляцію возметъ, подвергнетъ себя неупустительному взысканію по собственнымъ законамъ здѣшнимъ. Того ради:

1. Всѣ тѣ, кои по дѣламъ своимъ справедливаго какого удовлетворенія искать законно могутъ, должны сами, или чрезъ своихъ повѣренныхъ, въ Верьховное Литовское Правленіе жалобы и прошенія свои подавать, описывая въ нихъ обстоятельно существо дѣла, и причины справедливости показаній ихъ утверждать могущія; но не мѣшая при томъ одного дѣла съ другимъ, и не запутывая тѣмъ прямыхъ и подлинныхъ обстоятельствъ.

2. Таковыя прошенія въ Верьховномъ Литовскомъ Правленіи будутъ принимаемы ежедневно предъ полуднемъ въ 12 часу, выключая однако праздничныхъ и воскресныхъ дней.

3. Что же касается до дѣлъ аппелляціонныхъ, то по всѣмъ онымъ, хотя предъ симъ подавались аппелляціи въ Трибуналъ Литовской; но какъ оной по изъясненнымъ въ объявленіи моемъ отъ 26 Марта причинамъ открыться не можетъ, то чтобы тяжущіеся не терпѣли медленности въ рѣшеніи ихъ дѣлъ, симъ установляется: на суды Земскіе и Гродскіе брать и подавать аппелляцію непосредственно въ Верьховное Литовское Правленіе, въ сроки назначенные объявленія моего отъ 20 Декабря прошлаго 1794 года, въ 5-мъ пунктѣ.

4. Для дѣятельнаго оказанія правосудія, и чтобъ отъ множества иногда входящихъ дѣлъ, какъ самому Верьховному Правленію не быть въ затрудненіи, такъ и истцамъ не навлечь тщетной медленности, опредѣляются каденціи для разсмотрѣнія и производства дѣлъ такимъ образомъ, чтобъ они были единовремянны во всѣхъ судахъ и мѣстахъ, и соотвѣтствовали бы какъ прямому успѣху въ вершеніи, такъ и удобности въ переносахъ дѣлъ, или аппелляціяхъ. Въ таковомъ предположеніи, каденціи Земскихъ и Гродскихъ судовъ должны быть между собою сходственны, и засѣданія тѣхъ судовъ имѣютъ продолжаться вездѣ въ одинакіе сроки, и вездѣ по старому Греческому счисленію, имянно же: Земскіе суды три раза въ годъ, продолжая каждое по шести недѣль отъ 7 Генваря, отъ 1 Іюня и отъ 1 Октября; а Гродскіе четыре, каждое по четыре недѣли, съ 1 Марта, съ 1 Маія, съ 1 Сентября и съ 1 по 24 Декабря.

5. Верьховное Литовское Правленіе хотя и безъ прерывно чрезъ цѣлой годъ будетъ производить дѣла; однако, дабы въ прочихъ особенно на него возложенныхъ, ради вступающихъ частныхъ, не имѣть остановки, поставляются слѣдующія каденціи, примѣняясь оными давнымъ Литовскимъ въ семъ случаѣ наблюденнымъ обыкновеніямъ и самой пользѣ обывателей: для всѣхъ дѣлъ аппелляціонныхъ, которыя изъ Земскихъ и Гродскихъ судовъ вступали въ Трибуналъ Земекой, и кои будутъ обработываться въ отдѣленіи гражданскомъ, двѣ каденціи, каждая по три мѣсяца, отъ 1 Сентября по послѣднее число Ноября; и отъ 1 Марта по послѣднее число Маія. Всѣ дѣла относившіяся до Трибунала духовнаго, съ 1 Декабря по 15 Генваря, включая въ то число и дѣла Диссидентовъ, по фундушамъ и привилегіямъ; дѣла производившіяся въ Ассесоріальныхъ судахъ, а имянно, аппелляціонныя мѣщанскія и прочія до оныхъ судовъ принадлежавшія, отъ 1 Іюня до послѣдняго Августа; старостинскихъ же крестьянъ и мѣстечекъ съ 16 Генваря по 1 Марта производиться будутъ по отдѣленію уголовному. Всѣ дѣла, бывшія въ вѣдомствѣ Коммиссіи Скарбовой и Едукаційной, будутъ производиться въ отдѣленіи казенномъ въ двѣ каденціи съ 15 Сентября по 1 Ноября и съ 1 Февраля по послѣднее число Марта. По дѣламъ же крестьянъ и мѣстечекъ Економическихъ, назначается безпрерывно еженедѣльно два дни, понедѣльникъ и четвертокъ въ отдѣленіи Экономическомъ.

6. Сверхъ того дѣла уголовныя и аппелляціи на гражданскія, какъ сказано

о сихъ послѣднихъ въ объявленіи моемъ отъ 20 Декабря 1794 года, могутъ вступать первыя въ уголовное, а другія въ гражданское отдѣленія, и въ прочія времяна года, дабы въ отправленіи правосудія не происходило ни малѣйшей остановки. Однако вершеніе всѣхъ прочихъ дѣлъ, кромѣ уголовныхъ, кои ежевремянному подлежатъ разсматриванію, въ Верьховномъ Литовскомъ Правленіи не инако чинено будетъ, какъ во время назначенныхъ каденцій, съ наблюденіемъ прежняго порядка о старшинствѣ ихъ вступленія. А при томъ Депутаты, посылавшіеся въ Духовной Трибуналъ, и нынѣ должны присылаться въ объявленную каденцію отъ каждаго Бискупства, то есть: Виленскаго, Жмуйдскаго и Брестскаго по два, дабы они въ назначеномъ для сихъ дѣлъ отдѣленіи могли быть ходатаями. каждой по дѣламъ своего Бискупства.

7. Объявя теперь о установленномъ порядкѣ для теченія всѣхъ вообще дѣлъ, остается еще уломянуть, что всѣ тѣ, коихъ дѣла за объявленною на Земскіе и Гродскіе суды аппелляціею, окончанія своего еще не взяли, могутъ нынѣ же подать оную въ отдѣленіе Гражданское для вписанія ихъ въ реестры, и для приуготовленія къ вершенію въ Верьховномъ Литовскомъ Правленіи въ опредѣленную каденцію.

8. И такъ удовлетворивъ столько же долгу моего званія, сколько и предстоящей надобности, въ показаніи каждому закоснаго пути къ сысканію его справедливости, долженъ я присовокупить къ сему: что какъ судъ и расправа будутъ производиться имянемъ и властію Ея Императорскаго Величества, то какимъ образомъ жалобы, прошенія, аппелляціи и позывы подавать съ Высочайшимъ Ея Величества титуломъ, о томъ для единообразнаго вездѣ исполненія прилагаются здѣсь особые формуляры, въ которыхъ, хотя и сдѣлано различіе между жалобою. или прошеніемъ и позывомъ; однако въ такихъ случаяхъ, гдѣ потребно сообщать опыя противной сторонѣ, проситель по прежнему обряду остается въ правѣ доставлять таковыя узаконеннымъ порядкомъ своему сопернику.

9. Каждой проситель пользуется свободою, буде самъ не имѣетъ возможности лично подать жалобу, или же прошеніе и аппелляцію свою, прислать оное съ повѣреннымъ; но съ вѣрющимъ письмомъ засвидѣтельствованнымъ отъ суда земскаго или гродскаго, или же отъ исполнительной власти, что опое отъ него, и кому имянно дано, и его рукою подписано: ибо инако довѣренности приниматься не будутъ, и безъ сего таковыя присланныя прошенія въ дѣйство не произведутся; равно какъ и тѣ, въ которыхъ разныя дѣла будутъ смѣшаны.

10. Вообще всѣ истцы, просители и жалобщики безъ изъятія, какого бы они чина и состоянія ни были, долженствуютъ вѣдать: что Верьховное Литовское Правленіе поставитъ себѣ непреложнымъ долгомъ, въ каждомъ случаѣ не сдѣлать своего рѣшенія прежде, нежели выслушается противная сторона; и для того, всякая тонкость, или хитрость, ежели обнаружится таковая въ подаваемыхъ прошеніяхъ, какъ умыслъ коварный, подкапывающій законы, и употребляемый для обмана правосудія, не останется безъ взысканія по всей строгости законовъ. Дано въ Гродно, Іюня 28 дня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Рѣпнинъ.

Форма 1.

Какъ подавать жалобы, аппеляціи и прошенія въ Верховное Литовское Правленіе вмѣсто позывовъ.

Всепресвѣтлѣйшая. Державнѣйшая, Великая Государыня, Императрица Екатерина Алексѣевна, Самодержица Всероссійская, Государыня Всемилостивѣйшая! Приноситъ жалобу или прошеніе (тутъ прописывать имя, прозваніе, чинъ или состояніе просителя) на примѣръ:

Шляхтичъ Казимиръ Гронской, на не правое рѣшеніе Волковійскаго Земскаго суда; а о чемъ мое прошеніе, или моя жалоба, тому слѣдуютъ пункты.

1-вое.

Писать, въ чемъ и съ кѣмъ состоитъ дѣло; какъ обиженъ, или притѣсненъ кѣмъ, или же какое неправосудіе показано, описать кратко и ясно, упомянувъ и о томъ, какія имѣетъ доказательства, или свидѣтельства законныя о его справедливости, или невинности. Однимъ словомъ, въ прошеніи апелляціонномъ писать точно все то же, что въ позывѣ, а иного ничего; понеже другаго ни чего принято въ дѣло не будетъ. Въ прочемъ дозволяется и болѣе пунктовъ помѣстить въ прошеніи или жалобѣ, то есть: два, три, четыре, или сколько нужно будетъ; а по написаніи и изъясненіи обстоятельствъ дѣла надлежитъ писать сіе:

И дабы Высочайшимъ Вашего Императорскаго Величества указомъ повелѣно было сіе мое прошеніе, или сію жалобу въ Верьховномъ Литовскомъ Правленіи принять, и разсмотря оное, или оную, мнѣ именованному законное удовлетвореніе доставить, назнача по силѣ Статута, или какой Конституціи, коей содержаніе прописать именно, особливой судъ для рѣшенія моей тяжбы; или что иное, чего проситель въ силу законовъ желаетъ, и что ему въ семъ пунктѣ писать не запрещается.

Всемилостивѣйшая Государыня прошу Вашего Императорскаго Величества о семъ моемъ прошеніи, или сей моей жалобѣ рѣшеніе учинить Іюня дня 1795 года. Къ поданію надлежитъ въ Верьховное Литовское Правленіе. Прошеніе писалъ (кто будетъ писать, долженъ написать свое званіе, имя и прозваніе) а проситель своеручно подписаться по пунктамъ, начиная отъ перваго такъ: къ сему прошенію, или къ сей жалобѣ *Шляхтичъ такой то* руку приложилъ.

Примѣч. Инако написанныя прошенія, то есть: ежели въ нихъ не будетъ объяснено существо дѣла кратко и ясно, ежели будутъ смѣшаны въ одномъ прошеніи разныя дѣла, и ежели въ заключеніи просьбы не будетъ написано, въ силу какихъ законовъ просятъ удовлетворенія, останутся безъ всякаго дѣйствія, и просители не только рѣшенія, но и ни какого разсмотрѣнія ожидать по онымъ не могутъ: по тому, что ищущіе себѣ удовлетворенія отъ правосудія не инако получать оное могутъ, какъ въ силу и слѣдствіе законовъ. И такъ тѣ, которые по однимъ мечтаніямъ своимъ будутъ утруждать Правительство, почтутся за безпокойныхъ ябѣдниковъ.

Форма 2.

Позывамъ, какіе по разнымъ искамъ подавать въ суды Земскіе и Гродскіе и Городовые Магистраты.

По указу Ея Императорскаго Величества, Самодержицы Всероссійской, и прочая, и прочая, и прочая.

Позывъ урожденному Н. Н. въ Гродской или Земской судъ А. А. по иску Господина Б. Б. позывающему васъ, ссылаясь на всѣ доказательства, которыя имѣетъ представить въ судъ, по претензіи его къ вамъ (тутъ наблюдать въ изъясненіи просьбы, позывъ таковой составить долженствующей). 1. Дабы позывъ былъ подаваемъ на имя такое, на какое позывы подавать слѣдуетъ, и въ тотъ судъ, въ которой принадлежитъ. 2. Дабы позывъ изображалъ обстоятельно, кто? кого? въ которой судъ? и для чего? позываетъ, такожъ дабы находилось въ немъ и изъясненіе просьбы краткое, но обстоятельное и ясное позывающаго. 3. Дабы на томъ же позывѣ Возной, которой оной противной сторонѣ подастъ, написалъ свое свидѣтельство, котораго времяни, и на которомъ мѣстѣ подалъ, и дабы таковое свидѣтельство въ Канцеля-

ріи было явлено. Въ прочемъ же, какъ подобные позывы обычны во всей Литвѣ, то образъ ихъ писанія остается во всемъ на прежнемъ основаніи; только бы вездѣ находился Высочайшій Ея Императорскаго Величества титулъ, какъ выше оной написанъ.

Сборн. Вил. Публ. Библ. Б 8. № 167, л. 9—12.

№ 173.—1795 г. Іюля 11.

Распоряженіе князя Репнина о томъ, чтобы піары не отлучались изъ монастырей безъ дозволенія ихъ начальства.

Объявленіе

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всѣмъ кому о томъ вѣдать надлежитъ.

Изъ донесенія провинціальнаго Начальника ордена Піаровъ усмотрѣвъ, что монахи вступая въ званіе учителей и подъ другими предлогами, чрезъ стараніе и покровительство себѣ пріобрѣтенныя, безъ дозволенія отъ ихъ начальниковъ имѣютъ пребываніе внѣ монастырей ихъ. Таковое несогласное съ монашескимъ саномъ житіе долженствовало ихъ вовлечь въ разные безпорядки, противные ихъ обряду и въ дерзостныя безпокойства замѣшательствъ, несвойственныхъ ихъ званію, ко вреду собственному и всего общества: чему, заразясь симъ духомъ, послѣдній примѣръ показалъ Піаристъ Лаврищецъ Адамовичъ. И для того въ предупрежденіе всего подобнаго и для возстановленія надлежащаго въ семъ монашескомъ орденѣ порядка, по желанію самаго вышесказаннаго Провинціала, за нужное нахожу и повелѣваю: чтобъ всѣ, отлучившіеся изъ монастырей сего ордена, въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ состоящихъ и въ разныхъ мѣстахъ сего Княжества пребываніе имѣющіе, возвратились къ настоятелямъ своимъ къ предназначенному собранію въ мѣстечкѣ Щучинѣ; и безъ дозволенія тѣхъ начальниковъ не только впредь ни куда неотлучались, но чтобы безъ онаго никто ихъ у себя съ сего времяни держать не осмѣливался; въ противномъ же случаѣ со всѣми таковыми, которые въ неисполненіи противъ сего объявленія окажутся, поступлено будетъ, какъ съ ослушниками. Дано въ Гроднѣ, Іюля 11 дня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Публ. Библіотеки Б 8, № 167, л. 15.

№ 174—1795 г. Августа 20.

Обязательство сборщика податей Марцинкевича за всякій недочетъ въ деньгахъ отвѣчать собственнымъ имуществомъ.

Przyznanie dokumętu od W. Imści pana Iozefa Marcinkiewicza pisarza grodzkiego Nowogrodzkiego, na rzecz skarbu Iey Imperatorskiey mosci wydanego y służącego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego. miesiąca Septembra dziewiątego dnia.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Nowogrodzkiego y mną Ignacym Tuhanowskim pisarzem ziemskim woiewodztwa Nowogrodzkiego, stanowszy obecnie W. I. pan Iozef Marcinkiewicz pisarz grodzki woiewodztwa Nowogrodzkiego, dokument paręczny za siebie na rzecz skarbu Iey Imperatorskiey mosci przyznał y swe przyznanie w protokule przyznań zapisowym własney ręki utwierdził podpisem, którego wyrazy są następne: Ia Iozef Marcinkiewicz, pisarz grodzki woiewodztwa Nowogrodzkiego, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym dokumentem, parącznym skarbowi Iey Imperatorskiey mosci przyznanym y danym na to, iż gdy od rządu skarbowego Litewskiego za exaktora do wybierania wszelkich w tym woiewodztwie podatkow iestem determinowany y wyzna-

czony, a skarb urządził y ustanowił ażeby exaktorowi parękі dokładne na pewność zupełnego bezpieczenstwa mieli, przeto ia Marcinkiewicz, zapisuiąc skarbowi Iey Imperatorskiey mosci sam za siebie parękę, wszelki deces w pieniądzach skarbowi przezemnie domierzony własnym moim maiątkiem zapłacić w całosci obowiązuię się y dla tego ewikcyią czyli bezpieczenstwo na dobrach moich Horodziey nazwanych, w woiewodztwie Nowogrodzkim w paraffij Mirskiey położonych, jako też na summach y wszelkim maiątku, wnosząc y zapisuiąc ninieyszy dokument parączny przy uproszonych pieczętarzach podpisuię. Datt roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Augusta dwadziestego dnia. U tego dokumętu podpisy rąk tak samego aktora, jako też y wielmożnych pieczętarzy temi się wyrażaią słowy: Iozef Marcinkiewicz pisarz grodzki Nowogrodzki y exaktor. Proszony za pieczętarza od W. I. pana Iozefa Marcinkiewicza pisarza grodzkiego, do tego dokumętu parącznego, na rzecz skarbu Iey Imperatorskiez mosci, dla pewnosci do wybierania podatkow z woiewodztwa Nowogrodzkiego, służącego y danego podpisuię się. Ian Obuchowicz mpr. proszony od W. Imsci pana Iozefa Marcinkiewicza pisarza grodzkiego Nowogrodzkiego. Do tego dokumętu na rzecz skarbu Iey Imperatorskiey mosci wydanego pieczętarzem piszę się Franciszek Pilecki komornik powiatu Wołkowyskiego. Prawnie proszony pieczętarz od wyż podpisaney osoby do tego parącznego dokumętu podpisuię się Ignacy Bykowski mp. Ktory dokument po przyznaniu onego przez wyż wzmienioną osobę iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Nowogrodzkiego przyięty y wpisany.

Изъ акт. кн. Новогрудскаго земскаго суда за 1795 годъ, № 12831, л. 733.

№ 175.—1795 г. Августа 20.

Универсалъ генералъ-губернатора князя Репнина о внесеніи жителями всѣхъ налоговъ не деньгами, а зерновымъ хлѣбомъ.

Uniwersal xiązecia Mikołaja Repnina generała-gubernatora Litewskiego.

Wszystkim w obec, y każdemu z osobna, obywatelom W-o X-a Litto, naywyższey moiey władzy powierzonego, do wiadomosci, y nieodwłoczney exekucyi podaię się.

1-mo. Ponieważ z opatrznosci Naywyższego Stworcy, cały kray, w roku ninieyszym obfitym iest obdarzony żniwem; chcąc więc przybliżyć obywatelom sposob korzystania z tey obfitosci, z mocy władzy moiey naywyższey ustanawiam że wszyscy, W-o X-a Litt-o obywatele, ktorzy płaco różne podatki prawami ustawione skarbowi, taryfowe podatki iako to—podymne generalne, czopowe, szelężne z karczem, poglowne od żydow; młynowe, czynsz magdeburski, rożne kwarty z starostw, czynsz emfiteutyczny z starostw przez licytacyą trzymanych, dochod z starostw od czasu konffederacyi Targowickiey w arendowne posessye oddanych, subsidium charitatiwum, offiarę dziesiątego y dwudziestego grosza y poł podymne maią, wnieść wszystkie wyż wyszczegulnione podatki do skarbu Iey Imperatorskiey mosci nie pieniędzmi, lecz w naturze zbożem, to iest zbożem żytem, krupami y owsem, a to za podatki, ktore za raty septembrową 1795, oraz Ianuarową, Marcową y Juniową 1796 roku, wedle taryff skarbowi należą. Rat 4 razem zbożem dawać należy.

2-do. Czas do oddania na mieyscu pieniężnych podatkow zboża do magażynow Iey Imperatorskiey mosci wyznaczam ieden miesiąc, zaczynaiąc od pierwszego Oktobra do pierwszego Nowembra terazniejszego roku, według russkiego kalendarza; a iako takowe iednoczasowe za wyż rzeczone raty oddanie podatkow zbożem

uwalniać bendzie obywatelow na cały rok od wnoszenia onych i razem od czterokrotnego przyjazdu do powiatowego miasta, tak iesliby kto nad wszelkie spodziewania nie dopełnił w ciągu całorocznego terminu ninieyszego postanowienia, z takowego więc obywatela przez exekucyą woyskową zyskano będzie, za nieposłuszeństwo z poltora razu zboża tylo, ile bez przymuszenia dostawić był powinien do magazynu, y ta polowa, ktora nad ustawę za wine z nieposłuszenstwa wzyskana zostanie, w żadne rachunek do płacenia policzoną nie będzie, oprocz zaś tego obywatel, podpadaiący takowey karze, winien ieszcze bendzie daremnie karmić te woyska y konie, które dla exekucyi do niego przysłane zostano.

3-tio. Cene zboża maiącego się zamiast pieniężnych podatkow oddawać do magazynow, naznaczam wedle teraznieyszego obfitego urodzaiu, za beczkę żyta 44 złotych, za beczkę ieczmienia, krup 66 złotych, za beczkę owsa 32 złotych, za beczkę ieczmienia, ieżeli ten zamiast owsa będzie dawany 48 złotych, beczka ma w sobie zawierać 144 litewskich garcy.

Zboże do magazynow dostawiane powinne bydz suche y dobrego gatunku y oddawane w worach pul beczkowych; odbierać się zaś one ma w pełney mierze pod strych, czyli wałek y nie inaczey, iak według naysprawiedliwszey miary, którą Departament skarbowy naywyższego Litewskiego rządu pod pieczęciami do magazynow dla formy przeszle; o zachowanie zaś dobrego porządku y wszelkiey sprawiedliwosci iak nayscisleysze odemnie będą naczelnikom magazynowym dane przepisy.

Krupy ieczmienne albo gryczane nie zaś inszych gatunkow przyimowane bendą.

Ieżeli kto, zamiast żyta ziarnem, zechce oddac żytnią mąką, takowe oddanie w zamiane niewzbrania się, a iesliby kto nie miał owsa y nie był go w stanie należną od siebie miarę za podatki wystarczyć, w takowym przypadku pozwala się zamiast owsa oddać ieczmieniem dwie części za 3 części owsa.

4-to. Ażeby nie uchybiaiąc czasu takowy zboża dysspartyment sprawiedliwie na obywateli był uczyniony, z zupełnym zachowaniem równosci y bez uciemiężenia iednego przeciwko drugiemu, z wyszczegulnieniem podług taryff podatkow, za które wiele powinien obywatel każdy oddać zboża do magazynu Iey Imperatorskiey mosci, przeznaczam całkowitego tego dzieła za kommissarzy w każdym powiecie woiewodztwie ziemskiego y grodzkiego sądu prezyduiących sędziow y pisarzow na ostatnich seymikach obranych, oraz taryffowego exaktora tegoż powiatu, ktorzy złożywszy kommissyą y pszyiowszy na się obowiązek uczynienia w tey mierze swoiemu obywatelstwu usługi, regularny y bezstronny sporządzą dysspartyment, iako kwotę zboża każdy obywatel powinien oddać do magazynu nayiasnieyszey Iey Imperatorskiey mosci zamiast pieniężnych podatkow rat wyż pomienionych, a to w przytomnosci powiatowego wykonawczey władzy naczelnika, oraz y pełniącego obowiązek kapitana sprawnika pierwszego dla tego.

5-to. Za doyściem tego uniwersału, bez żadney odwłoki y nie poźniey iak pierwszego dnia miesiąca Września według ruskiego kalendarza, prezyduiący sędziowie y pisarze każdego powiatu grodzkiego y ziemskiego sądu, ziechawszy się do powiatowego miasta, maią zarekwirować od taryffowego exaktora, ażeby ten złożył im wszytkie taryffy, wedle ktorych wraz z nim w przytomnosci powiatowego naczelnika y kapitana sprawnika uczynią dokładny biręzy regestr, wiele każdy obywatel, płacący podatki podług swego przeznaczenia, powinien zamiast rożnych taryffowych podatkow oddać zbożem do magazynu Nayasnieyszey Imperatorowey Ieymosci; wczesnie zaś wygotowanie takowego regestru szczegulnie dla tego iest potrzebne, ażeby obywatele po przyiezdzie do miasta powiatowego, (gdzie onym bez naymnieyszey zwłoki zbierać się będzie należało dla zainformowania się

wiele ktory powinien dostawić zboża) mogli iako nayrychley ułatwić się y nie tracąc czasu, przystompić ku sprowadzeniu zboża do magazynow.

6-to. Dwory ze wszystkiemi ich wsiami, miasta z przedmieściami, szlacheckie okolicy y kahały z przykahałkami y należącemi do nich karczmami dla własney swoiey ulgi, nieudzielnie wsiami, lecz razem podług własnosci każdego ogulnie maią y powinni oddać zboże do magazynow; dla czego possessorowie osobiscie, albo przez plenipotentow służących swoich, a mieszczanie szlachta okoliczna y kahały przez iednego od siebie obranego obowiązani iak nayrychley od wyż mianowaney kommissyi zapotrzebować dla siebie wiadomosci, wiele według liczby placonych taryffowych podatkow należy do magazynu Nayjasnieyszey Imperatorowey Ieymosci oddać zboża, to iest żyta, krup y owsa; przy tym maią złożyć kwity dawnych rocznych podatkow dla skonfrontowania uczynionego dyspartymentu, ktore za uskutecznieniem tey potrzeby zwrócone być maią.

7-mo. Rządu naywyszszego Litewskiego skarbowy Departament ma sporządzić y dostawić exaktorom taryffowym drukowaną progressyiną tabelle z szczegułami, wiele podług wyznaczoney odemnie zboża ceny, za każdy złoty podatkow, wypada oddać żyta, krup y owsa; generalne zaś dla wiadomosci każdego prawidło iest takie, iż za 3 części iednego złotego, czyli za 18 groszy należy oddać żyto za 1 część czyli za 3 grosze krup, za pułszosta albo 9 groszy owsa.

8-vo. Podług tey tabelli wyż pomieniona kommissya ziachawszy w każdym powiecie wiele od każdego obywatela zamiast rocznych pieniężnych podatkow należy do magazynu Iey Imperatorskiey mosci przyiąć zboże, ma wydać o tym każdemu obywatelowi za podpisem iednego członka y exaktora taryffowego bilety, czyli zaswiadczenia drukowane y numerowane, ktorysh według ustanowioney schedy pewna liczba exemplarzow ma bydz do kommissyi przesłana z Departamentu skarbowego; przy wydaniu zaś takowego biletu, drugi podobny temu exemplarz powinien bydz podpisany na wzaiem przez tego obywatela, któremu pierwszy exemplarz iest wydany, a ten drugi exemplarz zostanie u exaktora, a kommissya zaś prowadzić ma rozdawanych biletow dokładny regestr y po ukończonym terminie rozdawania kommunikować kopią tego regestru zaswiadczoną powiatowemu naczelnikowi y kapitanowi sprawnikowi dla wiadomosci onych.

9-no. Każdy po otrzymaniu od kommissyi biletu, czyli zaswiadczenia, wiele zamiast podatkow należy mu oddać zboża, wyznaczoną w tym bilecie kwotę tegoż zboża ma odesłać do magazynu, gdzie naczelnik magazynowy, po odebraniu tego zboża, zaswiadczyć ma na tymże bilecie, że według onego należąca do oddania kwota zboża zupełnie iest odebrana i bilet takowy obywatelowi na mieyscu osobnego kwitu zwroci, zapisawszy u siebie do xiąg perceptowych, iż od tego obywatela, podług biletu pod numerem № wyiasniona w tym bilecie kwota zboża do magazynu iest przyięta, zwrócony zaś od naczelnika magazynowego z iego zaswiadczeniem bilet, obywatel znowu powinien złożyć exaktorowi, od ktorego ma być dany zwyczayny kwit, na skutek zapłaconych za cały rok podatkow; z tego powodu na składanie w exakcyi takowych biletow maiących w sobie zaswiadczenie przystawionego do magazynu zboża, naznaczam termin iednego miesiąca od pierwszego Nowembra do pierwszego Grudnia 1795 roku. A kto by na ten termin nie złożył tego zaswiadczenia, takiego iuż powiatowy naczelnik, maiąc za nieposłusznego, wykomendyrować ma do niego exekucyią, nie czekaiąc udzielnego rozkazu.

A żeby w ow czas wiadomo było, kto się okaże nieposłusznym, winien exaktor po pierwszym Grudniu sporządzić y napisać powiatowemu naczelnikowi tabelle, z wyszczegulnieniem tych, którzy nie okazali

kwitow iemu oddanego do magazynu zboża, żadne zaś inne kwitacye na konto oddanego zboża, pod żadnym pretextem za dostateczne przyięte y uważane bydz nie mogą, iak tylko wydane od naczelnikow magazynowych.

10-mo. Mieysca dla magazynow, do ktorych ma być zwożone zboże, nie daley wyznaczaią się, iak tylko przy naybliszszych spławnych rzekach, dla samey zręcznosci y wygody obywatelow, a zatym w części Kowienskiey będą naznaczone y obiasnione przy naczelniku tey części I. W. generała porucznika y kawalera xiążęcia Galiczyna, w części zas Wilenskiey wyznaczam miasto Wilno y okoliczne przy tym miescie wybudowane szpichlerze; w części Grodzienskiey miasteczko Mosty y w bliskosci tego mieysca nayduią się składy, do których y powiat Lidzki dla bliszszego ku onym, a niżeli do Wilna, swoiego położenia, należne od niego zboże sprowadzić powinien. Powiat zaś Brzeski nie do miasteczka Mostow, ale y nie daley, iak do samego Brzescia do wyznaczonych tam magazynow zboże ma oddawać.

11-mo. Znaiąc koniecznoscią, ażeby przy oddaniu do magazynow zboża była przytomna ze strony obywatelow upełnomocniona osoba, ktora by zastempowała ich we wszystkim tym, co by tylo mogło się dla nich zdawać uciemiężeniem ze strony magazynowych naczelnikow y razem swiadkiem tego, ieżeliby który z obywatelow przywiozł do magazynu zboże nie w zupełney mierze, lub też w niedobrym gatunku, którego by dla tych przyczyn przyiąć nie można było, zatym zalecam y determinuię, ażeby grodzkie sądy zebrawszy się w dniu pierwszym 7-bra każdy w swoim powiecie, z groną szlachty osiadłey iednego wyznaczyli kommissarza, obywatela zacnego y wszystkiemi z dobrych przymiotow znacznego, z tym zamiarem, aby ci kommissarze, ziachawszy na te miejsca, gdzie dla powiatow ich magazyny są naznaczone, znaydowali się przy nich bez oddalenia się, aż nim zostanie ukończone zwożone zboża, dla dostrzeżenia, ażeby żadnemu z obywatelow naymnieyszey nie dopełnioną niesprawiedliwosci, lub iakiego kolwiek uciemiężenia, czego iednak spodziewać się nie mogę ze strony naczelnikow magazynowych, iako wybranych z doswiadczenia ich charakterow y dobrego myslenia.

Lecz iestliby pomimo to wszytko y nadwszytkie spodziewanie przydarzyło się obywatelom przy oddaniu zboża doswiadczać niesprawiedliwosci, a z tąd nieukontentowania y daremney przewłoki, w podobnym przypadku wspomnieni kommissarze starać się temu zabiedz i uprzedzić, maią prawo y obowiązek donieść o tym naczelnikom magazynowym y raportować IWW. generałom w częściach wykonawczą władzę maiącym, ktorzy wszelko w tym razie dla nich dadzą sprawiedliwą wedle praw pomoc.

Równie kommissarz Brzeskiego powiatu ma w podobnych zdarzeniach odnosić się do generała maiącego komendę w miescie Brzesciu, gdzie y zboże takowe tego woiewodztwa z resztą pozostałą powiatu Pinskiego oddawane y pryimowane bydz ma.

12-mo. Zalecam, aby ten uniwersał po wszystkich paraffiach, kosciołach y cerkwiach wszytkim obywatelom, bez naymnieyszey przewłoki, był obiawionym. Dan w Grodnie, roku 1795, mca Sierpnia 20 dnia. (L. S.). Mikołay xiąże Repnin.

Сборн. Вилен. Публ. Библ. В 3 № 70, л. 54—58.

№ 176.—1795 г. Сентября 4.

Объявленіе генералъ-губернатора князя Репнина о срокахъ поставки въ магазины хлѣба вмѣсто денежныхъ податей.

Объявленіе

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всѣмъ и каждому, кому о томъ вѣдать надлежитъ.

Изъ дошедшихъ ко мнѣ отъ обывателей великаго Княжества Литовскаго

представленій усматривая, что назначенный въ Магазины Ея Императорскаго Величества вмѣсто денежныхъ податей хлѣбъ, къ предположенному объявленіемъ моимъ отъ 20 минувшаго Августа времяни съ трудомъ вымолочень и въ тѣ Магазины въ полномъ количествѣ выставлень быть можетъ; и потому принимая во уваженіе столько же сіе обстоятельство, сколько и то, чтобы обращеніемъ вдругъ всего количества сего хлѣба въ Магазины, не привесть въ недостатокъ торги хлѣбные въ землѣ, для обывателей нужные, симъ объявляю и постановляю: дабы всѣ тѣ, которые на основаніи вышесказаннаго объявленія моего долженствуютъ учинить поставку хлѣба вмѣсто податей, въ назначенное опымъ время, и именно въ теченіи Октября мѣсяца, выставили только одну половину количества съ каждаго изъ нихъ слѣдующаго; другую же доставили бы въ Магазины въ продолженіе Генваря будущаго 1796 года по старому греческому счисленію; наблюдая въ прочемъ во всей точности всѣ тѣ распоряженія и предписанія, о которыхъ въ частоупоминаемомъ объявленіи моемъ, относительно поставки и отдачи въ магазины хлѣбъ изъяснено, и представляя квитанціи о выставкѣ онаго въ теченіи мѣсячнаго времяни послѣ Генварской поставки, такъ же какъ по Октябрской предписано. Равнымъ образомъ и отъ стороны казенной имѣютъ всѣ чиновники, такъ же точно поступать при семъ второмъ срокѣ поставки, какъ о первомъ сказано въ предъявленномъ моемъ объявленіи 20 минувшаго Августа. Но естьлибы кто самопроизвольно пожелалъ всю поставку ему слѣдующую хлѣба выставить вдругъ въ первой Октябрской срокъ, то оное не возбраняется, и тотъ весь хлѣбъ въ Магазины принять быть долженствуетъ на предписанномъ основаніи. Дано въ Гродно, дня 4 Сентября 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Публ Библ. В 8, № 167, л. 41.

№ 177.—1795 г. Сентября 12.

Извѣщеніе минскаго земскаго суда минскимъ вице-губернаторомъ о пожалованіи губернатору Неплюеву разныхъ имѣній.

Akt przedłożenia jasnie wielmożnego vice-gubernatora do sądu ziemskiego woiewodztwa Minskiego względem darowanych dobr dla jasnie wielmożnego gubernatora wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Septembra dwodziestego piątego dnia novi, a dnia czternastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Jmperatorskiey mości ziemskim woiewodztwa Minskiego, przedłożenie od jasnie wielmożnego vice-gubernatora Minskiey gubernij do sądu ziemskiego Minskiego nadesłane, do akt wprowadzasię, ktorego co do słowa wyraz następny: Minskoy hubernij y z druhoy kommisyi Minskomu ziemskomu sudu. Jeho Wysokoprewoschodytelstwo hlawno uprawlajuszczyi Minskoiu, Wołynskoju, Braćławskoju y Podolskuju huberniami w zwanij hieneral hubernatora hospodyn heneral poruczyk senator y raznych ordynow kawaler Tymofiey Jwanowicz Tutolmin ot czetwertaho seho Sentebria pod numerom dwutysiącznym trzechsetnym dwodziestym piątym, preprowożdaja w kopij ukaz prawitelstwujuszczaho senata, s propisaniem Wse Wysoczayszeho Jeja Jmperatorskaho Wieliczestwa soizwolenia o wsemilostiwieyszem pożałowanij hospodynu hieneral majoru Minskoy hubernij prawitelu y kawaleru Iwanu Nikolaiewiczu Nepluiewu wo wiecznoie y potomstwennoie wladienie postupiwszych w kaznu yz prynadleżawszych kapitule Wilenskoy jmienij, folwarka Krasnoho Bora, Haniewic, Trusewicz y dwora Bakszty s derewniami, w koich po prydahaiemomu rehistru szczytaietsia tysiacza sto dwie duszy posielan mużeskaho pola, predpisat izwolił sudy powietowyie na prežnem osnowanij w Minskoy

hubernij suszczestwuiuszczyie snabdit rehistrami tiem derewniam, koi naznaczeno oddat posemu monarszemu Jeja Wieliczestwa soizwoleniju wo władenie hospodyna hubernatora y kawalera y kak pokazannyie po wypiskie Wsemiłostiwieysze pożałowannyie Jeho prewoschodytelstwu Jwanu Nikołajewiczu folwarki z derewniami sostoiat w odnom Minskom woiewodztwie, to, wsledstwiie propisannoho Jeho Wysokoprewoschodytelstwa powieleniia, w onoy ziemski sud dla swiedieniia posyłaietsia pry siem tiem imieniam kopia wypiski. U tego przedłożenia podpisy jasnie wielmożnego vice - gubernatora y sekretarza oraz data u spodu y na marynesie pierwszey stronicy numer w tym porządku: Andrey Michayłow, w dołżnosty sekretara Tymofiey Jewdokimow. Sentiebra dwienatcatoho dnia, tysiecza siemsott dwienośto piatoho hoda. Numero 1686. Ktore przedłożenie do xiąg ziemskich Minskich zapisano. Antoni Swiątorzecki PZM. Czytano Jgnacy Kudzinowicz S. D. Poll. regent ziemski woiewodztwa Minskiego m. p.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1795 годъ, № 12051, л. 521.

№ 178.—1795 г. Сентября 14.

Списокъ имѣній, пожалованныхъ Минскому губернатору Неплюеву.

Akt wypiski o darowanych dobrach dla jasnie wielmożnego gubernatora Minskiego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Septembra czternastego dnia v. s., a dnia dwudziestego piątego n. s.

Na urzędzie Jey Imperatorskiey mosci ziemskim woiewodztwa Minskiego, regestr od jasnie wielmożnego vice-gubernatora do sądu ziemskiego woiewodztwa Minskiego nadesłany do akt wprowadza się, ktorego co do słowa wyraz następny. Wypiska o seleniach wsiemiłostiwieysze pożałowanych w wiecznoie y potomstwiennoie władienie hospodynu heneral-majoru Minskomu hubernatoru y kawaleru Iwanu Nikołajewiczu Nieplujewu po Minskoy hubernij (na marynesie w rubrykach: Poselan mużeska, żenska) po Minskoy hubernij prynadleżawszyie kapitulo Wilenskoy, w Dokszyckom ujezdzie folwarok Krasny Bor, selenij Hromnicy. Czerenki, Żyrblewiczy, Prudki, Liczyce, Horodzice, Kapcy, Michałkowiczy, Zahorże, Czerniew, Kopce, Jursze. Poselan mużeskich piatsot dwadcat odna, żenskich czotyrysta dewienosto siem. W Bobruyskom ujezdie folwarok Haniewiczy. Selenij Haniewiczy. Jurkowicze, Kołażyc, Wlesniki, Mołodzie, Moszczyszcze, Cno, Chrokwa, Szczerbicze, Zamostocze, Staniszcze y Makowża. Poselan, mużeskich trysta siemnadcat, żenskich trysta trynadcat. W Dokszyckom ujezdie folwarok Trasewiczy, Dierewnie Łowcewiczy Pleszczany y Zajelnik. Poselan, mużeskich sorok czotyry, żenskich trydcat osm. W Wileyskom ujezdie, Dwor Bakszty. Selenij Klimionty, Maximowicze, Baliszewiczy, Sudzieniec, Kulbeże, Cyhanow, Jmena Korolewka y korezma Bakszty. Poselan mużeskich dwiestie dwadcat, żenskich dwiescie sorok. Jtoho poselan mużeskich tysecza sto dwie, żenskich tysecza osmdziesiat osm. U tey wypiski podpis jasnie wielmożnego vice-gubernatora y u spodu sekretarza temi słowy: Andrey Michayłow, w dołżnosti sekretarza Timofiey Jewdokimow. Takowa wypiska za podaniem do akt w xięgi ziemskie wieczyste woiewodztwa Minskiego zapisana. Antoni Swiątorzecki P. Z. M. Czytano. Jgnacy Kudzinowicz S. D. Poll. regent ziemski woiewodztwa Minskiego m. p.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1795 годъ, № 12051, л. 525.

№ 179.—1795 г. Сентября 17.

Списокъ имѣній, пожалованныхъ разнымъ русскимъ дѣятелямъ.

Akt przedłożenia jasnie wielmożnego gubernatora z regestrem dołączonym względem darowanych dobr od Nayjasnieyszey Imperatorowey Icymosci do sądu ziemskiego woiewodztwa Minskiego wydanego.

Roku tysiąc siedmsett dziewiędziesiątt piątego, miesiąca Oktobra dziesiątego dnia. n., a dwudziestego dziewiątego Septembra v. s.

Na urzędzie Iey Imperatorskiey mości ziemskim woiewodzwa Minskiego przedłożenie, wespoł z dołączonym regestrem od jasnie wielmożnego gubernatora do sądu ziemskiego woiewodztwa Minskiego dosłane, wyraz następny. Minskiemu ziemskiemu sędowi przedłożenie. Iasnie wielmożny generał-porucznik generalny tuteyszych gubernij rządzca senator y kawaler Tutołmin w nasłanym do mnie od czwartego Septembra pod № 2322 zaleceniu, z dołączeniem kopij ukazow senatu z wypisaniem Naywyzszego imiennego Iey Imperatorskiey mości ukazu o naymiłosciwszym darowaniu na wieczność dobr, w dołączaiącym się regestrze oznaczonych, rożnym, przedpisać raczył o tey naymiłosciwszey Iey Imperatorskiey mości woli sądy ziemskie y grodzkie tych powiatow, w ktorych te dobra są położone, uwiadomić, przeto o takowych naymiłosciwiey darowanych dobrach, dołączaiąc regestr, przedpisuię onemu sądowi takową naywyzszą Iey Imperatorskiey mości wolę do ksiąg wieczystych zapisać. U tego przedłożenia podpis jasnie wielmożnego gubernatora u spodu datta y na marynesie pierwszey stronicy № oraz na drugim połarkuszu z podpisem regestr y na złożeniu przy rozsygillowaney na czerwonym laku pieczęci adres temi wyrażaią się słowy: Generał-major Minskiey gubernij gubernator de Nepluiew. Septembra siedmnastego dnia, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego roku. Minsk. № 7260. Regestr wieczyscie darowanych dobr z woli naywyzszey Iey Imperatorskiey mosci. Generał-anszefowi y kawalerowi grafowi Sołtykowemu z sekwestrowanych po Oginskim podskarbim miasteczko Rakow y Pomorszczyzna z attynencyami, dusz czterysta dwadziescia osm, folwark Lewkow z wsiami. dusz pięcset dwadziescia dwie, miasteczko Jlia z folwarkami, dusz dziewięcset piędziesiąt siedm, folwark Rydy, dusz trzy, folwark Sarkowszczyzna. folwark Sieliszcze, dusza iedna. Iasnie oswieconemu Deystwitelnomu Taynemu Sowietnikowi y wice-kanclerzowi grafowi Ostermanowi po kapitule Wilenskiey folwark Beresniowkę z attynencyami, dusz tysiąc pięcsett szesedziesiąt, jasnie wielmożnemu generał-porucznikowi Ieleniowemu z stolowych biskupich attyneneyi Ihumenskiey dusz tysiąc dwiescie, jasnie wielmożnemu generał-porucznikowi Szewiczowi z tych że dobr dusz tysiąc dwiescie, jasnie wielmożnemu generał-porucznikowi Denisowemu z tych że dobr dusz tysiąc dwiescie, jasnie wielmożnemu generał-maiorowi Popowemu z tychże dobr reszty dusz tysiąc sto siedmdziesiąt pięć, jasnie wielmożnemu generał-maiorowi Benixonowi z dobr biskupich wieś Dołginow, dusz sto trzydziescia osm, jasnie wielmożnemu generał-maiorowi Chruszczowemu folwark plebanij Wiszniewskiey Otmyt, dusz sto dwadziescia jedna, jasnie wielmożnemu generał-majorowi Goryczowi Benedyktynek Wilenskich dwor y miasteczko Wiazyn z attyneneyami, dusz tysiąc, jasnie wielmożnemu Deystwitelnomu Statskiemu Sowietnikowi y Leybmedykowi Rożersonowi po biskupie Massalskim ekonomia Andryaszki, dusz trzysta szesedziesiąt, wies Starzyniki, dusz trzysta osm, miasteczko Pierszaie z wsiami y attyneneyami, trzysta trzydziescia iedna. wieś Dory z attynenciami, dusz trzysta osmdziesiąt dwie, wielmożnemu Brygadyerowi Sielunskiemu Bazylianow Wilenskich Bieliczany z attyneneyami, dusz dwiescie piędziesiąt pięć, wielmożnemu altyleryi majorowi Fokowi Kanonikow Wilenskich fol-

wark Hreczonka z wsiami, dusz dwiescie piedziesiąt dwie. Sekretarz Jozef Jolszyn. Przedłożenie Minskiemu ziemskiemu sądowi w Minsku. Ktore to przedłożenie z regestrem do xiąg ziemskich wieczystych zapisane. Antoni Swiątorzecki pisarz ziemski woiewodztwa Minskiego. Czytano. Ignacy Kudzinowicz szambellan Dworu Polskiego, regent ziemski woiewodztwa Minskiego m. p.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1795 годъ, № 12051, л. 545—546.

№ 180.—1795 Сентября 17.

О пожалованіи имѣнія Оброво вдовѣ убитаго подполковника Козлянинова.

Akt przedłożenia od naywyzszey monarszey woli darowanych dobr Obrow po x. x. Benedyktynach starotrockich W. J. P. podpułkownikowey Kozlaninowey wdowie y jey dzieciom.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Oktobra wtórego dnia v. s.

Przed aktami ziemskiemi powiatu Pinskiego, stawając obecnie J. P. Leon Korsak takowe przedłożenie J. W. generał-majora Minskiey gubernij gubernatora De-Neplujowa pod numerem siedem tysięcy dwiescie szescdziesiąt osm sądowi ziemskiemu Pinskiemu, względem maiętnosci Obrowa po J. XX. Benedyktyńach Starotrockich, z woli Naywyzszey Monarszey W. J. Pani podpułkownikowey Kozlaninowey wdowie y dzieciom oney wiecznoscią nadaney wydane do akt podał, ktorego thenor talis: Pinskiemu ziemskiemu sądowi przedłożenie. J. W. generał-porucznik senator generalny tuteyszych gubernij rządca y kawaler Tutolmin w nasłanym do mnie od czwartego Septembra pod numerem dwa tysiące trzysta dwadziescie dwa zaleceniu z dołączeniem kopij ukazow senatu, z wypisaniem Naywyzszego Imiennego Jey Imperatorskiey mosci ukazu o naymiłosciwszym darowaniu na wieczność dobr w dołączającym się regestrze oznaczonych różnym, przedpisać raczył o tey naymiłosciwszey monarszey woli sądy ziemskie y grodzkie tych powiatow, w ktorych te dobra leżą, uwiadomić. Przeto o takowych naymiłosciwiey darowanych dobrach dołączaiąc regestr, przedpisuie onemu sądowi takową naywyzszą monarszą wolę w xięgi wieczyste zapisać. U tego przedłożenia podpis ręki y datta takowe: generał-major Minskiey gubernij gubernator De-Nepliuiew, Septembra siedmnastego dnia, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego roku. Minska na drugiey stronicy wyraz takowy z podpisem ręki sekretarskiey. Regestr wieczyscie darowanych dobr z woli Naywyzszey monarszey wdowie y dzieciom zabitego podpułkownika Kozlaninowa po Benedyktynach Starotrockich. Dwor Obrow z attyneneyami, dusz dwiescie trzydziescie osm. Sekretarz Jozef Jolszyn. Intytulacya zaś na zatyłku, przy pieczęci herbowney na laku czerwonym wycisnioney, his exprimitur verbis. Przedłożenie Pinskiemu ziemskiemu sądowi w Pinsku, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, dnia dwudziestego szostego Septembra. Takowe przedłożenie względem ustąpienia wiecznoscią Obrowa J. XX. Benedyktynow Starotrockich w. podpułkownikowey Kozlaninowey. Ktore to przedłożenie za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg ziemskich powiatu Pinskiego przyięte y wpisane.

Изъ актовой книги Пинскаго земскаго суда за 1793—1795 годы, № 13239 л. 1430—1440.

№ 181.—1795 г. Октября 5.

Предложеніе генералъ-губернатора Тутолмина Радошковской ратушѣ вступить въ отправленіе дѣлъ согласно съ „учрежденіями о губерніяхъ".

Полученъ Октября 5 дня 1795 года.

Генерала Аншефа, сенатора, Минскаго, Вольнскаго, Брацлавскаго и По-

дольскаго Генерала-Губернатора и кавалера Тутолмина Минскаго намѣстничества Радошковской Ратушѣ предложеніе.

Во исполненіе Всевысочайшаго Ея Императорскаго Величества имяннаго, въ 3-й день Маія сего года, мнѣ всемилостивѣйше пожалованнаго указа, совершивъ во 2 день текущаго октября торжественное открытіе Минскаго намѣстничества по образцу благодѣтельнѣйшихъ и премудрыхъ Ея Величества учрежденій о управленіи губерній, и вводя Радошковскую Ратушу въ отправленіе дѣлъ на нѣе возложенныхъ, я препровождаю при семъ Палаты гражданскаго суда съ господиномъ совѣтникомъ Колоколовымъ 1-е, священнѣйшіе Ея Императорскаго Величества учрежденія о управленіи губерній, всемилостивѣйше жалованную дворянству грамоту и положеніе о городахъ яко основанія вводимаго въ странѣ сей благоустройства и драгоцѣннѣйшіе залоги милостей и щедротъ всеавгустѣйшей Самодержицы нашей; 2-е, Обрядъ канцелярскаго производства и содержанія дѣлъ въ сей ратушѣ къ поспѣшеству краткаго и порядочнаго отправленія оныхъ; 3-е, вѣдомость о числѣ записанныхъ въ мещанское общество христіанъ и евреевъ подвѣдомственныхъ Ратушѣ, съ означеніемъ всѣхъ въ мѣстечкѣ строеній; 4-е, формы книгамъ, журналамъ, протоколамъ и другимъ по канцелярскому обряду заведеніямъ, каковые съ самаго дня сего долженствуютъ быть велены и содержаны въ ратушѣ на основаніи Генеральнаго регламента и другихъ узаконеній. Доставивъ все сіе, я поставляю долгомъ всемилостивѣйше возложеннаго на меня званія предложить ратушѣ вступить въ отправленіе дѣлъ ей принадлежащихъ по силѣ Всевысочайшихъ Ея Императорскаго Величества учрежденій и съ самаго дня сего здѣлать и установить всѣ канцелярскаго порядка заведенія по препровождаемымъ у сего формамъ и предписанію въ обрядѣ, которой составленъ на точной силѣ благотворныхъ Ея Величества учрежденій и другихъ по сему предлогу Высочайшихъ законовъ, о чемъ имѣлъ я щастіе всеподданѣйше донесить Ея Императорскому Величеству, въ прочемъ при самомъ вступленіи господъ членовъ ратуши въ отправленіе ихъ должностей, я обязываюсь напомянуть о прохожденіи званія своего съ подданническою къ службѣ Ея Императорскаго Величества вѣрностію и усердіемъ, прямо соотвѣтственнымъ довершости и одобренію собратій своихъ, да строгимъ блюденіемъ истины и порядка явять себя вѣрными, ревнительными и благими Всеавгустѣйшей Помазанницы подданными и праводушными судіями народа, Богомъ Самодержавію Ея вверенаго, мнѣ же, яко исполнителю священной воли Ея Величества, не ходатаю на пользу общую и частную достаять удовольственный долгъ одобрять, по достоинству ревность, безпристрастіе и труды ихъ. (Подлинное подписалъ) Тутолминъ. Октября дня 1795 года, Минскъ.

Рукоп. отд. Виленск. Публ. Библ. Шк. 2 № 204 стр. 111

№ 182.—1795 г. Октября 28.

Объявленіе генералъ-губернатора князя Репнина о доставленіи свѣдѣній о казенныхъ имѣніяхъ, находящихся во владѣніи разныхъ лицъ.

Объявленіе

Литовскаго Генерала - Губернатора Князя Репнина, всѣмъ и каждому, кому о томъ вѣдать надлежитъ.

При предстоящемъ различеніи собственностей казенныхъ отъ собственостей частнымъ людямъ, по наслѣдству и по иннымъ законнымъ утвержденіямъ принадлежащихъ, и остающихся въ полномъ и свободномъ ихъ управленіи и распоряженіи, хотя при учиненіи переписи въ слѣдствіе объявленія моего отъ

7 сего Октября, изъ подаваемыхъ сказокъ и сдѣлается различіе между имѣніями собственно казнѣ принадлежащими, по ихъ родамъ и названіямъ; но какъ для точнаго и подробнаго о сихъ имѣніяхъ свѣденія такого различенія еще не довольно, понеже надлежитъ при томъ вѣдать: всѣ ли и каждый, у кого казенныя имѣнія во владѣніи находятся, законно и справедливо ими владѣютъ, того ради всѣ тѣ, которые въ предѣлахъ Литвы, именемъ и властію Ея Императорскаго Величества управляемыхъ, пользуются, по даннымъ имъ привиллегіямъ, владѣніемъ староствами, войтовствами, цивунствами, городничествами, економіями, деревнями Іезуитскими, и прочими всякаго рода и званія имѣніями, которыя, почитаясь собственностію казенною, даны разнымъ людямъ по ихъ чинамъ, по занимаемымъ мѣстамъ и должностямъ, въ пожизненное ли владѣніе, на то ли время, пока кто въ должности, или чинѣ пребываетъ, либо эмфіотично, или експектансъ, и и съ публичнаго торгу на 50 лѣтъ, либо въ аренду на какое время, или же иначе какъ, долженствуютъ къ 15 Декабря сего года по старому Греческому счисленію сами, или чрезъ своихъ повѣренныхъ, предъявить въ верьховное Литовское Правленіе данныя имъ на владѣніе вышеупомянутыми имѣніями жалованныя грамматы, инвентари, отказные и интромиские листы, или иныя доказательства, кто какія имѣетъ въ подлинникахъ, подъ опасеніемъ за неисполненіе сего предписанія потерянія того имѣнія конфискаціею, не взирая ни на какія отговорки, ниже на лице, достоинство и состояніе.

Равнымъ образомъ и всѣ тѣ, которые по смерти настоящихъ владѣльцовъ, кому жалованныя граматы даны были, владѣютъ по какимъ нибудь предлогамъ оставшимися по ихъ казенными имѣніями, какого бы оныя роду и званія ни были, подъ штрафомъ конфискованія собственныхъ ихъ имѣній, и поступленія съ ними, какъ съ ослушниками, по строгости закона, должны къ предписанному же 15 Декабря сами явиться или повѣренныхъ прислать въ Верьховное Литовское Правленіе, съ отчетами о доходахъ принадлежащихъ казнѣ, по прежнему о таковыхъ праздно-остающихся казенныхъ имѣніяхъ положенію, и съ предъявленіемъ при томъ о времяни смерти настоящихъ владѣльцовъ достовѣрныхъ свидѣтельствъ, явленныхъ и утвержденныхъ въ судахъ Земскихъ, или Гродскихъ, или же у повѣтовыхъ начальниковъ. Въ Гродно, Октября 28 дня 1795 года. (М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Пуб. Библ. Б 8, № 167, л. 28.

№ 188.—1795 г. Декабря 17.

Универсалъ князя Циціанова о приведеніи жителей Гродненской губерніи къ присягѣ въ ближайшіе четыре воскресные дня.

Uniwersał.

Paweł Xiąże Cycyanow Generał-Maior Woysk Rossyiskich i Kawaler Orderow S. Wielkiego Zwycięzcy Ierzego Męczennika i równo Apostolskiego Xięzęcia Włodzimierza, Dywizyą Woyska pod generalną Kommendą I. O. Xcia Mikołaja Repnina Orderow Rossyiskich i Polskich Kawalera, Generała en Chef całą Armią w Koronie Polskiey i W. X. Litewskim Kommenderuiący.

Obwieszczam obywateli wszystkich Powiatow w Części Grodzienskiey zostaiących, że Ci Obywatele, którzy dla słusznych przyczyn w Niedzielę, to jest: dnia 17—28 Xbra na Publikacyi Manifestu nie byli, i przysięgi nie wykonali, maią niezawodnie do przysięgi prez cztery Niedziele, to jest: począwszy od dnia 17—28 Xbra taż przysięga codziennie przyimowaną będzie.

2-do. Oznaymuię wszystkim, że Wdowy maiące dzieci nieletne, lub ich Opiekuno-

wie Maiątkiem zarządzaiący, wykonać powinni przysięgę, na rzecz Manifestem wyiaśnioną.

Paweł Xże Cycyanow.

(L. S.).

Сборн. Вил. Публ. Библіотеки, К 8, № 167, л. 10.

№ 184.—1795 г. Октября 1.

Объявленіе генералъ-губернатора Репнина о порядкѣ переписи населенія Литовскихъ областей.

Объявленіе

Литовскаго Генерала - Губернатора Князя Репнина, всѣмъ и каждому, кому о томъ вѣдать надлежитъ.

Извѣстно каждому здравомыслящему: сколь неоспорима сія истина, что вѣрное о количествѣ народа свѣденіе есть нужно и необходимо для общественнаго благоустройства и порядка, изъ которыхъ, какъ изъ источника общаго благодействія, проистекаютъ и всѣ существенныя пользы обывателей; и сколь потребно оное для правительства о благѣ народномъ попеченіе простирающаго, и долженствующаго нередко сообразно количеству жителей располагать мѣрами къ выгодамъ ихъ относящимися: и такъ не предстоитъ надобности въ изъясненіи удобностей отъ туда происходящихъ; но надлежитъ употребить только тщаніе, дабы средствомъ кратчайшимъ, для обывателей неотяготительнымъ и совершенно удовлетворяющимъ надобности, собрать таковыя свѣдѣнія въ добромъ порядкѣ и съ желаемою успѣшностію.

Изъ многихъ прошедшихъ лѣтъ опытовъ, обыватели великаго Княжества Литовскаго должны быть удостовѣрены, что учиненныя объ ихъ переписи, либо не соотвѣтствовали прямому предмѣту ихъ употребленія, или не были достаточны, или же не содержали въ себѣ потребной вѣрности и точности. А какъ удовлетвореніе таковаго рода надобности надлежитъ почитать дѣломъ общественнымъ; способы же къ достиженію желаемой цѣли употреблять единственно тѣ, кои болѣе удобны и менѣе затруднительны, не взирая на наблюденные иногда обряды, которые съ подлиннымъ и прямымъ существомъ дѣла ни мало не соединяются: того ради постановляется слѣдующее.

Первое: Для лучшаго и удобнѣйшаго собранія свѣденій о числѣ поселеннаго народа вообще, на земляхъ моему Главному начальству ввѣренныхъ, предѣлы Литовскіе составляющихъ, во избѣжаніе излишняго промедленія времяни, суды Земскіе и Гродскіе во всѣхъ повѣтахъ съ публикованія сего объявленія, что учинится извѣстнымъ по всей Литвѣ въ одинъ день, и именно 14 Октября, собравшись въ Повѣтовые города, общимъ разсужденіемъ и уваженіемъ, въ присутствіи повѣтоваго начальника, назначатъ въ каждую Парафію своего Повѣта одного изъ благороднаго дворянства Депутата изъ живущихъ въ той Парафіи, или по крайней мѣрѣ изъ ближайшихъ къ оной того же Повѣта, котораго долгомъ будетъ въ продолженіе переписи пещись о вѣрномъ и точномъ сочиненіи и собраніи сказокъ отъ обывателей. какъ о томъ ниже будетъ упомянуто.

Второе. Суды Земскіе и Гродскіе, съ которыми купно на назначеніе въ Парафіи объявленныхъ Депутатовъ, и писаря тѣхъ судовъ имѣютъ голосъ, въ случаѣ раздѣленія мнѣній ихъ на равное число, слѣдуютъ тому, къ коему объявитъ себя согласнымъ повѣтовой начальникъ. Но они обязаны сохранить при таковомъ назначеніи совершенное безпристрастіе; и ни для вражды, ни для зависти, ниже для гнуснаго мщенія не назначать такого, кого достоинству учинилось бы помянутое служеніе отяготительнымъ: а равно сему избѣгать назначенія и такому обывателю, которому бы изъ поправки думали доставить чрезъ то какую прибыль, или подать случай къ утѣсненію народа.

Таковое служеніе да поручится единственно особамъ благомыслящимъ, доброхотнымъ и спокойнымъ, дабы они за исполненіе онаго воспользовались честію и благодарностію отъ общества и правительства, которое предоставляетъ себѣ въ прочемъ въ продолженіе переписи усугубить бдѣніе, чтобы народу не воспослѣдовало отъ того ни малѣйшаго отягощенія, ниже какихъ либо налоговъ, которые всемѣрно будутъ пресѣчены, и всякое ноползновеніе ко взяткамъ и акциденціи взыщется съ крайнею строгостію. А при томъ судьи Земскіе и Гродскіе въ званіе Депутата да не назначатъ ни кого изъ тѣхъ, кои во время послѣдняго мятежа въ какихъ бы то ни было должностяхъ находились: и для того обязаны при назначеніи въ каждую Парафію Депутата объявлять повѣтовому начальнику, что тотъ назначаемой во время мятежнаго правленія не употребленъ былъ ни въ какое званіе. Повѣтовой же начальникъ по назначенію въ порученномъ ему Повѣтѣ во всѣ Парафіи Депутатовъ, долженъ прислать объ нихъ немедленно списокъ въ Верьховное Литовское Правленіе, показавъ во ономъ: кто имянно и въ какую парафію назначенъ.

Третіе. Какъ четвертаго же надесять сего мѣсяца прочтется въ первой разъ сіе объявленіе во всѣхъ церьквахъ и публикуется въ городахъ; то въ церьквахъ приходскіе священники, а въ городахъ городничіе, или должность ихъ правящіе долженствуютъ употребить попеченіе, чтобъ отъ первыхъ въ каждое сѣленіе, а отъ послѣднихъ въ городовые магистраты, въ еврейскіе кагалы, и гдѣ есть въ юриздики доставлено было, смотря по обширности селеній и многочисленности народа, по одному, по два или и по три екземпляра формъ, у сего слѣдующихъ, какъ то: 1) Для околицы Шляхетской. 2) Для помещичьихъ деревень, иезуитскихъ имѣній, во владѣніе помѣщикамъ же отданныхъ, и такой околицы, или вольныхъ людей, кои посѣлились на земляхъ, помѣщикамъ принадлежащихъ. 3) Для имѣній старостинскихъ. 4) Для мѣстечекъ старостинскихъ. 5) Для имѣній экономическихъ и прочихъ казенныхъ. 6) Для имѣній духовныхъ разнаго рода. 7) Для евреевъ, карашмовъ, и цыгановъ, буде таковые гдѣ жительствуютъ. 8) Для заводовъ и фабрикъ, ежели оные въ какихъ либо сѣленіяхъ находятся. 9) Для повѣтовыхъ мѣстъ, въ которыхъ посѣлившееся Шляхетство, мещанство и цѣхи, каждое по особому подъ симъ номеромъ находящемуся образцу описаніе о себѣ въ магистратъ подать имѣетъ. 10) Для народа Татарскаго, въ предѣлахъ Литвы посѣлившагося, и 11) Для духовнаго чина обоихъ половъ, жительствующаго какъ въ монастыряхъ, такъ и при разныхъ церьквахъ въ Парафіяхъ находящагося. Дабы такимъ образомъ всѣ и каждое состояніе народа, находя особливое для себя примѣрное описаніе тѣмъ удобнѣе могло доставить правительству потребное о немъ свѣденіе.

Четвертое. Но какъ не каждой посѣлянинъ обученъ граматѣ, и не каждому учившемуся граматѣ удобно понимать вещи въ прямомъ и подлинномъ ихъ смыслѣ; то для отвращенія всякаго недоразумѣнія по предмету учиненія вѣрнаго и обстоятельнаго щета всѣмъ состояніямъ народа, Господа помѣщики, старосты, державцы и всѣ безъ изъятія владѣльцы, какихъ бы то ни было недвижимыхъ собственностей долженствуютъ непременно сами принять участіе въ сочиненіи по объявленнымъ формамъ сказокъ, и оныя подписать: въ небытность же ихъ дозволяется учинить сіе ихъ управителямъ, экономамъ, или прикащикамъ. Подобнымъ сему образомъ и во всѣхъ прочихъ селеніяхъ и мѣстечкахъ, напримѣръ, въ казенныхъ экономы, или управители, а въ другихъ войты, или выборные; такъ же старшины цѣховые, или мещанскіе, бургомистры магистратскіе и кагальные о жидахъ, имѣютъ сочинять и

ответствовать за исправность переписных сказокъ. Въ околицахъ же шляхетскихъ, гдѣ при сочиненіи отъ имяни каждаго шляхтича особой сказки надлежало бы употребить напрасно время и трудъ, повелѣвается избранному въ Парафію депутату въ каждую такую въ Парафіи ему назначенной находящуюся околицу, назначить изъ жительствующихъ въ ней одного шляхтича, которой да будетъ обязанъ отъ цѣлаго сѣленія по формѣ, для околицъ особо сдѣланной, сочинить и подать скаску; и которому околица Шляхетская повинна дать всѣ нужныя свѣденія безъ малѣйшаго ослушанія: ибо за таковое каждой окольной шляхтичь взятъ будетъ подъ стражу и отосланъ къ суду, какъ преступникъ повелѣній вышней власти.

Пятое. Отъ 14 до 21 Октября дается время на неоднократное прочтеніе сего объявленія, и на назначеніе парафіяльнымъ депутатамъ въ околицы выборныхъ изъ шляхтичей. Отъ двадцать перваго же Октября до 15 Ноября должно во всѣхъ безъ изъятія посѣленіяхъ мѣстахъ и мѣстечкахъ объявленныя скаски сочинить и написавъ оныхъ по два экземпляра къ 22 того же Ноября подать парафіяльнымъ Депутатамъ, которые въ сіе время имѣютъ находиться безъотлучно въ своихъ парафіяхъ, не отговариваясь ни какими нуждами и надобностями; ибо каждой тотъ, кто въ семъ общеполѣзномъ дѣлѣ окажетъ нерадѣніе и медлѣнность, почтется за неблагонамѣреннаго, и навлечетъ на себя слѣдствія изъ того проистекающія.

Шестое. Помянутые депутаты собравъ отъ своихъ Парафій скаски, и слича ихъ съ формами, буде окажется что учинены съ оными согласно, то даютъ подателямъ ихъ въ полученіи росписки, и сочинятъ каждой по своей парафіи изъ поданныхъ къ нимъ сказокъ роспись, по особой формѣ у сего приложенной подъ литерою А. Буде же сверьхъ чаянія нѣкоторыя изъ упоминаемыхъ сказокъ найдутся неисправными, недостаточными и не противъ разосланныхъ формъ написанными, то оные депутаты должны возвращать ихъ подавателямъ, вразумляя, какимъ образомъ ихъ исправить и порядочно сочинить и написать. Чего ради подавателями долженствуютъ быть тѣ самые, которые къ нимъ руки прикладывали; а отъ помѣщиковъ и прочихъ державцовъ ихъ управители, экономы, или повѣренные люди грамматные. На сочиненіе парафіяльныхъ росписей и на исправленіе и перемѣну въ случаѣ надобностей не соотвѣтственно формѣ поданныхъ сказокъ дается времяни отъ 22 Ноября по 15 Декабря, съ тѣмъ, чтобъ къ 1 Генваря будущаго 1796 года всѣ парафіяльные депутаты съ учиненными ими, какъ выше сказано, росписями собрались въ повѣтовой городъ, и во ономъ совокупнымъ трудомъ повѣря поданныя сказки съ росписями по парафіямъ учиненными, сочинили генеральную цѣлому повѣту роспись, каковой форма при семъ прилагается подъ литерою В. и представили оную вмѣстѣ съ парафіяльными росписями, и съ подлинными поданными къ нимъ сказками, за общимъ подписаніемъ ихъ рукъ къ повѣтовому начальнику, для доставленія ихъ къ 1 февраля будущаго 1796 года въ казенное отдѣленіе верьховнаго Литовскаго Правленія.

Седьмое. А дабы лучшимъ и желаемымъ успѣхамъ сіе полезное дѣло сопровождаться могло; то въ продолженіе собранія депутатовъ въ повѣтовомъ городѣ, за сличеніемъ сказокъ съ формами и за повѣркою оныхъ какъ съ парафіяльными, такъ и съ повѣтовою росписями, судъ Земской, или Гродской, которой тогда засѣданіе свое имѣть будетъ, обязанъ въ послѣ полуденное время имѣть наблюденіе, и помогать въ письмѣ тѣхъ росписей своими приказными служителями: чего ради помянутую повѣтовую роспись судьи того суда своими руками подписать должны. На бумагу же, чернилы и прочей канцелярской расходъ от-

пустится отъ повѣтоваго екзактора въ каждой повѣтъ по двѣсти, а въ Брестской по его пространству предъ прочими четыреста злотыхъ.

Осьмое: Хотя благонамѣренные и добросовѣстные обыватели не имѣютъ надобности въ напоминаніи, дабы не таить ни чего, что нужно для свѣденія правительства по случаю требуемыхъ отъ нихъ сказокъ; но какъ легкомысленные и невѣжды, часто изъ видовъ скрытныхъ и злостныхъ, нарочно стараются разныя ставить преткновенія и въ самыхъ наилучшихъ намѣреніяхъ, то объявляется симъ: что съ тѣми, кои обличены будутъ послѣ въ утайкѣ числа дымовъ и числа людей, поступлено будетъ наистрожайшимъ образомъ, а имянно: когда самъ помѣщикъ, или владѣлецъ учинитъ, то оной не только лишится всѣхъ чиновъ, но извергнется изъ числа честныхъ людей; а прописные, или утаенные души возмутся въ казенное вѣдомство, и помѣщикъ до новой переписи повиненъ будетъ платить за нихъ всѣ узаконенныя подати. Буде же управитель, економъ, выборной, или иной кто сказкоподатель, безъ вѣдома помѣщика такую прописку, или утайку сдѣлаетъ, съ таковымъ, какъ съ ослушникомъ законной власти и повелѣній отъ оной данныхъ, поступлено будетъ по всей строгости. Равному наказанію подвергнутся сказкоподатели и всѣхъ прочихъ недвижимыхъ имѣній; коихъ роды изъяснены въ формахъ у сего приложенныхъ для сочиненія по онымъ сказокъ.

При таковомъ разпоряженіи о сочиненіи переписи надѣяться можно, что совершится оная съ желаемымъ успѣхомъ, безъ излишняго и тщетнаго назначенія особыхъ переписщиковъ и совершенно безъ отягощенія народнаго: и естьли къ подробному свѣденію о числѣ всѣхъ вообще жителей чего доставать не будетъ, то только родовъ и фамилій благороднаго Дворянства, о которомъ прежде, хотя въ однихъ и тѣхъ же самыхъ переписяхъ, кои дѣлались вообще о народѣ, упоминалось; однако настоящее правительство обыкшее отличать благородное дворянство отъ прочихъ состояній народа, и въ предлежащемъ случаѣ иныя располагаетъ мѣры для собранія объ ономъ потребныхъ извѣстій, которыя бы достаточны были съ одной стороны удовлетворить желанію правительства, чтобъ знать въ подробности о родахъ благородныхъ, а съ другой и опымъ доставить выгоды могущіе послужить къ ихъ преимуществамъ въ публичныхъ должностяхъ и обязанностяхъ.

Въ слѣдствіе того всѣ роды благороднаго Литовскаго Дворянства, по особому приложенному у сего образцу подъ буквою С, имѣютъ учинить изъясненныя въ немъ описанія, и оныя къ 15 Ноября сего года доставить къ повѣтовому предводителю, или Маршалку того повѣта, въ которомъ какой дворянинъ жительство имѣетъ. А сей обязанъ изо вѣхъ дворянскихъ фамилій списковъ въ повѣтѣ его живущихъ, или собственности недвижимыя имѣющихъ учинить по азбучному порядку двѣ росписи, одну о фамиліяхъ дворянскихъ, а другую о имянахъ упомянутыхъ собственностей, по образцу приложенному у сего подъ буквою Д, и оныя росписи со всѣми о дворянскихъ фамиліяхъ списками, которые отъ нихъ поданы будутъ прислать ко мнѣ къ 1 февраля будущаго 1796 года неотмѣнно и безо всякихъ отговорокъ. Ежели же въ которомъ повѣтѣ Маршалка нѣтъ, то сіе же самое имѣетъ исполнить подкоморій того повѣта.

На конецъ остается сказать, что числа въ семъ объявленіи упоминаемыя надлежитъ разумѣть по старому греческому счисленію; а при томъ усугубить еще подтвержденіе, что всѣ тѣ, которые по исполненію здѣсь предписаннаго подщатся оказать добрую волю, усердіе и безкорыстіе въ отправленіи препорученій имъ сдѣланныхъ, не только обратятъ на себя вниманіе правительства, но приобрящутъ еще и особливую признательность

онаго: а напротивъ того тѣ, которые окажутъ себя нерадивыми и недоброхотными, подвергнутся не только стыду и поношенію, яко недостойные носить имя добраго гражданина, но и впредь во всякихъ публичныхъ дѣлахъ и должностяхъ лишатся они доброй вѣры и довѣрія. Въ Гродиѣ, Октября дня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Публ. Библ. Б 8. № 167, л. 24—27.

№ 185.—1796 г. Января 17.

Указъ верховнаго Литовскаго Правленія о непринятіи жалобъ на лицъ, которыя не имѣютъ въ данномъ уѣздѣ своей собственности.

Akt ukazu z Naywyzszego rządu Litewskiego względem nieprzyimowania spraw na osoby takie, które nie maią swey posessyi w tym powiecie, do którego pozwani.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt szostego, miesiąca Februaryi siedmnastego dnia.

Przed urzędem y aktami ziemskiemi powiatu Brzeskiego w imieniu y powadze Nayiasnieyszey Jmperatorowey wszech Rossyi otwartemi, stanowszy osobiscie J. P. Klemens Sawicki, ukaz Jey Jmperatorskiey mosci Samowładnącey całą Rossyą z rządu naywyzszego Litewskiego sądowi ziemskiemu powiatu Brzeskiego, względem nieprzyimowania żadnych spraw na osoby takie, które nie maią swey posessyi w tym powiecie, do którego pozwani będą, pod numerem 89 przysłany w wyrazach ruskich y polskich na iedney stronicy obok znayduiących się, do akt podał, ktorego wyrazy po polsku w te słowa: Ukaz Jey Jmperatorskiey mosci Samowładnącey Całą Rossyą z rządu naywyzszego Litewskiego sądowi ziemskiemu powiatu Brzeskiego Litewskiego. Wedle ukazu Jey Jmperatorskiey mosci ten rząd dostrzegłszy z nie-ktorych wchodzących w ony spraw, że częstokroć strony odpowiedzi uległe bywaią przez pretensorow pozywane do tych powiatow, w których ani własnosci swoiey nie maią, ani mieszkaią. Rozkazali.—Dla zapobieżenia takowey nie regularnosci wszystkim ziemskim y grodzkim sądom, oraz mieyskim magistratom zalecić ukazami. aby zgoła nie przyimowali żadnych spraw na osoby takie, które nie maią swey posessyi w tym powiecie, do którego pozwani będą, a to naybardziey dla tego że z podobnego sądownictwa, iak już temu rządowi z wchodzących spraw widzieć się daie, nastaią tylko iedynie niestanne dekreta, o których strona pozwana, z położenia dobr swoich żyiąc w drugim powiecie cale, niewie y tym sposobem zamiast zbliżenia sprawiedliwey stronie prawney satysfakcyi następuie sama tylko zwłoka na nieprzestanne expensa procedniących narażaiącą, o czym ony sąd ziemski ma wiedzieć y uczynić wedle tego Jey Jmperatorskiey mosci ukazu. Januaryi 17/28 dnia roku 1796. Na takowym ukazie podpisy takowe: Mikołay Wołkow protokolist. Władymir Leńczowski Kollężeyski Rehistrator, Jwan Hwasiekowicz, a na boku tego ukazu numer № 89. Na kopercie adress w następnych wyrazach. Ukaz z Naywyzszego Litewskiego rządu sądowi ziemskiemu powiatu Brzeskiego, Litewskiego w Brzessiu Litewskim. Ktory to ukaz przez wyż wyrażoną osobę do akt podany iest do xiąg ziemskich powiatu Brzeskiego przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Брестскаго земскаго суда за 1796 годъ, № 7400 л. 249.

№ 186.—1796 г. Января 18.

Письмо графа Панина епископу Коссаковскому относительно торжественнаго празднованія дня присоединенія Литвы къ Россіи.

Monseigneur!

J'ai l'honneur de presenter ci-joints à Votre Excellence 40 exemplaires du cé-

rémonial, qui sera observé le 20 (31) du courant, à l'occasion de la réunion du grand Duchè de Lithuanie à l'Empire de Russie, qui doit être effectuè ce, jour là, par la prestation du serment de fidelité à sa Majestè l'Imperatrice et à ses augustes successeurs.

Votre Excellence daignera donner ses ordres au clergé pour que tout ce qui est de son ressort, soit remplit à la lettre d'aprés les dispositions, contenues dans le dit cérémonial et avec toute la dignité qu'exige un acte aussi solemnel.

C'est avec les sentimens les plus respectuex que j'ai l' honneur d'être

Monseigneur

De Votre Excellence le tres humble et trés obeissant serviteur C-te de Panin.

Le 18 (29) Ianvier 1796, Grodno.

A Monseigneur l'Eveque de Livonie.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5, № 266, л. 28.

№ 187.—1796 г. Января 30.

Письмо ген.-губерн. кн. Репнина къ епископу Коссаковскому по поводу двухъ базиліанъ Монаховъ, не пожелавшихъ принести присяги на вѣрноподданство.

Милостивый Государь мой!

Господинъ генералъ-порутчикъ и кавалеръ Загряжской рапортомъ мнѣ доноситъ, что въ мѣстечкѣ Куравицѣ, въ Базыліанскомъ монастырѣ, по учиненіи Ея Императорскому Величеству вѣрноподданнической присяги духовенствомъ, явились нежелающія учинить оной іеромонахъ Фердинандъ Цыхановской и монахъ Самуилъ Тончевскій, а какъ въ Россіи не можетъ ни одинъ не присягнувый имѣть свое пребываніе, для того благоволите ваше преосвященство сдѣлать по сему ваше разсмотрѣніе, и какое вами положено будетъ рѣшеніе меня увѣдомить.

Пребываю съ совершеннымъ почтеніемъ и преданностію, Милостивый Государь мой, Вашего Преосвященства покорнѣйшій слуга князь Николай Репнинъ. № 108. Гродно, 30 Генваря 1796 года.

Господину Епископу Коссаковскому.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5, № 266, л. 247.

№ 188.—1796 г. Февраля 5.

Резолюція литовскаго правленія, по дѣлу Ключевскаго, о вводѣ послѣдняго во владѣніе имѣніемъ Менки.

Akt rezolucyi od rządu naywyzszego Litewskiego wielmożnemu Kluczewskiemu wydany.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt szóstego, miesiąca Februaryi dwudziestego szóstego dnia.

Na rokach ziemskich swięto Trzykrólskich powiatu Grodzienskiego, in solito iudiciorum loco, porządkiem prawa pospolitego w miescie Grodnie sądzących się, przed nami Andrzejem Stanisławem Eysymontem prezydującym, Hippolittem Wałkowickim sędziami y Michałem Korrybutem Daszkiewiczem-pisarzem, urzędnikami ziemskieni powiatu Grodzienskiego, stanąwszy obecnie patron wielmożny iegomość pan Leopold Lipnicki—regent grodzki powiatu Grodzienskiego, rezolucyą w języku ruskim niżey piszącą się do akt podał, którey wyrazy takowe: Копія. 1796 года, февраля 5 дня. По указу Ея Императорскаго Величества, Верьховное Литовское Правленіе, слушавъ дѣло взнесенное начальникомъ Гражданскаго отдѣленія господиномъ Коллежскимъ Совѣтникомъ вступившее по прошенію бывшихъ войскъ польскихъ порутчика Игнатія Ключевскаго о дачѣ войской помощи къ приведенію въ исполненіе контумаціоннаго декрета, состоявшагося въ Гродненскомъ городскомъ судѣ прошлого 1795 года Сентября

въ 19 день на польского шамбеляна Яна Сенковскаго и закрочимскихъ коморниковъ Скаржинскихъ, которымъ на имѣніи ихъ Менкахъ въ Волковійскомъ повѣтѣ лежащемъ присуждено шестьсотъ девяносто одинъ червонный и тысячу сто семдесятъ пять злотыхъ, восемнадцать грошей, приказали какъ помянутой контумаціонной декретъ учиненъ решительно и на основаніи конституціи 1764 и 1784 года долженъ получить свое дѣйство, то въ соблюденіе законной его силы предписать Волковійскому капитану исправнику, чтобъ онъ просителя Ключевскаго, въ присудствіи употребленнаго имъ къ исполненію декрета чиновника, ввелъ во владѣніе имѣнія Менковъ, не принимая никакихъ болѣе со стороны Сенковскаго и Скаржинскихъ возраженій и отговорокъ, и по исполненіи предписаннаго рапортовалъ бы Правленію, а просителю съ сего опрѣдѣленія дать копію, причемъ возвратить и представленныя по сему дѣлу бумаги. Подлинной подписали: Князь Николай Репнинъ, Графъ Никита Панинъ, Иванъ Фризель, Николай Волковъ, Пракофій Багшевскій, секретарь Антоній Маньковскій. U tey kopij podpis przy wycisnioney na czerwonym laku pieczęci z adnotatą na dole zapisaną tak się wyrażają: Съ подлиннымъ свидѣтельствовалъ. Протоколистъ Владимиръ Ленчовскій. Усей копіи Ея Императорскаго Величества Верьховнаго, Литовскаго Правленія печать L. S. Колежскій регистраторъ Константинъ Брувичъ. Ktora to kopia rezolucyi do akt podana iest w księgi ziemskie powiatu Grodzienskiego wpisana.

Изъ актовой книги Гродненскаго земскаго суда за 1796 годъ, № 6876 л. 187.

№ 189.—1796 г. Февраля 21.

Письмо ген.-губ. кн. Репнина епископу Коссаковскому о возглашеніи на молебствіяхъ Великой Княжны Анны Ѳеодоровны.

Его Сіятельству

Епископу Инфляндскому Коссаковскому.

Получа Высочайшій Ея Императорскаго Величества Манифестъ о помолвленіи Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Константина Павловича, при семъ онаго 100 ексемпляровъ къ вашему Сіятельству препровождаю, съ тѣмъ, чтобы вы благоволили во всѣхъ церквахъ вами управляемаго епископства оный приказать обнародовать, съ повелѣніемъ всему духовенству вамъ подсудному, во всѣхъ молебствіяхъ, въ коихъ возглашается Высочайшая Императорская фамилія, возглашать и Ея Императорское Высочество Великую княжну Анну Федоровну, дѣлая то послѣ Его Высочества Великаго князя Константина Павловича.

Имѣю честь съ отличнымъ почтеніемъ навсегда пребыть Вашего Сіятельства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ. № 195. Гродно, 21 февраля 1796 года.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5, № 266, л. 7.

№ 190.—1796 г. Марта 10.

УказъВерховнаго Литовскаго правленія Гродненскому воитовско-лавничему суду о срокахъ подачи апелляцій.

Aktykacya ukazu Jey Jmperatorskeiey mosci rządu naywyzszego Litewskiego woytowsko-ławniczemu Grodzienskiemu sądowi danego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt szóstego miesiąca Marca dziesiątego—dwódziestego pierwszego dnia.

Na sądach woytowsko-ławniczych miasta Grodna, przed nami Janem Jasienskim woytem, Marcinem Niedzwieckim, Filipem Michałkiewiczem, Jozefem Majewskim y Jozefem Berwinskim ławnikami tudzież Marcinem Stanisławem Arcimowiczem pisarzem urzędnikami sądowemi stawaiąc osobiscie W. J. Pan Aloizy Kiewlicz szambellan J. Kr. mci ukaz Jey Jmperatorskiey mosci rządu naywyzszego Litewskiego na instancyą starozakonnych Owsieja Berkowicza y Szmerki Hirszowicza poniżey wyrażaiący się w teraznieyszey dacie nastały do akt podał, w te słowa ięzykiem rossyiskim y polskim pod numerem czterechsetnym pięćdziesiątym pierwszym napisany.

Указъ Ея Императорскаго Величества Самодержицы Всероссійской изъ верьховнаго Литовскаго Правленія Гроднепскому Войтовско-лавничему суду. По Указу Ея Императорскаго Величества въ семъ правленіи по прошенію Бѣлорускихъ купъцовъ Абрама и Нохима Ицковичевъ, которымъ онъ жалуясь во первыхъ на неправое рѣшеніе Гродненскаго Войтовско-Лавничего суда, которы тетяго сего марта въ несправедливо произтекшихъ претензіяхъ къ нимъ отъ жителя мѣстечка Узды Амсея Берковича отъ принятого имъ въ товарищы Шмерки (безъ согласія опыхъ Абрама и Нохіма Ицковичевъ) и отъ другихъ многихъ людей, по дѣлу о поставкѣ соли въ Гродно, приговорилъ на Ицковичахъ до четырехъ тысячъ рублей. Во вторыхъ— что тотъ судъ въ узаконенной по здѣшнимъ правамъ тридневной срокъ по неудовольствію рѣшеніемъ не допустилъ ихъ къ апеляціи, говоря, что въ универсале отъ Его Сіятельства господина Генералъ-аншефа Лифляндскаго, Естляндскаго, Виленскаго и Слонимскаго Генералъ-Губернатора и кавалера князя Николая Васильевича Репнина двацатого декабра тисеча семсотъ девяноста четвертаго года изъданном сказано: апелляцію приносить въ семъ, а не на третѣй день. Наконецъ просятъ о истребованіи и обревизованіи того рѣшенія. Приказали: Гродепьскому Войтовско-Лавничему суду предписать указомъ чтобы онъ, не приводя въ исполненіе своего опредѣленія, допустилъ Абрама и Нахмана Ицковичовъ къ апеляціи, а потомъ объяснился сему правленію, почему ихъ яко недовольныхъ рѣшеніемъ онаго суда не допустилъ къ оной, въразумивъ при томъ тотъ судъ, что въ сказанном тисяча семъсотъ девеноста четвертаго года двацатого декабра универсалѣ не воспрещено недовольнымъ рѣшеніемъ судебнаго мѣста объявлять апелацію въ теченіи семи дней, но не обявившія въ теченіи того времяни своего неудовольствія теряютъ право апелаціи и о томъ Гроденскому Войтовско-Лавничему суду вѣдать и учинить посему Ея Императорскаго Величества указу, марта десятого дня тисеча семсотъ девеноста шестаго года. U tego ukazu Jey Jmperatorskiey mosci z rządu naywyzszego Litewskiego prezydiiącego podpisu, a poniżey sekretarza y w ostatku regestratora temi wyrazy są w ięzyku rossyiskim wyszczegulnione—Николай Волковъ, Секретаръ Алексѣй Пузыревскій, Колежскій регистраторъ Іванъ Іоанновскій. Na kopercie zaś pieczęcią wielką rządu naywyzszego Litewskiego na czerwonym laku wycisnioney zapisanie takowe: (Locus sigilli). Ukaz z rządu naywyzszego Litewskiego sądowi woytowsko-lawniczemu Grodzienskiemu w Grodnie. Który to takowy ukaz za podaniem onego do akt iest do xiąg sądow woytowsko-lawniczych miasta Grodna przyięty y wpisany.

Изъ акт. кн. Гродненскаго городоваго магистрата за 1796 годъ № 7003, л. 319—322.

№ 191.—1896 г. Марта 11.

О принесеніи благодарственнаго молебствія по случаю бракосочетанія Великаго Кн. Константина Павловича.

Циркулярно.

Его Сіятельству

епископу Инфляндскому Коссаковскому.

Препровождаю при семъ форму, по коей благоволите ваше сіятельство приказать при божественной службѣ и всякихъ молебствіяхъ возносить Всеавгустѣйшую Императорскую фамилію, где уже помѣщена супруга Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Константина Павловича, по совершеніи его бракосочетанія въ 15 день минувшаго февраля, по коему случаю во всѣхъ церквахъ вашего епископства должно принести благодарное молебствіе Всевышнему Богу всѣхъ благъ подателю.

Съ отличнымъ почтеніемъ пребыть честь имѣю вашего сіятельства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ. № 251. Гродно, 11 марта 1796 года.

Рукоп. отд. Виленск. Публ. Библ. В 5, № 266, л. 6.

№ 192.—1796 г. Марта 18.

О строгомъ исполненіи предписанія относительно монашескихъ орденовъ.

Его Сіятельству

Епископу Инфляндскому Коссаковскому.

Каково сдѣлано мною предписаніе ко всѣмъ начальникамъ орденовъ монашескихъ, прилагая у сего для свѣденія вашего Сіятельства копію, предлагаю со стороны вашей не упустить такожъ найстрожайшими подтвержденіями и наблюденіями, дабы ни малѣйшее въ томъ моемъ предписаніи упущено не было и безвыполненія бы не осталось.

Имѣю честь съ истиннымъ почтеніемъ быть вашего сіятельства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ. № 277. Гродно, 13-го Марта 1796 года.

Рукоп. отд. Виленск. Публ. Библ. В 5, № 266, л. 245.

№ 193.—1796 Марта 21.

Предложеніе епископа Цецишовскаго духовенству губерній Минской и Волынской о совершеніи молебствій по поводу бракосочетанія Великаго Князя Константина Павловича.

Akt dyspozycyi od J. W. Cieciszowskiego biskupa do duchowienstwa guber. Minskiey i Wołynskiey pisaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt szostego miesiąca Maia osmnastego dnia.

Na sądach Jey Jmperatorskiey mosci ziemskich powiatu Bobruyskiego, przed nami Jozefem Pruszanowskim prezyduiącym, Tadeuszem Szyszko, Adamem Rahozą sędziami, stawaiąc obecnie W. J. Xiądz Karol Buynowski, dyspozycyą od J. W. biskupa Kolumna Cieciszowskiego y kawalera do duchowienstwa swieckiego y zakonnego pisaną, do akt podał, ktorey wyrazy następne: W panstwie Jey Jmperatorskiego maiestatu Katarzyny II Jmperatorowey i samowładnącey całey Rossyi etc. etc. pani naszey naymiłosciwszey. Kasper Kazimierz Kolumna Cieciszowski ż Bożey y stolicy Apostolskiey biskup kosciołow rzymskich katolickich w guberniach Minskiey y Wołynskiey, nominowany Pinski, orderow Orła Białego y swiętego Stanisława kawaler, wszystkiemu duchowienstwu swieckiemu y zakonnemu, tudzież wiernym Chrystusowym religii rzymskiey katolickiey zdrowie y błogosławienstwo. Ogłaszamy wam naymilsi w

Chrystusie bracia y wierni Chrystusowi zaslubienie wielkiego xiążęcia Jmci Konstantyna Pawłowicza z wielko xiężną Jmscią Anną Teodorowną dnia 15 miesiąca Lutego nayuroczyscicy odprawione. Dzielemy ze wszystkiemi poddanemi nayjasnieyszey Monarchini tę powszechną radość z naypożądanszego pomnożenia się naypotężnieyszego Monarszego Domu y zalecamy wam zanieść Naywyzszemu dziękuiące modły po odebraniu tego naszego listu w pierwszy niedzielny, lub swiąteczny dzien, podług ukazu Jey Jmperatorskiey mosci Pani naszey naymiłosciwszey, dnia 17 Lutego danego, którego kopią, rownie iak i form nam od J. W. generała-gubernatora kommunikowanych przyłączamy, nie potrzebuiemy powtarzać wam pobudek, ktore religia y kosciol przekłada y wystawia modlenia się za długie lata y pomyslnosci osob panuiących; w duchu tym religij nie ustawaycie wstawiać się za niemi do naywyzszego Pana nad Panami, z pomyslnoscią ich i z darami błogosławienstwa Boskiego nad niemi łączy się nie oddzielnie szczęscie y spokoyność narodow y każdego w szczegulnosci mieszkanca. List ten nasz pasterski podpisem ręki naszey y przycisnieniem pieczęci stwierdzony chcemy, aby via cursoria po wszystkich kosciołach naszych rzymskich katolickich swieckich y zakonnych był rozesłany i z ambon publikowany. Dan w Berdyczewie, dnia dwodziestego pierwszego Marca, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt szostego roku. U tey dyspozycyi podpis takowy: Kasper biskup. Takowa dyspozycya za podaniem do akt iest do xiąg ziemskich powiatu Bobruyskiego zapisana.

Изъ актовой книги Бобруйскаго земскаго суда за 1795—1797 годы. № 13543, л. 14.

№ 194.—1796 г. Марта 26.

Объ утвержденіи генералъ - губернаторомъ Репнинымъ дворянина Бенецкаго въ должности Брестскаго гродскаго судьи.

Aktykacya rezolucyi W. J. P. Pyrcha sekund maiora woysk Rossyiskich, naczelnika powiatu Brzeskiego do sądu grodzkiego powiatu Brzeskiego przysłaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt szostego, miesiąca Maja dziewiętnastego dnia.

Przed urzędem y aktami grodzkiemi powiatu Brzeskiego w imieniu y powadze Nayiasnieyszey Jmperatorowey Wszech Rossyi otwartemi, stanowszy osobiscie Jmc pan Klemens Wisłocki, instygator grodzki powiatu Brzeskiego, rezolucyą W. J. Pana Pircha sekund majora woysk Rossyiskich naczelnika powiatu Brzeskiego do sądu grodzkiego powiatu Brzeskiego przysłaną do akt podał, ktorey wyrazy takowe: Ot naczalnika powieta Brzeskoho izpolnitelnoy własty sekund-majora y kawalera Pircha w Brzeskoy hrodzkoy sud. Na raport moy, predstawlennoy k ieho siatelstwu hospodynu henerał majoru Litowskomu hubernatoru hrafu Nikitie Pietrowiczu Paninu ot osmoho czysła Marta miesaca pod № 40 o izbraniu w sudy hrodzkoie dwoch obywatelech Krupinskim y Bienieckim kotoroy z nich imieiet byt w zasedaniu hrodzkoho suda w otwiet połuczył Ja ot jeho siatelstwa hławno komanduiuszczeho woyskami henerał anszefa y raznych ordenow kawalera Nikołaja Wasylewicza Repnina, order pod № 292, koim predłożeno daby hospodyn Bienieckoy w miestie z druhimi sudemi zasidaniie imieł w hrodzkom sudie, o czem ia obiawlaiu. U takowey rezolucyi podpis w tych wyrazach: Sekund major y kawaler Hustaf Pirch. Marta 26 dnia 1796 hoda. Brest. A na boku tey rezolucyi № 69, na złożeniu tey rezolucyi adres takowy: Ot naczalnika powieta Brzeskaho yspolnitelnoy

własty sekund majora y kawalera Pircha w Brzeskoy hrodzkoy sud w Brest № 69. Która to rezolucya iest do xiąg grodzkich powiatu Brzeskiego wpisana.

Изъ актовой книги Брестскаго городскаго суда за 1795—1797 годы, № 7073, л. 1129—1130.

№ 195.—1796 г. Апрѣля 13.

Предложеніе епископа Цецишовскаго ксендзу Буйновскому о приведеніи духовенства къ присягѣ на вѣрность.

Akt listu prywatnego od J. W. biskupa Cieciszowskiego do J. X. Buynowskiego pisanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt szostego, miesiąca Maia osmnastego dnia.

Na sądach Jey Jmperatorskiey mosci ziemskich powiatu Bobruyskiego przed nami Jozefem Pruszanowskim prezyduiącym, Tadeuszem Szyszko, Adamem Rahozą sędziami, stawaiąc obecnie W. J. X. Karol Buynowski list od J. W. Cieciszowskiego biskupa do siebie pisany ad acta podał, ktorego wyrazy następne: Admodum Reverende Domine Frater observande! List WM. pana siedmnastego apryla ns. z Bobruyska pisany rąk moich doszedł. Dziękuię za chęć przybycia na mieysce tym czasowey rezydencyi moiey do Berdyczewa, dla widzenia się ze mną, ale ieżeli WM. pan szczegulnego jakiego do mnie interesu nie masz, nie widzę potrzeby tak dalekiey podeymowania drogi y oddalenia się od mieysca gdzie iego przytomność y praca potrzebna iest, z iedney grzecznosci y z powodu dobrego serca ku mnie, ktore y bez tego cenię, poda się spodziewam się sposobność wzaiemnego poznania się gdy mi Bòg czas y siły uczynić wizitę całey dyecezyi pozwolą. Co się tycze approbat na słuchania spowiedzi tak dla Wm. pana, jako też i dla kapłanow w liscie iego po imieniu wyrażonych nię daię w szczegulnosci, ale jakom do duchowienstwa całego Minskiey gubernij pisał, tak też y do W. M. pana rozciągaiąc wyraz moy i do kapłanow w liscie iego wyrażonych, iż facultates censentur esse prorogatie, a w ten czas osobnie moie na to wydam zalecenie jeżeli w okolicach W. M. pana znayduią się duchowni tak swietcy jako też y zakonnicy, którzy by przysięgi nie wykonali, oznaymisz im Wm. pan, że za wyisciem dyspozycyi na to moiey, na mocy rezolucyi J. W. generała gubernatora uczynić się wkrotce maiącey, maią się starać porządkiem tam wytkniętym koniecznie w miesiącu Maju przysięgę wiernosci wykonać. Jestem zatym z uprzeymym przywiązaniem. U tego listu podpis oraz na pierwszey stronicy w górze datta, także w dole nadpust także y na kopercie napisano tak: Admodum Reverendi in Christo Domini Fratris observandi ad ex corde Fr: et serv. K. Cieciszowski B. W. P. Dwodziestego czwartego n. s. a trzynastego v. s. kwietnia 1796 roku. Berdyczew A. R. D. Buynowski podproboszczy Bobruyski. Admodum Reverendo Domino Buynowski vice preposito ecclesiae parochialis Bobruyscensis fratri observandi, по дѣлу казенному w Bobruysku; takowy list za podaniem do akt iest do xiąg ziemskich powiatu Bobruyskiego zapisany.

Изъ актовой книги Бобруйскаго земскаго суда за 1795—1797 годы, № 13543, л. 15.

№ 196.—1796 г. Мая 19.

Паспортъ, выданный Вонсовичу генералъ-фельдмаршаломъ Суворовымъ.

Aktykacya paszportu dla wolnego dostania się w woiewodztwo Nowogrodzkie y w powiat Grodzienski W. J. P. Wąsowiczowi—kapitanowi woysk polskich służącego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt szostego, miesiąca Julij drugiego dnia novi stili.

Przed aktami ziemskiemi woiewodztwa Nowogrodzkiego, stawaiąc osobiscie W. J. P. Andrzey Wąsowicz — kapitan bywszych woysk Polskich, paszport w autentyku ruskim wolność dostania się w woiewodztwo Nowogrodzkie y powiat Grodzienski nadaiący od J. O. xięcia Alexandra Wasilewicza Suworowa Rymnickaho generała feltmarszałka y wielu orderow kawalera y obu imperyi graffa wydany, a przez J. W. Arseniowa—generał-maiora y wielu orderow kawalera podpisany, a w grodzie Żytomirskim aktykowany, z rzeczą w nim wyrażoną do akt podał, w sposob przenosu, którego treść następna. Po ukazu Jea Welyczestwa Hosudaryni Jmperatrycy Jekateryny Alexiejowny Samoderżycy Wserossyiskoy y procz. y procz. procz. Obiawitelseho, służywszczey prędy u bywszych Polskich woysk kapitan Andrey Wąsowicz y poty nachodywszeysa w Rosicyskom plenu, nini po powelenіu Jeho Siatelstwa wysoko powielytelnoho hospodyna Heneral-Feltmarszała mnohyh ordynow kawalera y oboich Jmperyi Hrafa Alexandra Wasilewicza Suworowa Rymnickaho uwolen na prężnie żyliszczy, w dom ieho sostoiaszczy w Litwie, w uiezdach Horodenskom ili Nowohrodzkom, koiemu od storony ziemstwa błahowolenob było w prożytyi prepiastwa nie czynit, napotym to iemu prestawlaietsie żyt spokoyno y dobroporadaczno y po prybytyi z sym paszportom iwiesa iemu w tamosznym ziemskom prawitelstwy, poczemu w puty tuda y obratno błahowolenob było czynit swobodnoy propusk, dla czeho y dan sey, za podpisaniem y pryłożeniem peczaty iz hławnoho dežurstwa woysk razpołożennych w huberniach Braslawskoy, Woznesenskoy, Jekaterynosławskoy, Horkowskoy y oblasty Tawryckoy. W Tulczynie, Maia dziewietnacataho dnia, tysiacz siemsot dziewiedziesiat szostoho hoda. U tego paszportu podpis J. W. generała dežurnego przy wycisnioney na laku czerwonym pieczęci y susceptа aktykacyi z podpisem regenta tak się wyraża: Jeja Jmperatorskaho Welyczestwa Wseymilostiwszey Hosudaryni moicy od armii Heneral-major pry woyskach, razpołożennych w huberniach Braclawskoy, Woznosenskoy, Jekaterynosławskoy, Horkowskoy y oblasty Tawryckoy Dežurny ordenow Rossyiskich woiennaho swietoho welykaho mucznika y pobidonosca Heorhia tretiaho kłassa, swietoho rawno apostolskaho kniazia Włodymira wtoroy stepeni, bolszaho kresta y Pruskaho krasnoho orła kawaler Arseniow (L. S.) U tego pasportu susceptа W. regenta tak się wyraża: Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt szostego, dnia dwadziestego dziewiątego Maja v. s. osobiscie stawaiący Andrzey Wąsowicz, kapitan woysk Polskich, ten pasport sobie stawaiącemu od J. W. generała Feltmarszałka graffa oboyga Imperyi Suworowa Rymnickiego dany, z podpisem tegoż J. W. Felt-marszałka dyżurnego generała-majora Arseniowa, przy pieczęci na laku czerwonym wycisnioney zatwierdzony, do xiąg grodzkich Żytomirskich dla zapisania podał. Przyiołem Franciszek Xawery Krechowicki regent przysięgły grodzki powiatu Żytomirskiego, do xiąg wpisany. Ktory paszport iest do xiąg ziemskich woiewodztwa Nowogrodzkiego zapisany.

Изъ актовой книги Новогрудскаго земскаго суда за 1796 годъ, № 12832, л. 609.

№ 197.—1796 г. Іюня 7.

О высылкѣ за границу кс. Іосафата Жидейко за неучиненіе присяги и дерзкое поведеніе.

Его Сіятельству

Господину епископу Инфляндскому Коссаковскому.

По донесенію ко мнѣ Виленскаго господина Губернатора и кавалера Тормасова оказавшійся въ дерзновенномъ не-

повиновеніи властямъ отъ правительства поставленнымъ священникъ Іозефатъ Жидейко, находящійся при дворѣ Прелайскомъ, который по наряду капитана исправника не только запретилъ крестьянамъ исполненіе, но и приказъ о томъ наслапный топталъ ногами, ругая дерзкими словами и самое правительство, а дабы узнать подробности и истину сего показанія, командированъ былъ Троцкаго повѣту повѣтовой начальникъ, который не только утвердилъ дерзость сего происшествія, но и узналъ еще, что помянутый священникъ Жидейко, бывъ всегда дурнаго поведенія, и до сего времени, подъ предлогомъ болѣзни, на вѣрность и подданство Ея Императорскому Величеству присяги не учинилъ. Какъ подобные поступки, а паче въ людяхъ примѣромъ служить посвященныхъ, не должны быть терпимы безъ наказанія, ваше Преосвященство благоволите означеннаго священника Жидейку, за непринесеніе въ свое время означенной должной Ея Императорскому Величеству присяги, и запрописанныя выше дерзновенныя его противу правительства поступки, посадить въ заточеніе въ монастырь на четыре мѣсяца, опредѣля ему въ пищу только хлѣбъ и воду и потомъ, взявъ у него буде есть приходъ, исключить изъ числа духовенства подъ началомъ вашего преосвященства состоящаго. По истеченіи жъ четырехмѣсячнаго срока благоволите его Жидейку представить Гражданскому Правительству для высылки его за границу, какъ недостойнаго быть въ подданствѣ Ея Императорскаго Величества. Вашего Сіятельства покорнѣйшій слуга князь Николай Репнинъ. № 40. Гродно, 7 іюня 1796 года.

Рукоп. отд. Виленск. Публ. Библ. Б 5 № 266 л. 5.

№ 198.—1796 г. Іюня 13.

О высылкѣ за границу кс. Снарскаго за дерзкія слова противъ Государыни Императрицы.

Его Преосвященству

Господину Епископу Инфляндскому Коссаковскому.

Препровождаемый при семъ общества піаристовъ монахъ Снарскій дерзнулъ въ письмѣ имъ писанномъ обнаружить неистовый свой образъ мыслей въ непристойныхъ, непочтительныхъ и дерзкихъ выраженіяхъ противъ Всеавгустѣйшей нашей Монархини, за каковое преступленіе благоволите ваше преосвященство сего недостойнаго быть члѣномъ благоустроеннаго общества и духовнаго сана человѣка приказать отослать въ заключеніе въ какой либо монастырь на шесть мѣсяцовъ, держа его на хлѣбѣ и водѣ чрезъ все то время, а по его истеченіи представить гражданскому начальству для изгнанія за границу, яко недостойнаго быть подданнымъ Той Милосердой Монархини, которой онъ присягу учинивъ, какъ и всѣ Ея вѣрныя подданныя, дерзаетъ однакожъ хулы изъявлять на Ея Царствованіе.

Вашего Преосвященства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ. № 41, Гродно 13 іюня 1796 г.

Рукоп. отд. Виленск. Публ. Библ. Б 5 № 266. л. 246.

№ 199.—1796 г. Іюня 14.

Объ отпускѣ за границу «на всегда, безъ возврату», кс. Антонія Церпишевскаго.

Его Преосвященству

Инфляндскому епископу Господину Коссаковскому.

По отношенію вашего преосвященства какъ ксензъ Антоній Церпишев-

скій ордена регулярныхъ капониковъ Лятеранскихъ, по причинѣ болѣзни своей, желаетъ изъ здѣшнихъ предѣловъ отправиться къ родственникамъ своимъ, находящимся въ кордонѣ Цесарскомъ, то препровождая при семъ для него паспортъ мой. благоволите ваше преосвященство отпустить его за границу на всегда, безъ возврату, и изключить изъ сдѣшняго подъ вѣденіемъ вашимъ состоящаго духовенства. Вашего Преосвященства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ. № 593. Гродно, 24 іюня 1796 года.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5 № 266, л. 4.

№ 200.—1796 г. Іюля 1.

Генералъ-губ. кн. Репнинъ поручаетъ Коссаковскому управленіе Брестской епархіей по случаю сметри еп. Нарушевича.

Милостивый Государь мой!

По кончинѣ господина Брестскаго епископа Нарушевича, впредь до Высочайшаго Ея Императорскаго Величества повелѣнія, благоволите Ваше Преосвященство принять на себя начальство надъ тѣмъ епископствомъ и имѣть оное въ вашемъ управленіи, о чемъ я уже и далъ предписаніе Брестскому предназначенному сюфрагану господину Клокоцкому, какъ и о томъ, чтобы онъ со всѣмъ духовенствомъ свѣтскимъ и монашествующимъ того епископства состоялъ въ вашей зависимости и подъ вашимъ начальствомъ.

Съ совершеннымъ почтеніемъ имѣю честь на всегда пребыть, Милостивый Государь мой, Вашего Преосвященства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ № 611. Гродно, 1 іюля 1796 года.

Инфляндскому епископу господину Коссаковскому.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5 № 266, л. 3.

№ 201.—1796 г. Іюля 16.

Объ отправленіи благодарственнаго молебствія по случаю рожденія Великаго Князя Николая Павловича.

Его Преосвященству

Инфляндскому господину Епископу Коссаковскому.

Изданнаго мною сего числа объявленія о благополучномъ разрѣшеніи отъ бремяни Ея Императорскаго Высочества Государыни Великой Княгини Маріи Феодоровны рожденіемъ въ 25-й день истекшаго іюня Великаго Князя Николая Павловича при семъ 300 печатныхъ ексемпляровъ къ Вашему Преосвященству препровождаю съ тѣмъ, чтобы Вы благоволили во всѣхъ церквахъ управляемаго Вами епископства приказать, съ благодарственнымъ за сію милость Всевышняго Творца молебствіемъ, торжественно оныя обнародовать.

Вашего Преосвященства покорнѣйшій слуга Князь Репнинъ. № 619. Гродно, 16 іюля 1796 года.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5 № 266, л. 2.

№ 202.—1796 г. Августа 12.

О сохраненіи и сбереженіи духовенствомъ церковныхъ имѣній.

Его Преосвященству

Господину Инфляндскому Епископу Коссаковскому.

Какое я издалъ объявленіе отъ 11-го сего м-ца о сохраненіи въ цѣлости имѣній церковныхъ и духовенству по сану принадлежащихъ, то хотя вашему Преосвященству уже извѣстно, но на всякой случай 10-ть ексемпляровъ онаго при семъ препровождаю; нынѣ же почелъ

нужнымъ и самому духовенству по справѣдливости предписать стараніе о сохраненіи и сбереженіи поручаемаго имъ имѣнія и того предписанія у сего 600 печатныхъ екземпляровъ прилагаю, съ тѣмъ, чтобы благоволили оные разослать по всѣму духовенству вашей епархіи, какъ свѣтскому, такъ монашествующему, и подтвердили оному непремѣнное исполненіе содержанія того предписанія, при чѣмъ я несомнѣнно надѣюсь и на всевозможное отъ вашей стороны содѣйствіе.

Съ отличнымъ почтеніемъ имѣю честь на всегда быть Вашего Преосвященства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ. № 739. Гродно, 12 августа 1796 года.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5 № 266, л. 8.

№ 203.—1796 г. Августа 12.

Объ имѣющемъ послѣдовать вскорѣ открытіи Виленской и Слонимской губерніи.

Его Преосвященству

Епископу Инфляндскому Господину Коссаковскому.

Какъ Виленская и Слонимская губерніи уповательно въ скоромъ времяни откроются по образу, предписанному въ Высочайшемъ Ея Императорскаго Величества учрежденіи, то я, почитая опое сколько для прочихъ членовъ Государства, столько и для духовнаго званія нужнымъ, препровождаю при семъ Вашему Преосвященству десять печатныхъ Высочайшаго учрежденія екземпляровъ, коп покорнѣйше прошу по Вашему благоразсужденію разослать для свѣденія знатному подъ начальствомъ вашимъ состоящему духовенству; впрочемъ же для желающихъ пользоваться симъ нужнымъ законоположеніемъ, въ здѣшней типографіи достаточное число екземпляровъ онаго на россійскомъ языкѣ съ польскимъ переводомъ напечатано и состоитъ въ продажѣ.

Съ совершеннымъ почтеніемъ имѣю честь навсегда пребыть Вашего Преосвященства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ. № 737. Гродно 12 августа 1796 года.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5 № 266, л. 1.

№ 204.—1796 г. Сентября 19.

Объ исправномъ содержаніи домовъ Виленской Капитулы, находящихся въ пользованіи членовъ Капитулы.

Monseigneur!

Voiant que quelques unes des maisons, appartenantes au Chapitre de Vilno, qui sont données aux Prelats et aux chanoines, tombent en ruine, faute d'etre entretenues et reparées comme il convient, je me vois obligé de supplier Votre Excellence de faire savoir á tous ces Messieurs, que s'ils ne voudront pas avoir soin des maisons qu'ils occupent par la distribution du Chapitre et les laisseront déperir, ce qui non seulement dépare la ville, maiś peut même devenir dangereux, je mé trouverai contraint de demander qu'on ote les maisons à ceux qui les negligent, pour les donner à d'autres, qui en auront plus de soin.

C'est avec tous les sentimens de la consideration la plus distinguée que j'ai l'honneur d'être

Monseigneur

de Votre Excellence le trés humble et tres obeissant serviteur Nic. P-ce Repnin.

Grodno, le 19—(30) Septembre 1796.
A S. E. Mr. L'Eveque de Kossakowski.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ., В 5 № 266, л. 102.

№ 205.—1796 г. Октября 18.

О назначеніи дня для торжественнаго открытія Виленской губерніи.

Monseigneur!

Ayant selon l'ordre de sa Majesté Imperiale, notre auguste Souveraine, determiné le jour pour l'établissement du gouvernement de Wilno, conformement aux ordonnances, prescrites par La Majesté Imperiale, j'envoye ci-joint 60 Exemplaires de mon universal publié à cette occasion, autant pour la connaissance de Votre Excellence, que pour qu'elle puisse en faire part dans son diocese, à qui Elle le jugera á propos. C'est avec tous les sentimens de la cosinderation la plus distingueé, que j'ai l'honneur d'être

Monseigneur

De Votre Excellence le trés humble et tres obeissant serviteur Nic. P-ce Repnin. Grodno, 13—(14) Oktobre 1796. A S. E. Mngr l'Eveque Kossakowski.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5 № 266, л. 93.

№ 206.—1796 г. Февраля 18.

Чествованіе генералъ-губернатора Тутолмина Витебскимъ каштеляномъ Курженецкимъ въ своемъ имѣніи Дубои.

Dyaryusz przybycia do Duboi jasnie wielmożnego Tymoteusza Tutołmina, generała anszefa, senatora, wielu orderow kawalera, Minskiego, Wołynskiego, Podolskiego y Bracławskiego generała-gubernatora z szanowną familią y przyięcia przez Kurzenieckich kasztellanow Witebskich roku 1796 dnia 18 Stycznia v. s.

Uwiadomiony I. W. kasztellan o przybyciu I. W. generała-gubernatora do Łohiszyna, o cztery mile od mieysca swey rezydencyi, udal się na powitanie y zaproszenie do domu swego, gdzie podesławszy kilka cugow swoich dla prędszey podróży przewodniczył jegoż domowy tą drogą, która umyslnie była zreparowana.

Na granicy dobr Duboia zwanych, w powiecie Pinskim leżących, wystawiona była brama z tym napisem:

Voila Seigneur c'est un endroit,
Ou t' attend un coeur tendre avec son droit
O to iest mieysce! gdzie życzliwosc szczera
Obowiązane serce otwiera.

Za zbliżeniem się I. W. generała-gubernatora do tey bramy bito z harmat, a włość tego mieysca męska rzucała wieńce pod poiazd y oddawała chleb z napisem.

Z dobrymi pany primuiet was rada
Sercom prawdywym y nasza hromada.

Po złożeniu chleba powtarzała okrzyki: Żyi szczasływy y łaskawy Pane! A płeć zeńska składała frukta.

Z kąd ruszywszy się, gdy I. W. generał-gubernator wieżdżał do wsi Duboia zwaney, przy biciu z armat włoscianie oddawali chleb z solą, maiący ten napis:

Żyite Pane myłostywy
Mnohie leta szczasływy.

Złożywszy chleb powtarzali okrzyki radosne, iako wyżey.

Te zgromadzonych włościan życzliwe y radosne oswiadczenia uprzeymie przyiowszy, I. W. generał-gubernator udał się do pałacu y gdy zaczął zbliżać się do bramy przedpałacowey, ciągle bito z armat, a muzyka dęta grała na balkonie, gospodarstwo zaś same z przytomnemi obywatelami na ganku czekaiącemi mieli ukontentowanie przyimować tak wielkich y szanownych gosci, których gdy wprowadzili do pierwszego pokoiu, przywitani byli od grona dam licznie zgromadzonych, przez gospodynią prezentowanych, y zaprowadzeni do sali. Tam gdy nieco zabawili y wyznaczone sobie odwiedzili pokoie, dane likiery etc. y obiad, przy końcu którego spełniano zdrowie I. W. generał-gubernatora przy rzęsistym biciu z armat y od-

głosie muzyki dętey. Po skonczonym obiedzie nadiechał I. W. I. P. Kochanowski Bieluha pułkownik, z całym sztabem w Pińsku konsystuiący, y rozpoczeła się muzyka od kantu, który spiewany był od Filomeny Prószynskiey, sędzianki Minskiey y Michaliny Przybytkowskiey damy Dworu, w takiey osnowie:

Uległy losow przykremu zdarzeniu,
Co stratą zdrowia iuż był cechowany,
Zyie przytomny w całym zgromadzeniu
Żyć będzie w sercach przychyl-
nych kochany.
Uderzmyż wszyscy teraz w nasze dłonie,
Niechay powierzchny znak ten
wytłumaczy,
W iakiey radosci serce nasze tonie.
Gdy nam swą bytność dzis daro-
wać raczy
Mąż pełen zasług, zaszczytu y chwały
Mąż pierwszy, dzierżąc rząd u
nas po Tronie,
Mąż dla narodu dobra wylan cały,
Uderzmyż wszyscy nayradosniey
w dłonie.
Niechay się ten głos wszystkim
słyszeć daie
Czuciem radosci z serca wydobyty;
Niech się powtarzać echo nieprzestaie,
Komu cześć niesiem y hołd przyzwoity.
Mężu czci godny! na co zwrócisz
okiem,
Wszystko ci powie iednostaynym
głosem.
Iako dla tego iest wesoł ochoczy
Każdy ze szczęsnym was tu wita
losem.
Oswiadczać więcey wam nie trze-
ba pono
Iaką przybycie wasze radość rodzi;
Obywateli tu przytomne grono
Że z tego zrzodła wypływa, dowodzi.
To tylko taynym niema bydz nikomu,
Że ta cześć, ten hołd, to uszanowanie
Z iakim przyimuią was w tutey-
szym domu
Na zawsze dla nich iednakie zostanie.

I ten złożonym został w ręce I. W. generał-gubernatora, a tym czasem, wieczorną porą, za pałacem dała się widzieć illuminacya, w takim układzie. Srodek iey trzymała wspaniała brama pod orłem narodowym, w gurze którey dała się widzieć w ogniach cyfra zawieraiąca litery B. T., a we srzodku druga cyfra maiąca litery T. T. wyrażaiąca imiona przybyłych szanownych gosci; na postumencie zaś bramy taki był napis:

Qui peut cet tableau voir,
Peut ce qu'il doit sçavoir.
Kto te litery okiem swym przebieży,
Zgadnie kto to iest, kogo czcić należy.

Po bokach bramy między kolumnami wydawały się w ogniach tychże szanownych gosci herby pod któremi te były wyrazy:

C'est notre joie qui s'inflamme
mais seigneur autel
Qui vous etes crojez nos coeurs
vous offrent bel autel.
O to iest widok czci y radosci
A w sercach naszych ołtarz wdzię-
cznosci.

Z prawey y lewey strony tey bramy rozciągały się długości pałacu wyrównywaiące pawilony, złożone z piramid, w gurze literę T maiących, a przez srodek festonami związanych, między któremi pomnieysze umieszczone bramy ogniem różnych kolorów w przemianie widok sprawuiące. Wsparta zaś ta brama była po obu stronach geniuszami. W ciągu tey illuminacyi I. W. generał-gubernator rospoczął bal, wziąwszy w taniec gospodynię domu y do pózney pory bawiąc; gdy dano wieczerzę udał się do swoich pokoiow na spoczynek y po tey w pozną noc trwała iednak na pokoiach kompania.

Dnia następuiącego, to iest 19 stycznia czas przedobiedni przepędzony iest na oswiadczeniu attencyi I. W. generał-gubernatora; udano się potym na obiad, pod czas ktorego, przy rzęsistym ogniu z harmat y odgłosie muzyki, spełniono zdrowie I. W. generał-gubernatora; po zakonczonym

obiedzie, pod wieczorną porę, gospodarstwo tak I. W. generał-gubernatora y szanowną iego familią, iako licznie zgromadzonych obywateli zaprosili na teatr, na komedyą, po ktorey zakonczoney, z satysffakcyą naywiększą, okazało się na teatrze drzewo laurowe, maiące w wierzchu wieniec, przez ktory przeciągniona trąba y na z ukos gałązka laurowa wydawały się w ogniach; nad wiencem był napis:

Vaines flammes, avec raions ne faites parplus votre lutte.
Un grand nom luit, qui de tout ombre se rebute.

Skończcie z promieńmi walkę płomienia,
Sama tu swieci swietnosc imienia.

Po bokach drzewa między gałązkami z lewey strony wydawała się w ogniu cyffra maiąca litery T. T., a z prawey strony druga takoż w ogniach cyffra zawieraiąca litery B. T. Spiewany był chorem kant przy biciu harmat następny:

O momencie radosci!
Dar to iest szczęscia rzadki
Mieć w domu swietnych gosci,
Szczegulnych łask zadatki.
Niech wasze oko czyta,
Co znaczą nasze czoła,
Tak dom życzliwy wita,
Jak tylko witać was zdoła.
Przyimicie tę zabawę,
Ona się dla was czyni;
My w was mamy poprawę,
Jesli się co przewini.
A to zaś przywiązanie,
Które na zawsze znamy,
Obliczem waszym, panie,
Dzis wdwoie pomnażamy.
W dowod zaś serca nasze,
By mogły bydz dobyte,
I tam wielbienia wasze
Są w takich słowach wyryte:
Wszyscy się wspolnie cieszmy,
Szanowne czcząc przybycie,
Złożyć dań winną spieszmy,
Życząc naydłuższe życie.
Ieszcze by można było
Naydłużey cię utrwalić
Było by nam ci miło
Podatek z dni uchwalić.
Pewnie jak każdy zna cię
Z tyłu ziomków tysięcy,
Nie żałowałby dla cię
Kilka oddać miesięcy.
Bo warte Twoie cnoty
Niesmiertelnego wieńca;
My sądzim dość z prostoty
Co każdy z nas poswięca.

Po komedyi J. W. generał-gubernator ze wszystkiemi udał się na salę, gdzie znalazł illuminacyą w ogrodzie zapałacowym y rospoczęły się tańce, w późną noc trwaiące.

Dnia 20 Stycznia zgromadzeni obywatele zrana, na czele których był J. W. J. P. Kurzeniecki kasztellan Witebski y Swieżynski marszałek Pinski J. W. generał-gubernatorowi powiatowe uniwersalne przekładali żądania; na które przy zwykłey ludzkosci y laskawosci J. W. generała-gubernatora, z naywiększą satysffakcyą nie odwłocznie odebrali rezolucyą; nad to przeswiadczywszy się, że samych rządcow usta wydaią zawsze słodycze, których subalterni nayczęściey uchybiaią. Dany potym obiad, pod czas którego oswiadczyli gospodarze podziękowanie za uczyniony honor domowi ich y spelniano zdrowie J. W. generała-gubernatora y całey familij, przy odgłosie muzyki y rzęsistym biciu z harmat. Po zakonczonym obiedzie, gdy J. W. generał-gubernator mimo usilnosci naywiększe gospodarzow, aby zabawić ieszcze raczył, dla pospiechu do otwarcia guberniow Bracławskiey y Podolskiey dłużey bawić niemogł. ci oswiadczyli żal uczuty z odiazdu tak wielkiego y szanownego goscia, a J. WW. generałowie gubernatorowie y cała familia oswiadczały wdzięczność. Który gdy wychodził z pokoiow, muzyka na balkonie pałacowym grała y rzęsiscie bito z armat, póki nie przyiechał do konca wsi Duboia zwaney, gdzie zgromadzeni włościanie, rzucaiąc wience pod poiazd, radosne powtarzali

okrzyki pomyslnosci podróży życzące. Za ruszeniem się od wsi Duboi bito z harmat, aż do przybycia do bramy na granicy Duboyskiey wystawioney, na którey taki był napis:

Pour quoi a nos yeux vous vous
echappez,
Etant de nos coeurs pour toujours
attrapé.
Oczy cię tracą, łaskawy Panie,
Lecz pamięć w sercach zawsze
zostanie.

Około tey bramy zgromadzeni włościanie, osobliwie którzy nie mieli szczęścia powitania, oświadczali pożegnanie, oddaiąc chleb z napisem:

Hdi Wasza miłost bude y stane
Ne zabuway nas Pane.

To życzliwych włościan oświadczenie chętnie przyiąwszy J. W. generał-gubernator y zaleciwszy uczynić podziękowanie J. WW. kasztellanom, przy biciu z armat udał się w przedsięwziętą drogę do uiazdowego mieysca miasta Pinska, któremu y J. W. kasztellan assystował dla pomnożenia grona dworzanskiego.

Рукоп. отд. Виленск. Публ. Библ. В 3, № 70, л. 60—63

I.

УКАЗАТЕЛЬ

ЛИЧНЫХЪ ИМЕНЪ.

А.

Августъ III, король польскій, 81.
Адамовичъ Василій. 103.
— Варѳоломей, 189.
— Лавринецъ, піаристъ ксендзъ 270, 284.
— Янъ, 189.
Айзиковичъ Шмуйла, еврей вилен. кагала, 245.
Александра Павловна, великая княжна, 217.
Александровичъ Ѳаддей, гродненскій маршалокъ, 249, 250.
— Іеронимъ, 250.
Александръ, король польскій, великій князь Литовскій, 81.
Александръ Павловичъ, великій князь, 217.
Алексѣевъ, подполковникъ, 159, 181, 182.
Алхимовичъ Іосифъ, шляхтичъ, 49.
Анна Ѳеодоровна, великая княжна, 301, великая княгиня 304.
Андрейковичъ Игнатій, поручикъ 216.
— Янъ, 102.
Анквичъ Іосифъ, графъ священной Римской Имперіи, 16.
— Ѳаддей, подстароста гроднен. Судовъ, 250.
Антусевичъ Матвѣй, будовничій Рѣчиц. повѣта, 187.
Арсеньевъ, генералъ-маіоръ, 138, 306.
Артецкій, 259.
Арцимовичъ Мартинъ-Станиславъ, писарь гроди. войтовско-лавничаго Суда, 302.

Б.

Багшевскій Прокофій, 301.
Бака Ѳаддей, 189, 190.
Барановскій Станиславъ, 101.
Бартскій Карлъ, 102.
Бачизмальскій Янъ, мин. регентъ, 102.
Безбородко, графъ Императорскаго двора Оберъ-гофмейстеръ 56, 57, Главный директоръ почтъ въ Виленской и Слонимской губерніяхъ 90.
Бенецкій, 304.
Бениксонъ, генералъ-маіоръ, 291.
Бервинскій Іосифъ, гродненскій лавникъ, 302.
Бергеръ, маіоръ, 207.

Берковичъ Овсей, еврей, 302.
— Амсей, еврей м. Увловъ, 302.
Берманъ, генералъ-маіоръ, 6, Берхманъ 11, 23, 201.
Бернацкій Михаилъ, житомирскій регентъ 48.
Берновичъ, несвижскій маршалокъ, 136.
Билевичъ Іосифъ, тивуновичъ, 123, 124.
Бильдюкевичъ Юрій, 102.
Бильминъ Ѳаддей, родн. ротмистръ, 103.
Бишпингъ-Давидовичъ Гилярій, 105.
Богаревичъ Богуславъ, 103.
Боглай Янъ, Капитанъ россійскихъ войскъ, 189.
Богуславскій Францишекъ, 102, 189.
— Викторъ, брест. крайчій, 247.
Богуцкій Іосифъ, остро-градовицкій исправникъ, 49.
— Альбертъ, королев. дворянинъ, 93, шамбелянъ 100, 103.
Богушевичъ Станиславъ, род. и губернскій судья мин. воеводства, 189.
— Ѳаддей, суперинт. 190.
Богушъ Іосифъ, любецкій староста, 49.
— Дизмасъ, мозыр ротмистръ, 188.
— Ксаверій-Михаилъ, виленскій прелатъ, 50.
Болтуть Михаилъ, 100, Пекарскій староста 189.
— Янъ, 102.
Борейша, ротмистръ, 174, 180, 202, 207.
Борздинскій Юрій, ловчій, 102, 190.
Борсукъ Доминикъ, 190.
— Антонъ, минскій чашникъ, 190.
Боуфалъ Францишекъ, вербовскій староста, 250.
Бочковскій Францишекъ, коморникъ и гранич. регентъ Рѣчиц. повѣта, 154, 186.
Брозовскій Михаилъ, Стародубовскій подстолій, 103.
Брониковскій Янъ, м. в. р., 102.
Бростовскій Михайло, пунскій староста, 50.
Брохоцкій Антонъ, шамбелянъ, 104.
Бруевичъ Константинъ, коллеж. регистраторъ 301.
Будискій Михаилъ, ловчій вилен. воеводства, 192.
Будко Игнатій, 102, 190.
— Станиславъ, 190, Ѳаддей, 102.
Буйницкій Андрей, 103.
— Ѳеодоръ, 189.
Буйновскій Карлъ, Бобруйскій подпробощъ 303, 305.
Букатый, посолъ, 104.
Булгакъ Леопольдъ, доминиканскаго монастыря ксендзъ, 48.
— Венедиктъ, подстоличъ, 102, маіоръ русской службы 142.
— Гаврилъ, лидскій ротмистръ, 101.
— Григорій, 101.
— Игнатій, зем. судья рѣчиц. повѣта, 142, 154, поручикъ 187, Францишекъ-Игнатій 248.
Буринскій Игнатій, староста браславскій, 124.
Бутримовичъ Іосифъ, шамбелянъ, 101.
— Матвѣй, судовый род. подстароста Пинскаго повѣта, 144, 145, 147, 156, и. пин. пов. 216.
— Янъ-Алоизій, королев. шамбелянъ, 156, 191.
Буховецкій Бернардъ, брестскій хорунжій, 247.
Бухольцъ Флоріанъ, 100.
Быковскій изъ Яксовъ Антонъ, генералъ-войскъ В. Кн. Л-го, 101.
— Антоній, 189.
— Викентій, мин. войсковичъ, 104.
— Герардъ, королев. генералъ-адъютантъ, 230, 231.
— Игнатій, 285.
— Стефанъ, хорунжій мин. воеводства, 230.
— Францишекъ, 103.
— Троадскій епископъ, 210, 211.
Былевскій Матвѣй, писарь гроднен. пов., 250.
Бѣлинскій Станиславъ, маршалъ сеймовый, 16.
Бѣлозоръ Климент. старостичъ, 102.
— Іосифъ, крайчій жмудскій, 123, 124.
Бѣльскій на Бѣльскѣ Станиславъ, стольникъ кобрин. пов., 248.
Бѣшенцовъ, секундъ-маіоръ, 275.

В.

Важинскій Іосифъ, ошмянскій подкоморій 123.
Валевичъ Маврикій, кармельтскаго ордена кс. 49.
Валевскій Ксаверій, посолъ Волын. воеводства, 16.
Валентиновичъ Михаилъ, королев. шамбелянъ, 100.
Валицкій Янъ, капитанъ, 49.
— Антонъ, виленскій ротмистръ, 102.

Валицкій Венедиктъ, 100.
— Войтехъ, цивильно-войсковый коммисаръ, 102.
— Іосифъ, регентъ цивильно - войсковой комиссіи, 102.
— Фаддей, 102.
— Францишекъ, ротмистръ и коморникъ, 102.
Валовичъ, рѣчицкій подстолій, 196.
Вандоръ, земскій смотритель ушацкаго округа, 275.
Вансовичъ Каспоръ, 103.
— Андрей, капитанъ б. польскихъ войскъ, 305, 306.
— Антонъ, 189, Петръ 189.
Ваньковичъ Іосифъ, мин. зем. судья 149, 157, 158.
— Игнатій, 101, Викентій, 102.
— Іосифъ, минскій зем. судья, 124, 150, 151.
— Мартинъ, 101.
— Севастьянъ—Ѳаддей, красовскій староста 104.
— Станиславъ, 102.
— Ѳаддей, подчашій мин. воеводства, 105.
Василевскій Гилярій, 103, хорунжій польскихъ войск 189.
— Адамъ, помѣщикъ, 202, Игнатій, 202,
— Михаилъ, 189.
Вашкевичъ Мартинъ, староста, 100.
Вашевскій Янъ, 102.
Велевейскій, генералъ-маіоръ, 14.
Веленгъ Янъ, 102.
Величко Фабіанъ, 101.
Вельскій Богуславъ, 190.
Вельяминовъ, колеж. совѣтникъ, вице-губернаторъ 6, 11.
Велямовскій Каетанъ, 101.
— Фелиціанъ, 102.
Венцлановичъ Казиміръ, град. писарь мозыр. пов. 188.
Вербицкій Іосифъ, воинскій ротмистръ, 101.
— Михаилъ, Стефанъ, 103.
— Яковъ, ротмистръ, 102.
— Янъ, 190.
Вербушъ Ѳаддей, ротмистръ, 102.
Верещака Богуславъ, град. судья брест. в-ва, 248.
Вержейскій Адамъ, подстолій, 50.
Вечфинскій Антонъ, овручскій зем. судья 49.
Викторъ, коадъюктеръ Кіевской митрополіи. 12.
Вилковскій Станиславъ, хорунжій, 101.
Вилькицкій Матвѣй, 102.
Вильчанинъ Григорій, 242, 243.
Винрейхъ Янъ, 100.
— Каетанъ, 103.
Винча Іосифъ, 101 скарбникъ Витеб. воеводства 190.
— Онуфрій, лидскій ротмистръ, 101.
Висимонтъ-Узловскій Луцій, 102.
Вислоухъ Зенонъ, подкоморій брест. в-ва 348.
Вислоцкій Климентъ, градскій инстигаторъ Брест. повѣта, 304.
Витвицкій Антонъ, ротмистръ гроднен. пов., 156.
Витковскій Станиславъ. 189.
— Іосифъ. будовничій оршанскаго повѣта, 274, 275.
— Людвикъ, шамбелянъ польскаго двора, 274
Витуанскій Янъ, ошмянскій судовый писарь, 50.
Вицинскій Іосифъ, ротмистръ, 185, 186, 193.
Владиславъ, король польскій великій князь литов., 81.
Водзбунъ Робертъ, град. судья рѣчиц. повѣта, 142.
Станиславъ, минскій стражникъ, 142.
Воеводскій Мартинъ, 102.
— Антонъ, 103, Игнатій, 102.
Войзбинъ Робертъ, рѣчиц. град. судья, 154.
Войниневичъ Францишекъ, 103, судья 125. 190.
Войничъ-Сѣноженткій Янъ Казиміръ, совѣтникъ россійскій, 142, порутчикъ 154.
— Янъ, шамбелянъ польскаго двора, 142.
Волковицкій Ипполитъ, гроднен. зем. судья 249 250, 300.
Волковъ Николай, надворн. сов. 25, коллеж. сов., слонимскій вице-губернаторъ 72, 73, 276, 299, 301, 302.
Волкъ Юрій, 211.
Волкъ-Левоновичъ Александръ, стражникъ рѣчиц. повѣта, 142, 153, 154.
— Антонъ, зем. регентъ рѣчиц. повѣта, 142, Антонъ Норбертъ 186.
Воловичи, 132.
Воловичъ Михаилъ, скарбовый писарь В. Кн. Л-го, 103.

Володько Янъ, мин. коморникъ, 100.
— Мартинъ, ошмянскій зем. писарь, 102.
Володковичъ Ксаверій, 102.
— Викентій, шамбелянъ 103, 105.
— Игнатій, старостичъ.
— Іосифъ, генералъ, 103, ротмистръ народной кавалеріи 105, гаенскій староста 263, 264.
— Янъ, минскій зем. судья, 103, Янъ-Людвикъ 149, 151, 158, 167, 208.
Вольбекова Розалія старостина селецкая, 225, 226.
Вольмеръ Ѳаддей, ловчій и совѣтникъ Гроднен. повѣта, 130, 250.
— Леонардъ, обозный гроднен. пов., 250.
— Станиславъ, град. регентъ гроднен. пов., 250.
Вольскій Рафаилъ, подпоручикъ бригады литов. войскъ, 139.
Вольфовичъ мовша еврей вилен. кагала, 215.
Вольщанъ Иванъ подпоручикъ русскихъ войскъ, 144, 145, 147, 148.
Вонсовскій Антонъ, ротмистръ, 103.
Воронецкая, княжна, 208, 209.
Воронецъ Іосифъ, мостовничій мин. воеводства, 99, 100.
— Фаддей, минскій ловчій 104.
Вроблевскій Константинъ, 102.
Выгоновскій Викентій, зем. судья брест. в-ва 248.
Высоцкій Петръ, 101.
— Августинъ Викторинъ, 102
— Казиміръ, инфлянтскій Хорунжій, 103.
— Павелъ, минскій коморникъ, 102.
— Стефанъ, 102.
Высочинъ, берейторъ, 207.
Вышинскій Ѳаддей Игнатій, 102.
Вышомерскій Ѳаддей шляхтичъ 48, ротмистръ 102.
Вязмитиновъ, генералъ-маіоръ, 109.

Г.

Гавделевичъ Михаилъ, рѣчицкій ротмистръ, 103.
Гавлязинскій Матвѣй, польской службы капитанъ, 49.
Газлеръ Дунинъ Богуславъ, 101.
Гайдукевичъ Николай, 103.
Галинскій Феликсъ, 103.
— Іосифъ, Хорунжій Оршанскаго повѣта. 103.
— Ярошъ Михаилъ, 102.
Галицинъ, князь, генералъ-лейтенантъ, 248. 288
Галицкій Станиславъ, дворянинъ Литов. скарба, 141, 142, 153, 154, изъ Ходчарницъ 185, 186.
Гансовскій Антонъ, городничій ошмян. повѣта, 187.
Гарлинскій Ѳаддей, 102.
Гвасековичъ Иванъ, 299.
Гедиминъ Степанъ, шляхтичъ, 19.
Гедройць Доминикъ, 101.
— Мартинъ, князь, стольникъ и совѣтникъ Вилен. в-ва, 116, стольникъ виленскій 123.
Гелгудъ Людовикъ, посолъ Жомойтскій, 17, жмуд. староста 132.
— Михаилъ, литовскій польный писарь, 123, 124.
Германъ Михаилъ, 102.
Гивойна-Петровскій Адамъ, 102.
Гишъ Антонъ, капитанъ, 50.
Герлицъ, генералъ-маіоръ, 14.
Гладкой, секундъ-маіоръ, 162.
Гладковъ, маіоръ, 132, командующій въ г. Бобруйскѣ 133, 152, 155.
Гласанапъ, полковникъ, 255.
Глиндичъ Андрей, королев. дворянинъ, 130.
Глушинскій Сигизмундъ, 100.
Янъ, писарь порядковой комиссіи Мин. повѣта, 216.
Гнатовскій Онуфрій, 103.
Говвальтъ Станиславъ, гроднен. град. писарь, 249, 250.
Годеевскій Антонъ, 101, ротмистръ мин. в-ва 189.
— Янъ, поручикъ Мин. в-ва, 189.
Годлевскій Іосифъ, ротмистръ полоц. воеводства, 140, 141.
Головня Янъ, дворянинъ, 101.
— Петръ, 102.
Голеевскій Іосифъ, 100.
— Бернардъ, шамбелянъ, 102.
Гиршовичъ Шмерка, еврей, 302.
Голиковъ, подпоручикъ, 207.
Голубъ Адамъ, 103.

Голыга Игнатій, 102.
Горбацкій Іоакимъ, епископъ пинскій и туровскій, 216.
Горватъ Самуилъ, шамбелянъ, 102.
— Игнатій, град. Судья мозыр. пов. 187.
Гордялковскій Рафаилъ, пол. скарбовый дворянинъ, 210.
Гореглядъ Францишекъ, 192.
Госевскій Францишекъ, гроднен. град. Судья, 249.
Горецкій Адамъ, 104.
Горичевъ, генералъ-маіоръ, 291.
Горновскій Іозефъ, польской службы поручикъ 49.
Горностайскій, см. Корвинъ-Горностайскій, 248.
Городенскій Ѳаддѣй, подполковникъ, 49.
Горскій Янъ, дворянинъ, 250.
Госевскій Францишекъ, гроднен. Зем. Судья, 250.
Гостончій (де—), подполковникъ, 207.
Государыня Императрица Всероссійская (Екатерина II), 1, 2, 3, 5, 8, 9, 10, 11—34, 84—7.
Гоувальдъ Онуфрій, 124.
Грабовскій Степанъ, полковникъ, 49.
— Евстафій, 190.
— Игнатій, адвокатъ, 50.
— Іеронимъ, шамбелянъ, 50.
— Полковникъ, 49.
Грандскій Антонъ, 248.
Грегоровичъ Владиславъ, 100.
— Николай, дворянинъ, 180.
Грибовскій Василій, 189.
Гриневичъ, рѣчицкій Зем. Судья 132.
— Ѳома, Скарбный Зем. Судья рѣчиц. повѣта, актуальный подкоморій Польскаго двора 142, 154.
Гриневскій Іосифъ, 103.
Гринкевичъ Петръ, шамбелянъ, 101.
Грохольскій, надвор. совѣтникъ, вице-губернаторъ 6, 11, 200.
Гувельтъ Игнатій, провизоръ, 243.
Гункевичъ Янъ, 103, 104.
Гурскій Ѳедоръ, мозыр. ротмистръ, 100.
— Антонъ, поручикъ россійскихъ войскъ, 102, 189.
Гутовскій Матеушъ, плоцкій каноникъ 49.
— Викентій, 189.
Гуторовичъ Антоній, град. Судья, Ошмян. повѣта, 173, 174.
Гуща Фабіанъ, 141.

Д.

Давидовичъ Гилярій, 101, пинскій ротмистръ 104, 149, 152.
Данавскій Ваврипецъ, 101.
Данейко Фелиціанъ, предсѣдатель новгород-Зем. Суда, 243.
Данкевичъ Мартинъ-Іосифъ, скарбникъ и Совѣтникъ изъ Гроднен. повѣта, 116, 123, 127, 128, гроднен. град. Судья, 249, скарбникъ 250.
Даревскій Антонъ, адъютантъ, 49.
— Юрій, полковникъ, 216.
Дашкевичъ Владиславъ, литовской гвардіи маіоръ, 49.
Адамъ, 101.
— Игнатій, Мстиславскій каштелянъ, 101, 188, 210.
— Іосифъ, новгородскій ротмистръ, 103.
Корибутъ Михаилъ, гроднен. град. писарь, 249, 250, 300.
Дворецкій Онуфрій, ротмистръ, 104.
Де-Вилле Карлъ, маіоръ, 103.
Дегостій, подполковникъ, 183.
Деконскій Антонъ, надворный подскарбій В. Кн. Л-го, 16.
— Іосифъ, литовскій надворный подскарбій, 124.
Деленговскій Андрей титуляр. совѣтникъ, 227.
Денисій, генералъ-поручикъ, 291.
Де-Реасъ Іеронимъ, троц. городничій, 104, троцкій Судья 270.
Держекъ, генералъ 15.
Дерналовичъ, рѣчицкій Зем. Судья, 103, Дернатовичъ 149, 153, Доріа-Дерналовичъ Фаустинъ 154.
— Викентій, шамбелянъ, 104.
Дерфельдъ, генералъ-поручикъ, 254.
Дескорина Иванъ, 137, Камергеръ 138.
Дечканецъ Андрей, Смоленскій регентъ, 103.
Дивовъ Николай, генералъ-маіоръ 216.
Добрынскій, корнетъ, 207.

Добровольскій Іосифъ, 102.
— Одынецъ Петръ, гранич. регентъ рѣчиц. пов., 154, 186.
Довнаровичъ Стефанъ, 101.
Довнаръ Михаилъ, 101.
Долгоруковъ Юрій-Владиміровичъ, генералъ-аншефъ, 200, 201.
Долубовскій Игнатій, декретовый регентъ, 124.
Домброва Викентій, 102.
Домбровскій Павелъ, ротмистръ брест. в-ва, 248.
Домейко Ѳаддей, 105.
Антонъ, 124.
— Игнатій, регентъ Главнаго Литов. трибунала и ассесоріи Вел. Кн. Л-го, 150.
— Ипполитъ, мин. скарбниковичъ, 243
Дорожинскій Михаилъ, шляхтичъ, 49.
Дроздовичъ Людвикъ, 102.
Дроздовскій Михаилъ, 189.
— Яковъ, 189, 190.
Друцкій-Любецкій Францишекъ, князь, каштелянъ пинскій, 229, 230.
Дубенецкій Павелъ, ротмистръ Пин. Повѣта, 191, 226, 227.
— Янъ, граничный комориикъ пин. повѣта, 192.
Дубровскій Андрей, Житомирскій гродскій судья, 48, Дунбровскій 50.
Дуличъ Казиміръ, 100.
Дунинъ-Казлеръ Богуславъ, 101.
Дышлевичъ Антонъ, Чашникъ, 101.
Дяминскій Игнатій, шефъ полка, 48.

Е.

Евдокимовъ Тимоѳей, 290.
Екатерина II (ср. Государыня, Императрица Всероссійская), 15, 16, 33, Екатерина Алексѣевна, самодержица Всероссійская 37, 44, 73, 99, 130—133, 137—141, 143, 146, 148, 152, 164—166, 183, 185—187, 189, 191, 206, 211, 212, 214, 217—222, 224, 225, 227—229, 232, 253, 282, 303, 306
Екатерина Павловна, великая княжна, 217.
Елена Павловна, Великая Княжна, 217.
Еленевый, генералъ-поручикъ, 291.
Еленскій Игнатій, капитанъ, 49.
— Гедеонъ, каштелянъ новгородскій, 221, 223.
— Іосифъ, крайчій мозыр. пов., 250.
— Янъ, мозырскій судовый староста, 124, 218, 224, 227—229.
Елисавета Алексѣевна, Великая Княгиня, 217.
Ельскій, скарбовый комисаръ, 104.
Елютинъ, корнетъ, 196.
Есманъ Станиславъ, регентъ, 101.
— Яковъ, бригадиръ в. к. 102.

Ж.

Жабовичъ Янъ, ротмистръ Пин. пов., 192.
Жебровскій Климентъ, 102.
— Феликсъ, хорунжій. 189.
Жеглинскій Симонъ, 103.
Желиховскій Янъ-Ѳаддей, шамбелянъ польскаго двора, 154, 203.
Желязовскій Станиславъ, 101.
Жидейко Іозефатъ, прелайскій ксендзъ 307.
Жидовичъ Симонъ, 102.
Жиземскій Доминикъ, 101.
— Адамъ, ротмистръ Мин. воеводства, 101.
— Іосифъ, шамбелянъ, 102.
— Янъ, 102.
Жизневскій Матвѣй, 102.
Жилевичъ Адамъ, 102.
Жиневъ Матвѣй, брестскій староста, 124.
Жудра Михаилъ, Зем. Судья Мозыр. повѣта, 187.
Жукъ Викентій, минскій граничный комориикъ, 103.

З.

Забовичъ Яковъ, Земянскій Судья, пин. повѣта, 191.
Забѣло Іосифъ, гетманъ В. Кн. Л-го, 16, маршалокъ Литовской генеральной Конфедераціи, 111, Ловчій В. Кн. Л-го 112, великій Литовскій Ловчій 117—119, 121—123, 125, 126.

Забѣло, Черниговскій подчашій, 124.
Забѣлова, новгород. подкоморина, 104, Варвара, изъ Завишей 231.
Завадскій Казиміръ, шамбелянъ, 101.
— Юрій, 190.
Завистовскій Симонъ, гроднен. град. Судья, 249, 250.
Завиша, 101, генералъ-маіоръ россійскихъ войскъ 213.
— Казиміръ, 103, генералъ-маіоръ, графъ 188, 189.
— Ксаверій, 103.
Загорскій Іосифъ, 102.
Григорій, 103, Кипріанъ, 124.
Загродскій, генералъ рус. войскъ, 254.
Закревскій, шляхтичъ, 155.
Заливака Антонъ, 102, 190.
— Петръ, 103, Янъ, 103.
Заливскій Ѳома, 103.
Залудскій Феофилъ, графъ священной Римской Имперіи, хенцинскій староста 16.
Залѣскій-Корзиденъ Гавріилъ, 102.
Замайскій Антонъ, королев. шамбелянъ, 100.
— Василій, порутчикъ мин. воеводства, 101.
Замбрицкій Стефанъ, посолъ земли Нурской, 17.
Заневскій Петръ, 101.
— Антоній, р. а. 250.
— Стефанъ, 189.
Зароскій Яковъ, 102.
— Михаилъ, 103.
Захаревскій, слуц. повѣта корнетъ 211, 212.
Захорскій Богуславъ, 101.
Заярскій Доминикъ, Яновскій староста, 99, 100.
Здановичъ Карлъ, 103.
— Ѳедоръ, Ивановичъ игуменскій городничій 213.
Зебровскій Феликсъ, Пятигорскій хорунжій, 103.
— Антонъ, 190.
Зейфартъ Михаилъ, зем. с. пин. повѣта, 216.
Земенскій Игнатій, капитанъ, 49.
Земницкій Янъ, 101.
Зенковичъ Янъ, подполковникъ, 49.
— Игнатій, 190.
Зенява, 270.
Зибергъ Янъ, воевода брестлитовскій 123.
Зиневъ Матвѣй, бержанскій староста, 125.
Злотогурскій Казимиръ, 102.
Зубова Прасковья Александровна, графиня 35, 36.
Зубовъ Дмитрій, графъ, камеръ-юнкеръ 35, генералъ-фельдцейхмейстеръ 53, 70, 71, 78, князь, екатеринославскій, вознесенскій и таврическій генералъ-губернаторъ 84.
Зыневъ Матвѣй староста бержницкій, посолъ гродненскаго повѣта, 17.

И.

Ивановскій Антонъ, 100.
— Кринтофъ, 102. Янъ, 101.
Ивановъ, маіоръ 207.
Ивашкевичъ Станиславъ, королев. шамбелянъ, 99, 100, 105.
— Адамъ, 189, 190.
— Антонъ, Стародубовскій мостовничій, 103.
— Никодимъ, 101.
— Янъ, зем. судья рѣчиц. повѣта, 154.
Императрица Всероссійская (Екатерина II), 1, 2, 9, 17, 20, 24—31, 106, 109, 150, 151.
Инчикъ Карлъ, чашникъ, 102.
Ицковичъ Абрамъ, бѣлорус. купецъ, еврей, 302.
— Нохимъ, бѣлорус. купецъ, еврей, 302.

І.

Іоановскій Иванъ, коллеж. регистраторъ, 302.
Іодевичъ Оаддей, 100.
Іозефовичъ Викентій, мерецкій староста, 124.
— Левъ, совѣтникъ, 227, 228, 229.
Іолчанъ Іосифъ, городской секретарь минской губерніи, 229, 231, 244, 253, 254, 256, 257, 258, 259, 262, 263, 274, Іолшинъ секретарь 292.
Іошинскій Мустафа, 151.

К.

Казимирскій Игнатій, 101.
Казновскій Іосифъ, град. регентъ мин. в-ва, 189
Кайша Михаилъ, 101.

Калюхевичъ Антонъ, венденскій обозный, 142, 144, 145, обозникъ 147, 191, 192.
Каменскій Фуліанъ, шамбелянъ, 49.
— Адамъ, конюшій 49.
— Николай, 102.
Каминскій Андрей. 101,
— Мартинъ, королев. к., 102.
Карбовскій Іосифъ, 103.
Карницкій Александръ, смолен. ротмистръ, 100.
Кассаковскій Іосифъ епископъ лифляндскій, 16.
Касперовичъ Василій, 101.
Кафеманъ Ѳаддей, 101.
Каховскій, екатеринославскій губернаторъ 85.
Качановскій Павелъ, витеб. стольникъ 31 ш. и град. регентъ пин. повѣта 191.
— Михаилъ, адвокатъ г. Пинска 192.
Кашицъ Іосифъ, 101.
Квятковскій Яцекъ, 189.
Кевличъ Алоизій, королев. шамбелянъ 302.
Келкевичъ Станиславъ, 250.
Кельчевскій, цивильно-войсковый комисаръ, 104, 141, Иванъ, рѣчиц. земскій судья 142, 153, 154, 186.
— Іосифъ, граничный коморникъ и ротмистръ рѣчиц. повѣта, 142, 186.
— Марцелій, рѣчицкій стольниковичъ, 154.
Кеневичъ Антонъ, кассиръ запинскаго повѣта, 156.
— Янъ, граничный коморникъ запинскаго повѣта, 156.
Кернетъ Павелъ Неверовичъ, 157.
Керсновскій Францишекъ, 104.
Кіюць Мартинъ, 103.
Кіяновскій Климентъ, новгород. ротмистръ, 104, Кіяковскій 150, 151.
Клечковскій Иванъ, посолъ трокскаго воеводства, 17.
— Петръ, зем. писарь трок. воеводства, 124, 125.
Кенштейнъ (фонъ-Котштейнъ) фонкъ, генералъ водный), 101.
Килчевскій, судья, 193.
Климашевскій Михаилъ, бускій войскій, 248.
Клицкій Станиславъ, посолъ земли Варшавской, 17.
Клочковскій Игнатій, 190.
— Людвикъ, зем. регентъ Мозыр. повѣта, 101, 104.
Клачковскій, Станиславъ, 103.
— Ѳома, 102.
Ключевскій Игнатій, порутчикъ, 300, 301.
Клячковскій Петръ, польской службы капитанъ, 49,
Кмита Касперъ, ротмистръ гродненск. пов., 250.
Кнорингъ, генералъ-маіоръ россійскихъ войскъ, 131, фонъ-Кнорингъ 132, 137, 140, 142, 153, Богданъ де-Кнорингъ 217, 242, 243, 269, 270, 275, 276.
Кобылинскій Севастьянъ, 100.
Коверскій Антонъ, скарбникъ, 101.
Ковзанъ Антонъ, 103, бр. ловчій 189.
Коврецкій Янъ, возный 158.
Козелъ Іозефъ, шляхтичъ, 49.
— (Козелло) Михаилъ, диснен. староста, 264, 265.
Козубовскій Михаилъ, 100.
Койшевскій Ѳома, зем. судья брест. в-ва, 248.
Колбъ Павелъ, настольскій староста 191.
Колоколовъ, совѣтникъ, 293.
Колонтай Игнатій, 101, ротмистръ мин. в-ва 189.
— Фелиціанъ, хорунжій польскихъ войскъ, 189.
Кольницкій Северинъ, волковыскій ротмистръ, 100.
Комаръ, Янъ королев. шамбелянъ, 100, 104, Бавков. староста 189.
— Ѳаддей, оршанскій град. судья 101, полоцкій ротмистръ 137.
Кононецкій Игнатій, каштелянъ Витеб. воеводства, 215.
Константиновичъ Адамъ, 190.
Константинъ Павловичъ, великій князь, 217, 301, 303, 304.
Контримъ Фердинандъ, секретарь генеральной конфедераціи В. Кн. Л-го, 112, 114, 117—119, 121—122, 124—128, Янъ мстиславскій городничій, 124.
Копоть-Копець Іосифъ, бывшій пинской бригады поручикъ, бригадиръ 48.
— Варѳоломей, 104, коморникъ вилен. повѣта, 190.
— Леонъ, 100, 104, чашникъ мозыр. повѣта 190.
— Людвикъ, 190.
— Онуфрій, 188, поручикъ, 190.
— Янъ, 190.
Копчинскій Михаилъ 101.

Корбутъ Игнатій, хорунжій В. Кн. Л-го, 156, 191, 216.
Корвинъ-Коссаковскій, литов. польный Гетманъ 106, 109, 110, воевода Витебскій 112, Іосифъ 127, 128.
— Горностайскій Францишекъ Іосифъ, новгородъ-сѣверскій хорунжій, актовый писарь Кобрин. повѣта, 248.
Коренецкій Игнатій, каштелянъ витебскій, 216.
Корзунъ Янъ, 103, Корзонъ 189.
— Адамъ, 103. Николай, 189.
Коржецкъ-Залѣскій Гавріилъ, 102.
Коррибутъ-Дашкевичъ Михаилъ, гроднен. град. писарь, 249.
Коркожевичъ Стефанъ, 102.
Корольковичъ Симонъ, 103.
Королько Янъ, ротмистръ Мин. воеводства, 101.
Корсакъ Николай, цивильно-войсковый комисаръ, поручикъ оршан. повѣта, 105, 132.
— Анзельмъ, конюшій рѣчиц. повѣта, 142.
— Іосифъ, коронный литовскій хорунжій, 188.
— Леонъ, 215, 292.
Коссаковскій Симонъ, великій гетманъ В. Кн. Л-го, 16—Корвинъ 105, 106, 109, 110, 111, 112—119, литовскій польской гетманъ, 123—126.
— Антонъ, каштелянъ инфляндскій, 123.
Іосифъ, совѣтникъ изъ Виленскаго воеводства, 114, витеб. воевода 116, ротмистръ народовой кавалеріи 123, 124.
— Леонардъ, посолъ Краковскаго воеводства, 16.
— Михайло, камергеръ, посолъ ковнинскаго повѣта, 17, б. брацлавскій воевода 50, ковенскій подкоморій 123, 124.
— Петръ, совѣтникъ изъ Инфляндскаго княжества, 112, 114, 117, инфлянт. подстоличъ 124, 127, 128.
— Епископъ Инфляндскій, 54, 300, 301, 303, 308.
Коссовскій Францишекъ, 100.
Костко Михаилъ, 189.
Костровицкій Каспаръ, зем. судья мин. воеводства 99, 100, конюшій, М. в-ва 105.
— Антонъ, 101.
— Богданъ мин. будовничій, 100.
— Викентій, скарбникъ 101.
— Іосифъ, рѣчицкій скарбникъ 100.
Костровецкій Онуфрій, цивильно-войсковый комисаръ Пинскаго повѣта, 156.
Костялковскій Игнатій, вилкомирскій подкоморій, 123.
Котковскій Михаилъ, 101.
— Николай, 102.
Кохановскій Бѣлуха, полковникъ, 311.
Красовскій Іосифъ, 100.
— Даніилъ, коморникъ, 101.
— Ѳома, 248, Никодимъ 102, Николай, 102, Ѳаддей, 102.
Креховицкій Францишекъ-Ксаверій, житомир. повѣта регентъ, 306.
Кречетниковъ, генералъ 5, Михаилъ, генералъ-аншефъ, генералъ-губернаторъ новоприсоединенныхъ къ Россійской Имперіи Польскихъ областей (перечисленіе всѣхъ его чиновъ и отличій) 8, 11, 12, 13, генералъ графъ 14, 20, 41, покойный 46, 132, 133, 135, 137, 142, 143, 145—147, Михаилъ Никитичъ 150, 159, 162, 166, 169, 174, 198, 209.
Кринскій Яковъ, дворянинъ, 216.
Кричинскій Александръ, командиръ, 149, 152.
— Мурза, ротмистръ 4-го полка, 149, намѣстникъ 151.
Кроковскій Теодоръ, шляхтичъ, 49.
Крупскій Михаилъ, 102.
Крушевскій Флоріанъ, ректоръ Лидскаго училища, 270.
Кублицкій-Пѣтухъ Северіанъ, рѣчиц. мечникъ, 189.
Кудиновичъ Ѳома, 101.
— Игнатій, шамбелянъ, 101, 104, 105, 114, 118, 120, 127, 128, 130, 139—141, 149, 152, 157, 158, 168, 189, 190, 210, 215, 290, 292.
— Янъ, дворянинъ, 102.
Кукевичъ Іосифъ, оршанскій конюшій, 101.
— Тересса, оршанская конюшина, 157.
Кукей Карлъ, 190.
Кульвановскій Флоріанъ, 190.
Куликовскій Іосифъ, Коностыпевскій пробощъ, 48.
Кульбаковъ, командиръ Донско-козацкаго полка, 132.
Кульбановскій Яцекъ, 102.
— Янъ, 102.

Кульвановскій Петръ, 189.
— Андрей, 189, Матвѣй, 189, Стефанъ 190.
Куницкій Францишекъ, посолъ Холмской земли, 16.
— Вацлавъ, 101.
— Михайло, сморгонскій мѣщ., 50.
Кунцевичъ Александръ, 100.
Куренецкіе, каштеляны витебскіе, 310, 312.
Куренецкій Игнатій, хорунжій Пин. повѣта, 191.
— Ксаверій, Зем. писаревичъ Пин. повѣта, 191.
— Францишекъ, скарбникъ Пин. повѣта, 191, 216.
Курневичъ Михаилъ, коморникъ, 101.
Куровскій Янъ, 100.
Кучевскій Доминикъ, троцкій подстолій, 102.
— Матвѣй-Янъ, 190.
Кучинскій Игнатій, 102.
Куявскій Михаилъ, ротмистръ помол. воеводства, 214.

Л.

Лабунскій Юрій, 102.
Лазоревичъ Викентій, шляхтичъ, 50.
Лапаревичъ Мартинъ, регентъ, 100,—Лепковскій, регентъ Минской Конфедераціи, 114, 167, 168.
Лапицкій Іоахимъ, губернаторъ, 100, 101.
— Николай, ротмистръ, 189.
Ленкевичъ Ѳома, Зем. писарь мозыр. пов., 187.
— Игнатій, зем. писарь Мозыр. пов., 187.
— Леонъ, 102.
— Станиславъ, град. Судья, Мозыр. пов., 188.
— Янъ, плениипотентъ Завиши, 101.
Ласкій Казиміръ, ротмистръ и Комиссаръ Оршан. повѣта, 99, 100, регентъ и совѣтникъ Конфедераціи Мин. в-ва 105.
Левоновичъ Матвѣй, обыватель г. Гайны, 165.
Ленковскій Іосифъ, ротмистръ вилен. воеводства, 100.
Ленскій Игнатій, королев. шамбелянъ, 187.
Ленчовскій Владиміръ, коллеж. регистраторъ, 299, 301.
Лепковскій-Лапаровичъ Мартинъ, регентъ Минской конфедераціи, 105, 114, 118, 119, 126, 128, 130.
Лешневскій Станиславъ, 101.
Либа, капитанъ, 104.
Линевичъ Юрій, 250.
Липницкій Леопольдъ, град. регентъ гроднен. повѣта, 300.
Липскій Іосифъ, 103.
— Ксаверій, графъ, ленчицкій каштелянъ, 189.
— Михаилъ, 189, Юрій, 189.
Литкъ, преміеръ-маіоръ, 25.
Лиходѣевскій Ѳаддей, ротмистръ, 100.
— Криштофъ, мин. стольникъ, 102.
— Павелъ, 101, Станиславъ, 100.
Лозовскій, шляхтичъ, 155.
Лонскій, генералъ-маіоръ россійскихъ войскъ, 147, Николай Сергѣевичъ 191, Лонцкій 259.
Лопаревичъ, регентъ конфедераціи Мин. воеводства, 126.
Лопата Михайло, посолъ Новгородскаго воеводства, 17, Лопотъ, литовскій эксобозный 123, 125.
— Симонъ, 101, 104.
Лучивка-Неслуховскій Францишекъ, скарбовый литов. дворянинъ, 155, 156, 191.
Лычковскій Михаилъ, 189.
Лышкевичъ Станиславъ, град. писарь Ошмян. пов., 173, 189, град. писарь Мин. в-ва 210.
Лыщинскій Станиславъ, ловчій новгородъ-сѣверскій 248.
— Людовикъ, 248.
Любецкій, князь, пинскій маршалокъ, 145, 147.
Любовецкій, генералъ-поручикъ, 14.
Любовичъ Станиславъ, шляхтичъ, 50.
Любомирскій, князь, 85.
Лявданскій Антонъ, гродненскій писарь, 123, 124.
Лясковичъ Андрей, граничный судья Пин. повѣта, 156, 191.
Лясковскій Игнатій, хорунжій литов. войскъ, 271, 272.
Ляховскій Іосифъ, шляхтичъ, 50.

М.

Маевскій Іосифъ, гроднен. лавникъ, 302.
Мажевскій Яцекъ-Степанъ, холмскій ловчій, 130, 250.
Мазуркевичъ Бартломей, 189.
Маковецкій Янъ, Слонимскій маршалокъ, 124, 125, И. В. Каштелянъ Слонимскій 244.
— Каштелянъ Мстиславскій, 244.
Маковскій Михаилъ, 101.
Максимовичъ Игнатій, 101.
Малешевскій Казиміръ, 101.
Малиновскій Венедиктъ, 103.
— Антонъ, маршалокъ рогачевскаго повѣта, 142.
— Францишекъ, титуляр. совѣтникъ, 187.
Малишевскій Игнатій, 103.
Малышевичъ Амвросій, 100.
Мальчевскій, привод. въ порядокъ Трибунальнаго Архива, 268.
Манузи Станиславъ, совѣтникъ Браславскаго повѣта, 112, 114, 116, графъ старостичъ Опескій 123, староста опескій 124, 127, 128.
Манцевичъ Антонъ, 101.
Маньковскій Антонъ, секретарь, 301.
Маргевичъ Габріель, Зем. писарь рѣчиц. повѣта, 154.
Марія Павловна, Великая Княжна, 217.
— Ѳедоровна, Великая Княгиня, 308.
Маркевичъ Іустинъ, архивиста, 124.
— Павелъ, 189.
Марковскій Онуфрій, королев. дворянинъ, 103.
Марцинкевичъ Іосифъ, новгород. град. писарь, 284, 285.
Масло-Ходасевичъ Іосифъ, 101.
Массальскій Игнатій, сенаторъ, епископъ виленскій 16, 123, 132, 291.
Маткевичъ Николай, Оршанскій Коморникъ, 104.
Матусевичъ Іосифъ, 103.
— Вацлавъ, полковникъ 248.
— Ипполитъ, хорунжій, 248.
Махвицъ Янъ-Климентъ, Комиссаръ, 248.
Мацеловичъ Юстинъ, шляхтичъ, 49.
Мацкевичъ Михаилъ, град. п. 101.
— Янъ, 101, Ѳеофилъ, 101.
Машевскій Іосифъ, судья, 101.
Мейштовичъ Карлъ, 102.
Менголинъ Карлъ, 102, Менголинъ 189.
Мента Антонъ, 250.
Меречъ, фольваркъ въ вилен. воеводствѣ, 275.
Мерло Викентій, ротмистръ Полоц. воеводства, 101.
Мечинскій-Дунинъ Феликсъ, 250.
Милошъ Іосифъ, крайчій Ковенскій 123, 124.
Минковскій-Ротюшевичъ Станиславъ, мин. град. судья, 105.
Мирковскій Іосифъ, 189.
— Мартинъ, 189.
Миткевичъ Николай, ротмистръ гроднен. пов., 250.
— Іосифъ, 250.
Михайловскій Никодимъ, польской службы поручикъ, 49.
Михайловъ, коллеж. совѣтникъ, вице-губернаторъ, 6, 11, 153, вице-губ. Минской губерніи, Андрей 156, 157, 197, 201, 290.
Михалкевичъ Филиппъ, гроднен. лавникъ, 302.
Михаловскій Каетанъ, 101.
— Антонъ, 102, скарбовый литов. дворянинъ, 180.
— Вавринецъ, 191, Мартинъ, 103, 156, Матвѣй, 103.
Могильницкій Александръ, 103.
Монкевичъ Янъ, шляхтичъ, 156, 157.
Монюшко Станиславъ, 101.
Моравскій Карлъ графъ, польской службы генералъ-маіоръ 49.
Мордасъ Матвѣй, 101.
Мороссъ Янъ, гроднен. град. судья, 249, 250.
Мочульскій Яковъ-Григорій, 101.
Мошинскій Юрій, минскій зем. судья, 102.
Мрозовскій, 250.
Мухановъ, оберъ-прокуроръ, 50.
Мышицкій, князь, 275.

Н.

Наборовскій Михаилъ, 100.
— Игнатій, 101.
Нагурчевскій Фелиціанъ, писарь пин. табачнаго магазина 191.

Нарбутъ Іосифъ, хорунжій и совѣтникъ изъ Лид. повѣта, 112, 114, 116, 123, 124, 127, 128.
— Казиміръ, зем. судья лид. повѣта, 151.
Нарвойшъ Кипріанъ, поручикъ, 250.
Нарушевичъ, брестскій епископъ, 308.
Невельскій Клеменсъ, полоцкій чашникъ, 138.
Невенгловскій Ержей, поручикъ, 50.
Невяровичъ Янъ, 102.
Недвѣцкій Мартинъ, гроднен. лавникъ, 302.
Незабытовскіе, новгород. подкоморичи, 104, Криштофъ 262.
Нелепецъ Адамъ, маіоръ, 49.
Нелюбовичъ Матвѣй, литов. скарбовый коммисаръ, 156, 266, 267.
Немиро Антонъ, 101, коморникъ мин. воеводства 190.
— Леонъ, 101, Францишекъ, 101.
Немиричъ Тадеушъ, б. овручскій подкоморій, 49.
Неморшанскій Іосифъ, 101.
— Ѳаддей, 101.
Немцевичъ Францишекъ Урсинъ, зем. судья Бр. в-ва, 248.
— Каетанъ, град. судья Брест. в-ва, 248.
— Маркелъ Урсинъ, мельницкій подчашій, 248.
— Янъ, 248.
Неплюевъ, генералъ-маіоръ, 6, 11, минскій губернаторъ 51, 130, Иванъ 131, Иванъ Николаевичъ 135, 136, 140, 142, 145, 147, 148, 150, 153, 155—159, 161, 162, 164, 167—169, 173, 174, 181, 184, 185, 188, 191, 194, 201—206, 209, 210—212, 214, де-Неплюевъ 215, 219, 221, 222, 224, 225, 228, 229, 258, 264, 289, 290, —292.
Несецкій Матвѣй, 102.
Несиновичъ Хаимъ, сотникъ мѣстечка Бжевичъ 213.
Неслуховскій, см. Лучивка-Неслуховскій.
Нетецкій Петръ, 190.
— Матвѣй коморникъ мин. воеводства, 190.
Нецеевскій Іосифъ, 189.
Николай Павловичъ, великій князь, 308.
Новицкій, генералъ-маіоръ Слонимскій губернаторъ, 72, Иванъ 73.
— Михаилъ, 103. Петръ, 189.
Новодворскій Игнатій, 103, 189.
Новомейскій Ѳаддей, 101.
Новосельскій Антонъ, дворянинъ, 102.
— Михаилъ, зем. и град. регентъ рѣчиц. повѣта, 142, 154.
Нохимовичъ Берко, еврей, собиратель аренды съ слуцкихъ доходовъ 212.
— Іеремія еврей, синдикъ виленскаго кагала, 244, 245.

О.

Облочимскій Янъ, 189.
Оборскій Іосифъ, кастелянъ цехановскій, 16.
— Ѳома, минскій крайчій, 104, 189.
Обранпальскій Іосифъ, вилен. ротмистръ, 102, 104, 208.
Обуховичъ Янъ, ротмистръ гроднен. пов., 250, 285.
Обтявичъ Вицентій, шляхтичъ, 49.
Огинская виленская каштелянова, 209,
Огинскій Михаилъ, великій подскарбій В. Кн. Л-го 16, б. литов. гетманъ, графъ 89, 276, 291.
Одынецъ Венедиктъ, регентъ Новгородскаго воеводства, 102.
— Адамъ, 189.
— Добровольскій Петръ, граничный регентъ рѣчиц. повѣта, 154.
Ожаровскій Петръ до алканторъ, кастелянъ войничскій 16.
Озембловскій Михаилъ, совѣтникъ 100.
— Онуфрій, 101.
— Янъ, войскій брест. в-ва, 248.
Окуличъ Богуславъ, 101.
— Антонъ, 101, 189, Іосифъ, 189, 190.
— Михаилъ, мин. коморникъ, 104.
— Ѳома, 103.
Олакевичъ Францишекъ, 101.
Олевинскій Антонъ, мозырскій коморникъ, 187, 218, 221—224, 227—229.
Олендскій Андрей, минскій град. судья, 101.
— Мартинъ, писарь 103.
Оленскій, 196.
Олешкевичъ Іосифъ, 101.
Олисевичъ Янъ, 103.
Олишкевичъ ротмистръ, 193.

Ольга великая княгиня древней Руси, 81, Ольга Павловна 217.
Ольшевскій Петръ, уніатскій Златомирскій попъ 49.
Оникевичъ Янъ, 100.
Онихимовскій Игнатій, град. судья пин. повѣта, 155.
Орановскій Кирилл, 101.
Орда Доминикъ, поручикъ, земскій судья Запинскаго повѣта, 155, пин. град. суда 191, 216.
— Павелъ, стр. пин. пов. 216.
— Станиславъ изъ Гурдовъ, ротмистръ рѣчиц. повѣта, 186.
— Янъ, скарбниковичъ рѣчиц. пов., 186.
Ордынецъ Игнатій, град. регентъ Мин. воеводства, 102.
— Ксаверій, 189.
Орловскій Петръ, Казаровицкой таможни надзиратель, шляхтичъ 49.
— Антонъ, 100.
Осетимскій Михаилъ, мостовничій, 101.
Оскерка Леопольдъ, мозырскій хорунжій, 104, 132, маршалокъ 183, 187.
— Антонъ, полковникъ, староста багримовскій, 142, 154, полковникъ, 187.
— Иванъ, б. польный Литовскій стражникъ, 48, 124, стражникъ лид. повѣта 187, стражникъ мозыр. повѣта 218.
— Казиміръ Матвѣй мозырскій маршалокъ, 187.
— Онуфрій, цивильно-войсковый коммисаръ мозыр. повѣта, багримовскій старостичъ 142, 153, 154.
— Рафаилъ, литов. повѣтовый скарбникъ, 218, 222, 223.
Остерманъ, графъ 291.
Островецкій Людвикъ, 100.
Остромецкій Доминикъ, пин. граничный комморникъ, 192.
— Янъ, 248.
Осторогъ Иванъ, графъ свящ. Римской Имперіи, 16.
Охоцкій Іозефатъ, аббатъ Оврячскаго монастыря, 48.
— Янъ, олескій капитанъ-исправникъ, 48.
Ошеровичъ мовша, еврей вилен. кагала, 245.
Ошторпъ Францишекъ, 102.

П.

Павелъ Петровичъ, наслѣдникъ цесаревичъ Россійскаго престола, 10, 33, 37, 47, 217.
Павликовскій Игнатій, королев. шамбелянъ, 100.
— Петръ, минскій городничій и посолъ, 101.
— Янъ, экспосолъ, 124.
Павловичъ Юрій, 100.
— Онуфрій, 100.
Павлюць Антонъ, 101.
Павша Яковъ, отставной поручикъ 48.
— Тадеушъ, шамбелянъ, 49.
Паленсъ Станиславъ, новгород. ротмистръ, 101.
Паленъ фонъ-деръ, баронъ, генералъ-поручикъ, курляндскій генералъ-губернаторъ, 74, 75, 76.
Панинъ графъ, генералъ-маіоръ губернаторъ 50, де-Панинъ 300, Никита 301, Никита Петровичъ 304.
Панцевичъ Казиміръ, гроднен. ротмистръ, 250.
Панцеронскій Людвикъ, зем. хорунжій гроднен. пов., 250.
Пашкевичъ Михаилъ, пленипотентъ и коммисаръ князей Радзивиловъ, 216.
Пашковскій Матвѣй, 246, 248.
— Мартинъ, 248.
— Яцекъ, стольникъ брест. в-ва, 248.
Пекарскій Игнатій, 103.
Перекрестовъ капитанъ, 223, 224.
Перовскій Игнатій, 189.
— Симонъ, 189, Стефанъ, 189.
Песлякъ Янъ, минскій ротмистръ, 103, 190.
— Михаилъ, оршанскій комморникъ, 190.
Петрашкевичъ Янъ, 103, 104, 189.
— Казиміръ, 103, Матвѣй, 103. Павелъ, 104.
Петрашко Ѳома, 102.
— Николай, 103, 189, 190.
Петровичъ Казиміръ, 102.
Петровскій Станиславъ, поручикъ, 101.
— Гивойна Адамъ, 102.
— Казимиръ, ротмистръ минск. воеводства 190.
— Стефанъ, 103.
Петрулевичъ Іосифъ, 102.
Петрусевичъ Станиславъ м. ц., 102.
Пилецкій Игнатій, инстигаторъ, 100.
— Францишекъ, комморникъ волковыскаго повѣта 285.

Пироговъ Иванъ, капитанъ, 275.
Пирхъ Густавъ секундъ-маіоръ, 304, 305.
Писанка Рафаилъ, ротмистръ гроднен. пов. 140, 141.
Пищало Станиславъ, стражникъ, 101.
Піонтковскій Юліанъ, б. землянскій судья, 49.
Пласковицкій Михаилъ, пинскій Зем. Судья 155, Станиславъ-Михаилъ, 156, 191.
Плевако Стефанъ, колачевскій староста, 101.
— Карлъ, 102.
Плотницкій Ноздрина, Зем. С. пин. пов., 216.
Пляскowицкій Михаилъ, С. Зем. пин. пов., 216.
Плятеръ Казиміръ-Константинъ, канцлеръ В. Кн. Л-го, 16, Плятеръ, каштелянъ троцкій 123, 125.
Погоскій Андрей, ротмистръ полоцкаго воеводства, 275.
Подвысоцкій Адамъ, 102, 189.
Подерня Ѳаддей, 100.
– Іосифъ, ротмистръ Мин. воеводства, 190.
— Матвѣй, 101, Михаилъ, 100.
Подрѣцкій Николай, двор. пин. пов., 156.
Подчуженскій Іоаннъ, Островскій и луцкій офиціалъ, 49.
Пожарицкій Никодимъ, 100.
Позёмковскій Казиміръ, в. хорунжій В. Кн. Л-го, 192.
Познянъ Антонъ, полковникъ, 189.
Полонтай Бенедиктъ, польской службы капитанъ, 49.
Полоцкій Михаилъ, генеральный намѣстникъ епископа кіевскаго, 49.
Полубинскій Ѳома, 101.
— Гилярій, мстиславскій войсковичъ, 189.
— Іустинъ, 190.
— Юрій-Антонъ, изъ Лубна, секретарь В. Кн. Л-го, прелатъ архидіаконъ Виленскій, 218.
Польковскій Ѳаддей, 101.
Поповъ, генералъ-маіоръ, 291.
Потоцкій, маршалокъ, 112, 115.
Праловскій Ѳома, 189.
Прибышевскій, писарь, 133.
Прибора Антонъ, шляхтичъ, 49.
Прибытковская Михалина, дама 311.
Прибытокъ Ѳома, 101.
Пригаровскій Павелъ, поручикъ, 275.
Прилуцкій Виталисъ, 133.
Присецкій Казиміръ, 100.
— Доминикъ, капитанъ россійскихъ войскъ, 101, стражникъ Мин. воеводства 189.
– – Іосифъ, минскій ротмистръ, 103, чашникъ Смолен. в-ва 190.
Пристановскій Петръ, подкоморій, 189.
Прокоповичъ Мартинъ, 190.
Протасовскій Ѳома, 190.
Прошинская Филомена, мин. судьянка, 311.
Прошинскій Антонъ, 100.
— Станиславъ, минскій городовой экспод-староста 104.
— Францишекъ, 103.
Прушановскій, рѣчицкій маршалокъ, 137, Михаилъ, 140—142, 153, 154, 186.
— Владиславъ, 187.
— Игнатій, коморникъ Рѣчиц. повѣта, 186.
— Іоакимъ, цив.-войск. комиссаръ рѣчиц. повѣта, 142.
— Іосифъ, граничный коморникъ рѣчицкаго повѣта, 142, 153, 303, Бобруйскій Зем. судья 305.
Пузына Михаилъ, рѣчицкій войскій, 104.
Пузыревскій Алексѣй, секретарь, 302.
Пусловскій Войтехъ, Брест. Зем. писарь, 254.
— Онуфрій, 254, Іосифъ, 257.
Путиловскій Игнатій, шамбелянъ Польскаго двора, 151.
Путкамеръ Яцекъ, тивунъ Жомойтскаго Княжества, маршалокъ вольной Конфедераціи Минскаго воеводства, 99, 100, 105, 109, 111.
Путята Станиславъ, ротмистръ 162.
— Казиміръ, 189, Мозыр. подчашій 190.
— Степанъ, 189.
Пѣвцевичъ Іосифъ, полоцкій регентъ, 102.
Пѣтухъ Антонъ, рѣчицкій мечный, 101.
— Іосифъ-Ксаверъ, шамбелянъ, 103.
— Казиміръ, 189.
— Іосифъ, королев. шамбелянъ, 189.
— Леонъ, 101.
Пясецкій Людвикъ, Оршанскій стольникъ, 212.

Р.

Ралоза Адамъ, рос. совѣтникъ рѣчиц. повѣта, 142, конюшій рѣч. пов. 154, граничный

комиссаръ рѣчиц. повѣта, Ошмян. ротмистръ 187, Рагожа, бобруйск. Зем. судья 303, 305.
Радзивилъ Михаилъ, князь, воевода виленскій 16, 42, 123—125, 127, 212.
— Доминикъ, князь, литовскій подкоморичъ, 104.
— Николай, князь, генералъ-лейтенантъ литов. войскъ, 216.
Радишевскій Михайло, Столовицкій маршалокъ, 50.
Райскій Станиславъ, Зем. Судья брест. в-ва, 248.
Ракуза Андрей, ротмистръ гроднен. пов. 101, 189.
Ратеевъ, князь, генералъ-маіоръ 138.
Ратинскій Антонъ, 101, Сенявскій Староста 101.
— Игнатій, конюшій Мин. воеводства, 104.
— Францишекъ, Сенявскій староста, 104.
Рахманъ, главный сборщикъ писарь, 180, Рохтенъ 181.
Ренно Феликсъ, королев. шамбелянъ, 123.
Реутъ Матеушъ, шляхтичъ, 49.
— Ѳома, 100.
Рдултовскій Антонъ, гостанскій подчашій, 190.
Репнинъ, князь, эстляндскій и литовскій генералъ-губернаторъ 23, 24, 31, 36, 37, 39, 41, 50, 52—54, 73—76, 88, 90, 242—250, 353, 255, 256, 260, 262, 265—271, 274. 276—277—280, 288, 289, 393—296, 299—302, Николай Васильевичъ 304, 307, 309—311.
Репницкій Игнатій, королев. дворянинъ. 104.
Ридевскій Игнатій, 102, 190.
— Юрій, крайчій Пин. пов., 156.
Римашевскій Янъ, 189.
— Іосифъ, 189.
Римша Непомуценъ, 101.
Родевичъ Леонардъ, рудницкій Староста, 104, Зем. писаревичъ Пин. повѣта 191.
— Леонъ, Зем. и град. регентъ Пин. повѣта, 156, 215.
— Ловчицъ, 124.
— Матвѣй, шляхтичъ, 48.
— Янъ, Земянскій актовый писарь Запинскаго повѣта, 192.
— Ѳедоръ, Зем. писарь Пин. повѣта, 156, 216.
— Ѳома, Зем. регентъ пин. повѣта, 192.
Родель Яковъ, литовской Артиллеріи поручикъ, 49.
Розанкругель (де-) Карчъ, 102.
Рокитницкій Іосифъ, посолъ Полоцкаго воеводства, 16.
Романкевичъ Іосифъ, 102.
— Гейно, 190.
Романовичъ-Сеибутъ Канутъ, совѣтникъ изъ Стародубовскаго повѣта, 112, витеб. град. судья 123, 124, 127, 128.
Ромеръ Антонъ, подвоевидичъ и совѣтникъ Трокскаго воеводства, 116.
— Андрей, подвоевода троцкій, 123.
Ромеры, 245.
Роткевичъ Францишекъ, 189.
— Іоакимъ. 190.
Ротюшевичъ-Минскій Станиславъ, мин. град. судья, трибун. депутатъ, 105.
Рошковскій Людвикъ, 250.
Рудеевскій Игнатій, ротмистръ Ошмян. повѣта, 188.
Рудинскій Николай, поручикъ 50.
Рудницкій Іосифъ, зем. регентъ рѣчиц. повѣта, 142, 154.
— Фелиціанъ, подстолій мин. воеводства, 186.
Рудовичъ Игнатій, 189.
Румянцевъ-Задунайскій Петръ Александровичъ графъ, генералъ-фельдмаршалъ, 40.
Рутскій Юрій, шляхтичъ, 49.
Руссановъ Иванъ, бригадиръ, 25, 245, 276.
— Матвѣй, городничій мозыр. пов., 188.
Рывоцкій Станиславъ, 102—190.
Рыковскій Людвикъ, 103.
Рыльскій Францишекъ Ксаверій, ротмистръ, 102.
Рымша, повгородскій обозный, 275, 276.

С.

Сабина Бернаръ, 102.
Саваневскій Цезарій, шамбелянъ, 49.
Савицкій Ѳаддей, экономъ, 100.
— Климентъ, 299, Михаилъ, 190.
Садковскій Викторъ, архіепископъ минскій, заславскій и брацлавскій 210, 211.
Садлуцкій Михаилъ, град. судья, маршалокъ конфедераціи Гроднен. повѣта, 130, будовничій 250.

Садовскій Адамъ, мостовничій, 101.
— Андрей, 189, Іосифъ, 189.
— Казиміръ, панъ 208, 209.
Салмановичъ Базилій, католицкій ксендзъ, 4.
Салтанъ Станиславъ, б. надворный литовскій маршал. 49.
Салтыковъ Николай Ивановичъ, графъ предсѣдательствующій военной коллегіи 22.
Самойловъ генералъ-поручикъ 12, Александръ Николаевичъ графъ д. т. сов., генералъ-прокуроръ, 50, графъ, д. т. сов., генералъ-прокуроръ 78.
Сангушко Іеронимъ, князь, воевода волынскій 134, 147, 203.
Сапѣга Александръ, князь, великій канцлеръ В. кн. Л-го, 123.
— Ксаверій воевода смоленскій, 123.
— Янъ, канцлеръ литовскій, 124.
Саросѣкъ Янъ, 250.
Сачковскій Іосифъ, инстигаторъ, 156.
— Янъ, 156.
Свентицкій Іосифъ, 101. цивильно-войсковый коммисаръ 102, 189.
— Викентій, 101, королев. дворянинъ, 189.
— Игнатій, град. писарь, 101.
— Станиславъ, 102.
Свенторѣцкій, см. Святорѣцкій.
Сверинскій (Свержинскій) Казиміръ, с. зем. пин. пов., 216.
Свида Стефанъ, ротмистръ, 101.
Свидинскій Михаилъ, 101.
Свѣжинскій Казимиръ, зем. судья Пинскаго повѣта, 147, 148, 155, 156.
— Пин. маршалокъ, 312.
Свѣжъ Іосифъ, королев. шамбелянъ, 248.
Святорѣцкій Станиславъ, 101, минскій крайчицъ 104.
— Антонъ, писарь, 102, 105, Пин. регентъ 114, 118, 120, мин. зем. регентъ 127, Антонъ 128, 130, 139, 140, 141, 149, 150, 151, 157, 158, 167, мин. зем. писарь, 190, 208, 210, 215, 290, 292.
— Казиміръ, 100, Мартинъ, 102.
— Троянъ, ротмистръ Мин. воеводства, 103.
— Фабіянъ, 102, 139.
— Янъ, скарбникъ, 102.
— Фома, минскій поручикъ, 102.
Северинъ, консулъ 194.
Сегень Игнатій, кремепецкій староста, 262.
Секбутъ-Романовичъ, совѣтникъ изъ Стародубовскаго повѣта, 112, 114, 116.
Секфардъ Михаилъ, пинскій зем. судья, 155.
Селдиковскій Іозефъ, генералъ-маіоръ, 49.
Селюнскій, бригадиръ, 291.
Селява Іозефатъ, стольникъ полоц. воеводства, 101, 210.
Семерадскій Елевтерій, обозный новгород. воеводства, 243.
Сеньковскій Янъ, польскій шембелянъ, 301.
Сестренцевичъ Людовикъ россійскій надворный совѣтникъ, 142.
Сиверсъ Яковъ, чрезвычайный россійскій посолъ 15, 16, генералъ-аншефъ россійскихъ войскъ 139, Яковъ Ефимовичъ 197.
Сивицкій Игнатій, экспосолъ трок. в-ва, 123, 124.
Сигизмундъ III, король польскій и вел. князь литовскій 79, 80, 82, 83.
Сидоровичъ, регентъ города Вильны, 243.
Сикорскій Станиславъ, писарь конфедераціи гроднен. пов., 130.
— Антонъ, 189, Симонъ, 190.
Силицкій Петръ, 103.
Силичъ Томашъ, настоятель доминиканскаго монастыря, 49.
— Симонъ, 103.
Синегубъ Андрей Абрамовичъ, ротмистръ рѣчиц. повѣта, 154, 187.
Синицкій Янъ, 189.
Сипайло Янъ, 100, управляющій имѣнія Свислочь 231.
— Рохъ, случорѣц. град. судья, 212.
Скальскій-Тетеринъ Ѳаддей, маіоръ милиціи, 250.
Скаржевскій Альбертъ, епископъ холмскій 16.
Скаржинскіе закрочимскіе коморники, 301.
Скирмунтъ Симеонъ, мечный пинскаго повѣта, 142, 143.
— Адамъ, предсѣдатель пин. зем. суда, 216.
— Ѳома, град. судья пин. повѣта, 144, 145, 147, 156, 191, 216.
Скоковскій Михаилъ, смолен. скарбникъ, 100.
Скорина Михаилъ, судья зем. президентъ рѣчиц. повѣта 142, 153, 154.
— Гилярій, зем. регентъ рѣчицкаго повѣта, 187.

Слизень Михаилъ, Земскій Судья, 103, Литовскій инстигаторъ 104.
— Казиміръ, генералъ В. Кн. Л-го, 259, 269.
Слободскій Стефанъ, 100.
— Станиславъ, 189.
Слотвинскій Антонъ, 101.
Слуцкій Францишекъ, 100.
Снарскій Авреліанъ, совѣтникъ изъ Полоцкаго повѣта, 112, 114, 116, полковникъ войскъ В. Кн. Л-го 123, 125, 127, 128.
— Изъ Успара Ѳома, гроднен. ротмистръ и ком., 250.
— Монахъ піаръ, 307.
Собецкій Феликсъ, подполковникъ, 49.
Соболевскій Степанъ, 100.
— Петръ, 133.
Соколовъ, маіоръ, 247.
Соллогубъ, генералъ-маіоръ, 193.
Солтанъ Александръ, п. п. р., 102. грод. писарь 149.
— Янъ-Тадеушъ, 154.
Солтыковъ, графъ, 291.
Сорока Степанъ, шляхтичъ, 50.
Спенебергенъ Николай, литовской артиллеріи маіоръ, 50.
Станевскій Матвѣй, 250.
Станилевичъ Ѳома, 102, ротмистръ вилен. в-ва, коморникъ орпан. повѣта, 188, 190, 213.
Станиславъ-Августъ, король польскій, 79, 81.
Станишевскій Ѳаддей, посолъ в-ва Полоцкаго 16.
Станкевичъ Іосифъ, писарь вольной конфедераціи Мин. воеводства, 125—127.
Антонъ, ротмистръ Мин. в-ва, 189.
— Войтехъ, 190.
— Матвѣй, мин. ротмистръ, 189.
— Михаилъ, ротмистръ мин. в-ва, 189, 190.
Стафановичъ Антонъ, 103.
Стефанъ-Баторій, король польскій, 80, 83.
Стецевичъ Іосифъ, 104, шамбелянъ польскаго двора 150, 157, 158.
— Антонъ, 104, Ѳаддей, 104.
Станкевичъ Іосифъ, писарь вольной конфедераціи Мин. воеводства, 93, 100, 105, 113, 117, 118.
Станскій Юрій, минскій ротмистръ, 101.
Сташевскій Гилярій, мстиславскій обозный, 154.
Стецевичъ Іосифъ, дворянинъ, 101.
— Антонъ, Мин. коморникъ, 103.
Стецкій Михаилъ, 102.
Стоцкій Адамъ, войскій Мозыр. пов., 187.
— Людвикъ, ротмистръ Браслав. повѣта, 189.
Стравинскій Карлъ, подстолій Пинскій, 216.
Стралковскій Станиславъ, 103, 104.
— Игнатій, 104, Казиміръ, 250.
Страшевичъ Михаилъ, маршалокъ упитскій, 123.
Стрельбицкій Михаилъ, ротмистръ Литовскихъ войскъ, 188.
Стренковскій Матвѣй, 104.
Стрецкій Станиславъ, 101.
— Янъ, 189, 190.
Стровскій Петръ, предсѣдатель Случорѣцкаго грод. суда, 212.
Строковскій Ѳаддей, ротмистръ Рѣчиц. повѣта, 186.
— Іосифъ, цивильно-войсковый коммисаръ Рѣчпц. повѣта, 186.
Стрыевскій Павелъ, 248.
Студинскій Ѳома, 101, регентъ белзской Земли. 214.
Сулковскій Антонъ, князь, великій канцлеръ коронный, 16.
Суворовъ-Рымникскій, графъ, генералъ-фельдмаршалъ 70, 71, Александръ Васильевичъ, 306.
Сулистровскій Іоакимъ, ксендзъ, вилен. каноникъ 257, 258.
Суринтъ Іосифъ, 103, Сурпнъ, 275.
Суходолецъ Ѳаддей, подполковникъ литовскихъ войскъ, 250.
Суходольскій Антонъ, Смолепскій каштелянъ, 123.
Сухозахнетъ, секрет. мин. в-ва, 207.
Сухоревскій, калишскій посолъ, 2.
Сушицкій Николай, 100.
— Янъ, 103.
Сѣмашко Андрей, 102.
— Антонъ, 102, Михаилъ, 102.
Сѣноженткій-Войничъ, россійскій совѣтникъ, 142.
— Янъ, шамбелянъ Польскаго Двора, 142.

Т.

Тарковскій Матвѣй, 102.
Тарогинскій Богуславъ, 101.
Теперъ, панъ, 256.
Тераевичъ Іозефъ, шляхтичъ, 49.
Терлецкій Гилярій, Коморникъ Мин. воеводства, 100.
— Андрей, 102, Тарлецкій, 190.
— Игнатій, 190.
— Іосифъ, зем. судья Запинскаго повѣта, 191.
— Мартинъ, 102, Петръ, 102, 191.
— Янъ, городельскій стольникъ, 253, 254.
Тетеринъ-Скальскій Ѳаддей, маіоръ милиціи, 250.
Тизенгаузенъ Игнатій, шефъ литовской гвардіи, 49, посольскій староста 123.
Тиціусъ, виленскій купецъ, 279.
Тишкевичъ Людовикъ, великій маршалокъ Вел. Кн. Литовскаго, 16.
Толкачъ Кипріанъ, 100.
— Казиміръ, 190.
— Фелиціанъ, 190.
— Францишекъ изъ Гаинъ, 190.
Топоръ-Бутриповичъ Матвѣй, ловчій и подстаросta Пин. повѣта, 191.
Топчевскій Самуилъ, Журовиц. базиліан. монахъ, 300.
Тормасовъ, генералъ-маіоръ, виленскій губернаторъ, 72, 73, Александръ 306.
Трабовскій Себестьянъ, 189.
Трембицкій Михаилъ, 101.
Троско Діонисій, 102.
Трохницкій Фелиціанъ, 100.
Труфоновъ Михаилъ, подпоручикъ, 180.
Трцинскій Іосифъ, Случорѣц. град. судья, 212.
Тугановскій Игнатій, новгород. зем. писарь, 243.
Туровичъ Антоній, 49.
Турчинскій Гасперъ, Слоним. подстолій, 100.
Тутолминъ Тимоѳей Ивановичъ, генералъ-поручикъ, генералъ-губернаторъ, 23, 39, 40, 45, 46, 51—56, 71, 88, 183, 184, 188, 190, 191, 194, 196, 198—201, 205—207, 211, 214, 218, 221, 226, 227, 230, 242, 289, 291—293, 310.
Тушинскій Матвѣй, 189.
Тышкевичъ Іосифъ, графъ, староста веляжицкій, 101, 189.
— Венедикта, настоятельница Виленскаго монастыря визитокъ, 138.
Викентій, референдарій В. Кн. Л-го, 105.
— Доминикъ, 101.

У.

Узловскій Висимонтъ Луцій, 102.
Умецкій Францишекъ, 101.
— Андрей, ротмистръ, 102.
Униловскій Францишекъ, зем. предсѣдательствующій судья, Мин. воеводства, 100, 149—151, 157, 158, 167, 188, 208.
— Игнатій, мин. коморникъ, 101, поручикъ литовскихъ войскъ 190.
Устиновичъ Флоріанъ, 102.

Ф.

Фальковскій Аѳанасій, настоятель виленскаго базиліанскаго монастыря, 138, 139.
Филиповичъ Янъ, 189, Антонъ, 189, Стефанъ 189.
Фоковъ, артиллеріи маіоръ, 291.
Фонъ, Дерфельденъ Виллимъ Христофоровичъ, генералъ-поручикъ, 158.
Фридрихсъ Василій, ротмистръ, 275.
Фризель Иванъ, полковникъ 25, виленскій вице-губернаторъ, 72, 73, 301.
Фричинскій Войтехъ, 101.

Х.

Хаецкій Янъ, земскій регентъ мин. в-ва 103.
Халецкій Антонъ, 102, рѣчицкій повѣтовый хорунжичъ, 132.
— Станиславъ-Карлъ, подстоличъ и граничный коморникъ рѣчиц. повѣта, 142.
Харевичъ Игнатій, 103.
Харцевичъ Іосифъ, 101.
Хлевинскій на Хлевинѣ, Казиміръ, маршалокъ рѣчицкаго пов., 154.
Хлудинскій Петръ, 101.

Хмара, минскій войскій, 104, мин. воевода 140, Адамъ, Михаилъ, ротмистръ, староста гижанскій 143, 150, 183.
— Адамъ, мин. воевода, 105, 147, 153, 188.
Хмѣлевскій Янъ Непомуценъ, регентъ цивильно-войсковой комиссіи пин. повѣта, 156.
Ходасевичъ Масло Іосифъ, 101, 104, Масло оршан. ротмистръ, 119, 128.
Іосифъ, ротмистръ Оршанскаго повѣта, 114, 118, 126, 127, 130.
Михаилъ, 104, Петръ, 189, Францишекъ, 104, Янъ, 102, 189, Ѳома, 189.
Холева Іосифъ, 189, Матвѣй, 189, Самуилъ, 189, Янъ, 189.
Холевинскій Людовикъ, скарбовый дворянинъ В. Кн. Л-го, 156.
Хоминскій Игнатій, оптмянскій зем. судья, 123.
Хоржевскій Іосифъ, б. подстолій новогродскій, 49.
Хотковскій Францишекъ, 103.
Хотяновскій Казиміръ, Смоленскій ротмистръ, 101, Янъ-Казиміръ 103.
Храновскій Феликсъ, присяжный писарь брест. в-ва, 246, 248.
Храповицкій Антонъ, староста стародубовскій, 123.
Хрептовичъ Доминикъ, шамбелянъ польскаго двора, 245, 246.
— Аполинарія, мозырская конюшанка, 245, 246.
Францишекъ, поручикъ литов. войскъ, 271.
Хжестовскій Францишекъ, 102.
Хрущевъ, генералъ-маіоръ, 291.
Хрщановичъ Янъ, новгород. скарбникъ, 141.

Ц.

Цвицимскій Лука, 103, Павелъ 103.
Церлишевскій Антоній, ксендзъ ордена Латеранскихъ регуляр. канониковъ, 308.
Цецишовскій, епископъ, Касперъ-Казиміръ 303, 305.
Цибертовскій Янъ, 101.
Цихановскій Фердинандъ, іеромонахъ Жировиц. базиліан. монастыря, 300.
Циціановъ, генералъ-маіоръ, рос. войскъ, 243, 249, Павелъ, 250, 255, 256, 294, 295.
Цишкевичъ Антонъ, генералъ Пин. пов. (G. Д. Д.), 216.

Ч.

Чадай Діонисій, Пинскій опатъ, 216.
Чаплинскій Антонъ, 101.
Чапская, холмская воеводина, 105.
Чарнецкая Фелиціана, браславская каштелянова, 256, 257.
Чарноцкій Янъ, 102, ротмистръ Смолен. в-ва, 104.
Чекатовскій Янъ-Игнатій, 103.
Череповичъ Антонъ, 103.
Чеховичъ Янъ, 102.
Чеховскій Антонъ, 102, 189.
— Бернардъ, 189, Михаилъ, 189, Рафаилъ, 189.
Ѳаддей, ротмистръ Вилен. в-ва, 189.
Чижъ Іосифъ, Минскій скарбникъ, 102.
Чертовичъ Михаилъ, 101.
Чотковскій Юрій, 189.
Чулицкій Игнатій, 192.

Ш.

Шабловскій Людовикъ, 189.
— Станиславъ, 101.
Шабровскій Александръ, 190.
Шадурскій Владиславъ, виленскій земскій судья, 123, 124.
Шанявскій Игнатій, комиссаръ, 248.
Шатило Николай, граничный коморникъ Рѣчицкаго повѣта, 142, 154, 187.
Шванскій Францишекъ, цивильно-войсковый комиссаръ, 103.
Шверинъ Станиславъ, 101.
Швыковскій Іеронимъ, совѣтникъ изъ Инфлянтскаго княжества, 114, 116, королев. шамбелянъ 124, Швейковскій, 127, 128.
Іосифъ, Смолен. град. писарь, 123, 124.
Шевичъ, генералъ-поручикъ 291.
Шельпахъ Михаилъ, ротмистръ, 102.
Шембекъ Казиміръ, коморникъ Мин. в-ва 100.
Шеметъ, земскій писарь, 203,

Шереметьевъ, генералъ-маіоръ 6, 11, 199, правитель Изъяславской губерніи 205, 206, губернаторъ Заславской губерніи 256.
Шиллигъ, подполковникъ, 202.
Шиманскій Константинъ, 189.
Шимковскій Викторъ, гроднен. судья, 250.
Ширма Павелъ, Пинскій град. писарь, 144, стражникъ, 145, хорунжій Запинскаго повѣта 191, 216.
— Адамъ, граничный судья, пин. повѣта, 156, Адамъ-Игнатій, казен. скарб. палаты ассесоръ 191.
- Михаилъ, зем. судья, Пин. повѣта, 155.
Шишко, посолъ Лидскаго повѣта, 17.
Алоизій, ротмистръ, 105.
Игнатій, шамбелянъ польскаго двора, 189.
— Онуфрій, шамбелянъ, 101.
— Францишекъ, Оршанскій ротмистръ, 102.
Ѳаддей, бобруйск. зем. судья, 303, 305.
Шкленникъ Андрей, 100.
Шолюха Леонъ, 101.
Шоломицкій Василій, палестрантъ магдебургіи Пинской, 226.
Шпаковскій Стефанъ, 191.
Штегенъ, подполковникъ, 207.
Штейнъ Игнатій, совѣтникъ изъ Оршан. повѣта, 117, 124, 128.
Шуйскій Севастьянъ, 152, 183.
Щукевичъ Станиславъ, подполковникъ литов. войскъ, 259.
Шумковскій Викторъ, гроднен. град. судья, 249.
Шумскій Михаилъ, 101, 190.
— Каетанъ, зем. судья Вилен. воеводства, 102.

Щ.

Щербинскій Михаилъ, 102.
Щигельскій Андрей, 102.
Щодро Іосифъ, ротмистръ Оршан. пов., 173.

Э.

Эйсимонтъ Петръ, 103, 189.
— Андрей-Станиславъ, гроднен. зем. судья, 249, 250, 300.
- Анзельмъ, зем. писарь гроднен. в-ва 250.
- Зикъ Бонавентура, р. г. п. 250.
Викентій-Казиміръ, зем. актуальный гродненскій регентъ, 250.
— Игнатій, 189, Іосифъ, ф. а., 250, Мартинъ, 103, 189, Францишекъ, 103, 189, Янъ, 189.
Эстко Михаилъ, 101, изъ Кучвалъ, 190.
— Флоріанъ, лидскій ротмистръ, 190.
— Яковъ, 102, маіоръ россійскихъ войскъ 104.
- Янъ, 190.

Ю.

Юдицкій, генералъ-лейтенантъ, 132, 195.
Юндилъ Францишекъ, гроднен. подкоморій, 250.
Юневичъ Матвѣй, 190.
Юревичъ Ѳаддей, 101, 188.
Юркевичъ Павелъ, 101, 104.
Юрковскій Людвикъ, 189.
Юхневичъ Іосифъ, 101, Юхновичъ 189.

Я.

Яблонскій Антонъ, ротмистръ Новгород. воеводства, 99, 100, войсковичъ 123, 196.
Ягніотковскій Антонъ, 101.
Язвинскій Феликсъ, 102.
Яздовскій Францишекъ, 103.
Якимовичъ Іосифъ, лидскій обозный, 101.
Яконовскій Ксаверій, управитель ахоцкаго аббата, 49.
Яксы, 101.
Якубовскій Стефанъ, порутчикъ Мин. воеводства, 100.
Янъ, 102.
— Ѳома, хорунжій, 103.
Янкевичъ Шмойла, еврей вилен. кагала, 245.
Янковскій Константинъ, посолъ Сандомирскаго воеводства, 16.
— Адамъ, 103.

— Михаилъ, хорунжій, 103.
— Филипъ-Раймундъ, 103.
Яновичъ Михаилъ, 101.
— Матвѣй, 189.
Яновскій Янъ, коморникъ, 101.
— Доминикъ, 103, Михаилъ, 190, Францишекъ 190, Ѳаддей, 190.
Янцокъ Карлъ, 102.
Янчинскій Андрей, любельскій гродскій судья, 49.
Янъ-Казиміръ, король польскій, 80, 82.
Ясевичъ Михаилъ, 100.
Ясинскій Янъ, гроднен. войтъ, 302.
Ястрембскій Янъ, зем. и град. Мозырскій намѣстникъ, 187.

Ѳ.

Ѳедоровичъ Антонъ, дворянинъ, 102.

II.

УКАЗАТЕЛЬ

ГЕОГРАФИЧЕСКИХЪ НАЗВАНІЙ.

А.

Австрійская монархія, 91.
Андріашки, экономія вилен. еп. Масальскаго, 291.
Антоксць, им. въ вилкомир. пов., 260.
Азовское море, 86.
Александровская крѣпость, въ Екатеринославской губ., 86.
Архангельское намѣстничество, 49.
Атютевичи Большіе, деревня, 228.
— Малые, деревня, 228.
Атютевская Слобода, 228.

Б.

Бабичи, мѣстечко мин. губ., 63.
Базилія, городъ Подольск. губ., 64, 68, 78, описаніе его герба, 83.
Базилійскій округъ подольск. губ. 53.
Байки, им. въ брест. воеводствѣ, 272.
Бакшта, дворъ вилен. капитулы, 289, въ вилен. уѣздѣ, 290.
Балишевичи, селеніе въ вилен. уѣздѣ, 290.
Балтійское море, 22, 73—75, 79.
Басовка, мѣстечко, 62.
Белзская земля, 214.
Берда, рѣчка въ Таврической области, 86.
Бердичевъ, мѣстечко Волын. губ., 58, 304, 305.
Бережница, м. Волын. губ., 61.
Бережня, деревня, 66.
Березdовъ, м. Волын. губ., 61.
Березина, р., 52, 79.
Березкій повѣтъ, 248.
Березневка, фольваркъ, 291.
Березно, м. Волын. губ., 61.
Березовъ, городъ, 48.
Берещина, рѣка, 6.
Берлинъ, городъ, 56, 91.
Бершадскій округъ, Брацлав. губ., 53.
Бершада, городъ Брацлав. губ., 69, 78, описаніе его герба 81.
Бешевичи, село при р. Тетеревѣ, 52.
Бобрикъ, село Волын. губ., 58.
Бобруйскій округъ, 42.

Бобруйскій Повѣтъ, 303—305.
— Уѣздъ, 290.
Бобруйскъ, мѣстечко, 42, 52, 63, 66, 78, 79. 132, 133, 140, 142, 152, 153, 155, 162, 174, 186, 202, 305.
Богопольскій уѣздъ, Вознесенской губерніи, 85.
Бозиковцы, село 64.
Большое Молотово, деревня Волын. губ. 60.
Борисовскій округъ, 42, 52.
Борисовъ, мѣстечко, 42, 52, городъ Мин. губ., 57, 65, 66, 78, его гербъ 79.
Браиловъ, м. Брацлав. губ., 69.
Браславская губернія, 306.
Браславскій уѣздъ, виленскаго намѣстничества, 88.
— Повѣтъ, 123, 124, 189.
Браславъ, городъ, 6.
Браславскій повѣтъ, 112, 114, 116, 135, 136, 146.
Браславское воеводство, 6.
Братно, м. Черниг. губ., 63.
Брацлавская губернія, 20—23, 34, 41, 45, 47, 51—54, 56, 57, 59, 62, 63, 69, 70, 74, 77, 78, 81, 85, 182, 195, 199, 201, 205, 210, 215, 218, Браславская, 221, 312.
Брацлавскій округъ, 53, 81, 82, 88.
— Повѣтъ, 81, 207.
Брацлавское воеводство, 6, 11, 12, 146.
— Намѣстничество, 22, 78.
Брацлавъ, городъ, 59—61, Брацлавль 62, 63, 78, описаніе его герба, 81.
Брестская экономія, 71.
Брестскій повѣтъ, Слонимскаго намѣстничества, 88, 288, 299, 304, 305.
Брестское воеводство, 73, 75, 124, 246, 247, 248, 249, въ Литвѣ, 272.
— Бискупство, 282.
Брестъ, (первоначальное, древнее Берестье), городъ, 38, 56, Б.-Литовскъ, 64, 67, 69, 73, 91, 111,—Литовскій, 216, 246—248, 271, 277, 288, 299, 305.
Брестъ-Литовское воеводство, 24.
Броды, городъ, 59.
Брусирово, мѣстечко Волын. губ., 60.
Брыковщизна, им. въ Мин. воеводствѣ, 262.
Брыневъ, деревня, 67.
Брянскъ, городъ, 79.
Бугъ, р. 41, 47, 53, 54, 73, 75.
Бусевичи, м. въ Игумен. округѣ, 213.
Быстрицкое староство, въ польскомъ краѣ, 263.
Быховскій уѣздъ, 149, совѣтъ 154.
Бышево, мѣстечко Кіев. губ., 59.
Бѣжецъ, городъ, 88.
Бѣлгородокъ, мѣстечко Кіев. губ., 59, 69.
Бѣлиловка, м. Брацлав. губ., 69.
Бѣличаны, им. вилен. базиліанъ, 291.
Бѣлоруссія, область, 7, 10, 57, 91, 233.
Бѣлорусскій край, 154.
Бѣлорусскія губерніи, 35, 86.
Бѣлостокъ, городъ, 264.
Бѣльское воеводство, 47.
Бѣляны село брацлав. губ. 69.

В.

Вака, им. въ Вилен. воеводствѣ, 263.
Варновичи, дворъ, 274.
Варшава, городъ, 2, 4, 91, 94, 96, 100, 104, 105, 112, 230, 243, 256, 267.
Варшавская земля, 17.
— Гостинецъ, (больш. дорога), 255.
Васильково, с. Кіев. губ., 59.
Васильковъ, м. въ Гроднен. губ., 255.
Великая каменка, село Волын. губ., 60.
Вербовецкій округъ, Подольск. губ., 53.
Вербовецъ, городъ Подольск. губ., 63, 68, 78, описаніе его герба 83.
Виде («Видзе»), городъ, 88.
Вилейка, мѣстечко, 42, Мин. губ., 65, 66, Вилейки, его гербъ, 78, 79.
Вилейскій округъ, 42, 52.
Виленка Худоровка, фольв. въ Ошмян. пов., вилен. визитокъ, 138.
Виленская Академія, іезуитская школа, 28, 29.
— Губернія, 72, 73, 88—90, 309, 310.
— Епархія, (діоцезія), рим.-католическая, 54, 217, 218.
— Капитула, 132, 289—291, 309.
— Семинарія, 243.
Виленскій уѣздъ, 88.
— Кагалъ, 244, 245.
— Базиліанскій мужскій монастырь, 138, 139, 291.
— Бенедиктинскій монастырь, 291.
— Бернардинскій мужскій монастырь, 242, 243.

Виленскій Доминиканскій монастырь, 275, 276.
— Женскій монастырь визитокъ, 138.
— Монастырь ксендзовъ канониковъ, 291.
— Повѣтъ, 190.
— Уѣздъ, 290.
Виленское воеводство, 9, 17, 24, 100, 102, 112, 114, 116, 123, 124, 189, 208, 242—245, 263, 269, 275.
— Бискупство, 282.
— Намѣстничество, 44, 88.
Вилія, р., 79.
Вилкомирскій повѣтъ, 123, 124, 245, 246, 260.
Вилкомиръ, городъ, 88, 100, 105, 271.
Вильна, городъ, 24, 38, 54, 56, 63, 65, 72, 73, 88, 89, 91, 100, 104, 105, 112, 114, 116, 119, 138, 217, 242, 258, 264—266, 271. 277, 288.
Вильня, село 66.
Виндава, городъ, 75, 76.
Виндавская таможня, 75.
Виндавскій портъ, 74.
Винница, городъ Брацлав. губ., 59, 62, 69, Винницы, 78, описаніе его герба, 82.
Винницкій округъ, Брацлав. губ., 53.
— Повѣтъ, 146.
Витебское воеводство, 124, 125, 135, 136, 190. 215.
Вишневская плебанія, 291.
Владиміръ, городъ, 68.
Владимірскій округъ, 53.
Влѣсники, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
Влодава, городъ, 75.
Владимірское воеводство, 256.
Вносичи, сельцо Волын. губ., 61.
Вознесенская губернія, 41, 62, 84—86, 306.
— Область, 70.
Вознесенскій уѣздъ, въ Вознесенской губерніи, 85, 86.
Вознесенское намѣстничество, 53.
Вознесенскъ, городъ, 53, на Бугѣ 54, 86, 87.
Войташовка, деревня Волын. губерніи, 60.
Волица, им. въ Галиціи, 254.
Волковыскій повѣтъ, Слонимскаго намѣстничества, 88, 124, 125, 263, 285, 301.
Волковыскъ, городъ, 88.
Волколаты, м. 65.
Волкомирскій уѣздъ, Виленскаго намѣстничества, 88.
Володарка, м. Брацлав. губ., 69.
Володимерецъ, м. 67.
Волочискъ, м. 68.
Волынія, область, 80.
Волынская губернія, 41, 52—54, 56—58, 60, 61, 64, 67, 70, 73—75, 78, 303.
Волынское воеводство, 16, 41, 133, 134, 146.
— Намѣстничество, 78.
Волынь, область, 6.
Ворковичи, 67.
Вороденскій (гродненскій) уѣздъ, 306.
Вороновица, мѣстечко Брацлав. губ., 59.
Восковичи, деревня Волын. губ., 58.
Вулька, им. въ Мин. губерніи, 254.
Высочекъ, м. Волын. губ., 61.
Вышгродъ, городъ, 9, 17.
Вѣна, городъ, 56, 57, 59, 64, 91.
Вѣнская дорога, 61.
Вѣтрино, село Полоц. воеводства, 60, 61.
Вязинъ, м., 291.
Вятская губернія, 49.

Г.

Гайно, мѣстечко, 60, Гайна 165.
Гайсинскій округъ, Брацлав. губ., 53,
Гайсинъ, городъ, 62, 78, въ Брацлавск. округѣ, описаніе его герба 81.
Галиція, древнее Галицкое княжество, Галичъ, 9, 17, 41, 47, 254.
Ганевичи, фольв. вилен. капитулы, 289, въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
Ганнополь, мѣстечко волын. губ. 60.
Гдешинъ, им. въ Галиціи, 254.
Германія, государство, 1, 91.
Глускъ, м. 66, 157.
Глѣбовъ, деревня Мин. губ., 63.
Голубичи, село 60.
Голынскъ, село Мин. губ. 62.
Горволь, земское м., 132.
Горковская губернія, 306.
Горно, село, 60, 65.
Городецъ, селеніе въ Докшицк. уѣздѣ, 290.
Городея, им. въ Новгород. в-вѣ, 285.
Горынь-городокъ, м. 65.
Горыня, р. 53, 81.

Грабовъ, село, 66.
Гравки, фольваркъ, 231.
Грановъ, мѣстечко, 62.
Гричинъ, деревня Минск. губ., 58.
Гречанка, фольваркъ, 292.
Гродна, (древнее Городно, Городай, позднѣйшее Гродна) городъ, 15, 19, 24, 25, 32, 38, Гродна, 73, 75, 88, «Гродня», 91, 111, 127, 139, 242, Городно, 245, 249, 250, 255, 256, 261, 262, 266—269, 271, 274, 276, 277, 288, 294, 300.
— Тишкевичовское мѣстечко, 60.
Гродненскій повѣтъ, 17, Слонимскаго намѣстничества 88, 116, 123, 124, 127—129, 141, 189, 229, 231, 249, 250, 262, 300, 305.
Грозовскій Николаевскій монастырь, 210, 211.
Громница, селеніе въ докшиц. уѣздѣ, 290.
Груденскій округъ, 53.
Грудекъ, 68, Брацлавскаго намѣстничества, 78, описаніе его герба, 83.
Грушки, село Волын. губ., 60, Грушка городъ, 68.
Губково, село Волын. губ., 52.
Гульчъ, м., 67.
Гусятинъ, м. 68.
Гуя, им. въ Мин. губерніи, 263.

Д.

Давидгородокъ, мѣстечко, 42, 52, 66, 78, его гербъ, 80.
Давидгородскій округъ, 39, 42, 229.
Даниловичи, м. 65.
Двина Западная, р. 9, 17.
Деражно, мѣстечко, на р. Горыни, 53.
Диражня, м. 64.
Дисна, мѣстечко, 42, 65, 78, его гербъ, 79.
Дисненскій округъ, 42, 52.
Дисненское староство, въ Мин. губ., Полоц. воеводствѣ, 264.
Днѣпровскій округъ, 85.
Днѣпръ, р. 54, 86.
Днѣстръ, рѣка, 3, 9, 17, 41, 53, 54, 82.
Добой, село, 67.
Докшицкій округъ, 42, 52.
— уѣздъ, въ Мин. губерніи, 290.
Докшицы, мѣстечко, 42, 60, 65, Докшица 78, его гербъ 79.
Долгиновъ, м., 66, бискупская деревня, 291.
Домбровица, 53, городъ, Волын. губ., 61, 67, 78, при р. Горыни, 81, Домбровна, 151.
Донъ, р., 86.
Доры, деревня, 291.
Дрени, деревня, 228.
Друза, 56.
Друя, селеніе на лѣвомъ берегу З. Двины, 9, 17, 56, Друе, 65, 91, 274.
Дубенскій округъ, Подольск. губ., 53.
Дубно, 64.
Дубоя, им. въ Пинск. пов., 310, 312, 313.
Дубрава, 9, 17, село Мин. губ. 63.
Думбровицкій округъ, 39.
Дунаевецъ, м., Подольск. губ., 64.
Дзялово, село, Брацлав. губ., 69.

Е.

Европа, 18, 94, 106.
Евтушковичи, мѣст. Мин. губ., 58.
Егорлыкъ. 9, 17.
Екатеринославская губернія, 6, 11, 12, 20, 22, 54, 84—86, 306.
— область, 70.
Екатеринославское намѣстничество, 6, при Днѣпрѣ, 53, 71, 86, 87.
Екимовичи, село, Могилев. губ., 58.
Еленскій уѣздъ, Вознесенской губерніи, 85.
Елисаветградскій уѣздъ, Вознесенской губерніи, 85.
Ельскъ, мѣст. Мин. губ. 58.

Ж.

Жванецъ, 53, 68.
Животовъ, м. Брацлав. губ., 69.
Жидкевичи, село, 67, 229.
Жирблевичи, селеніе въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
Житомирскій округъ, 39, 52.
Житомиръ, городъ, Волын. губ., 58, 60, 67, 78, описаніе его герба, 81, 157.
Жлобинъ, мѣстечко, Могилев. губ., 58, земское, 132.
Жмудское княжество, 24, 123, 124.
Жодинъ, село Мин. губ., 57, 66.

Жомоитское княжество, 99.
— бискупство, 282.
Жорнище. мѣстечко, Брацлав. губ., 59.
Жунковъ, мѣстечко Брацлав. губ., 59.
Жупнова, деревня въ Копыльскомъ уѣздѣ, 202.
Журавица, м., 300.
Журавицкій базиліанскій монастырь, 300.
Журавъ, им. въ Слуц. Николаев. монастырѣ, 214.

З.

Завилейскій уѣздъ, виленскаго намѣстничества, 88.
— округъ, 88.
— повѣтъ, Мин. губ., 259, 276.
Загорье, селеніе въ Докшицк. уѣздѣ, 290.
Заелникъ, деревня въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
Залошанскій фольваркъ Слуц. Николаев. м-рл, 214.
Замосточе, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
Запинскій повѣтъ, 155, 156, 191, 192.
Заселяны, им. 228, 229.
Заславль, 67.
Заславская губернія, 183, 210, 215, 218, 221, затѣмъ Минская 256.
Заславскій уѣздъ, 52.
Заславъ, древній Изяславль, городъ, 6, 78, его гербъ 80, 133, 134.
Зацкевичи, м., Мин. губ. 63.
Звенигородокъ, мѣстечко, 62.
Звягиль, мѣстечко, Волын. губ., 60.
Зембинъ, м. 65.
Земигосцы, село, 66.
Зинковскій округъ 53.
Зиньковъ, городъ, Подольск. губ., 64, 68, Зинковъ, 78, описаніе его герба, 83.

И.

Игуменскій округъ, 42, 52, 213.
— уѣздъ, 79.
Игуменъ, мѣстечко вилен. бискупа, вилен. губ. 42, городъ, 66, 78, его гербъ, 79, 291.
Изъяславль, городъ Волын. губ., 61, 67.
Изъяславская губернія, 6, 11, 12, 20, 21, 22, 34, 41, 44, 47, 51, 77, 182, 195, 199, 205.
Изъяславское намѣстничество, 22.
Изъяславъ впослѣдствіи переименованный въ Заславъ, городъ, 6, Изъяславль, 68, 69.
Илія, м., 291.
Илукта, им. въ Курлянд, княжествѣ, 246.
Иффляндская епархія, католич. 54.
Ифляндское епископство, католич. 54.
Инфлянтское княжество, 112, 114, 116, 117. 124.
Иркутская губернія, 49.

І.

Іозефовъ, им. въ Мин. воеводствѣ, 245.

К.

Кодыма, р. въ Вознесенской губерніи, 85, 86, 87.
Казанская губернія, 49.
Казань, городъ, 49.
Казаровицкая таможня, 49.
Казимеровъ, земское м., 132.
Калиновка, слобода, Брацлав. губ., 59.
Калужская губернія, 6, 12, 51, 83.
Кально Новое, деревня, 229.
— Старое, деревня, 229.
Каменецкая область, 40, 41.
Каменецъ Подольскій м., Подольск. губ., 64, 68, 78.
— Литовскій, городъ, 149.
Капцы, селеніе въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
Катербургъ, м. Подольск. губ., 64.
Кейданы, городъ, 24.
Каменецъ-Подольскій уѣздъ, 53, 60, 63.
Каменецъ-Подольскъ, губерн. городъ, описаніе его герба, 82, 83.
Капустинъ, мѣстечко, 62.
Качковка, село Брацлав. губ., 70.
Кисляковъ, фольваркъ, 228.
Кіевская губернія, 6, 11, 12, 20, 59.
— дорога, 67.
— епархія, 13.
— митрополія, православная, 12, 13.
— казенная палата, 51, 77.
Кіевскій округъ, 53.
Кіевское воеводство, 6, 133, 146.
— намѣстничество, 77.

Кіевъ, городъ, 59, 62, 64.
Клевань, м. 65
Клецкъ, м., Минск. губ., 61.
Климонты, селеніе въ Волын. уѣздѣ, 290.
Клобине, фольваркъ, въ Вилкомир. повѣтѣ, 246
Клобуце, им., 246.
Кобринскій повѣтъ, Слонимскаго намѣстничества, 88, 248.
Кобринъ, им., Литов. губ., 70, 71, 88.
Ковель, 64, 67, 68.
Ковельскій округъ, 53.
— уѣздъ, Виленскаго намѣстничества, 88.
— повѣтъ, 123, 124.
Ковна, городъ, 24, 88, 271, 277.
Ковнинскій повѣтъ, 17.
Ковшадолъ, им. 141.
Кодень, мѣстечко, Волын. губ., 58.
Койданово, мѣстечко, Минск. губ., 58, 208.
Койдановское графство, 209.
Коляжица, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
Колпеница, деревня, Виленской семинаріи, 243.
Комки, им. въ Мин. губерніи, 245, 246.
Конская, рѣчка, въ Таврической области, 86.
Константиновская или Изъяславская губернія, 6.
Константиновъ, городъ, 6.
Константинополь, городъ, 56, 58, 59.
Копискій повѣтъ, 104.
— уѣздъ, 202.
Копце, селеніе въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
Корень, мѣст. Мин. губ., 58.
Корецкій округъ, 39.
Корецъ, городъ, Волын. губ., 60, 61, 64, 65.
Корница, м., 67.
Королевка, им. въ Вилен. уѣздѣ, 290.
Корона Польская, Польша, 17, 30.
Корапъ, уѣздный городъ, Новгородско-Сѣверской губерніи 49.
Коростень, древній городъ, позднѣе Коростышево, въ Волын. округѣ, описаніе его герба, 81.
Коростышевъ, мѣстечко Волын. губ., 60, Коростишевъ, 67, Коростишево, древній Коростень, описаніе его герба, 81.
Корпиловка, земское м., 132.
Косейскъ, деревня, 228.
Костеневичи, село, 66.
Краковское воеводство, 16.
Краковъ, городъ, 91.
Кракополь, им. на прусской границѣ, 258.
Красный Боръ, фольваркъ, вилен. капитулы, 289, въ Докшицкомъ уѣздѣ, 290.
Красный Лѣсъ, село Кіев. губ., 59.
Кревни, им. Вилкомир. повѣт., при Курляндской границѣ, 245, 246.
Кременецкій (Кршеменецкій) округъ Подольск. губ., 53.
— повѣтъ, 133—135.
Кременецъ, городъ, Волын. губ., 60.
Кринка, селеніе, 75.
Круки, деревня, 65.
Крупки, мѣстечко, 57.
Кубанская линія, 86.
Кужемчина корчма, 67.
Кужемчинъ, им. въ Минск. пов., 259.
Кульбеже, селеніе, въ Вилен. уѣздѣ, 290.
Кузьминъ, 68.
Кузмичи, село, Мин. губ. 58.
Куневъ, городъ, 9, 17, Волын. губ. 60.
Курляндія, 75, 76, 242.
Курляндская губернія, 74 75.
— граница, 245, 246.
Курляндское княжество, 246.

Л.

Лабенъ, мѣстечко, 143.
Лабунскій уѣздъ, 52.
Лабунь, городъ, Волын. губ., 61, 67, 78, его гербъ 80, 135, 182.
Лагишинъ, им. въ Мин. губ., 254.
Ладины, им. въ Слоним. пов., 259.
Лакница, им. Слуц николаев. монастыря, 214.
Лебедевичи, им. 227.
Левковъ, фольваркъ, 291.
Ленинъ, м. 66.
Лапичи, им. въ Мин. воеводствѣ, 262.
Лемешевичи, с., Мин. губ., 61.
Ленинъ, м. 66.
Летичевъ, городъ, Подольской губ., 62, 64, 69, 78, описаніе его герба, 83.
Либава (латыш. Лэпая, по-русски—Липовъ), городъ, 75, 76.
Либавская таможня, 75.
Либавскій портъ, 74.

Ливонія, 300.
Лида (разсѣка, вырубка), городъ, 88, 100, 104, 105, 270.
Лидскій повѣтъ, 17, Слонимскаго намѣстничества, 88, 112, 114, 123, 124, 151, 187, 216, 288.
Лидское училище, 270.
Липовецкій округъ, Брацлав. губ., 53.
Липовецъ, городъ, Брацлав. губ., 59, 69, 78, описаніе его герба 82.
Литва, литов. государство, 6, 23, 26—28, 30, 32, 41, 53, 73, 75, 76, 90, 115, 135, 230, 242, 244, 246, 254, 257, 259—264, 266, 272, 274, 295, 296, 306.
Литинскій округъ, Брацлав. губ., 53.
Литинъ, городъ, Брацлав. губ., 62, 78, описаніе его герба, 82.
Литичевскій округъ, Подольск. губ., 53.
Литовская губернія, 52—55, 75.
Литовскій край, 264.
Лифляндія, 57, 77, 91.
Личица, селеніе въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
Лишнивецъ, м. 68.
Ловцевичи, деревня, въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
Логишинъ, мѣстечко, Мин. губ., 61, 310.
Лозы, село, Мин. губ., 62.
Лоевъ, земское м. генералъ-лейтенанта Юдицкаго, 132.
Лозоватая, село, Брацлав. губ., 69.
Ломница, село, Минск. губ. 57.
Лососна, рѣчка, 255.
Лубно, им., 218.
Луцкій округъ, 53.
повѣтъ, 133—135.
Лука, деревня Виленской семинаріи, 243.
Луцкъ, городъ, 64, 65, 68, 134.
Лучинецъ, м., Брацлав. губ., 63.
Лучица, село, 228.
Лычижевичи, деревня, 228.
Любашево, с., Минской губ., 61.
Люблинъ, городъ, 56, 91.
Любониче, мѣстечко, 132.
Любякъ, м., Черниг. губ., 63.
Людвиполь, м., Волын. губ., 61.
Люденевичи, деревня, 229.
Лятеранскій монастырь регулярныхъ каноников, 308.

М.

Маковжа, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
Максимовичи, селеніе въ Вилен. уѣздѣ, 290.
Малая Россія (Малороссія), 146.
Малецкій, 260.
Манковъ (Манковка), мѣстечко, 62.
Маріупольскій уѣздъ, Екатеринославской губ., 85.
Марьяновка, село, Кіев. губ., 59.
Махновка, городъ, Брацлавской губ., 59, Хмѣльникъ 69, 78, описаніе его герба, 82.
Махновскій округъ, Брацлавской губ., 53.
Мацюны, войтовство, 258.
Межирѣчъ (Менжирицъ), м., 65.
Мелитопольскій округъ, 85.
Межибожъ, м., Подольск. губ., 62.
Менканы, им., въ Волковыск. пов., 301.
Мемель, городъ, 91.
Мильковичи, деревня, 66.
Минская губернія, 6, 11, 12, 20—22, 34, 36, 41, 42, 44, 45, 47, 51—54, 56—58, 60—63, 65, 67, 70, 77, 78, 89, 130, 140, 142, 146, 149, 153, 157—262, 164, 165, 169, 173, 181, 182, 186, 192, 194, 195, 199, 201, 205, 215, 218, 221, 227, 229, 244, 245, 253, 254, 256, 258, 259, 262, 263, 266, 270, 274, 289, 290, 292, 303, 305.
Минскій округъ, 42, 52.
Минское намѣстничество, 22, 42, 44, 78, 293.
— воеводство, 93, 98—103, 105, 106, 110, 111, 113, 114, 117, 120, 124—126, 131, 135, 137, 138, 141, 146, 148, 150—152, 157, 165, 173, 188—190, 207—210, 213, 214, 229—231, 244, 245, 253, 254, 256—259, 262 364, 266, 267, 271, 274, 289—291.
Минскъ, городъ, 6, 42, 57, 58, 60—63, 65, 78, его гербъ, 79, 109, 111, 131, 135, 139, 140, 144—146, 150, 156, 157, 186, 188, 189, 192, 195, 201, 209, 227, 263.
Миратичи, им., въ Новгород. пов., 262.
Мирополье, м., 67.
Мирская парафія, 285.
Митава, городъ, 97.
Митавица—Большая, с., Волын. губ. 61.
Михайловка, слобода, Брацлав. губ., 59.
Михалево, село, Минск. губ., 58, 66.

Михалковичи, селеніе, въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
Михалполь, м., Подольск. губ., 64.
Молодзе, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
Могилевская губернія, 6, 11, 12, 20, 21, 36, 58, 77, 89, 169, 256.
— казенная палата, 51.
Могилевское намѣстничество, 6, 22, 68.
Могилевъ, городъ, на р. Днѣстрѣ, 53, 68—70, 78, описаніе его герба, 82.
Могильна, деревня, Волын. губ., 58.
Мозырскій округъ, 6, 39, 42, 228.
— повѣтъ, 104, 124, 135, 142, 152, 187, 188, 190, 207, 218, 220, 221, 223, 228, 229, 250.
— уѣздъ, 224.
Мозырь, городъ, Мин. губ., 42, 52, 58, 63, 66, 78, его гербъ, 80, 157, 187, 228.
Молдавія, государство, 41.
Молодечно, м., Мин. губ., 63, Молодечня, 65.
Молчановъ, село, Брацлав. губ., 69.
Молявка, деревня, 57.
Мормоль, деревня, Могилев. губ., 58.
Морочь, деревня, Слуц. николаев. м—ря, 214.
Москва, городъ, 57, 59, 91.
Московская епархія, 13.
— вотчина, 35, 36.
Мосты, м., 288.
Мотыки, им., въ Завилейск. пов., Мин. губ., 259.
Мошчище, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
Муравъ, м., Брацлав. губ., 63, Мурахва, 69.
Мутвица, им. въ Мин. воеводствѣ, 266.
Мядель (Мядзолъ), м., Мин. губ., 79.
Мязковка, м., Брацлав. губ., 70.
Мясота, деревня, Мин. губ., 63.

Н.

Нарвская дорога, 57, 91.
Небышинъ, городъ, 60.
Ненковичи, им. въ Мин. губерніи, 266.
Несвижскій замокъ, 111.
Несвижъ. городъ, 227.
Негорѣлое, село, Мин. губ., 58.
Немерченцы, село, Брацлав. губ., 69.
Немирово, мѣстечко, Брацлав. губ., 59.
Нерчинскъ, городъ, 48.
Несвижскій округъ, 42.
— уѣздъ, 52.
Несвижъ, городъ, 9, 17, 42, 57, въ Минск. губ., 58, 61, 66, 78, его гербъ, 80, 136, 137, 185, м., 214, 221.
Несолоно, село, Волын. губ., 60.
Нивы, им., въ Слоним. пов., 257.
Николаевъ, м., Подольск. губ., 64.
Новогородекъ, городъ, 88, 271, 276.
Новгородская епархія (православ.), 13.
— сѣверская губернія, 20, 49.
— казенная палата, 51.
Новгородскій повѣтъ, 146.
Новгородское воеводство, 17, Новогродское—24, 73. 75, 99, 102, 123, 125, 135, 136, 150, 207, 216, 217, 243, 262, 284, 285, 305, 306.
— намѣстничество, 77.
Новгородъ-Волынскій, городъ, его гербъ, 80,
Новоградоволынскій уѣздъ, 52.
Новградъ-Волынскій, городъ, въ Волын. намѣстничествѣ, 78.
Новогроблы, 9, 17.
Новогродскій уѣздъ, Слонимскаго намѣстничества, 88.
Новое-Хвостово, мѣстечко, Брацлав. губ., 59.
Новомиргородъ, 61, 62.
Новомосковскій уѣздъ, Екатеринославской губерніи, 85.
Новый Константиновъ, м., Брацлав. губ., 69.
Норочь, (р.?), 9, 17.
Нурская земля, 17.
Нѣманъ, (Немонъ, Неменъ), р. 36, 37, 73, 75, 255, 273.

О.

Обровъ, им. въ Пин. пов., 257, старотрок. бенедиктинъ, 292.
Овидіополь, городъ, 53, 54.
Овручскій округъ, 39, 52.
— монастырь, католическій 48.
Овручъ, городъ, Волын. губ., 58, 78, 81.
Одесса, городъ, 53, 54.
Озаричи, м., Мин. губ., 63.
Ольшевичи, им., 231, въ Новгород. воеводствѣ, 262.

Ольгопольскій уѣздъ, Вознесенекой губ., 85.
Ополе, им., въ Пинск. повѣтѣ, 244.
Ополинъ, мѣстечко, 49.
Опочка, городъ, 56, 91.
Орловская губернія, 49.
— округъ, 202.
Оршанскій повѣтъ, 89, 103, 105, 114, 117, 124, 135, 146, 173, 188, 203, 207, 213, 263, 274, 275.
Осовъ, село, 67.
Острогъ, городъ, Волын. губ., 60, 67, 78, его гербъ. 80.
Острожскій уѣздъ, 52.
Отмытъ, фольваркъ, вишневской плебаніи, 291.
Ошмянскій уѣздъ, Виленскаго намѣстничества, 88.
— повѣтъ, 123, 135, 136, 146, 173, 188, 258, 264.
Ошмяны, городъ, 88.

П.

Палангенъ, городъ, 73, Полангенъ 74.
Парижъ, городъ, 96.
Париче, мѣстечко, 132.
Пасика, деревня, 66.
Пелымъ, городъ, 48.
Пензенская губернія, 49.
Перегакъ, им. въ Мин. губерніи, 254.
Першая, м., 291.
Пески, им. въ Слоним. пов., 254.
Петербургъ, столица, 185, 186, 191.
Петриковъ, м., 66.
Петровская крѣпость, въ Екатеринославской губерніи, 86.
Пиково, м., Брацлав. губ., 69.
Пилява, м., Брацлав. губ., 62.
Пинскій округъ, 39, 42, 227.
— повѣтъ, 124, 135, 139, 142—148, 155, 191, 207, 215; 226, 230, 244, 254, 256, 256, 266, 271, 292, 310.
Пинскъ, городъ, 9, 17, 42, 52, 53, Мин. губ., 61, 67, 78, его гербъ, 80, 144, 148, 155, 156, 191, 215, 216, 244, 266, 292, 311, 313.
Пищаль, деревня въ Оршан. пов., 203.
Плесковъ, мѣстечко, Брацлав. губ., 59.
Плескуновъ, им. въ Полоц. воеводствѣ, 274.
Плещаны, деревня, въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
Плещеница, мѣстечко, 60, 65.
Плоскинъ, с., Мин. губ., 61.
Поболовъ, м., 66, земское, 132.
Погостъ, м., 66, им. 230.
Подляхія, Подляшье, 73.
Подляхское воеводство, 75.
Подолія, россійская область, 83.
Подольская губернія, 41, 52—54, 56, 57, 60—64, 68, 70, 74, 78, 312.
Подольскій округъ, 82.
Подольское воеводство, 6.
— намѣстничество, 78.
Полангенская таможня, 75.
Полангенъ, м. 73—75.
Поленичинцы, село, Кіев. губ., 59.
Полонное, городъ, 8, 11, 159, 181, 182.
Полоцкая губернія, 6, 11, 12, 20—22, 36, 39, 75, 77, 256.
— казенная палата 51, 60.
Полоцкій повѣтъ, 112.
Полоцкое воеводство, 6, 16, 101, 114, 116, 123, 125, 135, 141, 146, 207, 210, 264, 274, 275.
— намѣстничество, 6, 22, 35.
Полоцкъ, городъ, 60, 61, 65.
Польская республика, 1—5, 9, 24—26, 38.
Польскій край, 263.
Польское королевство, 16, 17.
Польша, польское государство, республика, 3, 9, 11, 18, 19, 21, 26, 28—30, 35, 37, 44, 47, 48, 71, 73, 76, 84, 86, 90, 93, 94, 108, 155, 197, 115, 230, 231, 233, 244, 246, 254, 256, 257, 259, 260, 263, 266, 272, 274.
Поморщизна, им., 291.
Поневѣжъ, городъ, 88.
Порта Оттоманская, Турецкая имперія 3.
Порѣчье, м., Мин. губ., 63.
Поставскій округъ, 42.
Поставы, мѣстечко, 42, 65, Поставъ, его гербъ, 78, 79, 139, 212.
Прелайскій дворъ, 307.
Припять, р. 80.
Присеповка, сельце, Подольск. губ., 64.
Прозорки, мѣстечко, 60, 65.
Проскуровскій округъ, Подольск. губ., 53.

Проскуровъ, городъ, Подольской губ., 64, 78, описаніе его герба, 83.
Прудки, селеніе въ Докшицк. уѣздѣ, 290.
Пружанскій уѣздъ, Слонимскаго намѣстничества, 88.
Пружаны, городъ, 88.
Пруссія, 91.
Прусская граница, 258.
Прусское королевство, 73.
Псковъ, городъ, 56, 91.
Пулина, село, Волын. губ., 60.
Пуня, м., 75.
Пуховичи, мѣстечко, 52.
— деревня Слуц. Николаев. м-ря, 214.
Пѣшковъ, им. въ Пин. пов., 271.
Пятигорскій округъ, Брацлав. губ., 53.
Пятигоръ, городъ, Брацлав. губ., 69, 78, описаніе его герба, 82.
Пятки, 67.

Р.

Радомысль, 67, 78, городъ, описаніе его герба, 81.
Радомысльскій округъ, 39, 52.
Радошковская ратуша, 293.
Рай-городокъ, мѣстечко, Брацлав. губ., 59.
Раковъ, им., 291.
Рафайловка, м., 68.
Ревельская губернія, 76.
Рига, городъ, 76, 79, 91.
Риды, фольваркъ, 201.
Рижская губернія, 74, 75, 76.
Ровенскій округъ, 39, 53.
Ровно, городъ, 65, 67, 78, описаніе его герба, 80.
Рогачевскій повѣтъ, 142.
Рогачевъ, городъ, Могилев. губ., 58, 66.
Радошковичи, м., Мин. губ. 63.
Рожерсонъ, лейбъ-медикъ, 291.
Розненна, городъ, 38.
Романовъ, м., 66.
Россіены, городъ, 88.
Россійская Имперія, 6, 8—11, 13, 17, 19—21, 31, 39, 46, 47, 55, 73, 74, 79, 80, 81, 83, 84, 133, 135, 145, 144, 146, 169, 182, 186, 192, 203, 258, 262.
— держава, 47, 73, 160, 161.
Россіенскій уѣздъ, Виленскаго намѣстнич. 88.
Россія, 1—4, 8, 9, 12, 18, 19, 27, 30, 47, 98, 109, 110, 117, 132, 133, 135, 136, 147, 150, 151, 159, 160, 166, 176, 182, 214, 228, 245, 249, 299.
Рахманово, мѣстечко, Подольск. губ., 60.
Русское воеводство, 47.
Рѣчица, мѣстечко, 132, 195, 196.
Рѣчицкій повѣтъ, 124, 131, 132, 135, 137, 140, 141—144, 148, Минской губерніи 149 153, 154, 180, 201.
— край, 137.
— повѣтъ, 158—162, 184, 185, 190, 192.
Рѣчь-Посполитая, Польская республика, Польша, 8, 9, 13, Яснѣйшая, 15—20, 84, 94—99, 110.
Рязанская губернія, 49.

С.

Саксонія, 91.
Самогиція, (Самогитія), тожо что Жамоить, Жамоитская земля, Жамоитское княжество 27, 75.
Сандомиръ, городъ, 91.
Санктъ-Петербургская губернія, 57, 70, 91.
Санктъ-Петербургъ, городъ, 56, 58, 74, 91.
Сарковщизна, фольваркъ, 291.
Сарны, село, Вилен. губ., 61.
Свислочи, м., Мин. губ., 62, им., 231.
Свисловичъ, р., 52, 75.
Своротва, им., въ Новгород. воеводствѣ, 262.
Сейвы, староство, 230.
Селенгинскъ, городъ, 48.
Селище, фольваркъ, 291.
Семигалія Жмудь, Литва, 9, 17, 65.
Семигастецъ, село, 67.
Семково, 144.
Сендомирское воеводство, 16.
Сендомиръ, городъ, 56.
Серединцы, с., Волын. губ., 61.
Симбирская губернія, 49.
Синсила, деревня, Мин. губ., 62.
Синявка, с., Мин. губ., 61.
Сиренчаны, им., въ Оптмян. повѣтѣ, 264.
Ситицкъ, деревня, Мин. губ., 61.

Сквирскій округъ, Брацлав. губ., 53.
Сквира, городъ, Брацлав. губ., 59, 69, 78, описаніе его герба, 82.
Скородное, село Мин. губ., 58.
Слаутъ, м., Волын. губ., 61.
Слобода, село, 66.
Слонимская губернія, 72, 73, 76, 88—90, 309.
Слонимскій уѣздъ, Слонимскаго намѣстничества, 88.
— округъ, 88.
— повѣтъ, 124, 125, 146, 231, 254, 257, 259.
Слонимское намѣстничество, 44, 88.
Слонимъ, городъ, 58, 72, 73, 88, 89, 91.
Слуцкій монастырь, (православный), 12, троицкій, 214.
— округъ, 42.
— повѣтъ, 211.
— уѣздъ, 52.
Слуцкъ, городъ, 42, 66, 78, его гербъ 80, 146.
Случь, р., 52, 81.
Случорѣцкій повѣтъ, 135, 136, 146, 196, 207, 212, 214.
Смеловичи, м., Мин. губ., 62.
Смолевичи, мѣстечко, Минск. губ., 57.
Смоленское воеводство, 103, 104, 123, 124, 190.
Сморгонь, мѣстечко, 50.
Смоленскъ, городъ, 48.
Соколовъ, мѣстечко Волын. губ., 60.
Ставное, им., Слуц. Николаев. монастыря 214.
Старынки, деревня, 291.
Стайшня, селеніе въ Самогитіи, 75.
Станище, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
Старобинъ, Мин. губ., 52.
Стародубовскій повѣтъ, 112, 114, 116, 123, 124.
Староконстантиновскій округъ, Подольск. губ. 53.
Староконстантиновъ, городъ, Брацлавскаго намѣстничества, 78, описаніе его герба, 83.
Старотрокскій бенедиктинскій мужской монастырь, 292.
Старый Константиновъ, городъ, Подольской губ., 61, 68.
Столинъ, м., Мин. губ, 61, 66.
Столпцы, селеніе, 9, 17, мѣстечко, Минской губ., 58.
Стрешинъ, земское м., 132.
Стрыголово, м., 66.
Студеница, м., Подольск. губ., 64.
Суденецъ, сѣлепіе въ Вилен. уѣздѣ, 290.
Супрасль, рѣчка, 255.
Суражскій округъ, Полоцкаго намѣстнич., 35.
Суховичи, село, Мин. губ., 58. 63.
Сушно, село, 67.

Т.

Таврическая область, 20, 70, 84—87, Таврическая—306.
Тамбовская губернія, 49.
Тежи, деревня, Мин. губ., 62.
Тельши, городъ, «Тельше», 88.
Тельшевскій уѣздъ, Виленскаго намѣстнич., 88.
Тетерева, р., 52.
Тефіополь, м., Подольской губ., 64, Теофіополь, 68, 69.
Тильзитъ, прусскій городъ, 75.
Тимоновичи, м., 66.
Тобольская губернія, 49.
Тобольскъ, городъ, 48.
Толочманы, им., въ Волковыск. пов., 26.
Толкачевичи, им., 231.
Толочинъ, городъ, 57.
Томачъ, село, 62.
Томашполь, мѣстечко, Брацлав. губ., 59.
Трасевичи, фольв. въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
Троки, городъ, 88.
Тростенецъ, м., Брацлав., губ., 69.
Троцкій уѣздъ, Виленскаго намѣстничества, 88.
Троцкое воеводство, 17, 24, 123, 124.
Трояновъ, м., 67.
Трусевичи, фольв. Вилен. капитулы, 289.
Тульская губернія, 6, 12, малороссійская—51.
Тульчинскій округъ, Брацлав. губ., 53.
Тульчинъ, городъ, Брацлав. губ., 59, 69, Тулчинъ, 78, описаніе его герба, 81, 306.
Туровичи, деревня, 228.
Туровъ, м., 67.
Турція, турец. имперія, 4.

У.

Уженская область, 49.
Узлы, м., 302.
Уманецъ, городъ, Подольск. губ., 63.

Уманскій уѣздъ, Вознесенской губерніи, 85.
Упитскій уѣздъ, Виленскаго намѣстничества, 88.
— округъ, 88.
— повѣтъ, 123, 124.
Урѣчье, м., 66.
Уснарь, им., 250.
Устюжская область, 49.
Уша, фольваркъ, 208, 209.
— округъ, 275.
Ушица, м., Подольск. губ., при р. Днѣпрѣ, 53, 78, описаніе его герба 83.
Ушицкій округъ, Подольск. губ., 53.

Ф.

Французское королевство, 9.

Х.

Хайнокіе, м., 63.
Хайно, деревня, 228.
Харьковская губернія, 22.
Хелмечъ, земское м., 132.
Херсонскій уѣздъ въ Вознесенской губ., 85—87.
Херсонъ, городъ, 86.
Хетиницы, с., Мин. губ., 61.
Хлѣвно, 154.
Хмаринъ городъ, м., Мин. губ., 63.
Хмѣльникъ, городъ, Брацлав. губ., 69, 78, описаніе его герба, 82.
Хмѣльницкій округъ, Брацлав. губ., 53.
Хадчарцицы, им., 185.
Холмская земля, 16.
Холмское воеводство, 41, 47.
Хороща, графство, 255.
Храмполь, м., Подольск. губ., 68.
Хронва, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
Худоровка—Виленка, фунд. фольв., вилен. монахинь визитокъ, въ Ошмян. пов., 138.

Ц.

Царское село, 20.
Царьградская дорога, 62.
Царь-Градъ, 62.
Цигановъ, селеніе въ Вилен. уѣздѣ, 290.
Цихиниче, земское м., 132.
Цно, селеніе, въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
Цыбулевка, село. Брацлав. губ., 70.

Ч.

Чановичи, им., въ Мин, воеводствѣ, 262.
Череневцы, им., 252.
Черенки, селеніе въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
Черепешинская корчма, Брацлав. губ., 59.
Черневъ, селеніе, Докшиц. уѣзда, 290.
Чернеховка, мѣстечко, Волын. губ., 58.
Черниговская губернія, 6, 11, 12, 20, 58, 63.
— казенная палата, 51.
Черниговское намѣстничество, 77.
Черниговъ, городъ, 62, 63.
Черская земля, 16.
Черное море, 79.
Черчежи, околица, 155.
Чудновскій округъ, 52.
Чудновъ, городъ, 67, 78. описаніе его герба, 81.

Ш.

Шавельская экономія, 70, 71.
Шавельскій уѣздъ, Виленскаго намѣстнич., 88.
Шавли, м., 70 71, 88.
Шавлиха, мѣстечко, 62.
Шіичи, село 228.
Шипиловичи, деревня, Слуц. николаев. м-ря, 214.
Шипины, село, 66.
Шпиково, село, Брацлав. губ., 63.

Щ.

Щербиче, съ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
Щучинъ, м., 284.

Ю.

Юрбургская таможня, 75.
Юрборское староство, 71.

Юрбургъ (морской городъ, крѣпость), 75, Юрбурхъ, 273.
Юрковичи, селеніе въ Бобруйскомъ уѣздѣ, 290.
Юрше, селеніе въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
Юхновка, деревня, Минск. губ., 57.

Я.

Яруга, м., Брацлав. губ., 70.
Якутскъ, городъ, 48.
Яминскъ, деревня Слуц. николаев. м-ря, 214.
Ямполь, городъ, 53, 59, Подольск. губ., 64, Ямполь, 67, 69, 70, 72, на Днѣстрѣ, описаніе его герба, 82, 83.
Ямпольскій округъ, Подольск. губ., 53.
Яновщизна, им. въ Гроднен. пов., 231.
Ярославская вотчина, 35, 36.
Ярышево, м., 68.
Яссы, городъ, 23.

III.

ПРЕДМЕТНЫЙ УКАЗАТЕЛЬ

А.

Архивъ, Литовскій трибунальный, въ неустройствѣ, 268, 269.

Ассигнаціи, бумажки, бумажныя деньги, Россійскія, о введеніи ихъ въ Литву, 38.

В.

Визитки виленскія, католич. монахини, 138.

Войска россійскія 3, 31, 33.

Вѣра греческая, православная, 4, Православіе, 8, 9.

Г.

Генералъ-Прокуроръ, 6, 12.

Гербы городовъ губерній: Мин., Волын., Брацлавской и Подольской, 78.

Геральдія, 6, 12.

Д.

Древляне, древне-славянское племя въ Волынскомъ округѣ, 81.

Е.

Евреи, еврейскія общества 10, въ земляхъ, присоединенныхъ отъ Польши къ Россіи, 20—22, 43, 77, 78.

Епископъ переяславскій и архимандритъ Слуцкій, подданный россійскій 4.

И.

Имѣнія—іезуитскія и поляковъ-мятежниковъ, 45, 46.

К.

Коллегія Военная, военное управленіе, 14, 35, 36.
Карты, игральныя, 279, 280.
Конфедерація Варшавская (3-го мая 1891 г.), 5, вольная 15, вольная Минскаго воеводства, 93, 103, 105 109, Гродненская, 127—129, Вольная в. кн., Л-го 121—123, Волынская 134, Тарговицкая, 164, 285.
Король Прусскій, 16—20.
Корпуса Егерскіе, Россійскихъ войскъ: бѣлорускій, екатеринославскій, эстляндскій, лифляндскій, финляндскій 21.

М.

Манифестъ, обнародованіе воли Россійской Императрицы, 8, 11, 13, 20, 23, 34, 35, 46, 47, 72, 73.
Министръ полномочный Россійской императрицы, 1—5, 9, 41.
Монархія, единоличное управленіе государствомъ, 2, Россійская 13.
Монастыри, церкви, православные, 12, 13 и католическіе 35, 40.
Монета, польская и россійская, 38, 39, 75, 125, 126, 128, 129, 145, 202, 208.

Н.

Народъ татарскій на Литвѣ, 30.

О.

Области, географическіе раіоны 7, 8, 11, Литовскія 30, 34.

П.

Пакты конвентовъ, пункты постановленій, 3.
Палата Сеймовая, совѣщательный кабинетъ, 2.
Пилипоны, меноністы, 238.
Полки Россійскихъ войскъ: карабинерные: московскій, ингерманландскій, рижскій, рязанскій, ямбурскій, ростовскій, нарвскій, каргопольскій; драгунскіе: с.-петербургскій, смоленскій, кинбурнскій, астраханскій, псковскій, владимірскій, новогородскій и таганрогскій, 21, 36.
Почта въ Вел. Княж. Литовскомъ 56—70.
Право эмфитевтическое, 20.
Православіе (тоже греческая, православная вѣра), 8.

Р.

Римско-католическая церковь (костелъ), 18, 19, 54, 55.

С.

Сборы—чоповый, сосовый и консумпційный, 265, 266, 277—8, 278, 279.
Сеймъ, варшавской конфедераціи, «сконфедерованный», 2.
Скарбовая комиссія, казначейство Польши, 3.
Скипетръ, знакъ, символъ Царской власти, 1, императорскій 7, скипетръ, Россійской имперіи, 9, 34.
Соль, какъ предметъ народнаго продовольствія, 52—54.

Т.

Табакъ, торговля имъ и подать съ него, 269, вольная продажа его, 271.
Таможни, 7, портовыя 74—76.
Типографіи Литовскія 29.

Ф.

Флоты россійскіе: черноморскій—корабельный и гребной на Балтійскомъ морѣ — корабельный и галерный, 22.

Ц.

Церковь Православная, Всероссійская, 40, 89.

Ш.

Школы піарскія, монастырскія 7, 28, 29.

ИЗДАНІЯ
ВИЛЕНСКОЙ КОМИССІИ ДЛЯ РАЗБОРА ДРЕВНИХЪ АКТОВЪ.

а) Акты:

Томъ I. Акты Гродненскаго земскаго суда. Вильна, 1865 г., стр. XXIV, 377, Ц. 1 р. пересыл. за 2 ф.

— II. Акты Брестскаго земскаго суда. Вильна, 1867 г., стр. X, 361. Ц. 1 р., пересыл. за 2 ф.

— III. Акты Брестскаго гродскаго суда. Вильна, 1870 г., стр. XX, 418. Ц. 1 р. 50 к., пересыл. за 3 ф.

— IV. Акты Брестскаго гродскаго суда. Вильна, 1870 г., стр. LXIV, 615. Ц. 2 руб., пересыл. за 4 ф.

— V. Акты Брестскаго и Гродненскаго гродскихъ судовъ. Вильна, 1871 г., стр. XLI 440. пересыл. за 3 ф.

— VI. Акты 1) Брестскаго гродскаго суда (поточные); 2) акты Брестскаго подкоморскаго суда; 3) акты Брестской магдебургіи; 4) акты Кобринской, магдебургіи и 5) акты Каменецкой магдебургіи. Вильна, 1872 г., стр. LXIX, 593, 77. Ц. 2 р. 50 к., пересыл. за 4 ф.

— VII. Акты Гродненскаго гродскаго суда. Вильна, 1874 г., стр. XIV, 600, 80. Ц. 2 р. 50 к., пересыл. за 4 ф.

— VIII. Акты Виленскаго гродскаго суда. Вильна, 1875 г., стр. XXV, 652 и 82. Ц. 2 р. 50 к., пересыл. за 3 ф.

— IX. Акты Виленскаго земскаго суда, магистрата, магдебургіи и конфедераціи. Вильна, 1878 г., стр. XXI, 591 и 57. Ц. 2 р., пересыл. за 3 ф.

— X. Акты Виленскаго магистрата и магдебургіи. Вильна, 1879 г., стр. XXXVIII. 592 и 48. Ц. 2 р., пересыл. за 3 ф.

— XI. Акты Главнаго Литовскаго трибунала. Вильна, 1880 г., стр. XLI, 545 и 69. Ц. 2 р., пересыл. за 3 ф.

— XII. Акты Главнаго Литовскаго трибунала. Вильна, 1883 г., стр. XL, 651 и 67.

— XIII. Акты Главнаго Литовскаго трибунала. Вильна, 1866 г., стр. XII, 480. Ц. 1 р 50 к., пересыл. за 3 ф.

— XIV. Инвентари XVI столѣтія. Вильна, 1888 г., стр. XXIV, 702. Ц. 2 руб., пересыл. за 3 ф.

— XV. Декреты Главнаго Литовскаго трибунала. Вильна, 1888 г., стр. XI, 552. Ц. 2 р.

— XVI. Документы, относящіеся къ исторіи церковной уніи въ Россіи. Вильна, 1889 г., стр. CLII, Ц. 2 р. 50 к.

— XVII. Акты Гродненскаго земскаго суда. Вильна, 1889 г., стр. LXIII, 500. Ц. 2 р.

— XVIII. Акты о копныхъ судахъ. Вильна, 1891 г., стр. LXII, 578. Ц. 2 р.

— XIX. Акты, относящіеся къ исторіи бывшей Холмской епархіи. Вильна, 1892 г. стр. CLXXVI, 405. Ц. 2 р.

Томъ XX. Акты, касающіеся города Вильны. Вильна, 1893 г., стр. CCXXVI, 608. Ц. 3 р.
— XXI. Акты Гродненскаго земскаго суда. Вильна, 1894 г., стр. XL. 416. Ц. 2 р.
— XXII. Акты Слонимскаго земскаго суда. Вильна, 1895 г., стр. LXIV, 471. Ц. 2 р.
— XXIII. Акты Холмскаго гродскаго суда. Вильна, 1896 г., CCXIV, 399. Ц. 2 р.
— XXIV. Акты о боярахъ. Вильна, 1897 г., стр. XLIV, 547. Ц. 3 р.
— XXV. Инвентари и разграничительные акты. Вильна, 1898 г., стр. XXXII, 632 Ц. 2 р. 50 к.
— XXVI. Акты Ушпгскаго гродскаго суда. Вильна, 1899 г., стр. L, 595. Ц. 2 р. 50 к.
— XXVII. Акты Холмскаго гродскаго суда. Вильна, 1900 г., стр. CXXX, 407. Ц. 2 р. 50 к.
— XXVIII. Акты о евреяхъ. Вильна, 1901 г., стр. LVI, 439. Ц. 2 р. 50 к.
— XXIX. Акты о евреяхъ. Вильна, 1902 г., стр. L, 539. Ц. 2 р. 50 к.

б) Отдѣльныя изданія.

1. Ревизія королевскихъ пущъ въ б. Великомъ Княжествѣ Литовскомъ Григорія Воловича, 1559 г., Вильна, 1867 г., стр. V, 381. Ц. 1 р., пересыл. за 2 ф.
2. Краткія таблицы для исторіи и хронологіи. Н. Горбачевскаго. Вильна, 1867 г., стр. IV, 49 объяснительный текстъ (17 таблицъ). Ц. 50 к., пересыл. за 1 ф,
3. Ординація королевскихъ пущъ въ лѣсничествахъ бывш. Великаго Княжества Литовскаго, 1641 г. (Подлинникъ съ русскимъ переводомъ и алфавитнымъ указателемъ). Вильна, 1871 г., стр. XVIII, 325. Ц. 1 р., пересылка за 1 фунтъ.
4. Алфавитный указатель къ II, III, IV и V томамъ актовъ Виленской Археографической Комиссіи. Вильна, 1872 г., стр. 165. Ц. 60 к., перес. за 1 ф.
5. Алфавитный указатель къ ревизіи пущъ Григорія Воловича. Вильна, 1873 г. стр. 125. Ц. 40 к., пересылка за 1 фунтъ.
6. Писцовыя книги Пинскаго староства, Лаврина Войны, 1561—6 г. Часть I и II, стр. X, VIII, 421, XVI, 599, 140, съ русскимъ переводомъ и алфавитнымъ указателемъ. Вильна, 1874 г. Ц. 5 р., пересылка за 5 ф.
7. Ревизія Кобринской экономіи. 1563 г. Вильна, 1876 г., стр. XII, 387 и 86, 1 снимокъ. Ц. 1 р. 50 к., пересылка за 2 фунта.
8. Писцовая книга Гродненской экономіи (XVI столѣтія) въ двухъ частяхъ. Ч. I. Вильна, 1881 г., стр. XXIII, 502. Ц. 2 р., пересылка за 3 ф.—Ч. II. Вильна, 1882 г., стр. 606. Ц. 2 р.
9. Писцовая книга Пинскаго и Клецкаго княжествъ Станислава Хвальчевскаго. 1552—1555 г., Вильна, 1884 г., стр. XXXII, 714, 1 снимокъ. Ц. 2 р. 50 к.
10. Сборникъ палеографическихъ снимковъ съ древнихъ грамотъ и актовъ, хранящихся въ Виленскомъ Центральномъ Архивѣ и Виленской Публичной Библіотекѣ. Вып. 1 (1432—1548 гг.). Вильна, 1874 г. in folio стр. VIII, 45, XXX листовъ снимковъ (59 номеровъ). Ц. 4 р.
11. Сборникъ документовъ, касающихся административнаго устройства Сѣверо-Западнаго края при Императрицѣ Екатеринѣ II. (1792—1796). Вильна, 1903 г. стр. LXXXVIII, 350,—2 портр.—2 снимка—2 карты Ц. 2 р. 50 к.

Примѣчаніе: Всѣ вышепоименованныя изданія состоятъ въ распоряженіи Управленія Виленскаго Учебнаго Округа, хранятся и продаются въ Канцеляріи Округа.

2007050530